597603

ANNOTATIONES PRO REGIO ÆRARIO

AD SUPREMI REGIÆ CAMERÆ SUMMARIÆ
SENATUS REGNI NEAPOLIS

DECISIONES

PER LUCULENTOS TRACTATUS, ET QUÆSTIONES
AD REM FISCALEM ATTINENTES,

EXARATAS,

A præclariſſimo J. C. Spectabili DOM. D. ANNIBALE MOLES, ejuſdem Regiæ Cameræ Præſidente, poſtmodùm in Supremo Italiæ Conſilio,

Apud Invictiſſimum, Potentiſſimumque Hiſpaniarum Monarcham, PHILIPPUM II. à latere Conſiliario, & demum in hoc Regno Regiam Cancellariam digniſſimo Regente.

NOSTRA ÆTATE, ANNO 1670. IN LUCEM EDITAS.

Quibus virili ſpiritu plurima, ad Regalia Jura ſuſtinenda, augenda, atque adminiſtranda, luculentiſſimè elucidantur.

OPUS THESAURARIUM.

Magiſtratibus, Advocatis, Cæteriſque in Foro verſantibus perutile, & jucundum.

QUATUOR IN PARTES DIVISUM.

Pluribus hiſtorico-politicis monitis, variorum I.CC. allegationibus, Cauſarumque Cameralium noviſſimis Deciſionibus ditatum.

ADDITISQUE undecim Quæſtionibus, cum ſuis Deciſionibus, ejuſdem ampliſſimi Regentis D. ANNIBALIS MOLES, in editione præfati anni 1670. non impreſſis: Cumulatis, enucleatiſque pluribus Regiæ Cameræ Ritibus, noviſſima in eorundem Rituum editione prætermiſſis.

AUCTORE

NICOLAO CAJETANO AGETA,

I. C. PARTHENOPÆO, ET IN SUPREMIS REGNI NEAP. Regiis Tribunalibus ſolertiſſimo Advocato.

PARS TERTIA.

NEAPOLI, Ex Officina Typographica Jacobi Raillard. CIↃIↃCXCII.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

EXCELLENTISSIMO DOMINO

D. JO: FRANCISCO

PACECCO GOMEZ

DE SANDOVAL, MENDOZZA, ARAGONIO,

Toleto, Velaſco, Tellez, Giron, Duci Vzedæ, Comiti Montisalbani, Marchioni Belmontis, & Menſalvæ, Domino ſtatuum de Galues, & Iumela, Sacræ Catholicæ Majeſtatis Cubiculario, Theſaurario perpetuo Regiarum Arcarum monetæ Matritenſis, ac eximio Siciliæ Proregi.

SIciliam olim Brutiis noſtris conterminam fuiſſe, non ambigitur, PRINCEPS EXCELLENTISSIME, quouſque ſivè maris æſtu, ut plerique volunt, ſivè terræmotu divulſa à reliqua Italia interfluo mari in Inſulam abſceſſerit; unde Poeta:

Hæc loca vi quondam, & vaſta convulſa ruina
Diſſiluiſſe ferunt - - - - - - - - -

Virg. 3. Æneid. v. 414.

Sed fruſtrà hoc naturæ, vel caſus infortunium illam omninò ſegregare à Neapolitano Regno conatū eſt; Ità enim utriuſque Regni annexa eſt conjunctio, ut in utramque fortunam pariter incurrant, & ex alterius damno alterum ſentiat detrimentum; ex alterius commoditate alterum opes acquirat: Hinc eſt, EXCELLENTISSIME HEROS, quod Te ſapientiſſimè res Siculas moderante, non ſolùm indigenæ tui regiminis utilitatem ſenſerint; ſed Nos etiam fructum tuæ induſtriȩ, & felicitatis ex parte perceperimus; Enimverò ipſe etiam egregiorum tui operum, factorumque laude excitatus ex contigùo Regno multum tibi debere videbar, nec ſatis me explicare ex ea obligatione putabam, niſi mihi ſe dediſſet occaſio operum meorum edendi: Quapropter ne ingrati animi vitium incurrerem, ſtatui potiùs audaciæ, vel temeritatis notam induere, dum pauca hæc in legali ſtudio deſudata offerre tibi contendam. Illa porrò etiam, atque

etiam me confirmavit ratio; ſcilicet tua in omnes homines politiores benevolentia, qua literarum amantes, & ſuſcipis, & foves; quippe qui inter magnarum rerum gerendarum occupationes, non modò te ipſum aſſiduè ſublimioribus eruditionibus, & ſcientiis auges; imò etiam omnes hujus ſtudii, & laborum ſequaces miris officiis, beneficiiſque proſequeris; *Nam ſatis eminet meritis ingenii proprii, qui fuerit fautor alieni*: Majorum tuorum veſtigia imitatus, qui ad inſtar Nili, peramplas Hiſpanicæ Monarchiæ ditiones, & armorum, & literarum gloria felicitèr uberarunt; magna etiam ergà literatos viros propenſione, ſuperarunt Maronis Auguſtos, Flacci Mœcenates, Ciceronis Atticos, Senecæ Lucilios, Plinii Trajanos; ſed nolim ipſe tantæ proſapiæ laudum ingredi mare, qui ad unum Heroem pro dignitate celebrandum par eſſe non valeo. Quare non abſurdè meo huic operi conſultum exiſtimo, ſi benigno oculo (quidquid id eſt) acceperis, mequè inter tuos humillimos famulos ſuſceperis, ut in portu judicii publici, poſt voracem lividorum latratuum Charybdim enavigatam, (quam inter Siculos, & Rhegienſes, ultimos Brutiorum, eſſe fertur), te Duce, grati laborum meorum fructus anchora ſedeat. Hoc ambio: hoc ſpero; nec ſecùs ex tua humanitate, magnanimitateque excelſa conjicere licet: Interim tibi Deus incolumitatem, & felicitatem perpetuam donet, quod voveo. Vale, Excellentiſſime Heros, eruditorum columen, ad celſiſſimæ familiæ tuæ gloriam, Iberiæ amplitudinem, ac perenne utriuſque Siciliæ bonum:

Sidon. Apollin. lib. 3. epiſt. 1.

Excellentiæ veſtræ.

NEAP. ANNO DOM. CIƆIƆCXCII.
Kal. Octobris.

Humillimus Servus
Nicolaus Cajetanus Ageta.

ANNOTATIONES
PRO REGIO ÆRARIO

Ad quæſtiones examinatas per Spectab. Dom. D. Annibalem Moles, Regiam Cancellariam meritiſſimum Regentem, & auctas per Dom. D. Thomam Moles eius filium, M.C.Vic. Iudicem, cum ſuis deciſionibus actitatis in Regia Camera Summariæ.

AVCTORE

NICOLAO CAIETANO AGETA,
I. C. PARTHENOPÆO,
Et in Supremis Regni Neapolis Regijs Tribunalibus ſolertiſſimo Aduocato.

AD §. XVII.

De Naufragijs.

AD QVÆST. I.

Bona naufragata, qualiter ad Regem ſpectent?

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Maris inconſtantia, ac periculum oſtenditur, à n. 1. ad 3.

Naufragium, quid ſit, n. 4. & 5.

Merces naui vectas, an in mare proijcere liceat, n. 6. & 7.

Naufragantium bona ad fiſci beneficium publicari, apud varias gentes increbuit vſus, à n. 8. ad 10.

At barbaricam eſſe hanc Conſuetudinem, oſtenditur, à n. 11. ad 17.

Naufragiorum cauſa, quomodò ſummariè decidenda ſint, à n. 18. ad 20.

Naufragantium bona ſupprimentes, qualitèr puniantur legibus Rom. aliorumq; Principum edictis, à n. 27. ad 29. Et quid ex Bulla Cœnę Dom. *n. 30.*

Declaratur, n. 31.

Bona naufragata, an ad Regem ſpectent in hoc Regno, ſi domini ignorentur, vel deſint legitimi ſucceſſores; n. 32. & 33.

Et quid in Hiſpania, n. 34.

1 DE eo, qui à mari, & ventis ſubſidia vitę ſuæ neceſsaria expectat, dici poteſt cum *Tacito 3. Annal.*, quod eius vita per incerta maris, & tempeſtatum quotidiè voluatur, & quod eidem interdùm vix trium, vel quatuor digitorum interuallũ ſuperſit inter vitam, & mortem. Vnde *Catonem maiorem*, *Plutarchus in eius vita fol.* 106. dixiſſe, refert; tria ſe in vita ſua admiſiſſe, quorum pęniteret. Primum, ſi mulieri arcanum commiſiſset: alterum, ſi eò nauigaſset, quò pedeſtri licuiſſet itinere venire: tertium, ſi qua die nihil ſeriæ rei egiſset. Quod etiam
2 noſtri Iuriſprudentes non ineptè ſtatuunt, quod, ſi duplex ſit via, vna per mare breuior, & altera per terram longior, citatus venire debeat terra, non mari, etſi illa propinquior ſit, idque propter periculum, & incertam maris tempeſtatem, ex *tex. in l.* 2. §. 8. *verſ. quid enim ſi quis D. ſi quis caut. in iudic. ſiſtendi cauſ. fact. non obtemp. Gayll.* 2. *obſ.* 64. *num.* 13.

3 Nauibus enim, & caſibus, nauigantium vita commiſsa eſt, *Tacit. lib. 2. Annal.* proptèr ſæpènumero increbreſcentes tempeſtates, ac imbres, tantaque tonitrua, & fulgura vt cœlum, terræ, & ſumma profundis commiſceri videantur: Et *Anacharſis Scytha* apud *Dionyſium Laertium* percunctanti cuidam, quænàm eſset ſecuriſsima nauis; *ea*, inquit, *quæ in portum venerit*, *Plutarch. in Apophthegmat. Terent. in Hec.* 3. 4. Sed haud vlla carina conſenuit, *fallit portus & ipſe fidem*, ſecundùm *Propert.* 3. 5.

4 Hinc ex tempeſtate, vel fortuito caſu bona à Naui franguntur, aut leuandæ nauis cauſa, ne onere prægrauata fluctibus ſubmergatur, vt de *Catullo* nauigante refert *Iuuenalis ſatyr.* 12. Nec bona ſolùm, ſed *Ionam* in mare miſerunt, ijs in periculis exiſtentes, vt patet *Ionæ cap.* 1. Nec abludit naufragium *Pauli Apoſtoli*, & Sociorum, de quo latè *Actor. cap.* 27.

5 Naufragium igitur, eſt nauis fractio, ſeù vnà cum mercibus, & hominibus demerſio, caſu fortuitu facta, *Io. de Henia in Curia Philippica lib. 3. cap.* 13. *nu.* 1. à quo plura tranſcripſit *Cõſ. Rocc. in notab. mercat.* poſt 2. 1. *reſp.*

6 Etenim licet propria authoritate merces naui vectas in mare proijcere, cum id communis ſalutis cauſa, & ob bonum commune totius nauis fiat, prout etiam arcendi ignis cauſa licet vicinas ædes incidere abſq; eo, quod actio in factum, vel legis Aquiliæ detur, *l. 3. verſ. idem D. de incend. ruin. & naufrag. l. ſi quis fumo* §. 1. *D. ad l. Aquil.* Verùm ſi pereant merces ſic iactatæ, huiuſmodi damnum eſt commune totius nauis, & quilibet, qui ſe, merceſque ſuas ſaluas fecit, tenetur Socio pro rata ad contributionem, iuxtà legem Rhodiam, *in l. 1. & 3. D. ad l. Rhodiam, l. item* 13. §. 1. *l. in nauem* 41. *D. locati*, *l. ſi quis fullo* 45. §. 1. *D. ad l. Aquil.* Cuius legis hiſtoriam, & capita refert *Moriſotus lib. 1. de Orbe maritim. cap. 30. cit. Roc.*

7 Pro illuſtratione autem difficilis textus *in l. deprecatio 9. D. ad l. Rhod.* vbi ſuppliciter *Eudæmon* naufragus ab Imperatore petierat, vt bona naufragij à Publicanis direpta ſibi reſtituerentur, & de interpretatione eorum *Antonin. Aug.* verborum: *Ego quidem mundi Dominus, Lex autem maris*, videndi ſunt *Alciat. diſpunct. lib. 2. cap. 5. Amaya lib. 1. obſeru. cap. 1. §. 76. Salſedus ad D. Thom. de Regim. Princip. lib. 3. cap. 13. diſſert. 39. Mancinus lib. 3. de triplici iuris collat. c. 214. D. Ioannes Ramos in Analect. ad ipſum textum, I. Gothofred. in opuſculo ad eundem text. Ioann. Seldenus de Mare clauſo lib. 1. cap. 25. D. Ioſephus de Retes lib. 8. opuſcul. cap. 19.*

8 Apud varias autem gentes, præſertìm barbaras in vſu fuit, vel ex eorum Conſtitutionibus, vel ex veteri corruptela, vt naufragantium

bona, quæ ad eorum litora appellerent, vel in eorum portus colliderentur, fierent fiſci, ſiuè publicarentur, adeòut Rhetores priſci, tam Græci, quàm Latini, dum de forenſium quæſtionum ſtatibus exempla adducunt, hanc ipſam legem, ſeù morem de naufragio moribus alijs in Græcia, ac Rom. Imperio vſitatis immiſceant, velut id, quod erat receptiſſimum, vt conſtat ex *Sopatro, & Syriano in Hermogenem p.* 107. edit. *Venet.* 1509. in hæc: *Lex eſt, ſpolia, quæ reperiuntur, ad Ducem exercitus attinere: lex item, Naufragium eſſe Publicanorum. Mari procelloſo ſpolia in portum inferuntur. Controuerſia de eis oritur inter Duces, & Publicanos. Hac in ſpecie non oportet legum lectione fruſtra torqueri, ſed ipſam rerum naturam introſpicere.* *Curtius* item *Fortunatianus Artis Rhetoricæ Schol. lib.* 1. *p.*46. ibi: *Quæ eſt ſimplex definitio? Cum vnam rem ſimpliciter definimus, vt Naufragia ad publicanos pertineant.* Et idem *lib.* 3. ibi: *Nulla certior definitio eſt, quàm naufragantium bona eſſe publicanorum, ideſt eorum, qui publica vectigalia, aut portoria conducta habebant.* Quod etiam notat *Fornerius ad Caſſiodor. lib.*4. *epiſt.*7.

9 In Sradenſi ora, idem viguiſſe ſcribit *Albertus Stadenſis*; Et in Brutiorum litore idem obſeruatum fuiſſe liquet ex *epiſt.* 36. *D. Paulini ad Macharium*, vbi *Frontus*, & *Duceus* prauitatem hanc luculenter exagitant. Nec his naufragijs parcebat *Agathenſis* Epiſcopus in ora maritima *Orcitaniæ*, quare Reus poſtulatus fuit apud *Innoc. III. in cap. cum dilecti, de accuſat.*

Et crudele hoc latrocinium ſoleri ad Rupellam exerceri refert *I. Bielius lib.*1. *obſeru. ſacr. cap.*6. quam immanitatem *Honorius* Papa in reſcripto ad *Hildebertum Cenomanenſem* (quod eſt inter eius *epiſtolas* 67.) ſeuerè corripuit, & quotannis Apoſtolicò fulmine damnari iuſſit; & hanc putat *Theophilus Raynaud. tom.* 4. *de vitijs lib.*3. *ſect.*3. *cap.*6. fuiſſe primam originem percellendi anniuerſario anathemate diripientes naufragorum bona, fortè quod non ad Rupellam tantùm, ſed alibi quoq; eadem barbaries locum haberet.

10 Imò apud varias Septentrionales gentes in vſu fuiſſe, probant *Grotius lib.*2. *de Iure belli cap.*7. §. 1. *& in annot. Salmult. ad Pancirol. lib.*2. *memorabil. tit.* 11. *Rebuff. ad leg. Regias gl.* 5. *num.* 74. *Choppin. de Doman. Franc. lib.* 1. *tit.* 6. *num.* 10. *&* 11. *& in Conſuet. Andegau. par.* 1. *lib.* 1. *cap.* 51. *num.*2. *Camill. Borrell. de Reg. Cath. præſtant. cap.* 75. qui poſt alios tradit idem ſeruari in Regnis Neapolis, Siciliæ, Hiſpaniæ, Angliæ, Aquitaniæ, & Nauarræ. Et apud Britannos idem in vſu fuiſſe conſtat, ex *Hildeberto Cenoman. epiſt.*95. & poſt *Choppin. cit. Borrell. d. c.* 75. *num.* 5. In Gallia idem malè ſeruati, teſtantur *Bodin. de Republ. lib.* 1. *cap.* 10. *nu.* 171. *Petr. Gregor. lib.*9. *de Republ. cap.* 1. *nu.* 29. Et in Germania vſitatiſſimum, teſte *Kirchnero de Republ. diſp.* 17. *coroll.*7. Quod comprobant, ex *Iuuenale ſatyr.* 4. qui tamen potiùs taxat tempora, moreſq; ſeculi *Domitiani*, quã propriè loquitur de naufragijs:

Si quid Palphurio, ſi credimus Armillato,
Quidquid conſpicuum, pulchrumque eſt æquore toto,
Res fiſci eſt, vbicunq; natat ——

11 Sed eam conſuetudinem barbaricam, ac iuri naturali, & æquitati repugnare, vt hęc naufragiorum cõpẽdia inter Regalia referãtur, probant præter ſuprà laudatos, alioſq. *Sixtin. de regal. lib.*2. *cap.*3. *num.*92. *Borrell. d. cap.*75. *à n.*8. *Mind. de interdict. tit.*6. *n.*41. *& ſeq. Gayll.* 1. *obſ.* 18. *Matth. Stephan. de iuriſd. Imp. Rom. lib.*2. *p.*1. *cap.* 7. *membr.* 1. *nu.* 173. *Arniſæus de Iure Maieſt. lib.*3. *cap.*6. *n.*18. *Antunez Portugal de Donat. Reg. lib.*3. *cap.* 13. *à n.* 97. *ad ſeqq. Maximilian. Fauſt. in conſ. pro Ærario claſ.*4. *ord.* 276. *claſ.*6. *ord.*557. *& claſ.*20. *ord.* 1575. *Gaſp.*

Klockius de Ærario lib.2. cap.114.nu. 6. & ſeqq. Frid. Pruckman.de regalib. §.ſoluta poteſtas cap.3.à nu.122. Guttier.lib.2.canon.qq.c.9. ex n.20. Solerzanus lib.6.Polit.Indiæ cap.6.pag.963. Io. Marquard. de Iure mercat. lib. 2. cap.4. à num.9. D. Eman.Gonzalez in comment.ad c.3.de raptor. à n.5.lib.5. Decretal.Conſ.Rocc. de Offic. rubr.16. §.1.n.6.& 7.

12 Æquitatem verò Conſuetudinis Galliæ ità confirmat *P.Gregor.de Republ.lib.9.cap.1. n.29.pag.*578. quod non minùs,quàm in vijs publicis cura, & refectio portuum, litorumuè ad Principem pertinent; quod item ea ſit ſollicitudo Principis, vt à pyratis maria circà ſuam iuriſdictionem ſint æquè, ac itinera tuta viatoribus, à latronibus, ſecundùm naturam verò ſit, vt qui ſentiat onus,ſentiat & commodum.

13 Iniquitas tamen ità perſpicua eſt, vt minus *Petr.Gregor.* alijq; eius aſſeclæ, de æquitate gloriari poſſint, qui ſanè hac in re,licet multæ lectionis vir, minimè verò æquus eſt, ſed Galliæ potiùs Regibus adulatur; adeòq; illam barbaram eſſe dicit *Bodinus* ipſe Gallus *d. lib.1. cap.*10. additq; ſi in ea re,non errore,ſed ſcientia peccetur, ſcelus eſſe, quod erroris ſpecie prætendatur.

14 Imò à ratione naturali abhorrere leges ciuiles, quæ naufragorum bona fiſco addicunt, quia ius ſuum alicui auferre ſine cauſa, mera iniuria eſt,vt docet *HugoGrotius lib.2.de Iure belli d.cap.7. §.1.* adducitq; locum *Euripidis in Helena: Sum,* inquit,*naufragus, ſpoliare, quod genus eſt nefas? Dionis* etiam *Pruſænſis orat.7. Abſit, ò Iuppiter, vt lucrum captemus tale,ex hominum infortunio.* Quibus teſtimonijs annectit,*l.1.C.de naufragijs, lib.* 11. vbi *Conſtantini*,ſeu verius ſecundùm alios *Antonini* reſcripto (quod etiã extat in *Synopſi Baſilic. lib.53.tit.* 8.)diſertis verbis ſtatuitur: *Si quando naufragio nauis expulſa fuerit ad litus, vel ſi quando aliquã terrã attigerit, ad dominos pertineat; ſiſcus meus ſeſe non interponat.Quod enim ius habet Fiſcus in aliena calamitate, vt de re tàm luctuoſa compendium ſectetur?* Iniquiſſimum enim, & abſurdiſſimum eſt, vt quos noſtris opibus ſubleuare debemus, eis diripere reliquias, quas ad littus eiectas bona fide reſtitui oportebat, *l. ne quid ex naufragijs, D. de incend. ruin. &c.* Neq; afflicto debemus afflictionem addere, *c. cum percuſſio 7.q.1. c.mulier 5.d.ſt. c.at ſi Clerici,§.fin.de iudic. l.Diuus, D. de off. Praſ.l.tàm dementis, C. de Epiſc.And.* quæ ſumma naſcitur, ſi miſeros ad littus eiectos,adhùc ſuperſtites etiam ——— *hoſpitio prohibemus arenę:* Quin inſupèr bonis, & facultatibus ſpoliamus,*Crudelitatis enim genus eſt, vltrà naufragium velle deſæuire,* vt inquit *Caſſiodor.var.lib.4.epiſt.7.*

15 Durum itàq; triſtibus, ac afflictis ſe præbere, quos omni ope alleuare par eſſet, impium eſt. Hinc *Tiber, Claudius Cæſar*, teſte *Tranquillo in eod. lib.5. cap.18. in fin. tom.1. hiſtor. Auguſt.*; damna maritimis tempeſtatibus nautis illata, ipſe reſarciebat, & naues hac de cauſa ædificantibus, opem ferebat. Et *Phaſiani* populi, naufragium paſſis,viaticum præbent, & rurſus nauigantibus tres minas dant,*Heraclides in Politic.* Ariſtippus item naufragio facto in littus apud Rhodum nudus eiectus, ob doctrinam inuenit, non modò qui neceſſaria ad victum, verum etiam, qui veſtes ipſi, ac ſocijs præberet, *Fulgoſ.lib.7.cap.2.* Quis enim ſecurus eſt, ne tale quid ſibi contingat? Qui ſanè rerum humanarum inconſtantiam experti ſunt,ab hoc abhorrere debent; vnde prudenter *Virgilius* in perſona *Didonis* inquit:

Haud ignara mali,miſeris ſuccurrere diſco.

*Annibal Scot. lib.2. comment. in hiſtor: Tacit.n.24.pag.*808.

16 Siquidem res naufragio amiſſæ remanent in dominio eius, cuius erant, *l. interdum 21. §.1. & 2. D.de acquir.*

acquir.poſſeſſ.d.l.1. C. de naufrag. lib. 11. rationem aſſignant Iulianus *in l. qui leuanda, D.ad l.Rhod.de iactu*, & Iuſtinianus *in §.fin.Inſtit.de rer.diuiſ.* vbi *Harpprechtus in princip.* quia nempè, qui leuandæ nauis gratia merces proijciunt, non eam mentem habent, vt eas pro derelicto arbitrentur, ſed, vt eas ſint recuperaturi, non minùs, ac ſi quis onere preſſus in viam res abiecerit, ſtatim reuerſurus cum alijs, vt eaſdem auferat.

17 Ac proinde lege permittente, ſi opportuna occaſio fetat, merces tẽpeſtate exorta, & periculi euitandi gratia in mare proiectas per Vrinatores extrahere licet, *l. 1. §.1. D.ad l. Rhod. de iactu*; qui ſuprà humanam fidem ſub aqua morari conſueuerũt, *Boter.lib.9.de Illuſtrat.Stat.*, *& Politic. cap.22.pag.700.* & tempore illo continent ſpiritum, ac in ea vrinantur, ideſt merguntur, *Gothofr. ad cit. l.1.§.1.*

18 Et ideò res ità amiſſæ retineri nequeunt, *l.vlt. D. de incend.ruin. &c.* vbi habetur, facienti naufragium dari actionem in eum, qui naufragiorum bona collegit, & ad ſua trãſtulit. Quas cauſas breuitèr, leuatoq; velo eſſe decidẽdas Imperatores Honorius, & Theodoſius ſanxerunt in *l.de ſubmerſis 5. C.de naufragijs lib.11.* quæ eſt etiam *6. in C.Theodoſ.eod.tit. lib.13. tit.9.* ſcilicet omiſſis dilationibus ſola facti veritate inſpecta; quem *textum* exponit *Hieron. Magius miſcell. lib.2. cap.13.* dicens, *Leuato velo*, nil aliud eſſe, niſi quia ſolebant Iudices, cum de cauſa non liquebat, & maiori dilatione opus eſſet, velum interponere, quandò autem velum amouebatur, negotium clarum erat, quem poſt *Iac. Menoch. de arbitrar.caſ.297.n.3.* ſequitur *Borrell.d.cap.75.n.47.* Sed rectiùs, *leuato velo*, ideſt patentibus Iudicij, ſeù Secretarij foribus, nullo impedimento interiecto, & illicò remoto apparitorum faſtidio, qui ingredientes in Secretarium, ſiuè iudicij locum admittebant, vt probat peritiſs. I.C. *Iacob.Gothofred.in comment.ad cit.l.6. C.Theod.lib.13.tit.9. de naufrag.& in l.1.lib.1.tit.7. de offic. Rector. Prouinc.* ex *Lampridio in Alex.Seuero*, vbi, *cum amicis*, inquit, *tàm familiaritèr vixit, vt ſalutaretur vnus de Senatoribus, patente velo, admiſſionalibus remotis, aut ſolis ijs, qui miniſtri ad fores fuerant.* Et *Seneca* quoq; alludit *epiſt.80.* cum de ſeceſſu ſuo literario ſibi gratulans; *non crepuit ſubinde oſtium, non alleuabatur velum.* Ex quo intelligitur *D. Chryſoſtomus homil.5. in 2. ad Timoth.* ibi: *Latrones quandiù in carcere viuunt, abſq; metu degunt, vbi verò ad velum ſiſti cœperint, ſoluuntur metu &c.* Ad velum ſiſti hic nil aliud eſt, quàm coram Iudice in iudicio ſiſti.

19 Ea igitur Legiſlatorum mens eſt, vt illicò admittantur Nauicularij ſupèr naufragijs conquerentes, quod iudicium eſſe ſummarium, & expediri abſq; libello, firmant *Ferrar. de re nauali lib.8.nu.39.Gizzius ad Reg. Capyc.latr.deciſ.60.n.6.* ac etiam probatur per teſtes ſine citatione partis, *Vinius deciſ.1.num.3.Borrell.d.cap.75. à n.47.R.Cap.latr.dec.60.n.3.* peritiſs. *Creſpi de Valdaura obſeru.94.n.66.*

20 Quod intelligendum eſt, quando probatio naufragij fit in loco illius, vel viciniori, & intrà annum, ex *l.2. C.de naufrag. D.Creſpi d.obſ.94.n.67.* quem ſequitur *Portugal de Donat. Reg.d.lib.3.cap.13.num.103.* Vel niſi pars ſit in loco, vbi fit probatio, quia neceſſariò citanda eſt, *Reg.Capyc.latr. d.deciſ.60. num.4. Creſpi d.l.num.69.* Et illud tempus anni præfinitum *in d.l.2.* aliquandò extenditur ad biennium, ſi Iudex negligens fuerit, *l. penult.C.de naufrag.* & interpretantur *Gloſ. Farinac.& Creſpi d.loc.* quos refert, & ſequitur *cit. Portugal d.cap.13. n.104.* At pro diſtãtię ratione breuiùs, vel lõgius tẽpus indultum arbitratur *Gothofred.in comment. ad l.2.verſ.poſtremò. & ad l.3.verſ.ſecundùm, Cod. Theod.*

Digitized by Google

Theod.d.lib.13.tit.9.tom.5.edit. Lugd. 1665.

21 Iàm verò apud Romanos in primis *Lege Cornelia de Sicarijs* pęna ſtatuta fuit aduersùs eum, qui naufragium ſuppreſſerit, *l.3.§.item is 4. D. ad l. Cornel.de Sicarijs*, & ex reſcripto *Antonini*, teſtante *Vlpiano in l.vlt. D.de incend.ruin.&c.* Et *in l.4. §.1. D. eod. Antonini* aliud reſcriptum proponitur, quo grauiſſimæ pœnæ ſtatutæ ſunt in naufragij, naufragorumque direptores, de cuius legis ſenſu, & lectione agit *Petr.Faber lib.2.ſemeſtr. cap.5.pag.59.* Anterior alia *Hadriani* conſtitutio refertur *à Calliſtrato in l. nec 7. eod.tit.* qua tanquàm latrones puniuntur, qui aliquid ex naufragio ſurripuerint, aut ſuppreſſerint.

22 Edictumq; Prætoris, de quo *in l.1. D.eod.& l.18. C.de furtis*, eos punit in quadruplum, tanquam raptores intrà annum, poſt annum in ſimplũ, vt notant *Farinac.q.168.n.80.Gomez t.2.cap.7.n.2. Petr.Greg. lib.7.ſyntag. cap.3.* Quod quidem Prætoris edictũ imitatus poſteà fuit Imperator *Leo* Philoſophus, & in ſua *Nouell. 64.* ſanxit, vt in quadruplum ſuppreſſor teneretur; Sed quod ait, olim capitaliter, ſiuè pœna mortis punitum fuiſſe, qui res ex naufragio diripuiſſet, non videtur, vnde collegerit.

23 Sed nullus aſperiùs in direptores naufragij animaduertit, quàm *Andronicus Commenus* Imperator, qui Imperium arripuit ad annum Chriſti M.C.LXXXIII. occubuitq; malè à populo mulctatus ãn.M.C.LXXXV. vt teſtantur *Baronius*, *Gaulterus*, & alij *Hiſtorici*, oratione in Senatu, & coram Proceribus habita in Oriente, ità ſanxit: *Vt autem pęna quoq; modum noueritis, quam edicti mei contemptor luet, in malo nauis pendebit; ſi malum marinus fluctus deturbauerit, in alto litore, editaq; ſpecula altiſſima arbori affigetur*; referente *Niceta Coniate lib.2. de vita Andronici Commeni.*

24 Sub idem tempus *Federicus*, qui imperauit ex anno 1159.vſq; ad 1190. legem tulit in Occidente, quę in corpus iuris redacta eſt, *Auth. nauigia, C.de furtis, & in §.9.in conſtit. de Statut. & conſuetud. contrà libere. Eccleſ. ſub fine lib.5. feudor.* illaq; ſancitur, omnibus conſuetudinibus ſublaris, tàm nauigia ipſa, quàm nauigantium bona dominis reſeruari, niſi eſſent pyratæ, vel Imperij, nominiſq; Chriſtiani hoſtes, & tranſgreſſores, publicationi bonorum, & extraordinariæ ſubiacere pœnæ, proùt audacia efflagitauerit, ideſt arbitrariæ, vt ſenſit *Menoch. de arbitrar. caſ.297.* & ſequuntur *Farinac.3.p.prax.crim.tit.d. furtis q.168.cap.4.Hieronym.Treutlere diſput. ſelect. lib.2. diſp.30. th.2. & 3.* Imò etiam vltimi ſupplicij, per verba *text. modis alijs*, vt poſt *Thabor* tradit *Brunnemann.in comm.ad l.18. Cod.de furtis.* Ex qua *Auth.* contrà legem, quæ conſuetudinem prohibet, non poſſe induci conſuetudinem, notat *Vaſqu.p.2.controuerſ.lib.1.cap.3.*

25 De *Henrico* Rege Angliæ hæc refert *Gulielmus Neubrig. lib.4. hiſtor. Angliæ cap.26.pag.372. Antiquam inhumanam circà naufragos Conſuetudinem in ipſis Regni ſui initijs eximia pietate correxit, atq; huiuſmodi hominibus ab æquoreo diſcrimine liberatis, humanitatis officium exhiberi præcipiens, graues in eos pęnas ſanxit, qui fortè illis in aliquo moleſti eſſe, vel de rebus eorũ quidpiã vſurpare præſumerent*; quę recenſet peritiſs. *Gonzal.in comment.ad cit.cap.3.de raptor. n. 8.in fin. lib.5.* & *Chriſtianus* Rex Daniæ lege, de naufragorum bonis confiſcandis abrogata, dicebat ſibi periiſſe annua aureorum millia, teſte *Grotio in notis ad cap.7.lib. 2. de Iure belli.*

26 Et *Federicum* ſequutum fuiſſe Auguſtiſs. *Carolum V.* Imp. in Germania *in conſtit.criminali art.218. tom.3. conſtit.Imper.p.559.* teſtatur *Maximilian. Fauſt. in conſ. pro ærario claſs.6. ord. 557. verſ. Quare Imperator, & claſs.20.ord.1575.verſ.Vnde Authent.* Quod in cauſa Ciuitatis Lubecenſis contrà Comitem Oldemburgenſem,

&

& Ciuitatis Hamburgenſis contrà Duces Holſatiæ factum eſse referunt *Gayll. 1. obſ. 18. nu. 6. Sixtin. de Regal. lib. 2. cap. 3. n. 95.*

27 Et de Glorioſiſſimis Hiſpaniæ Regibus idem conſtat, quos licet taxet *Gloſa* incerti Authoris *in c. diſpenſationis 16. 1. q. 7. ver. deſpicimus*, eamq; ſequi videantur *Io. de Platea in l. 1. C. de naufrag. lib. 11. & Gulielm. de Benedict. in c. Raynutius ver. uxore nomine Adelaſiam n. 374. Borrell. d. cap. 75. n. 1.* Attamen nulla lex inuenitur, quæ ità iuſserit, ſed potiùs ſunt contrariæ vt *in l. 1. tit. ult. lib. 4. fori legum*, & *in l. 7. tit. 9. p. 5.* aliiſque recenſitis per *Gonzal. in cõm. ad cit. cap. 3. de raptor. n. 10. tom. 5.* vbi concludit, quod difficile eſt credere, aliam eſse gentem, quæ tàm exactè, benignèque naufragis prouiderit, vt Hiſpanica; ſiquid verò contrà fit; contrà leges, & contrà Principum voluntatem fit.

28 Idemque Imperator *Federicus II.* Sueuus (qui in hoc Neapolis, & Siciliæ Regno ſucceſſit, inueſtitus à Pontifice Maximo Innocentio III. de quo plura annotauimus ſuprà *ad §. 1. de Regijs Fiscal.*) in *Conſtitutione* eiuſdem Regni *in cap. Rapinas eorum*, ſub *tit. de Surripient. aliquid de naufrag. vel incend.* ſtatuit, vt committentes rapinas rerum naufragij, vel incendij, capitali ſententia plectantur, ac de bonis ipſorum, quæ ad ſucceſſores peruenerunt, rapta in quadruplũ reſtitui dominis debeant, & ità ſeruari teſtantur *ibidem Iſernia, Afflict. Balzaran. & Reg. Tapia lib. 5. Iur. Regni, Borrell. d. cap. 75. num. 19.* & poſt *Authorem* noſtrum *hìc num. 9. Conſil. Rocc. de offic. rub. 16. d. §. 1. n. 16.*

29 Romani quoq; *Pontifices* Opt. Max. naufragorum res, Religionis præſidio, ſub anathematis vinculo tutas præſtare omni ſtudio contenderunt, *Gregorius VII. lib. 5. epiſt. 14.* & in *Concilio Roman. can. 5. Paſchalis II. in Concilio incerto, can. 9. Honorius II. apud Hildebertum Epiſcop. Cenoman. epiſt. 65. & 67. Alexander III. in Concilio Lateran. cap. 24.* relato *in cap. excommunicationi 3. de raptor. & in c. ità quorundam, de Iudæis*, vt memorat *Gonzal. in comm. ad d. cap. 3. n. 9. to. 5.* aliaſq; SS. Pontificum *Conſtit.* refert *D. Card. de Laurea* virtutibus, ac dignitate *Eminentiſsimus in Epitom. Canon. verb. Naufragantes.*

30 Et in *Bulla Cœnæ Domini* §. 4. quotannis excommunicatio (Papæ reſeruata) profertur in eos, qui ſurripiunt Chriſtianorum naufragorum bona, ſiuè in nauibus exiſtentia, ſiuè ex eiſdem eiecta, ſiuè in litore inuenta, cuiuſcunque generis bona ſint, & in quocunque mari inuenta, non obſtante quouis priuilegio, & conſuetudine; docentque *Duard. in expoſitione Bullæ lib. 2. cap. 4. Frageſ. de Regim. Chriſt. Reipub. in d. §. Bulla Cœnæ, Caſtr. Palaus oper. moral. diſput. 3. punct. 5. num. 5. P. Gibalinus de cenſuris in Synopſi verb. naufragantium.*

31 Intelligenda tamen ſunt præfata, circà prohibitionem acquiſitionis rerum, quæ naufragio fuerunt amiſſæ, vt non habeant locum, nec incidant illi in excõmunicationem, ſi ea bona occupent, vt reſtituant, vel quæ Dominus habuit pro derelictis, amiſſa omni ſpe ea recuperandi, vel ſi diripiantur bona naufragorum infidelium, Turcarum nempè, Iudæorum, hæreticorũ, & ſimilium, vel ſi Chriſtiani, hoſtes ſint illi populo, quia tunc occupatio iure belli iuſtificatur, vel ſi eſsent Pyratæ, vt concludunt poſt alios *Camill. Borrell. de Reg. Cath. præſt. d. cap. 75. à nu. 23. ad ſeqq. Epiſc. Ric. in prax. var. reſ. t. 2. reſ. 191. Zerola in praxi Epiſc. par. 2. verb. Naufragium, Molina to. 2. de Iuſtitia tr. 2. diſp. 694. n. 6. & 7. Quaranta in ſumma Bullarij 5. v. bona naufragantium fol. 1046. & ſeq. Nicolaus in Floſculis ver. Naufragium, Barboſa in d. cap. 3. de Raptor. num. 7.* vbi *cit. Gonzalez num. 9. circà fin. Enricus Pirhing. Soc. Ieſu in Iur. Can. meth. nou. tom. 4. lib. 5. tit. 17. ſect. 1. num. 42.*

32 Imò huiuſmodi bona naufragata

ad

Digitized by Google

ad Regem, tanquàm Regalia perueniunt, cum ſine Dñis reperiuntur, ſiuè ipſi ignorãtur, *Klock. de ærar. lib. 2. cap.* 114. *num.* 50. vel legitimi ſucceſſores deſunt, vt expreſsè cauetur per *Conſt.* Regni noſtri incip. *Dohana de Secretis, ſub tit. de off. Secreti*, quam ſanctiónem ſeruari firmant *Marin. Caramanic. ſuper d. Conſtit. ver. ſuperſunt*, vbi etiam *Andr. ver. hic gł. Afflict. num.* 21. *Reg. Tapia lib.* 2. *Iuris Regni Neap. in d. Cõſt. Maſtrill. de Magiſtrat. lib.* 3. *cap.* 10. *n.* 393. *Author* noſter *hic num.* 9. *&* 10. ſubdens *num.* 11. quod naufragium non dat titulum acquiſitionis, ſed cauſam, & occaſionem acquirendi bona vacantia, quem referunt etiam, & ſequuntur *Montan. de Regalib. tit. bona vacantia n.* 6. *in fin. Conſil.* Roccus *de offic. rub.* 16. *d.* §. 1. *de bonis naufrag. num.* 20. *& ſeq.*

33 Quæ Regni *Conſtitutio* meritò ſeruanda eſt, quia ſuppoſita domini incertitudine, veluti totali defectu dominij non eſt iniuſta; imo & longi temporis conſuetudines, vel leges, hoc Regale inducentes, ex eadem ratione iuſtas, obſeruandaſq; eſſe, cenſent *Conarr. in cap. peccatum* 3. *p.* §. 1. *num* 5. *Suarez de cenſur. diſput.* 21. *ſect.* 2. *num.* 34. *Duardus ad Bullam Cœna Domini can.* 4. *q.* 17. *Petr. de Gregor. lib.* 3. *ſyntagm. cap.* 14. *n. vlt.* quos ſequitur *Gonzalez in comment. ad cit. cap.* 3. *de raptor. n.* 12. vbi etiam meminit di-

34 ctæ noſtræ *Conſt.* & ait, quod in Hiſpaniæ Regno non eſt lex, quæ bona naufragorum fiſco applicet, vt ſuprà *num.* 27. vnde ex iure naturæ cedent occupanti, vel etiam Principi, ſi naues, vel alia in littus eiecta per ſuos Miniſtros occupet.

AD QVÆST. II.

An bona hoſtium Turcarum, & Pyratarum naufragata, ſpectent ad Regem, vel concedantur occupanti.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Bona naufragata, ad quem ſpectent? Recenſetur diſſidium tranſacto ſeculo agitatum, inter Regium Fiſcum, Magnum Admiratum, ac Proregem, à n. 1. *ad* 3.

Deciſio pro Fiſco comprobatur, à n. 4. *ad* 9.

Bona, quæ in ipſa naufragij trepidatione capiuntur, an Fiſco debeantur, n. 10.

Quidnè fuerit per Reg. Cam. determinatum, n. 11.

Tranſcribitur allegatio fiſcalis D. Præſid. Iacobi Salutij *in cauſa naufragij aduersùs Præfectum arcis Brundusij, à n.* 12. *ad* 38.

Naufragium, qualitèr eueniſſe dicatur, à n. 19. *cum ſeqq.*

1 IN cauſa naufragii cuiuſdã Nauis Iudæorum in littore Hoſtunenſi, in Prouincia Hydruntina, anno 1575. de qua *Author hic*, fuit hæſitatum in Collat. Conſ. ad relationem Reg. Cam. ad quem nàm illorum bona pertinerent? Contendebat Regius Fiſcus ad eum, vti bona hoſtium naufragata ſpectare, vt mox dicemus. Itemq; Magnus Regni Admiratus, vt latiùs *in ſeq. quæſt.*

2 Ac etiam *Exc. Marchio de Mondexar*, tunc Regni Prorex, prætendebat ad ſe ipſum bona illa ſpectare, tùm vti Capitaneum Generalem in hoc Regno,

Regno, tum etiam, quia eius nomine fuerunt ea occupata; Ad quæ de iure fundanda ſcripſerunt inſignes Iuriſconſulti, ac Regentes *Io: Anton. Lanarius in conſ. 84. per tot.* & *Ioan. Franc. de Ponte in conſ. 93. lib. 1.* Quo circà nihil determinatum fuit, ex quo Auguſtiſsimus Rex noſter, tunc Magno Admirato efflagitante, cauſam reſpectu prætenſionis Protegis ad ſe auocauit.

3 Vnde cauſa fuit dumtaxat agitata inter Fiſcum, & Magnum Admirarũ, Excell. Sueſsarũ Ducẽ; in qua hác, & ſequentem *deciſ.* compilauit noſter *Author*, & duas alias quoque *deciſ.* ſcripſit *Reg. Reuerter. in dec. 76. & dec.* 77. & meminerunt etiam *R. Conſtant. in l. vnic. n. 135. C. de Claſſic. lib. 11. Reg. de Marin. in obſ. ad cit. Reg. Reuert. deciſ. 77. lib. 1. Reg. de Ponte deciſ. 21. n. 12. Reg. Camill. de Curte reſolut. feudal. cap. 5. num. 125.* typis impreſs. poſt *lib. 1. reſol. iur. Reg. de Marin. Conſil. Rocc. de offic. rub. 16. §. 1. n. 44.*

4 Et hi DD. omnes pro Fiſco concludunt; Et bis per R. C. iudicatum refert hìc noſter *Author n. 11. & 26.* qui *n. 12. & ſeqq.* rationes affert, quia licèt vſus littorum, riparum, portus, ac maris ſit communis, nihilominùs quoad protectionem, & iuriſdictionem dicitur Principis in eius locis, & conſideratur tanquàm de Regalibus, vt *in cap. vnic. quæ ſint regal. ver. portus, & ver. Ripa*, quorum cuſtodiam per officiales, quos vocant Portulanos, deputatos in eis, tenet Rex noſter Inuictiſsimus in Regno, ad quorum officium ſpectat, ne bona prohibita extrahantur, aut immittantur, vt in *l. 1. C. de littor. & itin. Cuſtodia*, cum alijs per Nos annotatis *in §. 15. de Offic. Magiſt. Portul.* Vnde ſi poteſt Rex prohibere, ne quis vtatur ſuo iure, de iure gentium permiſso, multò fortiùs ex vſu, & Conſuetudine, vt talia bona naufragorum hoſtium ad fiſcũ ſpectent, admittendũ, vt ſequuntur *Reg. de Curt. ſuprà cit. loc. Conſ. Rocc. d. rub. 16. §. 1. à num. 39.*

5 Et in puncto hoc ius ad territorij quoque Dominos pertinere, cum flumina pertineant ad Regalia, docent *Sixtin. de regal. lib. 2. cap. 3. n. 91. Petr. Gregor. lib. 3. Syntagm. cap. 14. n. 8. in fin. Beſold. diſp. polit. 3. claſs. 1. th. 41. Fauſtus pro erario claſs. 6. ord. 557. Gryphiand. de Inſul. cap. 31. n. 101. & ſeqq. Dadinus Alteſera de Ducibus lib. 2. cap. 13.*

6 Vnde cum Cæſaris Legatus coram *Henrico II.* Gallorum Rege anno 1556. queſtus eſset, duas Naues ad littus eiectas, & à *Iordano Vrſino* captas eſse, eaſque reſtitui poſtularet: *Annas Mommorantius*, Magiſter Equitum reſpondit, ea, quæ ad littus fuiſsent eiecta, gentium omniũ iure ad Principes, qui littoribus imperarent, pertinere, *Bodin. de Republ. lib. 1. cap. 10. pag. 267. & 268.*

7 Sed etſi contrà iſtas rationes acritèr inſurgat, *Reg. de Ponte in d. deciſ. 21. n. 12.* vbi poſtquam dixit, Admiratum carere actione, vt in ſuo *conſ. 93.* & in cauſa Proregis noluiſse ampliùs contrà fiſcum internenire, quia ipſe tenuit vanam eſse prætenſionem Proregis, vti Ducis belli, & paritèr ceſsionem capientium, inualidam, & ſimulatam, fuiſseq, inuentiones compoſitas in partibus Hydruntinis, decipiendo Proregem, & fraudando Fiſcum, cum verè Portulanus Regius naufragata occuparit, & ſic meritò omni Iure Fiſcus erat capiens; Ceterum inquit, id, quod ex aduerſo prò Fiſco, vt ſuprà allegabatur, ſcilicet Regem habere proprietatem in portubus, & maritimis Regni, in ripis, quodque Portulani Regij ſint in cuſtodia illorum, omnia eſse extrauagantia, & nihil ad cauſam, nec vllam prohibitionem apparere, quod bona hoſtium, vel naufragata occupentur, & Portulani cuſtodiunt, ne exeant bona, ſed quoad bona hoſtiũ, vel naufragata, eſse vanitatem, & ius reſiſtere.

8 Concludit tamen idem *Reg. de Põte ibid. num. 13.*, quod ſtantibus Pro-

uiſionibus Reg. Maieſt. expeditis anno 1583. de quibus inquit fidem facete *Regentem* noſtrum *in ſua deciſ.* & *Reg. Conſtantium*, vt omnia bona naufragata ſpectent ad Regium Fiſcum, & ſic remanſiſse decilum per viam decisionis generalis, quod nos indubiè credimus, ipſum loquutum fuiſse de deciſione facta in cauſa Magni Admirati anno 1577. & in gradu reclamationis anno 1580., in qua declaratum, & ſancitum fuit, vt omnia bona, & perſonæ hoſtium, etiam naufragata, & naufragatæ ſpectent ad Regium Fiſcum, vt in *Arreſto R. Cam.* 299. & *Arr.* 422. apud *Reg. de Marin. Dom. Reg.* noſter *in ſequenti q. num.* 22. *&* 23. *Reg. Conſtant. in d. l. vnica n.* 73. *C. de Claſsic. Reg. de Marin. in obſ. ad cit. deciſ.* 77. *R. Reuert. Conſil. Rocc. d.* §. 1. *num.* 85. *&* 86.

9 Validior autem videtur ratio per doctiſsimum noſtrum Anteſignanum excogitata *hìc num.* 17. *&* 18. nempè quia in hoc Regno adetat Conſuetudo occupandi bona naufragata per Regium Fiſcum, teſte *And. & Afflict. in Conſt. Rapinas eorum*, quæ licet fuerit ſublata per Imp. Federicum in *Auth. nauigia C. de furtis*, attamen quoad bona hoſtium, & Pyratarum voluit Conſuetudines valere. Et Nos addimus, hoc expreſsè ſtatui per *Conſtit. Dohanæ de Secretis*, quam rationabilem, poſt alios *in fine præced. quæſt.* firmauimus.

10 Imò non ſolùm bona naufragata Fiſco debentur, ſed etiam ea, quæ in ipſa naufragij trepidatione capiũtur, per text. in *l. 1. §. ex incendio D. de incend. ruina, & naufrag. & Surd. dec.* 18. & facit apprimè text. *in l. Pedius D. eod.* ibi: *Pedius, poſse etiam, dicit, ex naufragio rapere eum, qui cum, nondum naufragium fiat, in ipſa trepidatione rapiat; Petrus Peckius in commẽt. ad rem nauticam in tit. de incend. ruin. & c. l.* 4.

11 Et ſic fuit iudicatum in cauſa Arcis Præfecti, ſeù Caſtellani Ciuitatis Brundusij *D. Ioannis Ortiz de Meſtanza* cum Regio Fiſco ſub die 18. Nouembris 1605. per Reg. Collater. Conſil. ad relationem R. Cam. audito Regij Patrimonij Aduocato, bona, & perſonas Turcarum, tanquàm naufragata ſpectauiſse, & ſpectare ad Regium Fiſcum, nullumq; Ius in bonis naufragatis ſpectare ad Capientes, verùm ex cauſis diſcuſsis, darentur dicto Regio Caſtellano, de pretio dictorum bonorum ducati mille, vt in *Arreſt. R. Cam.* 156. apud *Reg. de Marin.*, & in actis penès *Franciſcum Salomonem Act.* Vnde *Reg. Conſtant. in d. l. vnica nu.* 137. aduertit, in caſu prædicto conſtare naufragij metum præualuiſse, & proindè cenſendum eſse ex naufragio potiùs bona quæſita fuiſse, & quia Caſtellanus diligentèr ſe geſsit, ideò certam partem prędæ ei traditam fuiſse; In qua cauſa adeſt dicta *dec.* 21. *Reg. de Ponte*, vbi *in fine* refert decretum, ac memorant *Reg. de Marin. in obſ. ad Reg. Reu. dec.* 422. *tom.* 2. *Thor. in compend. deciſ. ver. bona hoſtium naufragata fol.* 72. *Conſ. Rocc. de offic. d. rub.* 16. §. 1. *à num.* 49. *Reg. de Curte in cit. reſol. feud. cap.* 5. *n.* 126. vbi ſic inquit: R. Cam. *in Collat. Conſ. patrocinante doctiſsimo, & integerrimo fiſci patrono Iacobo Salutio, iudicauit bona ad Fiſcum ſpectare, in qua cauſa multum elaborauit dictus fiſci patronus, & doctam confecit allegationem pro Fiſco.*

12 Quam allegationem præfati fiſci patroni, deindè Reg. Cam. Præſid. *D. Iacobi Salutij* (quem vti virum *circumſpectum, religioſiſsimum, ac eruditiſsimum ſe clericaſse*, habita prius licentia, teſtatur *Reg. de Ponte de poteſt. Proreg. tit.* 3. §. 7. *num.* 15.) hìc pro publica vtilitate imprimendam duximus.

IVRA
PRO
REGIO FISCO
CONTRA
Caſtellanum Inſulæ Brunduſinæ.

Diuino implorato Præſidio.

13 NAVIGIVM Chriſtianorum, de
quo agitur, cum mercatoribus Tur-
cis, & eorum mer-
cibus, ex vi vento-
rum, & maris tem-
peſtare diutius per
nouem dies agita-
rum, aquis reple-
tum, velis diminutum, ſine cymba, & ſine
armagijs, proiectis in mare rebus ad men-
ſam præparatis, & mercibus pro certa par-
te. Tandem durante eadem maris tempe-
ſtate, applicuit ad litus maris per ictum
ſcoppittæ prope Turrim de Penna, vbi non
eſt portus, nec aliqua maris ſecuritas, ſed
locus ſaxoſus, & naufragijs expoſitus, exi-
ſtentibus viatoribus, & nautis penitus de-
feſſis, & ferè mortuis ex diuturna tempe-
ſtate, & ex inedia propter defectum potus
per nonnullos dies.

Itaque in euidenti mortis periculo conſtituti,
ad euadendam mortem, quæ eſt vltimum
terribilium, quamptimum innotuit, orto
14 iam ſydere, quod in proximo erat locus
habitatus Ciuitatis Brunduſij, emiſſis tribus
ictibus tormentorum bellicorum, implora-
bant auxilium ab incolis: quo retardante,
tranſmiſerunt vnum ex nautis in tabula al-
ligatum, cum mercede ducatorum triginta
(in quibus contribuerunt Turcæ pro tertia
parte) auxilium miſericordiæ implorando,
& ſollicitando, vexillum Chriſtianæ Crucis
publicè extollendo, & publicè referendo in
nauigio adeſſe mercatores Turcas, & eo-
rum merces: Itaque accedentibus cymbis
incolarum, omnes in terram deuenerunt, &
in terra extenſi, tanquàm penitùs debilita-
ti, aquam efflagitantes, & oblatam biben-
tes, in caſtro Brunduſij fuerunt recluſi; du-
rante adhùc eadem maris tempeſtate: qua
tandem poſt aliquod interuallum ceſſante,
nauigium fuit tranſlatum (ſuffragantibus
tamen alijs nauigijs) in portum Brunduſij,
vbi adhùc remanet poſt tres annos penitùs
inutile ad nauigandum. Ita quod dominus
eiuſdem nauigij nullum exindè potuit per-
cipere pretium, nec aliquem reperit empto-
rem. Bona verò ex nauigio accepta, in eo-
dem caſtro noctis tempore fuerunt aſpor-
tata, & fuit confectum per Caſtellanum
quorundam bonorum inuentarium, & per
ipſum fuit prohibitus Regius Portulanus
ibidem deſtinatus ne caperet informationẽ,
nec interueniret in confectione inuentarij.
Immò fuerunt laceratæ nonnullæ paginæ
ex libro onerum eiuſdem nauigij, & defi-
ciunt bona magni valoris in poſſe eiuſdem
Caſtellani peruenta, quæ in eius inuentario
deſcripta non reperiuntur.

Iſtud factum ita narratum inficiari non po-
teſt, & licet pars prætendat, quòd Turcæ
15 ſumpſerant arma, & quod tandem debella-
ti, ex terrore armorum ſeipſos dediderunt
Caſtellano, quibus ceſſantibus, Turcæ cum
nauigio facilè recedere potuiſſent.

Verum aduertant (rogo) quod Turcæ erant
numero pauci, conditione viles, ætate ſenes
pro maiori parte, profeſſione mercatores,
defeſſi propter longam maris tempeſtatem,
& diutinam potus inediam, & penitùs iner-
mes, quandoquidem eorum arcus, & enſes
fuerunt conſignati penes nautas ab initio,
quo nauigium aſcenderunt propter eorum
ſeueritatem ex diuerſitate Religionis.

Rursùs pars fatetur, quod nautæ ſtatim deue-
nerunt in terram cum cymbis Brunduſinis,
16 & præſupponit contumaciam Turcarum:
Cui obiectioni iam fuit reſponſum, Sed di-
cat (quæsò) pars, dato etiam (citra veri præ-
iudicium) quod Turcæ in terram accedere
recuſarent (prout reuera non fuit) tamen
quid inde? Nonnè nauigium erat velis di-
minutum? nonnè nautę petierant in terram
deduci, & cum effectu volentes, & rogantes
deſcenderant in terram, & maris tempeſtas
adhùc durabat? quæ ſpes libertatis, vel poſt-
liminij remanebat? qui nautæ erant naui-
gium gubernaturi, & vnde ſitis erat tempe-
randa, deficiente aqua per tot dies? verè
pars defecit in cogitationibus ſuis.

Egit tamen Caſtellanus coram Illuſtriſſimo
Regni Prorege pro declaratione, quod Tur-
17 cæ, & eorum bona ad eum ſpectabant, tan-
quam per ipſum debellati, & capti in acie
campi, & in conflictu belli, & remiſſa cauſa
inſtante Fiſco, ad Regiam Cameram Sum-
mariæ, fuit præfixus terminus in cauſa, &
quod Turcæ tranſmitterentur ad Regias
triremes, & bona venderentur.

Compilato proceſſu dicitur pro parte Regij
Fiſci , quod ex facti ſerie enidenter apparet
18 de vanitate prætenſorum ex aduerſo;quan-
doquidem iſtud fuit apertiſſimum naufra-
gium , & omnia ex naufragio fuerunt erep-
ta, & actori nihil penitùs fuit acquiſitum .
Immò contrà eum criminaliter eſt proce-
dendum, & bona occupara ſunt exhibenda.

Ad hoc fundādum ſuppono,quod omnes actus
19 qui in naufragio occurrere poſſunt,omnes
quidem verè,& realiter oculis inſpiciuntur,
& manibus tanguntur in caſu , de quo agi-
tur,quamuis enim nauiginm,nautæ,& mer-
catores non ſint aquis ſummerſi , nihilomi-
nus nauigium dicitur paſſum naufragium ,
& vecti, & vectores dicuntur naufragium
paſſi , ſola aquarum ſummerſione in nau-
fragio deficiente, *tex.in l.deprecatio. ff ad leg.
Rhodiam de iactu, in c.excommunicatione , ex-
tra de raptor.* & *in l.2.C.de naufr. lib.*11. Im-
mo actus naufragij æquiparatur, ſiuè naui-
gium ſit ruptum, ſiue ad terram peruenerit,
*tex.in auth.nauigia, C.de furt. & in c.*1.*§.na-
uigia de ſtat.cont.liber. eccleſ. & in d.l.*2. *C. de
naufr.*quia regulariter ſufficir eſſe deuentum
ad actum proximum , & propinquum, *Bart.
in l.cetera,§.fin.ff.*de *legat.* 1. vbi *Iaſ. n.*19. *&
Alex. conſ.*7. *circa fin. lib.*3. vnde portantes
bladum extra territorium puniuntur pœna
ſtatuti odioſi, & pænalis , ſi fuerint reperti
in itinere tanquàm ſi. *viagium* perfeciſſent ,
Paul.de Caſtr.in l.ſi fugitiui , vbi *Capolla nu.*
65. *C.de ſeru.fugit.* & *Rota Genuenſis dec* 25.
*num.*8. Et paria ſunt quod aliquid tollarur
ex naufragio, vel propter naufragium , *l.*1.
§.ex Incendio,vbi Bar. ff.de incend.ruin.naufr.
& *in l.pedius in princ. ibi: in ipſa trepidatione ,
eod. tit.* ſiue de naui , ſiue de mari , ſiue de
littore rapiatur *d.l.deprecatio* cum alijs ſupe-
riùs allegatis, & *l.ſi quis ex naufragio, eod.tit.
de incend.ruin.naufrag.*

Immo dato (ſine veri præiudicio) quod pars
aduerſa aliquid fuiſſet operata in iſto caſu ,
20 nihilominus adhùc non poteſt iudicari de
iſtis bonis, & perſonis , niſi tanquam de
naufragatis , nam quoties aliquid poteſt re-
ferri ad duo; ad vnum per prius, & ad aliud
per poſteriùs ,ſemper referendum eſt ad il-
lud quod eſt per prius, *l.*1. *ff. ſi ager vectiga-
lis petatur, Bar in l.quæritur,ff.*de *ſtatu homin.*
vbi *additio*; Er ſimiliter, quando aliquid po-
teſt iudicari ſecundùm minus potens , &
maius porens : ſemper attenditur maius po-
tens, *Bart.in d l quæritur* , prout eſt cauſa
naufragij , maximè in vltimo die Nouem-
bris vigente adhùc eadem maris tempeſta-
te ; nam licet ſemper nauigantes dicuntur
eſſe in mortis periculo conſtituti , *l.*3. *&* 4.
ff. de donation, cauſa mortis , idque eo magis
procedit attento anni tempore , ſiá Kalen-
dis Octobris vſque ad Kalendas Aprilis
mare aſcendunt , quia in illis ſex menſibus
Maria clauduntur, *Menoch.de arbitr.iud.caſ.*
61.*n* 4. 5. *&* 10.& id maximè eſt attenden-
dum data actuali tempeſtate,poſtquàm ex
ſola maris nauigatione, dicitur quod naui-
gantes, nec inter viuos , nec inter mortuos
cenſentur *Iaſ. in l.*1.*num.*9. *ff. ſi quis caution.
Bald.& Salic.in l.*2. *C. de nautico fœnore , &
Rota Genuenſ. deciſ.*36. Et demum quando
concurrunt duæ cauſæ,altera naturalis , &
alia accidentalis,attendenda eſt cauſa natu-
ralis , vt naufragium , & non accidentalis ,
vt præſupponitur per occurſum partis ad-
uerſæ, ad *tex.in l.qui habent in principio, ff.de
tutelis.*

Quibus, hòc etiā addendū videtur, quod actus
capturæ nullo modo , nec imaginariè ſe-
21 parari poteſt ab actu naufragij , durante
adhuc eadem maris tempeſtate , cum alijs
qualitatibus ſuperiùs conſideratis , & ſic nō
eſt locus alicui conſiderationi, vt iſta mixta
tanquam ſeparabilia conſiderentur, quo ca-
ſu quando mixta ſeparari poſſunt, iudicatus
de ipſis tanquàm de quolibet ſuo ſimplici ,
vt *in § ſi vero mixto,in auth.de non eligend.ſe-
cundò nubentes, & in §. & quia parua, in auth.
de nuptijs*, ſed potius conſiderandū eſt, quod
actus naufragij non eſt ſeparabilis a captu-
ra , & tunc eſt inſpitiendus actus naufragij
tanquam prior, porentior, & cauſa ſine qua
non; vt ſuperius conſiderabam,& ita proce-
dit dictum *Angel. in l.*2. *in princ. ff. de verb.
obligat.* quam ſequunrur *Decius in l. rogaſti in
princ.num.*4.*ff.ſi cert.petat.* & *Menoch. de adi-
piſc. poſſ.remed.*4.*n.*29.

Ampliùs , quia in iſta cauſa agitur de bonis
magni valoris occupatis, & ſuo tempore de
22 hoc erit agendum, tam reſpectu Fiſci, quā
ad inſtantiam aliquarum partium domino-
rum,qui ſunt certi , & Chriſtiani nominis ,
non erit multum alienum aliqua hic tange-
re, præſupponendo, quod titulus de *incend.
ruin. & naufr.* habet locum in his quæ ra-
piuntur tempore naufragij , ſed in his quæ
poſt naufragium rapiuntur , habet locum
tex.in d.auth.nauigia, ſecundum Bar.ibi,etiam
ſi bona reperta ſint in littore maris,niſi fue-
rint habita pro derelictis, quæ de iure com-
muni occupanti conceduntur, *l falſus,§.qui
alienum, & §.ſi Iactum, vbi gloſ.Bar.et omnes,
ff.de furt. & in § fin. Inſtit. de rerum diuiſ. &
Io. de Platea in l.*1.*C.de naufrag.lib.*11.Id ta-
men ex coniecturis probatur , ſi bona in lit-
tore reperta fuerunt habita pro derelictis ,
ſecundùm *Doct.in locis citatis*, quibus adden-
da videtur probabilis diſtinctio,ſi bona fue-
rint proiecta in flumine , vel propè littus
maris,

Digitized by Google

maris, aut in alto mari, ſecundùm opinionem *Franc. Aretin. in l. Interdum, §. quod ex naufragio, ff. de acquir. poſseſs.* quam exornat *Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 5. regul 30. n. 16.* Immo inuentores tenentur ad reſtitutionem rerum, quæ alias erant perituræ, reſpectu prioris domini, quamuis inuentor in hoc paſſus fuerit laborem, & periculum, quia ad id quilibet tenetur ex charitate ergà proximum, alias retardata reſtitutione incidit in excommunicationem, præuia tamen monitione, ſecundùm vnam opinionem; immo nulla requiritur monitio quoad Deum, *tex. in d. cap. excommunicationi, vbi gloſ. & Doct. extra de Rap. Afflict. in conſtit. Rapinas, et Syluester. in ver. naufragium*; vltra quod, de iure ciuili, nedùm Rapiens ex naufragio tenetur ad pœnam quadrupli, tam reſpectu partis, quàm Fiſci mota lite infra annum, & ad ſimplum poſt annum elapsū, ſed etiam criminaliter punitur pœna publicationis bonorum, & alia corporali vſq; ad deportationem, *l. in eum, C. de furtis, et in d. auth. nauigia*, & reaſſumit *Menoch. de arbitr. iudic. caſu 297.* Et in Regno eſt impoſita pœna capitalis contra Rapientes, nec non pœna quadrupli contra ſucceſſores, quatenus ad eos peruenerint, vt in *d. conſtit. rapinas*, vbi Doctores ponunt, ſi propter pœnam huius conſtitutionis tollantur pœnæ impoſitæ per antiquas leges, & diuiſi ſunt in duas claſſes, vt ibi per *Afflict. n. 4.*

Modò pro deciſione articuli, an bona hoſtium naufragata ſpectent ad Regem, vel occu-
23 panti concedantur, non multum laborandum eſſe opinor, nec temporis anguſtia patitur; quandoquidem iſte articulus pluries reperitur diſputatus, & deciſus in Regno, & ſignanter tempore Illuſtriſſimi quondam Marchionis Mondeſatentium tunc Proregis, & Locumtenentis in Regno, quo tempore fuit prætenſum, quod hoſtes ſubditi Turcarum tyranno, & eorum bona erant acquiſita capientibus, ex deductis per *Reg. Lanar. conſ. 84.* & per *Reg. de Ponte conſ. 93.* in quibus pars aduerſa in præſentiarum fundatur.

Nihilominùs contrarium eſt dicendum in ca-
24 ſu, de quo agitur, quoniam portus, littus maris, & Ripæ Regni, ſunt de Regalibus, & inter regalia connumerantur, *tex. in cap. 1. quæ ſint regalia*, vbi *Andr.* & alij, & in *conſtit. ſi quando*. Nec ſolum Portus ſunt Regiæ Maieſtatis, ſed etiam nemini in Regno, ſiue Baroni, ſiue Ciuitati licet in littore maris conſtruere, *Frec. de ſubfeud in tit. de officio magni admiratus num. 28.* & *Capyc. in inueſt. fend. in ver. portibus*, qui etiam teſtatur, quod in toto Regno littora cuſtodiuntur pro parte Regis, per Regios miniſtros, & eſt *tex. in c. Regni, ita quorundam, cum capitulo ſequenti, Loffred. conſ. 24.* & *Lanar. conſ. 76. num. 30.* & nunquam veniunt in conceſſ. territoria maritima, vel terræ maritimæ quantum ſe protendunt per iactum baliſtæ, prout in *d. inueſt. fend. in ver. littoribus in fin.* vnde bona hoſtium naufragata applicantur Regiæ Maieſtati tanquam fructus iuriſdictionis ad *tex. in l. fin. ff. ſol. matr.* vbi *Doct.* et *Boer. deciſ. 182. num. 4. Capyc. dec. 27. n. 15. Frec. lib. 2. de ſubfeud. auth. 13.* Et *Molin. de Hiſpan. primogen. lib. 1. cap. 25. nu. 4. et lib. 4. cap. 11. n. 19.*

Ex quibus emanauit antiquiſſima conſuetudo
25 immemorabilis in Regno, quod bona hoſtium naufragata applicantur Regiæ Maieſtati, de qua conſuetudine, & de decretis deſuper interpoſitis in beneficium Regiæ Curiæ, teſtatur idem *R. de Ponte d. conſ. 93. n. 18. et Reg. Annibal Moles in loco inferius citando*, & vera eſt iuris concluſio, quod credendum eſt Doctori atteſtanti de conſuetudine, ſecundùm opinionē *Bart. in l. de quibus, ff. de leg.* quam teſtatur communem, omiſſa aliorum Doctorum ſerie, *Dec. in l. 2. §. mutui datio in 2 lect. ff. ſi cert. pet. & conſ. 694.* eamque magis communem dicit *Gozadin. conſ. 59. col 4.* & eandem tutiorem affirmat *Franc. Curt. conſ. 60.* maximè quando Doctor qui de conſuetudine teſtatur, eſt verſatus in illa Curia, *Lup. in rub. de donat. inter vir. & uxor. §. 21. in princip.*, vel quando Doctor famoſus atteſtatur de conſuetudine, & eo magis quando plures idem affirmant, & alij ſcribentes contrarium non dicunt, *Brun. conſ. 66. & Capyc. decis. 176. num. 20.*

26 Soppoſita etiam eiuſdem conſuetudinis validitate, ex aperta iuris diſpoſitione, quæ contrariam conſuetudinem annullat in bonis Chriſtianorum naufragatis, non autem in bonis hoſtium, vt in *d. auth. nauigia*, & in loco, vnde ſumitur, quandoquidem vbi lex voluit, dixit, & omiſſum pro omiſſo habetur, *tex. in l. 1. § ſed & varietatis C. de caduc. toll. & in cap. ad audientiam ex. de decim. Dec. conſ 372 num. 2.* quibus accedat quod ratio quæ procedit in bonis Chriſtianorum ex præcepto charitatis, & iuſtitiæ, non militat in hoſtibus, & eorum bonis, quia ſunt ipſo iure diffidati, & poſſunt capi cum omnibus bonis; vt notatur in *d. auth. nauigia*, vnde licet arguere ex ratione l. ceſſante *l. adigere §. quamuis ff. de iur. patron. & cap. cum ceſsante, extra de appellat.*

27 Et licet bona hoſtium capientibus acquirantur, ex regulis generalibus, id tamen non procedit niſi in actuali conflictu, & acie belli, nec quando fuerunt capta in ter-

ri-

ritorio alieno, prout ſunt portus, & littora maris, quæ ſunt de Regalibus, & in Regali Dominio, Cuſtodia, & Iuriſdictione, ex deductis per *Angel. de Per. in ſua ſollemni diſp. incip. renouata guerra col. 3. & per DD. in l. 1. ff de acquir. poſſeſ.* vbi *Socc. iun. n. 69.* quando bona non capiuntur in conflictu, & acie belli, & ibi *Rip. num. 7.* Quando bona extra bellum ſunt capta; & licet in hoc articulo bonorum hoſtium variæ fuerint Doctorum opiniones in locis citatis, tamen iſte articulus reperitur pluriès iam deciſus in fauorem Fiſci, ſtante prædicta conſuetudine in Regno approbata, quod bona hoſtium naufragata Regio Fiſco applicantur, excluſis penitùs capientibus, & tandem ex prædictis ità reperitur pluriès iudicatum etiam in dicta ardua cauſa per ſententias diffinitiuas in eadem Regia Camera, & in Regio Collaterali Conſilio in fauorem Fiſci, & ſignantèr ſub die 29. Nouembris 1567. & Rurſus ſub die 21. Maij 1577. prout *in deciſionibus dicti Regentis Moles quæſt. 12. fol. mihi 92.* vnde eſt inducta conſuetudo iudicandi in ipſo articulo per dictas duas ſententias, ex *gloſ. in l. 3. C de Epiſcop. Aud.* com. approbata.

28 Vltimò eſt conſiderandum, quod tandem Regia Maieſtas in anno 1583. magis ſpecialiter ſibi reſeruauit omnia bona hoſtium naufragata ad effugiendam omnem diſputationem, prout teſtatur idem *Regens Moles loc. cit. q. 12. in fin.* vnde ſtante prædicta reſeruatione, ſequitur quod bona non dicuntur amplius hoſtium, quia Dominium ipſo iure tranſit ad Regem, & *text. in d. authent. nauigia* procedit donec bona ſunt hoſtium tempore, quo capiuntur, quia qualitas adiecta verbo, debet adeſſe tempore verbi. *l. in delictis §. ſi detracta ff. de noxal. actio, & l. ſi Titius ff. de milit. teſtam.* prout firmat in proprijs terminis *Socc. iun. conſ. 262. n. 5. lib. 2.* ſecus autem quando ex naufragio erant iam applicata Regiæ Curiæ ex noua, & vltima declaratione Regiæ Maieſtatis; & amplius adducitur optima iuris concluſio, quod regula, quæ habet, vt ea quæ in nullius bonis ſunt, efficiantur capientium, non habet locum quando initium eſt vitioſum, propter prohibitionem ingrediendi in aliquem locum, accedente maximè ad hoc aliqua conſuetudine, vt per *Roland. à Valk. conſ. 9. n. 20. & 26. lib. 2.* prout in caſu de quo agitur, ſtante conſuetudine in Regno pro Regio Fiſco in bonis hoſtium naufragatis, excluſis capientibus; & ſtante vltima declaratione anni 1583. in beneficium Regiæ Curiæ, de qua conſuetudine cum excluſione capientium, & de prædicta vltima reſeruatione teſtatur prædictus *R. Moles in d. q. 12. & 13.* & fuit oculatim inſpectum *in libro ſecreto votorum annorum* 1567. & 1577. & in vtraque cauſa incidit quæſtio cum capientibus, nam in anno 1567. officiales Admirati fuerunt capientes, & Fiſcus abſtulerat perſonas, & bona hoſtium à manibus capiētium, & propterea Admiratus agebat pro reſtitutione, verum quia illæ triremes fuerunt naufragatæ, imò fuerunt arenatæ tantùm, prout dicitur in rubrica dicti decreti, idcircò Fiſcus obtinuit, & fuit abſolutus; & ſimiliter in anno 1577. ſimiliter fuit quæſtio cum capientibus nomine eiuſdem Magni Admirati, prout latiſsimè teſtatur idem *Regens Moles in loco citato*, & ſimiliter Fiſcus obtinuit: Quæ concluſio fortius hodie procedit ex dicta declaratione an. 1583. in beneficium Fiſci, excluſis capientibus, ſiue nomine proprio, ſiue alieno cepiſse prætendant.

29 Dum autem dicitur, quod alias fuit iudicatum, perſonas hoſtium ſpectare ad capientes; aduertatur rogo, quod illa exempla nullum ſupponunt naufragium, nec naufragij ſuſpitionem, quo caſu ex conſuetudine Regni ex deciſionibus diuerſarum cauſarum, & vltima Regia reſeruatione, omnia ſunt Regi reſeruata, & non ſunt amplius hoſtium, vnde ex diuerſis non infertur.

30 Quibus omnibus accedant, quod actor ratione originis, ratione incolatus, & ratione officij eſt vaſsallus, & ſtipendiarius Regis, & propter fidelitatem, & aſſecurationis Iuramentum tenetur obſeruare illa ſex, incolume, tutum, honeſtum, vtile, facile, & poſsibile; vt in *cap. 1. de form. fidelit. & cap. 1. de noua forma fidelit.* ad quæ tenentur nedum vaſſalli ratione feudi, & ſpecialis iuramēti feudatariorum, ſed etiam vaſsalli burgenſes, ſiue ratione originis, ſiue incolatus, & præſertim ſtipendiarij, & alijs muneribus præmuniti, vt in *cap. 1. §. fin. qual. vaſal. iur. deb. fidel.* vbi *Andr. Odoffred., Anton. de Prato veteri, & Afflict., & in Conſtitutione Regni. domini, a vaſallis, & Luc. de Penn. in l. deuotum C. de metod. lib. 10.* & ſic in iſta acquiſitione tenebatur actor eſſe vtilis domino, & omne auxilium præſtare Regijs Miniſtris, prout tenebatur etiam dominum adiuuare in bello campeſtri, & eidem auxilium, & conſilium ferre, etiam contra filium, & contra patrem, vt in *d. cap. 1. de form. fidel. & in cap. 1. in ver. contra omnes, in tit. hic finitur lex.* Ad idem tenebatur actor, propter verbum, *facile*, & *poſſibile*. Ita vt ſi ſciat ſubditus viam propter quam dominus poſſet recuperare feudum, & id non facit, dicatur venire contra iuramentum fidelitatis, *Andr. in*

cap.

cap. Vaſallus ſi feudum verſ. aut ſi alium in tit.
ſi de feud. fuer. controuerſ. & in ipſis terminis
bonorum hoſtilium captorum per ſtipen-
diarium, vt omninò Regi acquirantur, op-
timè faciunt conſiderata per *Calder. conſ. 95.*
num. 3. ſub titulo de treg. & pace.

31 Rurſus præmiſſis addendum videtur,
quod iure gentium, & naturali per occupa-
tionem acquiritur dominium capienti eo-
rum, quæ in nullius bonis ſunt, vt in piſca-
tione, aucupio, venatione, captiuitate in
bello, & inuentione, quæ æquiparantur,
tex. in l. 3. cum duabus ll. ſeqq. ff. de acquir. rer.
domin. & in § fera igitur beſtiæ, & in § item
ea quæ ex hoſtib. Inſtit. de rerum diuiſ. vbi om-
nes, & nouiſsimè *Io. Oinotomus in locis cita-*
tis, & tamen in venatione, licet Princeps re-
gulariter non poſsit venationem prohibere,
ita quod feræ captæ non efficiantur capien-
tium, quia libertas venandi eſt introducta
de iure gentium, & contra ius gentium
Princeps non poteſt venire, *Felyn. in cap. qui*
in Eccleſiarum, extra de conſtit. & in cap. 1. ex-
tra de probat. & in terminis firmant *Hoſtienſ.*
Io. Andr. & Butr. in cap. non eſt, extra de deci-
mis; Decius conſ. 197. Iacobinus in tract. de feu-
dis in verbo, Et cum venationibus, Io de Plat. in
l. 1. vbi Rebuff. C. de venation. ferarum lib. 10.
Bertrandus conſ. 255. num 8. lib. 1. Natta
conſ. 375. lib. 2. & Præſid. de Franch. dec. 258.
nihilominus ſimiliter eſt verum, quod Prin-
ceps habet diſpenſationem eorum quæ in
nullius bonis ſunt, & poteſt circa omnia
ea, quæ iure naturali ſunt communia, ita
diſponere, vt in poſterum non communia
ſint, nec occupanti quærantur, ſed priuata
fiant, vt not. *in §. ſingulorum, inſtit. de rer. di-*
uiſ. & in l. 1. ff. de acquir. rer. dom. transferen-
do etiam eorum dominium abſque alia
corporali occupatione, ſeù traditione, *l. fin.*
C. de Sacroſanct. Eccleſ. l. raptores C. de Epiſc.
& cleric. & notant DD *in l. traditionibus C.*
de pact. vnde magis communis opinio eſt,
quod poteſt Princeps ex varijs cauſis vena-
tionem prohibere, prout latè firmat *Couar.*
in reg. peccatum § octauo in princ. & num. 6.
extra de regul. iur. lib. 6. cuius dictis nihil po-
teſt addi, & nouiſsimè loquuntur *Franciſc.*
Viuius in lib. 3. communium opinionum in Reg.
1010. n. 9. & Nicolaus Intrigl. in tract. de caſi-
bus conſcientiæ caſu 47. n. 4. & ita obſeruatur
in Regno vbi ſpecialiter per Principem eſt
prohibita venatio in locis de Demanio Re-
gis, & in Regijs defenſis, *Andr. in l. 1 §. nemo*
retia. de pace tenenda, Luc de Penna in l. 2. C. de
paſcuis publicis lib. 11. Afflict. in conſtit. ſcire
volumus num. 9. Capyc. in inueſt feud. in verbo,
venationibus, Grammat. deciſ. 67. in princ. et
Io. Ant. de Nigris in cap. Regni Magiſtri fore-
ſtarum num. 16.

Modò arguendo à captis in venatione, ad cap-
32 ta in bello, tanquam ab æqoiparatis, & à
paritate rationis, vt notat *gloſ in l. ſi ſocer in*
principio, vbi Bald. et Imol ff. ſolut. matrim. et
Bald. in l. conuenticulam, col. ſecunda, C. de Epi-
ſcop. et Cleric. Eſt verum, quod feræ captæ
per venationem, non acquiruntur capienti-
bus, ſiue data conſuetudine, vt capientes fe-
ras excludantur, ex quo in talibus conſue-
tudo omninò ſeruanda eſt, ſiue præſuppoſi-
ta prohibitione, & reſeruatione, nam licet
ſecundùm aliquos prohibita venatione ad-
huc capta fiunt capientium, id tamen non
procedit, quando per Principem dominium
ferarum per venationem captarum, eſt alte-
ri applicatum, vel quando Principe, vel etiã
Iudice prohibente feræ ſunt captæ, quia
non fiunt capientium, ſed reſtituendæ ſunt,
proùt notant omnes in locis ſuperius alle-
gatis, tàm reſpectu conſuetudinis in hoc ſer-
uandæ, quàm reſpectu reſeruationis, & pro-
hibitionis, & ſignanter plenè *Couarr. in d.*
regul. peccatum, §. 8. num. 4. 6 et 10. Roland.
à Vall. d. conſ 9. num. 24. 25. et 26. lib. 2. Andr.
Gayl. in tract. obſeruat. Imperialium lib. 2. ob-
ſeruatione 66. n. 3. et Intrigliol. in d. cauſa 47.
num. 13.

Vnde ex vi huius argumentationis, ſequitur,
33 quod ſtante immemorabili conſuetudine
quæ viget in Regno, vt perſonæ, & bona
hoſtium naufragata Regi acquirantur ex-
cluſis capientibus, nec non accedente eadẽ
expreſſa reſeruatione anni 1583. in benefi-
cium Fiſci. In præſentiarum non eſt locus
dubitationi, quod omnia capta in iſto nau-
fragio Regi ſunt acquiſita, excluſis penitus
aſſertis, & ſiguratis capientibus. Illud etiam
in terminis proprijs in conſiderationem re-
uocando, quod ea quæ ex hoſtibus capiun-
tur, & per Principem aliquo modo fuerunt
ſibi reſeruata, non capientibus, ſed principi
ſunt acquiſita, *Couarr. in d. reg. peccatum. §.*
11. num. 6. in fin.

Ampliùs non diſcedendo ab æquiparatione
34 venationis, & captiuitatis, verum eſt in fa-
cto, quod iſti Turcæ inciderant quaſi in
laqueum propter naufragium, & naufragij
periculum, & dato ſine veri præiudicio,
quod exinde erepti fuerint, non tamen ca-
pientibus acquiruntur, prout dicitur in fera
in aliquo loco illaqueata, vel per aliquem
vulnerata, & per alium capta ex diſpoſitio-
ne *textus in l. in laqueum, et in l. naturalem, §.*
illud, ff. de acquir. rerum dom. et in §. illud inſtit.
de rerum diuiſione, nam in terminis *d. l. in la-*
queum, non requiritur actualis captura, ſed
ſufficit ocularis inſpectio, & affectio poſſi-
dentis ſecundùm vnam opinionem, vel fal-

tem

Digitized by Google

tem fera illaqueata acquiritur apponenti laqueum, ſi fera diu luctando ſe expedire non poſſet, vt notat *in d.l.in laqueum in verbo in meam poteſtatem*; & demum in fera illaqueata, vel vulnerata attenditur conſuetudo, vt acquiratur illaqueanti, vel vulneranti, quamuis alius de laqueo eripuiſſet, *Cepoll.in d.cap.*21.*num.*4. & *Couarr. in d.* §. 8.*num.*16. prout in caſu noſtro præſupponitur immemorabilis poſſeſ. pro Fiſco, vt bona naufragata Fiſco, & non capientibus acquirantur, vt ſuperius eſt fundatum.

Et ſimiliter in terminis *d.* §.*illud*, quamuis dicatur, quod ſola vulneratio non facit feram
35 eſſe vulnerantis, niſi capiatur, tamen *Trebatius Iuriſconſultus* in ea fuit opinione, quod fiat vulnerantis, donec eam proſequitur, quo tempore ſi alius eam cœpiſſet furtum commiſiſſe videtur; Et eſt verum, quod opinio *Trebatij* obſeruatur de conſuetudine, vt non requiratur captura; & amplius idem clarius eſt inductum ſecundum legem *Longobardam*, vt alteri fera non quæratur, ſed vulnerans expectatur per 24. horas, vt per *gloſ.fin.in d.l.naturales*, §. *illud*, vbi *DD.* & ſic aliud eſt de iure, aliud de conſuetudine, ſecundum legem *Longobardam*, quæ principaliter obſeruatur in Regno, vt in *conſtit. puritatem*, vbi omnes.

Tandem reminiſcantur (quæſo) peritiſſimi Iu-
36 dicantes, quod in iſta materia millies fuit iudicatum ſecundum diuerſos caſus, & minimè ſunt mutanda, quę certam interpretationem receperunt, præſertim in iudicando, ex notiſſimis iuris principijs.

37 Quando merces naufragatæ ſunt extractæ ex Regno cum debitis expeditionibus, vel à partibus exteris applicuerunt in Regno, & domini ſunt certi, reſtituuntur dominis, qui ſunt Chriſtiani nominis.

Quando domini mercium, ſeù nauigiorum ſunt incerti, licet Chriſtiani, capiuntur per Regni Admiratum, aſſignata tamen quarta parte Regio Fiſco.

Quando merces naufragatæ fuerunt ex Regno extractæ abſque debitis expeditionibus, acquiſitæ ſunt Fiſco, tanquam in cauſam intercepti, propter vectigal defraudatum.

Quando merces, nauigia, & perſonæ naufragatæ ſunt hoſtium, acquiruntur Regio Fiſco ex Regni conſuetudine, ex pluribus decretis, & ſententijs, & ex vltima reſeruatione Regiæ Maieſtatis.

38 Quando nullum interuenit naufragium, nec naufragij ſuſpicio, & hoſtes in terram applicuerunt, vel ad deprædandum, vel aliter fugientes, tunc eorum perſonæ acquiruntur illis, qui debellando cęperunt.

Ex quibus omnibus in cauſa, de qua agitur pro Regio Fiſco iudicandum eſſe concludimus. Cætera ſuppleant ſapientiſſimi Iudicantes.

Iacobus Salutius.

AD QVÆST. III.

An bona prædicta ſpectent ad Magnum Admiratum Regni.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

*Bona naufragata, an ſpectent ad Magnum Regni Admiratum? Expenditur Capitulum illius officij, à num.*1. *ad* 4.

*Referuntur decretum generale, ac ordines Cath. Maieſt. n.*5.*&* 6.

*Hoſtium nomine, quinam comprehendantur, n.*7. *&* 8.

*Bona Hoſtium, an in mari Adriatico deprædari, ac eorundem perſona captiua fieri queant, n.*9.

1 COncurrebat quoque in præfata cauſa naufragij Magnus Admiratus, Excell. *Dux Sueſſa*, qui ex priuilegio, in *Capitulis* tempore collationis Officij cōceſſis, prætendebat, naufragata omnia ad ſe ſpectare, vbi habetur hæc: *Naues verò, & Vaxella, & cætera, quæ in Regni partibus naufragia patiuntur, ex quibus Regia Curia ius conſuetum, & debitum conſequitur; habeat Admiratus ſuis commodis applicanda*, quæ etiam poſuit *R.Tap. lib.* 2.*Iur.Regn.rubr.*31.*de Off. Magn. Admir.fol.*393.*in cap.*29.

2 Vnde ſi dicimus de iure ad Fiſcum ſpe-

ſpectare, & Rex conceſſit Magno Admirato, mediante ſuo priuilegio, omne ius, quod R. Curiæ competit, ſeù percipere ſolet de naufragijs, ſequitur neceſſariò; quod ſi pertinet ad Regem, virtute ſuæ conceſſionis, pertinebit ad Magnum Admiratum; tranſtulit enim in eum omne ius ſibi competens ſuper naufragijs, *Afflict. in Conſtit. Regni rapinas n.13. Reg. Conſtant. in l. vnica num. 73. C. de Claſſic. lib. 11.*

3 Suadebatur etiam, bona infideliũ naufragata conceſſiſse Magno Admirato, quia in priuilegio non ſunt excepta, & priuilegia Principum, latiſsimè ſunt interpretanda, *l. fin. D. de Conſt. Princip.* eò magis, quia ꝑ plures teſtes examinatos, & ꝓuiſiones ad inſtantiã ipſius M. Admirati expeditas, apparebat cõſuetudo probata, ex qua priuilegium interpretari videbatur etiam de bonis hoſtium naufragatis, & ſic fuit bis pro Magno Admirato iudicatum in poſſeſſorio, teſte *Authore noſtro hìc n. 11.* quem refert *de Mari in add. ad Gizzarell. dec. 73. n. 2.*

4 Contrarium tamen concludit idem noſter *Author hìc n. 12. & ſeq.* quod licet Magnus Admiratus, in poſſeſſorio, & petitorio habeat intentionem fundatam, quoad naufragia ſimpliciter, non tamen id procedere in bonis hoſtiũ naufragatis, nàm fiſcus de iure ciuili nõ habet intẽtionẽ fundatã, niſi quando bona ſint vacantia, in quibus terminis loquitur *cit. Afflict.* & in cõceſsione de naufragijs, non veniunt bona illa, quæ alio titulo iuris gentium ad Regem ſpectant, cumq; bona prædicta ſpectent ad fiſcum iure hoſtilitatis, quod ius nunquam venit in conceſſione per *Conſtit. ea quæ ad decus*, proindè, nec Magno Admirato, neq; capientibus ius aliquod ſuper illis competit, & ſequitur *Conſil. Rocc. de offic. rub. 16. §. 1. n. 61. & ſeqq.*

5 Et ità ſub die 22. Maij 1577. fuit generaliter iudicatum, omnia bona, & nauigia naufragata, & quæ in poſterum naufragari contigerint, quorum Domini ſunt, & erunt incerti, ſpectare ad perceptionem, ac cognitionem Magni Admirati; Omnia verò Vaxella, bona, & perſonas hoſtiũ, & diffidatorum S.C. Maieſtatis, etiã quod ſint naufragata, non ſpectare, neq; ad perceptionem, neq; ad cognitionem d. Ill. Magni Admirati, & proinde quoad Hebræos, & eorum bona capta in maritima Hoſtuni occaſione naufragij, Regium fiſcum eſſe abſoluendum ab impetitione dicti Ill. Magni Admirati, vt in *Arreſt. R. Cam. 299. Arreſt. 355. Arreſt. 422.* apud *Reg. de Marin.* & teſtantur *Author noſter hic n. 22. Reg. Reuerter. dec. 77. lib. 1. vbi Reg. de Marin. in obſ. poſt Reg. Conſtant. in d. l. vnica num. 73. & 135. C. de Claſſicis, & Taſſon. de anteſ. verſ. 3. obſ. 3. nu. 228. in fine, cit. Conſ. Rocc. d. §. 1. n. 45. & ſeqq.*

6 Subdit demum, idem noſter *Author n. 23.* quod ipſo curante, vti Regente in Supremo Italiæ Conſilio, anno 1583. per Regias Prouiſiones S. C. Maieſtas declarauit, nunquàm fuiſſe ſuæ mentis, vt bona hoſtium naufragata concederentur Magno Admirato, & ſic in conceſſione poſteà dicti officij facta, expreſsè id Rex noſter ſibi reſeruauit; memorantq; etiã *Reg. Conſtant. ibid. Reg. de Marin. in cit. obſ. 77. n. 2. Reg. de Ponte deciſ. 21. num. 13. Reg. Camill. de Curt. in ſuis reſolut. feudal.* editis poſt *lib. 1. reſol. Reg. de Marin. in cap. 5. num. 125. circa med. Conſ. Rocc. d. rub. 16. §. 1. de bon. naufragat. n. 46. n. 68. 86. 87. & 126.*

7 Hoſtium autem nomine, quinàm comprehendantur, latè explanat *Conſ. Rocc. de offic. rub. 16. §. 2. de præda bonor. hoſt. per tot.* Hinc bona Iudæorum, vel Hebræorum, ſicut alia bona hoſtium noſtri Regis, poſſunt deprædari, & confiſcari, *Reg. Reuerter. deciſ. 76. Maſtrill. deciſ. 254. n. 3. Caſtill. deciſ. 107. n. 2. Borrell. de Reg. Cath. præſt. cap. 75. n. 26. cit. Conſ. Rocc. d. §. 2. à n. 57. ad ſeqq.*

8 Verùm ſi Iudæi vaſalli, & ſubditi ſint alicui Chriſtiano Principi, prout

ſunt nonnulli, qui ſubſunt Romano Pontifici, Reip. Venetiarum, & alijs, qui naufragium patientur, nec ſerui efficiuntur, nec eorum bonis priuari poſſunt, *Molfeſ. ad Conſuet. Neap. to. 2. conſ. 17. per tot. Maſtrill. d. deciſ. 254. & Caſtill. à l. Reg. de Marin. in obſer. ad* R. *Reuers. dec.* 545. *t.* 2. *Conſ. Rocc. reſp.* 33. *tom.* 1. *& de offic. d.* §. 2. *à nu.* 92. *ad ſeqq. Ceſ. Nicol. Piſan. in add. ad Goffr. ſuper* Ritib. *Reg. Cam. rub.* 22. *num.* 22. *&* 23.

9 Imò in Mari Adriatico, poſſe bona Turcarum, ſiuè Iudæorum, vel aliorum diffidatorum S.M. prædari, illorumque perſonas captiuas fieri, latè oſtendunt, & comprobant *Iul. Ceſar Capacius in libro nuncupato, il Foraſtiero, fol.* 523. *Reg. de Ponte de poteſt. Proreg. tit.* 11. *de triremib. & nauig. Conſ.* Rocc. *d.* §. 2. *à n.* 137. *ad ſeqq.*

AD QVÆST. IV.

An bona hoſtium capta in Regno ſpectent ad Excell. Proregem, vti Ducem Generalem.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

B*Ona hoſtium in* Regno *capta, an ſpectent ad* Excell. *Proregem, vti Ducem generalem, vel ad Fiſcum, aut capientes, à n.* 1. *ad* 4.

Conſ. Franc. Roccus *pro Fiſco decertat, à n.* 5. *ad* 8.

Bona hoſtium, quæ capiuntur ab excurrentibus mare, an debeantur capientibus, n. 9.

Et alia ad materiam, à n. 10. *ad* 12.

1 EX quo Excellentiſſimus *Dux de Alcalà*, huius Regni Prorex, per lapſum duodecim annorum, quo Regni clauum ſuſtinuit, ſolitus fuit Turcas captos ſibi ipſi applicare, indè in vltimo conſtitutus elogio anno 1571. ſcrupulo conſcientiæ ductus, mandauit, vt articulus iſte decideretur de iure; Et ſi determinaretur illos ad ſe non ſpectare, pro quolibet mancipio, domino ſolueretur pretium ducatorum centum.

Quamobrem per executores teſtamentarios fuerunt ad id tanquàm arbitri electi Domini *Vincentius de Franchis*, & *Iacobus Anellus de Bottis*, tunc Regij Conſiliarij, *Franciſcus Antonius de Dauid*, & noſter *Author*, tunc Præſidentes R.C. ac duo Theologi adiuncti, qui pronunciauerunt, prædam, ſeù Turcas ſpectare ad capientes, excluſis Prorege, & Fiſco, idemq; fuit iudicatum die 18. Nouembris 1573. tempore tunc Proregis Cardin. de Granuela, vt refert *Dom. Regens* noſter *hic*, quod etiam teſtatur Reg. *Camill. de Curte in ſuis reſolut. feudal. in cap.* 5. *n.* 127. *&* 128. & poſt noſtrum *Authorem* memorant *Taſſon. de antef. verſ.* 2. *obſeru.* 2. *nu.* 141. Reg. *Galeota reſp. fiſc.* 13. *num.* 14. *Conſil.* Rocc. *in tract. de Offic. rub.* 16. §. 1. *n.* 75. 76. *&* 77. *Hieron. de Roſis ſelect. obſ. p.* 2. *cap.* 61. *de Luca in animaduerſ. ad Gratian. tom.* 5. *cap.* 1. *n.* 4.

2 Iure namq; gentium attento, ſerui, cum capiuntur, ſtatim capientium efficiuntur, *l. naturalem, D. de acquir. rer. domin.* §. *item ea, quæ ab hoſtibus, Inſtit. de rer. diuiſ.* §. *Ius autem gentium Inſtit. de iur. natur. gent. & ciu.* Idemque eſt de Iure ciuili quoad bona mobilia, *l. ſi captiuus,* §. *ſi expulſis, D. de captiu. & poſtlim. reuerſ. l. in agris, & l. transfugam, D. de acq. rer. dom.* Et præcipuè, quando abſq; prælio ab-

aſi-

àliquibus particularibus caperentur, tunc ad capientes illa ſpectare, tenuit *Salycet. in l. ab hoſtibus col. 1. in fin. C. de captiu. & poſtlim. reuerſ.* ſequitur poſt alios *Marcellus Berlingutius in repet. d. l. 1. D. de acqu. poſſ.* quem eorum præceptorem vocant *Author hic nu.* 14. ac *Præſ. de Franch. deciſ.* 104. *n.* 2. *& deciſ.* 268. *n.* 3.

3 Et prædicta quoque confirmant *Reg. de Curte in d. reſol. feudal. cap.* 5. *n.* 122. *&* 123. *Reg. de Ponte in deciſ.* 21. *in primo artic.* & *Reg. Reuerter. deciſ.* 421. *n.* 2. vbi ità refert iudicatum; Cũ enim in Prouincia Hydruntina ab aliquibus particularibus quadraginta Turcæ capti eſſent, ſicq; in ſeruitutem redacti, ad prædam conſequẽdam concurrebant Regius Fiſcus, Excell. Prorex, vti Generalis Capitaneus, & *Franciſcus*, ſeù *Ciccus Loffredus* illius Prouinciæ Gubernator, qui allegabat pro ſe conſuetudinem, & facta relatione per R. Cam. in Coll. Conſ. cum tribus Reg. Conſiliarijs adiunctis, omnium conſenſu deciſum extitit, Turcas, ſeù mancipia prædicta, neq; ad Regiam Curiam, neque ad Regni Proregem, neque ad Gubernatorem Prouinciæ, ſed ſolùm ad illos particulares capientes ſpectare, teſte eodem *R. Reuert. ibid.* Et hæc eſt deciſio relata ab *Authore* noſtro *hic n.* 20. de qua etiam adeſt eiuſdem R. Cam. decretum ſub die 18. Nouembris 1573. vt in *Arreſt.* 366. ex collectis per *Reg. de Marin.* vbi etiam decernitur, pretium ipſorum mancipiorum, ad rationem duc. centum pro quolibet, iuxtà diſpoſitionem ipſius *Ill. Ducis de Alcalà* deponi debere per Exequutores teſtamenti, liberandum dictis capientibus.

4 Idemq; fuit deciſum ſub die 17. Martij 1575. in cauſa *Iulij Spina*, *Io. Andrea de Riſo*, & *Cæſaris Conchę* militum grauis armaturæ cum R. Fiſco, & Magno Admirato, in qua per R. Cam. ad relationem Præſid. *Fabritij Villani* fuit prouiſum, mancipia capta in maritima *Vbriatici*, ſeù pretium ipſorum, ſpectare ad præfatos capiẽtes, vt habetur in *Arreſto R. C.* 377. *apud Reg. de Marin.* Quod decretum fuit in gradu reclamationis confirmatum per eandem R. Cam. ad relationem noſtri *Authoris* ſub die 6. Februar. 1579. vt in *Arreſt.* 411.

5 Contrariam verò ſententiam acerrimè probat *Conſil. Franciſc. Rocc. in tract. de offic. rub.* 16. §. 1. *de bonis naufrag. à nu.* 78. *ad ſeqq.* vbi ſubdit ità fuiſſe ſæpius iudicatũ, prout in duobus caſibus relatis per *Capiblanc. de Baron. cap.* 41. *n.* 3. idemq; obſeruatũ fuiſſe teſtatur anno 1662.

6 Confirmat id quoq; idẽ *Conſ. Rocc. ibid. n.* 85. *&* 86. ex prouiſionibus de anno 1583. S. C. Maieſtatis, vbi declaratum fuit, omnia bona, & perſonas hoſtium, & diffidatorum Suæ Catholicæ Maieſtatis, etiam quod ſint naufragata, ſpectare ad Reg. Fiſcum, de quibus mentionem fecimus in *præced. quæſt. n.* 6.

7 Sed aduertendum eſt, iſtas Prouiſiones loqui de bonis naufragatis, & ſic ait *Reg. de Ponte in d. dec.* 21. *n.* 13. quod quando bona non ſunt naufragata, prout in caſu *ſupracit. deciſionũ*, prouiſiones prædictæ nullius ſunt ponderis, & momenti, & remanet articulus, an bona hoſtium efficiantur capientium, in quo teſtatur, maiorem votantium partem in affirmatiuam ſententiam concurriſſe; ſequitur *Reg. de Marin. in obſ. ad* R. *Reuert. d. deciſ.* 421. *n.* 4. Prout iudicatum fuit ad beneficium Commendatoris *della Roſa* capientis, ſaluo quinto Regiæ Curię debito, teſte *Reg. Reuerter. deciſ.* 545. *n.* 2.

8 Verumtamen adhùc in ſua opinione tenaciter perſiſtit *cit. Conſ. Rocc.* qui tradit, quod licet in dictis Prouiſionibus ratiocinetur de bonis naufragatis, loquitur tamen de illis augmentatiuè, ex dictione, *etiam*; principaliter verò de bonis hoſtium, vt illa generaliter ſint Fiſci, & deinde ſit mentio etiam de naufragatis.

Idemq; conſtare ait *nu.*80. ex Regijs literis tranſmiſſis Proregi Regni Siciliæ, quas inſerit *Caſtill. deciſ.Sicil.* 107.*n.*54. quibus S.M. demandauit, vt quæcunq; bona Turcarum, Iudæorum, aliorumq; Regalis Coronæ inimicorum, quomodocunq; deprædata applicentur Regio Fiſco; Ex quibus concludit *ibid.n.*89. deciſiones ſuprà in contrarium relatas, aut eſſe nullas, vel in illis caſibus alias qualitates concurriſſe.

9 Et bona hoſtium, quæ capiuntur ab aliquibus, qui mare excurrunt, vulgò *vanno in curſo*, licet efficiantur capientium, per *text.in auth.nauigia*, *C.de furtis*, non tamen id obſeruari in Regno noſtro, niſi quando præuia licentia Regis, vel Proregis hoc fiet, teſtatur *Reg. de Curte in cit.cap.*5. *nu.* 129. *ſuar. reſol. feud. poſt lib.* 1. *reſol. Reg.de Marin.*

10 Et capientibus, nunquam prædam acquiri, niſi in bello, eiuſq; conflictu capta fuiſſet, alioquin ſemper Fiſco deberi, probat *Caſtill.d.dec.*107.*n.*46. *cum ſeqq.* dicens, quod bona hoſtium debent Regio Fiſco applicari, nec poſſunt à quocunq; deprædari, maximè in dominijs Suæ Cath. Maieſtatis, in quibus confiſcatio bonorum pertinet ad eius Regium Fiſcũ, quem ſequitur *Conſ.Rocc. d.*§.1. *num.*131. *& ſeqq.* vbi poſt *Capiblanc.* neque Duci Claſsis aliquod ius ſuper illis acquiri fundat, contrà *Maſtrill. deciſ.*180. ſed vide *Reg.Reutrt.dec.*24.

11 Quid ſi bona ab hoſtibus ſint capta, & deinde ab illis recuperata eſſent, nunquid iure poſtliminij bona huiuſmodi ſint prioribus Dominis reſtituenda, vel capientibus acquirantur? In hac quæſtione latè, & accuratè ſcripſerunt *Reg.Capyc. Galeota reſponſ.fiſc.*13. *&* Reg.*Capyc. latro conſult.*97.*lib.*2.*Conſ.Rocc.d.*§.1.*à n.*150. *ad n.*165. *de Luca ad Præſ.de Franch. dec.*268.*lib.*2.

12 Ac ſanè res immobiles, hoſtibus deuictis receptas, in præda non eſſe, ſed poſtliminio ad ſuos Dominos redire liquet ex *l.ſi captiuus* 20. §.1. *D. de captiu. & poſtlim.reuerſ.* Quin & ſeruos ex hoſtibus receptos, iure poſtliminij ad priſtinos Dominos non reuerti, ſed in præda eſſe, & ſic ad milites capientes pertinere, probatur ex *l.ſi quid bello* 28. *D.eod.* quam legem de re mobili accipiendam eſſe, rectè poſt *Gloſ.*& *Iacob.Cuiacium lib.*19.*obſ. cap.*7 ſentit *Bocerus lib.*1. *de bello cap.* 15. *numer.* 7. *edit.* 3. *Harppreckt. ſuper Inſtit. in* §.*Ius autem ciuile n.*14. *de iure nat. gent. & ciu. lib.*1. *& in* §. *Item ea* 17.*de rer.diuiſ. lib.*2. & qualitèr de iure Romanorum, non ad milites, ſed ad populum ſpectabant, latè *Klock de ærario lib.*2.*cap.*87. *à num.* 9. omnium optimè, ac latiſsimè conſulendus eſt *D.Ignatius Gaſtone in erudit is diſceptation.fiſcal. lib.*1. vbi luculentèr probat, poſſe à Principe publicum bellum indici contrà ſubditos rebelles, ac proinde iure belli Fiſco publicari potuiſſe omnia bona Meſsanenſium tùm Rebellium, tùm etiam commorantium, nec ea bello finito eſse reſtituenda, quinimò bona iure belli capta tranſire in plenum dominium victoris, abſq; vlla ſpe reuerſionis, *à diſcept.*5. *ad* 8.*per tot.*

AD QVAEST. V.

An, & quando Officialis poterit percipere præmium de interceptis, ſi de natura ſui officij ad id tenebatur.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

PRæmio, ac pœna Reſpublica regenda eſt *n.*1.

*Et an Edictum dicatur fauorabile, ſi concedat præmium capienti facinoroſos, n.*2.

Officiales Regij, qui capiunt facinoroſos, vel intercipiunt merces fraudatas, an lucrentur donarium, ſeù præmium ſtatu-

ſtatutum, à n.3. ad 5.

Et quid in Officialibus Baronum, n.6. & 7.

Inſpicienda ſunt verba Edicti, vel ſtatuti, an in illis comprahendantur Officiales, n.8.

Pręmium ſtatutum, an ex gratia, aut conſuetudine detur quoq; Regijs Miniſtris, qui ex debito officij ad factum tenentur, n.9.

1 Cicero (cuius ingenium par Imperio Romano fuiſſe, *Seneca* teſtatur) *lib. 1. de natura Deorum* prudentèr aduertit, nec domum, nec Rempublicam ſtare poſſe, ſi in ea, nec rectè factis præmia extant vlla, nec ſupplicia peccatis; Et *Ariſtoteles* in eadem eſt ſententia, legemq; à *Platone* traditam, quam idem à *Solone* deſumpſerat, voto ſuo in *Ethicis* authoranit. *Democritus* gemino dumtaxat Numini locum fecit in rerum Vniuerſi moderamine, *Præmio* ſcilicet, & *Supplicio*, *Plin. lib. 2. nat. hiſtor. cap. 7.* Et *Socrates* interrogatus, *qua nàm Ciuitas ritè gubernari poſſit?* reſpōdit, *cum boni inuitātur præmijs, iniuſti dant pęnas*, ex *Plutar.* Sicuti autem perniciosum eſt Reipublicæ, bonos præmijs non honorare, ità & peſſimas perſonas relinquere impunes, *l. 1. D. de iuſt. & iur. Chriſtoph. Beſold. diſcurſ. politic. differt. 2. cap. 3. p. 4. Solorzan. de parricidy crimine lib. 1. cap. 1.*

2 Hinc Edictum, vel Statutum, donarium, ſiuè præmium concedens, exules, ſeù malefactorem capienti, fauorabile eſt ob bonum publicum, vt à viris iniquis, viarum depopulatoribus Prouincia liberetur, *Soccin. conſ. 157. nu. 1. vol. 2. Decian. in tract. crim. lib. 4. cap. 29. ſub nu. 2. Farinac. in pract. crim. q. 103. ampl. 1. n. 6.*

3 Non tamen locum habet in Regijs Officialibus, ſiuè Miniſtris loci ſtatuentium, illum capientibus, qui ex debito officij tenentur; officialium enim eſt facinoroſos apprehendere, vt Prouincia expurgetur, *l. congruit, D. de off. Pręſid.* & negligentes, in dolo eſſe præſumuntur, vbi ex officij neceſſitate ad id cogebantur, ad *text. in l. dolus, D. de mand.* Sed benè intel-
4 ligitur: in his, qui ſpōtè, & nō neceſſitate officij compulſi id agunt, quibus promiſſum præmium debetur, vt cōcludunt *Peguera deciſ. Cathal. 67. Antonin. deciſ. Macerat. ſiuè reſol. 24. lib. 3. Giurba conſ. crim. 11. Petr. Caball. reſol. crim. caſ. 279. Velaſcus de priuil. pauper. p. 1. q. 2. n. 7. Camill. Borrell. de magiſtr. Edict. lib. 3. cap. 6. n. 15. Epiſc. Riccius collect. 2617. p. 7. Nouar. in collect. 5. ſuper pragm. 5. de exulib. n. 2. Paſqualinus in commentar. ad Pragm. 17. de exulib. n. 20.*

5 Qua ratione deciſum refert noſter *Author hìc n. 1. & 2.* Officiales, qui tenentur intercipere merces fraudatas, vel aliud exigere, non poſſe percipere præmium, nempè quartam, vel ſextam partem, ſecundùm *Banna* ſtatutam; Idemq; iudicatum teſtatur in
6 Officiali Baronis, vt teneatur intercipere merces, ac ſi eſſet Officialis Regius, nàm iuriſdictio Baroni conceſſa, adhùc à Suprema Regis dirigitur, quia omnia noſtra facimus, quibus à nobis impartitur authoritas, *l. 1. §. omnia enim, C. de veter. iure enuel. & c. 1. 94. diſt. & Auth.* noſtrum refert, & ſequitur *Horat. Montan. de Regalib. tit. Poteſtas conſtit. magiſtrat. n. 18. verſ. hac ratione.* Et ſtatutum loquens de Officiali Regio procedit etiam in Officiali Baronis, *Afflict. in c. 1. verb. Poteſtas n. 1. tit. quæ ſint regalia, & in Conſt. Capitaneorum n. 15.* poſt alios *Maſtrill. de Indulto cap. 36. n. 14. & ſeq. Conſ. Petra ſuper Rit. M. C. 264. n. 7. t. 2.*

7 Imò *Farinac. d. q. 103. limit. 39. nu. 356.* exemplificat in Poteſtatibus, & Gubernatoribus Terrarum, vel Exequutoribus, aut alijs, qui ratione eorum

Digitized by Google

rum officij tenentur capere facinoroſos homines; & *Boſſ. in pract. crim. tit. de captura n. 76.* inquit ſic vidiſſe ſeruari ſub Rege Chriſtianiſſimo Gallorum, quando *Manfredus Pallauicinus* ſubditus Regis, & Rebellis, dum veniret contrà Ciuitatem Nouocomenſem, fuit captus à Barone, qui præerat dictæ Ciuitati, & iuſtitiæ traditus, ac ſæuiſſimæ morti damnatus.

8 Verùm vbicunq; Statutum, vel Bannum de Officiali, ſiuè Miniſtris Curiæ expreſsè loqueretur, tunc, quia ſumus in claris, illis præmium non denegandum, *Caualcan. deciſ. 23. p. 5.* & ſic totum pendet ex inſpectione verborum Edicti, vel Statuti, vt comprehendantur etiam Officiales, vt aduertit *cit. Borrell. d. cap. 6. nu. 17.* Vnde deciſum tradit *Author* noſter *hic num. 5.* quod ſi in Arrendamentis adeſſet pactum, quod detur quartum de interceptis, etiam ſi fiant per Officiales Regios, tunc ſtante pacto poteſt illud percipi per Officialem.

9 Annotandum deniquè eſt, quod in hoc Regno Neapolitano, per viam gratiæ aliquibus Regijs Officialibus dictum præmium concedi ſolet, quod paritèr in Regio Conſilio Cathaloniæ ſeruari teſtatur *cit. Peguera d. dec. 67. in fine*, & in Magno Ducatu Hetruriæ de conſuetudine Officialibus præmium concedi, fidem adſtringit *Caball. d. caſ. 279. n. 11.* cuius obſeruantiæ rationem putat, quia huiuſmodi ſtatutum dans præmium capienti bannitum, eſt fauorabile, & tendit ad vtilitatem publicam.

AD §. XVIII.

De Theſauro inuento, qualitèr, & quando, & quæ pars debeatur Regiæ Curiæ.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Theſaurus, quid ſit, n. 1.
Et quomodò acquiratur, n. 2.
An malis artibus vnquàm inuentus, n. 3.
Theſaurus inuentus, cui acquiratur?
Diſtinguuntur plures locorum ſpecies, à n. 4. ad 8.
Et quid in Regno, n. 9.
Refertur praxis procedendi in his cauſis, n. 10. Et memoratur recens caſus cum inſtantia R. Fiſci, n. 11.
Theſauri inuenti materiam, qui nam Doctores tractarint, remiſſiuè, n. 12.

1 THeſaurorum materiam elucidat noſter *Author hic*, de cuius vocabuli denominatione, ac varia ſignificatione fusè diſſerit *Gaſp. Birſchius in tract. de Theſauris par. 1. cap. 1. th. 4. cum ſeqq.* Eſt autem vetus quædam pecuniæ depoſitio, cuius nõ extat memoria, vt iam dominum non habeat, *l. numquam 31. §. 1. D. de acq. rer. dom.* & verbo pecuniæ, non ſolum ſignificantur nummi, ſed & aliæ opes abditæ, *l. vnic. C. de Theſaur. lib. 10.* Hinc ea pecunia, quam quis, vel lucri, vel metus, vel cuſtodiæ cauſa cõdidit ſub terra, theſauri iure non cenſetur, ſed manet priſtino domino, adeòut qui eam inuenit, ſi reſtituere nolit, furti actione teneatur, *d. l. nunquam 31. §. 1. D: de acq. rer. dom. l. à tutore 67. D. de rei vindic. l. peregrè 44. D. de acquir. vel amitt. poſſ. §. 1. inſtitut. de obligat. quæ ex delict. naſc.*

2 Huiuſmodi portò acquiſitionis vis poſita eſt in duobus; Inuentione ſcilicet, & loco. Inuentione quidem, quia inuentio quædam occupationis ſpecies eſt, & vel licita, vel illicita, vt quæ fit arte magica, ſed quod ità inuenitur etiam in ſuo fundo, id omne fiſco applicatur, *d. l. vnic. C. de Theſaur. lib. 10. l. nemo 5. C. de maleſic. & mathem.* quia nolumus lucra quæri, quæ per funeſta poſſunt ſcelera reperiri, vt ait *Caſſiodor. lib. 4. epiſt. 18. 22. & 34.* dùm ex actu illicito, & ſuperſtitioſo, non eſt commodum reportandum.

Quam-

3 Quamuis nullum theſaurum malis artibus conſequutum inuenies unquàm, ſed eſt vna ex turpioribus illuſionibus, quas Dæmon homini faciat, quia Deus non permittit, nec vult Dæmonem poſſe theſaurizare, aliàs iſti Magici, Necromantici, ac cæteri diabolicæ fidei profeſsores, eſsent cæteris Chriſti fidelibus ditiores, quinimò videmus iſtos Sortilegos, eſse pauperiores, ſordidiores, & viliores, & in hoc mundo calamitoſam vitam agere, & demùm infelici morte perire, & æterno igne cruciari, vt in *c. firmiſſimè extr. de hæretic. c. nec mirum 26. qu. 5.* Sed non decipiunt, niſi aliquos, qui ſunt ſimplicis cognitionis, & carent intellectu, aut nimiùm creduli, & curioſi, *d. cap. nec mirum §. argutia*, vt per eadem ferè verba, tradit *Paul. Grilland. de ſortileg. qu. 3. n. 12.* ac etiam *Andr. Caſalpin. de inueſtig. Dæmon. cap. 12. Martinus del Rio diſquiſ. magicar. lib. 2. q. 12. Torreblanca de Magia lib. 2. cap. 13. n. 94. & 95.* Et Nero theſauros lybicos, animo ſuo incerti authoris, vana perſuaſione conceptos, neutiquàm inuenit, imò perpetuam notã infamiæ, & leuitatis contraxit, *Corn. Tacit. lib. 16. Annal.*

4 Licita inuentio, vel fit data opera, & ſtudio, vel caſu fortuito, & vtriuſq; idem ius eſt in loco ſuo, in quo ſi quis theſaurum inuenit, ſuus efficitur, vt cenſuit *Adrianus* Imperator, naturalem quandam rationem ſequutus, & ſubſequitur *Iuſtinianus in §. Theſauros 39. Inſtit. de rer. diuiſ. & acqu. ipſ. dom. l. 2. C. Theod. de Theſaur. tit. 18. lib. 10.* quia theſaurus, loci quodammodò pars eſse videtur, & cum non habeat dominum cum effectu, proinde ex mera æquitate inuentori acquiritur; Eſt enim donum fortunæ, *l. ſi quis, D. de acqu. rer. dom.* ideſt beneficium Dei, *d. l. vnic. C. de theſaur.* quod ſuadente Deo obtingit, *l. fin. C. Theod. eod. Libanius declam. 31. pag. 378.* & *Tacitus* initio *vlt. Annal. Deos obuias opes offerre.*

5 Vnde ſic, & *Neruam* Imp. reſpondiſſe *Attico* Herodis patri ſcribitur, cum enim is ingenti theſauro inuento, hanc ad Imperatorem epiſtolam miſiſſet: *Theſaurum domi meæ, Imperator, reperi, quid de eo faciendum iubes? Nerua* reſcripſit, *Vtere ijs, quæ inuenisti.* Cumq; *Atticus* non acquieſceret, ac ſe magnitudine inuenti ſuperari reſcriberet, etiam hoc addidit; *abutere igitur inuento, quod tuum eſt*, referente *Philoſtrato lib. 2. de Vitis Sophyſtar. in vita Herodis, damnmem. Arniſaus de iur. Maieſt. minor. c. 6. n. 22. P. Diana p. 9. tract. 5. reſol. 18. in fin.*

6 Cæterum alienus locus, eſt, vel priuatorum, vel publicus, vt Cæſaris, fiſci, aut Ciuitatis, & tunc theſaurus in eo inuentus fortuitò, puta arando, vel terram colendo ex dimidia parte eſt inuentoris, ex altera eſt Domini loci, ſi verò induſtria, & data operà ſit adinuentus, ignorantibus, vel inuitis Dominis, eſt totus Domini loci, *d. l. vnica, & d. §. theſauros.*

7 De loco ſuo, aut eo, qui eſt nullius, ideſt ſacro, vel religioſo, theſaurus in eo inuentus totus eſt inuentoris, in ſuo quidem, ſiuè fortuitò, ſiuè induſtria; In ſacro verò, & religioſo, ſi caſu fortuito inuentus fuerit, *d. §. Theſauros, l. ſi is qui 63. D. de acq. rer. dom. l. fructus 7. §. ſi fundum, D. ſol. matr.* Et Conſtitutio *Federici Imp. in c. vnic. quæ ſint regalia*, intelligi debet, quod nimiùm Imperator, ibi loquatur, non de theſauro in quouis loco religioſo inuento, ſed in loco religioſo fiſcali, iuxtà *l. 3. §. pen. D. de iure Fiſci.*

8 Ideò autem in dictis iuribus additur, *caſu fortuito*, ne detur hominibus auaris occaſio violandorum ſepulchrorum, ſi etiam ſtudioſè quæſitus theſaurus cederet inuentori, docente *Hunnio in d. §. theſauros*: Quare *Caſſiodor. lib. 4. var. epiſt. 18.* meritò damnat *Laurentij presbyteri* ſcelus, quod effoſſis cineribus, funeſtas diuitias inter hominum cadauera perſcrutatus eſ-

eſſet. At apud *Quintil.declam.369.* ſepulchri violati reus ità excipit: *Sed quid ſuſtuli? Æquiùs tamen eſt licere pecunias in monumentis obſtruſas impunè perſcrutari*; Et eſtò in eos extet edictũ apud eundem *Caſſiod.lib.4.ep.34.* conceditur tamen *ibidem*, diuitias publica fide extrahere, & compendijs publicis applicari, modò manus à cineribus mortuorum abſtineant; *Aurum enim* (inquit) *Sepulchris iuſtè detrahitur, vbi dominus non habetur, imò culpæ genus eſt, inutiliter abditis relinquere mortuorum, vnde ſe vita poteſt ſuſtentare viuentium; non eſt enim cupiditas eripere, quæ nullus ſe dominus ingemiſcat amiſiſſe*, videndi ſunt peritiſsimi I.C. *D.Io.Solorzan. tom.2.lib.5.de Indiar.Gubern.cap.vnic.n.39. & ſeqq.* & *D. Eman. Gonzalez in comm. ad lib.5.Decretal.in c.9.de Iudæis n.3. & 4.*

9 De Iure demum Regni noſtri Neap. habemus *Conſtit. Dohanæ de ſecretis*, & *Conſtit. Pecuniam*, editas tempore Regis *Gulielmi I.* ſub *Mali* appellatione, & *cap. Caroli I. incip. Prædicti Magiſtri*, quibus res omnes inuentas fiſco applicandas eſse, ſtatuitur: Quod cum viſum fuerit tempore religioſiſsimi Regis *Caroli II.* contrà omnem æquitatem auferre à ſubditis theſaurum, donum à fortuna eis elargitum, ius cõmune ſeruari iuſſit, prout in *cap.quia non decet 160.* ſicuti etiam ſtatuitur in *cap.Papæ Honorij incip. Circà perſonas*, & ſic præfatæ leges Regni generales per hæc poſteriora *Capitula* correctæ fuere, omnia reducendo, prout à iure communi, vt ſuprà, diſpoſitum reperitur.

10 Debent tamen inuentores eſse multùm cauti, ne illud fortunæ donum, magnum ſit infortunium, nàm ſi ex opera ſunt inueniendi, præuenire debent, & ſe cum Regio Fiſco conuenire, iuxtà concordias aliàs factas, vt in *Arreſt.R.Cam.609.& 644.* ex recollectis per *Reg. de Marin.* Si verò fortuitò reperiantur, Reg. Fiſco denuncient, ſecùs rigoroſiſsimè fiſcales procedent, carcerando inuentores, ac ſequeſtrando pecunias inuentas, teſte *Reg. de Ponte de poteſt. Proreg.tit.de Theſauris nu.9.circà fin.* Et in quo fundetur praxis hæc inquirendi, & carcerandi; docet *Montan. de Regal. ver. Et dimidium theſ. nu.4. fol.309.* Imò *Sebaſt.de Neap. in d.cap.160.* teſtatur, vidiſse plures theſaurorum inuentores carceratos, tortos, & poſt oſsa confracta in tortura, theſaurum reſtituiſse, & proprium patrimonium pro excarceratione erogaſse, itaquod non beneficium fortunæ, ſed infortunium inuentoris erit.

11 Sed abhorret à tempore noſtro, eos, qui ſuadente Numine, vel ducente fortuna theſaurũ repererint, inquietari; dum R. *Conſil. Dom. Franciſcus de Andrea*, meritiſsimus Regij Fiſci patronus, ac ſcientiarum theſaurus, illa vera lucra dijudicat, quæ integritate ſuffragante percipiuntur; & nupèr mirabili omnium plauſu inuentores repertis lætari rebus, ſine aliquo terrore permiſit; cum enim ex demolitione cuiuſdam domus D. Io. Baptiſtæ Morano in Terra Mõtisfortis Prouinciæ Montisfuſcoli reperti eſsent varij nummi monetæ aureæ, & argenteæ, in muro abſconditi, capta informatione, hanc formauit inſtantiam, aureis planè literis ſcribendam, ac poſteris imitandam.

Fiſcus, viſa informatione capta ordine Reg. Audientiæ; Quandoquidem ex ea conſtat agi de pecunia ſignata, antiquitùs abſcondita, et caſu reperta in domo priuata, et non magnæ quantitatis, non inuidet donum fortunæ, aut Domino loci, aut Inuentori, iuxtà Conſtitutionem inclyti noſtri Regis Caroli II in cap quia non decet, de theſauris; *Quæ fuit correctiua conſtitutio Regis Gulielmi, quæ generalitèr pecuniam abſconditam, cuius domini ſciri non poſsunt, fiſco adiudicabat*, in Conſtit. Dohanæ de ſecretis, de officio ſecreti; *Ad tradita per* Iſerniam in ead.conſtit.& in tit.quæ ſint regal. n.97. Afflict.deciſ.321.n.10. & D.Reg.de Ponte de poteſt.Proreg.tit.de theſauris n.3. *qui ait in noſtro Regno fuiſse deciſum iuxtà dictum* capitulum; *Vt hinc de contraria Conſuetudine*

non

non ſit curandum; Inſtat ideò, pecuniam inuentam, pro medietate conſignari Domino domus diruta, iuxtà diſpoſitionem dicti capituli. *Et cum inuentioni interfuerit vniuerſus Populus, adiudicari pro alia medietate in beneficiũ Vniuerſitatis pro publicis oneribus;. Et ſignantèr pro aperienda via, qua ducit ad Eccleſiam S. Martini, cuius occaſione fuit diruta domus, et reperta pecunia, ſaluis iuribus tàm Regio Fiſco, quàm alijs intereſse habentibus reſpectu quantitatis, qua prætenditur ſurrepta. Et citrà præiudicium iurium R. Fiſci in alijs caſibus, in quibus ageretur de maiori quantitate, in quibus ex generali Cõſuetudine totius Orbis, theſauri adiudicantur Ærario Principis, vt ex illis poſſit occurrere publicis neceſſitatibus, pro manutentione ſui Status, nè teneatur grauare ſubditos nouis impoſitionibus, ad tradita per D.D. citatos à* P. Diana p.9. tract.5. tit. de theſauris tom.6. ſuorum operum reſol.19. n.5. & 6. *Die 28. Aprilis 1692.*

Quare per Regiam Cameram Summariæ, die 5. Maij 1692. ad relationem *Dom. D. Adriani de Lanzina, y Vlloa* integerrimi eiuſdem Regiæ Cameræ Præſidentis, decretum fuit, quod *fiat conſignatio pecuniæ inuentæ in actis deducta, iuxtà inſtantiam Regij Fiſci, etiam ex cauſis in ea contentis, & diſcuſſis, factis apochis de recepto in actis.*

Apud Io. Bapt. Mangum Act.

21 In pręfatis autem omnibus, ac alijs ad materiam theſauri inuenti, plenè conſulendi ſunt DD. omnes in *d. §. theſauros, inſtit. de rer. diuiſ.* præcipuè *Pichard. & Harpprecht. à n.1. ad ſeqq. D. Franc. Amaya in d.l. vnic. C. de theſaur. lib.10. Matth. Berlich. concluſ 66. tom.2. Gaſp. Klock. in tract. de ærar. lib. 2. cap.116. Maximil. Fauſt. in conſ. pro ærario claſs.6. ord. 564. claſs.9. ordin. 746. & claſs.10. ord.790. Sixtin. de Regal. lib.2. cap.21. Caſtill. controu. iur. to. 7. de tertijs lib.6. cap.41. à n.104. Maſtrill. de Magiſtrat. lib.3. cap.10. ex nu. 316. Antonell. de loco legali lib.2. cap. 30. Caluin. de aquitate lib.2. cap.196. P. Diana reſ. moral. p.9. tract.5. per tot. Antunez Portugal tom.2. de Donation. Reg. lib.3. cap.13. Card. de Luca de Regalib. diſcurſ.147. à num.9. Conciol. ad Statut. Eugub. lib.4. rub.70.* vbi *Romaguera in add.* allegat Nos *in tract. de feudis fol.270. verſ. circa autem.*

Et ex noſtris Regnicolis, *Camill. Borrel. de Reg. Cath. praſtantia cap.27. per tot. Gallupp. de feud. p.1. cap.3. à n. 95. Laratha in theatr. feud. p.11. diluc. 34. & diluc. 69. Reg. de Ponte de poteſt. Proreg. tit.10. de diuerſ. prouiſ. cap. de theſauris,* vbi *Thor. in add. Reg. Sanfel. deciſ. 394. lib. 3. Barra controuerſ.10. à numer.6. de Luca in animadu. ad Gratian. cap.453. tom.3.* & poſt *Authorem* noſtrum relatum, *Montan. de regal. tit. & dimidium theſauri, à fol. 307. Taſſon. de antefat. verſ.5. obſeru. 3. num.26. & ſeq. Reg. Tapia lib.6. Iur. Regni Neap. tit.8. de theſaur. à fol.37. Io. Bapt. Mucci in diluc. ad Reg. Sanfel. deciſ.38. per tot. Caſ. Nicol. Piſanus in add. ad Goffred. de Gaeta ſupèr Rit. R. Cam. rub.20. de Iure ſalis, à num.62. vſq; ad n.88.*

AD §. XIX.

De conceſſione penſionis ad vitam, quæ concurrere debeant, vt ſoluatur.

AD QVAEST. VNICAM.

An Officialis mandatarius, debeat ſoluere conceſſionario ſine liquida probatione eius vitæ, & nouo præcedente mandato.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Vita conceſſionarij, qualitèr probanda ſit, pro ſoluẽda penſione ad vitã, n.1.

Et quid circa functiones fiſcales venditas ad vitam, commorantibus extrà Regnum, n.2.

Hominis vita, quomodò computanda, n.3.

Penſio annua ad vitam, an poſſit à conceſſionario alijs renunciari, n.4.

Et an eius aſſignatio, poſſit supèr alijs redditibus commutari, à n.5. ad 7.

D BRE-

BReuitèr noſter
Author hic tra-
1 dit, quod Ar-
rendatores Do-
hanarũ ſoluunt
Cõceſsionarijs,
& Conſignata-
rijs. Curiæ eo-
rũ penſionẽ; & ſimilitèr Perceptores
Prouinciarũ, qui vtplurimùm ſunt di-
ctorum Conceſſionariorum Procura-
rores, dummodò conſtet de vita Cõ-
ceſſionarij, cuius prętextu ſolutiones
differunt; Hinc deciſũ refert, ſufficere
aliqualẽ coniecturã de conceſſionarij
vita; & mandatum ad exigendum,
etiam poſt exactionem, & ſolutionem
factum ſatis eſse, tanquàm inducens
ratificationem.

2 Verùm ſciendum eſt, quod circà
diligentias adhibendas per Regiam
Curiam in functionibus fiſcalibus
venditis ad vitam multis Ianuẽſibus,
qui viuunt extrà Regnum, die 5. Iu-
nij 1555. referente R. Camera in R.
Coll. Conſilio, fuit ordinatum, quod
*Reg. Camera prouideat; quod impedia-
tur exactio dictarum functionum fiſca-
lium, donec illi, qui ad eorum vitam
illas emerunt, produxerint teſtimoniale
in forma probante de eorum vita, & in
quibuslibet ſex menſibus producant di-
ctum teſtimoniale*, vt habetur in *Ar-
reſt.* 163. ſeù 164. in alia edit. ex col-
lectis per *R. de Marinis.*

3 Longiſſimum verò tempus vitæ
humanæ, eſtò ſit vſq; ad cẽtũ annos,
vt ſic præſumatur, hominem non vi-
uere vltrà dictum tempus; Attamen
transfertur onus probandi in eũ, qui
pro fundamento ſuæ intentionis vi-
tam allegat, *Fulu. Pacian. lib. 2. de pro-
bat. cap. 8. Narbona de ætate quæſt. vlt.
nu.* 11. Et quomodò fiat computatio
vitæ in annuis legatis, iuxtà *l. cum Ti-
tio* 55. *D. ad l. falcid.* aut in alimentis
legatis, ex *l. hæreditatum* 68. *D. eod.*
diſquirit *Perez de Lara in comp. vita
hom. cap. 16. à n. 95. ad* 110. & an pro-
cedat in omnibus diſpoſitionibus, *de
Luca in animaduerſ. ad Gratian. c.* 55.

& in his terminis *Exc. D. Chriſtophar.
Creſpi de Valdaura p. 2. obſeru.* 110. *n.* 5.
& 10. vbi latè examinat, an renũcia-
4 tio officij, vel dominicę largitionis in
fauorem alterius, ob æqualitatem
incertitudinis vitæ, poſſit admitti,
ignorante, vel inuito futuro ſucceſ-
ſore, & quid in cenſu vitalitio; *Ro-
uit. ſup. pragm. 2. de cenſibus numer.* 5.
Sed ſi annua penſio ſit conceſſa
à Rege alicui, ad vitam ob ſeruitia, ac
deinde velit Conceſsionarius in Re-
ligionem ingredi, an poſſit in alterius
beneficium illam renunciare, eius vi-
ta naturali durante? affirmatiuè re-
ſpondet *Reg. de Ponte conſ.* 159. *lib.* 2.
quem ſequitur *Reg. de Marin. ad Reg.
Reuerter. deciſ.* 492. *t.* 2. Et an veniant
in cõceſſione feudi functiones fiſca-
les, ad vitam ſuper illo conceſsæ? ne-
gatiuè ſcripſit *idem Reg. de Ponte conſ.
71. vol. 2.*

5 Vtilitèr ad hęc quęritur, an Princeps
de poteſtate ordinaria, poſſit inuitis
penſionarijs commutare aſſignationẽ
pẽſionis ſupèr alijs reditibus regijs?

6 Qui punctus pendet ab alia quæ-
ſtione, vtrum obligatio penſionis ſit
realis, vel perſonalis in rem ſcripta,
vel merè perſonalis? Si enim realis
ſit, non poteſt his inuitis commuta-
ri, ſed facta alienatione, tranſit res cũ
ſua cauſa, *l. 2. & l. fin. C. ſine cenſ. vel
reliq. l. ſi conuenerit, §. ſi fundus, D. de
pign. act.* Item ſi eſset in rem ſcripta;
Sed ſi obligatio ſit perſonalis mera,
non obligat ſingularem rei ſucceſso-
rem, prout ità eſse cõſtat; Primò, quia
pẽſionarius ab alio pẽſionẽ expectare
debet; Secundò, quia concedens, cer-
tam quantitatem expreſsit: Tertiò,
quia annua, & temporalis penſio du-
rante eorum vita conſtituta eſt, prop-
tereà obligatio eſt perſonalis, vt
probat *Franciſc. de Clapper. in cen-
tur. cauſar. ration. cauſ. 24. q. 2.* vbi *in
7 quæſt.* 3. agit, an res, ſupèr quibus aſ-
ſignatur penſio, ſint pro illa tacitè
hypothecatę, & *in cauſ. 31. q. vnic.* fun-
dat, aſſignationes per Principes de-
bitores factas, cauſa ſolutionis, habe-

te vim adiudicationis, ſaltem ad effectum, vt donatio Principis poſteà facta de rebus, quarum reditus ſolutioni penſionis fuerant aſſignati, non præiudicet aſſignationi.

AD §. XX.

De Iuribus, quæ habet Rex in hoc Regno.

De Iure Serici.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Serificij diuiſio, & origo, n.1. 2.5.& 6.

Vermiculi Serici, an à bombycibus diſtinguantur, eorumq; virtus, n.3. & 4.

Serici impoſitiones in hoc Regno, quando ordinatæ, & quot ſint, à n.7. ad 17.

Conſignatarij ſupèr Sericis Biſiniani, qualitèr diſcriminentur, n.13.& 14.

Serici gabellæ augmentum, aut intercepta in Calabria, an ſpectent ad Ill. Principem Biſiniani, n.18.& 19.

Impoſitiones ſupèr extractione Serici, an ſint etiam ſoluendæ pro ſerico cõtexto, ſeù manibus laborato, à n.20. ad 22.

Serici extractio, an omnibus prohibita ſit, n.23.

Croci impoſitio, quæ ſit, n.24.& 25.

Cucullus, an Serici impoſitioni ſubiaceat, n.26.

Serici ius, quanti valeat pro Reg. Curia, n.27.

1 HOc ſeriſicij, lanificij, & linificij genus in duas partes diſtinguit *Plato in ſophiſta pag.226 & lib.4. de Rep. pag.428. Diſcretoriam* ſcilicet, quæ carminationem continet, & diductionem, ſeù in lon-
2 gum, & latum protractionem; Et *Concretoriam*, quæ textura opus habet, implicatione ſtaminis, & ſubtegminis, *Pancirol. lib.2. memorab.c.24. Bayſius de re veſtiaria*. In Italia autem, ac Hiſpania valdè lucroſum eſt, vbi copia vermiculorum nutriri poteſt, vnde ad alias regiones perfertur varia merces ſerica magni pretij, vulgò *taffettà, ermiſino, damaſcho, velluto, Marſil.Cognat. lib.4. var.obſ. cap.11.* commendanturq; in Italia hoc quæſtuoſo artificio, præ cæteris Neapolis, Genua, & Florentia, vt tradunt *Gaſp.Klock.lib.2.de ærar. cap.6.n.3.& 4. Maximilian.Fauſt.in conſ. pro ærario claſs.16.ord.1153.*

3 Præfatorum verò vermiculorum, ſeù inſectimira eſt generatio, natura, vita, operatio, & mors, quæ analogiam quandam corporum reſurrectionis repræſentant; ſepulchrum enim ſibi concinnant ex ſuis viſceribus, lanigera vteri fertilitate materiam ſuppeditante, quo incluſi, veluti morte functi, tandè alia forma emerſi, & in lucem prodeuntes, palingeneſiam æmulantur, metamorphoſi ſtupenda, ex *Leonardo Leſſio de prouidentia diuina lib.1.fol.651.n.91.* & ex *D.Baſilio* admonet *cit.Klotk.d.c.6.nu.8.vbi n.9.ex cit. Marſ.Cogn.* vermicu-
4 los ſerici, à bombycibus diſtinguit, hoſce deſijſſe, illos exiſtere hodiè; comprobatq; ex *Vlpiano in l. veſtis 25.§.1.D.de aur. & arg. leg.* & *Paulo lib.3.ſent.tit.6.* ſericas veſtes à bombycinis diſcriminantibus, *Alciat. lib. Parerg.6.cap.25.*

Et licet in noſtris regionibus bombyces domi alantur, ac folliculos texant, tamen ſui natura, & origine quodammodò fructificant in arboribus, ſeù moris, qui ad hunc præcipuum effectum educandi bombyces plantantur, antequàm enim cognitũ eſſet in Europa, apud *Seres* populos Perſiæ, ſeù Scythiæ (vnde *ſericum* dictum) bombyces ſine vlla induſtria nutriebantur ſuper arboribus, ibiq; texebant folliculos, ac deducebatur ſericum, vt ex *Hieron. Vida lib.1. bom-*

bye. & *Aldrouando de animal. inſectis* oſtendit *Cyriacus controu.for.*468.*à n.* 17. *ad* 20. *Polydor. Virgil. de Rer. Inuentor.lib.*3. *cap.*6.

5 Et à Romanis *Iuſtiniani Imp.* ætate texi cæpta, quæ priùs à Perſicis mercatoribus tantùm afferebantur, cum ignorarent, quomodò fierent, ac neſcirent, fila eſſe vermium; ac duos Monachos ex India *Bizantium* profectos declaraſſe, fętum illorum vermium, oua nimirùm perexigua in fimo collocata, in vermes transformari, ac mori folijs ali; Indèq; magiſtra natura ipſis filum reddentibus, ſericum confecerunt, vt ex *Zonar.*3. *ann. tom.*3. *pag.*95. alijſq; memorat *idem Klock.d.c.*6. *n.*1. ibiq; poſt alios *in annot.chriſtophor.Pellerus*, qui *n.*6. ſcribit *Regerium* Siculum, *Corintho*, *Thebis*, *Athenis* expugnatis, opifices ſericos pannos texentes inde deductos, in Panormo collocaſſe, artemq; illam texendi ſuos edocere præcepiſſe, indeq; priùs à Græcis ſolis inter Chriſtianos habitam, Romanis paruiſſe ingenijs, ex *Ottone Friſingenſi lib.*1. *de geſtis Feder. III. Imper.* Alij tamen vetuſtiora incunabula ſerici in Italia narrãt, vt videre eſt apud *Garzonum*, ſiuè eius interpretem latinum, *in emporio emporiorum, lib.*4.*c.*1.

6 Quam nobilem artem ſerici in hãc Neapolis Ciuitatem introduxit Ser. Rex *Ferdinandus* I. Aragonenſis, inſtituendo Conſules, cum iuriſdictione, ac immunitate à gabellis, vt teſtatur *Io. Ant. Summont. par.*3.*hiſtor. Neap.lib.*5.*pag.*480.*in nouiſs.edit.* vbi ſubdit, ex hac arte magnoperè auctã eſſe hanc Ciuitatem; De quo Tribunali nobilis artis ſerici, agit *Taſſon. de anteſ.verſ.*3.*obſ.*3. *n*-300.

7 Inter alia verò Regia Iura in hoc Regno Neap. adeſt impoſitio granorum decem pro qualibet libra ſerici, quod in hoc Regnum immittitur ab extrà cauſa commercij; De quo iure loquitur *Ritus R.Cam ſub rubr.*12.*de Iure ſetæ*, vbi & ſi in titulo nuncupetur ius *nouum*, iuxtà deſcriptionem factam ab *Andr. de Iſernia in Conſtit. Regni, quantò cæteris*, & *in Rit. R.C. de decimis*; vbi *Goffr. de Gaeta nu.*10. ait, quod diſtinguuntur noua iura ab *Imp.Federico* introducta, ab antiquis,
8 veluti illicita à licitis; Attamen attento temporis lapſu, hoc ius appellatur *antiquum* per noſtrum *Authorem hic n.*1. *&* 2. quem refert, & ſequitur *Cęſar. Nicol.Piſanus in add.ad cit.Rit.de Iure ſeta, à n.*1. *ad* 6.

9 Eſt autem aliud Ius antiquum ſupèr ſerico granorum quinque pro qualibet ſerici libra, quod extrahitur à locis, vbi naſcitur tã per infrà, quã per extrà Regnum; vndè *Ritus* 19. *de Iure Fundici*, vbi dicitur, quod ius fundici de ſeta non ſoluitur, quia habet ius ſpeciale, intelligendus eſt de hoc iure granorum quinque pro libra, nam aliud ius dict. gr.10. pro libra, eſt de ſerico, quod immittitur ab extrà, vt tradit noſter *Author hìc num.*5. *&* 6. & *Goffred.de Gaeta ſuper d.Rit.*19.*n.*349. concludit, his verbis: *Ad hoc facit ratio, quæ ponitur in præſenti Ritu, vbi dicitur, quod non ſoluitur pro ſeta, quia habet ius ſpeciale; quaſi velit dicere, ne duplici onere grauetur, & ſemper hoc tempore meo practicatum fuit, quod ius fundici, & dohana non fuit pro ſeta ſolutum, & hoc de ſeta, quæ venit ab extrà Regnum, ſed quando venit à partibus infrà, vt puta à Calabria, tunc ſolitum eſt ſoluere grana quinque pro libra*, quem ſequuntur *Præſ. Petrus Maſturtius in notis ad cit. Rit.de Iure Setæ lit. A. & Reg. Salernitan.deciſ.*36. *n.*6. *verſ. & illud*.

10 Quod ius gr.5. anno 1386. per Regem *Carolum III.* mediante perſona Reginæ *Margarithæ* eius vxoris, vti Regiæ Curiæ deuolutum per obitum Ioãnæ de Sanſeuerino fuit in feudum conceſſum *Beatrici de Ponciaco*, ſed ob rebellionem illorum de *Zurulo* eius ſucceſſorum, Ferdinandus I. dictam gabellam in demanium redegit, vt ex *Capit.Ciuit.Neap.* teſtatur noſter *Author hìc num.* 7. quem refert *Piſanus d. loc. num.* 10.

Et

Digitized by Google

11 Et deindè idem Rex Ferdinandus anno 1483. dictam gabellam ſerici, quod in Prouincijs Calabriæ naſcitur, vendidit *Illuſtr. Lucæ Sanſeuerino* Principi Biſiniani pro duc. decem, & octo mille; & anno 1541. ab Auguſtiſs. Carolo V. Cæſare, adhibita R. Cameræ conſultatione, aucta fuit exactio pro alijs duobus granis in ſingulas libras; eaq; attributa eidem Principi Biſiniani in ſatisfactionem, ſeù in locum Comitatus *Mileti*, quem ſibi Regius Fiſcus vindicauerat, vt ſcribit noſter *Author hic nu.* 8. quem recenſent *cit. Piſan. n. 9. & 10. Conſ. Ioſeph de Roſa lib. 1. conſult. 26. num. 2.* memorantq; *Taſſon. de anteſ. d. verſ. 3: obſeru. 3. num. 303. Reg. Reueri. dec. 28. & 258. Paul. Staib. ſeu. in conſ. 65.* vbi fundat, ex d. conceſsionibus deſumi qualitatem allodialem dictæ gabellæ.

12 Et iuxtà hanc rationem granorum ſeptem exactum eſt, vſque ad annum 1648. quo tempore ex decreto Reg. Coll. Conſilij redacta fuit ea gabella ad grana ſex, Et ſimilitèr in alia gabella ſerici earundem Prouinciarum Calabriæ, quæ eſt Regiæ Curiæ (vt infrà) eamq; vocant, *la gabella grande*, exactio redacta fuit ad medietatem antiquæ impoſitionis; ſed anno 1653. per idem Coll. Conſ. mandatum fuit, quod exactio dirictuum dictæ gabellæ ſerici Biſiniani, fieret pro granis ſeptem pro qualibet libra ſerici, proùt per prius, vt teſtatur *Conſ. de Roſa d. conſult. 26.*

13 Quæ gabella à creditoribus, ſeù Conſignatarijs hodiè exigitur, quorum tres ſunt claſses; & primum locum obtinent creditores *participantes*, qui ſcilicet remanſerunt de antiqua ſumma participantium ſupèr reditibus dictæ gabellæ; Secundum locum occupant ij, qui poſt contractum initum anno 1578. à Principe Nicolao Berardino Sanſeuerino cum participantibus, contraxerunt cum eodem ſupèr augumento, ſeù exceſsu, quem ſibi reſeruauerat, & appellati ſunt creditores *dell'auanzo*; Tertius denique locus occupatus à *tranſactarijs*, mediante tranſactione inita anno 1622. inter Reg. Fiſcum, & D. Aloyſium Sanſeuerino, alioſque prætenſores, vt latiùs refert *Conſ. Ioſeph de Roſa d. conſult. 26. num. 11. & 12.* vbi

14 fundat, ac refert decretum R. Coll. Conſ. anno 1653. prolatum, quod taxa annuorum duc. 4500. ſupèr gabella ſerici Biſiniani pro eius rata, ducatorum tercentum mille pro dote Regiæ arcæ militaris, cedat in dānum omnium aſsignatariorum tam primi loci, dicti, *li participanti*, quàm ſecundi loci, dicti, *dell'auanzo*, quàm etiam tertij loci, dicti, *li tranſigenti*, diuidenda per æs, & libram, reſpectu annuæ quantitatis vnicuiq; ipſorum debitæ.

15 Præterea eodē præfato anno 1541. tempore regiminis Excell. *D. Petri de Toleto*, præcedēti S. M. ordine, fuit ad Regis beneficium indictum aliud ius granorum quinq; pro qualibet libra ſerici, quod extrahitur à Prouincijs Calabriæ, tam per infrà, quàm per extrà Regnum, pro conſtructione Caſtri Ciuitatis *Cotroni*, *Auth. hic num. 9. Reg. Reuerter. d. dec. 258. in princip.* quos refert *Piſanus in d. rubr. 12. de Iure ſetæ num. 12. Scipio Mazzella in deſcript. Regni Neap. lib. 2. fol. 336. Reg. Tap. in rub. de Conſt. Princ. c. 4. n. 84.*

16 Anno rurſus 1555. Exc. *D. Berardinus de Mēdozza*, tunc Regni Prorex, aliū carolenū pro qualibet libra ſerici per extrà Regnum extrahendi exigendum mandauit; Et deindè anno 1557. per Excell. *D. Franciſcum Pacecum* alius carol. pro libra ſerici extrahendi à Regno in omnibus Prouincijs, præter Calabriam, impoſitus fuit; Item mandatum fuit, vt Ius iſtud extractionis per infrà Regnum ipſo ortus ſerici tempore, ad fraudes euitandas, exigeretur, noſter *Auth. hic n. 11. & 12.* relatus quoque à *Piſan. vbi ſuprà.*

17 Et anno 1580. Exc. *D. Io: à Zunica* præcedente Regiæ Cameræ conſultatione mandauit, vt quēadmodùm

in

in Prouincijs Calabriæ exigebantur gr. 15. diuerſis tamen temporibus, ità in alijs Prouincijs, in quibus duo caroleni, & ortus, & extractionis tempore ſoluebantur, ipſo ortus ſerici tempore exigerentur, etiam ſi non extrahatur à Regno ſericum, vnde fuerunt regales reditus aucti, vt teſtatur *Mazzella d.loc.* & *Reg.Tap.d.c.4. num.85.*

28 Veruntamèn dubitatumfuit, an Cęſ. Maieſtas, tūc potuiſſet pro Reg. Ærario dicta alia gr. 5. imponere ſuper gabella ſerici, iàm Principi Biſiniani conceſſa? Et affirmatiuè per R. Cametam in Coll.Conſ. fuit decìſum; cum augmentum, ſeù ſuperindictum ſpectet ad Regem, præſertim ſtante prima conceſſione in ſeptem granis limitata, vt in *decìſ.258.Reg.Reuerter.* vbi *Reg.de Marin. in obſ.* & fundat in terminis *Larrea alleg. fiſc.30. lib.1.* & *alleg.89.lib.2.*

29 Prout controuerſum fuit, ad quẽnàm ſpectarent pœnæ fraudantium diri[c]tus, ad d. Principem, ſcilicet primum conceſſionarium, vel ad Regẽ, vel pro rata? Et per R.Cam. in Reg. Coll. Conſ. decretum fuit, vt intercepta in Principis beneficium cederent; ſi verò gabella R.Curiæ tantùm fraudaretur, tenerentur fraudantes ſoluere R.Curiæ ęſtimationem ſerici, vt in *Arreſt.192.* apud *Reg. de Marin.* & in *decìſ.28. R. Reuerter.* quem poſt *Conſ.Rocc.* refert *Piſanus in d. rubr. 12.n.19.*

30 An verò iſtæ impoſitiones, quæ ſoluuntur pro extractione ſerici, ſint quoq; ſoluendæ pro ſerico contexto, ſeù manibus laborato?

Affirmatiuè fundauit *Camill. de Medicis conſ.97.per tot.* quem ſimpliciter referendo ſequuntur *Conſ. Hodierna in add.ad Surd. decìſ.139.nu.6. Cyriac.controu.468.n.30. Conſ.Altim. in obſeru.ad Rouit. conſ.42. nu.5.lib.2. Epiſc.Rocca diſp.iur.lib.1. cap. 81.nu.11. de Luca in Scholijs ad decìſ. Gratiani ſch.184.in fine*; vbi exponunt, qualitèr gabella de ſimplici, ſit ſoluenda de materiato.

31 Sed contrarium in eadem cauſa defendit *Horatius Theodorus in alleg. 13. poſt decìſ.Salernit.* vbi ſingulatim reſpōdet obiectionibus aduerſantiū, ac etiam *decìſ.36. Reg.Salernitani*, in qua prouiſum legitur, deberi ius fundici pro ſerico conuerſo in *tortam*, ſeù *manganam*, quod etiam memorat *Præſ. Petr. Maſtrillus in notis ad cit. Rit.de Iure ſetę, verſ. la ſeta torta*; Et *in fine d. alleg.* notarut, quod die 10. Martij 1579. fuit prouiſum, impoſitionem ſupèr extractione ſerici, non includere extrahentem vernilia, paſſamanos, caligas, & cætera opera manibus laborata, & intexta de ſericò.

32 Cumq; anno 1578. Auguſtiſſimus Rex Philippus II. inter multa, quæ ſcripſit ſuo Protegi *D.Innico de Mendozza Marchioni de Mondexar*, ad Regale Patrimonium attinentia, intenderet, imponendum eſſe alium carolenum pro qualibet libra ſericorum laboratorum, quæ à Regno extrahuntur, vt ſit de ſerico crudo; dum dicta impoſitio, licet aſcendiſſet pluſquàm ad annuos duc. 12000. non tamen Regnum, ſed exteros onerabat; Ideò executioni mandandum iuſſit, dummodò non obſtarent particularia priuilegia; Quare præuio eiuſdem Protegis ordine, fuit per R. Cam. facta relatio; ſed oportuit audire Conſules artis ſerici, ac Regium Fiſcum, recognitiſq; libris intitulatis, torius pecuniæ Dohanæ Neapolis anni 1575. & 1576. ex quibus apparebat quantitas extracta ſericarum mercium, vulgò *velluti, cremoſini, teletta, damaſchi, dobletti, taffettà*, calculatiſq; diriĉtibus, quos ad eam rationem vnius caroleni pro ſingulis libris perciperet R. Curia, efficiebant annuam ſummam duc. 3248. & tanti pluris, minoriſuè, quanti deinceps extraherentur; Et in ius vocatis dictis Conſulibus, datoq; termino die 10. Iulij 1578. produxerunt copias priuilegiorum artis ſerici Sereniſs.

Re-

Regis *Ferdinandi I.* in quibus licet ꝑ dicta extractione nulla immunitas conceſſa videretur; Attamen prætenderunt, dictam artem fuiſse in quaſi poſſeſſione extrahendi, abſq; ſolutione; quod proptèr Arrendatorum incuriã eueniſſe dicebatur; priùs enim, matriculati, ſeù in albo dictæ artis adſcripti, ſolebant à Dohana Neap. extrahere quotannis cum immunitate pro vſu artis ſerici quinquaginta *ballas*, vel circitèr.

23 Pluribus inſupèr Regijs Bãdis prohibita eſt ſerici extractio, abſq; directuum ſolutione, eorumq; forma legitur in *pragm.25. pragm.32.& ſeqq. de extract.* Et reſpectu Clericorum videndæ pro vtraq; parte allegationes apud *Iul.Capon.lib.1.diſc.50.& 51.*

24 Huic gabellæ ſerici coniuncta eſt etiam indictio vnius caroleni pro qualibet libra croci exigendi, *Mazzella, & Tapia, vbi ſuprà*; quod ius impoſitũ fuiſſe anno 1554. ꝑ Ill. *Cardin. Paceccum* per annos duos, & deinde continuatum, teſtatur noſter *Author hic n. 14.*

25 Ius verò fundici ſupèr croco in Dohana Ciuitatis Aquilæ, nouitèr quoq; ad R. Curiam peruenit; cum enim Ciuitas prædicta prætendiſset immunitatem à dicto iure, ex priuilegio Sereniſs. Regis Alphonſi I. anni 1456. prout erat in quaſi poſſeſſione; Fuit tamen anno 1555. per Reg. Cameram ius prædictum Regiæ Curiæ reintegratum, vt teſtantur *Author hic n.15.* & ſuprà *in quaſt.vnic.memb. 2.§.6.de Iure Dohan.* duplicata *in qu. 5. §.14.* & *Reg.Reuerter. deciſ.313.* & vide *Conſultationem R.Cam.ſub die 19. Iun.1573.in Reg.Conſult.Cur.4.f.102.* pro ſolutione iuris plateæ, ſeù dohanæ gran. 18. pro croco à Ciuibus Comitatus Aquilæ; Et an debeat dari cautio, vide *Arreſt.298. ſeù 299.*

26 Pro cucullo verò, eſt medietas exactionis ſerici, in illis Terris, in quibus dictum ius ſerici ſpectat ad Reg.Curiam, teſte *Preſ.Petro Maſtrillo in notis ad cit.Rit.de Iure ſeta, verſ.Ius ſeta, fol.411.* & in ſuo *Repertorio m.5.lit.C. fol.247.* tradit, quod de cucullo Calabriæ non ſoluitur directus aliquis gabellæ ſerici, ex *Reg.comm.2.1467. fol.152.*

27 Deniq; noſter *Author hic n. 17.* inquit, ſummam iuris ſerici cum iure croci aſcendiſse ad annuos ducatos 90050.& ſecundùm *Klock.d.lib.2.c.6. num.11.* ad ducatos 100000. & iuxtà *Mazzell. & Tap.in cit.loc.* ad ſummã duc.148003. Sed hodiè ex *noua ſituatione Regni anni* 1669.*fol.455.& 456.* ex contributione generali creditorũ, per Reg.Curiam percipiũtur tantùm ſupèr ſericis Calabriæ duc. 20000. ſericis, & crocis Aprutij duc. 1000. ſupèr granis tribus pro qualibet ſerici libra duc.2000. ſupèr ſericis aliarum Prouinciarum duc.6000. ſuper nouis impoſitionibus in ſolutum vẽditis, ideſt duobus granis quinq; pro qualibet libra ſerici duc.600.& ſericis Biſiniani duc.4510.

De Iure Olei.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

OLei vtilitas commendatur, à num.1. ad 3.

Olei impoſitiones, quanàm ſint, à n.4. ad 9.

Oleorũ directus cõſiſtũt in extractione, n.10.

Gabella olei, an exigenda quoq; ex ſaponibus, pro rata olei in ſaponẽ conuerſi, n.11. & 12.

Impoſitio, vulgò dicta ſalis, olei, & aceti, *ſiuè granorum 48. prò quolibet foculari, qua nam fuerit, n.13. & 14.*

1 OLei, vti condimenti neceſſarij, & ſimul, ratio cõficiendi, & exprimendi non poſthabenda, cuius vſus freqũes in cibis, tùm medelis, *Fauſt. in Conſ.pro Aerario claſ. 16.*

16. *ord.* 1135. qui verò plura de oleo, & olea ſcire velit, virtutibus nempè, plantatione, & alijs, adeat *Laurent. Beyerlinck in Theatr. vita hum. tom. 5. Pacichel. in tract. de diſtantia cap. 10. memb. 1. Proſp. Rendell. in opuſc. de olea, et oleo,* poſt *tract. de paſcuis, Romaguer. ad Statut. Eugub. lib. 1. rubr. 42.*

2 A *Iulio Cæſare* tricies centenis millibus pondo olei in annos ſingulos Africa mulctata eſt, *Hirtius de Bello Africo*; & ex *Africa* rediens iactauit tantùm ſe telluris ſubegiſse, vnde quotannis in publicum ducenta millia Atticorum medimnorum frumenti eſſent reditura, & olei libræ millies millenæ, *Plutarch. in Caſ. pag. 548.*

3 Oleum eſt de præcipuis huius florentiſsimi Regni Neap. induſtrijs; conficiturq; copiosè in omnibus Prouincijs, vt in Regionibus Aprutij, Barij, Hydrunti, Calabriæ, Principatus, ac Terræ laboris; & cum extrahitur per infrà, aut extrà Regnum, ſoluun-
4 tur ordinatij dirictus Dohanis, ac etiam antiquum ius exituræ, de quo loquitur *Ritus* R.C. 2. *ſub rubr. 6. de Iure Exituræ*, cuius meminit noſter *Author hic num. 1.* & videndæ literæ declaratoriæ pro exitura olei, tranſcriptæ per *Præſ. Maſturtium in notis ad Rit. 1. in fin. d. rubr. 6.*

5 Et prætetito ſeculo fuit ordinata exactio duorum granorum pro quolibet ſextario olei, quod extrahebatur, & ſic tareni vnius pro ſalma; ac deindè anno 1554. Ill. *Card. Paceccus Regni* Locumtenens, ob vrgẽtes Regni neceſsitates, impoſuit carolenum vnum pro quolibet ſextario, & ſic ducatum vnum pro ſalma olei, incluſo dicto tareno, dummodò impoſitio hæc per biennium eſset duratura, teſte *Authore* noſtro *hic n. 2. & 3.* vbi tamen inquit, quod durauit, & durabit in æternum, iuxtà *ritus* dictum *ſub d. rubr. 6. de jure exitur. incip. Hic Rex liberaliſsimus*; cuius gabellæ meminerunt *Scipio Mazzella in deſcript. Regni Neap. lib. 2. fol. 338. R. Tapia in rubr. de Conſt. Princ. cap. 4. num. 90. Reg. de Curte 2. par. de feudis cap. 3. ex n. 95. & Reg. Reuerter. deciſ. 537. in fine,* vbi ait,
6 hanc gabellam exactam fuiſse, etiam in terris Baronum, qui ſupèr ea ius aliquod habere non poterant, ſed tantùm Rex, qui illam impoſuit.

7 Rursùs anno 1635. & 1639. fuit addita exactio alterius tareni pro quolibet ſextario olei, quod introducitur in Ciuitatem, teſte *R. Galeota reſponſ. fiſc. 10. n. 66. verſ. Sicut etiam*, proùt in *pragm. 22. de vectigal. & gabell. in cap. 4. inſtruction.* dicitur, quod gabella trium carol. pro ſextario olei, ideſt primi caroleni impoſiti per hanc fideliſs. Ciuitatem in menſe Ianuarij 1635. & duorum aliorum carol. duabus vicibus impoſitorum ex ordine Exc. Ducis Medinæ, fuit anno 1648. redacta ad medietatem, ſiuè ad grana quindecim.

8 Et in menſe Decembris præfati anni 1639. fuit additum ſuperindictum taren. trium pro qualibet ſalma olei extrahẽdi ex Prouincijs Apuliæ, vltrà due. tres, tarenum vnum, & gr. 18. qui ſoluebantur tàm Arrendamento Dohanarum Apuliæ, quàm Arrendamento olei, & ſaponis pro dirictu nouæ impoſitionis, & aliis, vt ſcribit *cit. Reg. Galeota*, & idem *Exc. Dux Medina* alios carolenos triginta ſeptem pro qualibet ſalma olei ſuperimpoſuit, vt teſtatur *Præſ. de Ganauerro dec. 21.* Et in *d. prag. 22. cap. 15.*
9 in Arrendamẽto olei, & ſaponis enumerãtur ſex impoſitiones; prima, car. 4.; ſecunda, carol. 6.; tertia, carol. 4.; quarta, carol. 10.; quinta, carol. 10.; ſexta, carol. 17. Sed omnes impoſitiones olei, dicto anno 1648. fuerunt ad medietatem redactæ, vt in *pragm. 21. cap. 1. & pragm. 22. de vectigal.*

10 Dirictus igitur oleorum, in extractione, vt ſuprà conſiſtunt, quæ ſi impediatur, vectigal neceſsariò ceſsat, vt patet ex *Reg. de Ponte conſ. 88. & 89. lib. 2.*

11 Similitèr gabella olei exigitur etiã ex ſaponibus, pro rata olei in ſaponẽ conuerſi, teſte *Camill. de Medicis conſ.*

97. *ſub num.* 9. quem referunt *Conſ. Hodiern. ad Surd. dec.* 139. *num.* 5. *Cyriac. controu.* 468. *n.* 28. *Conſ. Altimar. ad R. Reuit. conſ.* 42. *n.* 4. *lib.* 2. & tradit etiam *Horat. Theodorus in alleg.* 13. *n.* 21. poſt *deciſ.* R. *Salernitan.* & ſic gabellam deberi pro rata olei, non autem cineris, & aquæ, ex quibus conficitur ſapo, tanquàm rerũ nõ gabellabiliũ, poſt *Card de Luca indiſc.* 25. *n.* 29. *de Regal.* ſcribit alter *de Luca in Schol. ad dec. Grat. ſch.* 184. *n.* 6. & latè *Ep. Rocca lib.* 1. *diſp. iur. cap.* 81. *per tot.*

13 Notanda etiam eſt ea impoſitio, quæ vulgò dicebatur, *ſalis, olei, & aceti*, ideſt granorum quatuor pro quolibet foculari ſingulis menſibus, ſiuè granorum 48. quolibet anno, in Regno indicta pro ſuſtinendis Hiſpanorum peditum hoſpitijs, ſiuè pro acetario, vulgò *inſalata* militum: Et cum in generali Regni Parlamento die 1. Decembris 1540. fuiſſet Exc. *D. Petro de Toleto* Proregi ſupplicatum pro huius impoſitionis abrogatione, reſponſum fuit, dictam impoſitionem fuiſſe ſumma vrgẽte neceſſitate indictam, ne duplici onere grauarentur populi, qui ſuſtinebant peditum hoſpitia ad eorum, ac Regni cuſtodiam, vt in *cap.* 1. *d. Parlam.* inter *Cap. Ciu. Neap. fol.* 138. & cumplories id quoq; Regiæ Maieſtati fuerit ſupplicatum, nunquàm fuit conceſſum, vt in *cap.* 2. *Caſ. M. fol.* 147. *at. & cap.* 31. *fol.* 156. *& cap.* 10. *fol.* 152. *at.* inter *d. cap. Neap. edit. anni* 1588. Fuitq; illa in perpetuum prorogata, vt teſtantur *Auth. noſter* ſuprà §. 2. *q.* 5. *n.* 21. R. *Capyc. latro dec.* 126. *n.* 12. *Scipio Mazzella in deſcript. Regni lib.* 2. *fol.* 333. Verùm ex munificentia Cath.

14 Reg. piiſſimi Philippi IV. anno 1648. reductæ fuere functiones fiſcales ad quadraginta duos carol. pro quolibet foculari, cæteris impoſitionibus ſublatis, exceptis iuribus prohibendi, ac medietate nonnullarum gabellarum, vt ex *pragm. xxi. & xxij. de Vectigal. & gabell.* diximus ſuprà in *annot. ad* §. 1. *tit. de collectis n.* 78. *p.* 1.

De Iure Ferri.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Metallorum vtilitas, ac genera, quæ ſint, num. 1. *&* 2.
Ferri commoda extolluntur, num. 3.
Vectigal metallorum apud Romanos num. 4.
Tertiaria ferri, quartaria chalybis, & quintaria picis, quæ ſint, & de quo ferro intelligendæ, à num. 5. *ad* 7.
Iura ferri, chalybis, et picis Ciuitatis Neap. quare fuerint tribus Monaſterijs cõceſſa, at denuò Reg. Curia reintegrata, num. 8. *&* 9.
Ferri gabella, an ſit de Regalibus, & in generali conceſſione veniat, num. 10. *&* 11.
Iuriſdictio gabellæ ferri Ciuit. Neap. quæ ſit, num. 12.
Ius mallei, & Ius ferri, an differant, n. 13.
Immunes, an ſint, à Iure ferri, Regia Curia, *Aug. Imperator,* SS. *Pontifex, Secretarius Regni, Magnus Admiratus, Veneti, Florentini, Thrieſte, aliaque Vniuerſitates, à num.* 14. *ad* 21.
Alumen quid ſit, eiuſque vtilitas, num. 22.
Aluminis fodinæ in Inſulis Iſchiæ, & Liparis, in Agnano, & in Statu Eccleſiaſtico ad Tolfam, in quo conſiſtant, à num. 23. *ad* 28.
Aluminis fodina, an ſit de Regalibus *cum iure prohibendi, num.* 29. *&* 30.
Lapidicinæ, an ſint de Regalibus? *negatiuè reſpondit* De Luca, *cum* Barra, *n.* 31. *ſed in dubium reuocatur, n.* 32.
Syla in Calabria deſcribitur, & an ibi pix effici, ac arbores incidi poſſint, & quomodò locetur per R. *Curiam, à n.* 33. *ad* 37.
Et quid de niue, & manna, n. 38.

1 DE Metallorum fodinis, cum *Rupello in tract. de Monet. lib. 1. cap. 21. n. 27.* dici fas eſt, quod felix, & fortunata ſit Reſpublica, quæ ijs abundat. Hinc apud *Caſſiodor. lib. 9. epiſt. 3.* Athalaricus Rex ſingulariter ſtudium inueniendi, & eruendi metalla commendans, inter alia profert: *Decet, vt inter tanta bona, nec illa deſint, quæ putantur eſſe præcipua; Cur enim iacebit ſine cultu, quod honeſtum poteſt eſſe compendium. Aurum ſiquidem per bella quærere nefas eſt, per maria periculum, per falſitates opprobrium, in ſua verò natura iuſtitia.*

2 Metallorum verò, quæ ex terræ venis fodiuntur, genera ſunt varia, non tantùm aurum, argentum, æs, ſtannum, & plumbum, verùm etiam antimonium, biſmutum, argentum viuum, ſulphur, auripigmentum, vitriolum, alumen, nitrum, ſal foſſile, de quibus præter *Fabric.*, *Agricol.*, *Auicen.* alioſque *de re metall.* DD. omnes *in cap. vnic. ver. argentariæ, quæ ſint regal.* & in *cap. Regni, quia non decet,* latiſsimè *Fauſt. in Conſ. pro ærario claſs. 6. ord. 562. & claſs. 16. ord. 1110. 1118. & ſeqq. Camil. Borrel. de Reg. Cath. præſt. cap. 28. per tot. Klock de ærario lib. 2. cap. 27. et 33. Bornit. de ærario lib. 1. cap. 5. et in tract. de Nummis cap. 8. Beſold. de ærario publ. cap. 3. n. 8. Antunez Portugal. de Donat. Reg. tom. 2. lib. 3. cap. 12.*

3 Vſus verò metalli Ferri vix enarrari poſſe videtur, quippè quod ad opera pacis, & belli, & in quouis ſtatu ſe extendat; hinc defenſio Patriæ venit; hinc agrorum vtilitas procuratur, & in vſus humanæ vitæ multiplici commoditate porrigitur: Auro ipſi imperat, & ſeruire cogit locupletes, pauperibus conſtanter armatis. Conuenit itàque, hanc ſpeciem diligenti indagatione rimari; per quam & nobis lucra generantur, & hoſtibus procurantur exitia, vt *Caſſiodori* verbis vtamur *in epiſt. 25. lib. 3.* vbi de ferrarijs *Dalmatiæ* agit. De Ferri nomine, vſu, ac alijs *Georg. Fabric. cap. 8. obſ. metall. Agric. lib. 2. de metall. cap. 14. et 15. Fauſt. in conſ. pro ærario d. claſs. 16. ord. 1115. Anton. Le Grand hiſtor. natur. par. 5. art. 7.* Et de varijs metallorum venis in hoc Regno Neapolitano memor eſt *Scipio Mazzella in deſcript. eiuſdem Regni lib. 2. fol. 383.*

4 Metalla quoq; in vectigalibus fuere, quæ & Publicanis locabantur, *Plin. lib. 33. cap. 4.* Vſos autem Publicanos, ad fodienda metalla, metallarijs, qui in opus metalli damnati eſſent, oſtendit *Caſſiodor. epiſt. 3. lib. 9. et I.C. in l. 1. §. 1. D. de requir. reis, vel abſent. damnand. Iul. Cæſar. Bulenger. de Imper. Rom. lib. 9. de vectigal. cap. 22.* à quo tranſcripſit *Fauſt. in conſ. pro ærario claſs. 1. ord. 35. Gibalin. de varijs commerc. lib. 2. cap. 2. de vectig. art. 8. à n. 4.* & *d. m. Henning. Arniſæus de Iuribus Maieſt. lib. 3. cap. 5. num. 6.* dicit, quod illa portio, quæ ex metallis effoſis Fiſco Principis infertur, iuxtà *l. 1. et 2. C. de metall. lib. 11.* dicitur ab *Vlpiano*, vectigal metallorum, in *l. inter publica D. de verb. ſignific.* Si enim vectigal, ibi, intelligeretur de eo, quod ſoluitur pro emptione, & venditione metallorũ, vt interpretatur *Brachæus in d. l. inter publica nu. 4.* ſequeretur abſurdũ, quod nempè Imperator poſuerit eandem rem diuerſis nominibus, cum etiam metalla numero rerum venalium comprehendantur: Itaquè hoc, quod *Vlpianus* vocat vectigal metallorum, appellatur ab Imper. Canon *in l. 2. C. de metall. lib. 11.*

5 In hoc Regno habet etiam Rex, aliud Ius ſuper Ferro, Chalybe, & Pice, quod Imperatoris *Federici* tempore fuit inſtitutum, & inter noua iura refert *Andr. in Conſt. Regni quantò cæteris num. 70.* & in *Ritib. Reg. Cam. ſub rubr. 31. de Decimiſtis. et rubr. de*

Iure

Iure Decini. Immiſsionem enim ferri in Regnum, omnibus alijs, prætèrquàm Arreodatoribus Regijs, prohibuit, pretio ſtatuto in omnibus Regni Prouincijs (ſit autẽ, vt plurimùm hæc conſtitutio in Reg. Cam., diligenti informatione præcedente, ſingulis annis, præſertim Neapoli) ſupèr qua venditione Reg. Curia ſuum diriĉtum indixit, ferro ſcilicet medietatem pretij, quod eſt tèrtia pars eius, quod venditur, oempè ferrum, quod valet ducatis ſex, venditur per Dominum duc. nouem, & illi duc. tres cedunt in beneficium R.Curiæ, ideòque hoc Ius vocatur, *Tertiaria Ferri*.

6 Sic etiam procedit Quartaria Chalybis, ſiuè *azzarij*, quia quarta pars iuſti pretij Regi debetur; Et Quintaria Picis, quæ ſi emitur duc. quatuor pro cãtatio, venditur duc. quinque, illeq; vnus additus debetur Regi, proùt tradunt noſter *Author hic à n.2. ad 5. Goffred. de Gaeta in Rit. Reg. Cam. ſub rubr. 13. de Iure Decini num. 5. & ſeqq. Scipio Mazzella in deſcrip. Regni Neap. lib. 2. fol.* 337. *Reg. Tapia in rubr. de Conſt. Princ. cap. 5. num.* 88. & conſtat ex *Capitulatione huius Arrendamenti cap. 1. & cap. 41.*

7 Admonet inſupèr noſter *Author hic num. 8. & ſeqq.* quod ſupradiĉta procedunt in ferro ruſtico, quia pro ferro elaborato ſoluuntur tareni tres pro qualibet vncia, & vide *rit. 21. incip. Ferrum ſub rubr. de Iure Fundici*; & ſic de *azzario*, & vomeralibus laboratis; non tamen procedit in ferro elaborato, lima, mola, vel ſtanno, vt in enſibus, haſtis, & ſimilibus; Idẽque dici de ferro veteri, ſicut de laborato; quia tunc ferrum ſoluit Ius fundici, & Dohanæ, proùt aliæ merces; & hodiè cum nouis impoſitis, & medietate duc. quinque pro centenario pro immiſsione, ac extraĉtione mercium; Inſtruĉtiones verò huius Arrendamenti leguntur *in prag. 46. de vectigal.*

8 Anno deinde 1302. Rex *Carolus II.* conceſſionem fecit vnciarum 150. ſiuè duc. 900. ſupèr iuribus tertiariæ, azzarij, ferri, & picis Ciuitatis Neapolis, tribus Monaſterijs, oempè Monaſterio S. Dominici vnciãs octuaginta, S.Laurentij quadraginta, & S. Auguſtini triginta, teſte *Reg. Reuert. deciſ. 245. p. 1.* ea tamen conditione, quod auĉta, vel diminuta venditione diĉtæ gabellæ, augerentur quoq; vel diminuerentur diĉti reditus pro diĉta rata, vt ſtudium diuinarum ſcientiarum in eadem Ciuitate conſeruarent; ſed anno 1543. cum Regia Curia notitiam habuiſſet, quod diĉta Monaſteria non habebant dominiũ, ſed tantùm hypothecam pro diĉtis annuis reditibus, vt ſcribit quoq; *R. Reuert. ibid.* Ideò per Reg. Cam. man-

9 datum fuit, vt priuilegia exhiberent, & tandem ad tranſaĉtionem deuenerunt, vt ea iura remanerent ad beneficium R.Curię, & iiſdem Monaſterijs ſoluerentur ex reditibus in d. Ciuitate duc. 1200. in quindecim partes diſtributi, quarum octo Monaſterio S. Dominici, quatuor S.Laurentij, ac tres S.Auguſtini aſſignatæ fuere.

10 Hæc gabella ferri in Regno reperiebatur quoq; diuerſis perſonis conceſſa, & circà annum 1469. fuit à Rege *Ferdinando I.* Regię Curiæ reintegrata, prout etiam contrà *Ill. Comitem Policaſtri* per Reg. Cam. iudicatum fuit, quia abſq; titulo ſpeciali

11 poſſidebat hanc gabellam tertiariæ, quę vti de Regalibus, non poterat ad Regem ſpeĉtare, vti dominum diĉtæ Ciuitatis, ſed vti dominum vniuerſalem Regni, vt ſcribit *Reg. Reuerter. deciſ. 344. p. 2.* & facit eiuſdem *deciſ. 239. p. 1.* conferuntq; tradita per *Caſtrenſ. conſ. 353. lib. 1. Montan. de Regal. ver. argentarię n. 5. & 6. Henning. Goden conſ. 3. Portugal d. lib. 3. cap. 12. n. 21. & 22.* Imò conceſſio argentarię *Longobucchi* faĉta *Galeatio Caracciolo* per Cœſ. Maieſt. fuit deinde limitata, vt potuiſſet R.Curia eam redimere, pro feudo reditus annuorum duc. 500. vt ex Conſult. expedita die 17. Apr. 1540. *in Reg. Conſult. Cur. 1. fol. 16.*

E 2 De

12 De iuriſdictione Dohanæ, ſeù gabellæ ferri Ciuitatis Neap. inter cætera contenta in quodam inſtrumento reintegrationis factæ per *Dom. Mazzeum de Afflicto V.I.D. & Præſidentem R. Cam. Commiſs.* deputatum per Sereniſs. Regem *Federicum*, ad inſtantiam dicti Monaſt. S. Dominici die 21. Auguſti 1483. per manus egregij Notarij *Cæſaris Amalphitani*, Nicolaus Caſtagnola ad bandum emanatum comparuit, & declarauit, per triginta annos continuatis temporibus arrendaſſe dictam gabellam ferri, & quod ſe extendit vſq; ad Inſulam *Prochytæ*, vſq; ad Terram *Schafati*, vſq; ad Terram *Atripaldæ*, vſq; ad Ciuitatem *Capuæ*, & vſq; ad Ciuitatem *Cajatiæ*. Vide *in Reg. ſeù quinterno Notam. ferri, fol.* 99.

13 Ius verò mallei, & Ius tertiariæ ferri differunt, vt ex literis Regis *Ferdinandi* declarati videtur, vbi mandatur, vt *Guidonis* Caputatij Comitis declaretur Capitulum gratiæ supèr ferrarijs ſui ſtatus, *in Reg. liter. Reg. 3. fol.* 13. & aliæ conſimiles literæ ſub die 25. Aprilis 1470. *in d. Reg. fol.* 89. *et fol.* 91. Et de iſto iure mallei, vide exequutoriales Cameræ cum inſerto tenore priuilegij conceſſi per Regem *Alphonſum* I. Gaſpari de Sanſeuerino Comiti Caputatij, expediti 27. Iulij 1457. *in Reg. exequ. Cam.* 17. *fol.* 319. *& fol.* 403. Et alias literas de iure *mallei*, & *forgiarum*, expeditas ad inſtantiam *Ill. Ducis S. Marci*, ſub die 23. Sept. 1457. *in d. Reg. fol.* 449. *& fol.* 460. Et de ferrarijs Comitis Auellini cum iure mallei, *in d. Reg. fol.* 474.

14 Regia Curia poteſt capere ferrum, & chalybem pro vſu triremium, Caſtrorum, & Nauium, cum immunitate directus *Tertiariæ*, tantùm ſoluendo effectiuum pretium, & expenſas in immiſſione erogatas; Imò in *Notament. Cam. fol.* 225. *at.* adeſt decretum ſub die 2. Decembris 1578. quod Auguſtiſſima Imperatrix tractaretur immunis pro ferris extractis pro ſuo vſu, ac etiam pro nouo impoſito; Et aliud R. Cam. decretum, quod ferrum debet eſſe franeum à tertiaria, pro conficiendis tormentis bellicis R. Curiæ; licet tunc ferri Arrēdatori ſoluta eſſet tertiaria pro ferris in Præſidio Turrium *Aulectæ*, *&* *Tuneti*.

15 Die 14. Octobris 1587. prouiſum fuit quoq; per R. Cam., quod ferrum neceſſarium pro vſu, & ſeruitio Triremium Suæ Sanctitatis, ſit immune à tertiaria, vt in *Notam. fol.* 335. Prout Secretarius Regni eſt quoq; immunis, vt ex *Arreſt.* 28. ſeù 29. apud R. *de Marinis*. Et Arrendatores debent tenere fūdicum paratum pro vſu eorum, qui ſunt immunes à tertiaria, aliàs ſit prouiſio, quod liceat immittere.

16 Et anno 1584. die 29. Octobris orta differentia in R. Cam. inter Magnum Regni Admiratum, cum Arrēdatore ferri Apuliæ, supèr tertiaria ferri, pro quarto Curiæ pro ferris naufragatis, ac supèr petitione, quod de ferro veteri, pro tribus partibus Admirati, ſolueret tātùm tarenos tres pro vncia; fuit decretum, quod de quarto Curiæ ſit immunis, & pro alijs tribus partibus ſpectantibus ad Magnum Admiratum, ſoluatur Arrendatori id, quod pro ſimilibus ferris veteribus ſolent alij ſoluere, vt in *Notam. fol.* 1057. & in *Arreſt.* 443.

17 Inſupèr die 27. Martij 1594. relato in R. Cam. negotio contrà Venetos, circà exactionem gabellæ ferri, quod conducitur à *Thrieſte*, per Arrendatorem dicti Arrendamenti, circà quod fuit expedita iàm conſultatio S. E. quod fierent repræſaliæ contrà Venetos; Fuit tandem per R. Cam. prouiſum, quod exequatur dicta Conſultatio, vt *fol.* 113.

Inter alias gratias autem, & Capitula Venetis mercatoribus, in hoc Regno morantibus, conceſſa, eſt illud Regis *Ferdinandi I.* ſubſequentis tenoris.

Item hauemo per Capitulo, che tutto lo ferro, che ſarà condotto per Venetiani

Digitized by Google

ni in Trani, pagata la Terziaria, ſi poſſa portare per tutto lo Reame, ſenza pagarſi altra Terziaria, tanto da Venetiani, che lo fanno condurre, quanto da quelli, che lo compreranno da detti Venetiani; hora è innouato, che lo ferro, che ſi conduce per li detti Venetiani in Trani, quanſunq; habbiano pagata la Terziaria, nō ſi ponno portare da Prouincia in Prouincia, ne anche per quello, che non comprano dalli detti Venetiani contro la forma del Priuilegio; ſi domanda ſia oſſeruato lo detto Priuilegio. Placet Regię Maieſtati, quod durante tempore arrendationis de gabella ferri Prouinciarum Calabria, Baſilicata, & Terra Hydrunti, de ferro immittendo in dictas Prouincias, deferendo ad fundicos ipſarum Prouinciarum, non exigatur gabella, aut tertiaria pro caricatura, quoad fundicos ipſarum Prouinciarum deferatur, vt inde ferrum ipſum Venetorum deferri poſſit per Prouincias ipſas, & tertiaria ibidem ſoluatur, vbi venditur, in fundicis ſcilicet ipſarum Prouinciarum, nec exigatur eo caſu in Prouincia Terrę Barij, ſic de ferro delato inde ad dictas Prouincias, alia tertiaria per gabelloſos inde ſoluatur, finito vero tempore arrendationis ipſius, ſeruentur Capitula, & Priuilegia Venetis conceſſa.

18 Idemq; conceſſum fuit, per dictum Regem *Ferdin.I.* Mercatoribus Florentinis in Priuilegio ſub data Caſtri Noui Neap. 8. Iunij 1484. cum hoc Capitulo: *Che di tutti ferri, & acciari, che loro, ò altri per loro nome portaranno in lo Reame, paghino ſolamente la terziaria in quello loco, doue prima ſi ſcaricanano, e poi le poſſino portare liberamente da vna Prouincia ad vn'altra, per tutto lo Reame, ſenza eſſere tenuti à pagare alcuna altra terziaria, & in caſo di quello li auanzaſſe, paſſato l'anno, non ſiano tenuti pagare terziaria, hauendolo pagato vno quanda entrano in lo Reame. Placet Regia Maieſtati.*

19 Quæ Capitula Florentinis conceſſa, fuerunt etiam poſteà elargita, & confirmata Mercatoribus Ciuitatis *Threſte.*

20 In cauſa deniq; Regij Fiſci cum Vniuerſitatibus Ciuitatis *Regij, Tropea, Scilla, Brunduſii, Balneariæ, Seminaria, Paula,* & *Gallipolis,* supèr forma ſeruanda, circà immiſſiones ferri, azzarij, & picis, ſine ſolutione dirictuū tertiariæ, quartariæ, & quintariæ pro earum vſu, vide decretum R. Cam. latum ſub die 26.Ian.1543. *in Arreſt. 70. apud Reg. de Marinis.*

21 Adſunt literæ expeditæ ad inſtantiam Terræ *Spinazola*, in quibus legitur Capitulum v3. *Item ſupplica, che attento li tempi paſſati, ſempre detta Vniuerſità, & huomini di quella, hanno liberè comprato ferro lauorato pertinente all'agricultura, come ſono vommari, tallari, zappe, & altri ferri, al preſente per lo Commiſſ. de V. M. ne è ſtato prohibito, e vietato, non debbiano comprar, niſi da quelli, che vendono lo ferro della Prouincia di Baſilicata, & attento in detta Prouincia non ci ſono maeſtri, che lauorano tal'opera à tali ferri, ſe degna gratioſè, farci trattare, ſecondo che per li tempi paſſati ſono ſtati trattati. Placet Reg. Maieſtati,* cum inſertis literis R.Cam. ſub die vlt. Iulij 1477. *in comm. 25. fol. 116.* vt refert *Præſ. Maſturtius in Repertorio num. 5. lit. S. fol. 255. à ter.*

22 QVæ autem ſit vtilitas Aluminis, opificibus patet, vt docet *Agric. cap. 14.* cuius genera *cap. 13. Lonic.* refert *pag. 362. Turnb. lib. 3. cap. 5. in Piſone,* putà longum, & ſciſſile, rotundum, petroſum, plumoſum, & vulgò generatìm definitur, quod ſit ſalſus ſudor terræ ex aqua, limoque concreſcens, *Fauſt. cit. loc.* eòque in externis frequentiùs Chirurgi vtuntur, *Plin. lib. 35. cap. 15.* & conficiendi aluminis rationē ex *Bellonio* explicat *Capac. lib. 2. hiſt. Neap. cap. 24. pag. 755.*

23 In hoc Regno Neap. aluminis fodinæ fuere, quemadmodùm in Inſula *Iſchia*, antiquitùs *Ænaria* dicta, in quâ *Bartholomæus Perdix* negotiator Genuenſis Neapolim petens, alumen in-

inuenit, vt teſtantur *Mazzella in de-*
ſcript. Regni *Neap.lib:2.pag.*283. *Klocb*
*de ęrario lib.2.cap.*34. *num.*17. *&* 18.
eaque in feudum Ill. Marchioni Va-
ſti conceſsa à Sereniſs. Rege *Ferdi-*
nando Catholico anno 1504. tandem
materiæ defectu fuit extincta, licet
24 *Reg.Reuerter.* teſtetur, deciſum fuiſ-
ſe anno 1562. contrà Ill.Marchionem
vt ſolueret adoham, ex quo non fue-
rat probatũ, quod locus, vbi alumen
cõficiebatur, eſſet penitùs deſtructus,
itàut neque tunc, neque in futurum
poſſet confici alumen, vt ex *deciſ.*
501.iuxtà *ord.Reg.de Marin.* ac etiam
typis edita per *Capan.* poſt *tract.de Iu-*
re Adohæ fol. mihi 361. & ex *Arreſt.*
R.C. 262. apud *R.de Marin.* A qua
aluminis fodina, ſe immunem præ-
tendebat Monaſterium S.Spiritus, vt
in *Reg.literar. Regiar.*3. *fol.*28.
25 De alumine Lipatis in *Reg.Comm.*
2.1466.*fol.*5.apparet computum prę-
ſentatum in Reg.Cam. de introitu,&
exitu aluminis laborati in ea alumi-
nis mina, atque tunc fuit venditum
tarenis 28. pro quolibet (vt aiunt)
cantario monetæ Siculæ, & ad ven-
dẽdum mittebatur, in aqua mortua in
portu *Piſaris.*
26 Similitèr in *Agnano* propè Puteo-
lim, alumeria poſseſsa fuit à *Iacobo*
Sannazario celebri Poeta, & *Marco*
Antonio fratre, ex Priuilegio Sereniſ-
ſim. Regum *Ferdinandi II.* anni 1495.
& *Federici* anni 1497. *Afflict.dec*321.
Et deindè ad *Cæſarem Mormilem*, &
Ioannem Camillum Mormilem eius fi-
lium deuenit; Ne verò aluminis redi-
tus diminutio fieret, qui per Roma-
nam Curiam percipitur in Statu Ec-
cleſiaſtico ad *Tolfam* (inuentus vt
hiſtorici ferunt, tempore *Pij II.* qui
fuit Pontifex ab anno 1458.vſque ad
1464. à *Francipanis* Dominis *Tolfa*
veteris S.R.E. feudatarijs, ex quibus
Tolfa familia nomen ſumpſit, vt ſcri-
bit *Montan. de Regal. ver. argentaria*
*num.*4.) Opificibus interdixit R. Cu-
ria, ne ad ea loca accederent, & an-
no 1539. ſe conuenit cum dicto *Cæ-*
ſare Mormile, vt quatuordecim anno-
rum ſpatio clauſam haberet alumi-
nis fodinã *Agnani*, neue ex ea alumen
eliceretur, cum pacto etiam ſoluendi
aureos mille annuos, quo tempore
completo anno 1552.pro alijs 15.an-
nis renouata fuit conuentio. Sed *Io:*
Camillo dicti *Cæſaris* hæredi, à Reu.
27 Camera Apoſtolica mandatum fuit,
vt deſiſteret, cumque ille continua-
uerit, proceſſit contra illum etiam ad
cenſuram, ſub prætextu iuriſdictio-
nis in perſonas Terrarum mediatè
Sedi Apoſtolicæ ſubiectarum, de quo
fuit facta conſultatio Cath. Maieſtati
Philippi II. immortalis memoriæ ab
Exc. *D. Parafan de Ribera* tunc Pro-
rege, eiuſq; Coll. Conſilio ſub die 5.
Nouembris 1567. vt Sua Maieſtas
huic præiudicio remedium præbere
dignaretur; Quam difficultatem ſu-
peratam fuiſse credimus, dum anno
1568. noua inita fuit conuentio à di-
cto *Mormile* cum Camera Apoſtolica
clauſam tenendi dictam fodinam pro
alijs quindecim annis, cum ſolutione
annuorum duc. mille & centum. Et
in principio *Regeſti Conſult. Cur.* 5.
notatur manu Secretarij, quod Con-
ſultatio ſupèr alumine Puteolorum
eſt regiſtrata *in lib. notam.anni* 1574.
*fol.*539.
28 Tandem anno 1584. die 14.Maij,
vt ſolutionẽ annuã abrogaret, eidem
Mormili, *Gregorius XIII.* Pontifex
Max., XXIII. millia, & quincentum
ſoluit, vt etiam memorat *Capac.d.lib.*
2. *hiſt.Neap.cap.*24. *pag.*754. licet ibi
dicat viginti quinque millia ſoluiſse,
Idque omne conſtat ex inſtrumentis
productis in duobus *Proceſsibus* litis
agitatæ inter dictum *Mormilem*, cum
hæredibus, & Creditoribus *Petri de*
Stephano, qui ad ſe ſpectare præten-
debãt pretium à Camera Apoſtolica
receptum; Imò deducta etiam fuit
venditionis nullitas ex defectu aſſen-
29 ſus; cum aluminis fodina ſit de rega-
libus; ex *Conſt.Regni, inter multas,* &
ità deciſum in R.C. teſtatur *Capyc. in*
inueſt.feud. ver.cum fodinis fol. 129. in

ca-

eadem cauſa alumeriæ *Agnani* contrà *Sannazarios*, de qua agit *Afflict. d. deciſ.* 321. & declarant *Montan. cit. loc. Borrell. d. cap.* 28. *num.* 25. *&* 26. *& à n.* 51. *ad* 54. meminitque *Thor. in comp. dec. ver. ius conficiendi alumen, tom.* 1. *fol.* 298.

30 Et pleniùs habetur in *Conſultatione Regie Camera Summaria Exc. huius Regni Proregi expedita ſub die* 12. *Ianuarij* 1680. in qua concluditur, Reu. Cameram Apoſtolicam, nunquàm in Regno habuiſse Ius prohibendi emptionis aluminis, imò Regnicolas, exteroſuè liberè ſempèr vendidiſse, ac emiſse alumen Oriẽtale, Flandriæ, aliarumque Regionum pro libitos & ſolùm in alumine *Tolfæ* Cam. Apoſtolicæ, ſolitum fuiſse, ex Proregum beneplacito, non permitti venditionem, aut emptionem, niſi à Conductoribus, ſiuè *Partitarijs* ipſius Reu. Cam. Apoſtolicæ, ex pluribus rationibus in *d. Conſultatione* expoſitis.

31 Lapidicinas verò non eſse de Regalibus, tradit *Montan. vbi ſup. n.* 3. ſed cum in territorio Vniuerſitatis Terræ *Pali* Prouinciæ Barenſis, fuerint inuentæ lapidicinæ marmorum varij coloris, per Reg. Cam. proceſſum fuit ad ſequeſtrum, & pro Vniuerſitate ſcripſit *Ant. Barra lib.* 1. *contron.* 10. quem ſequitur *De Luca in animaduerſ. ad Gratian. cap.* 453. *n.* 10. ex eo, quia *Conſt. Regni, pecuniam*, diſponit, lapides pretioſos repertos in via publica eſſe Regiæ Curiæ, nec loquitur de marmoribus in territorijs priuatis.

32 At in hoc cogitandum eſse putamus, cũ DD. omnes, aſserant lapidicinas, alteriuſuè vilioris metalli fodinas, de conſuetudine à Regnantibus pleruũq; fuiſse quæſitas, & in hoc Regno omnes inuentiones ad Fiſcum ſpecialitèr pertinent, ex *d. Conſt.* Et in *cap. Regni, quia non decet*, Rex *Carolus II.* theſauri adeptionem ad ius commune reducendo, excepit auri, argẽti, cęterorumque metallorum fodinas, aut ſalinas; & neceſsitas metallorum in Regnantibus, ob quam ea effecta ſunt de Regalibus, neſcimus, quare deficiat in lapidicinis, ſecundùm *cit. Montan.* imò lapidicinæ, iuxtà metallorum iura, regulantur, *Larrea deciſ. Granat.* 44. *num.* 3. præſertim ex *l. quoſdam Cod. de metall.* vbi ſaxa, dicuntur metalla.

33 IN Calabria denique adeſt Regia Syla, (de qua *Mazzella in deſcript. Regn. fol.* 383.) ſaltus Rheginorum à *Solino* vocata, Sylua Brutiorũ maxima ad 200. mill. paſſ. patens, vbi ingens arborum procerorum varietas, & mira picis copia, eiuſq; meminit *Virgil. lib.* 12. *Aeneid.*

Ac velut ingenti Syla, ſummoq; Taburno.

Et *Nicol. Salernus*, quem refert *Rendella de paſc. et foreſt. cap.* 20. *verſ. Brutiorum Sylam*, ità cecinit:

Eſt locus in Calabris: Sylam dixerè priores,
Vbere felici, naturę dote ſuperbã, &c.

34 Cuius Regiæ Sylæ curam habet Regiæ Cameræ Tribunal, eamq; locat præcedentibus Bandis, ac inſtructionibus, cum expreſſa prohibitione, vt nemo poſſit picem albam efficere in d. R. Syla, neq; arbores incidere, abſq; eiuſdem R. Cameræ, aut conductoris licentia. Vnde quotannis per Arrendatores publicantur Banda, vigore *pragm.* 2. *de inciſion. arbor.* de anno 1614. aliorumq; Regior. ordinum.

35 Cumq; die 20. Iunij 1685. ad relationem *D. Reg. de Riſis*, tunc R. C. Præſidentis, præcedenti informatione capta ab omni laude digniſſimo *D. Præſidente Zunica*, tunc Conſentię Præſide, ord. Excellentiſs. Proregis, per R. Cam. decretum fuit, quod *Dom. Iudex Ignatius de Amico*, tunc ibidem Reg. Auditor, nomine eiuſdẽ R. C. licentiam daret perſonis ſibi meliùs viſis efficiendi picem naualẽ, ſiuè nigram in d. Regia Syla, vſq; ad quantitatem *cantariorum* 8000. & ob dictam licentiam exigeret carolenos quinque pro quolibet *cantario* d. picis,

ciſ; præter alios ſolitos diriƈtus, etiã Arrendamenti ferri, & faciendi tabulas 30.m.ac trabes 20.m.

36 Ideò ſubconduƈtores Arrendamẽti ferri Calabriæ Citerioris inſtiterunt pro mercedis excomputo, ſub prætextu, quod tacitè prohibita fuerit conſtruƈtio picis albæ in d. R. Syla; ſed Gubernatores nedùm petierunt abſolui ab impetitis (ex quo d. Arrendamentum conſiſtit in exaƈtione Iuris quintariæ picis, quę immittitur, aut extrahitur à Prouincia, non autem ſe extendere poteſt ad R. Sylam, quæ vti Patrimonium Regium dimiſſum locatur, præſertim cum inſtruƈtione, ne fiat pix alba, ad *text. in l. qui tabernas 32. D. de cõtr. empt.*) Verùm etiam penſionis augmentum, ſtante nouo, & inſolito terręmotus euentu ſub die 5. Iunij 1688. propter facilem venditionem ferri, quod cũ maximo Arrendatorum lucro aſcendit ad duc. 10. mille circitèr, vendendo duc. 17. pro quolibet *cantario*, (ſed anteà duc. 10.) pluris, minoriſuè.

37 Vnde die 10. Apr. 1690. ad relationem R. *Conſ. D. Petri Ant. Chauarri* Delegati, cum interuentu S.R.C. Pręſidis, per S.R.C. declaratum fuit, benè prouiſum per Dom. tunc Delegatum ſub die 11. Auguſti 1685. (ordinãtem extalei ſolutionem) & Subarrendatores ſoluere debere in beneficium Arrẽdatorum generaliũ *Magn. Grutter, Guidetti*, & *Gondi*, integrum extaleum ſexennij, ſaluis iuribus in iudicio ordinario. Quod decretum in gradu nullitatum confirmatum fuit die 15. Iunij 1690. in *Banca Act. Ianuarij Cecere*; ſub patrocinio *Dom. Saluatoris Crauarella*, inſignis cauſarum patroni.

38 In Montibus eiuſdem Sylæ, & alijs adeſse foueas ad niues conſeruandas, eaſq; cum iure prohibendi vendendi niuem Artendatoribus concedi, ſcribit *Reg. Galeota reſp. fiſc. 10. nu. 74.* vbi *num. 73.* ait, quod antiquum eſt veƈtigal fiſci, vulgò *Manna forzata*, quæ colligitur tempore æſtiuo in Prouincia Capitanatæ propè Montem S. Angeli: Et vide *pragm. ſub tit. de Manna colligenda*, vbi *in prag. 2. vbi eſt* Bandum circà adminiſtrationem diƈti Arrendamenti Mannæ, anno 1669. emanatum.

De Iure Salis, & Salinarum Regni.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Salis præſtantia commendatur, n. 1. Salium variæ ſpeciei dilucidantur, à n. 2. ad 5.

Salis veƈtigal, quomodò Romæ, ac Athenis fuerit impoſitum, ac Salinę de Regalibus cum iure prohibendi ordinatas à n. 6. ad 13.

Salinarum donationes, cur ab Inuiƈtiſſimo Rege Philippo II. reuocatæ, n. 14. & ſub n. 33.

Salinas, ac Salinarium veƈtigal in hoc Regno Neap. eſſe de Regalibus cum iure prohibendi, oſtenditur, à n. 15. ad 19.

Salis pretium in hoc Regno, quomodò fuerit varijs temporibus auƈtum, n. 20. & 21. Illudq; vocari ſuperindiƈtum, & cuius natura ſit, n. 22.

Salis venditionem, etiam ad minutam prohiberi poſſe tempore noui Arrendatoris, ad fraudes euitandas, ex Ritu 6. de Iure Salis, indicatur, à n. 23. ad 25.

Quidnè fuerit nupèr obſeruatum, num. 26. & 27.

Ius prohibendi tabacci, in quo conſiſtat, n. 28.

Salinæ, an poſſint per vaſallos poſſideri, n. 29. Et quid in conceſſione feudi, cum ſalinis, vel cum mero, ac mixto imperio, alijſq; clauſulis generalibus, n. 30. & 31.

Salium noua impoſitiones, an ſoluenda ſint à dominis particularibus Salinarum? Examinatur latè in cauſa Ill. Marchionis

2 chionis Rugiani, *pro puteo ſalis in Terra* Gryptæ Caſtanearum, *à n. 32. ad ſeqq.*

Salis confectio generalitèr in Regno prohibita in prag. 2. de ſale vendendo, *àn comprehendat Salinas alijs conceſſas, à num.38. ad 44.*

1 SVbtiliſsimus ille intimarum animi facultatum indagator *Pythagoras*, ſalem, tanquam præſtantiſsimum quoddam naturæ bonum, à Deo conceſſum mortalibus, & quo humanus guſtus cœleſtibus paulatìm aſſueſceret, obſoniorum primum in menſa iubebat apponi; Vt hinc plane, quanta ſit Salis maieſtas, & præſtantia inter ſapores, quantaque ipſius cum guſtu affinitas, & coniunctio videatur; quibus etiam admiſcetur ſal, ſi viuentia ſint, ab omni ferè morbo vindicat, ſi verò mortua, à corruptione tuetur. Et Sale, ac Sole nil vtiliùs veteres dixere, *Plin. nat. hiſt. lib. 31. cap. 9.* illum vitæ, hunc amicitię ſymbolum exiſtimantes, vt enim ſal cibi condimentum, ità amor vitæ lenimentum; Nàm & olim ſal, vt ſacrum quoddam concordiæ numen componendis litibus, & conſeruandis amicitijs adhibebatur; Salis autem vires, facultates, ac vtilitates fuſa excogitatione enarrant *Berardin. Gomeſius in quinque Commentar. libris de Sale, & Aniſſonus in tract. de Sale, & lege Salica, Ioſeph. Laurentius in Polymathia var. erudit. lib. 3. ſynopſ. 24. Ant. Le Grand. hiſtor. natur. par. 5. art. 3. Philipp. Finellus in ſoliloquio ſalium diſp. 3.*

2 Variæ autem ſunt ſalium ſpecies, quidam foſsilis eſt, qui vel cum arena educitur, vel è rupibus euellitur; Sunt enim multis in locis montes ſalis natiui, in quibus lapidicinarum modo ſal ferro exciditur, & arborum ad inſtar repullulat, prout ſunt Sales quatuor Montium Calabriæ in hoc Regno. Qui rurſùs extrà terram natiuus eſt ſal, aut reperitur in fontibus, aut in fluuijs, aut in lacunis, aut ad mare. Fons omnis calidus ſalem fert, quoniam è nitroſis, ſulphureiſuè terræ venis erumpit, vt in balneis natiuis, quales ſunt *Puteolis* in noſtra Campania, & alij, *Gomeſ. in d. tract. de Sale lib. 2. num. 72.* Et Puteales ſales, quos in pluribus Regni locis habemus, ab educta aqua ſalſa è puteis, & in areas diffuſa, quæ adueniente rore cęli condenſatur; & in candidiſsimum ſalem concreſcit.

3 Porrò poſt Putealem, Lacuſtris Sal ſequitur, qui è lacubus variè egeritur, & concreſcit, dum lacus aqua in ſalem mutatur; ardore Solis ſalſuginoſam terræ naturam ad ſaliendas aquas excitante; Quorum aiunt omnium Europæ celeberrimũ in Apulia *Tarentinum* (dictum à *Tarento*, Vrbe antiquiſsima, ac ſuprà modum inclyta, ob huiuſmodi ſalis copiam, quæ tot innumerabilibus alendis pecudibus ſufficit) qui maximè laudatur à *Plinio lib. 31. nat. hiſt. cap. 7.* ad vſum medicinæ, & ad guſtùm, cũ idem ſuauiſsimus omnium, & candidiſsimus habeatur, *Author* noſter *hìc n. 21.* quem poſt *Nouar. in prag. 2. num. 2. de ſale vend.* refert, & ſequitur *Cæſar Nicol. Piſan. in add. ad Goffred. de Gaeta ſuper rit. R.C. rubr. 20. de Iure Salis num. 16.* traduntque *Gomeſius in d. tract. de Sale lib. 2. n. 74. Borrell. de Reg. Cath. praſt. cap. 25. nu. 47. Bartholom. Moriſot. in Orbe maritimo lib. 2. cap. 43. fol. 668. Antunez Portugal. tom. 2. de Donat. Reg. lib. 3. cap. 11. num. 3.*

4 Conficiturque etiam ſal in maritima Caſtellanetæ, Sypontina, & Baruli, *Author hìc num. 21. in fin. Mele ad Gizzarell. deciſ. 34. num. 69.* & cũ propè Baruli Salinas adeſset ſtannum, eius fauces in menſibus Maij, Iunij, Iulij, & Auguſti clauſas teneri Fiſco inſtante ordinatum fuit, vt ſal commodiùs confici potuiſset; *Reg.*

Reuert. deciſ.445.par.2.

5 Alius eſt *Marinus*, qui ex mari deriuatur, dum aqua in alueos deducta, Solis calore excoquitur. Varias autèm ſpecies conſtituit *cit. Gomeſ. d. lib. 2. num. 76. & 77.* Et qui interſpontaneus gignitur, tunc concreſcit, cum mare feruens æſtu ſpumas agit, eaſq; ad litora, ſcopuloſque appellit, quæ abſciſsæ, ac in ſcopulis dimiſsæ pro Solis vi, pro aeris, atque loci temperie in electiſsimum ſalem coguntur; Vel qui ex mari etiam, & aqua dulci ſpontaneus ſal gignitur, dum mare feruet, atque excreſcentibus fluctibus in adiacentes litori lacus effunditur, quorum aquæ dulces marinâ conditæ ſalē emittunt; Ea ſola inter foſsilem, & alios adeſt differentia, quod prior, quia ex terræ viſceribus effoſsus, in albedine, & ſalſedine nō eſt æqualis alteri, qui ex aqua maris in foueas reducta, ſolaribuſq; radijs exſiccata concreſcit, *Reg. Rouit. ſuper pragm. 2. de Sale vendendo n. 4. & 5.* ibique *Nouar. num. 1. & 2.* qui ſequitur *Barbat. de diuiſ. fruct. par. 1. cap. 17. num. 52. & 53.* & poſt *Auth.* noſtrum, alioſque notat *Piſan. d. rubr. 20. num. 18. & 19.*

6 Hæc verò tàm eximia, ac pluſquàm aurea vis ſalis, aliæque præcellentes eius virtutes, ſatis notæ Principibus, effecerunt, vt vectigalia, ſiuè tributa ſalis eiſdem fierent præ cæteris cariora; *Gomeſ. de Sale d. lib. 2. num. 8.* quem ſequitur *Larrea alleg. fiſc. 77. num. 33. lib. 2.*

7 Et in primis conſtat, *Ancum Martium* Regem ſex millia modia ſalis populo in congiarium dediſse, & primum Salinas inſtituiſse, vt refert *Plinius lib. 31. natur. hiſtor. cap. 7.* Sed ex *Dionyſio lib. 2. antiquit. cap. 88. ex partit. Sylnurgij*, dicere velimus, Salinas has fuiſse, quas ad Oſtia fluminis *Veientes* habuere, quaſque victis ademit *Romulus* pater Gentis, vnà cum agro *Tiberij* contiguo, qui vocabatur *Septempagus*, cum quibus item rebellantibus; *Ancus* cōflixit, & eaſdem ſalinas, & oppida cæpit, retinuitq; vt idem eſt *author lib. 3. cap. 134. in fin.* Tributum verò ſalis, fuiſſe ſub Regibus, & ſub naſcente libertate, diſertè probatur ex *Liuio lib. 2. ab V.C. cap. 9.* vbi mouente pro *Tarquinijs* bello *Larte Porſena*, Rege *Cluſino*, Romamq; infeſto exercitu veniente, ex quo terrore inter alia blandimenta data plebi à Senatu, placuit etiam eam tributo, portorijſq; liberari, & ſalis vendendi arbitrium, ademptum priuatis; Et *Publio Valerio* iterum, & *T. Lucretio Coſſ.* monopolion ſalis primùm Romæ inſtitutum fuiſſe liquet, non compendij cauſa, ſed in plebis vtilitatem. Poſtea à *M. Cornel. & P. Sempronio Coſſ.* exhauſto ærario bello Carthaginenſi, quo *Annibal* Italiam preſſit, alter ex Cenſoribus *M. Liuius*, cui inde *Salinatoris* inditum cognomen fuit, vectigal etiam nouum ex Salinaria annona ſtatuit, quo vectigali valdè oneratæ fuerunt, tribus præſertim ruſticæ, ex eodem *Liuio lib. 29. ad fin.* ſiuè *cap. 37.* Durauit forſan *Liuij Salinatoris* commentum vſq; ad *Iulij Cæſaris* tempora, qui *lege Agraria* omnia tributa remiſit, præter viceſimam rerum venalium, vt ex *Cicerone* repetit *D. Emanuel Gonzalez in comment. ad lib. 5. Decret. in cap. ſuper quibuſdam 26. nu. 4. de v. ſignif.*

8 Et *Athenis* hoc vectigal, primò inſtituiſſe *Lyſimachum* Regem Thraciæ, natura tamen id quaſi refugiente, ſtatim exaruiſſe Salinas, & remiſſo vectigali rursùs prodijſſe, ex *Athenæo lib. 3. Dipnoſoph. c. 1.* refert *Cuiac. 3. obſ. c. 31. Choppin. de deman. c. 15. nu. 75. lib. 1.* quam cauſam fictam, & ſimulatam putat *Borrel. de Reg. Cath. præſt. c. 25. n. 3.*

9 Superuenit deinde Chriſtianorum Principum tēpus, ſub quo *Arcadius, & Honorius AA.* relati *in l. ſi quis 11. C. de vectig. & Commiſſ.* monopolium ſalis inſtituere, & ſibi reſeruatunc hoc regale, vt nemo priuatus emendi, vendendiuè ſalis facultatem ha-

be-

beret, niſi mancipes Salinarum, ideſt publici ſalis conductores, pœna pretij, & ſalis amiſſione impoſita contrafacienti, vt cenſuit *Panciroł.lib.3.var. cap.31.tit.de Vectigal.Salin.* diſtinctiùs quàm *Bulenger. de Imper. Rom. lib.9. de vectig.cap.21.* & *Cuiac. d.lib.3.obſ. cap. 31.* Quod etiam in Italia valuiſſe probare videtur *Symmachus lib. 10. epiſt.58.* vbi queritur, quod publici ſalis mancipes ad paucos redacti, neceſſitatis publicæ molem ferre nõ poſſent, & conſultatio eſt de Vrbis, Italiæq; mancipibus: Publicani enim, qui ex publico nomen habent, ſiuè Fiſco vectigal pendunt, vel quid à Fiſco conducunt, ex *l.1. & 13.D.de publican.* dicebantur etiam mancipes, vt *in d.l.11.* quia, vt ait *Feſtus*, manu ſublata demonſtrabant, ſe eſſe auctores emptionis, *l.5.C.de vectig.& cõm.*

10 Iſtud autem Ius emendi, & vendendi ſalem priuatiuè quoad alios, quod Interpretes *monopolium ſalis* appellant, antiquiſſimum eſt; Etenim licet ſalinas de iure communi in priuatis locis natas, poſſe ad priuatos iure dominij ſpectare doceamur, ex *l. magis puto 5.§.1.D.de reb.eorum, l.generali 32.§.vxori 2. D.de vſufr.legat. l.forma 4.§.ſalina 7. D.de cenſ.* Et Salinas in locis publicis, vel fiſcalibus exiſtentes, eſſe de Regalibus Principis, de quo iure loqui Imp. Federicum *in cap. vnic. quæ ſint regal.verſ. Salinarum*, ſecundùm aliquos, vocaturq; vectigal ſalis *in l.inter publica 17.§.1.D.de v.ſignif.cum concord.*

11 Ex generali tamen Conſuetudine omnium ferè Principatuum, ad ſolum Principem, Salinæ, etiam in priuatis locis exiſtentes, pertinent, prohibendo nedùm ſalium immiſſionem ab alijs partibus, verùm etiam eorum recollectionem in montibus, & confectionem in maritimis locis, etiam priuatorum, itaùt nec emi, nec vendi poſſint, niſi ab ipſiſmet, eorumuè publicanis, & conductoribus, veluti monopolium faciendo, quod Principibus ſuperiorem non recognoſcentibus licitũ eſt, quodq; ſolùm in iure prohibendi conſiſtit, ne ſcilicet quis præter Principem ſalem vẽdere poſſit, ex *d.l.ſi quis,C.de vectig.* & obſeruabatur priſcis temporibus per ea, quæ habentur in ſacris literis, in quibus *Rex Demetrius* inter alia, quæ Iudæis indulſit, ſalis pretia fuerunt, eiuſq; vectigal, *Machab. lib.1. c.10. verſ.29.& c.11.verſ.35.* vt concludũt poſt alios *Gaſpar Klock. de ærario lib. 2.cap.9.n.12.& ſeqq.* vbi *Peller.in annot. Maximil.Fauſt.eod.tract.claſſ.10. ord.774.Henric.Klock de vectigal.iure concl.3.Reg.Rouit.ſuper pragm.2.nu.1. de ſale vendendo*, ibiq; *Nouar. num.3. Barbat.de diuiſ.fruct.p.1. c.17.nu.57. & 58.Mele ad Gizzarell. deciſ.34.n. 66.& 67. Conſ.de Roſa conſult.70.nu. 13.& 14.t.1.Sixtin.de regal.lib.2.cap. 19. Larrea alleg.77. lib.2. Petr. Queſada contr.for.cap.2. n.4. & 5. Balmaſeda de collectis q.23. Antunez Portugal tom.2. de Donat.Reg. lib.3.cap.11. à n.10.& ſeqq. Card.de Luca in Theatro verit.& iuſt.tom.2.de Regal.diſcurſ. 105. n.14. & 15.Conciol.ad Statut.Eugub.lib.1.rubr.46.n.3. Epiſc.Rocca diſput.iur.ſelect.t.1.cap.69. à n.1.ad ſeqq.* vbi etiam allegat *Nos in Viſion. feud. rubr.4.viſ.5.lit.A.verſ.quemadmodum inter Fiſci Regalia,fol.274.* & poſt noſtrum *Authorem hic à n.5.* & alios *Cęſar Nicol. Piſan. ad Goffred. de Gaeta ſuper Rit.Reg.Cam. d.rubr.20. de Iure ſalis à n.20.ad ſeqq.* ac *Ill.D.Anſaldus de Anſaldis*, Patritius *Florẽtinus*, olim in Vrbe celeberrimus Aduocatus, nunc meritiſſimus SS. P. Innocentij XII. Auditor, in ſuo perutili *tract. de commercio,& mercatura, diſcurſ.97. n.7.& 9.*

12 Quod procedere arbitrantur, de facto potiùs, quàm de iure naturæ, nempè quia in pleriſq; Regionibus, & gentibus ità obſeruatur, non quia ea ſit ſalis natura, vt Principibus debeatur, imò commoda naturæ, & locus, vbi ſal conficitur, impedimento non ſunt, quominùs in dominio priuatorum conſiſtat, ſi in ſuo fundo

F 2 con-

concreſcat; & plerũq; ex aqua fit, quæ communis eſt, & occupanti ex naturali iure cedit, vt probant *Portugal de Donat.Reg.d.cap.11.num.14. & 15.Gonzalez in comment.ad lib.5.Decretal.in d.cap. ſuper quibuſdam nn.5. de verb.ſignif.*

13 Et de vectigali pro tranſitu ſalis in Lombardia, vide *Burſat. lib. 3. conſ. 329. Menoch. conſ.901. & cit.Anſald. d.diſc.97.* Et in Gallia ſalis commercium prohibitum eſſe, teſtatur *Cuiac. lib.3. obſ. cap.31.* & quidem ſub pęna capitis, teſte *Thuano lib.5.hiſt.* quem refert *Io: Marquard. de Iure mercat. lib.2.cap. 3.num. 59.* & de omnibus ferè Principibus colligi poteſt, ex noſtra *Notitia Practica Ærarij Vniuerſalis*. Prout in Hiſpania omnibus prohibetur vendere ſalem, *Larrea d. alleg.77.num.21.* cum omnes Salinæ ad Regale Patrimonium ſint redactę, *l.2.tit. 13. lib.6. Recopil.* vbi legitur: *Y aſſi miſmo las fuentes, y pilas, y pozos ſalados, que ſon para hazer ſale, nos perteneçen.*

14 Imò Inuictiſs. Rex Philippus II. *l. 19. tit.8. lib. 9. ordinam.* reuocauit omnes donationes Salinarum factas per Reges, quaſi, tanquàm Ius Regale, donari non potuerint: Quòd iuſtè factum poſt *Roias* aſſerit *Petr. Barboſa in l. diuortio §.ſi vir, num.28. D.ſoluto matr.*

15 In hoc verò Neapolitano Regno, Salinas, ſaliſque vectigal eſse de Regalibus, & cum Iure prohibendi ad alios, liquidiſsimè cõſtat; Et quidem inſtitutum hoc fuiſse à *Federico* Imperatore dicit *Affl. in d. cap. vn. ver. Salinarum in princ.* & cauetur expreſsè per *Conſtit.Regni, Magiſtros noſtros Fundicarios*, de qua Conſuetudine loquitur *Ritus R.Cam. ſub d. rub.20. de Iure Salis*, vt fundat *Borrell.de Reg. Cath.præſt. d.cap.25. à num.13.* & noſter *Author hic à num.9. ad 14.* hanc conſuetudinem, ex varijs Regeſtis oſtendit.

16 Et Rex *Carolus II. in cap. Regni, Quia non decet 160.* ſub *tit.de Theſaur.* poſtquàm correxit Regni *Conſtitutiones* loquentes de Theſauris, eaſq; reduxit ad ius commune, dicit, ſub diſpoſitione illa corrigente non includi fodinas metallorum, & Salinas, quę ab antiquo ad Reg. Curiam ſpectarunt; Ex quo omnes Salinas etiam in locis priuatorum exiſtentes ſpectare ad Règiam Curiam, notant *Montan. de Regal. ver. argentaria num.2. circà med. n.3. & verb.Piſcationum reditus, & Salinarum in 2. verſ. & Afflict. fol.294.* quem ſequitur *Mucci ad Sanfel. dec. 66. num. 34. & 35.*

17 Tempore verò Regis *Alphonſi Primi* anno 1449. fuit inſtitutum, vt Sal, qui ex Regijs Salinis per Regem percipiebatur, omnibus focularibus Regni diſtribueretur, pro quolibet nempè foculari modius vnus, pro cuius Salis pretio ſoluerentur Regi caroleni quinque pro quolibet foculari, & ampliùs grana duo, vnum pro expenſis conducturæ ſalis, aliud pro menſuratura, vt tradunt *Reg. de Ponte de poteſt.Proreg. tit.4. §.8. nu.36. Reg. Rouit.in pragm.1. de iurib. & exact.fiſc.num. 65. & in prag.1. de Sale vend. n.3.* ibiq; *Nouar.nu.1.Reuert.dec.333. Capiblanc.de Baron. pragm.10. n. 13. Mõtan.de Regal.verb.Extraordinaria collatio ſub n.7. & ver. vectigalia, Scipio Mazzella in deſcript. Regni Neap. lib.4.fol. 340. Reg. Tapia in rubr. de Conſtit. Princ.cap.4. num.54. & lib.2. Iur.Regni in annot.ad cit.Conſt.Magiſtros fundicarios ver. maiori fol. 231. Borrell.d.cap. 25. num.21. Epiſc.Rocca d.diſp.69. num. 8. & 9.* & noſter *Author hic à num.15.* & ſuprà *in §. 1. tit. de Collectis à num. 45. ad ſeqq.* quem referunt, & ſequuntur *Taſſon. de anteſ. verſ.3.obſ.2. num.44. Reg. Capycelatro deciſ.116. à num. 4. lib.1. Laganar. in add. ad Reg. Rouit. ſuper dict. pragm.1. de iurib. & exact. fiſc. verſ. Confert, Piſan. ad Goffred. ſuper Rit. R.C.d.rub.20. de Iure Salis à n. 39.*

18 Sed poſteà in Parlamento Generali anni 1697. hæc ſalis præſtatio

fuit

fuit Regiæ Curiæ remiſſa per Re-
gnum, & ſtatutum fuit pretium ca-
rolenorum octo, ex quo emanauit
Pragmatica ſub die 26.Ianuarij 1608.
quæ eſt 2.*de ſale vendendo*, prohibens
inter cætera, ne poſſit emi, aut vendi
ſal ab alio, quàm à Reg. Curia, quod
etiam fuit confirmatum anno 1645.
per *pragm.3.eod.tit.* traduntq; præfa-
ti DD. Cumq; non ſolum pretium
in ſale vendendo, fuerit à Regibus
determinatum, ſed ne ab alijs ven-
datur, conſtitutum, non eſt, quin du-
bitemus, in ſale concurrere vectigal
cum iure prohibendi, vt exponit
in terminis *Reg.Galeot.reſp.fiſc.10.nu.*
19 *28. & 29.* Quapropter nemo in Re-
gno, preterquàm R.Curia ſalem im-
mittere, aut vẽdere poteſt, imò ſi quis
immittat, tenetur Regiæ Curiæ ven-
dere, *Nouar.in d.pragm.2.n.4.de ſale
vendendo, Borrell.d.cap.25.n.15.* etiam
ſi viliori pretio emere R. Curia vo-
luerit, vt cariori vendat; nulli enim
prorsùs, quàm Regi competit pretia
rerum determinare, minuere, vel
augere iuxtà eius placitum, & oc-
currentem neceſſitatem, *Larrea al-
leg.25.num.7. alleg.31. num.1. & ſeq.
& alleg.56.num.11. p.1. Piſan. d.rubr.
20.de Iure ſalis n.30. 31. & 32.*

20 Hoc autem ſalis pretium carole-
norum octo pro ſingulis ſalis modijs,
anno 1635. ob imminentes bellorum
neceſſitates, fuit auctum ad carole-
nos decem, & anno 1637. ad duode-
cim, Reg.*Tapia lib.6.Iur.Regni Neap.
tit.3.de ſolut.funct.fiſc.in annot.ad cap.
2. in princ. pag.43. Reg. Capyc. Latro
dec.116.n.7.* Et deinde fuit auctum ad
carolenos ſexdecim, & poſtea ad vi-
ginti duos, qui ex Regali munificen-
tia anno 1649. redacti fuere ad caro-
lenos duodecim, vt in *prag.21.§.4.* &
prag.22. de vectigal. Sed anno 1684.
21 die 5. Auguſti addita fuerunt alia
grana quindecim, ob nouam cõſtruẽ-
dam, cudendamq; monetam, & an-
no 1686. die 9. menſis Decembris
alia fuerunt grana quindecim ſuper-
addita pretio ſalis, *Piſan. in add. ad
Goffred. de Gaeta ſup. Rit. R. Cam. d.
rubr.20. de Iure ſalis nu.48.* Et anno
1689. cum in menſe Ianuarij veteri
iam abolita, fuerit noua moneta pu-
blicata, neq; huic tàm vaſto Regno
ſufficeret, fuerunt ſuperindicta alia
grana ſeptem cum dimidio, dicto ſa-
lis pretio.

22 Quæ ſanè nouæ impoſitiones, ſu-
perindicta appellantur; nàm ſuperin-
dictum aliud non eſt, niſi acceſſio vl-
trà indictionem facta, ſeu augmen-
tum primæ indictionis, *l.1.C.de indict.
lib.10. l.2.C.de ſuperindict. l.3.C.de ex-
cuſ. mun. l.3. C. de ſilent. lib.12. l.3.C.
Theod.de collat.fund.patrim. Cuiac.ad
rubr. de ſuperindict. D. Franc. Amaya
in comment.ad l.3. n.33.lib.10. Cod.tit.
16.Stetin.de* Regal.*lib.2.cap.14.n.6. &
7.Piſan.d.rubr.20. nu.49.* Et proinde
concludendum eſt, quod, quia ſuper-
indictum eſt indicti augmentum, ſe-
cundùm eius principale regulatur;
vulgara enim ſunt iura, idem ius ſta-
tui in augmento, quod in principali,
& in puncto aduertit R. *Galeot.d.reſp.
fiſc.10.n.39.* ex *Boſſio in tit.de vectigal.
num.4.* vbi dicit, quod totum illud
pretium, quod augetur in ſale, vltrà
verum pretium, & commune, quam-
uis non concernat præſtationem ex-
trinſecam, ſed reſpiciat augmentum
pretij eiuſdem ſalis intrinſecè, atta-
men, quia re ipſa in idem cadit occa-
ſione prohibitionis, puta, ſi prohi-
beatur emi ſal, niſi in ſalinis, vel
ab Arrendatoribus, propterea illud
augmentum pretij eſt proprium, &
verum vectigal.

23 Vnde ſic ſeruari videmus, dum R.
Curia locat hæc iura ſalis, & Arren-
dator per Regia Banna prohibet vẽ-
di ſalem, etiam ad minutum, niſi ſit
de ſalibus emptis tẽpore ſuo, de eius
licentia, vt in *Rit.*Reg.*Cam.incip.Ha-
bet ſal, 6.in ord. ſub rubr.20. de Iure
ſalis*, iuxtà nouiſs. editionem, ibi:
*Habet ſal, & ſalis gabella hunc morem,
quod finito anno, quo emptus eſt ſal, no-
uus Gabellotus anni ſequentis interdi-
cit, vt nullus mercator vendat ſalẽ ali-
quem,*

quem, nec in groſſum, nec ad minutum, niſi ſit de ſale temporis ſui; alium ſalem prohibebit vendi tempore ſuo, cum diſtinguatur per ſua certa limitata tempora gabella ſalis; Quilibet ſui temporis ſalem habet vendere, & vendi facere, & contrafacientes perdunt ſalem, & merces; ſed ſale empto à Salinis, pro vſu eorum, poterunt ſubiecti Regij vti ſequenti anno, ſicut placet eis, dummodò non ineant inde commercium.

24 Ex cuius *Ritus* diſpoſitione, clarè conſtat, quod in Arrendamento ſalis, vti fundato etiam in Iure prohibendi, adſunt tempora diſtincta inter antiquum, & nouum Gabellotum, & ſal alicui ab antiquo venditus, poteſt à nouo Gabelloto interdici, vt ſuo tempore vendatur, cum ſalis datium, quod locatur, conſiſtat in iure illo vendendi pro tempore locato, & ſic in iure prohibendi, ne alius vendat, durante dicto tempore, vt eiuſdē *Ritus* vigore declarat *Affl. in c. unic. verſ. & Salinarum n.2. quæ ſint regal.* quē ſequuntur *Borrell. d.cap.25. n.15. et 16.* & *Montan. de regal. d. ver. piſcationum n.2. et ver. vectigalia, ſub n.12.*

25 vbi etiam ait, quod cum poſſit obuenire fraus in damnum ſecundi Arrendatoris, vendendo ſcilicet minori pretio ſalem ſuperabundantem ciuibus, aut dardanarijs, qui vendendo deinde, auferunt ei lucrum; ideò R. Camera ad fraudem euitandam ſolet interdicere omnibus venditionem ſalis, imò quod detecta fraude, poſſet primus Arrendator condemnari ad intereſſe lucri ceſſantis; Idq; etiam de iure procedit ex *l. & hac diſtinctio, §. cum fundum, D. locati Præſ. de Franch. deciſ.96.* vbi *Add.* & *de Luca in obſer. ibid.* & *ad dec.393.n.4. & 5. Conſ. Hodiern. ad Surd. dec.131. nu.13.* quidquid ſcripſerit *Ruin. conſ.74.* Cui reſpōdet *Card. de Luca de Regal. diſc.79.*

26 Quapropter, ex tenore dicti *Ritus R.C.6.* in ord. per Gubernatores Salium Montium Calabriæ inſtitū fuit, quod, cum fuerit completa conductio d. Arrendamenti in fine Octobris 1691. illudq; in demanium remanſerit, omnes emptores ſalium tempore dictæ conductionis, non poſſent illum vendere, aut quomodocumq; eo vti cauſa commercij, ſed pro vſu tantùm, ſub pęna intercepti; Et vendi deberet ſal deinde emptus in Regijs Salinis, cum Regijs *bullectis* per Reg. Officiales expeditis; Et ità cum inſerta forma d. Inſtantiæ, ac *Ritus*, expediti fuere ordines prouiſionales die 11. Ianuarij per integerrimum R. C. *Locumtenentem Dom. D. Sebaſtianum de Cotes*, tūc dicti Arrendamenti Delegatum, directi *Dom. Iudici D. Dionyſio Coſt*, Capiti Aulæ R. Aud. Calabriæ Citerioris, vt Bannū publicari curaret; vt ex Actis excomputi dicti Arrendamenti in Banca *Act. Ioſeph Galiſe.*

27 Et ad inſtantiam noui Arrendatoris Nicolai Poſitani per eundē *Dom. Locumtenentem* tunc Delegatum Arrendamenti quatuor ſalis fundicorū huius Ciuitatis, die 1. Martij 1688. decretū fuit, ꝙ *omnes quantitates ſalium ſiſtentiū in Dohanellis, menſurentur, & cōſignentur eiſdē perſonis Dohanellariū ad finem vendendi nomine Nicolai Poſitani, & pretium depoſitetur in Banco ad diſpoſitionem Dom. Delegati.*

28 Proùt ſeruatur in iure prohibendi *Tabacci*, vt ſcilicet finita locatione, prior conductor, per viam reuelationis totum tabaccum in apothecis Neap. diſtributum, conſignet nouo Arrendatori, iuxrà pretium tabacci intrinſecum, & cum poſteà ab eodem nouo Arrendatore denuò apothecarijs conſignatur tabaccus, ei ſoluitur pretium decem, vel duodecim carolenorum, ſicut meliùs poteſt inter ſe conueniri. De quo iure prohibendi vendendi tabaccum, vide reiteratas R. Cam. ordinationes in *prag.24. 25. 29. 31. 37. & 42. ſub tit. de vectigal.* & ab eo nemo eſt exemptus, vt teſtatur etiam *Iul. Capon. diſcep. for. 313. cap. 2.n.23. lib.4.*

29 Et quia ad ſolum Principem Salinæ pertinent, non poſsunt eas poſſi-

dere

dere vaſſalli, niſi expreſsa Regum conceſsione, vel conſuetudine immemorabili, vt ex *cap. ſuper quibuſdam* 20. §. *prætereà, de verb. ſign.* firmat *Larrea d.alleg.*77.*n.*8. tradiditq; *Montan. d.ver.piſcationum reditus, & ſalinarum num.* 2. *in fin.* & reſpectu iuris menſuræ Salis, deciſum refert *Reg.Revert. deciſ.*344. *in fin.*

30 Rege verò feuda concedente *cum ſalinis*, intelligi conceſſas Salinas publicas, aut vectigal pro Salinis priuatorum, ſi illas non habet, ſcribit *Borrell.de Reg.Cath.praſt. d.c.*25. *num.* 38. Verùm hæc clauſula (ſicut & cęteræ) ſolita in priuilegijs de ſtylo apponi, nihil operatur, niſi expreſſa extarent in feudis conceſsionis tempore, iuſto titulo acquiſita, vt declaratum fuit per Aug. Imp. Carolum V. *in prag.* 16. *de Baronib.* Et

31 ſi inueſtitura eſſet generalis cum mero, ac mixto imperio, pertinentijs, prouentibus, alijſque clauſulis, intelligi etiam factam conceſsionem Salinarum, ſeù vectigalis, poſt nonnullos *Conſulentes* reſpondent idem *Borrell. d. cap.* 25. *num.* 39. & latiùs *Epiſc. Rocca d. diſp.* 69. *à num.* 15. *ad ſeqq.* Quod tamen ex ſupradictis, & inferiùs dicendis alienum à veritate putamus.

32 Notandum prętereà eſt, quod anno 1683. tam per Patrimoniũ, quàm Arrendatores prædictorum ſuperindictorum ſalis, ex cauſa nouæ monetæ, inſtitutum fuit, quod *Ill. Marchio Rugiani* conductor Terræ *Grypta Caſtanearum*, vti in comprehenſorio quatuor fundicorum ſalis, ſolueret dictas impoſitiones pro ſale, qui in eius puteo, ſeù ex aqua ſalſa conficiebatur, ac deindè vendebatur.

33 Et Nos quoque patrocinantes iura Arrendatorum, reſpondimus, quod etſi prætenderetur, dictum puteum ſalis conceſſum eſse in feudum, & proindè eſse immunem; attamen attenta vrgentiſsima cauſa, ac publica vtilitate, ob quam impoſitiones iſtæ fuerunt ordinatæ, pro conſtructione nouæ monetæ, *abſque exceptione perſonarum, proquouis prætextu, & cauſa*, dicta immunitas feudalis, non intelligeretur de his indictionibus vniuerſalibus pro bono communi, vt firmauimus ſuprà *in par.*1. §. 2. *q.*10. *num.* 17. & 18. & §.6. *de Iur.Dohan. q.*14. *num.* 15. Et in noſtris terminis, de reductione Salinarum ad Regale Patrimonium, ſcribit doctiſs. *D.Ioan. Bapt.Larrea alleg.fiſc.*77. *ferè per tot. lib.* 2. præſertim *nu.* 22. vbi ait, quod publica vtilitate ſuggerente, poſſunt reuocari priuilegia Salinarum, quæ vaſſalli habent ex cauſis ſeruitiorum Regibus geſtorum, vel pecuniarum, quas pro Salinis impenderunt: Idq; aliàs iuſtè factum ab Auguſtiſs. Rege Philippo II. memorauimus ſuprà nom.14.

34 At ſemota huius publicæ neceſſitatis ponderatione, adhùc iuxtà naturam rei, & conceſſionis, huiuſmodi ſuperindictum, ſeù augmentum pretij ſalis ſpectat ad Principem concedentem, neque comprehendi poteſt in dicta conceſsione, quæ nunquàm extenditur, niſi ad illud ius, quod priuilegij tempore competebat, vt in puncto fundat *cit.Larrea d. alleg.*77. *à num.*27. *ad ſeq.* & in durioribus terminis, quod etiam ſi fuiſset pactum à conductoribus, vt vectigalia aucta cederent in eorundem vtilitatem, idem *Larrea alleg.fiſc.*31. *lib.* 1. vbi *ſub num.* 19. inquit, quod in Sale, Reges pretiũ augere decreuerunt, ac illud non tam vtilitatem Regis, quàm publicam Regni, & communem ſtatum reſpexit.

35 Accedit quoque *Raph.Cumanus in conſ.*162. *in fin.* ſcribens, quod licet Vicarius perpetuus in Regalibus cõceſsis, comprehenſos etiam haberet reditus Salinarum, tamen in conceſſione non veniunt noua vectigalia, & noui reditus Salinarum; cum talia Regalia ſoli Principi videantur reſeruata; quem ſequitur *Roland. à Valle conſ.*1. *num.*147. *lib.*2.

36 Neque ſpeciei huic, ſunt adoptabiles

biles termini *cap.1. §.ſi quis de manſo, tit.ſi de inueſtitura feudi contr.fuer.* ex quo inducere volunt, augumentum cedere debere conceſsioni ad beneficium vaſalli; Etenim *Capitulum* illud non loquitur de augmento, de quo quærimus, quando ſcilicet Princeps aliquid auget, quod longè diuerſum eſt ab his, quæ natura, vel caſu augentur; de quibus propriè loquitur *d.§.ſi quis de manſo*, vt declarat *Larrea alleg.fiſc.89. nu.19. lib.2.* Imò cum dicta conceſsio putei Salis, fuerit declarata ad certam ſummam ducat. biſcentum, ſiuè tot modiorum ſalis, ex quatuor ahenis, ſeù *caldarijs* conficiendi, videtur Regia Curia, ſiuè Arrendamentum ſibi omne augmentum reſeruaſſe, ſeù retinuiſse, ex diſpoſitione eiuſdem §. *ſi quis de mãſo.* ibiq; *Gloſ.in ver. reſeruauit*, cæterique Feudiſtę; prout in articulo augmenti functionum fiſcalium in feudum conceſsarum, prouenientis ex numero fumantium aucto, annotauimus ſuprà *in par. 1. §. 3. de exact. funct. fiſc. quaſt. 5.*

37 Idque ità ſeruatum videmus in omnibus nouis impoſitis Regiæ Dohanæ, ac alijs, quæ exiguntur, etiam in Dohanis Baronalibus; Et licet Sal varium habuerit pretij augmentum; nec vnquàm, aſſerant, a dominis dictæ Terrę aliquid ſolutum fuiſse Regio fiſco; Nihilominùs ex ijſdem actis in R.Cam. exiſtentibus *in banca Act. Ioſephi Galiſe*, conſtat, quod Arrendatores Salis, ſempèr prælati ſunt in emendo salem in dicto puteo confectum, pro illo pretio, quo emebant ab alijs; quæ prælatio ideò non fuit ſeruata, quia per Baronem prætendebatur, quod pro fructu feudali, ac expenſis in ſalis confectione erogandis, ſalis pretium aſcendebat ad illud idem, & fortè maius, quo illi vendere potuiſsent; Sed cum hodiè dictus puteus Salis reddat ann. duc. nonincentum, profectò ſolutis dictis impoſitionibus, non diminuitur fructus feudalis d. putei, iàm liquidati anno 1585. & vẽditi ꝑ duc.biſcentũ.

38 Imò anno 1608. publicata fuit *d. Pragm.2. in cap.1. ſub tit. de Sale vendendo*, vniuerſalitèr prohibens cuilibet confectionem ſalis in qualibet Salina huius Regni, ſub quolibet artificio; & ſi quis prætendiſset habere ius conficiendi ſalem, infrà trium menſium ſpatium titulum oſtenderet in R. Camera Summariæ; Cuius vigore anno 1612. expeditæ fuerunt prouiſiones; & cum Baro *Candidæ* nonnullas ſcripturas produxiſſet, pro titulo ſui putei; per R.Cam. die 26. Apr.1613. fuit datus terminus, & quod interim Arrendator prælatus fuiſſet in emptione ſalis pro pretio, quo emebat ab alijs.

39 Captaq; etiam informatione aduersùs *Franciſcum Ant. de Ponte*, Baronem *Caprilę*, & *Grypta Caſtanearum*, comparuit ipſe in Reg.Cam. & produxit inſtrumentum emptionis d. Terrarum, *cum puteo ſalis* exiſtente in d. Terra *Gryptę Caſtanearum*, liquidato per R. Cam. Summ. pro ducatis biſcentum, iuxtà decretum 28. Iunij 1585. *fol.27.proc.R.C.1.vol.* Et die 20. Decembris 1614. decretum fuit, quod detur terminus dierum quatuor vtriq; parti, & *interim Arrendator pręferatur in emptione ſalis pro pretio, quo idem Arrendator emit ab alijs, & non poſſit alijs uendere, ſeruata forma banni, & inſtructionum.*

40 Verùm *Io: Vincentius Macedonius* comparuit deindè in Reg.Cam. dicendo, ſe emiſſe d. Terram *Gryptę Caſtenearum*, & cum alijs reditibus feudalibus d.puteum ſalis, inſtititq; declarari pretium ſalis, quod ſolui debebat ab Arrendatore, captaq; informatione, fuit calculatum pretium granorum quatuor pro quolibet *rotulo*, & carolenorum ſexdecim, & gran. octo pro ſingulis modijs; ideò die 8.Iunij 1621. per R.Cam. decretum fuit, quod pro executione alterius decreti Arrendator quatuor ſũdicorum ſalis pręferretur in emptione ſalis, qui conficitur in puteo ſalis

d.

d. Terræ, ad rationem granorũ quatuor pro quolibet rotulo.

41 Sed cum reclamaſſent à dicto decreto Gubernatores dicti Arrendamenti, fuerunt in Aula vocati cum *d.Io:Vincentio*, qui oretenùs ſe obligauit, haud cõfecturum ſalem, quàm in quatuor ahenis cum aqua ſalſa illius putei, & Arrendatoribus per Regium Fiſcum fuerunt in mercede deducti, ſeù bonificati ducati biſcentum pro dicta prælatione.

42 Ex quibus patet, quod ſal, qui in d.puteo conficitur, & ſi feudalis, cõprehenſus fuit in *d.pragm.2. de ſale vendendo*, dum pro vero habitũ fuit, quod conceſſionem conficiendi ſalẽ habens, licet ei maneret ea facultas, oſtendendo titulum, vt elicitur ex *d. cap.1. Reg.Pragm.* Non tamen poterat illum vendere alteri, prӕterquàm Arrendatori; Id quod anteà videtur quoq; ſeruatum ex *deciſ.202.Reg.Reuerter.* vbi refertur, quod potiebatur *Albertus Benet* iure conficiendi ſalem in Regno, ſed pro bono publico à Regia Curia coactus fuit, vt nonniſi centum quinquaginta currus conficere poſſet; & quod pro hac quantitate ab Arrendatoribus ſalis reciperet ducatos centum quinquaginta.

43 Nihil igitur profuit conceſſio dicto *Io:Vincentio*, pro venditione libera ſalis, ſed iure optimo fuit ei prohibita, ac data prælatio Arrendatori pro pretio, quo emebat ab alijs; & ità etiam in puncto docet *Petr. Barboſa in d.l.diuortio* 8.§.*ſi vir*, *n.*30. his verbis: *Quamuis igitur ad priuatos pertineat, ex permiſſione, vel donatione Principis, ipſe Princeps in emendo ſalem debet omnibus alijs præferri, iuxtà text. in l.1. C.de metallar.lib.11.* vbi in ſpecie hoc tradit *Lucas de Penna ad medium, & Platea*, quos ſequuntur *Gregor. l.55. tit.5. p.5. in gloſ.1. Perez l.2. tit. 23. lib.2. ordinam. gl. magna pag.* 434. *& Matienſo l.1.tit.18.lib.5. ordinam. gl.2. ad fin.* (adde *Afflict.in c.1. quæ ſint regal. ver. argentaria nu.3. & Borrell.d.cap.25. nu.17. & 19.*) *quod à communi Reip. commodo non eſſe alienum, dicit Bernàrd. Gomez tract. de ſale lib.2.pag.73. cum tàm magnus ſalinarum prouentus, ſæpè cauſa ſit, vt populi multò paucioribus tributis grauentur à Principibus.*

44 Idemq; *Barboſa ibid. verſ. vltimò, ex Ripa*, notat, quod ex cauſa publicæ vtilitatis, ſolent Principes emere ſalem à ſubditis paruo pretio, & conſtituere, quod inter ſubditos pro maiori pretio diſtribuatur; Idq; eſſe de huius Regni Conſuetudine, poſt *Capyc.in inueſt.feud. ver. Salinis*, inquit *Montan.de Regal. d fol.*294. *verſ.forma*, quod nempè Regia Curia cogit omnes facientes ſalem in ſalinis proprijs, ipſum ſalem vendere Fiſco pro certo pretio, & reliquum plus, quo venditur ſal, percipit ipſe Rex.

AD QVAEST. I.

An Priuilegium Regis conceſſum Eccleſijs de tumulis ſex Salis, cuilibet ipſarum concedendis, comprehendat Eccleſias, quæ de nouo constructæ ſunt.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

PRiuilegium conceſſum omnibus Regni Eccleſijs de modijs ſex ſalis, quolibet anno, an comprehendat etiam Eccleſias, quæ poſteà conſtructæ ſunt? Arguitur pro negatiua, à n.1. ad 3.

Sed affirmatiuè comprobatur deciſio, à n.4. ad 8.

Et an pro hac rata poſſent Arrendatores petere excomputum, n.5.

Deciſ. *iſtam tranſcripſit* Reg. de Marinis, *ac laudatur à* Iul. Capon. n. 6.

EX quo Auguſtiſs.
Imperator *Ca-*
1 *rolus V.* anno
1536. omnibus
huius Regni Ec-
cleſijs modios
ſex ſalis quoli-
bet anno con-
ceſſit; Fuit inde
in dubium reuocatum, an conceſſio
hæc comprehendat etiam Eccleſias,
quæ poſteà conſtructæ ſunt? Quæ ſa-
nè quæſtio, affinis eſt alteri ab eodē
noſtro *Authore* ſuperiùs examinatæ,
an ſcilicet immunitas Vniuerſitati
conceſſa, comprehendat incolas, qui
de nouo acceſſerunt *in quęſt.1.§.2. de*
immunit. conceſſ. vbi & Nos fuſo ca-
lamo annotauimus.

2 Dubitari itaq; poteſt, quod ſub
generali, & indefinita conceſſione
non comprehendantur futura, ex *l.*
ſi ità, l.fin.in princ. D.de auro, & arg.
vbi legato relicto, per illa verba, *ar-*
gentum meum, tantùm intelligitur re-
lictum, quod teſtator habebat tem-
pore teſtamenti, & docent *Menoch.*
lib.4.de præſump.caſu 127.n.34. Man-
tica de coniect.lib.3.tit.11.nu.1.Caſtill.
de vſufruct.c.44.nu.4. Perez *de Lara*
lib.1.de Capell.c.16.n.3.

3 Et *Cepoll. in tract. de ſeruitut. vrb.*
præd.cap 50.n.21. diſtinguit, quod ſi
conceſſio fuit concepta ſub nomine
vniuerſali, veluti *promitto ſoluere fa-*
miliæ tuæ, Capitulo, Vniuerſitati, & tūc
reſoluit affirmatiuè, ſecùs ſi nomine
indefinito, veluti *Canonicis*, *liberis*
meis, *Ciuibus*, & tunc dicit, tacitè cen-
ſeri actum de Canonicis exiſtentibus
tempore cōtractus per *l. ſi ſeruitus, D.*
de ſeruit. vrb. præd. quam diſtinctio-
nem, latè in terminis ſalis comprobat
Queſada controu. forenſ. cap.2. à num.
34.

4 Contrarium autem deciſum re-
fert noſter *Author hic n.8.* quia am-
pliſſima facienda eſt interpretatio fa-
uore religionis, & ſic conceſſionem
intelligi etiam factam Eccleſijs de
nouo conſtructis per diſpoſitionem
text.in c.quia circà, extrà de priuil. Au-
thor hic n.11. vbi ſubdit, quod licet
5 Arrendatores ſalis petijſſent excom-
putum à R.Cam. pro hac rata aucta;
tamen benè iudicatum fuit, illi non
eſſe locum, quia iſtæ Eccleſiæ veniūt
6 ex vi comprehenſiua, quam *Authoris*
deciſ. laudat *Iul.Capon.diſcept.for.27.*
ſub n.6.et num.20.in fin.lib.1. eamque
tranſcripſit *Reg.de Marin. lib.1.reſol.*
cap.227.à n.13.ad 17. prouìt etiam do-
cet *Cabed.deciſ.22.à num.5.p.2.* quid-
quid dixerint *Calder.conſ.12.de priuil.*
Enricus Pirhing Soc. Ieſu in tom.4.Iur.
canon. meth.nou. lib.5.tit.33.de priuil.
ſect.2.n.40. Attamèn *Calder.circà fin.*
contrarium admittit, quando priui-
legium loquitur indefinitè; Et ſic etiā
aduertit *Author hic n.9.* verba priui-
legij eſſe indefinita, quoad omnes Ec-
cleſias Regni, & lex ſemper loquitur,
l. Arriani, C.de hæretic.

7 Verùm alij relati à *Conſ.Arias de*
Meſa lib.3.var.cap.13. diſcrimen con-
ſtituunt inter indefinitam diſpoſitio-
nem, cui adiectum eſt pronomen
meum, & inter eam, in qua adiectum
non eſt; Primo enim caſu aſſerunt, in-
definitam diſpoſitionem, non pro-
trahi ad futura, quia reſtricta eſt per
pronomen, *meū*; Secūdo verò caſu ad
futura indefinitā diſpoſitionē extē-
di; quam diſtinctionem latè *De Meſa*
exponit, & limitat *d.c.13.cum ſeqq.*

8 Cæterum ſupradicta deciſio con-
firmatur, ex *deciſ.133.Rotæ* penès *Bich.*
à n.26. & ſeq. vbi de priuilegio con-
ceſſo à *S.Pontif.Bonifacio VIII.* quod,
quia generàliter diſponit de Eccle-
ſijs, comprehendat etiam Eccleſias
poſteà ædificatas; Et in priuilegio
conceſſo Eccleſijs Bononiæ, vel alte-
rius Ciuitatis, extendi etiam ad Ec-
cleſias conſtructas poſt priuilegium
in eadem Ciuitate, tradit *Alex. conſ.*
179.n.13. verſ.Ego pro hoc adduco lib.
2. firmantq; *R. Tapia deciſ. Suprem.*
Sen.8.n.3. Io.Kappen. deciſ.17.n.9.p.1.
Epiſc.Genuenſ. in pract. Eccleſ. q.397.
Meroll.tom. 3.diſp.6.tit.de priuil.cap.6.
num.

num. 159. de Luca in animaduerſ. ad Gratian. cap. 608. n. 4. et 5. tom. 3.

AD QVÆST. II.

Si duæ Eccleſiæ ſint vnitæ, an debeatur duplex Salis præſtatio.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Eccleſijs vnitis, an duplex debeatur ſalis præſtatio, n. 1.

Deciſ. *hanc exarauit* Reg. de Marin. *n. 2.*

Vnio Eccleſiæ, et beneficiorum, quæ ſit, remiſſiuè, n. 3.

1 Affirmatiuè deciſum fuiſſe, ſtante materia fauorabili, teſtatur noſter *Auth. hic*, cuius pauca verba integrè 2 trãſcripſit *Reg. de Marin. lib. 1. reſol. quotid. cap. 227. n. 17. verſ. Quid ſi duæ Eccleſiæ.*

3 Quæ autem ſit vnio Eccleſiarum, vel beneficiorum, à quo fieri poſſit, & alia ad materiam exornant *Barboſ. de Iur. Eccleſ. lib. 3. cap. 16. et de poteſt. Epiſc. alleg. 66. Velaſcus de priuil. paup. p. 1. q. 12. Frances de Eccleſ. Cathedral. lib. cap. 8. R. Valenz. conſ. 4. n. 161. Borrell. in ſumm. dec. p. 1. tit. 28. de beneſ. vn. D. Eman. Gonzalez in comment. ad lib. 5. Decret. ad c. 8. de exceſs. Prælat. Cæſar Panimoll. tom. 1. deciſ. Eccleſ. 1. annot. 17.*

AD QVÆST. III.

Quid ſi eſt auctus numerus Monachorum in Eccleſijs, an ſit augenda præſtatio Salis.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Aucto Monachorum numero in Eccleſijs, an ſit augenda ſalis præſtatio conceſſa, n. 1. et ſeqq.

Deciſ. D. Reg. *tranſcripſit* R. de Marin. *n. 7.*

Conceſſio, ſiuè obligatio limitata, an extendatur, n. 2. et 3.

Obligatus coquere panem, vel ſoluere certam portionem perſonis alicuius familiæ, an ijs auctis teneatur, n. 4. et 5.

Et quid in materia fauorabili, à num. 6. ad 9.

Canonicorum numerus, an augeri, vel minui poſſit, n. 10.

1 Non ſine difficultate pertranſire videtur locus iſte, in quo noſter *Author* concludit, affirmatiuè; Etenim cõceſsio Principis, fuit limitata ad certum numerum modiorum ſalis, ideſt ſex pro quolibet Monaſterio, ideò ſi maior quantitas prætenditur, illa denegari poteſt, ex *l. ſi is cui D. quemad. ſeruit. amitt.* in illis verbis: *Non autem concedatur plus, quàm pactum eſt, in ſeruitute habere.*

2 Deindè facit, quia qualificata conceſsio ſępè eſt reſtringenda ad qualitatem, ſeù ad quidditatem expreſſam, *Bart. conſ. 181. in princip. lib. 3.* illa enim qualitas dicitur data pro forma, *Pariſ. conſ. 66. num. 112. & ſeq. lib. 3. & conſ. 17. num. 27. & 28. conſ.*

97. *num.* 124. *lib.*1. Siuè etiam quia,
quando aliqua determinata, & certa
exprimuntur, ad quæ voluit conce-
dens tantùm teneri, declaratur, quod
in alijs obligari noluit, *l.quæſitum* 12.
§.idem reſpõdit D.de fund.inſtruct. ibi:
Nam qui hæc, inquit, excepit, non poteſt
non videri de cæteris rebus, quæ in ea
eſsent, ſenſiſse.

3 Vnde, licet prædia, quibus debe-
tur ſeruitus, fuerint aucta, non tamen
augetur modus aquæ ducendæ, quia
ſeruitutis conceſsio debet attendi,
non agrorum latitudo, *l. non modus*
12. *C.de ſeruit. & aqua,* quem textum
latè exponit *Pecchius in tract. de aquæ*
*ductu cap.*9.*quæſt.*3.*lib.*2. & ſic, quan-
do quis promiſit ſuis ſumptibus ſar-
tum conſeruare pontem, quod tenea-
tur eam partem ſeruare, quæ per vim
fluminis extenſa eſt, *Bald. & Salyc.in*
*d.l.non modus, Boer. deciſ.*213. *num.*9.
in fin.

4 Præterea, qui ſingulis annis tenetur
gratis coquere panem, vel molere
frumentum alterius pro ſe, & familia
ſua, aucta familia non tenetur, *The-*
*ſaur.deciſ.*226. *n.*2. *Fontanell. de pact.*
*nupt.tom.*1.*clauſ.*4.*gloſ.*18. *par.*1.*num.*
117. *&* 118. *Nigr.de laudem. tom.*1. *q.*
44.*num.*39. *Io: Koppen deciſ.*17. *Carp-*
*zou. lib.*1. *reſp.*45. & licet contrarium
concludere videantur *Boer.deciſ.*213.
*Reg.Conſtant.in l.unic. num.*158.*C.de*
*Claſſic. lib.*11. Conciliatur tamen, vt
prima opinio procedat in promiſsio-
ne gratioſa; ſecunda verò, quando
obligatio eſt oneroſa: & de accipien-
te in emphyteuſim molendinũ, cùm
tali pacto, *Rodocr. ad Reg. de Marin.*
*lib.*1.*reſol.cap.*227. *num.*10.

5 Rursùs obligatus ſoluere certam
portionem pro anniuerſario, vel alijs
Canonicis alicuius Eccleſiæ, vel per-
ſonis alicuius familiæ, tantùm obno-
xius remanet pro numero Canonico-
rum, & perſonarum, quæ tempore
obligationis, vel legati reperieban-
tur, non pro Supernumerarijs, & au-
ctis temporis euentu, vt poſt alios
probat *Petr. Queſada controu. forenſ.*
*cap.*2. *à num.* 33. *ad ſeqq.* vbi in pun-
cto ſcribit, promiſſionem ſoluendi
quolibet anno in perpetuum cuilibet
Canonico Cathedralis Eccleſiæ tot
modios ſalis, non ſe extendi ad Ca-
nonicos tractu temporis auctos.

6 Præfata autem intelligenda ſunt in
materia odioſa, veluti ſeruitutum, vel
contractuum, quæ eſt reſtringenda,
& per conſequens ſtrictè interpre-
tanda, *Caſtill. tom.*7. *controu.lib.*6. *de*
*Tertijs cap.*14. *n.*37. *Pecchius in tract.*
*de aquaductu d.q.*36. *nu.*6. & fuſiùs in
*lib.*1.*q.*2. *num.*22. *& ſeq.* Secùs autem
in materia fauorabili, vt ſunt conceſ-
ſiones Principum, & quidem factæ
Monaſterijs, & ſic fuiſse deciſum, au-
geri nempè ſalis præſtationem, teſta-
7 tur hic noſter *Author*, cuius integra
verba reſcripſit *Reg. de Marin. lib.* 1.
*reſol.quotid.cap.*227.*n.*18.*&* 19.

8 Facit etiam circà id, quia cum Ca-
pitulũ, & Clerus S. *Mariæ Piſcopij* Ba-
roli, vigore priuilegij poſſet ſuis ex-
penſis in Salinis Baroli cõficere cen-
tum currus ſalis albi, illumque extrà
Regnum vendere, per Magiſtrum
Portulanum dicta Salis confectio im-
pediebatur, prætextu ordinis R.Cam.
vt nemo per anni ſpatium poſſet ſa-
lem facere, excepto illo Reg. Curiæ:
Per R.Cam. fuit declaratum, inten-
tionem Regis, nullo modo fuiſse, præ-
iudicandi gratijs conceſſis Monaſte-
rijs, & ſic fuit ordinatum, vt permit-
teret dictum ſalem fieri, iuxtà teno-
rem priuilegiorum, ſub die 10. Iulij
1482. *in Reg.literar.part.*25. *fol.*16.

9 Imò dicta præſtatio ſalis, licet de-
terminata, fuit conceſsa pro indigen-
tia pauperum Monachorum, & ſic
aucto illorum numero, maiori opus
eſt quantitate, attenta mente Cæſa-
reæ Maieſtatis, quæ fortè noluit ſe
præcisè reſtringere ad numerum mo-
diorum ſex tantùm, *Author hic n.*3. &
ſic regulam illam, vt aucta familiã,
vel re, nõ augeatur ſeruitus, vel onus
procedere, niſi de contraria mente
diſponẽtium appareat, ex *l.fin.* §.*Caio*
D.de libert.leg. docet *Koppen d.dec.*17.
num.

num. 19. par. 1.

10 An autem Canonicorum numerus augeri, vel minui poſsit, diſtinguitur, quod, aut agitur de Eccleſia non numerata, & tunc deueniri poteſt ad augendum numerum; Vel de Eccleſia numerata, vbi ſcilicet certus præfixus fuit numerus; Et tunc per Ordinarium cum conſenſu Capituli augeri poteſt, vel cũ Papæ authoritate, ſi præfinitus fuit per Papã, ſi tamẽ poſteà excreuerint Eccleſiæ facultates, vt latè declarant *Barboſa de Canonic. & dignitat. cap. 3. & de poteſt. Epiſcop.par.1. alleg.87. D.Eman.Gonzalez in comment.ad lib.1. Decret.tit.2. de Conſtitut.cap.12. Cardin. de Luca in Theatro veritatis, & Iuſtit. tom.12. tit. de Canonic. & Capitul. diſc.6. Cæſar Panimoll.deciſ.for.Eccleſ.98.annot.2.*

AD QVÆST. IV.

Qualitèr intelligatur clauſula appoſita in Arrendamentis, *cum omnibus iuribus, quæ ad Curiam ſpectare poſſunt.*

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

GAbellarum locaciones per modũ Capitulorum fiunt cum quibuſdam pactis, quæ ad inſtàr legis ſeruari debent, num. 1. & 2.

Clauſula in Arrendamentis apponi ſolita, cum omnibus iuribus, quæ ad Regiam Curiam ſpectant, & ſpectare poſsunt, *quæ iura comprehendat, num. 3. & 4.*

Ius futurum quotuplex ſit, & quodnàm veniat in eius ceſsione, à n. 5. ad 7.

Conductores gabellarum, quæ iura acquirunt, à n. 8. ad 11.

Locatio gabellæ, quomodò iuxtà ſolitum reguletur, num. 12. & 13.

1 GAbellarum locationes, fiunt per modum Capitulorum, cũ quibuſdam pactis, tam ex parte Regię Curiæ, quàm priuatorum, vt etiã aduertit *Goffred. de Gaeta ſupèr Rit. eiuſdem R.C. in rubr.33. de Excomputis num. 1.* Quæ Capitula ad inſtar legis
2 ſeruari debent, *Corneus conſ. 339. in princ. lib. 1. Pariſ. conſ.82.n.47. lib.1. Burſat.conſ.190.num.43. vol.2. Reg. de Ponte conſ.88. num. 3. lib. 2.* poſt alios *Dom. Anſaldus de Anſaldis in tract. de commerc. & mercat. diſcurſ.47. num. 3.*

3 Et in pactis Arrendamenti Salis cum adeſſet illud, quo Regia Curia conceſsit iura ſalis Arrendatori, *cum omnibus iuribus, quæ ad Regiam Curiã ſpectant, & ſpectare poſsunt*, hinc dubitatum fuiſse teſtatur noſter *Author hic*, quod cum durante Arrendamento deuolutum fuiſset ius menſuraturæ ſalis, Arrendator prætendebat emolumenta ex illo iure percepta per illam clauſulam (*quæ ſpectant, & ſpectare poſſunt*) quæ comprehendebat etiam iura futura, ex *l. ſi ità quis D. de leg. 2.*

4 Attamen contrarium concludit noſter *Author hic à num. 2.* per regulam *Ritus R.Cam.2. ſub rub.33. de Excomputis*, vbi in Arrendamentis ſubintelligitur clauſula *ſicut ſunt hodie in manu Curiæ*, & licet verbum, *poteſt*, ſit extenſiuum ad futura, tamen debet intelligi de futuris inſpecto tempore præſenti, quæ poterant per Curiam peti, & requiri, non ea incerta, quæ in futurum poſſunt deuolui, ex *Bart. in l. ſi ita eſſet n.5. D. de auro, & argento leg.*, & ſic deciſum die 2. Auguſti 1569. teſtatur noſter *Author hic n. 6.* quam deciſionem etiã recenſet *Præſ. Maſturtius in notis ad Rit. 3. ſub dicta rubr.33. de Excomput. fol.593.*

5 Quod confirmari poteſt, ex tripartita iuris futuri diſtinctione; aliud enim dicitur ius [illegible]delatum; aliud ius futu-

futurum ex cauſa de præſenti, aliud autem ius futurum ex cauſa de futuro, *Paul.Galleratus de renunc. to.1. lib. 4. cap.3. à num. 38. & tom.2. cent.1. à num.1. D. Alphonſ. de Olea de ceſs. iur. tit.3. q.10. n. 2.* Ius delatum dicitur, cuius acquiſitio ex noſtra voluntate pendet, & quæſitum non eſt. Ius verò futurum ex cauſa de præſenti dicitur, veluti debitum in diem, vel ſub conditione; Ius denique futurum ex cauſa de futuro eſt, quod nec re, nec ſpe competit, veluti hæreditas viuentis.

6 His poſitis communis reſolutio eſt, futura iura venire, quæ ex cauſa de præſenti competunt, non verò, quæ ex cauſa de futuro, & ſuperuenienti ſperantur, *l.2. D.de teſt.liber.* poſt alios *Olea d.q.10.num.21. De Luca in Spicileg. ceſs.iur.quæſt.97. num.5.& in Labyrintho ceſs.iur.via 87. num.5.R.Riuerter.deciſ.553.circà med.* vbi *Reg.de Marinis n.4. & 5.* latè *Manſ. conſult. 2. num.28. & 29.*

7 Locatio autem gabellæ habetur pro iurium ceſsione, *l. creditor D. de act.empt. Clapper. cauſ. fiſc.49. q.unic. num.1.*

8 Quid verò intelligatur translatum in Conductorem gabellarum, an ſcilicet ius eas exigendi, vel potiùs ſola commoditas illas percipiendi? In quo puncto *Bertachin.de gabell.par.2. n.2.* poſt adductas leges pro translatione iuris facientes, dicit, quod tamen illis non obſtantibus, ipſa cõmoditas percipiendi videtur locata, per *l. ſi vſufructu D. de iur. dot.* quem ſequuntur *De Luca in cit.Spicileg.ceſs.iur. q.84.n. 1. verſ.ſimilis, et in d. Labyrinth. ceſs. iur.via 150. num.12. Pacion. de locat. cap.13. num. 22.*

9 Venit etiam in locatione gabellæ ius illam exigendi, & quidquid eſt ad talem exactionem neceſsarium, puta, Capanna, vel domus, in qua exigitur, *Bertachin. d.l.n.65. Burſat. conſ.190.n. 31. vol.2 Surd.deciſ.201. num.1.in fin. Pacion. d.cap.13.n.28.et cap.23. n.83.* vbi *à n.98.* ſcribit, quod clauſula, *cum omnibus iuribus, et pertinentijs ſuis*, referenda eſt ad ea, quæ ſunt de natura rei, cui addita eſt.

10 Rursùs quæritur, an iſti Conductores gabellarum, & aliarum rerum fiſcalium acquirãt priuilegium fiſci, præcipuè procedendi contrà debitores incipiendo à captura?

Et negatiuam partem tuentur *Guid. Pap.ſing.287. Boer. deciſ.180.num.10. Faber in ſuo C.lib.4. tit.4. defin.1.* quia per mutationem perſonæ mutatur conditio, & perditur priuilegium, ex *Bart. in l.per Procuratorem nu.3. D.de acquir.hæred.*

11 Sed contrarium tenent *Manſon. de cauſ. execut. ampl.30.num.22.Guttier. de gabell. q. 167. num.5. Caſtill. deciſ. 120.n. 12. & ſeq.* quia dictum priuilegium fiſci dicitur perſonale ad differentiam realis, quia ſcilicet non cõpetit ratione rei, ſed non eſt perſonale, itaût cedi non poſsit, vt poſt alios aduertit *Surd.conſ.444. num. 11. verſ. Et non obſtat, Caſtill.d.deciſ.120. n.13.* præſertim quia Fiſcus paſſim conſueuit ſua iura Conductoribus cedere, *Girond. de gabell. par.4. in princ.num. 19. ad fin.* & ſecluſa ceſsione, etiam Conductores vtuntur iuribus Fiſci, tanquàm eius Procuratores; vt firmant *Pacion de locat.d.cap.13.num.30. Olea de ceſs.iur.tit.6.q.4.num.7.*

12 Cæterùm recipit hæc locatio interpretationem à ſolito, adeoût habeatur pro expreſsa clauſula in inſtrumento locationis gabellæ, vt cenſeatur locatio facta iuxtà ſolitum, *Bertachin. de gabell.par.2.nu.11. Burſat.d.conſ.190. num.36. Caualer. deciſ. 60. num.9. Pacion.d.cap.13.n.29.* & in terminis datij ſalis, ijdem *Burſat. conſ.329.num.2. lib.3.* ac *D.Anſald.in d.tract. diſcurſ.96. num.16. 17. & 18.*

13 Quinimò intelligitur de ſolito iuridico, & proût de iure ſolitum procedit, non autem de ſolito meri facti cum præiudicio alterius, *Card.Tuſch. pract. concl.lit.S.concl.334.n.1.* factaq; locatione gabellæ cum pactis, & modis vſitatis, intelligitur de pactis, &

mo-

modis in vſum deductis, honeſtis, licitis, & à ſtatutis permiſsis, non de prohibitis, *Altograd. conſ.1. num. 29.* poſt alios.

AD QVAEST. V.

Arrendator, vel Adminiſtrator pecuniæ fiſcalis obligatus ad ratiocinia, ſi efficitur Clericus an, & qualiter poſſit conueniri.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

RAtiocinijs obligati, an ad ſacros ordines poſſint promoueri, n.1.

Clericus effectus, qui erat obligatus ad ratiocinia, ſeù reliquator, an coram Iudice Laico poſſit conueniri, à num.2. ad 4.

Et quid in criminalibus, n.5.& 6.

Clericus ſuſcipiens aliquod officium, tutelam, vel adminiſtrationem ſub Laicorum iuriſdictione, an debeat conueniri coram Iudice Eccleſiaſtico, num.7.

1 RAtiocinijs obligati, ad ſacros ordines admitti nequeunt, niſi depoſito onere, ac redditis rationibus, *cap. unic. extra de obligat. ad ratiocinia c. magnus 54. diſt. l. officiales 4. C. de Epiſc. & Cleric.* vtilitèrq; declarant *Barboſa lib.1. de Iure Eccleſ. cap.33. n. 134. Gibalin. de irregularit. cap.3. q.5. princ. 3. Fornerius lib. 3. ſelect. cap.7. R. de Marin. lib.2. reſol. iur. cap. 177. & in obſeru. ad Reg. Reuert. deciſ. 29. poſt Excobar. de ratiocin. cap.4. nu.1. D. Eman. Gonzalez in comment. ad lib.5. Decretal. in d. cap. vnic. Enric. Pirbing. Soc. Ieſu in methodo noua Iur. canon. tom.1. lib.1. tit.19. D. Didac. Bolero de decoct. deb. fiſcal. tit.1. q.9. n.9.* vbi refert quoque noſtrum *Authorē hic*, & poſt alios agit, an Clericus conductor Regij vectigalis, poſſit in carcerem Regium duci.

2 Difficultatis cardo in eo verſatur, ſi poſtquàm factus eſt Clericus, poſſit contrà ipſum procedi, prout eueniſſe tradit hic noſter *Author*, in Arrendatore ſalis, qui cum eſſet reliquator, & iàm ſignificatus, ſuſcepit ſacros ordines.

3 Et ipſe *Author* concludit *num.4. & 19.* quod poſtquàm Clericus eſt promotus, non per hoc poteſt allegari, ipſum non debuiſſe promoueri, ſed quod poſſet allegari tãtùm, quod iudicium cæptum remanet coram laico, & quod etiam in cauſa ciuili facta executione reali contrà Clericum, non poſſit deueniri ad capturã perſonæ, ſed benè ad retentionem perſonæ, ſi erat detentus per Palatiũ ante promotionem, in criminalibus verò non poſſe de perſona puniri per laicum, niſi præcedente degradatione.

4 Idemq; tenere videtur *Reg. de Marin. lib.1. reſol. 53.* vbi ſic deciſum per R.Cam. Summ. ſub die 20. Nouembris 1577. refert *ibid. n.11.* in cauſa vertente inter *D. Petrum Velaſquez* Scribam Portionis, & *Franciſcũ Morillum*, qui cum exercuiſſet officium Prouiſoris triremiũ, effectus demùm Clericus, fuit per dictum Scribam Portionis in R.Cam. vti Iudice competente conuentus ad reddenda ſuæ adminiſtrationis computa; Et oppoſita per ipſum fori exceptione, fuit prouiſum eſſe procedendum ad vlteriora petita remiſſione non obſtante, quem ſequitur *Conſ. Altimar. in obſ. ad Reg. Rouit. deciſ. 20. n.23.* & in caſu debitoris fiſcalis carcerati, & habilitati cum cautione, ſcribit *Conſ. Fabius de Anna conſ. 140. lib.2.* quod ſi fiat Clericus, poſſit per Regiam Camerã Summariæ cogi.

Sed

5 Sed quoad cauſas criminales, rectè non poſſe puniri per Laicum, niſi præuia degradatione docet noſter *Author hic n.* 11. Etenim, vt dicit *Io. Andr. in c.1. de obligat. ad ratiocin.* Clericatus etiam in fraudem aſſumptus prodeſt, quia fraus non facit, quod non dicatur impreſſus character in anima, & per conſequens ille talis, vti verus, & realis Clericus diudicandus eſt, *Epiſc. Genuenſ. in praxi for. Eccleſ. cap. 8. ſub n.* 3. Rodoer. ad R. *de Marin. lib.1. cap.48. n.12. & ſeqq.*

6 Quod etiam comprobari poteſt, ex diſcuſſis in ſimili quæſtione, an ſcilicet Laicus, qui delictum aliquod cõmiſit, puniri poſſit à Iudice ſeculari, an autem ab eius iuriſdictione exẽptus ſit, ſi poſt delictum Clericus efficiatur? De qua pleno calamo, *de Angel. in ſuo Prato ad lib.1. C. de Epiſc. & Cleric. l.3. Maſtrill. deciſ.294. tom.3. Rodoer. ad* Reg. *de Marin. d. cap.48. à n. 8. ad ſeqq. D. Carol. Ant. de Luca in obſ. ad Præſ. de Franch. deciſ.209. per tot. & obſ.* 384. *num.*5. Et quid de Clerico delinquente, effecto Laico, idem *de Luca in obſ. ad Præſ. de Franch. deciſ.* 417. *& in animaduerſ. ad Gratian. cap.* 226. *tom.* 2.

7 Et in Clerico ſuſcipiente aliquod officium, vel artem, ſub laicorum iuriſdictione exiſtentem, vel facto ſequeſtro; aut depoſitario per Iudicem ſecularem, tutore, curatore, vel adminiſtratore bonorum laici, qui ad reſtitutionem depoſiti, ſeù conſignationem ſequeſtri, vel pro reddendis rationibus, coram quo conueniendus ſit, videndi ſunt Reg. *Rouit. deciſ.*20. ibiq; *Conſ. Altimar. in obſ. Reg. de Marin. lib.1. reſol. cap.53. & lib.2. cap.177. à n.8. Rodoer. in add. ad cit. Reg. de Marin. cap.53. per tot. Mucci ad Reg. Sanfel. deciſ.14. num.14. Palma Nepos alleg.171. t.2. Cortiada deciſ. Cathal.10. n.114. t.1. Excell. D. Franciſc.* Ramós *del Manzano in comm. ad leg. Iul. & Pap. lib.3. cap.55. à num.*5. Et debere Clericum coram Iudice Eccleſiaſtico conueniri, pro rationibus reddendis, fuit deciſum per S.C. apud *cit. Reg. Rouit.* licet contrarium defenderit R. *Capyc. latr. conſult.*103. vbi etiã ait, quod eueniente caſu de *d. deciſ.* cogitandum erit.

AD §. XXI.

De Iure Releuiorum.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Inueſtituræ renouatio, quare facienda, & infrà quod tempus, n.1. & 2.

Releuium, quomodò introductum in Regno, & vnde denominetur, n.3. & 5.

Releuij duplicati pœna, vel cum intereſſe ad electionem R. Fiſci, quando ſtatuta fuerit, n.4.

Releuium ſoluitur à ſucceſſore, n.6. & quid in Eccleſijs, ac Vniuerſitatibus, n.7.

Releuij duplicati pœna, an ſit ſoluenda quoque à minoribus, vel Balijs, num.8. & 9.

Et quid in Curatore patrimonij decocti, n.10. & 11.

Releuij ſoluendi praxis, n.12.

Ius releuij, ad quam quantitatem aſcendat, num.13.

1 Inueſtitura, vel potius feudalis contractus, hãc habet ſingularem naturam, quod alterutro contrahentium, domino ſcilicet, vel vaſallo mutato, ſit renouandus, vſquè adeò, vt ſi intrà tempus legitimum, & iure feudali definitum; renouatio inueſtituræ petita non fuerit, feudum amittatur, niſi legitimæ alicuius cauſæ interuẽtu, vaſallus excuſationem mereatur, *c. vnic. quæ fuit prima cauſ. benef. amit. c. vn. in pr. de cap. Corradi.* Vetus autem inueſtitura, quæ & renouatio inueſti-

ueſti-

ueſtituræ dicitur, eſt actus, quo verus feudom ſucceſſione delatum, in perſona ſocceſſoris confirmatur, ac renouatur, *c.vn. in fin. de feud.cognit. c. vn.in pr.de Conſuetud.rect.feud.* Cuius ratio redditur, quod petitio inueſtituræ, ſit quaſi cenſus deuotioois, recogoitionis, & reuerentiæ, quæ domino præſtari debet, itaùt ſi non fiat, res in commiſſum cadat, *Schrader.de feud. p.6. c.1. & cap.2.num.15.& ſeq. Mozz.de feud. rubr. de ſubſtantial. ſeù requiſit.feud. à n.40. Roſenthal. in Synopſi feud.cap.6.concl.29.30.43.et ſeq. Obrecht.de feud.lib.2.cap.7.à n.40.Bocer.de inueſt.feud.cap.5. ex n.6.Rudinger.in meth.iur.feud. lib.1.cap.11.à n. 33. lib.1. controuerſ.feud. cap.6.Georg. Sculzen in Synopſi iur.feud. cap.9.à n. 62.Georg.Adam.Strun.in ſyntagm.iur. feud.cap.10.de renouat. inueſt.ex nu.1. D.Ioſeph Vela diſſertation.iur. cap.15. & 16.*

2 Tempos autem petendæ renouationis legitimum, eſt annus, & dies, *c.vn.in princ. quæ fuit prima cauſ. beneſ. amitt.c.vn.in pr. verſ.præterea, de probib. feud. alien. per Frider.* Quod etiam ità eſt de Iure noſtri Regni, illud autem additum fuit, quia iure commuoi pro iſta habēda inueſtirura nihil ſoluebatur; Iotroductom tamen

3 fuit in Regno, vt ſoluatur *Releuium*, quod ſecundùm *Hotomanum* dicitur *Honorarium*, quod nouus Vaſallus parrooo largitur, introitus cauſa, eſtque medietas fructuum illius anni, quo moritor feodatarius; Cuius moris meminit Imperator *Federicus in Conſt.Regni, poſt mortem, ſub rubr. de nunciand. morte Baron.* ibiq; inſigois Feudiſta *Andr.de Iſernia, & in cap.1. §.ſed & res, per quos fiat inueſt.* inquit ab vſu tantùm ioquendi, fuiſſe introductom; Vnde in ſignum deuotionis, & reuereutiæ, imò ex more introductum releuiū concludūt, vno ore noſtri DD. & poſt *Authorē* noſtrum hic, alioſque *Andreas Capanus in abſoluto tract.de Iure Releuij p.1. qu.1. & ſeqq. Borrell.in ſumma deciſ.par.1. tit.38.de releu.n.1.& ſeqq.Conſ.Gizzarell.deciſ. 8.n.8. ibiq; in addit. de Angelis n.6.de Mari n.1.Praeſ.de Franch. deciſ.121.et 425.* vbi *Addent. Reg. de Curte in ſuis reſolut.feud.cap.3. ex nu. 46. Nouar.de grauam.Vaſall.1.2.grau.49. n.5.Klock de arar. cap.42. num.14. Laratha in Theatr.feud.p.12.dilucid.39.& ſeq. R. Capyc.latro deciſ.92. n.3.lib.1. Reg. de Marin.ad Reg.Reuert. deciſ.371. nu.1. Conſ. Pratus obſeru. pract.8. & tom.3. diſcept.for.cap.21.ac in add.ad Paſchal. de virib.patr.poteſt. p.4. c.1.verſ.ad n. 11. Conſ.Petra ſuper Ru.M.C.4. n.16. t.1.Praeſ.Gananerr.deciſ.Reg.Cam.33. n.4. Vincent. Brilla ad Conſuet. Neap. tit.25.cap.2.n.170.*

4 Inſupèr aduerteodum, qood licet de Iure communi noo petendo inueſtituram intrà annum, & diem, amirreretur feudum, in Regno verò ex hac non petitione, noo amittitur feudum, ſed eſt pœna duplicati releuij, vt omnium conſenſu aſſeritur, quod ſtatutum fuit tempore Regis *Roberti*, vt ex *cap. Regni 256. incip. In nomine Dei*, ſiuè *apud Fogiam*; & deprehenditùr ex duobus reſeriptis eiuſdem Regis *Roberti*, quæ tranſcripſerunt *Iacob: Auellus de Bottis in add. d.cap.in 1.verſ.nos autem volentes, & in 2.verſ. non intendimus*, & *Laratha in theatr. feud.p.12. dilucid.*44. Er cum tempore Regis *Ferdinandi Primi* dubirarerur, an iſtæ prouiſiones Regis *Roberti* eſſent in obſeruaotia? Regia Camera eiuſdem Regis Secretario affirmatiuè reſcripſit, vt ex tenore relato per *R. de Curte in ſuis reſolut.feudal. cap.3.n.* 47. vbi ſubdit, quod in hac derermiºnatione Reg.Cam. perſiſtit, vt proptèr nō deounciatam in tempore mortem feudatarij, non priuet ſucceſſorem feodo, ſed ſtatuta eſt pæna duplicati releuij, & ſic erunr integri fructus illius anni, quo feudatarius moritur, & ità in dies obſeruatur, licet ſit in electione Fiſci, vel accipere ſimplex, voà com intereſſe, vel duplicatum releuium.

5 Releuij autem nomen ſecundum

Conſ.Pratum obſ.pract.9. contrà *Iſerniam*, *Borrell.* alioſq; dicitur à *releuando* vaſallum ſoluentem, qui niſi infrà annum,& diem obitus feudatarij, renouationem petierit inueſtituræ,ſoluet duplicatum releuium,& releuatur à pœna amiſſionis feudi, adeòq; potiùs releuatur vaſallus, quàm dominus; & hanc vocabuli ethimologiam iactat *Prat.* ſe facere, ingenij acuendi cauſa, contrà quem arguit *de Luca ad Praſ.de Franch.dec.* 425.*n.*2.ex eo quia ſimplex releuium ſempèr ſoluitur, & in duplicato ſolùm verificatur,quod releuat ab amiſſione feudi; Vel quia releuat eum, cui præſtatur, aut vaſallum, qui feudum reaſſumit,*Laratha d.p.*12.*dilucid.* 49.*n.*3.*&* 4. Vel quia morte Vaſalli, vt Vaſallus cecidit, ſic cum eo cecidit feudum, & propterea denuò oporteat releuari, hoc eſt attolli, & non *releuium* modò, ſed & *releuatio* appellatur, ſecundùm *Gerard. Koſſium de vitijs ſermon. & var.gloſſem. lib.*3.*cap.*41.

6 Soluitur autem releuium a ſucceſſore in feudo, ſi tamen eſt poſseſsor feudi, vt poſt alios ſcribit *De Luca ad Gratian.cap.*223. *à num.*5. *ad* 6.*lib.*2.

7 Et Eccleſiæ, vel Vniuerſitates non poſſunt de nouo acquirere feuda,niſi expreſsa licentia Regis, & ſic Tertis ad Regium demaniū admiſſis introitus Baronales poni debent in capite priuati, ad finem, vt Fiſcus non fraudetur debito releuio,& deuolutione, & in multis taxatum eſt tēpus, quod ſingulis quindecim annis ſoluant releuium,vulgò,*quindennium*,teſte *Reg. de Curte in reſol.feudal.cap.*3. *num.*59. *&* 60. Idquè latiùs dilucidatur *in lectione feudali Conſ. Petri Carauita*, quam in fine huius §. adnectemus.

8 Et tempus præfatum ad ſuſcipiendam inueſtituram, currit pariformitèr, ſine ſpe reſtitutionis in integrum minoribus,tanquàm maioribus,vt ex decreto generali Reg.Cam. de anno 1544. *in Arreſt.*72. apud *Reg. de Marin. cit. de Curte num.* 75. *Laratha d. par.*12.*concl.*46.& poſt R.*Reuit.*& *Capan.* memorat etiam *Praſ. Ganauerr. deciſ.*31. *num.*16.

9 Et anno 1651. ſtatutum fuit, vt Balij,ſeù Tutores feudatariorum, infrà tempus debitum eorum nomine denuncient Regiæ Curiæ mortem, aliàs pupilli teneantur ad ſimplum, ipſi verò Balij, & Tutores ad illud plus, quod aſcenderet, vnà cum intereſse de proprio,abſque ſpe repetitionis, ex *prag.*76. *de Off. Proc.Cæſ.*

10 Sed an id procedat in Curatore Patrimonij in iudicio deducti, tanquā repræſentante perſonam hæredis, ad quem ſpectat releuij ſolutio? affirmatiuè dicendum videtur,ex traditis in ſimili per *Corbul.de cauſa priuat. ob non ſolut. canon. ampl.* 29. *à num.* 12. vbi *num.* 14. monet Aduocatum minoris, probare, Curatorem non eſse ſoluēdo, ſi vult illum ex capite ignorantiæ aduersùs non ſolutum canonem ex equitate reſtitui; Verùm ſi

11 ante *d. Prag.*hoc dubitabatur de Balio, qui principalitèr datur bonis feudalibus, & conſequentèr allodialibus, vt paret ex *cap. Regni*, *fundatarius*, *& pragm.*2. *de minor.* ac docet *Conſ. Marcian. conſ.* 39. *num.* 20. Eò fortiùs cogitandum relinquimus in Curatore, qui eſt tanquàm procurator ad lites, & non habet bonorum adminiſtrationem, *Conſ. Rocc.reſp.*17. *num.* 3. *lib.* 2. & bona etiam feudalia per Senatum,aut locari, aut per quēpiam adminiſtrari mandatur.

12 Præterea forma obſeruata in Reg. Camera in exactione,& liquidatione releuij, traditur per *Reg. de Curte in ſuis reſol.feud.cit.cap.*3. *num.*54. quod ſcilicet compareat hæres feudatarij, vel pro eo legitimus Procurator cum ſpeciali mandato,antequàm elabatur annus, & præſentet comparitionem, in qua aſserat,mortuū feudatarium, cuius mortē denūciet R.Curię petēs ſibi renouari inueſtiturā, offerēs ſoluere debitū releuiū,p cuius ſolutione præſentat liſtam corporū,ac corū introituum,fructuū, & redditaum illius

lius anni, in qua mortuus fuit feudatarius, quam iuret eſſe veram, & Rationalis, ad cuius onus ſpectat, relationem facit in Reg.Cam.quæ reſoluit difficultates, ſi quæ ſunt, tam circà liquidationem corporum, ſi ſunt feudalia, vel burgenſatica, quàm etiam circà deductionem expenſarum, & expe...

...

R... illius anni, quo mortuus fuit feudatarius, an facta coacernatione trium annorum præcedentium, à n. 1. ad 4.

Et quid ſi ex feudo percepti ſint fructus, ex aliquo autem corpore feudali nihil, n. 5.

Annus mortis feudatarii, quomodò computãdus in liquidãdis fructibus, n. 6.

Et reſpectu liquidationis olei, quodnàm tempus attendatur, n. 7. ac tranſcribuntur ad materiam duæ allegatiunculæ, à n. 8. ad 20.

1 Quæritur primò hic, an releuiũ ſit medietas fructuum illius anni, quo moritur feudatarius, vel vnius anni? Et quidem *Franc. de Amic. in re-* ... *qui feud. dare poſs. col. 1. fol.* ... em ſequitur *Camill. Borrell. in decif. p. 1. tit. 39. n. 32.*) diſtin- ... quod aut nulli fructus ſunt per- ... & ſic ſterilitas ſit in toto feu- ... tunc poterit Fiſcus vberiorem ... are annum; Aut in parte feudi, ... arte fructuum, tunc Fiſcus te- ... ſtare illi anno, & medietas col- ... um ſoluenda eſt, prout in hoc ... dicarũ in R.C. in cauſa *Mar-* ... *Padula ex Thoma Nauclerio Præſ. de Franch. deciſ. 121. n. 10.* ... alli fructus colliguntur, atten- ... m annum præcedentem teſtã- ... *eccia de ſubfeud. lib. 2. author. 3.* ... *fin. Capan. de Iure releu. p. 1. q. & 8. & p. 2. q. 5.* & *Reg. Camill.* ... *e in ſuis reſolut. feud. cap. 3. num.* ... *ine*, quem refert *Reg. de Marin.* ... *d R. Reuert. deciſ. 248. nu. 3. in* ... *ditione.*

... mmunis tamen, & in praxi re- ... pinio eſt, quod releuium ſit ... as fructuum vnius anni, ſiuè ... ortis, non vt debeatur ex fru- ... ſed in pecunia ex valore feu- ... ditus, habita ratione de redi- ... odi, de fertili in fertilem, per ... os præcedentes, ijſq; coa- ... , tunc de hoc veriſimili reditu, Fiſcus capit medietatem fructuũ vnius anni, vt concludunt poſt alios *Barbat. de diuiſ. fruct. p. 2. cap. 14. nu. 10. Capiblanc. in pragm. 1. de Baron. n. 52. Reg. Tapia lib. 6. Iur. Regni Neap. tit. 20. in annot. ad Conſt. poſt mortem n. 4. fol. 212. Mele ad Gizzarell. deciſ. 8. nu. 19. Laratha in Theatro feud. p. 12. dilucid. 40. Præſ. R. Cam. Ganauerr. dec. 33. de Luca ad Præſ. de Franch. d. dec. 121. n. 1.* quam coaceruationem trium an-

1 EX quo Auguſtiſs. Imperator *Carolus V.* anno 1536. omnibus huius Regni Eccleſijs modios ſex ſalis quolibet anno conceſſit; Fuit inde in dubium reuocatum, an conceſſio hæc comprehendat etiam Eccleſias, quæ poſteà conſtructæ ſunt? Quæ ſanè quæſtio, affinis eſt alteri ab eodẽ noſtro *Authore* ſuperiùs examinatæ, an ſcilicet immunitas Vniuerſitati conceſſa, comprehendat incolas, qui de nouo acceſſerunt *in quæſt.* 1. §. 2. *de immunit. conceſſ.* vbi & Nos fuſo calamo annotauimus.

2 Dubitari itaq; poteſt, quod ſub generali, & indefinita conceſſione non comprehendantur futura, ex *l. ſi ità, l. fin. in princ. D. de auro, & arg.* vbi legato relicto, per illa verba, *argentum meum*, tantùm intelligitur relictum, quod teſtator habebat tempore teſtamenti, & docent *Menoch. lib. 4. de præſump. caſu* 127. *n.* 34. *Mantica de coniect. lib.* 3. *tit.* 11. *nu.* 1. *Caſtill. de vſufruct. c.* 44. *nu.* 4. Perez de Lara *lib.* 1. *de Capell. c.* 16. *n.* 3.

3 Et *Cepoll. in tract. de ſeruitut. vrb. præd. cap* 50. *n.* 21. diſtinguit, quod ſi conceſſio fuit concepta ſub nomine vniuerſali, veluti *promitto ſoluere familiæ tuæ, Capitulo, Vniuerſitati*, & tũc reſoluit affirmatiuè, ſecùs ſi nomine indefinito, veluti *Canonicis*, *liberis meis*, *Ciuibus*, & tunc dicit, tacitè cenſeri actum de Canonicis exiſtentibus tempore cõtractus per *l. ſi ſeruitus, D. de ſeruit. vrb. præd.* quam diſtinctionem, latè in terminis ſalis comprobat *Queſada controu. forenſ. cap.* 2. *à num.* 34.

4 Contrarium autem deciſum refert noſter *Author hic n.* 8. quia ampliſſima facienda eſt interpretatio fauore religionis, & ſic conceſſionem intelligi etiam factam Eccleſijs de nouo conſtructis per diſpoſitionem *text. in c. quia circà, extrà de priuil. Author hic n.* 11. vbi ſubdit, quod licet

5 Arrendatores ſalis petijſſent excomputum à R. Cam. pro hac rata aucta, tamen benè iudicatum fuit, illi non eſſe locum, quia iſtæ Eccleſiæ veniũt

6 ex vi comprehenſiua, quam *Authoris deciſ.* laudat *Iul. Capon. diſcept. for.* 27. *ſub n.* 6. *et num.* 20. *in fin. lib.* 1. eamque tranſcripſit *Reg. de Marin. lib.* 1. *reſol. cap.* 227. *à n.* 13. *ad* 17. prout etiam docet *Cabed. deciſ.* 22. *à num.* 5. *p.* 2. quidquid dixerint *Calder. conſ.* 12. *de priuil. Enricus Pirhing Soc. Ieſu in tom.* 4. *Iur. canon. meth. nou. lib.* 5. *tit.* 33. *de priuil. ſect.* 2. *n.* 40. Attamèn *Calder. circà fin.* contrarium admittit, quando priuilegium loquitur indefinitè; Et ſic etiã aduertit *Author hic n.* 9. verba priuilegij eſſe indefinita, quoad omnes Eccleſias Regni, & lex ſemper loquitur, *l. Arriani, C. de hæretic.*

7 Verùm alij relati à *Conſ. Arias de Meſa lib.* 3. *var. cap.* 13. diſcrimen conſtituunt inter indefinitam diſpoſitionem, cui adiectum eſt pronomen, *meum*, & inter eam, in qua adiectum non eſt; Primo enim caſu aſſerunt, indefinitam diſpoſitionem, non protrahi ad futura, quia reſtricta eſt per pronomen, *meũ*; Secũdo verò caſu ad futura indefinitã diſpoſitionẽ extẽdi; quam diſtinctionem latè *De Meſa* exponit, & limitat *d. c.* 13. *cum ſeqq.*

8 Cæterum ſupradicta deciſio confirmatur, ex *deciſ.* 133. *Rotæ* penès *Bich. à n.* 26. *& ſeq.* vbi de priuilegio conceſſo à *S. Pontif. Bonifacio VIII.* quod, quia generaliter diſponit de Eccleſijs, comprehendat etiam Eccleſias poſteà ædificatas; Et in priuilegio conceſſo Eccleſijs Bononiæ, vel alterius Ciuitatis, extendi etiam ad Eccleſias conſtructas poſt priuilegium, in eadem Ciuitate, tradit *Alex. conſ.* 179. *n.* 13. *verſ. Ego pro hoc adduco lib.* 2. firmantq; *R. Tapia deciſ. Suprem. Sen.* 8. *n.* 3. *Io. Kappen. deciſ.* 17. *n.* 9. *p.* 1. *Epiſc. Genuenſ. in pract. Eccleſ. q.* 397. *Meroll. tom.* 3. *diſp.* 6. *tit. de priuil. cap.* 6. *num.*

num. 159. de Luca in animaduerſ. ad Gratian. cap. 608. n. 4. et 5. tom. 3.

AD QVÆST. II.

Si duæ Eccleſiæ ſint vnitæ, an debeatur duplex Salis præſtatio.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

ECcleſijs vnitis, an duplex debeatur ſalis præſtatio, n. 1.

Deciſ. *hanc exarauit* Reg. de Marin. *n. 2.*

Vnio Eccleſiæ, et beneficiorum, quæ ſit, remiſſiuè, n. 3.

AFfirmatiuè deci-
1 ſum fuiſſe, ſtante materia fauorabili, teſtatur noſter *Auth. hic*, cuius pauca verba integrè
2 tráſcripſit Reg. de *Marin. lib. 1. reſol. quotid. cap. 227. n. 17. verſ. Quid ſi duæ Eccleſiæ.*

3 Quæ autem ſit vnio Eccleſiarum, vel beneficiorum, à quo fieri poſſit, & alia ad materiam exornant *Barboſ. de Iur. Eccleſ. lib. 3. cap. 16. et de poteſt. Epiſc. alleg. 66. Velaſcus de priuil. paup. p. 1. q. 12. Frances de Eccleſ. Cathedralib. cap. 8. R. Valenz. conſ. 4. n. 161. Borrell. in ſumm. dec. p. 1. tit. 28. de beneſ. vn. D. Eman. Gonzalez in comment. ad lib. 5. Decret. ad c. 8. de exceſſ. Prælat. Cæſar Panimoll. tom. 1. deciſ. Eccleſ. 1. annot. 17.*

AD QVÆST. III.

Quid ſi eſt auctus numerus Monachorum in Eccleſijs, an ſit augenda præſtatio Salis.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

AVcto Monachorum numero in Eccleſijs, an ſit augenda ſalis præſtatio conceſſa, n. 1. et ſeqq.

Deciſ. D. Reg. *tranſcripſit* R. de Marin. *n. 7.*

Conceſſio, ſiuè obligatio limitata, an extendatur, n. 2. et 3.

Obligatus coquere panem, vel ſoluere certam portionem perſonis alicuius familiæ, an ijs auctis teneatur, n. 4. et 5.

Et quid in materia fauorabili, à num. 6. ad 9.

Canonicorum numerus, an augeri, vel minui poſſit, n. 10.

NOn ſine difficul-
1 tate pertranſire videtur locus Iſte, in quo noſter *Author* concludit, affirmatiuè; Etenim cõceſſio Principis, fuit limitata ad certum numerum modiorum ſalis, ideſt lex pro quolibet Monaſterio, ideò ſi maior quantitas prætenditur illi denegari poteſt, ex *l. ſi is cui D. quemad. ſeruit. amitt.* in illis verbis: *Non autem concedatur plus, quam pactum eſt, in ſeruitute habere.*

2 Deindè facit, quia qualificata conceſſio ſèpèr eſt reſtringenda ad qualitatem, ſeù ad quidditatem expreſſam, *Bart. conſ. 181. in princip. lib. 3.* illa enim qualitas dicitur data pro forma, *Pariſ. conſ. 66. num. 112. & ſeq. lib. 3. & conſ. 17. num. 27. & 28. conſ.*

97. *num.* 124. *lib.*1. Siuè etiam quia, quando aliqua determinata, & certa exprimuntur, ad quæ voluit concedens tantùm teneri, declaratur, quod in alijs obligari noluit, *l.quæſitum* 12. *§.idem reſpūdit D.de fund.inſtruct.* ibi: *Nam qui hæc, inquit, excepit, non poteſt non videri de cæteris rebus, quæ in ea eſſent, ſenſiſſe.*

3 Vnde, licet prædia, quibus debetur ſeruitus, fuerint aucta, non tamen augetur modus aquæ ducendæ, quia ſeruitutis conceſsio debet attendi, non agrorum latitudo, *l. non modus* 12. C.*de ſeruit. & aqua*; quem textum latè exponit *Pecchius in tract. de aquæ ductu cap.9.quæſt.3. lib.*2. & ſic, quando quis promiſit ſuis ſumptibus ſartum conſeruare pontem, quod teneatur eam partem ſeruare, quæ per vim fluminis extenſa eſt, *Bald. & Salyc.in d.l.non modus, Boer. deciſ.*213. *num.*9. *in fin.*

4 Prætereà, qui ſingulis annis tenetur gratis coquere panem, vel molere frumentum alterius pro ſe, & familia ſua, aucta familia non tenetur, *Theſaur.deciſ.*226. *n.*2. *Fontanell. de pact. nupt.tom.*1.*clauſ.*4.*gloſ.*18. *par.*1.*num.* 117. & 118. *Nigr.de laudem. tom.*1. *q.* 44.*num.*39. *Io: Koppen deciſ.*17. *Carpzou. lib.*1. *reſp.*45. & licet contrarium concludere videantur *Boer.deciſ.*213. *Reg.Conſtant.in l.vnic. num.*158.*C.de Claſſic. lib.*11. Conciliatur tamen, vt prima opinio procedat in promiſsione gratioſa; ſecunda verò quando obligatio eſt oneroſa: & de accipiente in emphyteuſim molendinū, cùm tali pacto, *Rodocr. ad Reg. de Marin. lib.*1.*reſol.cap.*227. *num.*10.

5 Rursùs obligatus ſoluere certam portionem pro anniuerſario, vel alijs Canonicis alicuius Eccleſiæ, vel perſonis alicuius familiæ, tantùm obnoxius remanet pro numero Canonicorum, & perſonarum, quæ tempore obligationis, vel legati reperiebantur, non pro Supernumerarijs, & auctis temporis euentu, vt poſt alios probat *Petr. Queſada controu. forenſ. cap.*2. *à num.* 33. *ad ſeqq.* vbi in puncto ſcribit, promiſſionem ſoluendi quolibet anno in perpetuum cuilibet Canonico Cathedralis Eccleſiæ tot modios ſalis, non ſe extendi ad Canonicos tractu temporis auctos.

6 Præfata autem intalligenda ſunt in materia odioſa, veluti ſeruitutum, vel côntractuum, quæ eſt reſtringenda, & per conſequens ſtrictè interpretanda, *Caſtill. tom.*7. *controu.lib.*6. *de Tertys cap.*14. *n.*37. *Pecchius in tract. de aquæductu d.q.*36. *nu.*6. & fuſiùs in *lib.*1.*q.*2. *num.*22. *& ſeq.* Secùs autem in materia fauorabili, vt ſunt conceſſiones Principum, & quidem factæ Monaſterijs, & ſic fuiſse deciſum, augeri nempè ſalis præſtationem, teſta-

7 tur hìc noſter *Author*, cuius integra verba reſcripſit *Reg. de Marin. lib.* 1. *reſol.quotid.cap.*227.*n.*18.& 19.

8 Facit etiam circà id, quia cum Capitulū, & Clerus *S.Mariæ Piſcopij* Baroli, vigore priuilegij poſſet ſuis expenſis in Salinis Baroli cōficere centum currus ſalis albi, illumque extrà Regnum vendere, per Magiſtrum Portulanum dicta Salis confectio impediebatur, prætextu ordinis R.Cam. vt nemo per anni ſpatium poſſet ſalem facere, excepto illo Reg. Curiæ: Per R.Cam. fuit declaratum, intentionem Regis, nullo modo fuiſse, præiudicandi gratijs conceſſis Monaſterijs, & ſic fuit ordinatum, vt permitteret dictum ſalem fieri, iuxtà tenorem priuilegiorum, ſub die 10. Iulij 1482. *in Reg.litterar.part.*25. *fol.*16.

9 Imò dicta præſtatio ſalis, licet determinata, fuit conceſsa pro indigentia pauperum Monachorum, & ſic aucto illorum numero, maiori opus eſt quantitate, attenta mente Cęſareæ Maieſtatis, quæ fortè noluit ſe pręcisè reſtringere ad numerum modiorum ſex tantùm, *Author hìc n.*3. & ſic regulam illam, vt aucta familia, vel re, nō augeatur ſeruitus, vel onus procedere, niſi de contraria mente diſponētium appareat, ex *l.fin.* §.*Caio D.de libert.leg.* docet *Koppen d.dec.*17.

num.

num. 19. par. 1.

10 An autem Canonicorum numerus augeri, vel minui poſsit, diſtinguitur, quod, aut agitur de Ecclesia non numerata, & tunc deueniri poteſt ad augendum numerum; Vel de Ecclesia numerata, vbi ſcilicet certus præfixus fuit numerus; Et tunc per Ordinarium cum conſenſu Capituli augeri poteſt, vel cũ Papæ authoritate, ſi præfinitus fuit per Papã, ſi tamẽ poſteà excreuerint Eccleſiæ facultates, vt latè declarant *Barboſa de Canonic. & dignitat. cap. 3. & de poteſt. Epiſcop.par.1. alleg.87. D.Eman.Gonzalez in comment.ad lib.1. Decret.tit.2. de Conſtitut.cap.12. Cardin. de Luca in Theatro veritatis,& Iuſtit. tom.12. tit. de Canonic.& Capitul.diſc.6.Cæſar Panimoll.deciſ.for.Eccleſ.98.annot.2.*

AD QVÆST. IV.

Qualitèr intelligatur clauſula appoſita in Arrendamentis, *cum omnibus iuribus, quæ ad Curiam ſpectare poſſunt.*

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

G*Abellarum locaciones per modũ Capitulorum fiunt cum quibuſdam pactis, quæ ad inſtàr legis ſeruari debent, num.1. & 2.*

Clauſula in Arrendamentis apponi ſolita, cum omnibus iuribus, quæ ad Regiam Curiam ſpectant, & ſpectare poſsunt, *quæ iura comprehendat, num.3.& 4.*

Ius futurum quotuplex ſit, & quodnàm veniat in eius ceſsione, à n.5. ad 7.

Conductores gabellarum, quæ iura acquirant, à n.8. ad 11.

Locatio gabellæ, quomodò iuxtà ſolitum reguletur, num.12.& 13.

1 GAbellarum locationes, fiunt per modum Capitulorum, cũ quibuſdam pactis, tam ex parte Regię Curiæ, quàm priuatorum, vt etiã aduertit *Goffred. de Gaeta ſupèr Rit. eiuſdem R.C.in rubr.33.de Excomputis num. 1.* Quæ Capitula ad inſtar legis

2 ſeruari debent, *Corneus conſ. 339. in princ. lib.1. Pariſ. conſ.82.n.47. lib.1. Burſat.conſ.190.num.43. vol.2.Reg.de Ponte conſ.88. num. 3. lib.2.* poſt alios *Dom. Anſaldus de Anſaldis in tract. de commerc.& mercat.diſcurſ.47. num.3.*

3 Et in pactis Arrendamenti Salis cum adeſſet illud, quo Regia Curia conceſsit iura ſalis Arrendatori; *cum omnibus iuribus, quæ ad Regiam Curiã ſpectant,& ſpectare poſsunt;* hinc dubitatum fuiſse reſtatur noſter *Author hic*, quod cum durante Arrendamento deuolutum fuiſset ius menſuraturæ ſalis, Arrendator prætendebat emolumenta ex illo iure percepta per illam clauſulam (*quæ ſpectant, & ſpectare poſſunt*) quæ comprehendebat etiam iura futura, ex *l. ſi ità quis D.de leg. 2.*

4 Attamen contrarium concludit noſter *Author hic à num. 2.* per regulam *Ritus R.Cam.2. ſub rub.33. de Excomputis*, vbi in Arrendamentis ſubintelligitur clauſula *ſicut ſunt hodie in manu Curiæ*, & licet verbum, *poteſt*, ſit extenſiuum ad futura, tamen debet intelligi de futuris inſpecto tempore præſenti, quæ poterant per Curiam peti, & requiri, non eã incerta, quæ in futurum poſſunt deuolui, ex *Bart. in l.ſi ita eſſet n.5.D.de auro, & argento leg.*, & ſic decisum die 2. Auguſti 1569. teſtatur noſter *Author hic n. 6.* quam deciſionem etiã recenſet *Præſ. Maſturtius in notis ad Rit. 3. ſub dicta rubr.33.de Excomput.fol.593.*

5 Quod confirmari poteſt, ex tripartita iuris futuri diſtinctione; aliud enim dicitur ius delatum; aliud ius futu-

futurum ex cauſa de præſenti, aliud autem ius futurum ex cauſa de futuro, *Paul.Galleratus de renunc. to.1. lib. 4. cap.3. à num. 38. & tom.2. cent.1. à num.1. D.Alphonſ. de Olea de ceſs. iur. tit.3. q.10. n. 2.* Ius delatum dicitur, cuius acquiſitio ex noſtra voluntate pendet, & quęſitum non eſt. Ius verò futurum ex cauſa de præſenti dicitur, veluti debitum in diem, vel ſub conditione; Ius denique futurum ex cauſa de futuro eſt, quod nec re, nec ſpe competit, veluti hæreditas viuentis.

6 His poſitis communis reſolutio eſt, futura iura venire, quæ ex cauſa de præſenti competunt, non verò, quæ ex cauſa de futuro, & ſuperuenienti ſperantur, *l.2.D.de teſt.liber.* poſt alios *Olea d.q.10.num.21. De Luca in Spicileg. ceſs.iur.quaſt.97. num.5.& in Labyrintho ceſs.iur.via 87. num.5.R.Reuerter.deciſ.553.circà med.* vbi *Reg.de Marinis n.4. & 5.* latè *Manſ. conſult. 2. num.28. & 29.*

7 Locatio autem gabellæ habetur pro iurium ceſsione, *l. creditor D. de act.empt. Clapper. cauſ. fiſc.49. q.vnic. num.1.*

8 Quid verò intelligatur translatum in Conductorem gabellarum, an ſcilicet ius eas exigendi, vel potiùs ſola commoditas illas percipiendi? In quo puncto *Bertachin.de gabell.par.2. n.2.* poſt adductas leges pro translatione iuris facientes, dicit, quod tamen illis non obſtantibus, ipſa cōmoditas percipiendi videtur locata, per *l. ſi vſufructu D. de iur. dot.* quem ſequuntur *De Luca in cit.Spicileg.ceſs.iur. q.84.n. 1. verſ.ſimilis, et in d. Labyrinth. ceſs. iur.via 150. num.12. Pacion. de locat. cap.13. num. 22.*

9 Venit etiam in locatione gabellæ ius illam exigendi, & quidquid eſt ad talem exactionem neceſsarium, puta, Capanna, vel domus, in qua exigitur, *Bertachin.d.l.n.65.Burſat. conſ.190.n. 31. vol.2 Surd.deciſ.201. num.1.in fin. Pacion. d.cap.13.n.28.et cap.23. n.83.* vbi *à n.98.* ſcribit, quod clauſula, *cum omnibus iuribus, et pertinentijs ſuis*, referenda eſt ad ea, quæ ſunt de natura rei, cui addita eſt.

10 Rursùs quæritur, an iſti Conductores gabellarum, & aliarum rerum fiſcalium acquirāt priuilegium fiſci, præcipuè procedendi contrà debitores incipiendo à captura?

Et negatiuam partem tuentur *Guid. Pap.ſing.287. Boer. deciſ.180.num.10. Faber in ſuo C.lib.4. tit.4. defin.1.* quia per mutationem perſonæ mutatur conditio, & perditur priuilegium, ex *Bart. in l.per Procuratorem nu.3. D.de acquir.hæred.*

11 Sed contrarium tenent *Manſon. de cauſ. execut. ampl.30.num.22.Guttier. de gabell. q. 167. num.5. Caſtill. deciſ. 120. n. 12. & ſeq.* quia dictum priuilegium fiſci dicitur perſonale ad differentiam realis, quia ſcilicet non cōpetit ratione rei, ſed non eſt perſonale, ità ùt cedi non poſsit, vt poſt alios aduertit *Surd.conſ.444. num. 11. verſ. Et non obſtat, Caſtill.d.deciſ.120. n.13.* præſertim quia Fiſcus paſſim conſueuit ſua iura Conductoribus cedere, *Girond. de gabell. par.4. in prim.num. 19. ad fin.* & ſecluſa ceſsione, etiam Conductores vtuntur iuribus Fiſci, tanquàm eius Procuratores; vt firmant *Pacion de locat.d.cap.13.num.30. Olea de ceſs.iur.tit.6.q.4.num.7.*

12 Cæterùm recipit hæc locatio interpretationem à ſolito, adeoùt habeatur pro expreſsa clauſula in inſtrumento locationis gabellæ, vt cenſeatur locatio facta iuxtà ſolitum, *Bertachin. de gabell.par.2.nu.11. Burſat.d.conſ.190. num.36. Caualer. deciſ. 60. num.9. Pacion.d.cap.13.n.29.* & in terminis datij ſalis, ijdem *Burſat. conſ.329.num.2. lib.3.* ac *D.Anſald.in d.tract. diſcurſ.96. num.16. 17. & 18.*

13 Quinimò intelligitur de ſolito iuridico, & proùt de iure ſolitum procedit, non autem de ſolito meri facti cum præiudicio alterius, *Card.Tuſch. pract. concl.lit.S.concl.334.n.1.* factaq; locatione gabellæ cum pactis, & modis vſitatis, intelligitur de pactis, & mo-

modis in vſum deductis, honeſtis, licitis, & à ſtatutis permiſsis, non de prohibitis; *Altograd. conſ.1. num. 29.* poſt alios.

AD QVAEST. V.

Arrendator, vel Adminiſtrator pecuniæ fiſcalis obligatus ad ratiocinia, ſi efficitur Clericus an, & qualiter poſſit conueniri.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Ratiocinijs obligati, an ad ſacros ordines poſſint promoueri, n.1.

Clericus effectus, qui erat obligatus ad ratiocinia, ſeù reliquator, an coram Iudice Laico poſſit conueniri, à num.2. ad 4.

Et quid in criminalibus, n.5. & 6.

Clericus ſuſcipiens aliquod officium, tutelam, vel adminiſtrationem ſub Laicorum iuriſdictione, an debeat conueniri coram Iudice Eccleſiaſtico, num.7.

1 Ratiocinijs obligati, ad ſacros ordines admitti nequeunt, niſi depoſito onere, ac redditis rationibus, *cap. vnic. extrà de obligat. ad ratiocinia c. magnus 54. diſt. l. officiales 4. C. de Epiſc. & Cleric.* vtilitèrq; declarant *Barboſa lib.1. de Iure Eccleſ. cap.33. n. 134. Gibalin. de irregularit. cap.3. q.5. princ.3. Fornerius lib.3. ſelect. cap.7. R. de Marin. lib.2. reſol. iur. cap.177. & in obſeru. ad Reg. Reuert. deciſ.29. poſt Excobar. de ratiocin. cap.4. nu.1. D. Eman. Gonzalez in comment. ad lib.5. Decretal. in d. cap. vnic. Enric. Pirbing. Soc. Ieſu in methodo noua Iur. canon. tom.1. lib.1. tit.19. D. Didac. Bolero de decoct. deb. fiſcal. tit.1. q.9. n.9.* vbi refert quoque noſtrum *Authorē hic*, & poſt alios agit, an Clericus conductor Regij vectigalis, poſſit in carcerem Regium duci.

2 Difficultatis cardo in eo verſatur, ſi poſtquàm factus eſt Clericus, poſſit contrà ipſum procedi, prout eueniſſe tradit hic noſter *Author*, in Arrendatore ſalis, qui cum eſſet reliquator, & iàm ſignificatus, ſuſcepit ſacros ordines.

3 Et ipſe *Author* concludit *num.4. & 19.* quod poſtquàm Clericus eſt promotus, non per hoc poteſt allegari, ipſum non debuiſſe promoueri, ſed quod poſſet allegari tãtùm, quod iudicium cœptum remanet coram laico, & quod etiam in cauſa ciuili facta executione reali contrà Clericum, non poſſit deueniri ad captură perſonæ, ſed benè ad retentionem perſonæ, ſi erat detentus per Palatiũ ante promotionem, in criminalibus verò non poſſe de perſona puniri per laicum, niſi præcedente degradatione.

4 Idemq; tenere videtur *Reg. de Marin. lib.1. reſol.53.* vbi ſic deciſum per R. Cam. Summ. ſub die 20. Nouembris 1577. refert *ibid. n.11.* in cauſa vertente inter *D. Petrum Velaſquez* Scribam Portionis, & *Franciſcũ Morillum*, qui cum exercuiſſet officium Prouiſoris triremiũ, effectus demùm Clericus, fuit per dictum Scribam Portionis in R. Cam. vti Iudice competente conuentus ad reddenda ſuæ adminiſtrationis computa; Et oppoſita per ipſum fori exceptione, fuit prouiſum eſſe procedendum ad vlteriora petita remiſſione non obſtante, quem ſequitur *Conſ. Altimar. in obſ. ad Reg. Rouit. deciſ.20. n.23.* & in caſu debitoris fiſcalis carcerati, & habilitati cum cautione, ſcribit *Conſ. Fabius de Anna conſ.140. lib.2.* quod ſi fiat Clericus, poſſit per Regiam Camerã Summariæ cogi.

Sed

5 Sed quoad cauſas criminales, rectè non poſſe puniri per Laicum, niſi præuia degradatione docet noſter *Author hic n. 11.* Etenim, vt dicit *Io. Andr. in c. 1. de obligat. ad ratiocin.* Clericatus etiam in fraudem aſſumptus prodeſt, quia fraus non facit, quod non dicatur impreſſus character in anima, & per conſequens ille talis, vti verus, & realis Clericus diudicandus eſt, *Epiſc. Genuenſ. in praxi for. Eccleſ. cap. 8. ſub n. 3. Rodoer. ad R. de Marin. lib. 1. cap. 48. n. 12. & ſeqq.*

6 Quod etiam comprobari poteſt, ex diſcuſſis in ſimili quæſtione, an ſcilicet Laicus, qui delictum aliquod cõmiſit, puniri poſſit à Iudice ſeculari, an autem ab eius iuriſdictione exẽptus ſit, ſi poſt delictum Clericus efficiatur? De qua pleno calamo, *de Angel. in ſuo Prato ad lib. 1. C. de Epiſc. & Cleric. l. 3. Maſtrill. deciſ. 294. tom. 3. Rodoer. ad Reg. de Marin. d. cap. 48. à n. 8. ad ſeqq. D. Carol. Ant. de Luca in obſ. ad Præſ. de Franch. deciſ. 209. per tot. & obſ. 384. num. 5.* Et quid de Clerico delinquente, effecto Laico, idem *de Luca in obſ. ad Præſ. de Franch. deciſ. 417. & in animaduerſ. ad Gratian. cap. 226. tom. 2.*

7 Et in Clerico ſuſcipiente aliquod officium, vel artem, ſub laicorum iuriſdictione exiſtentem, vel facto ſequeſtro, aut depoſitario per Iudicem ſecularem, tutore, curatore, vel adminiſtratore bonorum laici, qui ad reſtitutionem depoſiti, ſeù conſignationem ſequeſtri, vel pro reddendis rationibus, coram quo conueniendus ſit, videndi ſunt *Reg. Rouit. deciſ. 20.* ibiq; *Conſ. Altimar. in obſ. Reg. de Marin. lib. 1. reſol. cap. 53. & lib. 2. cap. 177. à n. 8. Rodoer. in add. ad cit. Reg. de Marin. cap. 53. per tot. Mucci ad Reg. Sanfel. deciſ. 14. num. 14. Palma Nepos alleg. 171. t. 2. Cortiada deciſ. Cathal. 10. n. 114. t. 1. Excell. D. Franciſc. Ramos del Manzano in comm. ad leg. Iul. & Pap. lib. 3. cap. 55. à num. 5.* Et debere Clericum coram Iudice Eccleſiaſtico conueniri, pro rationibus reddendis, fuit deciſum per S.C. apud *cit. Reg. Rouit.* licet contrarium defenderit *R. Capyc. latr. conſult. 103.* vbi etiã ait, quod eueniente caſu de *d. deciſ.* cogitandum erit.

AD §. XXI.

De Iure Releuiorum.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

INueſtituræ renouatio, quare facienda & infrà quod tempus, n. 1. & 2.

Releuium, quomodò introductum in Regno, & vnde denominetur, n. 3. & 5.

Releuij duplicati pœna, vel cum intereſſe ad electionem R. Fiſci, quando ſtatuta fuerit, n. 4.

Releuium ſoluitur à ſucceſſore, n. 6. & quid in Eccleſijs, ac Vniuerſitatibus, n. 7.

Releuij duplicati pœna, an ſit ſoluenda quoque à minoribus, vel Balijs, num. 8. & 9.

Et quid in Curatore patrimonij decocti, n. 10. & 11.

Releuij ſoluendi praxis, n. 12.

Ius releuij, ad quam quantitatem aſcendat, num. 13.

1 INueſtitura, vel potius feudalis contractus, hãc habet ſingularem naturam, quod alterutro contrahentium, domino ſcilicet, vel vaſallo mutato, ſit renouandus, vſquè adeò, vt ſi intrà tempus legitimum, & iure feudali definitum; renouatio inueſtituræ petita non fuerit, feudum amittatur, niſi legitimæ alicuius cauſæ interuẽtu, vaſallus excuſationem mereatur, *c. vnic. quæ fuit prima cauſ. benef. amit. c. vn. in pr. de cap. Corradi.* Vetus autem inueſtitura, quæ & renouatio inueſti-

ueſtituræ dicitur, eſt actus, quo vetus feudum ſucceſſione delatum, in perſona ſucceſſoris confirmatur, ac renouatur, *c.vn. in fin. de feud.cognit. c. vn.in pr.de Conſuetud.rect.feud.* Cuius ratio redditur, quod petitio inueſtituræ, ſit quaſi cenſus deuotionis, recognitionis, & reuerentiæ, quæ domino præſtari debet, itaùt ſi non fiat, res in commiſſum cadat, *Schrader.de feud. p.6. c.1. & cap.2.num.15.& ſeq. Mozz.de feud. rubr. de ſubſtantial. ſeù requiſit.feud. à n. 40. Roſenthal. in Synopſi feud.cap.6.concl.29.30.43.et ſeq. Obrecht.de feud.lib.2.cap.7.à n.40.Becer.de inueſt.feud.cap.5. ex n.6.Rudinger.in meth. iur.feud. lib.1.cap.11.à n. 33. lib.1. controuerſ.feud. cap.6.Georg. Scultzen in Synopſi iur.feud. cap.9.à n. 62.Georg.Adam.Strnu.in ſyntagm.iur. feud.cap.10.de renouat. inueſt.ex nu.1. D.Ioſeph Vela diſſertation.iur. cap.15. & 16.*

3 Tempus autem petendæ renouationis legitimum, eſt annus, & dies, *c.vn.in princ. quæ fuit prima cauſ. beneſ. amitt.c.vn.in pr. verſ.prætereà, de probib. feud. alien. per Frider.* Quod etiam ità eſt de Iure noſtri Regni, illud autem additum fuit, quia iure communi pro iſta habēda inueſtitura nihil ſoluebatur; Introductum tamen

3 fuit in Regno, vt ſoluatur *Releuium*, quod ſecundùm *Hotomanum* dicitur *Honorarium*, quod nouus Vaſallus patrono largitur, introitus cauſa, eſtque medietas fructuum illius anni, quo moritur feudatarius; Cuius moris meminit Imperator *Federicus in Conſt.Regni, poſt mortem, ſub rubr. de nunciand. morte Baron.* ibiq; inſignis Feudiſta *Andr.de Iſernia, & in cap.1. §.ſed & res, per quos fiat inueſt.* inquit ab vſu tantùm loquendi, fuiſſe introductum; Vnde in ſignum deuotionis, & reuerentiæ, imò ex more introductum releuiū concludūt, vno ore noſtri DD.& poſt *Authorē* noſtrum hic, alioſque *Andreas Capanus in abſoluto tract.de Iure Releuij p.1. qu.1. & ſeqq. Borrell.in ſumma deciſ.par.1. tit.38.de releu.n.1.& ſeqq. Conſ.Gizzarell.deciſ. 8.n.8. ibiq; in addit. de Angelis n.6. de Mari n.1.Præſ.de Franch. deciſ.121.et 425.* vbi *Addent. Reg. de Curte in ſuis reſolut.feud.cap.3. ex nu. 46. Nouar.de grauam.Vaſall.t.2.grau.49. n.5.Klock de ærar. cap.42. num.14. Laratha in Theatr.feud.p.12.dilucid.39.& ſeq. R. Capyc.latro deciſ.92. n.3.lib.1. Reg. de Marin.ad Reg.Reuert. deciſ.371. nu.1. Conſ. Pratus obſeru. pract.8. & tom.3. diſcept.for.cap.21.ac in add.ad Paſchal. de virib.patr.poteſt. p.4. c.1.verſ.ad n. 11. Conſ.Petra ſuper Rit.M.C.4. n.16. t.1.Præſ.Ganauerr.deciſ.Reg.Cam.33. n.4. Vincent. Brilla ad Conſuet. Neap. tit.25.cap.2.n.170.*

4 Inſupèr aduertendum, quod licet de Iure communi non petendo inueſtituram intrà annum, & diem, amitteretur feudum, in Regno verò ex hac non petitione, non amittitur feudum, ſed eſt pœna duplicati releuij, vt omnium conſenſu aſſeritur, quod ſtatutum fuit tempore Regis *Roberti*, vt ex *cap. Regni 256. incip. In nomine Dei*, ſiuè *apud Fogiam*; & deprehenditur ex duobus reſcriptis eiuſdem Regis *Roberti*, quæ tranſcripſerunt *Iacob: Anellus de Bottis in add. d.cap.in 1.verſ.nos autem volentes, & in 2.verſ. non intendimus*, & *Laratha in theatr. feud.p.12.dilucid.44.* Et cum tempore Regis *Ferdinandi Primi* dubitaretur, an iſtæ prouiſiones Regis *Roberti* eſſent in obſeruantia? Regia Camera eiuſdem Regis Secretario affirmatiuè reſcripſit, vt ex tenore relato per *R. de Curte in ſuis reſolut.feudal. cap.3.n. 47.* vbi ſubdit, quod in hac determinatione Reg.Cam. perſiſtit, vt proptèr nō denunciatam in tempore mortem feudatarij, non priuet ſucceſſorem feudo, ſed ſtatuta eſt pæna duplicati releuij, & ſic erunt integri fructus illius anni, quo feudatarius moritur, & ità in dies obſeruatur, licet ſit in electione Fiſci, vel accipere ſimplex, vnà cum intereſſe, vel duplicatum releuium.

5 Releuij autem nomen ſecundum

Conſ. Pratum obſ. pract. 9. contià *Iſerniam*, *Borrell.* alioſq; dicitur à *releuando* vaſallum ſoluentem, qui niſi infrà annum, & diem obitus feudatarij, renouationem petierit inueſtituræ, ſoluet duplicatum releuium, & releuatur à pœna amiſſionis feudi, adeòq; potiùs releuatur vaſallus, quàm dominus; & hanc vocabuli ethimologiam iactat *Prat.* ſe facere, ingenij acuendi cauſa, contrà quem arguit *de Luca ad Præſ. de Franch. dec. 425. n. 2.* ex eo quia ſimplex releuium ſempèr ſoluitur, & in duplicato ſolùm verificatur, quod releuat ab amiſſione feudi; Vel quia releuat eum, cui præſtatur, aut vaſallum, qui feudum reaſſumit, *Laratha d. p. 12. dilucid. 49. n. 3. & 4.* Vel quia morte Vaſalli, vt Vaſallus cecidit, ſic cum eo cecidit feudum, & propterea denuò oporteat releuari, hoc eſt attolli, & non *releuium* modò, ſed & *releuatio* appellatur, ſecundùm *Gerard. Koſſium de vitÿs ſermon. & var. gloſſem. lib. 3. cap. 41.*

6 Soluitur autem releuium a ſucceſſore in feudo, ſi tamen eſt poſseſsor feudi, vt poſt alios ſcribit *De Luca ad Gratian. cap. 223. à num. 5. ad 6. lib. 2.*

7 Et Eccleſiæ, vel Vniuerſitates non poſſunt de nouo acquirere feuda, niſi expreſsa licentia Regis, & ſic Terris ad Regium demaniũ admiſſis introitus Baronales poni debent in capite priuati, ad finem, vt Fiſcus non fraudetur debito releuio, & deuolutione, & in multis taxatum eſt tẽpus, quod ſingulis quindecim annis ſoluant releuium, vulgò, *quindennium*, teſte *Reg. de Curte in reſol. feudal. cap. 3. num. 59. & 60.* Idquè latiùs dilucidatur *in lectione feudali Conſ. Petri Caramita*, quam in fine huius §. adnectemus.

8 Et tempus præfatum ad ſuſcipiendam inueſtituram, currit pariformitèr, ſine ſpe reſtitutionis in integrum minoribus, tanquàm maioribus; vt ex decreto generali Reg. Cam. de anno 1544. *in Arreſt. 72.* apud *Reg. de Marin. cit. de Curte num. 75. Laratha d. par. 12. concl. 46.* & poſt *R. Ronit. & Capan.* memorat etiam *Praſ. Ganauerr. deciſ. 31. num. 16.*

9 Et anno 1651. ſtatutum fuit, vt Balij, ſeù Tutores feudatariorum, infrà tempus debitum eorum nomine denuncient Regiæ Curiæ mortem, aliàs pupilli teneantur ad ſimplum, ipſi verò Balij, & Tutores ad illud plus, quod aſcenderet, vnà cum intereſse de proprio, abſque ſpe repetitionis, ex *prag. 76. de Off. Proc. Cæſ.*

10 Sed an id procedat in Curatore Patrimonij in iudicio deducti, tanquã repræſentante perſonam hæredis, ad quem ſpectat releuij ſolutio? affirmatiuè dicendum videtur, ex traditis in ſimili per *Corbul. de cauſa priuat. ob non ſolut. canon. ampl. 29. à num. 12.* vbi *num. 14.* monet Aduocatum minoris, probare, Curatorem non eſse ſoluẽdo, ſi vult illum ex capite ignorantiæ aduersùs non ſolutum canonem ex equitate reſtitui; Verùm ſi
11 ante *d. Prag.* hoc dubitabatur de Balio, qui principalitèr datur bonis feudalibus, & conſequentèr allodialibus, vt patet ex *cap. Regni*, *feudatarius*, *& pragm. 2. de minor.* ac docet *Conſ. Marcian. conſ. 39. num. 20.* Eò fortiùs cogitandum relinquimus in Curatore, qui eſt tanquàm procurator ad lites, & non habet bonorum adminiſtrationem, *Conſ. Rocc. reſp. 17. num. 3. lib. 2.* & bona etiam feudalia per Senatum, aut locari, aut per quẽpiam adminiſtrari mandatur.

12 Prætereà forma obſeruata in Reg. Camera in exactione, & liquidatione releuij, traditur per *Reg. de Curte in ſuis reſol. feud. cit. cap. 3. num. 54.* quod ſcilicet compareat hæres feudatarij, vel pro eo legitimus Procurator cum ſpeciali mandato, antequàm elabatur annus, & præſentet comparitionem, in qua aſſerat, mortuũ feudatarium, cuius mortẽ denũciet R. Curię petẽs ſibi renouari inueſtiturã, offerẽs ſoluere debitũ releuiũ, ꝑ cuius ſolutione preſentat liſtam corporũ, ac corũ introituum, fructuũ, & reddituum illius

Digitized by Google

lius anni, in qua mortuus fuit feudatarius, quam iuret eſſe veram, & Rationalis, ad cuius onus ſpectat, relationem facit in Reg.Cam.quæ reſoluit difficultates, ſi quæ ſunt, tam circà liquidationem corporum, ſi ſunt feudalia, vel burgenſatica, quàm etiam circà deductionem expenſarum, & onerum, & omnibus liquidatis expeditur ſignificatoria, illaq; traditur Perceptori ſignificatoriarum exigenda.

13 Quod releuij ius in Regno calculatum fuiſſe ad ſummam ducatorum annuorum triginta mille plus, minùſue ex Bilancio trāſmiſſo ad S. R. Maieſtatem, teſtatur noſter *Author hic n. 3.* quem refert, & ſequitur *Capan. in d.tract.de iure releu.p.* 1.*q.*5. *n.* 18. vbi ſubdit, maiorem ſummam exigi ex ſignificatorijs releuiorum, ac ſuper eis ſatisfieri permultis officialibus tradit. Sed ex *libro nouæ ſituationis Regni anni* 1669. aſcendere poſſunt quolibet anno ad duc.22000. Et ex *Reſultis* Regij Cedularij, duc.26500.

AD QVAEST. I.

Si anno mortis nihil percipitur ex feudo, an debeatur releuium, & qualiter.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Releuium, an ſit medietas fructuum illius anni, quo moritur feudatarius, an facta coaceruatione trium annorum præcedentium, à n.1.ad 4.

Et quid ſi ex feudo percepti ſint fructus, ex aliquo autem corpore feudali nihil, n.5.

Annus mortis feudatarii, quomodò computādus in liquidādis fructibus, n.6.

Et reſpectu liquidationis olei, quodnàm tempus attendatur, n.7. ac transcribuntur ad materiam duæ allegatiuncula, à n.8.ad 20.

1 QVæritur primò hìc, an releuiū ſit medietas fructuum illius anni, quo moritur feudatarius, vel vnius anni? Et quidem *Franc. de Amic. in repet.de his qui feud. dare poſs. col.1. fol.* 50. (quem ſequitur *Camill. Borrell.in ſumma deciſ.p.1. tit.39. n.32.*) diſtinguit, quod aut nulli fructus ſunt percepti, & ſic ſterilitas ſit in toto feudo; & tunc poterit Fiſcus vberiorem expectare annum; Aut in parte feudi, & in parte fructuum, tunc Fiſcus tenetur ſtare illi anno, & medietas collectorum ſoluenda eſt, prout in hoc caſu iudicatū in R.C. in cauſa *Marchionis Padulæ ex Thoma Nauclerio* aſſerit *Præſ.de Franch. deciſ.*121.*n.*10. Et ſi nulli fructus colliguntur, attendi vnum annum præcedentem teſtātur *Freccia de ſubfeud. lib.2.author.3. n.28.in fin. Capan. de Iure releu.p.1.q.* 18.*n.7.& 8.& p.2. q.5.* & *Reg.Camill. de Curte in ſuis reſolut.feud.cap.3.num. 65.in fine*, quem refert *Reg.de Marin. in obſ.ad R.Reuert.deciſ.248. nu.3. in nouiſs.editione.*

2 Communis tamen, & in praxi recepta opinio eſt, quod releuium ſit medietas fructuum vnius anni, ſiuè anni mortis, non vt debeatur ex fructibus, ſed in pecunia ex valore feudi, & reditus, habita ratione de reditibus feudi, de fertili in ſterilem, per tres annos præcedentes, ijſq; coaceruatis, tunc de hoc veriſimili reditu, Fiſcus capit medietatem fructuū vnius anni, vt concludunt poſt alios *Barbat.de diuiſ.fruct.p.2.cap.14.nu.10. Capiblanc. in pragm.1. de Baron.n.52. Reg.Tapia lib.6. Iur. Regni Neap. tit. 20.in annot. ad Conſt. poſt mortem n.4. fol.* 212. *Mele ad Gizzarell.deciſ.8.nu. 19.Laratha in Theatro feud.p.12.dilucid.40. Præſ.R.Cam. Ganauerr.dec.33. de Luca ad Præſ. de Franch.d.dec.121. n.1.* quam coaceruationem trium an-

norum, probari per *Bald. in l. itàut, D. mand.* inquit *Anna ſing. 98.* quem deinde ſequitur idem *Capan. d. p. 2. q. 13. n. 10.* Et ità fuiſſe ſolitum R. Cam. ritum, adhibito Rationalium conſilio, teſtatur noſter *Author hìc num. 2.* quem referunt, & ſequuntur *Capan. d. p. 2. q. 5. n. 29. & 30. Gizzius in obſer. ad R. Capyc. latro deciſ. 92. n. 8. lib. 1.* vbi noſtrum *Authorem* doctiſſimum, & æquiſſimum præconizat; & ità etiam deciſum per R. Cam. anno 1556. vt in *Arreſt. 174. ſeu 175.*

3 Quam ſententiam, permultis rationibus præallegati DD. comprobant, omiſſa illa varia lectione verborum *Iſerniæ, illius anni*, an verò, *vnius*, præcipuè, quia releuium ſoluitur in recognitionem directi dominij, quæ non debet pendere à contingenti exiſtentia fructuum, & ſterilitas vnius anni compenſatur cum vbertate aliorum pro cognoſcendis alicuius rei reditibus, *Velaſc. de Iure emphyt. q. 27. n. 4.* proùt etiam obſeruatur in liquidatione adohæ.

4 Præterea aliam rationem excogitauit noſter *Author hìc num. 5. & 6.* miraturq; quod à nemine fuerit ponderata, quod ſcilicet *Conſtitutio Regni incip. poſt mortem*, ſtatuit deberi releuium, nec diſtinxit magis de illo anno, quo moritur, quàm de alio, licet vſus, & mos poſteà declarauerit, quod ſint fructus illius anni mortis, qui vſus, & mos ſeruãdus erit; quando ſunt percepti fructus, non autem quando nulli prorsùs eſſent percepti, quia hoc caſu Fiſcus excluderetur à releuio, quod omninò ſibi deberur per *Conſt.* præfatam, quæ ſtatuit, pro releuio ſoluendas eſse decem vncias, & ſic medietatem fructuum, cum feudum interpreteretur eſse redditus vnciarum viginti; quam rationem tradit etiam *Reg. de Curte in ſuis reſol. feud. d. cap. 3. num. 65.* qui fuit coætaneus noſtri *Authoris*, & in eodem caſu ſcripſit.

5 Cęterum ſi ex aliquo corpore feudali nihil fuit perceptum, nõ per hoc poterit Fiſcus prætendere releuium, proùt fuit in fructu anno præcedenti; ſed tantùm ex fructibus aliorum corporum, qui per hæredem percepti fuerunt, vt tradit *Reg. de Curte d. cap. 3. d. num. 65.* quem ſequitur *Reg. de Marin. in d. obſ. 248. num. 6. in d. noua edit.* aduersùs noſtrum *Auth. hìc ſub num. 2.* ac tranſcribit quoque verba *Præſ. Iul. Cæſ. Minadoi*, qui ità concludit: *Iſtoque iure vtimur in R. Cam. quidquid ex relatione mag. Rationalium aliter fuiſse ſeruatum affirmet Dom. Moles in ſuis deciſionibus, quas adhùc impreſsas, ex hæredum negligentia non habemus*: Idq; latè probat *Conſ. Marcian. conſ. 34. ferè per tot. vol. 1.* releuij nempè liquidationem, fieri inſpecto reditu vniuerſitatis feudi, non rerum ſingularium, & ſic pro *Ill. Magdaluni Duce* iudicatum refert.

6 Si autem annus mortis feudatarij ſit fertilis, computandus eſt iuxtà modum, & praxim traditam à *Præſ. Ganauerro d. deciſ. 33. n. 21. 22. & 23.* vt ſcilicet ſi fructus feudi reperiuntur in totum, vel in partem locati, vel ſoliti locari, merces locationis erit legitima quantitas valoris, eiuſq; medietas iuſtum releuium. Quando verò non ſunt ſoliti locari fructus, annus mortis incipit currere ſub hac diſtinctione, quod aut fructus colliguntur dietim, vt gabellæ, & ſimilia, & tunc incipit à die mortis, aut colliguntur ſemèl, aut bis in anno, vt frumentum, vinum, & glandes, tunc ſi mors feudatarij contigerit ante *Kalendas Martij*; computantur fructus fertiles anni præcedentis, ſi verò cõtigerit poſt *Kalendas Martij*, computantur fructus fertiles anni ſequentis, & hanc praxim fortè ſumptam eſſe ait ex *cap. 1. § his conſequentèr, tit. hìc fin. lex*, de quo videndi *Præſ. de Frãch. dec. 19. et 572. R. Rouit. ſup. prag. 4. à n. 83. de feud. Conſ. Gizzarell. dec. 33. vbi Addentes, Capan. de iure releu. p. 1. q. 2 1 à Amicangel. quæſt. feudal. 18. à n. 91.*

7 Et reſpectu liquidationis olei inſpici tempus, quo premitur, ait

Ca-

Capan. d. par.2. quaſt.13.num.6. & in oleis quoque loquitur *cit. Conſ.Marcian. d. conſ.34.* probans attendi tempus mortis, licet pauci fuerint percepti fructus; In quo caſu reperimus quandam *allegatiunculam* manuſcriptam pro *Ill. Marchioniſsa Galatola*, ſequentis tenoris.

IN IVRE ET IN FACTO PRO

Ill. Marchioniſſa Galatolæ.

IN liquidatione fructuum Status Marchionatus Galatolæ pro ſoluendo Regiæ Curiæ releuio, iuxtà vetuſtiſſimum huius Regni morem, ob mortem Ill. Iulij Cœſaris Squarciafici vltimi, & immediati poſſeſſoris ſtatus prædicti, oritur difficultas, medietatem fructuum olei, cuius anni Regiæ Curiæ deberi, ſi illius, quo Marchio Iulius Cęſar obijt, qui die 3. Nouembris 1582. deceſſit, & finitur 2. die Nouembris 1583. vel ſequentis anni mortis a die 2. Nouembris 83. vſq; in diem primum Nouembris 84. Prætextu forcaſsè, quod illo anno obitus pauci reditus fuerint percepti, ſequenti verò quamplurimi, & vberrimi.

8 Et primo, quæſo, aduertatur, quod ipſi Regiæ Curiæ non oliuarum, ſed olei fructus ſunt perſoluendi, ſicuti nec ipſi Illuſt. Marchioniſſæ Galatolæ reditus in oliuis, ſed in oleo perſoluuntur, cum de olei Introitibus, & non oliuarum agatur.

9 Secundo, quod & ſi in fine Octobris, vel Nouembris menſis principio oliuæ legi incipiantur, tamen, & ſequentibus menſibus adhùc leguntur, cum non illicò, nec vnica lectione compleantur, quo fit vt oleum vſq; ad Ianuarij menſem, integrè non percipiatur, imò tempore fertilitatis, etiam menſibus Martij, & Aprilis adhùc oleum percipitur, cùm vſq; ad illud tempus oliuæ premantur, quo fit, vt cùm hominum induſtria oleum percipiatur, induſtrialis, non autem naturalis fructus dicatur, ad *Tex. ſi tius fundi, ff. de rei vind.* & ibi *Bart.* & omnes DD. & idē *Bar. in l. maritus vxori, ad l. falcidiā n. 4.*

10 Cum autem Releuij præſtatio, non Iure cōmuni, ſed moribus, & Regni vſibus ſit introducta, vt per *Andr. in Conſt. Reg. Poſt mortem, & in c.1. §. firmiter de probib. alien. feud. per Feder. in c.1. § ſimiliter de capit. Corrad.* & latiſſimè per *Loffred. conſ. 15.* cuius præſtatio in medietate fructuum illius anni, quo feudatarius decedit, liquidata eſt, & non alterius, dùm tamen eo anno fructus licet pauci percipiantur, vt *Andr. in praalleg. locis*, & præſertim in *d. Conſtit. poſt mortem in verſ. Et quidem ſecundum vſum Curia*, quē ibi ſequitur *Afflict.* Taliſq; præſtatio per nouum feudatarium hæredem, ratione Inueſtituræ perſoluitur, vt per *Andr. in preall. locis*.

11 His igitur ſic veriſſimè præſuppoſitis, & in facto, & in iure, neceſſariò ſequitur determinandum, quod in liquidatione huiuſmodi Releuij annus obitus præfati feudatarij ſit attendendus, qui fuit 3 Nouembris 82. & finitur die 2. eiuſdem menſis 83. Cùm eo anno adhùc fructus percepti fuerint, & ex oliuis eo anno collectis, oleum peruenerit, licèt non in magna quantitate; nec vberrimi fuerint, ſat enim fuit, oleum ex oliuis illo anno fuiſſe perceptum, vt in propoſito latiſſimè *Dom. Frec. in 2. lib. ſubfeud. in 3. authorit.* firmat Iuribus, & Authoritatibus.

12 Hinc infertur, quod ſi medietas olei ex oliuis perceptis de menſe Nouembris 83. Regiæ Curiæ pro releuio eſſet ſoluēnda, eſſet contra veram Doctorum opinionem, & ſtylum ipſius Regiæ Cameræ, prout ex fidibus quamplurimorum magnificorū Rationalium exhibitis demonſtratur, poſtquā illius anni, quo moritur feudatarius, & non alterius ſit ſoluendum, vt per *Andr. & Frec. in locis praallegatis*.

13 Rursùs, quæſo, aduertatur, quod introitus oliuarum, tàm in Statu prædicto Galatolæ, de quo nunc agitur, quam in eadem Prouincia Hydruntina, ac cæteris Regni partibus, non in oliuis, ſed in oleo locantur, & ſic cùm non de oliuis, ſed de oleo agendum ſit, quod eodem Nouembris mēſe 1582. & ſequentibus menſibus perceptum eſt, & ſic in anno obitus, ſequitur quod illius medietas ad quamcumq; ſummam, ſiuè magnam, ſiuè modicam, ſit perſoluenda.

14 Idq; adeò verum eſt, vt non ipſarum oliuarum, ſed olei ex eis peruenti medietas Regiæ Curiæ ſit ſoluenda; Et quod ipſum oleum, & non oliuæ attendi debeant; demonſtratur; Nàm ſi fructus in oliuis, & non in oleo conſiſteret, omnes illæ oliuæ perceptæ antè præfatum diem 3. Nouembris 82. non ad Ill. Marchioniſſam ſucceſſorem in feudàlibus ſpectaſſent, ſed ad matrem Marchionis vniuerſalem hæredem ex Teſtamento in burgenſaticis, iuxtà doctr. *Andr.*

Digitized by Google

dr in pra alleg.Conſtit.Poſt mortem, verſ.Nàm ſi eſsent fructus feudi, & à ſolo ſeparati. Sed quia re vera,non ipſę oliuę,ſed oleum,quod ex eis premitur, & percipitur, eſt in fructu, quod poſt feudatarij mortem percipitur,nō ad hæredem in burgenſaticis, ad quem nec vna quidem ſpectauit, ſed ad ſucceſſorem in feudalibus,quæ eiuſdem olei hoc tempore percepti, ſicut,& cæterorum introituum feudalium eodem anno perceptorum eidē Regiæ Cameræ notam exhibuit, vt de illis Releuium ſolueretur; Iſtius ergò,& non alterius anni medietas Regiæ Curiæ præſtāda erit;maximè cùm nō annus penitus ſterilis,ſed fructuoſus,licèt nō vberrimus fuerit.

IVRIVM ALLEGATIONES PRO

Ill. Dom.Duciſſa Atripaldi.

15 NOn eſt dubiū ex his, quæ in facto proponūtur,puteū hunc ſalis in tantū eſſe in redditu,in quantum coquet cum inciſione lignaminum in nemore dicto *de la Macchia*, nam ſine lignaminibus,non poteſt coquere, & ab alia parte, quam à prædicto nemore incidi non poſſet.

16 Eſt etiam verum, quod redditus hucuſq; habuit ortum, quia fuerunt facta duo focularia, ad quorum neceſſariam ſuſtentationem opus eſt ſalmis ſexdecim lignorum quotidiè, cum quibus noctu, diuq; focularia coquent.

17 Eſt deniq; verū in facto ex probationibus factis, quod ex prædicta continua inciſione non adſunt ampliùs lignamina, vt aiunt, mortua, & infructuoſa, ob quod neceſſe fuit ab annis duobus incidere ligna fructifera, vt ſunt quercus, cerri, & ſimilia:& dicunt teſtes, quod ex parua capacitate nemoris, & neceſſaria inciſione facienda pro duobus focularibus, vt hactenùs conſuetum fuit, nemus erit totum inciſum, infructiferum,& pęnitùs inutile infra octo,aut decem annos ad plus: Quodq; lignamina,quæ inciduntur, non renaſcuntur,niſi in ſpatio ſexaginta annorum apta ad iteratam inciſionem, & ad reddendos fructus, proùt hodiè.

18 Ex iſto facto indubitata oritur iuris diſpoſitio, quod non poteſt tractari liquidatio huius corporis, proùt cætera corpora; Practica enim conſueta in Regia Camera liquidandi fructus, & introitus, coacertuando tres annatas, ex regu. *tex. ita vt omnes, ff. mand.* procedit in introitibus perpetuis, & procedit præſumptiuè, quia ex redditu triennali præſumitur certus, & perpetuus redditus in futurum;Secus verò quando habetur certitudo rei, quod in futurum non poſſit eſſe in æquali redditu; & ita tradidit *Dom. Frecc.in 3.auth.n.42.lib.2.* Et ob id iura exiſtimauerunt,differentèr redditus in vita,à redditibus perpetuis,quæ latè diſcurrit *Couar.variar.reſol.lib.3.cap.1.n.7.* & *Molin. de Hiſpan.primog.lib.1.c.19.n.39.*

19 Quarè cùm indubitatè redditus iſte putei, vnà cum ipſo nemore, veniat omninò extinguendus, non poteſt proptereà liquidari, proùt eſt hodiè in redditu, quaſi ſic redditus perpetuus, ſed debet non conſiderari redditus ex duobus focularibus, ſeu taliter quod poſſit coquere in perpetuum, & paritèr nemus in perpetuum eſſe in fructu taliter incidendo, & coquendo, vt nemoris, & putei introitus conſeruetur; & hoc erit non liquidando, quod coquat puteus cum duobus focularibus, nec etiam cum vno perpetuo, ſed ita & taliter, vt poſſit in perpetuum ſubſiſtere, nàm hoc modo conſeruantur introitus nemoris,& putei;Sicut dicimus,ſi in re vēdita ſit ſylua cædua,quæ nō niſi decimo quoq; anno cæditur,& in anno in quo fit reuenditio, eſt decimus fortè inciſionis huius ſyluæ, tunc facta reuenditione per venditorem emptor habebit fructus huius inciſionis hoc modo v3. Si poſſedit per decennium habebit omnes fructus, ſi verò minori tempore habebit pro rata, nam debet inſpici vniuerſum tempus decem annorum, & non attenditur fructus tantum anni inciſionis, neq; alij anni attenduntur, in quo fructus percepti nō fuerunt; Adeòquod non attenditur triennium, non attenditur vnicum tempus perceptionis, ſed ſinguli decem anni computantur pro vno anno, de quo per *Alex.& Iaſ.in l.diuortio, §.quod in anno, ff.ſol.matrim.* latè *Tiraquell. in retract. conuen.in §.5.gl.4.n.28.*

20 Ità hìc non ſunt computandi præſentes fructus tantùm, ſed habita ratione extinctionis talij, & temporis quo renaſcetur lignamen, ſic tandem liquidatio fieri debet. DD. enim ex iuribus vulgaribus communiter tradiderunt, rès minus eſſe æſtimandas propter periculum amiſſionis ipſarum, de quo *Cor.* facit *conſ.nu.206. vol.3. col.4.in fin.* cum latius traditis per *Rip.in l.1.in §.ſi heres, ff.ad Trebell.ibi n.26.* hinc inſpicitur qualitas loci rei ſitæ, veluti ſi ſit propè flumen propter periculum corroſionis, vel ſi ſit in montibus, Chaſmate ſuppoſitis,& alia infinita, de quibus per *Rip.vbi ſuprà*, & ibi *Iaſ. n.9.* dixit, quod debent conſiderari qualitates rei, quæ poſſunt augere, & diminuere eàm; Hinc *Ang.in §.ſi quis agens, Inſtit. de action.* dixit,quod non debet res æſtimari ſecundū præſens tēpus, ſed ſecūdum id,quod

co-

cõmunitèr valere poteſt;& non eſt dubium, quod propter onus annexũ res minùs æſtimatur ſecundum *Alex.Socc Iaſ.& alios in d. §.ſi hæres*, hinc etiam dixerunt, quod res non ſimpliciter conſideranda eſt, ſed cum qualitatibus ſuis bonitatis, & malignitatis, ſiuè vitiorum, & cum alijs conditionibus, quæ habent diminuere, ſeù augere valorem rei, ad *tex.in l.cum qui in §.melior, ff.de in diẽ adiect.in l.mortis cauſa, §.fin. ff.de donat. cau. mor.in l pretia rerum ff.ad leg.falc.in d.l.1. §.ſi hæres ad trebell. in l.verum in §.ſed hæc res, & ind.& ſi ſine ff.de minor. in l. non ſolum, ff. de pet.hæred. cum alijs vulgar.* Emit enim Dux, & vendidit Fiſcus introitus perpetuos, & ſubſiſtentes, non autem temporales, & extinguibiles, nam tales introitus non emuntur ad rationem trium pro centenario. Quare ſi Fiſcus vult liquidare introitus nemoris perpetuos, oportet, vt inſpecta illa qualitate, fiat inciſio pro ſeruitio putei talis, vt nemus conſeruetur, & propterea diminuenda eſt inciſio ſalmarum ſexdecim, & conſequenter neceſſe eſt diminutio foculariorũ; vndè redditus putei non poteſt liquidari, prout hodiè ad rationem duorum focularioriorum, quæ noctu diuq; coquant, ſed ad rationem vnius. Quodq; illud pariter interpellatim coquat. Et ita iuris eſſe cenſeo.

Io: Franciſcus de Ponte.

AD QVAEST. II.

Si pater refutat feudum filio primogenito, quo mortuo feudum reuertitur ad refutantem, an tunc debeatur releuium.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

R*Eleuium, an debeatur, ſi pater refutauerit feudum filio primogenito, & iſto ſine filijs præmoriente, feudum reuertatur ad refutantem, à num. 1. ad 4.*

Et expenditur prag.21. de feud.n.5.

Pater, quomodò ſuccedat filio in feudo refutato, & ob illius mortem ad ſe reuerſo, num.6.

1 NOrabilis eſt deciſio, in illa altercabili q̃ſtione, vtrùm pater, qui refutauit feudum filio primogenito, ſi filius præmoriatur ſine filijs, veniat ad feudum iure reuerſionis, itaùt nõ teneatur ad releuium, vel iure ſucceſsionis?

2 Quam ſanè quæſtionem non fuiſſe tractatam per *Frecciam*, nec per alios inquit noſter *Author*; Aduertendum tamen eſt, quod idem noſter *Author num.17. & 41.* allegat *Frecc. in lib.2. de ſubfeud. auth. 3. num.19.* vbi hunc articulum examinat, & negatiuam opinionem tuetur, non deberi ſcilicet releuium, quam comprobat varijs rationibus, præſertim, quia in hoc caſu feudum ad refutãtem venit, non iure ſucceſsionis, ſed iure reuerſionis, adeòut illud ad patrem potiùs reuerti, quàm pater ad illud ſuccedere dicatur, ex authoritate *Andr. de Iſernia*; vnde deducit, releuium non deberi, eius enim ſolutio in ſuccedente iure ſucceſsionis fieri debet.

3 Cæterùm contrà *Frecciam*, alioſq; eſt communis opinio rerum iudicatarum authoritate comprobata, & qui dicunt potiùs reuerti, quàm ſuccedere, intelligendi ſunt de facto, vt feudum reuertatur quidem ad aſcendentes, iure tamen ſucceſſionis, & ità interpretatur *text. in §. hoc quoque de ſucceſs.feud. in ver.reuertantur*, vbi de ſucceſsione loquitur; imò refutans in feudo refutato ad ſe reuerſo, dicitur, vt hæres ſuccedere, quia per refutationem iàm erat translatum dominium in refutãtarium, ex *text. in cap. 1. de alien. feud. patern.* Hinc ſoluendum eſſe hoc caſu releuium concludunt *Præſ.de Franch.deciſ.3.nu.3.* vbi *De Luca in obſ. num. 2. Capan. de iure releu.par.4. quæſt.17. Camill.de Laratha in theatro feud.par.12. dilucid.53. Reg. de Curte in ſuis reſol. feud. cap. 3.*
4 *num.53.* Et ità magna præhabita diſcuſ-

ſcuſsione deciſum in R.Cam.ſub die 18. Decembris 1570. in cauſa Baronis *Bernaudi*, qui refutauerat feudum *Corneliæ Bernaudæ* eius filiæ, teſtatur noſter *Author hìc num.* 1. *&* 20. quem referunt, ac laudant *Capan.d.p.* 4.*q.* 17.*nu.*20. *&* 21. *D. Rodoer.ad Reg. de Marin.lib.*1.*reſol.cap.*126. *num.* 54. *Scoppa in obſ.ad Gratian.deciſ.*41. *n.*9. *&* 10. *D. Alphonſ. de Olea in Face gemina par.* 2.*impugnat.* 3.*num.*21.*&* 23. cuius deciſionis meminit etiam *Reg. Tapia*, dicens eam audiuiſse à *Reg. Montaluo, in lib.*6.*Iur.Regni Neap. tit.* 20.*in annot.ad Conſt. poſt mortem n.* 21. *verſ.Sed quid fol.*214.

5 Quod etiam ſtatutum videtur ex Regia Sanctione anni 1579. tempore gubernij Exc. *Marchionis de Mondeſar in prag.* 21. *de feudis*, ibi: *Eſſendo più volte accaduto, e potendo ben ſpeſſo accadere, che quelli, à i quali ſi fanno le rifutationi, paſſino da queſta vita preſente prima di detti rifutanti, nel qual caſo il rifutante ſaria obligato al releuio &c.* Ex quibus *pragm.* verbis ſuccedere iure hæreditario refutantem, & proindè releuium teneri ſoluere, infert *Reg.de Ponte de poteſt.Proreg.tit.* 8. *de refutat.feud. num.* 13.

6 Præctereà confirmatur, quia feudum non deſijt eſse antiquum, ex quo regula itèr, vbi refutatur feudum ſub quauis ſpecie contractus, ſiuè donationis, ſiuè venditionis in proximè ſucceſſurum, ſempèr remanet antiquum, & dicitur continuatio veteris inueſtituræ potiùs, quàm introductio nouæ formæ, *Zaſ.conſ.*13. *Amicangel. quæſt.feud.*5. *num.* 14. & per *prag.* 15. *&* 17. *de feud.* proptereà, quando prædecedit filius donatarius, pater donans ſuccedet in feudo, vti proximior agnatus, & perſoluit æs alienum filij, *Gurba de ſucceſs.feud.*§.13.*gl.*12. *n.*9. & ità iudicatum fuiſse in cauſa *D.Sueua Ieſualdæ*, cum *Comite Policaſtri*, teſtatur noſter *Author hìc n.* 44. de qua latiſsimam edidit *Deciſionem Praſ.de Franchis deciſ.*3. memorantq; *Vinc. Anna in repet. rubr. de Vaſal.decrep.ætat.nu.*366. *Reg.de Ponte d.tit.*8. *de refut.feud.num.*14. *Capan. d. par.*4. *q.*17.*num*, 29, & latè comprobant *Reg. de Marin.lib.*1. *reſol.cap.*126. vbi *Rodoer.* latè *in add. de Luca in obſ ad cit. de Franch.dec.*3.*Scoppa ad Gratian. d. obſ.*41.

AD QVAEST. III.

Si hæres infrà annum mortis feudatarij reemit feudum, olim alienatum cum pacto retrouendendi, an debeatur releuium.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

R*Eleuium, an debeatur, ſi feudum, quod Baro vendidit cum pacto de retrouendendo, eius hæres intrà annum mortis recuperauit, num.*1.*&* 2.

*Et an pro rata retrouendentis, ac reementis, num.*3. *&* 4.

*Et quid ſi hæres reemerit in vita alienantis, num.*5.

Vel in feudo redhibito per reſciſsionem contractus? tranſcribitur reſponſum Federici Viualdi, *à n.*6. *ad* 12.

1 PRoponitur hìc quæſtio illa, ſi feudum, quod Baro vendidit cum pacto de retrouendendo, eius hæres, intrà annum à die mortis Baronis, exercendo pactum de reemendo recuperauit, nunquid debeatur Regiæ Curiæ releuium?

2 Et quidem nòn teneri ad releuiū iudicatum referunt *Iacob.de Ayello*, & *Freccia* per noſtrum *Authorem hìc* recenſiti *n.*1. vbi ſubdit, ità decidiſſe R.Cam. anno 1571. die 12. Ianuarij in cauſa Ill. *Duciſsæ Amalphiæ*, ea nimirùm

mirùm ratione, quia releuium debetur de illo feudo, quod eſt in dominio Baronis, huiuſmodi autem feudum tempore mortis non erat in dominio Baronis, ſed alterius; Et licet in hæreditate Baronis mortui adeſſet ius luendi; tamen illud ius erat ſine fructu, quo ſolo exiſtente in hæreditate, non poterat prætendi releuium, & hæres habet feudum, tanquàm contrahens, & licet exercuerit pactum reemendi, tanquàm hæres, nihilominùs verè contraxit; Attamen
3 ad tollendas fraudes, quæ Fiſco fieri poſsent, ex quo retrouendens poſſet dicere, *ego non ſum in poſſeſsione*, & reemens diceret, *ego venio virtute pacti*, & ſic ex contractu, hoc caſu releuium ſoluere debet hæres retrouendens pro rata temporis, quo poſſedit, & hæres reemens pro rata temporis, quo reemit, & ita ſubtiliùs intuentem iudicaſſe Regiam Cameram anno 1564. in cauſa *Regentis Albertini*, & die 4. Nouembris 1572. in cauſa *Ill. Marchionis Burgentiç*; Quas *Auth.*
4 noſtri deciſiones referunt, & comprobant *Capan. de Iure releuij par. 4. q. 31. à num. 7. ad ſeqq. Thor. in compend. deciſ. par. 3. ſect. 2. verb. releuium, Reg. Tap. lib. 6. Iur. Regn. Neap. tit. 20. in annot. ad Conſt. poſt mortem num. 19. & 20. fol. 215. Laratha in Theatro feud. par. 12. dilucid. 48. Reg. de Cart. in ſuis reſolut. feud. cap. 3. num. 64. Reg. de Marin. lib. 2. reſol. cap. 182. num. 4. & 5. & in obſ. ad Reg. Reuerter. deciſ. 338. à n. 2. & in obſ. ad deciſ. 490. num. 4.* ſiuè *n. 6. in edit. nouiſs.*
5 Si verò hæres reemerit in vita alienantis, prout hoc facere poteſt filius, *Intrigliol. cent. 2. art. 32. nu. 48. & ſeq.* diſtinguitur per *Capan. in d. par. 4. q. 31. n. 13. & 14.* quod aut iſta reemptio facta fuit ab ipſo hærede, ſed in faciem alienantis, & tunc releuium eſt ſoluendum, aut reemptio facta eſt ab ipſo hærede, vti agnato, vel vti filio, & tunc non eſse ſoluendum dicit, licet cogitandum relinquat.

Neq; ad hęc omittendū cenſuimus quoddam reſponſum apud Nos manuſcriptum, v3.

IVRIVM

ALLEGATIONES

PRO

Magnificis Lucchefinis.

CONTRA

Regium Fiſcum.

Super ſolutione Releuij.

6 QVòd Magnifici Lucchefini ad aliquam ſolutionem releuij non teneantur. Suadetur Primò ex ipſa *Conſtitutione Regni, poſt mortem, ſub tit. de morte Baronis nuncianda Imperatori*, quatenùs in ea expreſsè dicitur, Ideò mortē Baronis denunciandam eſſe, vt ſciatur, cui ab Imperatore feudum ſit concedendum, ad quem finem, dictam denunciationem requiri tradit etiam ibi *gloſ. in princ.* & ideò dicūt *Feudiſtæ*, releuium deberi pro impetratione inueſtituræ, vt tradit *Marin. Frecc. in tract. de ſubfeud. in 3. author. Baronū n. 2. 19. 21. & 50.* Hinc etiam videmus, quod de translatione feudi per contractum, ſiuè etiam per legatū cum Regio aſſenſu, non ſoluitur releuium, quia non eſt opus inueſtitura, vt tradit *Afflict. in tit. per quos fiat inueſt. col. 10 in fin. & Minado. in Conſt. Regni in aliquibus n. 52.*
7 At hæredes Magnifici Lucchefini feudū, de quo agitur, non volebant, neq; eius inueſtituram, cum per reſciſſionem ſecutam illud iam redhibitum eſſet, & emptio facta à Magnif. Lucchefino ipſorum Patre ad non cauſam eſſet redacta, iuxta *tex. in l. ſi prædiū, C. de ædil. actio. & l. voluntate, §. fin. cum glo. ff. quib mod. pign. & l. cum autem, § Iulianus ait & l. facta, ff. de ædil. edict.* Certum eſt enim, quod redhibitio etiam in re ſtabili locum habet, *d. l. ſi prædium, C. de ædil. act.* Et maximè dicendum eſt in caſu noſtro ex falſa aſſertione *Ill. Pompei Columnæ* vēditoris, quòd hoc feudum nullis creditoribus eſſet obnoxium, prout in proprijs terminis firmat *Excommunicatus Author in tract. diuid. & indiuid. in 3. p. n. 620.* ex qua falſa aſſertione cū Magnif. Lucchefinus, contra illum redhibitoria egiſset, obtinuit reſciſſionem contractus:

Ergò abſurdiſſimum eſſet dicere, quod eius hæredes, poſt reſciſſionem ab ipſo impetratam, inueſtituram petere tenerentur, cum altera die eſſent hoc feudum reſtituturi, maxime quia pro conſecutione pretij contra venditorem quotidiè inſtabant, & per executorium in forma Cancellariæ effectualem aſſiſtentiam, & executionem obtinuerant ſupèr eius bonis.

8 Secundò, Releuium ab eo debetur, qui per ſucceſſionem poſt mortem alterius feudi dominium acquirit, & ideò videmus, quod Eccleſia ob ſucceſſionem Prælati releuium ſoluere non tenetur, quia penès Prælatum non eſt dominium feudi, ſed penès Eccleſiam, vt firmat *Andr. de Iſer. de cap. Corradi, § ſi mulier n. 15.* latè *Frecc in tract. de ſuffeudo in 3. author. Baronis n. 15. per totum*, Ergò Magnifici Luccheſini ad ſolutionem releuij non tenentur, cum dominium feudi per redhibitionem ſecutam, ipſo Iure retrotranslatum eſſet in venditorem, per *tex. in l. voluntate, §. fin. ff. quib mod pign.* tradit *Iſer in c. ſi vaſallus de feud. col. 3. verſ. in omnibus iſtis, ſi de feud. fuer. contro Salic. in d. l. ſi prædium in fin. C de ædil. actio. Raphael Cuma. in l. 1. ff. de donat. Conar. var reſol. lib. 3. c. 8. n. 2. in fin. cum ſimil.* Ergò ſequitur, quod Magnifici Luccheſini nulla ratione ad ſolutionem releuij teneantur.

9 Et hæc veritas confirmatur, nam cõmunis eſt Doctorum ſententia, quod ſi contractus reſcinditur, aut ab eo diſceditur, quia ab initio nullus erat, aut retro, & ab initio nullus fuiſſe fingitur, tunc ex eo contractu laudemia non debentur, vt firmat *Tiraq. de retract. conuent. §. 6. gloſ. 2. n. 6.* referendo *Bal. Caſtr. Io: Fabrum in l fin. § ſed quia noſtri, Cod. comu. de lega.* vbi etiam dicit, quod vix quenquam huic opinioni aduersãtẽ reperies, quã concluſionem latius comprobat, idem *Tiraq. de retract. conſanguin. §. 1 gl. 2. nu. 7.* licet autem prædicti Doctores loquantur in laudemio debito ex contractu; idem tamen in releuio debito per ſucceſſionẽ, dicendũ eſſe ex idẽtitate rationis cõſtat, quia quod apud VltraMontanos appellatur laudemium, In Regno dicitur releuium; Licet illud ex trãſlatione feudi inter viuos, hoc ex ſucceſſione debeatur, vt tradit *Iſer. de cap. Corradi, §. ſi mulier n. 14.* Et ideò cum per redhibitionem ſecutam, emptio facta per Magnif. Luccheſinum, ante eius mortem redacta fuiſſet ad non cauſam, ac ſi penitùs non interueniſſet, vt de Iure ſuperius demonſtratum fuit, ſequitur, quod eius hæredes, non poſſint ſolutione releuij pregrauari.

10 Quartò dato, quod eſſemus in dubio, quod negatur, ſemper iudicandum eſſet, releuium non deberi, nec facienda erit extenſio de ſimilibus ad ſimilia, argumento eius quod dicit *gloſ. in l. 1. C. quæ ſit longa conſuetudo*, quod de plauſtro olei non fit extenſio ad plauſtrum vini, & in propoſito noſtro tradit *Andr. de Iſer. per quos fiat inueſt. n. 7. & 10. & de cap. Corradi n. 15. & Frecc. in d. 3. author. Baronum n. 15. circà finem*, & hoc maximè in caſu noſtro dicendum eſt, quia ratione dubij euentus, nullum intereſſe Regij Fiſci conſiderari poteſt, nam poterit alias contingere, quod venditor, contra quem reſciſſio emptionis obtẽta fuit, emptore citius moriatur, vt tradit *Frecc. in d. 3. author n. 14.* Quo caſu ab eius hęrede releuium erit præſtandum; licet poſſeſſio adhuc reperiatur penès emptorem, quia venditor quoad ſolutionem releuij pro poſſeſſore erit habendus, cum poſſit ad ſui libitum pro ſolutione pretij poſſeſſionem recuperare, vt tradit *Frec. in d. 3. Author. Baronum n. 8.*

11 Non obſtat autem prædictis, ſi dicatur, quod per reſciſſionem ſecutam, dominium feudi retrotranslatum non erat in venditorem, cum abſq; traditione regulariter non transferatur, *l. traditionibus, C. de pact.* & quia nemo ſibi mutare poteſt cauſam poſſeſſionis, *l. cum nemo, C. de acquir. poſſeſſ.*

Nam reſpondetur primò, quod per redhibitionem ſecutam, dominium feudi verè, & ipſo iure retrotranslatum fuit, in venditorem, prout de Iure ſuperiùs latè comprobatum fuit, & ex hac noua cauſa extrinſecùs accedente, cauſa poſſeſſionis nouata fuit penes Magnif. Luccheſinum, per *tex. in d l. cum nemo*, & ibi tradita per *DD.* Nam cum antea poſſideret Iure dominij, poſt reſciſſionem cæpit loco pignoris poſſidere, vt dicitur *in l. Iulianus, §. offerri, ff. de actio. empt.*

12 Præterea dato quod dominium ipſo iure retrotranslatum non eſſet in venditorem, non propterea dicendum eſt, quod locus ſit ſolutioni releuij, cum Magnif. Luccheſini inueſtituram petere non teneantur, vt ſuperius demonſtratum fuit.

Federicus Viualdus.

AD

AD QVAEST. IV.

Si mortuo feudatario, qui tenebat feudum emptum cum pacto retrouendendi, & venditor virtute pacti reemit feudum ab hærede, an debeatur releuium.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

R*Eleuium, an debeatur, ſi venditor reemit feudum ab hęrede feudatarij emptoris cum pacto retrouendendi, à num. 2. ad 4.*

Hanc deciſ. *tranſcripſit* Reg. de Marinis, num. 1.

Et quid per mortem emptoris, qui regio aſſenſu ſuper feudi diſtractione non impetrato deceſsit, num. 5.

1 HAnc noſtri *Authoris* quæſtionem integram tráſcripſit *Reg. de Marin. in obſeru. ad Reg. Reuerter. dec. 490. num. 3. par. 2. ſinè num. 4. & 5.* iuxtà *nouiſs. edit.* tra-
2 ditq; *Author* quæſtionem hanc, non fuiſse à noſtris Regnicolis tactam, & in caſu, de quo agebatur, fuiſse productum quoddam antiquum decretum ſub die 4. Nouembris 1547. facta etiam relatione in Coll. Conſ. vbi per viam legis fuit prouiſum, quod debetur in tali caſu releuium; & anno 1548. die 11. Aprilis, vbi fuit etiam prouiſum, releuium deberi integrum per hæredem retrouendentem feudum, de quibus adſunt *Arreſt. 87. & Arreſt. 89.* apud *Reg. de Marin.*

3 Sed fuiſse dubitatum, addit idem noſter *Author*, an hic hæres ad integrum releuium ſoluendum teneatur, vel pro rata temporis? Ratio dubitandi fuit, quia quando retrouenditio non eſt facta in fraudem, ſed ex neceſsitate virtute pacti, quod contractum reſoluit, minùs tenetur ad releuium, & poſtquàm releuium eſt medietas fructuum, hæres non tenetur, niſi pro rata temporis, quo fru-
4 ctus percepit; Contrarium tamen iudicatum fuiſse teſtatur, nimirùm deberi integrum releuium, quia illud debetur ab hærede, & ſucceſſore; vnde ſat eſt, ipſum fuiſse hæredem, & quod Baro mortuus fuerit cum dominio, & quod ſemèl hęres ipſe illius feudi dominium, & poſseſsionem nactus fuerit, licet poſteà ex neceſſitate alienauerit, quod etiam deciſum tradit *Reg. Reuerter. dec. 338.* ibiq; poſt *Authorem* noſtrum *in obſ. Reg. de Marin. num. 1. et in lib. 2. reſol. cap. 182. n. 5. Reg. Tap. lib. 6. Iur.* Regni *tit. 20. in annot. ad Conſt. poſt mortem num. 20. verſ. at quando fol. 213. Thor. in comp. deciſ. par. 3. ſect. 3. verb. releuium, Gapan. de Iure releu. par. 4. quæſt. 5. à n. 15. Nouar. lib. 1. forenſ. q. 74. Reg. de Curte in ſuis reſolut. feud. cap. 3. n. 62. et 63.*

5 Deberi autem Regiæ Curiæ releuium, per mortem emptoris feudi, qui Regio aſſenſu ſupèr feudi diſtractione adhùc non impetrato deceſſit, dum demùm à venditore impetratus extiterit, tenet *Reg. Reuert. dec. 490.* vbi *Reg. de Marin. in obſ. num. 1. et 2. et lib. 2. reſol. cap. 182.*

AD QVAEST. V.

In releuio, an deducenda ſit vita militia, quæ ſoluitur ſecundogenitis.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

V*Ita, & militia, an deducenda ſit in releuio?*

Hanc deciſ. *imprimi curauit* Capaſſ. *n. 1.*

Et arguitur affirmatiuè, num. 2.

Sed contrariæ deciſiones confirmantur, n. 3. & 4. ac tranſcribuntur verba Bammacarij, *num. 5.*

Et an procedat in omni vita, & militia, aut paragio, à num. 6. ad 8.

Annui introitus in burgenſaticum, an deducantur in releuio, num. 9.

1 NOn modica oritur difficultas in præſēti Authoris quæſtione, quam imprimi curauit cū alia ſequēti, *Capan.* poſt ſuum *tract. de Vita, & Militia fol. 239.* an deducenda ſit Vita, & Militia, adeò, vt de remanētibus fructibus, medietas pro releuio ſit ſoluenda?

2 Et affirmatiuè concludendum videtur, quia fructus intelliguntur deductis oneribus, *l. fructus, et l. diuortio §. impendia D. ſolut. matrim. l. ſi à patre 39. §. fructus D. de petit. hæred. Franc. de Angelis in tract. de impenſis dotal. art. 2. num. 14. & art. 24. num. 21.* & in noſtris releuij terminis *Afflict. deciſ. 252. num. 6. Maſtrill. deciſ. 112. Capan. de Iure releu. par. 1. quæſt. 13.* Sed vita, & militia debita fratri à feudatario eſt onus feudale, ex *Conſt. Comitibus,* vbi *Iſernia in 2. lect. Afflict. n. 2. 3. et 4. Reg. Tap. in ver. de bonis patris fol. 297. lib. 6. Iur. Regni.* poſt alios *Capan. in tract. de Vita, et Militia q. 4. Petr. de Gregor. eod. tract. q. 3.* propterea, vti onus feudi, deducenda eſt in releuio.

3 His verò non obſtantibus, contraria verior eſt ſententia, & releuium, & vita militia non minuantur, alterum ſcilicet per alterum, vt ſic, vt primogenitus debeat ſoluere vitam militiam integram, proùt etiam integrum releuium, nulla in altero facta deductione; quam ſententiam poſt *Iacob. de Ayello* amplectitur noſter *Author hìc num. 1.* & ità ſæpiùs iudicatum in Reg. Cam. teſtatur, & in releuijs Ducis *Andriæ*, Comitis *Seuerini*, & Principis *Sulmonis*, quia vita, & militia potiùs eſt onus proptèr feudum, quàm onus feudi, vt referūt, ac ſequuntur *Capan. de Iure releu. p. 2. quæſt. 14. Reg. Tapia lib. 6. Iur. Regni Neap. ad Conſt. poſt mortem num. 10. et 11. fol. 213. Pref. R.C. Ganauerr. deciſ. 34. num. 13. Didac. de Mari ad Gizzarell. deciſ. 8. num. 8. Camill. de Laratha in Theatr feud. par. 12. dilucid. 42. Thor. in compēd. dec. par. 3. ſect. 3. verb. releuium an integrum fol. 54. et in ſupplem. verb. vita, et militia fol. 655. Epiſcop. de Afflicto controu. forenſ. in add. ad cap. 46. et 47. num. 43. fol. 486. Bottilier. in tract. de ſucceſſ. ab inteſt. tit. de ſucceſſ. feud. et vita mil. cap. 3. num. 36. Donadeus in tract. de renunciat. cap. 6. num. 53. 91. et 92.*

4 Proùt etiam decisum fuit in Reg. Cam. die 8. Iulij 1596. ſupèr liquidatione releuij ob mortem *Ill. Marchionis Vaſti*, vt in *Arreſt. 501. ſeù 504.* ex recollectis per *Reg. de Marinis,* qua in cauſa, fiſci iura tutatus fuit *Reg. Camill. de Curte*, vt in ſuis *reſol. feud. cap. 3. num. 70.* vbi *num. 69. in final.* verbis aſſerit ſic paſſim, & indiſtinctè iudicare Reg. Cam., quod non deducatur onus vitæ militiæ.

5 Aliam deciſionem affert *Bammacarius*, quem refert *Capan. de Iure releu. d. par. 2. qu. 14. num. 9. & 10.* vbi ſequentia eius verba tranſcribit: *Vidi dubitari, & diſcutere hunc articulum contrà Regium Fiſcum, & ex ore Dom.* Regentis *Moles hodie 26. Nouembris 1590. audiui fuiſſe pluries deciſum, & ſuo tempore, quo præſidebat in* Regia *Camera, pro Fiſco iudicatum, & ità ipſe notatum habebat in quinterno, & hùc confert deciſio* Regentis *Moles ſuprà allegata, ea potiſſima ratione, quia vita militia nō ex feudo, ſed propter feudum debetur: Ergò eius fructus non minuuntur; Et è conuersò, Aduocatus aſſerebat deciſionem eiuſdem Regentis tunc latam in alia cauſa contra Regium Fiſcum. Pro Fiſco fuit adductus Loffred. in cap. Imperialem, de prohib. feud. alien. per Feder. & Iac. de Ayell. de iure adohæ, num. 94. & ſeq. pendet nunc quæſtio in-*

ter

ver Regium Fiſcum in Reg. Cam. cum N. . . . . . . D. Paulo Feniceo contrà Fiſcum aduocante.

6 Quæ concluſio ampliatur, non ſolùm in vita militia debita fratri ſecundogenito, ſed etiam in vita militia debita patruo feudatarij, poſt noſtrum *Authorem, Capan. d. par. 2. q. 14. num. 24.* & in *d. Arreſt. 501.* apud *Reg. de Marin.* eſt enim eadem ratio, quæ pro omni vita militia militat, ideò id erit in omni caſu, nec aliqua diſtinctio habenda eſt, vt fundant *Author* noſter *in ſeq. q. 6. n. 4. & Reg. de Curte d. loc.*

7 Idemq; dicendum de paragio fœminis debito, probat *Capan. d. par. 2. q. 15.*

8 Imò eſtò, vita militia ſit, & dici poſsit onus feudi, itaut ob illam poſsit vendi feudum, ideòq; tranſeat ad emptorem vti onus rei, & ſuccedat loco legitimæ, vt latè per *Capan. de vita, & militia q. 4. per tot.* adhùc dicit noſter *Author n. 10. & ſeq.* quod iudicauerunt, deductionem non eſse faciendam, quia deductio prædicta nunquàm conſueuit fieri in releuio, niſi pro rata rei ſeparatæ à feudo, vnà cum dominio, itaùt hæres illo anno non percipiat fructus illius ratæ, quia non eſt dominus, nec ipſe, nec eius prædeceſsor, & etiam quando Reg. Cam. eſset in caſu, quo Reg. Curia poſset percipere releuium pro hac rata, tempore mortis illius, cuius occaſione fit deductio, quæ omnia ceſſant in vita militia, & in ſecundogenito eam prætendente; & *Authorem* ſequuntur *Capan. de Iure releu. d. p. 2. q. 14. n. 18. 19. & 20. Epiſc. de Afflict. in tit. controu. forenſ. in add. ad cap. 46.*

9 *n. 42.* vbi infert, ex relatis noſtris *Authoris* verbis, neutrũ verificari in annuis introitibus in burgenſaticum vẽditis, quia non diuiditur, nec ſeparatur à feudo rata, ſeù quota ipſius cum dominio, per venditionem annuorum introituum, nec tempore mortis creditoris Reg. Curia poteſt exigere releuium ab hærede creditoris, & cum debitum fuerit contractum pro commodo feudatarij, qui pecuniam percepit, non debet dominus directus pati diminutionem releuij, ſed hæres feudatarij, qui pecuniam pro venditione ſuſcepit, & latè proſequitur in *ſeqq. num.* de deductione horum introituum, de qua etiam *Capan. d. tract. par. 4. q. 6. Conſ. Hodierna contron. 47. & habes in Arreſt. 504.*

AD QVÆST. VI.

An vita militia diminuat releuium.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Q*Vaſtionem iſtam, ſeù potiùs* allegationem *addisam, edidit* Capan. *n. 1.*
Expenſa, quanàm ex releuio deducuntur in liquidatione fructuum, à num. 2. ad 6.

1 EGregiè, & neruosè hìc fundatur eadem concluſio, de qua in præcedenti egimus; vitam nẽpè, & militiam non minuere releuium; eamque imprimendam curauit *Capan.* poſt *ſuum tract. de vita, & militia fol. 241. vſque ad 244.* Aduertimus tamen, quod non videtur noſtri *Authoris* deciſio, ſed eſt *Allegatio* deindè inſerta, ſiuè quæſtio addita, vti eam appellat *ibid. Capan.*; Vnde remittimus ad annotata *in praced. quæſt.* Annotanda tamen ſunt aliqua circà deductionem expenſarum, de qua hìc, & ſuperiùs nonnulla tanguntur.

2 Eſt itàque de praxi indubitatum in Regno, ex quantitate releuij deducendas eſse expẽſas, gratia fructuum factas, vt poſt *Auth.* noſtrum, alioſq;

Ca-

*Capan.de Iure relen.p.1.q.13.Conſ.Ho-
dierna contr.47. n.1. Præſ. Ganauerr.
deciſ.34.n.14. & ſeqq.Reg.de Marin.in
obſ.ad R. Renert.471.n.1. Bottilier. de
ſucceſs.tit.de feud.& Vita militia cap.3.
n.19.& ſeqq.* Vnde *R.de Ponte de poteſt.
Proreg.tit.8.de refut.feud.§.4.n.15.* di-
cit, quod releuia deductis oneribus
ad nihilum ſolent reduci.

3 Deducuntur expenſæ factæ in co-
lendo poſſeſſiones, & colligendo fru-
ctus, item expenſæ molendini feuda-
lis factæ in renouando molam, quæ
arbitratur duratura per annos tres, &
in reficiendis inſtrumentis ligneis, ac
in reficiendo, & purgando riuo aquã
ducente, *Author hic n. 32.* & *q.9. nu.
23. Præſ.Ganauerr. deciſ.34. à nu.24.
ad 26.Reg.de Curte reſol.feud.cap.3.n.
71.& 72.* vbi ſubdit praxim, quod
4 Reg. Cam. ſolet reſeruare informa-
tionem capiendam in beneficium Fi-
ſci; ſimilitèr deduci quantitates de-
bitas Creditoribus, mercedes, & ſa-
laria Officialium exigentium introi-
tus feudales, & ſalaria Dohanerijs, &
Credenzerijs Dohanæ Baronalis, in-
quit *Capan.de relen.p.1.q.13.n.25. 26.
& 27.* ex *Auth.* noſtro infrà *q.14.*

5 Non autem deducuntur expenſæ,
quæ non ſunt factæ immediatè fru-
ctuum cauſa, veluti impenſæ pro cu-
ſtodia Caſtri feudalis, *Author* noſter
in *præced.queſt.5. n.5. Reg.Renert.dec.
225. Capan.d.p. 1.q.13.n.13. Ganauer.
d. dec.34. n.21.* vbi *num.22.* idem di-
6 cit de expenſis in fulciendo, & repa-
rando parietes Caſtri; Proùt, nec de-
ducendas eſſe expenſas in ſatisfa-
ciendo ſalarium Caſtellani, vel Æra-
rij, & alias ſimiles tenent *cit. Ganauer.
d.l.n.22.Reg.de Curte d.cap.3.num.71.*
Reg. de *Marin.ad* Reuerter. *deciſ.225.
num. 2.*

AD QVAEST. VII.

In releuio, an debeat fieri deductio Adohæ, quando illa non ſoluitur per feudatarium ex pacto.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

ADoha, an in releuij liquidatione deducenda ſit, n.1.& 2.

Et quid in adoha extraordinaria, num.3. et 4.

Vel ſi adoha non ſoluatur per ipſum hæredem, ſed per alium, et refertur exemplum, n.5. et 6.

1 INſurgit contingi-
bilis quæſtio, ſi in
anno, quo debe-
tur adoha, moria-
tur feudatarius, &
hæres teneatur ad
releuium, vel do-
natiuum debeatur
Regi, an hoc caſu feudatarius omnia
onera prædicta ſoluere teneatur, vel
vnicum tantùm, vel alterutrum ex
eis?

2 Et communis eſt concluſio in pra-
xi recepta, alterum tantùm deberi,
vel adoha tantùm, vel releuium, &
ſic quando adoha non reperitur ſolu-
ta, & contigerit deberi illo anno;
tunc quantitas adohæ, deducitur ex
quantitate releuij, & tantò minùs
ſoluitur pro releuio, & ſi reperitur ſo-
lutum releuium, & ſuperuenit ſolu-
tio adohæ, tunc etiam feudatarius nõ
debet moleſtari pro adoha, ne feuda-
tarius duplici onere grauetur, ha-
beatq; vnde viuat illo anno, ſemper
enim quod eodem anno duo onera
Vaſallo imponuntur, vnum tantùm
eſt ſoluendum, proùt eſt in Collecta
ex *cap.Papa Honorij, Author hic n.1.et
2. Reg. Tapia in rubr. de Conſtit.Princ,*

cap,

cap.4.n.77.Conſ.Paſchal.de patr.poteſt. p.4.c.1.n.14. Capan. de Iure releu.p.2. q.16.et de Iure adohæ q.13. Bilotta concluſ.feud.18.n.15. Thor.in comp.dec. t. 1. ver. releuium, an teneatur fol.471. Laratha in Theatr.feud.p.12. dilucid. 29.et 54.Reg.de Curte reſol.feud.cap.3. n.71.R.de Marin.in obſ.ad R. Reuert. dec.247.n.1.et obſ.371.n.1. vbi R.Reu. declarat, quando intrà annum,à die mortis computandum, adoha impoſita eſſet; ſecùs ſi adoha ſoluta eſſet eodem anno per defunctum, & ità deciſum refert in cauſa *Comitis Triuenti*,ſub die 4.Septembris 1521.defuncti, qui de menſe Ianuarij adoham ſoluerat;ſequitur *De Luca in obſeru.ad Praſ.de Franch. dec. 306.n.4.*

3 Diuerſum autem eſt in adoha extraordinaria, ob aliquas imminentes neceſſitates impoſita,& ſic cum quæſtio accidiſſet in cauſa releuij debiti Regiæ Curiæ,ob mortem *Ill. Principis Melphicti*, qui ex hac vita migrauit anno 1632., quo Baronibus Regni,occaſione imminentis neceſſitatis belli, fuerat Regio iuſſu præcedente iniunctum, vt Domino noſtro Regi auxilium præſtarent, cum tot Equitibus, conſideratione habita ad eorum vires;vnde in liquidatione releuij dubitabatur, num in illa medietate fructuum Regiæ Curiæ debita, pro releuio deduci deberet id, quod ſucceſſor in feudo impendit pro faciendis *Equitibus*; Et affirmandum videbatur, ne feudatarius duplici onere grauaretur; At Regia Camera ſub die 24. Ianuarij 1656. contrarium iudicauit, ex quo dictum ſeruitium non eſt adoha, neque perſonale ſeruitium, ſed quoddam ſubſidium per accidens occaſione imminentis neceſsitatis elargitum, & fuit potiùs voluntarium, quàm coactum, vt refert *Reg.de Marin.d.obſ.247.n.2. & 3.*quem ſequitur *De Luca d.obſeru. 306.num.5.*

4 Contrarium quoq; dicendum videtur, adhùc ſcilicèt deberi alterutrum, quia ambo proueniunt ex neceſsitate legis; nempè adoha, & ſic ſeruitium militare, ex neceſsitate legis mortuæ, & donatiuum ex neceſſitate legis viuæ, vt probat *Marin. Frecc. de ſubfeud. auctor. 3. num. 26.* quia etſi donatiuum ſit voluntarium, tamen dicit *Praſ. Amat.conſ.12.* quod nullus euadere poteſt rigidos exactores dicti donatiui,& iuxtà *Ouidij* monitum, *eſt orare Ducum, ſpecies violenta iubendi*, ſequitur *Capan. de iure adoh.d.q.13.num.9. & ſeqq.* Si autem ea ſit neceſsitas, vt extrà ordinem donatiua gratioſa petantur, & ex beneuola, ac prompta deuoti animi totius populi, & ſubditorum erga ipſum Principē ſignificatione, & oblatione proueniant, non videntur excepti Vaſſalli, qui maiori fidelitatis,& amoris nexu adſtricti,promptiores quoque exhibere ſe debent in fouendis Principis commodis,*arg. tit.de forma fidel.& l.1.in fin.C.de conduct. priuat. fiſc.lib.11.*

5 Sed quid ſi adoha non ſoluatur per ipſum hæredem petentem inueſtituram, ſed per alium, vt quia feudum fuerit venditum eum pacto,quod vēditor ipſe teneatur ſoluere adoham, an ſi moriatur iſte emptor,poſsit hæres deducere in releuio adoham per ipſum non ſolutam? Et in hac quæſtione, quam nouam dicit noſter *Author num. 3.* Præſidentes illius temporis diſtinxerunt, aut ille emit feudum liberum ab onere adohæ,& Rex præſtat aſſenſum, itaùt tale tranſierit in emptorem, tunc fuit dictum, non deberi fieri adohæ deductionem,quia adoha non fuit ſoluta, & feudum ea lege, ne ſeruitium ſoluatur, datum intelligitur;

6 Si verò feudum non fuerit venditum francum, ſed venditor promiſit ſoluere adoham, & Rex in aſſenſu reſeruat ſua iura, ſiuè expreſsè, ſiuè tacitè, per clauſulam,*Iuribus Curiæ ſemper ſaluis*, ſub qua clauſula releuium includi, probat *Capan. de Iure releu. par.3. quæſt.10.* & tunc fuit iudicatum, quod debeat fieri deductio adohæ, etiam ſi per illum feudatarium

tarium

tarium non fuerit ſoluta adoha, quia ſufficit, vt à quocunque Rex illã recipiat, & ità deciſum fuiſse tradit noſter *Author num.* 5. *&* 6. quem per per eadem ferè verba refert, & ſequitur *Capan. d. tract. p.* 2. *q.* 16. *n.* 24. *&* 25.

AD QVÆST. VIII.

An releuium poſſit exigi à tertio poſſeſſore, & quid in duplicato.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

R*Eleuium ſoluendi onus, an ſit reale, vel perſonale, & quemcunque poſſeſſorem ſequatur, à num.* 1. *ad* 3.
Deciſ. *hanc trãſcripſit* Thor. *n.* 2. *in fin.*
Quiduè deciſum fuit in cauſa creditorum Ill. Marchionis Gruptulæ, n. 4.
Et qualitèr procedat in releuio duplicato, vel in habente cauſam à Fiſco, ſiuè poſt deualutionẽ feudi, n. 5. *&* 6.
Releuium, an ſit onus feudi extrinſecum, an verò intrinſecum, num. 7. *&* 8.
Et an cedat in damnum hæredis, vel creditorum, num. 9.

1 SVbuenit alia q̃ſtio, an onus ſoluendi releuium ſit reale, vel perſonale, cum ſi realis actio eſſe concedatur, sempèr afficit rem, & quemcunque rei poſſeſsorem ſequitur, quod ſi perſonalis referatur, tantùm circà obligati rei perſonam reſtringitur; ſi verò mixta ſit, vel perſonalis in rem ſcripta, tunc contrà rem, etiam exerceri poteſt, §. *omnium, Inſt. de action.*

2 Et perſonalem tantummodò, pro releuio competere actionem, concludi videtur; fuit enim introductum moribus, quorum diſpoſitio dirigitur in perſonam ſucceſsoris, eam obligãdo, ad ſolutionem releuij, & ſic eſt quędam pręſtatio extrinſeca à feudo, vt probatur ex *Andr. de Iſern. in cap.* 1. §. *ſed ſi plures num.* 11. *per quos fiat inueſt.* Et in Regno pęna non accipientis intrà annum inueſtituram, & non ſoluentis releuium, cum non ſit caducitatis, vel amiſsionis feudi, ſed duplicatæ ſolutionis releuij, obligatio eius non reſpicit feudum, ſed perſonam, & præſertìm in duplicato iſto releuio, quod debetur pro dicta pęna; nam in pęnalibus Fiſcus non habet hypothecam, vt alibi diximus; & ità hanc ſententiam tenent poſt *Frecciam Pręſ. de Franch. deciſ.* 121. *num.* 6. *&* 14. *Gizzarell. deciſ.* 8. *num.* 3. *& ſeqq. Bilotta concl. feud.* 18. *num.* 2. *Reg. Tapia lib.* 6. *Iuris Regni tit.* 20. *in annot. ad Conſt. poſt mortẽ n.* 35. *&* 36. *f.* 216. *Io. Bapt. Thorus in comp. dec. p.* 2. *ver. releuium, an exigi debeat fol.* 548. vbi poſtquam tranſcripſit hanc noſtri *Authoris* deciſionem, comprobat *cit. deciſ. Gizzarell.* ſecundùm quam iunctis S. C. Aulis referente *Conſil. D. Gregorio Angulo* deciſum refert in cauſa *Ill. Marchionis Cuſani cum Multiplico de Pauese* die 14. Maij 1626. ac teſtatur etiam *Capan. de Iure releu. p.* 1. *q.* 13. *in fin.* Qui tamen omnes fatentur, Regiam Cameram de facto, & ſine actione reali, conſueuiſse procedere contrà tertios poſſeſsores.

3 Non eſt tamen recedendum à deciſione per *Authorem* noſtrum hic tradita, quod verè, ſcilicet debeatur releuium à tertio poſſeſsore, quam ſententiam quoque tenent *De Medic. conſ.* 18. *num.* 10. *Reg. de Ponte de poteſt. Proreg. tit.* 4. *de regal. impoſ. num.* 13. *Mele ad Gizzarell. deciſ.* 8. *n.* 15. *Barbat. de diuiſ. fruct. par.* 2. *cap.* 14. *à n.* 12. *Laratha in theatr. feud. par.* 12. *dilucid.* 39. *n.* 10. *&* 11. *Conſil. Staib. cent.* 2. *reſol.* 176. *à num.* 77. *Reg. de Curte reſol. feud. cap.* 3. *num.* 68. *De Luca ad Præſ. de Franch. deciſ.* 121. *num.* 3. *Conſ. Petr. Caranita in ſua lection. feudali n.* 18. in

fine

fine huius §. inſerenda; & *Authore* noſtro relato, comprobant *Capan. de iure releu.par.1. quaſt.13.* poſt *nu.30.* vbi tranſcripſit allegationem *Garciæ Barrionneuo Marchionis Cuſani* in dicta cauſa *multiplici*, *& par.3. quaſt.3. Gallupp.in meth.feud.par.4.cap.4. n.13. & 14. Nouar.collect.3.num.19.verſ.Et quãtitas,ſuper prag.18.de Off.Proc.Cæſ. Reg.Capyc.latro deciſ.92.n.4.& 5.lib.1. & conſult. 13. à num. 24. & 25. lib.1. Praſ.Ganauer. deciſ.R.C.4. num.62.& per tot. Epiſcop. de Afflict. in ſuis controu.for. in ſupplem. addit. ad cap. 47. ex num.1. fol.32.Iul.Capon.diſcept.for. 394.num.40. & ſeqq. tom. 5.*

4 Et in cauſa creditorum *Marchionis Gruptula*, in qua Fiſcus prætendebat Terrã *Gruptula* eſſe deuolutã in beneficiũ R.Curię ob mortẽ *Marchionis D.Caroli Sãchez de Luna* abſq; hærede in feudis, & frater vterinus pętendebat, Ipſum eſſe hęredem, & comparuit in R. Camera, denunciando mortem fratris, petendo inueſtituram, offerendo releuium, tandem Fiſcus deuenit ad concordiam cum fratre vterino, & illum admiſit ad ſucceſſionem, mediante ſolutione octo millium ducatorum, incluſo releuio, vt *in deciſ.* R.*Cam.* 1.2. *& 3. Praſ.de Ganauerro*, cumque fuerit deciſum, cauſam remitti ad R.Cam., dum tractabatur de articulo ſucceſſionis fratris vterini in dicto feudo, teſte *Reg.Sanfel. in prax. iudic.ſect.17. num.* 10. cauſa propoſita, fuit etiam dubitatum, an liceret Fiſco trãſigere, ſine colluſionis labe, in præiudicium creditorum, vt apud *cit. Ganauer.dec.3.* Et an ſolutio releuij ſit onus reale, cui tãquàm credito anteriori, deberẽt cedere fructus feudi, an verò perſonale, itaùt applicandi eſsẽt creditoribus, & Fiſcus agere deberet cõtrà perſonam ſucceſſoris? Et pro releuio, pecuniam peruentam ex fructibus *Gruptula*, fuiſſe liberatam Regiæ Curiæ, excluſis creditoribus Marchionis, etiam cum aſſenſu, teſtantur *Praſ. Ganauerr. d. deciſ. 4. & Conſ.Petr.Carautta in dict. ſua lection. feudal. num.19.* qui fuit Aduocatus creditorum.

5 Quod non ſolùm procedere reſpectu ſimplicis releuij, ſed etiam reſpectu releuij duplicati, vt pro illo Fiſcus habeat actionem realem contrà tertium poſſeſſorẽ, *Author* noſter *hic* firmat *n.12.* quem referunt, & ſequuntur *Capan. d. par.3. quaſt. 3. num.19. Reg.Capyc.latr.d.deciſ.92. n.5. Capon. d.diſcept.394.num.41. in med.*alijque.

6 Limitant verò *Reg. Rouit. conſ.97. num.6. lib. 2. & Montan. controu. 20. num.10.* poſt *Frecc.de ſubfeud. auth.3. num. 27. verſ. Quaro*, ſi feudatarius tertius poſſeſſor haberet cauſam à Fiſco, vt Fiſcus eo caſu non poſſit agere pro releuio debito per prædeceſſorem, itaùt feudo deuoluto, nequeat deindè, nec etiam præferri creditoribus feudi; vt conſuluit *Camill. de Medicis conſ. 55. à num. 5.* quem ſequitur *Capan. de iure releu.par.4. q. 4.nu.11.* licèt alitèr ſcripſerit *De Luca lib.2. de linea legali art. 111. num. 3.*

7 Nec officit, quod releuium ſit quędam præſtatio extrinſeca à feudo per morem inducta ex *Andrea de Iſernia*; Nàm pretèr reſponſiones traditas à *Capon.d.loc.num.44.& ſeqq.& à Garzia Barrionneuo in d.§.2.* apud *Capan. d.par.1. q.13. poſt num.30.* vbi etiam confutat *Gizzarellum d.deciſ.8.* dicimus, quod eo ipſo, quo feudatarius accipit inueſtituram, contrahitur debitum fiſcale ex releuio, moribus inſtituto, & poſteà à iure ſcripto canonizato in *Conſt.poſt mortem*, pro quo vti Fiſco debito, tacita contrahitur hypotheca, *l.1. & 2. C. in quib. cauſ. pign. l.aufertur §. fiſcus D. de iure fiſc.* quæ ſequitur rem, pęnes quoſcunq; reperitur, *l. Imp.2. D. de public.* Imò onus releuij eſt intrinſecum feudi, & ineſt à iure conſuetudinario, & ſcripto, fuit enim moribus introductum, & iure ſcripto approbatum per *dict. Conſt.* ideoque de primęuo, & ſimplici more non adhùc in legem redacto, loquutos *Andream*, & *Frecciam*, probant *Capan. d. par. 1. quaſt. 7. ex*

*num.*24. *Præſ. de Ganauerr. d. deciſ.*4. *ex num.*23.32.*&* 33.*& ſeq.* Et ſic negari non poterit ad minùs eſſe actionem ex lege Regni, & per conſequẽs condictionem ex lege, & in rem ſcriptam, *Capan.d.q.*7. *num.*33.

8 Præterea, etiã præciſa veritate doctrinæ *Iſernia*, ꝙ releuiũ ſit præſtatio extrinſeca à feudo, non per hoc competit actio perſonalis tantùm pro releuio, vt dicit *Camill.de Medic. d.conſ.* 18. *in princ.* Sed eſt præſtatio extrinſeca à feudo, cum hypotheca feudi, orta ex illo contractu, ſeù quaſi, ratione petitionis inueſtituræ, & ſic eſt onus feudi non intrinſecum, ſed extrinſecum contractum, per feudatarium, quia illa hypotheca eſt onus, & ità intelligendos eſse *Ann. Medic. Reg.Tap.* & *Marcian.* inquit *Conſ.Petrus Carauita in d. lection. feud num.* 21. ex quo aſsetunt, hodiè releuium eſſe factum onus feudi, nàm R.Cam. agit cõtrà tertios poſseſsores, quodq; hoc intelligendum eſse ait de onere extrinſeco, orto ex contractu per ipſum feudatarium, & *Marcian. in conſ.* 34. *num.*1. dicit quaſi onus, & *Capan. in* 3. *par.* ponit quatuor *quæſt.*1. 2.3. *&* 4.

9 Et propterea propriè eſt onus ipſius hæredis feudatarij, & in eius damnum cedit, non autem in damnum creditorum feudatarij defuncti, vt fuit iudicatum in S.C. *Gizzarell. d.dec.*8. *Reg.Capyc.latr. d. deciſ.*92. vt procedit reſpectu creditorum cum aſsenſu, reſpectu quorum hæres non poteſt deducere ſolutionem factam pro releuio, ſed reſpectu creditorum ſine aſsenſu, & legatariorum ipſe tenet, quod ſolutio releuij cedat in eorum damnum, & hæres poteſt deducere. Et in cauſa creditorum Ill. *Ducis Granina D. Michaelis Antonij Vrſini* in vna Aula per S.C. fuit iudicatum, ſolutionem releuij cedere in dãnum creditorum, & Ill. *Ducíſsa Sermoneta* ſoror, & hæres, fuit declarata creditrix Patrimonij *Ducis D. Michaelis Ant. fratris* pro quantitate ſoluta pro releuio, vt refert *cit.Carau.d.lect. feud. num.*22.

AD QVAEST. IX.

Feudo refutato qualitèr, & quando debeatur releuium.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Releuium, an debeatur ex feudi refutatione proximè ſucceſſuro facta, num. 1.

Deciſ. *iſtam* Dom. Reg. *traſcripſit* Reg.de Marin.*ibid.*

Et ad materiam inſeritur Conſultatio *per* Authorem *elucubrata, n.*2.

*Enarratur cauſa ſtatus, à num.*3. *ad* 6.

Et refertur notabilis Reg.Cam.*conſultatio, num.* 54.

Releuium moribus odiosè, ac irrationabilitèr introductum, num. 7. *&* 8.

*Et an debeatur ex contractu inter viuos, aut ex refutatione, à n.*9. *ad* 16.

Clauſula in regiſtratione refutationis apponi ſolita, vt liceat Regio Fiſco exigere releuium à quo voluerit, *exponitur, à num.* 17. *ad* 19.

Releuium, qualiter exigi poſsit ex pacto, ob refutantis, ac refutatarij obitum, vbi refutatio aſſenſu indiget, n. 20. *&* 21.

Et declaratur gratia anni 1557. in pragm.14.& 15.de feud. *in refutationibus,* ex nunc pro tunc ſequuta morte, *& quid reſeruato vſufructu, vel purè, à num.* 22. *ad* 34.

Subſcriptio, vidit fiſcus, *an præiudicet Regio Fiſco, num.* 35.

*Fraudes releuiorum in refutationibus quomodò præſumantur, aut excludantur, à num.*36. *ad* 53.

Et

1 EA eſt concors omnium ſententia, vt ex feudi refutatione bona fide non animo fraudandi facta, releuium minimè debeatur, cum habeat illud ex contractu inter viuos, non verò ex ſucceſsione, pro qua releuium ſolui moribus introductum eſt, vt docet *Author* noſter *hic n.* 11. cuius verba tranſcripſit *R. de Marinis ad Reuert. deciſ.* 271. *num.* 4. *&* 5. & Nos
2 poſt alios dilucidauimus in ſequenti *Conſultatione, pro Ill. Duce Tulbij D. Hieronymo Pignatello* exactè lucubrata, ea quidem mente, vt illam pro annotatione quoque ad *hanc quæſtionem* poneremus.

CONSVLTATIO
PRO

Ill. Duce Tulbij D.Hieronymo Pignatello, nepote, ac refutatatio Illuſt. Principis Strongoli, & Comitis Meliſſæ D.Dominici Pignatelli.

CVM
REGIO FISCO.

Super regiſtratione refutationis feudorum, abſque clauſula, releuium exigendi, tàm per mortem refutantis, quàm refutatarij, *ſed, vt moris eſt, facienda, ad intellectum* Pragm. 14. 15. & 20. de feud.

D. O. M.

3 SI auctoritates Patronorum in iudicijs valerent, ab ampliſſimo viro Fiſci cauſa defenditur; ſi vſus, à peritiſſimo; ſi ingenia, ab eloquentiſſimo (vt cum eloquentiæ Patre exordiar *in Orat. pro l. Corn. Balbo*): Quæ ſunt igitur meæ partes? auctoritatis tantæ, quantam vos in me eſſe voluiſtis; vſus mediocris; ingenij, minimè voluntati paris. Vtinam verò, vtinam *Ciceronis* eloquio, *Papiniani* acumine, *Vlpiani* elegantia, *Pauli* copia vti poſſem, aut alacritate *Demoſthenis*, iucunditate *Iſocratis* excitari, & permiſcere omnia cum *Pericle* valerem: Veruntamèn orationis meæ defectum ſupplebit noſtra hæc tàm bona, imò optima cauſa, in qua, quò plura dicam, plura video adhùc eſſe dicenda: & Fiſcalis inſimùl inſtantiæ rigorem temperabit Senatorum probata integritas, ac ſumma doctrina, quorum idem, ac *Caligulæ* pium quandoque, *Suetonio* teſte, votum, *ne quid reſpondeant præter æquum*; Eoq; magis fauſto affulgente ſydere digna Clientem fouet ſpes, in virtute ipſiuſmet lectiſſimi Fiſci Patroni, qui *illa vera lucra* diiudicat, *quæ integritate ſuffragante* percipiuntur, nec quærit *de poteſtate, ſed potius de iure victorias, quando laudabiliùs à parte Fiſci perditur, cum iuſtitia non habetur*, ex monito *Theodorici Regis*, apud *Caſſiodor.*

nar. lib. 1. epiſt. 22. Marcello Fiſci Aduocato reſcribentis.

4 Quod, vt ratum faciam, atque teſtatum, veram facti ſeriem, ea, qua potero breuitate, prænarrabo.

Facti enarratio.

Ill. D. Dominicus Pignatellus Princeps Macellę, vulgò Strŏgoli, & Comes Meliſſæ, iã retroactis annis primò duxerit in vxorem Ill. Ducis Montis Sardi D. Ioſephi Caraccioli Sororem, cum qua filiam, poſt modicum temporis è viuis ablátam, procreauit: Ipſaque deinde in ſecundo partu ad meliorem vitam profecta, denuò quatuor ab hinc annis, præfatus Princeps in matrimonium duxit Ill. Principiſſam Macchiæ D. Dianam Gambacurta, quæ licet cum primo eius viro filios minimè procreaſſet, cum prædicto tamen Strongoli Principe filiam in lucem emiſit, in cuius doloroſo partu mater ipſa, & cum ea, poſt ſeptuaginta dies, eadem filia communi luce orbatæ fuere: Qua de re Princeps ipſe anno 1689. non ſemel ad coniugalem ſtatum iterùm redire ſtuduit.

At quia Ill. D. Hieronymus Pignatellus, Tulbij Dux, Ill. Duciſſæ D. Lucretiæ Pignatellæ, præfati Principis vtrinque coniunctæ Sororis primogenitus filius, cuius tueor iura, ſacroſancto matrimonij fœdere D. Iſabellam, D. Ioannis Pignatelli filiam recepit, & iamnùm cum ventre prægnante; Conſiderauit, & fecit Strongoli Princeps, non amplius ei opus eſſe pro ſuæ domus conſeruatione ad aliud matrimonium conuolare; dum ipſe Dux D. Hieronymus, ex Principis veluti Sorore Nepos, imò de eiuſdem familia, ac lineâ Pignatellorum de Rafello, *agnationis incrementum propagare, vetuſtæ familiæ claritatem, Domuſque bona iàm præualet conſeruare; Propterea Strongoli Ciuitatem, ac Meliſſæ oppidum, vnà cum titulis, præfato Duci D. Hieronymo eius nepoti inter viuos donauit, refutauitque.*

Pro cuius refutationis validitate ab anno 1689. ſub die 13. Decembris cum inſtrumento opportunis clauſulis roborato præceſſit d. Ill. Duciſſæ D. Lucretiæ, ipſius Ducis Matris, ac Principis Sororis, de medio abdicatio, & conſenſus, ſuper quo die 19. Decembris Regius aſſenſus fuit impetratus, ac in forma Regię Cancellariæ expeditus, ad exuberantem quidem cautelam, cum illo opus non eſſet, Anna in rubr. de Vaſall. decrep. ætat. a n. 261. viq. ad 291. Reg. Rouit. ſuper Pragm. 1. num. 117. de titul. abuſ. Camill. de Medic. conſ. 77 num. 24. *prout ità per S. R. C. deciſum refert* Thor. in comp. deciſ. tom. 1. verbo refutatio facta, Nouar ſuper Prag. 20. de feud. collect. 16. num. 8.

Qua ſtante abdicatione, & conſenſu dictæ Duciſſæ, dicto Principi proximè ſucceſſuræ; mediante procuratione cum ſpeciali mandato ab ipſo Principe facta, ſub die 31. Maij currentis anni, Neapoli, ad beneficium d. Ducis primogeniti, abſque vlla reſeruatione, aut conditione, ſed purè, ſimpliciterque, ex memorata, eaque firmiſſima conſeruandæ Domus ratione, ſtipulata eſt refutatio.

Hinc eſt, quod inita refutatio, abſque aſſenſu legitima redditur, cum aſſenſus Domini in ceſſione cum conſenſu proximioris, vel immediatè ſucceſſuri facta, minimè requiratur, vt pro indubitato fundat Camill. de Medic. conſ. 136. a num. 7. ad ſeqq. *& ſic contra Fiſcum in fortioribus quoque terminis pluriès per Reg. Cam. deciſum refert* ibid. num. 13. *Eòque potiùs pro validiſſima firmatur, cum ſit ſimplex, & abſque reſeruatione, aut conditione aliqua, ex quo aſſenſu non indiget,* Reg. de Marin. ad Reuert. deciſ. 450. in obſer. num. 2. *poſt alios.*

Cauſæ ſtatus.

Requirente verò Reg. Pragm. 20. de feud. *vt Fiſco innoteſcat, quod infrà quindecim dies*
5 *refutatio regiſtretur, cumque in Supremo Regiæ Cameræ Tribunali pro regiſtratione inita fuerit relatio,* ſolertiſſimus Fiſci Patronus *hac formula inſtitit.*

Fiſcus non impedit regiſtrationem, dummodò in regiſtratione apponatur clauſula, ſtante quod refutatio eſt omnium feudorum, liceat Regio Fiſco exigere releuium, tàm per mortem refutantis, quàm per mortem refutatarij, & reſpectu capitum contentorum in Reſulta inſtat fieri mandatum.

Aſſumptum.

6 Hæc, vt expoſui, Senatores optimi, ità geſta ſunt: nunc verò reliquum eſt, vt oſtendam Fiſcalis inſtantiæ rigorem, ſub Iuſtitiæ, ac æquitatis ductu, harumque ſub auſpicijs ſtatuendam eam, & pro votis diffiniendam: Abſit verò, vt releuium moribus odioſè introductum, & quidem in ſucceſſione mortis cauſa tantùm, ad actũ inter viuos protrahatis; ac vſitatum exactionis morem, vel ob refutatarij, vel refutantis obitum, Fiſci euincat auctoritas: Et quoniàm ſub eximio I.C. qui fiſci partes nunc dignè ſuſtinet, non de poteſtate, verùm de iure inquiritur; Ne hac in cauſa meis partibus videar defuiſſe, per hæc certò certiùs Clientis Iuſtitiam demonſtrandam obſequentèr duxi.

EST

7 **E**St equidem notum, quàm quod notiſſimum, de iure communi feudorum, Inueſtituræ renouationem, ſeù reintegrationem à directo Domino gratuitò faciendam, *Feudiſtę ex cap.1. §.praterea ſi quis, de prob. feud. al. per Frid. & c. vn. de prohib. feud. alien. per Loth. cum concord. Schrader. de feud. p.6.c.3.num.24. Roſenthal. in ſynopſi feud. cap.6. tit. quib. mod feud. acqu. concluſ.66.num.3. Vult.1.f.7.n.95. & ſeq. Bocer. de inueſt. feud. c.5.n.5. & 6. Rudinger. in meth.1.f.lib.1. c.11. n.33. & ſeq. & lib.1. contr. for. c.6. poſt alios Georg. Schultzen. in ſynopſ.1.f.c.9.num.62. Georg. Adam. Struu. in ſyntag.1.f. cap.10. Aphor.1. & Aph 3. & 4.*

I. *Releuium moribus odiosè introductũ,*

8 Moribus autem introductum in Regno, vt ſoluatur releuium, quod eſt medietas fructuum anni illius, quo moritur feudatarius; cuius memor eſt *Imperator Federicus* in Regni *Conſt. poſt mortem in fin.* ibi: *Recepto veruntamen aliquo releuio, vt eſt moris, &c.* vbi Feudiſtarum coryphæus *Andreas de Iſernia,* nullibi inueniſſe quid ſcriptum de releuio fidem præſtat, niſi quod ipſe ſcribit *in cap.1. §.ſed, & res, per quos fiat inueſt. & in cap.1.§.ſimilitèr n.14. de cap. Corrad.* inquiens nomen hoc *releuium* eſſe barbarum, ab vſo tantùm loquendi introductum, extrà naturam feudi, & de rigoroſa conſuetudine, quæ non extenditur, *ad tex. in l. cum quidam, D. de liber. & poſth.* illudq; eſſe odioſum, & cognitum ex quadam conſuetudine, ſeù improbo more teſtatur *Andr Capan. in tract. de iure releu. p.1. q 1. num.4. & 5.* poſt alios quos amplectitur *Pratus diſcept. for. t.3 cap.21. à n.2. & pract. obſ. cap.8.n.10. & 11.* & odioſum, ac irrationabile fatetur *Reg. Reuert. dec.564.n.4.* Imò *Marin. Freccia de ſubfeud lib.2. auth. 3.n.3.* dubitando ait, præfatum improbum morem in hoc Regno tempore Gallorum hic viuentium effluxiſſe, quod *Freccia* dictum, ex eadem conſuetudine apud eoſdem Gallos vigente, comprobat *Capan. tit. loc. n.7.*

9 **E**X quibus euidentèr infertur, quod, cum ab hærede in ſucceſſione feudi releuium deberi mos Regni introduxerit, non autem a contrahentibus, ſi diſtrahatur, & transferatur feudum in vita, illud non debetur: Fuit hæc magiſtralis eiuſdem *Andrea* doctrina *in dict. Conſt. poſt mortem 1. col. nu.50.* ibi: *Vndè, & Filius, vel alius ſuccedens, quia eſt moris, ſoluit releuium, contrahentes verò non, ſicut ementes, et donatarij, nec filius, quando ſibi ſucceſſuro pater donauit, niſi tunc donaſset omnia bona ſua, etc.*

II. *Ex feud ſucceſſione tantùm debetur, non verò eiuſdẽ inter viuos translatione.*

Idemque *Andr. in d.c.1 §.ſed et res n.7. per quos fiat inueſt. Ad primum,* inquit, *reſpondetur, quod releuium ſoluitur ab hærede; ab emptore, et contrahente non ſoluitur; ſic ſe habet conſuetudo, mos, et forma Curia, vt, et de hoc not. infrà de Cap. Corrad. §. mulier; Vndè ſemper pater, vt excludat Curiam à releuio, donabit filio feudum in vita ſua, qui faciet fidelitatem, et inueſtituram petet infrà annum, et nihil ſoluet: hoc iuſtum eſset tunc, quando in fraudem. hanc* (non faceret), addit *Liparul. ibi lit. E.*

Et inferiùs ibi: *Veriùs videtur, vt etſi donetur illi, qui aliàs ſucceſſurus eſt, vt ſi pater filio vendat, vel alienet non omnia bona feudalia, vt ſuprà dicitur, quod non ſoluatur tunc releuium, quia in ſuccedente hærede tantùm ſolutionem releuij mos introduxit, et cum ſit minùs rationabile, vt ſoluatur, quod non eſt impoſitum, nec promiſſum, non trahitur ad ſimilia, etiam eandem rationem habentia, etc.*

10 Et ita ſe habet communis Noſtratum ſententia, rerum etiam iudicatarum anctoritate firmata; nempè ex refutatione proximè ſucceſſuro facta releuium non deberi in morte refutantis, ea, quam Anteſignanus *Andr.* tradidit, ratione, quia releuium ſolui debet per ſucceſſionem defuncto, non verò per acquiſitionem factam inter viuos.

Afflict. in d §.ſed, et res n.21. et in Conſt. conſtitutionem D.M. n.16.
Ant. Capyc. in repet l. Imperialem § prateread n.23. verſ. extrà f.53.
Freccia de ſubfeud. lib.2. auth.3.n.17. et 34.
Io. Vinc. Anna alleg.23.n.9. et alleg.97.n.16. et ſing.568.
Trſ. de Franch. deciſ.121.n.4. et 5. vbi *de Luca in obſ. n.4.*
Reg. de Ponte lect. feud.2.n.50. et 51. et de poteſt. Proreg. tit.8. de refutat. feud. à n.1. et § 3 n.1. et 4. vbi *Thor. in add.*
Reg. Moles in dec. Reg. Cam. §.21. de iure releu. q.9.n.1.
Reg. de Curte ref feudal. cap.3.n.50.
Reg. Reuerter dec.271.324. et dec.294. num.1. dec.343.n.1. dec 403.n.2. vbi *R. de Marin in obſ et ad dec.564.n.1. et in calce Arreſti R. Cam.702. in p. edit.*
Camill. de Medic. conſ 18.n.10. et 11.
Epiſc. Ricc. collect.1133.

Conſ.

Conſ. Marcian. conſ. 38. ferè per tot.
Laratha in Theatr. feud. p. 12 dilut. 49. n. 14.
Capan. de iure releu. p. 4. q. 14. et ſeqq.
Gallupp. in meth. feud. p. 4. cap. 4. n. 45.
Borrell. in ſumma dec. p. 1. tit. 38. de releu. n. 45.
Reg. Tapia lib. 6. iur. Regni tit. 20. n. 13. et 14. et tit. 21. de refut. feud. n. 12. et 13.
Thor. in comp. dec. p. 1. ver. releuium, et p. 2. eod. v. et p. 1. ver. refutatio.
Conſ. Rocc. reſponſ. 43. n. 9. et reſp. 52. d n. 7.
Conſ. Pratas forenſ. diſcept. t. 3. cap. 21. n. 6. et Pract. obſ. cap. 8. n. 5.
Gizzius in obſ. ad R. Capyc. latr. tom. 2. dec. 186. n. 10.
Rodocr. in add. ad R. de Marin. t. 1. reſol. 23. num. 6. et 7.
Conſil. Altim. in obſeru. ad Reg. Rouit. conſ. 31. num. 20. et 21. lib. 1. et ad conſ. 9. nu. 7. et 14. 2. tom.
Rota in annot. ad R. Rouit. conſ. 59. n. 8. to. 1.

11 Id, quod expreſsè declarauit *Pragm.* edita anno 1579. circà præſentationem refutationum in R. Cam. infrà 15. dies, quæ eſt 20. de *feud.* in illis verbis (*E perche quando dette refatationi ſono ben fatte ſenza fraude, portano eſcuſatione dal releuio*) vt obſeruat in illius *annot. Reg. Tapia lib. 6. iur. Regni tit. 21. fol 200. poſt Reg. de Ponte de poteſt. Proreg. tit. 8. §. 4. n. 4.* & notat etiam *Conſ. Roccus reſp. 43. n. 28. in fine.*

III. *Vndè ob refutatarij, non refutātis naturalē mortē exigendum.*

12 ET ſic ob mortem refutantis, releuium minimè debetur, cum refutatarius non veniat, vt illius ſucceſſor, ſed habuit feudum ex refutatione, non ex ſucceſsione: releuium autem in ſucceſsione per naturalem mortem tantùm eſt moribus introductum, vt prefati DD. communitèr tradunt. Vnum verò haud prætereundum arbitror, quod in fortiori hypotheſi, diffinitum per Regiæ Cameræ Senatum refert *Reg. Reuert. in dec. 403.* vbi Ill. Marchio Vaſti, donatarius Principatus Francauillæ, & ſi non eſſet immediatè ſucceſſurus, tamen cum haberet aſſenſum, fuit abſolutus ab imperitione fiſci petentis releuium ob Principis donantis obitum; alijque ſimiles caſus deciſi leguntur apud eundem *Reg. Reuert. dec. 404. n. 4.* vt alias deciſiones conſultò prætercam.

13 Quòd vſquè adeò verum eſt, vt mos iſte ſoluendi releuium ob feudatarij mortem intelligatur de vera, non autem ficta, nempè per ingreſſum religionis, per clericatum, vel per foriudicationem in Regno, ex ſæpè ſæpiùs repetita ratione, vt in vno illo ſucceſſionis caſu releuium ſit introductum, *Reg. Reuerter. dec. 564. t. 2.* ibique alios addit *Reg. de Marin. n. 2.* ſubnectens, per Reg. Cam. iudicatum in cauſa Ill. Ducis Salandræ D. Hippolyti Reuerterij non deberi releuium ob mortem ſui fratris primogeniti, qui cum Theatinam Religionem ingrederetur, ei bona omnia feudalia refutauit, quia per refutationem, & religionis ingreſſum acquiſiuit: de qua deciſione adeſt *R. Cam. Arreſt. 709.* de anno 1659. apud eundem *Reg. de Marin. in 2. edit.* meminitq; peritiſſimus noſter S.R.C. Decanus *Dux Vaſti Girardi D. Carolus Petra ſuper 2. rit. M.C. n. 16. circà med.*

14 Præterea, licet refutatio dicatur præuentio, ſeù anticipatio ſucceſsionis, & ſic quædam abdicatio, & remiſſio iuris ſui, donando ei, qui aliàs eſset ſucceſsurus, vndè releuium ſoluendum eſſe videbatur, cum ſemper pater hoc facere poſſet ad euitandam releuij ſolutionem; Attamen ſecundum omnes DD. tali caſu releuium non ſolui teſtatur *Reg. de Ponte de poteſt. Proreg. d. tit. 8. §. 3. n. 4.* ex eo, quia debetur ex conſuetudine in ſucceſſione tantùm per mortem, quæ non extenditur vltrà caſum; Proindè allucinatum eſse *Io. Vinc. de Anna in repet. c. 1. de Vaſal. decrep. ætat. num. 226.* dicentem, refutationem ſapere vim vltimæ voluntatis, idem *de Ponte* prudentèr obſeruat.

15 Neque in hoc vado hærebit ingenij mei cymba, ſi *Andr. Iſern.* grauiſſimi ſcriptoris doctrinam, quæ omnium Noſtratum fide corroborata eſt, admittatis *in cap. 1. §. ſed, et res, per quos fiat inueſt. n. 9.* ibi; *Fiſcales noſtri in Regno Siciliæ introduxerunt, et dicant, quod ſoluitur releuium (quando agnatus agnato, vel pater filio refutat) propter fraudem, quia vix vaſallus ſolueret releuium, cum ſemper pater refutaret, vel donaret ei, qui ſibi eſt ſucceſſurus, non expectant mortem patris, cui debent ſuccedere: Videtur minùs benè dici, quia plus eſt in tempore Inſt. de act. §. plus quatuor modis; imò eueniente caſu, quod hic filius præmoriatur patri, inuenit ſe ſoluiſse, cum non ſucceſſerit, quando ſoluit releuium, et maximè ſi moritur filius non relicto filio, quo caſu reuertitur ad patrem, eundemque re-*

futa-

Digitized by Google

ſutatorem, ſeù donatorem, nam pater ſuccedit filio, infr. de nat.ſucc.feud. in princ.& tunc pater, vel alius frater, vel agnatus ſuccedens, ſimiliter ſoluet pro ſua ſucceſſione releuium: In dubijs contrà fiſcum facilè debet reſponderi D.de iure fiſc. l. non puto, maximè quando ſunt odioſa, vt eſt hoc, vt ſuprà dicitur: Adde quod diximus infrà de Cap. Corrad. &c. ſi pater donaret, vel alienaret in alium, quando eſt feudum nouum, & dominus conſenſit, quo caſu videtur ipſe, qui confirmat, dare, & non ſoluit releuium, quia in contractu: multò minus, quando ſibi ſucceſſuro, quod poteſt ſine conſenſu Domini, &c.

26 Conſiderat itàq; Auctor iſte, quod poterat dari caſus, vt filius ex refutatione ſoluiſſet in vita; demùm deceſsiſſet, cui pater ſucceſſurus eſſet, & ipſe ex morte filij, tanquàm illius ſucceſſor, & hæres iterum releuium ſoluiſſet;& tandem pater poſteà deceſſerit, & ſucceſſor aliud ſoluet, & ſic Fiſcus dum in morte patris vnum tantum habere debebat releuium, habuiſſet tria, vnum per refutationem,aliud per mortem refutatarij, aliud per mortem refutantis, ſequitur *Reg de Ponte d.tit.8. § 4.nu.4.* addens, quia poteſt ſic decedere refutatarius, ſicut refutans; vnde damnum Fiſci eſt vndique incertum, imò poteſt eſſe vtilitatis, prout circa deuolutiones ob delictum, quod faciliùs conſideratur in iuuene; nec omnes vendunt, aut refutant, quia nolunt ſe priuare dominio, ob quam coniecturam tollitur præſumptio fraudis refutantis proximè ſucceſſuro, & *R.de Ponte*, ſequitur *Conſ.Roccus lib.1.reſp.52. n.8.& 9.*

IV.

Pro R. Fiſco in regiſtratione refutationis, alternatiua clauſula, exigendi releuium, à quo voluerit, non ſine ratione introducta.

27 INoleuit autem praxis in hoc Regno, quod, dum feudorum refutationes regiſtrari debent in R Cam. infrà 15. dies ex *Pragm. 20. de feud.* apponere faciant clauſulam, *vt liceat R.Fiſco exigere releuium à quo voluerit,* teſte *Conſ.de Georg.in repet. feudal.cap.43 nu.8* quem refert *Capan.de iure releu.p.4.q.15. n.19.* inquiens *ſub n.20.* quia eſt quædam præuentio ſucceſſionis; Et ſic addo, quod, dum refutatarius ſuc-
28 ceſſionem præmaturè habet, ex quadam etiam paritatis ratione, fuit introductum, vt ſit in electione Regij Fiſci illud lucrum incertum præmaturè exigere per mortem refutantis, vel per mortem refutatarij, ſcilicet *à quo voluerit;* hæc eſt enim huius dictionis formalis ſignificatio, ad text. *in l.creditor 2. C. de duob. reis*, vbi *creditor prohiberi non poteſt exigere debitum, cum ſint duo rei promittendi eiuſdem pecuniæ, à quo velit*, ſed ſoluenti inſolidum datur contra correum regreſsio; Et cum vna ſit obligatio, ſi vnus ſoluit, omnes liberantur *l 3.§.vbi duo D.de duob.reis;* Sicuti, cum quis promiſerit illud, aut illud, *quod voluerit,* electionem habet ſtipulator, *l.76.D.de verb.oblig.* In obligatione enim alternatiua duæ res ſunt obligatæ, vt creditor habeat, quam voluerit, ſed electione vnius, altera non debetur,*l.ſi duo §.1.de v.obl l.ſi illud 27. D. de leg.2 l.illud 19.de opt.leg.* De qua perſpicua re, videatur peritiſſimus *Dom. Conſil. D.Petrus Ant.de Chanarri in ſua Didaſcalia Iuriſprud p.3.cap.1.§.9.*

19 Idq; apertè comprobat idem *Capanus d. p 4. q 8.* vbi de releuio ſoluendo à pignorante, vel pignoratario feudi, inquit *n.6.* quod appoſita dicta clauſula, *tunc Fiſci eſt electio,* imò quod illud onus ſolutionis eſt ſempèr feudatarij pignorantis, ſed Fiſcus exigit à poſſeſſore feudi, ſaluis iuribus alterius contra alterum, quatenùs ipſe teneretur; & *in fine* monet Fiſcales, vt apponi curent hanc clauſulam in feudo dato, vulgò *à godere,* alijſq; ſimilibus.

V.

Ex pacto, in aſſenſibus cōditionatas, & nō puras refutationes validantibus, vt ob refutantis, ac refutatarij mortem releuiū debeatur, reſeruari poſſe; Ac ità multifariàm declaratur gratia cōceſſa in anno 1557. in prag. 14. & 15. de feud.

20 POſſet ex pacto ob refutantis, & refutatarij mortem deberi releuium, vbi refutatio aſſenſu indigeret, & eſſet releuium per Regiam Cameram reſeruatum; Releuij enim præſtatio ex iuris diſpoſitione non debetur, ſed ex quadam conſuetudine, vel pacto, quod poteſt etiam contraria conſuetudine tolli, *R.de Ponte conſ.30. num.39. & 40.lib 1. Laratba in Theatr.feud.p.12.dilucid.49.n.12.& 18.& dilucid.57.* ex mente eiuſdem *Andr.in d.c.1 §.ſed res,per quos fiat inueſt.num.8.* ibi: *Quod non fuit impoſitum, vel promiſſum, ſecùs ſi promitteretur, ergò, &c.*

21 Ex quo concluditur, quod ſi in aſſenſu requiſito, ac ſuper refutatione præſtito, non ſit releuium R.C. reſeruatum, minimè illud debetur, vt in puncto contrà Fiſcum deciſum refert per R.C. in Collaterali Conſilio *Reg.Reuerter.dec.271.* in cauſa Ill.Andreæ ab Auria Melphiæ Principis, vbi rationem reddit, dicens(*ſecùs dicebatur in caſu propoſito,in quo pro aſſenſu fuerat directus Dominus aditus, qui in illius conceſſione poterat R.Fiſco releuium reſeruare, ſoluendum per mortem Io.Andreæ, ſicut hodiè practicatur; Vndè cum Cæſarea Maieſtas nullam fecerit reſeruationem,ergò noluit,vt ſolueretur*) Ità vt nec ſufficiat, quod in aſſenſu ſuper refutatione conceſſo, apponatur clauſula, *iuribus noſtris ſemper ſaluis,* nam neque ex ea releuium reſeruatum cenſetur, vt deci-

ſum

ſum per Regiam Cameram, memorat idem *Reg. Reuert. dec. 404. n. 3.* qu m ſequitur *Conſ. Rocc. reſp. 43. n, 27. t. 1.* vbi idem concludit de clauſula, *fiat in forma*

22 Quod vndequaque indubitatum redditur, dum ante gratiam anni 1557. ſuper refutationibus, *ex nunc pro tunc ſequuta morte, & in præambula hora mort.* , a patre filio contemplatione matrimonij factis, de qua in *Prag. 14 & 15. de feu* Ex quo in aſſenſibus, qui ab Excellentiſs. Proregibus præſtabantur, vigore gratiæ anni 1535. de qua in *Prag. 7. de feud.* ſuper donationibus, ſiuè feudorum refutatio ibus matrimonij contemplatione à patre filio primogenito factis, dominio, ſiue v ſufructu ſibi reſeruato ad limitationem *Pragm. 4. eod.* dictæ *nouem Capitum* anni 15 1. minimè apponebatur talis reſeruatio, & ſic non debebatur R. Curiæ ob mort m donantis releuium, *Capan. de iure releuij par. 4. quæſt. 37. num. 4. & 5. Conſ. Rocc. reſp 43. num. 28. verſ. At quando.*

23 Cumque fuerit poſtea dubitatum, ex clauſula in aſſenſibus præfati per Excell. Proreg. ſuper dictis refutationibus apponi ſolita, *pro hæredibus ex corpor*, an in perſona filij refutatarij, feudum ex antiquo, nouum euaderet; Vndè quia r ſultabat, vt prædefuncto filio refutatario abſque deſcendentibus, Fiſcus deuolution m prætenderet, excluſis alijs ex eodem patre donante deſcendentibus; Quod, & ſi contra fiſcum ſuſtineri poſſet, tum quia refutatio antiqui feudi minimè illud nouum conſtituit, *Andr. Iſern. in cap. 1. in princ. de vaſ. decrep. ætat*; & in *cap. 1. Imper. Lotar. n. 5. Afflict. dec. 193. Loffred. conſ. 1. Frecc. p. formul. Inueſt. pag. 285. & in 21. diff. inter feud. quaſi teru. et de Tabul. Reg. de Ponte de poteſt. Proreg. tit. 8. de refut. n. 20. & 24. Reg. Moles de iur. releu. §. 21 q. 2. Andr. Capan.* poſt alios *de iur. releu. p 4. q. 15. nu. 30* Tum etiam quia dicta clauſula *pro ſe, & hæredibus ex corpore*, adhùc operari poterat ſucceſsionem iure hæreditario per patrem, vt ex *Iſern.* doctrina fundat cit. *Capan. par. 3. de releu. q. 16. n. 9. & 10.*

24 Ad euitandas inde Doctorum ſubtilitates, vt in dicta *prag. 14.* legitur; dicto anno 1557. Auguſtiſſimo Regi ſupplicatum fuit, vt feuda donata, vt ſupra, antiqua iudicarentur, ad finem, vt procul omni dubio ſuccederent patet, ſiuè alij ab eodem deſcendentes, filio refutatario ſine liberis defuncto, & ità Fiſcus excludendus eſſet; Obtentaque ad id benigna Regis liberalitate iuxta preces gratia, quæ eſt in *6. cap. gratiar. & in Prag. 14. de feud.* In reſcripto attamen gratiæ in *Prag. 15. eod.* legitur fuiſſe imperatum, vt de cætero in huiuſmodi aſſenſibus præſtandis, releuium ob donantis mortem Reg. Curiæ reſeruetur, ibi;

Placet Regiæ, et Catholicæ Maieſtati, quoad donationes tantum quæ ei filio concedentur, qui immediatè proximè patri ſucceſſurus erit; ea tamen lege, vt in huiuſmodi aſſenſibus præſtandis, cum Donator diſcedat à viuis, Regiæ Curiæ releuium reſeruetur, ac addatur clauſula, quod ſi interim Donatoris culpa, ipſum feudum fortè Regiæ Curiæ aperiretur, præſtitus ei aſſenſus perindè habeatur, ac ſi conceſſus non fuiſſet.

Cuius clauſulæ in dicta *Prag 15.* appoſitæ meminerunt *R. de Pont. de poteſt. Pror. d. tit. 8. n. 1. Capan. de iur. releu. p. 3. q 17. n. 1. et p. 4. q. 15. n. 21.* & alij;

25 Eaque ſtante gratiæ clauſula, iuxtà eiuſdem limites, & caſum, releuium fiſco ob donantis mortem ſoluendum euenit; Puta quando præuio aſſenſu, cum dicta clauſula releuij reſeruatiua, per contractum filius tantùm de futura ſucceſſione feudi aſſecuratur, permanente in patris perſona feudi poſseſſione *Conſ. Rocc. reſp. 43. nu. 28. to. 1.* Idque vigore clauſulæ præfatæ, veluti ex conditione in gratiæ conceſſione, vt in dictis aſſenſibus illa apponatur ſancitum; Et ſic in omni alio aſſenſu, in quo talis non adeſſet reſeruatio, releuium conſequi Fiſcus nequiret, *Reg. de Mariu. ad Reg. Reuerter. in obſ. ad deciſ. 294. n. 2. et in dec. 324 n. 4.* Et propriè in refutatione quoq; ipſa facta à Patre, ex nunc pro tunc ſecuta morte contemplatione matrimonij, ſi in aſſenſu præſtito, dicta clauſula non apponatur, releuium non deberi, deciſum refert

26 *Reg. Reuert. dec. 404.* licet poſt *d. Pragm.* dictam clauſulam reſeruationis releuij in d. caſu apponi ſolitam, pro appoſita cenſeri deciſum referat *R. de Martinis ad Reu. deciſ. 204. n. 8. in 2. edit.*

27 Et ità intelligendus eſt *Praeſ. Camill. de Curte reſol. feud. c. 3. n. 51.* dum dixit, iam ceſſate controuerſiam illam, an per mortem patris refutantis filio feudum contemplatione matrimonij *ex nunc pro tunc ſequuta morte, vel retento ſibi vſufructu*, releuium debeatur; Nam cum in illis refutationibus (iuxtà communiorem ſententiam) aſſenſum requiri dicat (eſto ſubtiliſſimè contrarium, aduersùs *Reg. Rouit.* ſententiam in donatione *ex nunc pro tunc*, veluti pura, fundauerit *Reg. Galeot. controuerſ. 6, 2. tom.* poſt

Fab,

Digitized by Google

Fab. de Anna conſ.39. quem ſequitur quoq; *Conſ.Staiban.reſol.172.à nu.46. ad ſeqq.* vbi ex *R.de Ponte* ait, d. petitionem Ciuitatis fuiſſe contrà ipſam, iux à ſolitum, ve-
28 rùm d. gratiam, pro maiori cautela obtentam in nihilo præiudicare) Cumque in eo aſſenſu elargito ſempèr apponi conſueuerit clauſula, *quod liceat, & ſit in arbitrio Fiſci exigere releuium, vel ob mortem patris ſequutam, vel ob mortem filij*; teſte *cit.de Curte*; exinde in vim pacti releuium deberi eo in caſu videtur: Firmaque ſemper prima concluſio remanet, quod ſi in aſſenſu nulla apponeretur clauſulà releuij reſeruatiua, illud certè non deberetur, cit. *Reg.de Marin.in d.obſ.294.n 2.& 324.n.4.*

29 Præterquamquòd in terminis præfatæ Regiæ ſanctionis, alia indiuidualis ratio ponderatur, per quam releuij ſolutionem reſeruati mandatum fuit, ob donantis quidem obitum; Propter Fiſci videlicet declaratam excluſionem in caſu mortis filij donatarij liberis non ſuperſtitibus; Cum tunc feuda ad Fiſcum deuoluerentur, ſi vtì noua iudicarentur; *Sed fiſcales*, ait *Capan.d.tract.p.3.q 17.nu 8. qui fiſcalia Iura tuentur, conſiderata hac vtilitate, quę fiſco obuenire poßet in dicto caſu, addiderunt illam clauſulam, in recompenſationem dictæ futuræ vtilitatis, iam per gratiam amiſſæ, vt ſoluatur releuium per mortem donantis, & amittatur feudum ob delictum alterutrius; Rex enim fiſcū ſuum excludendo, voluit, vt ſoluatur releuium, et hoc cum ratione, quia ſi venit ad feudum antiquum donatum, vti ſucceſſor, et hæres, prout in dicto cap. dicitur, ergò ad releuium tenetur, quod ſi haberet vti nouum ex contractu, vtiq; non tenetur ſoluere releuium, etc.*

30 Attenta igitur præfata concluſione, alia dilucidatur quæſtio, de refutatione feudi facta, reſeruato vſufructu; Et quidem vſque ad tempora *Marin. Frecc.* fuit ſecuatum valere, & releuium non deberi tempore mortis donantis (dummodò Domini acceſſiſſet aſſenſus, cum ſit refutatio cum pacto, & inducens diuiſionem vtilis dominij à feudo, vt idem *Frecc.* admittit *in lib.2. Authorit.3 n.17.*& poſt alios egregiè probant *Reg.de Pont.d.tit.8.§.3.Reg.Marcian.diſput.80. Conſ.Rocc.de Offic. Rubr.12 §.5.à n.26.Conſ.de Roſa conſult.50 à n.12.Card.de Luca de feud.diſcur.76.num.1. Epiſcop. Rocca diſput lib.1.cap.60.à n 8*) Sed poſt tempora *Freccia* vſque ad tempora *Reg. Io. Franciſci de Ponte* in hac refutatione reſeruato vſufructu, alitèr per R. Cam. ſeruatum, vt huiuſmodi refutatio admittatur cum reſeruatione releuij tempore mortis refutantis ſoluendi, teſte *Capan.de Iur.releu p.4 q.24.à n.1.Larath.in Theatr.ſ. ad.p.12. diluc.49.n.18.* Quod euenit quoque vigore introductæ clauſulæ reſeruationis, cum alias releuio, in tali refutatione vſufructu retento, in aſſenſu non reſeruato, illud non deberetur, vt deciſum refert cit. *Reg.Reuert.dec.271.1.tom.*

31 Poteſt enim hæc releuij reſeruatio eo caſu fieri, quia aſſenſu, ſeù prouiſione hominis refutatio indiget, & ea lege, ſeu pacto aſſenſus præſtatur, vt releuium debeatur; Secùs autem vbi aſſenſus in refutatione non requiritur, cum iuris adſit auctoritas, vt in refutatione ſimplici proximè ſucceſſuro facta abſq; fraude, ad quam ſolùm detegendam fuit ſancita infra quindecim dies regiſtrario, ex *Prag.20.de feud.* Quam ſanè diſparem rationem prudentèr agnouit ſummus feudiſta *Bammacar. in comment. ad cap.beneficium à Vaſallo q.1.n.44.et 45.* vbi poſtquam de præfata gratia meminerit, ita inquit; *Item quod in aſſenſibus præſtandis apponatur clauſula, vt releuium debeatur tempore mortis donantis, et decretatio præſupponit eſse expediendos Regios aſſenſus, quo caſu ceſsat præſens diſputatio, quando aſſenſus adeſt hominis.*

32 IGitur cum refutatio ſimplicitèr fit, ex nunc in vita, adeò vt transferatur feudi vtile dominium, & poſſeſſio in proximè ſucceſſurum, tunc quia nō requiritur regius aſſenſus ex *cap.1.§.et ſi libellum de alienat.feud.patern.cap.1.§.ſed,et res, per quos fiat inueſt.* & cum habeat ex contractu inter viuos, non ſucceſſione, releuium non deberi, idcòque refutationem non ſubiacere diſpoſitioni dictæ *Prag.15.de feud. de anno 1557.* docent *Reg de Pont.d.tit.8 n.4.et 5 et Conſ.Rocc.reſp.52 n.28.to.1.* vbi etiā teſtatur, fuiſſe ad cautelam productam fidem quinternionum Regiæ Cameræ de ſtylo, & forma Reg.Cancell. in aſſenſibus præſtandis; quod in refutationibus factis ex nunc pro tunc ſequuta morte refutantis, apponitur ſemper clauſula reſeruationis releuij; In alijs verò factis ex nunc non expectata morte, quantumcumque pactionatis, non apponitur dicta clauſula.

33 Et ſic etiam poſt dictum annum 1557. declaratum fuit per *Prag.* anni 1579. quæ eſt *vigeſima de feudis*, vbi ſtatuitur vt deinceps refutationes infra quindecim dies regiſtrari debeant in Regiæ Cameræ quinternionibus, & Curia ex hoc certior facta, poſſit per mortem Refutatarij releuium petere, vel deuolutionem in caſibus ex

VI. *In refutatione pura proximè ſucceſſuro facta releuium ob refutantis mortem non deberi, quia Domini aſſenſu non eſt opus, ſed iure feudali, ipſa valida manente, ſolummodò infrà 15. dies regiſtranda ex prag. 20. de f.*

iure inueſtituræ contingentibus (ibi) *E perche quando dette refutationi ſono be* *ſenza frande, portano eſcuſazione del releuio)* vt notant cit. *Reg. de Ponte, Reg. T* *Conſ Rocc. d. locis.*

34 Quapropter vſquè ad noſtra tempora notorius viget iudicandi ſtylus, vt f pura, ac ſimplici refutatione feudorum, abſq; fraude, refutatarius ad releuiu refutantis mortem non teneatur, vt vno ore fatentur, ac deciſum pluriès No ſuperiùs recenſiti teſtantur. Qui planè mos vel ipſe ſolus legem cauſæ huic pr poſſet, cum ſtylum pro lege regularitèr ſeruari demandetur, *l. prolatam 4. C d et interlocut.* & in ſpecie de Regiæ Cameræ ſtylo pro lege ſeruando; *Reg. Mol R. Cam. § 3 q 5. n. 40. et 44. R. Rouit dec. 28. n. 3. R. Galeota reſp. fiſc. 15. n. 15. R. de P diſſert. fiſc. 1. n. 147. Praſ. Ganauerro dec. R. Cam. 29. n. 25. et dec. 56. n. 33.* & in his uij terminis *Conſ. Rocc. reſp. 43. n. 31. et reſp. 52. n. 29.*

VII. *Per mortem refutantis tantùm, vbi fraus concurrit releuiũ exigendum.*

35 HAſce autem refutationes, vt releuij ſolutionem euadant, bona fide, ne mo Fiſcum fraudandi factas eſſe oportere, non inficior, ideòq; pro fiſ tita intra 15. dies illæ regiſtrari debent iuxtà *Pragm. 20. de feud.* Proinde *Ca ture releu. p 4. q. 15. n. 15.* monet fiſcales, vt ſint cauti, & non ſtatim pronis ma ſubſcribant, *Vidit Fiſcus*, cum ideò Fiſco notificentur, ad finem, vt videat, an interueniat, quæ ceſſare dicitur, quando illam patitur regiſtrari; licet ex alia ſula, *citrà præiudicium*, vel *ſaluis iuribus*, in ſubſcriptionibus apponi ſolita, mi ſibi Fiſci Aduocatos præiudicare, peritè oſtendat *R. de Philipp. diſſert. Fiſc. 2.*

36 Et quamuis fraus in dubio non præſumatur, cum ſit delictum, ad *tex. in l. D. pro Soc. Menoch. de præſumpt. lib. 4 præſ. 82. n. 10. et lib 6. præſ. 88. n. 3. D. Reg. ecl. Marcian. iunior in excerptis for. exercit cap. 7. à n. 1.* Tantò magis, quia ſumu ſolutione releuij, quæ abhorret à regulis iuris feudalis, & eſt odioſa, cuius re quæſtio intelligenda ſtrictè euenit, non autem præſumptiuè, vel interpreta *Capan. in d. tract. p 4 q 21. n. 9. verſ. tantò.*

At quia fraudem coniecturis probari, magis communitèr voluerunt DD. ex *l. a C. de dolo*, ideò ex quibus præſumi poſſit refutantis animus, vt in fraudem refutationem facere velit, has præcipuas recollegi.

37 Primò quidem, refutationem fraudulentam præſumi dicunt, ſi poſt refuta contractum, refutans ante, vel poſt paucos dies delictum perpetraret, ex quo feudo priuandus, ad tex. *in l. poſt contractum D. de donat. Capye. dec. 50. Capan. releu. p. 4. q. 17. n. 8.*

38 Deinde, ſi refutans in ſenectute, vel infirmitate conſtitutus refutaret, quod ſteà moriatur, tunc fraudulentam eſſe refutationem circà releuium, ex text. *in mea emancipata ægra D. ſolut. matr.* tradit *Frecc. de ſubfeud. lib. 2. aut. 3 num. 34.* ſed ſumptionem hanc latiùs enucleat *Capan. d. p. 4. q. 18. et 19.* vt ſi parte valdè propè mortem refutaret, nulla legitima cauſa præcedente, *Reg. de Ponte de Proreg. tit. 8 § 4. n. 9.* quod intelligi poſt annum, vult *Capan. ibid.* & infirmitas eſſe ità grauis, vt de breui dubitetur de vita, ſi nempè poſt dies 20. moreretur, *Marcian. lib. 1. conſ. 38 n 12. verſ. amplius*, ſed hanc fraudis præſumptionem ceſſ refutatio fiat ex aliqua cauſa, docent *ibidem*; Secùs verò ſi nulla infirmitatis ex te ſuſpicione refutaret, & deinde moriatur intrà tempus, alias de fraude ſuſpec *Capan. d. p. 4 q. 21.* cum ſemper homo proximus morti videatur, quia, *qua hor putamus, filius hominis veniet.*

39 III. Si donans, filijs donationis tempore carebat, ac de illis propter ſeneci fuiſſet deſperatus *Napod. in Conſuet. Et ſi teſtator ſol. 12. dt. Conſ. de Georg. alleg* ob ſterilitatem, ſi nempè poſt longum coniugij tempus filios non procreauerit *riſ. conſ. 29 n. 40. Rodoer. ad R. de Marin. lib. 1. reſol. 24. n. 5. et 6.*

40 IV. Fraudulentam præſumi refutationem, ſi poſt illam refutans reperiatu in poſſeſſione feudi refutati, niſi adeſſet conſtitutum, quo dicitur poſſidere no refutatarij, ſcribit *Capan. d. p 4. q. 17. n. 10. et 11.* Et ita ex hac poſſeſſionis reten penès donantem, non præſumi fraudem releuij, poſt alios probat *R. de Marin i ad R. Reuert dec. 324 n 3.* quia videtur poſſeſſionem continuaſſe cauſa percip fructus, non autem animo fraudandi, ex *R. Galeot. contr 6. 2. t.*

Imò ſi refutatio ſimpliciter ſit facta, & in alio actu incontinenti inito co eiſdem Notario, & teſtibus eodem die eſſent appoſita pacta reſeruatiua, ſine eam valere, deciſum fuiſſe pluriès per R.C. teſtatur *Gallupp.* relatus per *Tho*

con

comp.dec.p.3.ſect.3.ver.refutatio, fol.49.

41 V. In fraudem releuij factam præſumi refutationem omnium feudorum, voluit *Andr.in cap.1 §.ſed,& res n.7.& 8. per quos fiat inueſt.* motus argumento textus in *l. omnes §.Lucius D qua in fraud. Cred.* quem referendo nonnulli ſequuti ſunt, pecorum ritu, pergentes non qua eundum eſt, ſed quà itur, vt ait *Seneca cap.1.de Vita beata.*

42 Aſt aduertendum eſt, quod præſumptio, quæ oritur ex textu in *d. §.Lucius*, procedit reſpectu Creditorum præſentium, & non futurorum, vt declarant ibi *DD.* niſi ex coniecturis aliud appareret, aliàs non dicitur in fraudem donatio, etiam ſi facta ſit de omnibus bonis, vt putà donatio clàm celebrata, grauis infirmitas, debita paulò ante, vel poſt contracta, & ſimilia; Fiſcus autem non dicitur creditor præſens, ſed futurus ſequuta morte, imò in ſpe, cum poſſit fieri refutatio, vel alienatio non prohibita, vt egregiè probant *Reg.de Ponte de poteſt.Proreg.tit.8.§.4.à num.3. ad ſeqq. Conſ. Marcian.lib.1.conſ.38 ferè per tot.*

VIII. *Fraudem in refutatione omnium feudorũ præſumi, quomodo intelligatur.*

43 Imò declarando *Andr.* ſecundùm legem, quam allegat, *idem R.de Ponte d.§.4. nu.14.* inquit, quod voluit intelligere, quando donatio eſt omnium bonorum, non verò omnium feudorum, quod idem *Andr.* ſic declarare videtur in *Conſt.poſt mortem n.50.* ibi: *niſi tunc donaret omnia bona ſua.*

44 PRæterea ſi in hac refutatione omnium bonorum, ſiuè omnium feudorum adeſſet aliqua cauſa, quia omninò tunc ceſſat præſumptio fraudis, refutationem non præſumi fraudulentam, ideoque releuium non eſſe ſoluendum ob refutantis obitum; omnes cenſuerunt, ac fuiſſe ità deciſum teſtantur.

IX. *Qualiter in donatione omnium feudorum, ob iuſtam cauſam facta, fraus excludatur.*

Reg. Reuert.dec.271.dec.294 dec.403.dec.404. & dec.564. quæ omnes prodierunt in refutationibus omnium feudorum.

Reg. Moles in doctiſſimis deciſ. R.C. § 21. de Iure releu. q.9. n.5. & ſeq. vbi ità concludit: *Sed nos iudicauimus in Ca. quod ſi refutatio prædicta omnium bonorum eſt facta filio, contemplatione matrimonij, vel aliqua alia cauſa, itàquod ceſſet ſuſpicio fraudis releuij, tunc non debetur releuium, quia refutatio omnium bonorum valet de iure communi, l.ſi quis argentum, §.ſed, & ſi quis, C.de donation; Et de iure feudorum c.1. de Vaſall. decrep. ætat. Nec ipſa de per ſe conſiderata poteſt dici in fraudem fiſci, quia non poteſt tunc dici creditor releuij, nàm poteſt filius præmori in vita patris, et ideò ſi pater ſub aliqua cauſa donauit filio, maximè cauſa matrimonij; tunc non debebitur releuium, quia ceſſat omnis præſumptio fraudis, Angel. n l.ſi quis poſt hac, circà medium, verſ.vel ſi pro filio, C.de bonis proſcript. maximè quando donatur filio proximè ſucceſſuro, quia cenſetur potiùs debiti ſolutio, l.1. C.de impon.lucratiu deſcript.lib.10.et ità iudicauimus cum Comite Synopolis, &c.*

Anna allegat. 37. num 6. & in repetit. rubr. de Vaſall. decrep. ætat. num.241. & in ſing.568.

Reg.de Ponte de poteſt Proreg.d tit.8 n.7. vbi ait ità fuiſſe deciſum in cauſa Comitis Synopolis (de qua *Reg.Moles dict.loc.*) & in cauſa Principis Melphiæ (de qua *Reg.Reuer d.dec.271.*

Conſ.Marcian.d.conſ.38.n.4. vbi refert cauſam Ducis Magdaluni, (cuius meminit *R.de Pont.d.tit 8.§ 4.in fin.*) in qua per R.C. fuit ſolum deciſum, vt ſolueretur medietas ſimpli releuij, tùm quia donatio erat ſine cauſa, & facta à Duce infirmo, tùm etiam quia in ipſa multæ reſeruationes additæ erant, vt conſiderat *Conſ.Rocc. reſponſ.52. num.30.*

Capan de iure releu.p.4.q.17.n.4.& 5. & alibi.

Reg.de Marin.in calce Arreſt. R.C.702. & in obſ ad præfatas Reg. Reuerter. deciſ. & præſertim in dec.271.n.4.& dec.294.n.2. ibi: *Secundò notamus adhuc ex refutatione vniuerſali feudorum non deberi releuium, ſi refutatio facta proponitur omni fraude ceſſante, nam ſi verum eſt, deberi releuium ex refutatione omnium feudorum, quia præſumitur fraudulenta, quotiès fraus ceſſaret, releuium non debetur, & id continget, quando refutatio fieret ex aliqua iuſta cauſa, &c.* vbi etiam tradit, non obſtare diſpoſitionem *d.Pragm.15. de feud.* quæ prodijt ex gratia huic Regno conceſſa de anno 1557. dum ait procedere, vbi in donatione omnium feudorum Rex aſſentijſſet, expreſsè releuium Regiæ Curiæ reſeruans.

Conſ. Pratus diſcept.for.l.3.cap.21.n.23.24.& alij,

X. *Quibus ex cauſis tollitur fraus, eaſq; ſpeciei huic adaptari, demonſtratur.*

45 CAuſæ autem, quarum ſingulæ omnem fraudem excludnnt, plutimæ ſunt à DD. conſideratæ, quas omnes hic volui recenſere, non tam doctrinæ gratia, quàm vt cauſæ huic appoſitè adaptarem.

46 Primò itàque prætenſa fraus excluditur, quia refutatio non fuit facta à Principe infirmo, vel ſene propè mortem, ſiuè decrepitæ ætatis, vel deſperato de prole, ſed hodiè ille ſanè viuit, & ità viuit, vt adhùc poſſit filios procreare, vt notoriè conſtat, vndè fraudis ſuſpicio omninò ceſſat, *Conſ. Rocc. reſp. 52. n. 14. t. 1.* Imò in actibus mundanis hoc mortis periculum non conſideratur, cum ſecùs, eſſet deſtruere vniuerſum, nullus enim perpetuitati ſtuderet, imò quò plus ſenior, eò magis dominio, ac diſponendi poteſtatę ſe priuare non intendit, *auaritia* enim *ſenilis, quid ſibi velit, non intelligo* (teſte *Cicerone de Senectute*) *poteſt enim quidquam eſſe abſurdius, quàm quò minus viæ reſtat, eò plus viatici quærere?* Quis autem Strongoli Principem ex iuſta, & vrgenti cauſa ad donandum fuiſſe inductum non concludat, dum animum ſupra obitus metum agit, & ità validis viribus eſt roboratus, vt per plures annos mortem non extimeſcere poſſit?

47 II. Quia ſumus inter Magnates, & diuites, eorum famam cuſtodientes, qui parua releuij quantitate Dominum fraudare non præſumuntur, præſertim ſi ſint incorruptæ conſcientiæ, vt rectè ponderat *R. de Ponte d. tit. 8. §. 4. n. 15.* quem ſequitur *Conſ. Rocc. d. reſp. 52. n. 13.* Hanc verò bonam qualitatem in hac præclariſſima Domo de Pignatellis, tot Officijs apud Catholicam Maieſtatem decorata, maximè relucere, perſpicuè patet.

48 III. Quia refutatio fuit facta palàm, & bona fide, cui per ſex menſes præceſſit publicum inſtrumentum, pręuio aſſenſu ſuper abdicatione, & conſenſu Ill. Duciſſæ Tulbij matris, ex quo omnis fraudis ſuſpicio tollitur, *Conſ. Rocc. d. reſp. 43. nu. 13. & reſp. 52. n. 15.* cum ſit actus palàm, non autem clandeſtinè celebratus, *l. palàm, D. de ritu nupt. l. cum ipſi C. de contrah. empt.*

49 IV. Facta namq; fuit refutatio propter beneficia, obedientiam, amorem, ac reuerentiam, ideò non eſt fraudulenta, & releuium non eſt ſoluendum ob mortem refutantis, docente *Capan. d. tract. p. 4. q. 15. n. 15. & q. 17. n. 4.* Vndè quando aliud non cogitando, ſed tantùm amorem ergà proximum agnatum, ſiuè filium, ad donandũ inducitur, non attenditur indè, quod in conſequentiam Fiſcus veniat releuio priuandus, cum hoc non fuerit in intentione ad regulam *text. in l. ſi quis nec cauſam D. ſi cert. pet.*

50 V. Quia refutatio facta fuit Tulbij Duci intuitu etiam matrimonij contracti cum D. Iſabella de eiuſdem familia Pignatellorum *de Raſtello*; hac enim conſideratione facta donatio pars quædam matrimonij eſſe cenſetur, cum in hoc Regno adeò frequenter fieri ſoleat, vt ratione conſuetudinis neceſſariò fieri debeat, *Conſ. Gizzarell. dec. 22. n. 14.* vnde ceſſat ſuſpicio fraudis circà releuia, quia ſubeſt cauſa donandi, quæ eſt matrimonij contemplatio, ſiuè conſideratio, vt omnes tradunt, & deciſum referuut, videndi apud *Conſ. Rocc. d. reſp. 43. nu. 30. & 32. & reſp. 52. num. 16. & 30.*

51 VI. Quia Princeps donans iàm agnouit, ſe iterùm ad aliud matrimònium conuolare pro filijs procreandis minimè indigere, dum rectè ſciebat ſuum nepotem aptum ad agnationis incrementum, Vaſallorum regimen, ad ſplendorem, & conſernationem domus ſuſtinendam, quæ omnia tollunt quamlibet fraudis ſuſpicionem in tàm laudabili refutatione ad beneficium dilecti nepotis, vt rectè tradit *Conſ. Marcian. conſ. 38. n. 8. verſ. in caſu verò.* Vir enim nobilis naturali impulſu nihil magis deſideraſſe credendus eſt, quam principaliora bona (vt ſunt feuda) in familia manere, honoris, memoriæ, & dignitatis cauſa, ex *l. pater §. Iulianus D. de leg. 3.* vbi Primipilaris quiſpiam teſtamento ſuo vetuit domum ſuam majorem alienari; ne vel incideret in illud *Ennij,* apud *Cicer. lib. 1. de offic. O' Domus antiqua heù quàm diſpari domino dominaris!*

52 Quod, & libentiori animo in hac celebri familia fateamur, oportet, ex qua tot Decij, ac Scipiones prodierunt, pro Rege, pro Patria glorioſè bona, ac ſanguinem effundentes; eſſet enim ſummus rigor apud Sacrum Regiæ Cameræ Senatum hoc expugnare, quod propugnari oportet, cum è Republica ſit, & publicæ vtilitati principalitèr proſpicere dicatur, qui amplificandis, & augendis Illuſtrium, & Nobilium familijs ſtudet, *l. 1 §. publicam D. de ventre inſpic. Gregor. Tholoſ. in ſyntagm. lib. 45. cap. 13. n. 4. Philipp. Knipſchilt de fideic. famil. nobil. cap. 7. n. 4.* & firmamentum

mu-

munimentumq; regalis potentiæ ex illuſtri nobilium familiarum dignitate reputandum, ſcribit *Anna.Robert.lib.2. rer. iudic. cap.4.* Vndè exoro cum facundiſſimo *Symmacho lib.10. epiſt.47. Quæſo igitur, ne in contumeliam iudicij veſtri, & iuri, & innocentiæ fraus paretur. Nec enim ius fuerit, vt vna familia nouo opprimatur exemplo.*

53 Quanquàm, dum longiùs abeo, nimis fortaſsè parum iudicio veſtro tribuere videor, ſed cum ità ſit, & iam ratio veritatem oſtendat, veritas animum impellat; video vos, Sapientiſſimi Iudices, ità animos compoſuiſſe, vt verè mecum affirmare non dubitetis, nihil vnquam in hac cauſa de releuij ſolutione cogitandum, releuij autem conſuetudinem, qua nihil odioſiùs, ſolùm in ſucceſſore, & hærede ſtrictè retinendam. Obſecro tamèn, atque obteſtor ipſum fiſci Patronum, Oratorum noſtri æui facilè primùm, Iuriſconſultorum maximum, Senatorum optimum, vno verbo Franciſcum de Andrea, vt hæc omnia æqui, bonique faciat: *Sed ſi de certo, de perſpicuo, de probato, de iudicato, vobis iure eſse conſtituendum videtis, nolite committere, vt in re tàm inueterata quidquam noui ſentiatis, imò illa ante oculos proponite:* Primùm, morem, qui hoc releuium introduxit: deinde, maiores, qui illius præſtationem per donatarij mortem tantùm approbarunt: Poſtremò, Senatum, qui perſæpè hoc iudicauit, ita & vos iudicaturos. *Cicer. in Orat. prò l Corn. Balb.*

Hæc ſupplici voto ſcripſi, ex meo Muſæo Neap.XVII. Kal. Quintilis, Redempti Orbis Anno CIↄIↄCXC.

Gaietanus Ageta.

54 *Et poſt hæc ſcripta, in quodam* Summario m.5. Conſultationum Regiæ Cameræ, *reperimus notatam Conſultationem expeditam die 17.Septembris 1573.* in Reg.Conſult. Curiæ 4. fol.185. *in qua narratur, quod cum S.Maieſtas certiorata eſset, in aſsenſibus ſupèr donationibus, ac refutationibus feudorum, qua per Barones in beneficium ſucceſsorum fiunt, Regiam Curiam fraudari releuio, ideò ſcripſit Exc.Proregi, vt hoc tractaretur in R. Camera, ac deinde in Collaterali Conſilio: Et remiſso negotio ad Regiam Cameram, vt cum voto ei relationem faceret, eadem Regia Camera, re prædicta plenè diſcuſsa, fuit voti, quod huiuſmodi innouatio fieri nequiret, quia ex inueterata Regni Conſuetudine, releuium non debetur, niſi ex ſucceſſione, & pro refutationibus feudorum inter viuos ad beneficium filiorum, aut immediatè ſucceſsorum, nunquàm per Regium Fiſcum prætenſum eſt releuium, niſi refutatio facta eſset in fraudem veram, aut de iure præſumptam, quo caſu illud deberetur; Et quod licet refutationibus factis non ſimpliciter inter viuos, ſed ex nunc pro tunc ſequuta morte, vel in præambula hora mortis, ſuper quibus partes petierunt aſsenſum, ſit ſtylus Cancellariæ in eo apponere clauſulam, quod adueniente morte ſoluatur releuium, ex forma* d.Capitulorum *in d.Conſult. inſertorum, id non procedit in d. refutationibus, quæ ſimpliciter fiunt inter viuos.*

AD QVAEST. X.

An, & quando pro fructibus iuriſdictionis criminalis, vel ciuilis debeatur releuium.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

R*Eleuium, an ſolui debeat de prouentibus iuriſdictionis criminalis, vel ciuilis, à num.1. ad 3.*

Declaratur in duobus caſibus per Reg. de Marin. *num.4.*

Et quid in iuribus portulaniæ, ponderum, & menſurarum, niue, pice, ſaccharo, manna, & alijs, à n.5. ad 8.

1 Celebris eſt deciſio in illo altercabili articulo, an releuiū ſoluendum ſit de pecunia, quam Baro iuriſdictionem in ſuo Caſtro habens percepit, ex pœnis ciuilibus, vel criminalibus, vt ſunt prouentus, compoſitiones delictorum factę per Curiam Baronis?

2 Et nullo modo de his prouentibus iuriſdictionis ſoluẽdum eſſe releuiũ, cõcludit noſter *Author hic*, tùm quia iſti prouẽtus nõ ſunt fructus, quia nõ naſcũtur, nec renaſcũtur, *l. diuortio §. vir D. ſolut. matrim.*; imò potiùs commoditates, quæ proueniunt ex ipſa Iuriſdictione, vnde vulgò prouentus appellantur, licet largo modo ſub nomine fructuum contineantur, *l. loci corpus §. 1. D. de ſeruit.* attamen cõſiderandi ſunt, vt incerti, & inæquales, & releuium debetur ex fructibus certis, & æqualibus, etiam ſi ex prouentibus non ſoluatur ſalarium Capitaneo, nec pro cuſtodia carcerum, nec alijs ſimilibus, quæ expenſæ deduci debent in liquidatione fructuũ, ſed huiuſmodi expenſas facere teneatur Vniuerſitas, & ſic deciſum fuiſſe refert idem *Author num. 5. & 9.* in liquidatione Terrarum *Ferrandinæ, & Montis Albani* cum *Ill. D. Garzia de Toleto* per R. Cam. referente eodem noſtro *Authore* ſub die 6. Iulij 1571. fuitq; id confirmatum anno 1574. facta relatione in Reg. Coll. Conſ.

3 Et *Authorem* noſtrum hic recenſent, ac ſequuntur *Reg. Conſtant. in Comm. ad l. 1. num. 67. & ſeqq. C. pœnis fiſcal. cred. præferr. Capan. de Iure releu. par. 4. quæſt. 2. ex num. 14. ad ſeqq. Danza ad Grammat. deciſ. 46. n. 11. & 22. Didac. de Mari in add. ad Gizzarell. deciſ. 33. num. 5. Reg. Tap. lib. 6. Iur. Regn. Neap. tit. 20. in annot. ad Conſt. poſt mortem num. 7. fol. 212. Reg. Camill. de Curte in ſuis reſol. feud. cap. 3. num. 66. Reg. de Marin. lib. 2. reſol. cap. 84. num. 3. & 4. cap. 183. n. 11. & cap. 184. à num. 1. Thor. in comp. deciſ. par. 3. ſect. 3. ver. releuium fol. 54. & fol. 57. Conſ. Rocc. de offic. rubr. 14. §. 5. de pœnis pecun. num. 90. & 91. Conſ. de Roſa conſult. 30. num. 44. tom. 1. & to. 2. lection. feud. num. 4. Epiſcop. de Afflicto in contrau. foreuſ. in add. ad cap. 46. num. 17. fol. 481. Conſ. Petra in Comment. ad Rit. M.C. 56. in fin. tom. 1. Reg. Marcellus Marcian. iunior in Excerptis foreuſ. exercit. cap. 10. n um. 2.*

4 Quas *Authoris* deciſiones non procedere fundat, in eo caſu *Reg. de Marin. d. cap. 84. à num. 5.* quando feudi alienatione nulla declarata, in liquidatione fructuum venditori reuocãti reſtituendorum, veniunt etiam prouentus, ſiuè pœnæ pecuniariæ, quas emptor percepit, quod etiam comprobat ex relata quadam annotatione *Io: Angeli Piſanelli*; Proùt nec quãdo feudum eſt locatum, quia tunc facit corpus introituum certum, ideoq; ſolui releuium, ex quodam notabili *Iulij Cæſaris Minadoi* ſcribit *idem R. de Marin. d. cap. 184. num. 3. & 4.*

5 Ampliatur verò, vt id, quod percepit Baro ex Iuribus Portulaniæ, ponderum, & menſurarum, veniat in releuij præſtatione, vt deciſum fuiſſe per Reg. Cam. in releuio *Marchionis Argentij* ſub die 22. Decembris 1565. refert *Reg. de Curte reſol. feud. d. cap. 3. num. 66. in fin.*, ſecùs autem eſt in Iure Adohæ, vt annotauimus ſuprà ad *quæſt. 1. §. 4. de Iure Adohæ.*

6 Similiter de Niue, vt veniat appellatione fructuum, & de ea ſolui debet releuium, deciſum refert in S.C. tempore mortis *Principis Scyllæ*, *Conſ. Gizzarell. deciſ. 33.* vbi *Addent.* memorantq; *Reg. Tap. lib. 6. Iur. Regnĩ tit. 20. in annot. ad Conſt. poſt mortem num. 8. fol. 212. Capan. de Iure releu. par. 2. q. 17. ex num. 3. Reg. Galeot. reſp. fiſc. 10. num. 16. Epiſc. Rocca diſp. iur. tom. 2. cap. 19. num. 11.* quamuis de dicta deciſione dubitandum eſſe dicat idem *Gizzarell. d. deciſ. 33. ſub n. 27. verſ. nec de releuio*, quinimò ait Principe poſtmodùm conquerente, ac prætendente reſtitutionem exactorum redditunm ex niue, fuiſſe dictum, quod fieret relatio in Reg. Camera ad finem prouidendi, an eſſent numerandi inter feudales introitus, & mandauit poſteà Reg. Cam. articulum eſſe decidendum cum interuentu omnium parium Curiæ, & adhuc non eſt deciſus, memoratque *Thor. in compend. deciſ. par. 2. ver. releuium*

*nium Curiæ, fol.*546. *Gallup. in meth. feud.par.*4. *cap.*4. *num.* 79. *Capan. d. loc. num.*5.

7 Proùt de pice, cum in fructu dicatur, eò quod renaſcitur, ſoluitur releuium, *Capan. d.par.*2. *q.*17. *num.*8. ſic de laudemijs, ſiuè vt dicunt *quartarÿs* rerum feudalium, vt ducuit *Aſflit. in Conſtit. Comitibus num.* 9. *Conſ. de Anna conſ.*4. *ex num.*77.

8 Idemq. dicitur de ſaccharo, quod colligitur de cannis melleis, cum renaſcatur, ſecùs de ſaccharo iàm confecto, quia tunc magis verſatur hominis induſtria, ex dictis per *Capan. d.q.*17. *n.*14. *&* 5. quem ſequitur *Bottilier.de ſucceſs.tit.de feud. & vita mil. cap.*3.*num.*28.*verſ.Vnde*, & ſic etiam diſtinguit de *Holoſerico*, *Capan. ibid. num.* 9. *& ſeq.* & de Manna eſse ſoluendum releuium, tradit idem *Capan. d.l.num.*7. quid autem de palea, oleo, lapidicinis, & alijs *idem Capan.d.p.*4. *quæſt.*1.

AD QVÆST. XI.

Quando pater, & filius vnus poſt alium moriuntur in vno, eodemque anno, an debeatur duplex releuium.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Releuium, an duplex debeatur, ſi intrà annum petendæ inueſtituræ duo feudi ſucceſſores moriantur, à num. 1. *ad* 5.

*Et quid in veniente iure accreſcendi, n.*6.

1 Singula ſingulis referendo, ſi intrà annum petendæ inueſtituræ à Titio ob mortem patris, moriatur ipſe Titius, & ſuccedat nepos, vel alter proximior vocatus à lege feudorum, vel ex inueſtitura, iſte tertius ſucceſſor ad duo releuia ſoluenda teneri videtur, vnũ ob mortem patris Titij, alterum ob mortem aui; Etenim quot ſunt mortes Vaſallorum, tot anni debent currere ad petendam inueſtituram ſucceſsori, ſecundùm magis veriorem ſententiam, proùt poſt *Andr.* dixerunt *Mozz. de ſubſtantial.ſeù requiſit.feud. num.*45. *& num.*49. *Zaſ.de feud.par.*7. *nu.*7. *Io Borcholten de feud.cap.*8. *n.*8. *Io. Scheneid de feud. par.* 1. *num.* 31. *Hartm. obſeru. feud.* 12. *verſ. Item ſi*
2 *Vaſallus*; Si igitur duo anni currere debent, videtur, quod ſolui debeant duo releuia, vt tradit *Nicol. Intrigl. de feud. cent.*2. *art.* 5. *num.* 628.

3 Veruntamèn, licet hæc veritatem præſeferre videantur, vt duo, vel tot anni, quot mortes euenerint, debeant currere ad petendam inueſtituram, non per hoc duo ſolui debent releuia, ſed vnicum tantùm; quia dum appoſitum eſt tempus, vt infrà annum, & diem petatur inueſtitura, ſufficit, ſi hoc tempore ſemèl debeatur, tùm quia ſatis, ſuperque eſser vno, eodemque tempore, & anno grauare de duobus releuijs, quæ integros feudi fructus abſorberent, & nihil penès heredem remaneret, & ſic iudicatum refert noſter *Author hic*, vbi addit, duas cauſas lucratiuas regularitèr ſimùl concurrere non poſse, ex *Bart. in l. Mæuius §. duobus ff. de leg.* 2. ſequuntur *Capan. de Iure releu. par.* 5. *quæſt.* 25. *Reg. Tap. lib.* 6. *Iur. Regn. Neap. tit.* 20. *in annot. ad Conſtit. poſt mortem num.*25. *fol.*215. *Reg. de Curte in ſuis reſol.feud. cap.*3. *num.*57. *Epiſc. Ricc. collect.* 2515. *Laratha in theatr. feud.par.*12. *dilucid.*43. *Nouar.forenſ. quæſt.* 10. *par.*1. *Conſ. Staib. reſol.*176. *num.* 70. *Conſ. Paſchalis de patria poteſt. par.* 4. *cap.* 1. *num.*15. vbi *Conſil. Prat. in addit. ver. Et quando pater*, *De Luca in obſ. ad deciſ.Præſ.de Franchis* 306.*num.*3.

4 Ampliatur, vt non ſolùm ſi moreretur pater, vel filius, ſed etiam ſi more-

teretur nepos, vel alij condomini, quorum alter alteri ſuccederet, ex identitate, imò maioritate rationis, poſt noſtrum *Authorem hic n.3.Capan. d.par.5.q.25.num.12. Nouar. d.quaeſt. 10.nu.1.circà fin. De Luca in d.obſeru. 306.num.3.in fin.*

5 Imò & ſecundò ampliat idem *Capan. ibid.ex num.14.ad ſeqq.* vt nouus ſucceſsor non teneatur ſoluere aliud releuium, ſi eodem anno, quo moritur feudatarius, fuiſset ſolutum releuium, antequàm annus eſset elapſus, & in eodem anno poſteà alter feudatarius moreretur, quia non obſtante, quod releuium reperiatur ſolutum,

& inueſtitura facta, non debet
nouus ſucceſſor aliud releuium ſ
uere, ex præfatis rationibus, & pr
cipuè, nè duplici onere eodem an
grauetur feudum.

6 Similitèr de feudo duobus inſo
dum conceſſo, itaut vnus ſuccec
alteri, quolibet defuncto, à ſuperſ
te, cui feudū peruenit, ſiuè accreſc
releuium non ſoluitur, *Io.Vinc.An
ſing.434. Epiſc. Ricc. collect. 585.*
deciſum refert *Thor. in compen. de
iur.releuium non ſoluitur, in cauſa A
talis de Cordona, Camill. de Laratha
theatr.feud.par.12.dilucid.50. Capa
de Iure releu.par.4. q.29.*

QVaeſtiones quatuor, quæ ſequuntur, licet nō ſint in editione Deciſionum Authoris *n
ſtri* de anno 1670. *quia tamèn noſtro in* Codice manuſcripto *reperiuntur; ic
hìc fidelitèr eas imprimendas operę pretium duximus, annotationibuſq; noſtris
quoq; ditauimus.*

QVAEST. XII.

An Releuium ſolui debeat pro omnibus fructibus induſtrialibus, qui fuerint anno mortis, an ſolùm prò fructibus Terratici, & Hortagiorum, quos percepiſſet Baro, etiam ſi induſtrius non fuiſſet

SVMMARIVM.

1 *Fructus induſtriales ſunt certum quid ſeorſum à feudo.*
2 *Solitum Regiæ Cameræ, in percipiendis fructibus.*
3 *Deciſio Regiæ Cameræ ſuper hoc.*
4 *Quid ſi territorium dediſset Baro ad culturam.*

BAro non dedit in affictum Territorium feudale, ſed voluit ipſe Territorium ſuum colere: moritur anno illo, in ſolutione releuij, Fiſcus dicit liquidandos illos fructus, omnes, quod ex induſtria Baro percepit, deductis tamen expenſis; Et dubium contrà Fiſcum oriebatur, quod de fructibus induſtrialibus non deberetur releuium per ea, quæ citauimus ſuperius *in quaeſt. 1.poſt med.*

1 ſunt enim certum qnid ſeorſum à feud
item quia ſolita ſempèr fuit R.C. de Te
torio feudali, de quo ſolet percipi terra
cum per Baronem, & ſi à locatoribus c
2 turæ ſit traditum, recipere terraticum ſ
tum, & non culturam factam ab illis, no
obſtante quod in effectu territorium ill
plus fructuum reddiderit, quam quod æ
matur terraticum, & ſic prò hac parte iu
cauerunt aliqui ex Dominis, quod non
tenderentur fructus percepti ex cultura,
induſtria Baronis, nec fieret liquidatio
lorum fructuum, adiuncta etiam liquidat
ne expenſarum, ſed tamèn haberetur ra
de terratico ſolito.

3 Fuerunt attamèn prò maiori parte
contrariæ ſententiæ, ſcilicet, quod ſolue
tur releuium prò omni eo, quod anno
perceptum fuerat, expenſarum deductio
non negata, ſuper quibus mandauit R.C
conuicinis informari & ratio, quæ eos m
nit, ea fuit, quod prò releuio debentur f
ctus, qui percipiuntur, non qui percipi p
ſunt, vèl potuiſſent, & ideò ſi paucos fr
ctus percepiſſet Baro anno illo, eius inco
(vtique, quia non coluiſſet, nec conduxi
Territoria, ſeù ex iam cultis nihil ob ſte
litatem percepiſſet), non dubium, quin re
uium conſequentèr, parum prodeſſet Cur
vt dictum eſt *in quaeſt.* Sic è contrario
pinguiores fructus ex ſua diligentia, &
duſtria percepit, conſequentèr non iniqu
quod releuium pinguius ſit.

Itèm

4 Itèm ſi Territorium dediſſet Baro ad culturam, ſolitum alias dari ad pabulum, vtiq; ſolueret iſtos fructus perceptos ex cultura, non verò perceptos olim ex paſculis, & ſi pauci fructus eſſent, ex cultura collecti, non ideò poterit R. Curia fructus olim plures perceptos ex herbagijs, ſeù affictum petere, & ideò ſic deciſum die 23. Auguſti 1572. in releuio *Proſperi Suardi*, referente *Brancaleone*.

ANNOTATIO.

1 QVæſtionem hanc relatam per noſtrum *Auth.* teſtatur *Reg. Camill. de Curte in ſuis reſol. feud. cap. 3. n. 56.* eueniſſe ipſo, tunc exiſtente Fiſci patrono, in cauſa fratris *Ill. Marchionis Caſaliſarboris*, ac maiorem votantium partem cum fiſco ſe conformaſſe; Et ſic etiam *R. Tapia lib. 6. Iur. Regni tit. 20. in annot. ad Conſt. poſt mortem n. 8.* inquit, R. Cameram ſeruare, vt exigatur, quod ſolitum erat locari territorium antequàm Baro illud coleret, ſed aliquos fuiſſe in ea ſententia, vt releuium ſoluatur ex omnibus fructibus, deductis tamen expenſis erogatis in eorum recollectione; & hanc *deciſ.* noſtri *Auth.* refert quoq; & ſequitur *Capan. de Iure releu. par. 2. quaſt. 13. n. 11. & 12.*

2 Et licet negatiua pars ſuaderi videatur ex eo, quia, quãdo incrementum feudi prouenit ex induſtria, labore, & impenſa feudatarij, non debet in eius præiudicium maioris oneris intelligi factum, & ità tenere videtur *Iſernia in c. 1. §. ſi quis de manſo n. 18. ante med. verſ. ſecunda videtur*, ibi: *Secùs ergò, ſi diligentia prioris* (hoc eſt poſſeſſoris, vt legit ibi *Liparulus*) *feudum eſſet augmentatum, & in c. 1. n. 1. in fin. de Vaſall. decrep. atat. Marin. Frecc. de ſubf. auth. 5. n. 21. Camia in c. ſi aliquem ver. ſeruitij conſueti n. 84. & 8.* Quod confirmari poteſt ex *Imperatoris* reſcripto *in l. 3. C. de Alluuion. & palud.* non permittente augeri ſeruitium emphyteuticum, ſeù vectigale, ibi: *Ne doleant diligentes operam ſuam agri dediſſe cultura, nec diligentiam ſuam ſibi damnoſam iudicantes intelligant*; & ità fundat *Reg. de Marin. lib. 2. reſol. 183. n. 8. & 9.*

3 Attamen, quod ſolui debeat releuium, & vt augetur feudum, ità augeri releuium, latè probant, & declarant *Capan. de Iure releu. p. 2. q. 9. Praſ. R. Cam. Ganauer. deciſ. 35. per tot.* Et omiſſis alijs rationibus, vtcunq; ſit, dominium augmenti non pertinet ad feudatarium, imò illud emanat ex vbertate fundi feudalis, & releuij quantitas pendet à quantitate, ſi igitur pinguiores ſunt fructus, licet ex ſua diligentia, & induſtria perceperit, cõſequentèr non iniquum, quod pinguius ſit releuium, vt dicit noſter *Author hìc n. 3. & R. de Curte d. loc.*

4 Si autem Vaſallus habeat feudum conceſſum cum animalibus ad culturam, tunc quia feudalia ſunt talia animalia, ſi vltrà culturam deſeruirent, adeòut Vaſallus aliquod lucrũ perciperet, tunc releuium, ex hoc lucro quoq; feudali, ſoluendum eſt, *Capan. p. 4. quaſt. 1. num. 26. vbi n. 30.* id quoq; ampliat.

QVAEST. XIII.

Quid ſi in hæreditate feudali adeſt fluuius ſine fructu, & hæres infrà annum mortis feudatarij, ædificat in eo molendinum de propria pecunia, an de illius fructuum perceptorum medietate, releuium debeatur.

SVMMARIVM.

1 *Fundamentum Fiſci.*
2 *Caſus iſte indeciſus.*
3 *Opinio* Authoris, *& eius rationes contrà Fiſcum.*

COntingit dubitari, quod mortuo Barone, in hæreditate feudali erat comprehen-

ſum flumen, quod tamen fructus non dabat,
hæres infrà annum ædificauit propè aquas
fluuij molendinum de propria ſua pecunia:
prætendebatur per Fiſcum releuium, ſaltim
1 pro rata temporis illius anni: qui mouebatur
forsàn ea ratione, quia in fine anni, in
quo fit diuiſio fructuum, & medietas fiſco
datur, reperiebantur hi fructus molendini
in hæreditate feudatarij.

2 Hoc non fuit deciſũ: Credo forsàn, ni malè
recordor, quia omiſſa fuit a fiſco huiuſmodi
poſteà inſtantia. Et ſi iudicandum foret,
3 crederem, non iure peti à Fiſco, nam cõtrà
ipſum militant omnes rationes prælle-
gatæ in his proximè præcedentibus quæ-
ſtionibus, & ſi pro feudo reempto fuit
hæres condemnatus prò rata temporis, id
aliqualiter diuerſum natura, nam licet tempore
mortis feudum illud non erat in dominio
feudatarij, hoc verè realitèr, & abſolutè
intelligẽdo, attamèn quia ius illud luendi
erat in bonis defuncti, illudque feudale
erat, vt prædiximus ibi, rectè dici poterat,
quod feudum illud erat in dominio feudatarij
ſaltim intellectuali, & interpretatiuo,
& ius illud erat æſtimabile, & ſic hæres licet
reemiſſet propria pecunia, attamen
fructum percepit, ex illo iure ſibi relicto,
& prò comperto eſt, huiuſmodi venditiones,
quæ fieri ſolent cum pacto de retrouendendo,
fieri diminuto pretio, & rectè
quidem, nàm emens tali adiecto pacto retrouendendi,
quia pro certo cogitat, feudum
nequaquam ſibi perpetuò remanſurũ,
non applicat ſe ad meliorationes omnes, &
augumenta feudi, quæ fieri ſolent, & poſſunt,
quarum ſpe feuda, ideò, & ſi grauata
tot oneribus, vt ſunt adohæ, & releuia, & reſtricta
in ſucceſſionibus, & coarctata in diſpoſitione
libera ipſorum, venduntur, &
vendi ſolent cariori pretio, quam allodialia,
& ſic reempto illo feudo, certum eſt hæredem
vtilitatem non modicam ex eo percipere;
At in caſu præſenti nulla huiuſmodi
dictorum militat ratio, & ſic diuerſa eſſe
debet iuris diſpoſitio, *arg. tex. vulg. in l. illud, D. ad leg. Aquil.*

ANNOTATIO.

1 HVius quæſtionis caſus refertur
à *R. Tapia lib. 6. Iure Regni tit.
20. in annot. ad Conſt. poſt mortem num.
20. in fin.* his verbis: *Item etiam quæri
poſſet, ſi ſucceſſor in feudo infrà annum
conſtrui faciat molendinum in flumine,
in quo priùs non erat, an debeat
ſoluere releuium de eo, quod peruenit ex
molendino prædicto. De hoc fuit dubitatum
in R. Cam. ſed non reperio deciſum,
& poteſt decidi ex ijs, quæ ſuperiùs
dicta ſunt.*

2 Appoſitè hìc cadit quæſtio, ſi in
meliorando molendino, quod erat in
reditu centum, fuerit multùm expenſum,
itaùt poſt melioramentum reperiatur
eſſe in reditu biſcenium, an in
liquidatione releuij, ſit deducenda
rata reditus, ex melioramento ſuborti?
Et negatiuè deciſum refert *Præſ.
Iul. Cæſar Minadous in ſuo notabili erãſcripto*
per *R. de Marin. in obſ. ad Reg.
Reuert. deciſ. 225. num. 3. & 4. et lib. 2.
reſol. 184. num. 7. & 8.*

3 Publicæ verò vtilitatis intuitu de
Iure gentium proditum eſt, vt cuilibet
in flumine publico, & multò magis
in priuato, & proprio, molendina
conſtruere liceat, per *text. in l. fluminum
23. in princ. & §. prætereà D. de
damn. infect. Hering. de Molendin. q. 9.
num. 61. Sixtin. de Regal. lib. 2. cap. 3. n.
45. Borrell. de Magiſtr. edict. lib. 4. c. 7.
n. 32. & ſeqq. Thomat. deciſ. 298. Card.
de Luca tom. 2. diſcurſ. 145. nu. 10. Ant.
Gob. in tract. de aquis q. 14. n. 23.* An autem,
& quãdo aliquis habens molendinum
in flumine, poſſit ab alio aliud
fieri, vide *Borrell. conſ. 3. cent. 2. Pecchius
in tract. de Aquæductu lib. 4. de
Molendin. q. 10.*

4 Allodialia item potiùs, quàm feudalia
præſumuntur molendina, *Alciat.
reg. 2. præſumpt. 3. Burſat. conſ. 41. Seraph.
deciſ. 894. num. 1. Gallia conſ. 27.
n. 115.* vbi ampliant, etiamſi à Principe
deriuarent, & intrà fines feudi
continerentur, præſertim ſi ſuper nauibus
ſint extructa, quia in iſtis feudum
conſiſtere non poteſt, *Gallia d.
conſ. 27. num. 116.* Ex coniecturis tamèn,
& ſignãtèr ſi probentur de pertinentijs
feudi, quod à Vaſallo iure
feudi poſseſsa fuerint, quod intrà fines,
& quod ſaltem ex publica voce,
& fama ſint de iuriſdictione feudi,
feudalia quoque eſse cenſentur, ex
latè traditis per *Iacob. Gall. conſ. 32.*

per

per tot. Seraph. d. deciſ. 894. Reg. Lanar. conſ. 2. per tot. Card. de Luca tom. 2. de feud. diſcurſ. 3. per tot. latè, ac optimè *Epiſc. Rocca diſp. iur. lib. 1. cap. 57. &* 58. vbi & ſæpè allegat Nos *in Viſionibus feudal.*

5 In omnibus autem caſibus, in quibus res præſumitur feudalis, debet ſolui releuium, *Capan. de Iure releu. par. 1. q. 14. num. 8. verſ. Et ſic.*

QVAEST. XIV.

An mortuo Barone, qui habebat dohanam in feudum, in ſolutione releuij debeat fieri deductio expenſarum ſalarij Dohanerij, & Credenzerij.

SVMMARIVM.

1 *Credenzerius dicitur Cuſtos, & obſeruator Dohanerij.*

2 *Deciſio Regiæ Cameræ, quod fiat deductio in releuio, & ratio.*

3 *Expenſę facta pro Cuſtode Dohanæ in releuio deductæ.*

AD aliqualem intelligentiam quæſtionis huius, videas priorem *quæſtionem* 10. in qua aſſertum fuit, prouentus criminales, ideò non venire in liquidatione releuij, quia excomputantur cum expenſis; In hac dubitatur, àn mortuo Barone habente Dohanam aliquam in feudum, in ſolutione releuij debeat fieri deductio expenſarum ſalarij Dohanerij, & Credenzerij.

Et ratio dubitationis erat, quia in caſu quæſtionis illius, expenſæ ideò admittebantur, quia videbantur neceſſariæ, & ſine illis non rectè poterat iuriſdictio conceſſa exerceri, nec prouentus commodè percipi; hìc verò videntur illę voluntariæ, & primò quoad ſalarium Dohanerij tales videbãtur, quod cum ipſe Baro in primis haberet officium, alium nomine Dohanerij, ſubſtituere non oportebat, & quo ad ſalarium Credenzerij multò magis, quia officialis neceſſarius nõ eſt cauſa exigendorum fructuum,
1 ſed magis cuſtos, & obſeruator Dohanerij, *l. 1. D. de admin. tutor.*
2 His tamen reiectis, contrarium fuit deciſum die 13. Martij 1571. in releuio Ill. Ducis Amalfiæ, referente *Magnif. Proſpero de Piatto Rationali*, nàm dicimus neceſſarias
3 expenſas, quia Dohanerius ponitur gratia recolligendorum fructuum, nec venit in conſideratione, quod Baro debuiſſet ipſe exercere, nàm ex mente Regis concedentis cognoſcitur, quando datur aliquid in officium, vel in beneficium, & certum eſt huiuſmodi officia non eſſe proportionabilia viro nobili, & Baroni, & paucis nos expediuimus ſuper hoc per clara iura, & multa exempla.

ANNOTATIO.

1 HAnc noſtri *Authoris* deciſionem referunt, & ſequuntur *Capan. de Iure releu. par. 1. quæſt. 13. num. 26. & 27. Reg. Tapia lib. 6. Iur. Regni tit. 21. in annot. ad Conſt. poſt mortem n. 9. fol. 212.* Fuit enim deciſum eſse deducendas illas expenſas pro ſalario Dohanerij, & Credẽzerij Dohanæ, quam habebat in feudum; ſunt enim neceſsariæ, quia ipſi recolligunt fructus, & iſta ſunt officia, quæ nõ benè competunt Baroni, tanquàm viro nobili; tacitè enim colligitur mens Principis concedentis Dohanam ſupèr feudo, vt concedat, deductis his oneribus, *Author hic num. 3*, quem ſequitur *Capan. d. q. 13. n. 17.*

2 Licet expenſas factas in ſatisfaciendo ſalarium Aerarij, & Collectoris introituum feudalium, non eſse deducendas, doceant *Reg. de Curte in ſuis reſol. feud. cap. 3. num. 71. Praſ. de de Ganauerr. deciſ. 34. num. 23. Reg. de Marin. in obſ. ad* Reg. Reuert. *deciſ. 225. n. 2.* ex quo hæc impendia non poſſunt iudicari fructuum cauſa facta, & introitus veniunt ad manus Aerarij, iam perfecti, & in eſse deducti, quorũ cõſeruatio pertinet ad dominũ eorum, & feudatariũ, ex *Freccia lib. 2. author. 3. num. 29.* & diximus ſuprà ad *quæſt. 6.*

QVAEST. XV.

An debeatur releuium ab hæredibus Viduæ pro feudo, quod illa priùs ſibi adiudicari fecerat pro dote, & antefato.

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio transfert dominium, & quos effectus pariat.*
2 Tex. in l. ſi vt proponis, C. de rei vindic. *non habet locum in feudalibus.*
3 *Mulier pro antefato eſt vſufructuaria tantùm, & pro dotario.*
4 Deciſio Reg. Cam. *in fauorem hæredum Viduæ circà releuium.*
5 *Sententia non transfert plus Iuris, quàm alicui competit ex ſuis ſcripturis.*
6 *Per mortem mulieris reſoluitur adiudicatio.*
7 *Feudum datum pro dotario, reintegratur Baroniæ ex morte Viduæ.*
8 *Feudo dato pro dotario, filij recuperantes, ob mortem matris, non dicuntur ſuccedere matri in illo, ſed patri.*

ISabella de Aquino, viro mortuo petierat,
& obtinuerat adiudicationem pro dote, &
antefato in feudis viri, tamen, & ipſa etiam
1 moritur; Dubitatum fuit, an deberetur releuium; Prò fiſco dicebatur, quod adiudicatio tranſtulerat in ipſam, dominium, quæ ideò remanſit debitrix in pecunia hæredibus viri prò reſtitutione valoris antefati prædicti, & non debitrix ad reſtitutionem feudi, & ſic, quod hæredes viri non poterant venire ad ſucceſſionem feudi illius adiudicati, ſed tantummodò ad ſucceſſionem pretij, ſeù valoris antefati prædicti, & quia hæredes ipſius mulieris ſunt, qui veniebant ad ſucceſſionem feudi, licèt tenerentur ad reſtitutionem pretij antefati, & mulier erat creditrix in pecunia prò antefato, quando fiebat adiudicatio, feudum non ſortiebatur eamdem naturam, cuius natura erat creditum in pecunia, quia *tex. in l. ſi vt proponis*
2 non habet locum in feudalibus, ſecundùm *Andr. in c. 1 de duobus fratribus.*

Prò Vidua verò dicebatur, ipſos hære-
3 des non teneri, quia illa reſpectu antefati erat vſufructuaria tantùm, iuxta *Conſuetudinem Ciuitatis Neap. incip. quartam autem,* ex quo reliquerat filios, & iuxtà *Conſt. Regni incip. mulier, quæ dotariũ;* quod firmat *Andr. in tit. de controuerſ. inueſt. nu. 7. in fin. & in tit. qualitèr olim pot. feud. al. n. 6. §. per hoc patet,* & ſic, quod in ipſam tranſierat dominium feudi, quoad vſumfructum tantùm, vt in *d. Conſtit.* & dicit *Capyc. col. 81. verſ. ſed ego credo in c. Imperialem, de probib. feud. alienat.*

4 Hæc quæſtio cum fuiſſet diſcuſſa die 12. Ianuarij 1572. translata reſolutione ad aliã diem, tandem die 11. Martij eiuſdem annĩ fuit deciſum in fauorem Viduæ mortuæ, & ſic abſoluti hæredes à petita releuij ſolutione, nam licèt fuiſſet facta adiudicatio ſimplicitèr, & dominium fuiſſet ſimplicitèr in mulierem translatum, intelleximus, quod
5 ſententia non tranſtulerit, nec transferre potuerit in eam plus Iuris, quàm ipſi competebat ex ſuis inſtrumentis, & cautelis, & per conſequens, quoad reſpectum vſuſfructus tantùm intelligeretur facta adiudicatio, & non alitèr; quo caſu, quia per mortem mu-
6 lieris reſoluitur ipſo iure illa adiudicatio, per conſequens iuxtà *cap. Regni incip. mulier dotarium,* feudum quod erat prò dotario,
7 reintegratur Baroniæ, à qua exierat ob dictam adiudicationem, ideò hæredes mulie-
8 ris releuium ſoluere non debent, nam feudum habebant vti hæredes patris per *Auth. hæres, C. de ſecund. nupt.*

ANNOTATIO.

NOn deberi releuium ab hæredibus
viduæ pro feudo, quod ſibi adiu-
1 dicari fecerat pro ſua dote, & antefato, deciſum refert noſter *Author hìc num. 4.* quam deciſionem recenſent quoque *Capan. de Iure releu. par. 4. quæſt. 11. num. 18. Thor. in comp. deciſ. par. 3. ſect. 3. ver. releuium, an debeatur fol. 54.*

2 Diſtinguit tamen *Capan. ibid.,* aut iſta vidua reliquit filios, aut non reliquit. Primo caſu, quando reliquit filios, tunc ſiuè in Capitulis nuptialibus fuerit dictum, filios ſuccedere vti hæredes viri, ſiuè, vti filios, ſemper non teneri ad releuium, quia filij non ſuccedunt ad feudum, ſed ad valorem, & ſic ad pretium antefati aſſecurati ſuper feudo; aſſecuratio autem non transfert dominium rei extantibus liberis, ſed tantùm vſumfructum, & ſic procedit *Authoris* noſtri deciſio, ea ratione, quia per mor-

tem

tem viduæ illa adindicatio reſoluebatur, & feudum reintegrabatur ad hæredes viri.

3 Secundo caſu, ſi nempè non extant filij, & tunc, quia adiudicatio transferebat dominium,etiam quoad proprietatem in vxorem, maximè ſi adiudicatio fuerit facta pro concurrenti quantitate, tunc quia non ad filios vti non extantes, ſed ad hæredes mulieris feudum tranſit, & verè dicuntur ſuccedere, eum ipſa mulier erat vera domina, releuium debetur, *Capan.d.q.11 num.19. & 20.*

4 Quid autem dicendum,ſtante *Reg. Pragm.* tempore Exc. *Ducis Oſſuna* Proregis promulgata, quod ſcilicèt mulier de antefato ſit tantùm vſufructuaria, & mortua muliere antefatum reuertatur illuc, vnde exiuit, an ſi feudum pro antefato fuerit iàm datum, vt mortua muliere feudum ipſum redites ad hæredes mariti, vel dotantis, teneātur ſoluere releuium? Et negatiue reſpondet *Capan.d.tract. par.4.q.11.nu.34.* tùm quia feudum reuertitur ad illos, nō autem dicitur, eos ſuccedere, vti hæredes,prout diſponit *d.pragm.* quæ dicit, quod antefatum reuertatur ad proprietarios, tùm etiam quia,dum vxor eſt vſufructuaria, & dotantes, ſiuè promittentes antefatum proprietarij,tunc mortuo vſufructuario proprietarius non tenetur ſoluere releuium.

5 Præterea feudo per vxorem cum Regio aſſenſu in dotem dato,mortuo viro releuium debetur, ſecùs ſi aſſenſus non fuerit expeditus, quia ſoluetetur per mortem vxoris, *Io. Vinc.de Anna alleg.95.nu.10.& in Conſt. Conſtitutionem Diuæ Memoriæ num.21. & 22.* licet *ibidem* indiſtinctè teneat, quod ſiuè cum aſſenſu, ſiuè abſq; aſſenſu fuerit feudum pro dote datum; per viri mortem nullo pacto fiſco eſse ſoluendum releuium, ſed tantùm per mortem vxoris, quia licet ſit expeditus aſsenſus, tamen legis miniſterio dominium feudi in vxoris poſſe remanſit,*l.in rebus C.de iure dot.* ſicque refert deciſum per Reg. Cam. inter Regium Fiſcum, prætendentem duo releuia annuorum introituum feudalium in dotem datorum per *Iſabellam Sancès, Ferdinando Capano* eius viro, vnum ob mortem viri, & alterum ob mortem vxoris, expedito aſſenſu ſuper datione in dotem, ſed vnum tantùm deberi, deciſum fuit ſub die 5. Decembris 1556. vt teſtantur poſt alios *Capan. d. q. 11. n. 20. Larath. in theatr.feud. par.12. dilucid.56.Thor.in comp.deciſ.par.1.ver. releuium fol.452.Reg.de Marin. in obſ. ad Reg.Reuerter.deciſ.45. num.1.*

6 Et *Reg. Reuert. in d. deciſ.45.* deciſum tradit, per mortem viri fieri locum ſolutioni releuij, vbi feudum fuerit datum æſtimatum, & ea æſtimatione, quæ emptionem, & venditionem faciat, ſecùs ſi feudum eſset datum inæſtimatum, vel æſtimatum non ea æſtimatione,quæ emptionem, & venditionem faciat; ad *text. in l. plerumque D. de iur. dot.* quam deciſionem typis mandari quoque curauit *Reg. Tap. lib. 6. Iur. Regni tit.20. fol.215.*

7 An verò de feudo dato in dotem filiæ fœminæ, ob mortem dotantis teneatur filia, vel maritus ſoluere releuium, & quid in caſu contrario, vt ob mortem dotatæ feudum ſi reuertatur ad dotantem; teneatur dotans de illo ſoluere releuium? latè adcundus *Capan.d.par.4. quæſt. 12.per tot.*

8 Nec releuium deberi Caſtro, vel feudo per Socrum genero pro dote filiæ dato, dominio, & vſufructu,vita durante,reſeruato, Socro mortuo, & feudo perueuto genero, docet *Laratha d. par. 12. dilucid.55.* ea ratione, quia filia habebat hoc feudum ex contractu, non autem ex ſucceſſione.

Lectio deniq; feudalis digniſſimi *Reg. Conſ. D. Petri Carauita*, ſuperiùs recenſita, eſt ſequens.

PRI-

P R I M A

L E C T I O

F E V D A L I S

PETRI CARAVITAE

I.C. NEAPOLITANI

Aduocati Primarij, & in Almo Neapolitano Gymnaſio Feudorum Interpretis.

HABITA DIE DOMINICA Decima Martij 1647. in Licæo Maiori Publici Regij Studij.

SVMMARIVM.

1 O*Ratio ad Principem.*
2 *Refertur quæſtio* Iſerniæ, *& eius reſolutio.*
3 *Emendatur litera* Iſerniæ.
4 *Prælatus nouus ſucceſſor, non tenetur ad ſolutionem releuij pro feudo Eccleſiæ.*
5 *Prælatus non eſt Dominus bonorum, & feudi Eccleſiæ, ſed Adminiſtrator, defenſor, & diſpenſator.*
6 *Dominium bonorum, & feudi Eccleſiæ ſemper eſt penès ipſam Eccleſiam, quæ poſſidet per Prælatos, ſicut per procuratores, & colonos.*
7 *Releuij ſolutio moribus eſt introducta, in vno caſu, ſucceſſionis in feudo.*
8 *Quod datur Eccleſiæ, datur Deo.*
9 Afflicti *ratio refertur, & refellitur.*
10 *Eccleſia reſpectu feudi ſubeſt Domino feudi, & in Regno adeſt concordia cum Sanctiſſimo.*
11 Iſerniæ *ſecunda ratio refellitur.*
12 *Eccleſia in feudo vtitur iure priuati, & ſicut alij feudatarij vtuntur.*
13 *Argumentum contra rationem* Iſerniæ, *& reſoluitur, num. 15.*
14 *Releuium in Regno eſt taxatum in medietate fructuum, quod exigitur in pecunia, & quid in Regno Siciliæ.*
15 *Releuium non eſt onus fructuum, nec intrinſecum feudi.*
16 *Releuium ſoluitur ratione inueſtituræ, quæ petitur.*
17 *Contractus vel quaſi fit cum Domino ratione petitæ inueſtituræ, & contrahitur tacita hypotheca.*
18 *Hypotheca tacita contracta pro ſolutione releuij, eſt cum prælatione ſuper feudo, etiam creditoribus cum aſſenſu, & ita obſeruat Regia Camera, & quare?*
19 *Deciſio Regiæ Cameræ in cauſa creditorum Marchionis Gruptulæ refertur.*
20 *Actio pro exactione releuij, quæ cõpetat Fiſco, ex* Iſernia.
21 *Releuium eſt onus feudatarij, & quomodo ex diſtinctione* Marchionis Torelli.
22 *Deciſio S.C. in cauſa creditorum Ducis Grauinæ refertur.*
23 Iſerniæ *doctrina, aliorum Doctorum teſtimonio comprobatur.*
24 *Stylus Cameræ, ſecundum modernos circa ſolutionem releuij pro feudo Eccleſiæ, refertur.*
25 Marchio Belmontis *aliter ſcribit.*
26 *Ex ſtylo Cancellariæ Vniuerſitates ſoluunt releuium ſingulis quindecim annis pro feudo, ſecundùm* Frecc. *& declaratur num. 27.*
28 *Quindennium ſoluitur de beneficijs, & bonis emphyteuticis Eccleſiaſticis, quando deueniũt ad manus mortuas.*
29 Marinus Freccia *notatur.*
30 Rex, *an teneatur aſſentire, ſi Eccleſia offert ſoluere quindennium, cum deciſ. R. Cameræ, & Collat. Conſ.*
31 *Aſſenſus Regis, non autem Proregis requiritur in alienationibus feudi in manus mortuas, & de ſtylo Cancellariæ reſpectu hypothecæ.*
32 *Deciſiones Reg. Cameræ referuntur circa releuium ſoluendum per Vniuerſitates.*
33 *Doctori atteſtanti de ſtylo, & conſuetudine, non eſt credendum.*
34 *Clauſula, de releuio ſoluendo pro feudo Eccleſiæ, vel Vniuerſitatis non appoſita in inueſtitura, vel aſſenſu, an cenſeatur appoſita tanquam de ſtylo Cancellariæ.*
35 *Articulus de clauſulis apponi ſolitis, & omiſſis, remiſſiuè.*
36 *Clauſulæ* conſtituti, & precarij, *& pacti de capiendo, omiſsæ in aſsenſu, cenſentur appoſitæ.*
37 *Clauſula, de ſolutione releuij facienda per Eccleſiam, & Vniuerſitatem, omiſsa in inueſtitura, vel aſsenſu, non cenſetur appoſita, licet eſset de ſtylo Cancellariæ ſecundum opinionem Authoris, cum deciſ. Reg. Cam.*
38 *Tenor inueſtituræ, & aſsenſus attẽditur, etiam contra conſuetudines feudorum.*
39 *Clauſulæ, quæ ſunt de ſtylo Cancellariæ, ſi non apponuntur, & non ſunt neceſsariæ, non vitiatur actus, & ſi apponuntur, quæ de ſtylo non erant apponendæ, ſunt ſeruandæ.*
40 *Clauſula,* Iuribus noſtris, & alienis ſemper ſaluis, *quando nihil operatur.*
41 *Decretatio,* quod fiat in forma, *quid operatur, clauſulis ſolitis omiſſis.*
42 *Releuium non comprehenditur ſub reſeruatione ſeruitij.*
43 *Inueſtitura dubia interpretatur ſecundum ſtylum,*

lum, & conſuetudinem.

44 *Releuij tempus, & quantitas interpretantur ex ſtylo, & conſuetudine.*

45 *Declaratur doctr.* Iſerniæ *de ſolutione releuij in caſu ſucceſſionis, & refertur deciſio Reg. Cam.*

46 *Veniens iure accreſcendi, non debet ſoluere releuium, remiſſiuè.*

1 REGVM eſt, atque Gubernantium (Princeps Excellentiſſime, Proregum optime) leges conſtituere, eaſquè docere, ſicut & exequi, *Petr.Gregor.de rep. lib.17. cap.11. in princ.* Inutiles enim eſſent leges, ſi non manifeſtarentur, & Ciues in illis non aſſueſcerent; aſſueſcere autem non poſſunt, niſi à Doctore magiſtro inſtruantur, *l.2. §.poſt hoc deindè, ff. de orig.iur. Ariſt. l.5. polit.c.8.* Sic Dauid *1.Paralip.c.26.v.29.* & Ioſaphat *2.Paralip. cap.17. v.7. & ſeq.* Hieroſolimitani Reges, ſubditorum proſperitati conſulentes (in qua & Principes proſperantur) *Bonifac.8.in prohem.6.decretal.* leges edocendas curarunt. Sic apud Aſſyriorum *4. Reg. c.17.ver.26.& 27.* Perſarum *1.Eſdra cap.7.* Tuſchorum *Beroſ.lib.5. in Nino.* Lacedemonum *Pet.Gre.d c.11.n.3.* Reges ſancitum, & obſeruatū traditur; Marcus Antonius Romanorum Imperator, cum primum Athenas venit, Doctores pro legum doctrina inſtituit *Pet.Gre.de Rep.l.15.cap.1.n.25.* Iulianus Cæſar, & hoc ipſum agnouit munus, & cùm in ſingulis Ciuitatibus adeſſe non poſſet, decreto Curialium optimorum conſpirante conſenſu remiſit *Magiſt. C.de Profeſſ.& Med.lib.10.* Carolus Magnus, & Nonus, Alphonſus Caſtellæ Rex delectis Magiſtris legum, ſcholas erexerunt *Petr.de Greg. d.c.1. n.21.* In hoc noſtro almo Neapolitano Gymnaſio, antiquioribus temporibus omiſſis, & Proregum iuſſu aliquando, & decreto, Anteceſſores, Doctoresquè Magiſtri conſtituti ſunt; feudorum tamen Cathedra ſemper Proregum delectioni debito iure ſpecialitèr remanſit, modo prouectis cauſarum Patronis præpoſitis, modo Regijs Conſiliarijs, Regiæ Cameræ Præſidentibus, eiuſdemque Fiſci patronis, qui hic Collaterales, & in ſupremo Italiæ Conſilio Præſides, & eiuſdem Regiæ Cameræ Locumtenentes euaſerunt, ſicut & Aduocati ipſi ad eandem ſupeemornm Magiſtratuum munera deinde euecti ſunt. Tales namque fuerunt Bartholomæus Camerarius, *ipſe Camer.in cap.Imperialem.§.præterea Ducatus, car. 98.lit.S.* Io: Antonius Lanarius *vt in ſuis repet.feudal. in præfat.* Io: Franciſcus de Ponte *vt in ſuis lectio. feud.* Camillus de Curte *in ſuo diuer. feud.* Io. Andreas Georgius *in ſuis repet. feud.* Io. Baptiſta Melior, *Anellus Amat. in Prologomen. feud. in princ.* Anellus Amatus *ipſe vbi ſup.* & Andreas Marcheſius, ad cuius iam defuncti ſubſtinendas vices in ipſa die obitus non currentem, ſed cunctantem, non attritæ frontis, ſed verecundum, *Bernar. lib.4. de conſid. ad Eugen. lit.M.* me eligendo dignum feciſti, Excellentiſſime Princeps. Sanè par erat, vt mihi de Principum beneficijs tractaturo, & hoc tanto beneficio dares; & ſicut Gentiles mei pluribus Principibus ſucceſſiuè miniſtrarunt, ego te auſpice eiſdem pluribus miniſtratem. Strenuus enim ille Eques Aluarus Carauita generalis Aragonum Bayle cum Alphonſo I. Rege Neapolim, cum aliquibus ſuis appulſus, pro tutanda eiuſdem Regis vita in Caſtro Capuanæ propriam vitam obijt, *Zurit.to.2.annal. Arag. lib.13. cap.16. Conſtant.in hiſtor.Regni lib.14 fol.323.* vt meritò deuotiſſimis poſteris ſuis in Regno remanſis datum ſit, eiuſdem Alphonſi ſucceſſoribus, nempè fæliciſſimis, & Auguſtiſſimis Auſtriacis Regibus omnibus in eodem Caſtro Capuanæ togatos deſeruire, & dum horum omnium Principum Feudales Conſtitutiones me interpretaturum poſuiſti, Excellentiſſime Domine, ipſis omnibus inſimul deſeruire feciſti. Tibi gratias referre, immortaleſque laudes tuas recenſere, Regię domus tuæ Magnates, & Proceres cum eorum aſſiduis in Hiſpania ſexcentorum annorum curriculo præclariſſimis geſtis, *Sandoual. in Chron. Alphonſi 7. fol.449.* commemorare, & ſi hic deberem; non tamen valeo; alium namque optimè excultum non me balbutientem Oratorem depoſcunt. Oſtendunt, & Cognomen, & Stemma, oſtēdit & Arcenſis Ducatus; Arcus enim magni eſt nominis. Si de cœleſti ſermo eſt, ſcriptura dicit: *Eccleſ.c 43.ver.12. Vide Arcum, benedic eum, qui fecit illum, valdè ſpecioſus eſt in decore ſuo.* Si de triumphali: *Arcum marmoreum S.P.Q.R. Druſo dicauit Sueton. in vita Claud. c.1.* Si de Militari eminus arcet hoſtem. Si de eo, quod eſt Lyrę, dulcem ſonum compouit. Si de illo ædificiorum, ad ſuſtentandum ponitur. Sub Tui ergo Arcus auſpicijs, Diuino inuocato Numine Lectionem aggredior, ad doctrinam *Iſerniæ in cap.1.ver ſimiliter n.15. cum tribus ſequent. de Capit.Conrad.* præſtantiſſimi Prædeceſſoris ſequendo inſtitutum.

Poſuit *Iſernia* in præcedenti *num.14.* quo-

quomodo hæredes Vaſſalli dant releuia
Dominis, & inter hæredes, quomodo te-
neantur minores, de quo eximius præde-
ceſſor noſter in ſuis poſtremis lectionibus
2 copioſè tractauit. *In num.* 15. cum tribus
ſeqq. quærit. An Prælatus nouus ſucceſſor
ſoluat releuium, ſi tenet feudum, & conclu-
ſiuè reſpondet: *nam videtur vti iure priuati,*
argum. eſt in ſeq. §. & hoc ſi ſit vſitatum ſol-
uere Eccleſiam illam pro feudo, aliàs non tene-
tur.

Illud verbum, *nam*, ponitur ex emenda-
3 tione *Loffred.* hic in ſua *paraphraſi,* & *Epiſc.*
Nicol. Liparuli, quia in litera corrupta *Iſer-*
nia habetur, *non videtur,* & non correſpon-
det cum ſeq. verbis.

4 Regula igitur *Iſerniæ* deſumitur: Præla-
tum nouum non teneri ad ſolutionem rele-
uij: item & exceptio ad ipſam regulam, niſi
vſitatum ſit, Eccleſiam illud ſoluere: regulã
probat duabus rationibus; & prima, quia
Prælatus non eſt Dominus bonorum Ec-
5 cleſiæ, ſed procurator, *cap. 2. de donat.* ali-
quando dicitur diſpenſator, aliquando ad-
miniſtrator, aliquando defenſor, *cap. Caſel-*
las, cap. Epiſcopus 10. *q.* 2. *cap. in Canonibus*
16 *q.* 1. & dominium bonorum, & feudi Ec-
6 cleſiæ, ſemper eſt apud ipſam Eccleſiam, *l.*
iubemus, §. ſcientes, §. ſi quando, Cod. de ſacroſ.
Eccleſ. & ſine traditione tranſit ipſo iure,
l. fin. C. eod. tit. propterea Eccleſia poſſidet
per Prælatos, ſicut per Procuratores, & co-
lonos, *l. ſicut, ff. quod cuiuſq; Vniuerſit. nom.*
Sed ſolutio releuij eſt inducta in vno caſu,
7 ſcilicèt, cùm ſucceditur in feudo, & ſic ſe
habet conſuetudo, mos, & forma Curiæ, er-
go Prælatus, qui non ſuccedit in feudo, non
tenetur ad ſolutionem releuij, cùm ille mos,
& conſuetudo ſit contra ius, non trahitur
ad alium caſum ſimilem, etiam ſi adeſſet
eadem ratio, ſicut ſolutio de plauſtro vini,
non trahitur ad plauſtrum olei, *l.* 1. *& in gl.*
C. quæ ſit longa conſuet. & odioſa reſtrin-
guntur, non autem ampliantur, *l. cùm quid,*
ff. de liber. & poſthum.

8 Secunda ratio *Iſerniæ* eſt, quia quod da-
tur Eccleſiæ, datur Deo, qui immortalis eſt,
l. 4. ff. ad l. Iul. peculat. l. 1. *§. ad municip. ff. ad l.*
falcid. ſed debet eſſe differentia inter res hu-
manas, & diuinas, ſiue cœleſtes, *l. ſancimus,*
la ſeconda, C. de Sacroſ. Eccleſ. ergò Præla-
tus non debet ſoluere releuium, prout ſol-
uit laicus, vt ſit differentia inter res huma-
nas, & diuinas.

Afflict. hic *num.* 9. addit aliam rationem,
quia conſuetudo ſolutionis releuij eſt laico-
9 rum, quæ Eccleſiam non ligat, *cap. benè qui-*
dem 96. *diſtinct.* hæc ratio *Afflicti* fuit ab
Iſernia excogitata, & tanquam non ſubſi-
ſtens reſoluta, dum hic *num.* 17. dicit, quod
in feudo, quod Eccleſia tenet à temporali
Domino, ſubeſt ei, à quo tenet, *cap. verum,*
cap. licet, de foro compet. cap. cæterùm, de iudic.
10 & in Regno adeſt concordia facta cum
Sanctiſſimo, vt in *cap. Regni* 94. *incip. Item*
ſtatuimus, quod Clerici, & in Pragm. 1. *de*
Cleric. & Diac. ſaluat. Et ideo Eccleſia feu-
dataria dicitur vaſalla, *DD.* apud *R. Merl.*
tom. 1. contr. for. cap. 13. *n.* 39. Ergo Eccleſia
ipſa feudataria, vtitur iure priuati, & conſe-
quenter ligatur conſuetudine aliorum feu-
datariorum, & ex hoc etiam reſpondetur
11 ad ſecundam rationem *Iſerniæ*, ſcilicèt cir-
ca ſolutionem releuij, nullam eſſe differen-
tiam inter res humanas, ſiuè terrenas, & res
12 diuinas, ſiue cæleſtes, dum Eccleſia vtitur
iure priuati, & ſicut cæteri alij feudatarij
laici vtuntur, quod pluries dicit *Iſern.* hic,
& in conſtit. Regni, incip. Iuſtitiarij nomen,
Lucas de Penna in l. ſi diuina n. 13. *C. de exact.*
tribut. lib. 19. *Afflict. in cap.* 1. *n.* 69. *&* 70. *ex*
quibus cauſis feudum amittatur, Ioann. Monac.
in cap. quia nonnulli, num. 2. *de immunit. Eccl.*
lib. 6. Iacobin. de Sanc. Georg. in inueſt. feud. in
verb. in feudum, n. 33 *fol.* 189. *dt. p.* 1. 10. *vol.*
tract. diuerſ. Reſtat propterea illa ſola ratio
Iſerniæ, quod Prælatus nouus non tenetur
ſoluere releuium, quia non eſt Dominus
feudi, ſicut & in ipſa vnica ratione reſidet
hic in *d. n.* 17.

13 Sed contra hanc vnicam rationem *Iſer-*
niæ argumentor, nempè: In hoc Regno re-
leuij præſtationem conſiſtere in medietate
14 fructuum feudi illius anni, in quo moritur
feudatarius, quam medietatem exigit Curia
in pecunia, *Theodor. alleg.* 21. licet in Regno
Siciliæ ſit aliter taxatum releuium, *Maſtril.*
deciſ. 112. *n.* 8. *Intrigliol. de feud. cent.* 2. *art.* 93.
n. 82. ſed Prælatus reſpectu fructuum tene-
tur Domino, ſicut vaſallus laicus, & circa
fructus ſibi præiudicat, vt habetur in *§. ſeq.*
incip. Iterum ſi Clericus, ergo tenebitur ad ſo-
lutionem releuij contra doctrinam *Iſerniæ*;
Sed defendendo *Iſerniam* pro reſponſione
15 dico, releuium non eſſe onus fructuum, nec
feudi intrinſecum, ſed eſſe quandam præſta-
tionem extrinſecam à feudo, vt pluries di-
xit idem *Iſern. hic num.* 21. *&* 24. *& in cap.*
1. *§. ſed etiam res, num.* 11. *per quos ſit inueſt.*
Reg. de Ponte in tract. de poteſt. Proreg. tit. de
refut. feud. §. 4. *n.* 4. *&* 14. & ſoluitur ratione
16 inueſtituræ, quam petit hæres vaſallus, per
quam habet confirmationem poſſeſſionis,
& veteris inueſtituræ, & ſoluit Domino
releuium ob recognitionem, quam debet Do-
mino, & ſic non eſt propriè inueſtitura, ſed
abuſiua, *Iſern. hic n.* 2. *verſ. hac autem inue-*
ſtitura, & in cap. 1. *quid ſit inueſtitura, Frecc.*
lib. 2.

Digitized by Google

lib.2. de ſubfeud. anth.3. num.3. & 4. Praſ.de
Franch. deciſ.121. Gizzarell.deciſ.8. in princ.
Marchio Torelli deciſ.92.num.9. Reg.de Pont.
lect.feud.2.num.50. Reg.Rou. in pragm.4. n.9.
de feud. & in prag 1. num.11. de offic. Protur.
Caſ. Georg. alleg.18.n.23. Anell.Amat. conſ.
14.num.15. Camill.de Medicis conſ.55. nu.4.
Borrell. in ſumma deciſ. vniuerſ. tom.1. tit. de
releuio.num.6. Reg Galeot.controuerſ.for.lib.1.
controuerſ.9.& lib.2. controu.3.num.36. Ma-
ſtrill.d.deciſ.112.num.7. Iacobin.in d inueſt.in
verb. qui quidem inueſtitus, num.78. Marcian.
conſ.34.n.1.lib.1. Capan.de iure releuij, par.1.
17 q.7. Ex qua petitione inueſtituræ fit con-
tractus cum Domino, ſecundum *Affl. dict.*
*num.9.*ſed melius fit quaſi contractus ſecun-
dum *Frecc. d.num.4.* ex quo quaſi contractu
Fiſcus habet tacitam hypothecam ſuper
feudo, *l.1. & l.2. C.in quibus cauſis tacitè pi-*
gnus contrah., l.auſertur, § Fiſcus,ff de iure
18 *Fiſci*, & illam tacitam hypothecam habet
cum prælatione in ipſo feudo omnibus cre-
ditoribus vaſalli, etiam cum aſſenſu, quia
contrahitur ratione feudi, & ex tenore in-
ueſtituræ vaſſallus tenetur Domino ad om-
nia, quæ debet ratione feudi, & dicitur in-
ueſtitura contractus vltro, citroque obliga-
torius, *Camill de Medic.conſ.18.* & ideò pro
ſolutione releuij Fiſcus præfertur, prout in
dies obſeruat Regia Camera, & moleſtat
etiam tertios poſſeſſores feudi, *Frecc. d.n.4.*
Reg.de Pont.in d.tract. in tit. de regal. impoſit.
in princ.num.13 Reg.Rou.in d.prag.1. n.11.de
offic.proc.Cæſ.Marchio Torelli Reg.Capyc.Lat.
in conſult.13.n.25 lib 1.Capan.d p.1.q.7.Reg.
Molei in tract. manuſcripto, de Regal. Regni
19 *Neap. tit. de releuijs, qu. mihi 12.* Et in cau-
ſa creditorum Marchionis Gruptulę, in qua
Fiſcus prætendebat terram Gruptulæ eſſe
deuolutam in beneficium Curiæ ob mor-
tem Marchionis abſque hærede in feudis,
& frater vterinus prætendebat, ipſum eſſe
hæredem, & comparuit in Regia Camera,
denunciando mortem fratris, petendo inue-
ſtituram, offerendo releuium, tandem Fi-
ſcus deuenit ad concordiam cum fratre
vterino, & illum admiſit ad ſucceſſionem,
& voluit releuium, pro quo pecunia per-
uenta ex fructibus Gruptulæ, fuit liberata
Regiæ Curiæ excluſis creditoribus Mar-
chionis, etiam cum aſſenſu. Et ego eram
Aduocatus creditorum, & inſtabam, illam
concordiam non debere afficere creditori-
bus, & nihilominus pro Fiſco fuit citatus,
tex. in l.filium quem in poteſtate,ff.de bon.poſſ.
contra tab. vbi beneficium eſt venale. & hæc
non contradicunt dictæ doctrinæ *Iſerniæ*,
20 quòd releuium eſt præſtatio extrinſeca à
feudo, quia non per hoc competit actio
perſonalis tantum pro releuio, vt dicit *Ca-*
mill.de Medic. d.conſ.18.in princ. Sed eſt præ-
ſtatio extrinſeca a feudo cum hypotheca
feudi orta ex illo contractu, ſeu quaſi ratio-
ne petitionis inueſtituræ; & ſic eſt onus
21 feudi non intrinſecum, ſed extrinſecum
contractum per feudatarium, quia illa hy-
potheca eſt onus, & ita ſunt intelligendi *An-*
na conſ.4.num.17 lib.1.Camill de Medic. dicto
conſ.18. Marchio Belmontis Reg. Tap. lib 6.
Iur.Regni tit.20. quo temp. miles inueſtit. pet.
debet in Conſtit. incip. Poſt mortem,n.37.Mar-
cian.d.conſ.34 n.1. dum dicunt, quod hodiè
releuium eſt factum onus feudi, nam Regia
Camera moleſtat tertios poſſeſſores, quia
hoc eſt intelligendum de onere extrinſeco
orto, ex contractu per ipſum feudatarium,
& *Marcian.* dicit, quaſi onus, & *Capan. p.3.*
ponit quatuor quæſtiones 1. 2. 3. & 4. Et
propterea propriè eſt onus ipſius hæredis
feudatarij, & in eius damnum cedit, non
autem in damnum creditorum feudatarij
defuncti, vt fuit iudicatum in S.C. *Gizza-*
rell.d. deciſ.8. Marchio Torelli d. dec.92. vbi
& de alio pulchro caſu, in quo fuit Aduo-
catus, quod limitat idem *Marchio Torelli*
d.conſult 13.n.25.& 26. vt procedat reſpe-
ctu creditorum cum aſſenſu, reſpectu quo-
rum hæres non poteſt deducere ſolutionē
factam pro releuio, ſed reſpectu creditorum
ſine aſſenſu, & reſpectu legatariorum tenet
Marchio, quod ſolutio releuij cedat in eorū
22 damnum, & hæres poteſt deducere, & in
caſu creditorum Ducis Grauinæ D. Mi-
chaelis Antonij Vrſini in vna Aula per
S.C. fuit iudicatum, ſolutionem releuij ce-
dere in damnum creditorum, & Duciſſa
Sermonetæ Soror, & hæres fuit declarata
creditrix patrimonij Ducis D. Michaelis
Antonij fratris pro quantitate ſoluta pro
releuio, Actuario Carbono.

Ex quibus omnibus, ſolutio releuij non
eſt onus intrinſecum fructuum feudi, ſed
onus ipſius feudatarij in ipſo feudo ſucce-
dentis; & ideò Prælatum non ſuccedentem
in feudo, non teneri ad ſolutionem releuij
iuxta doctrinam *Iſerniæ* tàm hic, quàm in
dicta *Conſtit. Regni, incip. poſt mortem*, & ex
omni ſui parte remanet tuta, & ſicut eſt ve-
riſſima, ita paſſim à DD. recepta. Sequun-
tur enim *Iſerniam*,

23 *Affl.hic d.num.9.*
Balzaran.n.13.
Iacob.de Ayello in tract.de iure adohe,n. 75.
Frecc.d.anth.3.n.39.
Petr.Gregor. de ſucceſs.feud.p.8.q.16.in cap.de iure releuij n.4.
Intrigliol.de feud.centur.2.art.5. num.636. & ſeq.

Reg.Rouit. in d.prag.1. num.16. de offic.procur. Caſ.

Reg.Tap. in d.conſt.Regni, incip. poſt mortem, num 18.

Capiill.de Medic.d.conſ.55 n.2.

Epiſcop. Campanil. Practicabil.Eccleſiaſt. tricen.1.q.21.

Borrell.d.tit.de releuio n.11.

Capan.de releuio p.4.q.28.

Rota ſub die 10.Decemb.1639. coram Buccabella, quam deciſionem referr *Donat. Anton. de Marin.reſol.quotid.cap.235.n.21.*

Sed omnia, quæ vidimus, hodie videntur inutilia, ex ſtylo Regiæ Cameræ, quem moderni referunt: *Montan.* enim *in cap. Imperialem, § præterea ſi quis infeudatus, nu.52.* ſcribit, quod ſtylus Regiæ Cameræ ſe ha-
24 bet, quod Eccleſia, quę tenet feudum à Regia Curia, ſingulis quindecim annis ſoluit releuium, & appellatur vulgò quindennium, *Capan.d.p.4 q.27 n.8. Biloſta in concl. feudali concluſ.12. Io: Bapt.Thor.in ſupplem. Compend.Deciſion. in verbo Releuium ab Eccleſia*, & *Montan* ſubdit ſic vidiſſe per Reg. Cameram deciſum, & exequutum in anno 1614. in cauſa Monaſterij Montis Oliueti cum Regio Fiſco.

Marchio Belmontis in d. Conſtit. Regni, in-
25 *cip.poſt mortem n. 18.* poſtquam dixit, Prælatum non teneri ad releuium, ſubdir, *Licet quoad feuda, quæ poſſidentur per Vniuerſitates, conſuetum ſit, releuium ſolui ſingulis quindecim annis*, & nihil allegat, & videtur facere differentiam inter Prælatos, & Vniuerſitates.

Quare eſt videndum de veritate harum aſſertionum, & primus omnium *Marinus Frecc.in d.auth.3. num.15. circa medium*, loquutus eſt de feudo Vniuerſitatis, cuius do-
26 minium ſemper eſt penès ipſam, & non penès Syndicos, qui ſunt tantum defenſores, & adminiſtratores, vt in *authent de defenſor. Ciuit.* & dicit *Freccia, quod in Regno ſingulis quindecim annis, quando conceditur feudum Vniuerſitati præſtatur releuium, hæc eſt forma Cancellariæ, quando præſtatur aſſenſus, fuit certa taxa ex ſuper indictione antiqua, ſeu magis conuentione partium à principio dationis feudi nec poteſt dari de hoc vera ratio, nec arbitrari ex l.hæred.tatum, ff. ad l.falcid. quia ſingula ſingulis adaptantur caſibus, & ſeparatorum eſt ſeparata initis cenſura.* Huculquè *Freccia*; Qui non de ſtylo Camerę, ſed de ſtylo Cancellariæ loquitur in præſtatione aſſenſus, non de omnibus feudis ab antiquo per Vniuerſitates acquiſitis abſque dicta clauſula, ſed de conceſſis cum clauſula pręſtationis releuij in aſſenſu; & ideò non eſt moribus introductum tale quindennĩũ,

27 ſiue releuium, nec ex aliquo iure per
uerſitatem debetur Curiæ, ſed quando
minus expreſſit in aſſenſu, & ſic quand
initio dationis feudi fuit reſeruatum, &
uentum, quod non negat *Iſernia* hic
nec ab aliquo poteſt negari, dum fui
preſſum, & reſeruatum in principio d
tis feudi, ſicut & in beneficijs, & bonis
phyteuticis Eccleſiaſticis expreſſe eſt
28 uitum de quindennio per plures Pon
cias Conſtitutiones Pauli II. Pauli IV
V. & Sixti V. de quibus latè tractat *N*
tom.1. bullar.in tit. de quindenniorum ex-
ne.

Nec eſt verum illud aliud, quod
29 *Freccia*, non poſſe dari rationem de
ſolutione facienda ſingulis quindecim
nis, cùm ſit deſumpta ex *text. in l. ſi qu*
gumentum, §. ſin autem donator, C.de do

Ex *Freccia* ergo deſumitur, quod eſt
lus Cancellariæ in datione feudi, qu
30 Eccleſiæ in aſſenſu reſeruari releuiu
beneficium Curiæ, ex quo ſtylo fuit
diſputatus articulus in Regia Camera,
Collaterali Conſilio, ſi tenetur Rex aſſ
re in alienatione feudi, quæ fit in Eccl
quæ offert ſoluere quindennium; & q
aſſenſus, & ſi ſit gratia, continet tam
ſtitiam, & abſque cauſa, non poteſt
gari tamquam de ſolitis concedi, *Iſe*
cap.1.de probib feud. alien. per Lothar. C
rat.in d.cap.Imperialem,car.44 lit.S. Reg
Pont.in d.tract.de poteſt.Proreg. tit de a
Reg.ſuper dote.§.1. dicit *Taſſon.* obti
conſultationem à Regia Camera, & C
terali Conſilio in beneficium Monaſt
pragm.de antefat.verſ.a obſeru.2.à num
cum pluribus ſeqq. & dicit *Taſſon.* obtin
conſultationem, quia dum agitur de a
in beneficium Eccleſiæ, deuenit feudu
manus mortuas, *cap. ſi gratioſè, de reſc*
in 6. & Virerex non poteſt aſſentire
31 Regis requiritur aſſenſus, vt in *pragm*
1.cap. de feud. & reſpectu hypothec
adiuenta cautela, quod in aſſenſu app
tur clauſula, dummodò ſuccedente
alienatio fiat perſonæ habili, & cum di
clauſula præſtat Vicerex aſſenſum va
Reg.de Pont.in d.tract. tit.de aſſenſu Reg.
& hæc de ſtylo Cancellariæ.

32 Circa verò ſtylum Regiæ Cameræ, q
Moderni referunt, inuenio duas deciſ
eiuſdem Regiæ Cameræ ſibi contraria
aduerſantes; ſiquidem in cauſa Ciui
Sulmonis cum Regio Fiſco de anno
fuit iudicatum, teneri Ciuitatem Sulm
ad ſolutionem releuij Regiæ Curiæ ſi
lis quindecim annis pro baiulatione, c
in feudum a Rege tenebat, quod releu

vnl

vulgò quindennium dictum, deindè per
eandem Regiam Cameram de anno 1632.
fuit declaratum ad beneficium emptoris
eiuſdem Ciuitatis tamquam comprehēſum
in venditione facta à Curia de ipſa Ciuita-
te, & ego fui Aduocatus Ciuitatis, ſed poſt
dictam deciſionem de anno 1563. iterum
articulus fuit diſputatus in cauſa Duciſſæ
Amalphiæ cum Vniuerſitate Maiuri, & di-
ſcuſſo puncto, & diſcuſſa prædicta præce-
denti deciſione anni 1563. fuit iudicatum
contrarium, & abſoluta Vniuerſitas à præ-
tenſa per Duciſſam ſolutione releuij, ex do-
ctrina *Iſerniæ* hìc loquẽtis de Prælato, quod
ſcilicèt dominium feudi eſt penès Vniuerſi-
tatem, & non penès Syndicos, qui mutan-
tur, non autem mutatur Vniuerſitas, refert
has deciſiones *Io.B:pt. Thor. in 3. p. Compen.
ſect 3. in verſ. releuium an ſoluere teneatur*, &
in *verſ. ſeqq.* quare atteſtatio ſtyli Regiæ
33 Cameræ, & contra Eccleſiam, & contra
Vniuerſitatem eſt dubia, & DD. communi-
ter dicunt non eſſe figendos pedes in
Doctore atteſtante de ſtylo, & de conſuetu-
dine, vt in materia feudali dixit *Arias de
Meſa lib. 2. variar. cap. 38. n. 9.* {Eſt verum,
34 quod intrat videre, ſi præſuppoſito ſtylo
Regiæ Cancellariæ, de quo loquitur *Frecc.*
non appoſita in aſſenſu, vel inueſtitura
clauſula de ſoluendo releuio, ſeu quinden-
nio cenſeatur appoſita tamquam de ſolitis,
& de ſtylo, vt propterea ſit verum aſſerere,
hodie Eccleſiam, & Vniuerſitatem teneri
ad ſolutionem releuij ſingulis quindecim
annis, licèt de eo in inueſtitura, ſiue aſſenſu
35 non ſit facta mentio, & licèt articulus ge-
neralis ſit nimis controuerſus de clauſulis
apponi ſolitis, & omiſſis, vtrum cenſean-
tur appoſitæ, de quo copiosè *Moderni* di-
ſtinguentes inter clauſulas reſpicientes ſub-
ſtantialia, naturalia, accidentalia, & acceſ-
ſoria actus, *Farinac. tom. 5. praxi crim. de fal-
ſit. & ſimulat q. 157. n. 52. cum ſeqq. Mantic.
de tacit. & ambig. conuent. lib 3. tit. 9. Maſcard.
de probation. tom. 2. concluſ. 1102. & ſeq. Ant.
Fab de error Pragmat. decad. 1. error. 8. Gail.
de credit. cap 4 q. 6. nu. 233. & q. 11. n. 2072.*
36 Tamen in materia feudali habemus parti-
culares doctrinas, & de clauſulis acceſſorijs
conſtituti, & precarij, & pacti de capiendo
propria authoritate, quod omiſſæ cen-
ſeantur appoſitę ſcribit *Marin. Frecc. d. lib. 2.
q. 15.* ſequitur *Reg. de Pont. in conſ. 17. n. 50.
lib. 2.*
37 Sed de iſta clauſula de ſtylo Cancellariæ
apponenda circa ſolutionem releuij, ſeù
quindennij faciendam per Eccleſiam, &
Vniuerſitatem, dico non cenſeri appoſitam,
& omiſſam haberi pro omiſſa, iuxta dictam
deciſ. Regiæ Cameræ in dicta cauſa Duciſ-
ſæ Amalphiæ cum Vniuerſitate Maiuri, re-
iecta dicta deciſione in cauſa Ciuitatis Sul-
monis; ratio eſt in promptu, quia in poſſe
Domini eſt concedere feudum in manus
mortuas, ſicut & aſſenſum præſtare, *cap. 1.
de alienat. feudi*, ſibi eſt imputandum, dum
non expreſſit, quod poterat, *l. veteribus, ff.
de pactis.* Sumus in contractu, & aſſenſu, in
quibus omiſſum, habetur pro omiſſo, & ne-
gligentia officialis, Domino eligenti eſt
imputanda; non tamen debet, nec poteſt
obligare partes non conſentientes, *l. non
omnis, ff. ſi cert. petatur*; Receperunt enim
inueſtituram, vel aſſenſum abſquè dicta
clauſula, & aliter non recepiſſent, tenor in-
38 ueſtituræ, & aſsenſus, qui loco inueſtituræ
eſt, attenditur, etiam quod ſit contra con-
ſuetudinem feudorum, quia ex conuentio-
ne feudum accipit formam, *Bald. in l. cùm
te, ff de pactis inter empt. & vendit. & in cap.
1. § præterea, quid ſit inueſt. Afflict deciſ 335.
num. 15.* Sic ſe habet communis, & practi-
39 cata opinio, quod clauſulæ, quæ de ſtylo
Cancellariæ non ſunt apponendæ, & appo-
nuntur, ſunt ſeruandæ, aliàs irritatur actus,
& ſi omittuntur clauſulæ, quæ de ſtylo Can-
cellariæ ſunt apponendæ, non tamen ſunt
neceſſariæ, non irritatur actus, & tenor tā-
tum attenditur, ſic iudicatum eſt in S.C.
*Afflict. dicta deciſ. 335. num. 15 Reg. de Ponte
conſ. 5. n. 32 cum alijs ſeq. lib. 1. Reg. Rouit. in
pragm. 1. n. 12. de fide memor. et deciſ. 84 nu. 2.*
Nec clauſula, *iuribus noſtris, et alienis ſemper
40 ſaluis*, aliquid in hoc caſu operatur, quia
reſeruatio illa conſeruat ius, quod Curia
habet, non autem de nouo aliquod ius tri-
buit, *Praſ. Franch. dec. 540. num. 15.* & dum
ex conceſſione, & aſſenſu in Eccleſiam,
nullum comperit Curiæ releuium, nihil ha-
bet, quod conſeruet illa clauſula, vt conſi-
derat *Reg. Reuert. deciſ. 13 et ſeq. p. 5. in manu-
ſcript. (ſiuè dec. 404. in editis.)*
41 Hanc meam ſententiam limito, quando
præcederet decretatio, quod *fiat in forma*, &
in priuilegio deindè eſſet omiſſa clauſula
de ſolutione quindennij, tunc rectè, & ſi
omiſſa, cenſetur appoſita ex voluntate
Domini, qui voluit fieri priuilegium in
forma Cancellariæ per illa verba: *Fiat in
forma*, & ſic ſecundùm ſtylum Cancellarię,
& conſequenter cum clauſula de ſolutione
quindennij, quando officiales clauſulam
omiſerunt, fuit negligentia contra volun-
tatem Domini, cui non poteſt imputari, &
tenor decretationis eſt attendendus, & feu-
datarius non debet accipere contra volun-
tatem Domini, ſic intelligitur iudicatum
in Collaterali Conſilio facta relatione per

Digitized by Google

Regiam Cameram, Fiſco, & partibus audi-tis, ex regula, quod operatur propoſitum in propoſito, operatur oppoſitum in oppoſito, *l.fin. §.fin. ff. de leg.3.* in cauſa Mariæ Bernizzooe cum creditoribus mariti, *Reg. Rouit.in d,deciſ.*84. quam exornat, & io aſſenſu ſuper ceſſione actionis feudalis procedere ſcribit *Franciſc. Maria Prat. diſcept.for. cap.26 n.39.*

42 Habet & dicta quæſtio aliam inſpectionem, quid ſi in inueſtitura, vel in aſſenſu ſit reſeruatum ſeruitium, an intelligatur etiam reſeruatum releuium, & dico, quod non intelligitur reſeruatio de releuio, quia & ſi dum Curia exigit releuium, non tenetur hæres vaſallus pro illo anno ſoluere ſeruitium adohæ, nè hæres duplici onere grauetur, & nè remaneat abſquè fructibus in illo anno, & ita videtur quodammodò releuium io eo anoo ſuccedere in locum ſeruitij; tamen releuium noo eſt ſeruitium, præſtatur pro confirmatione veteris inueſtituræ, & poſſeſſionis, vt ſuperiùs dixi, & in puncto conſiderat *Reg. de Pont. Lect. feud.* 1. *num.*51. Inueſtitura, ſiuè aſſenſus de releuio expreſsè, & clarè loquitur, quod oon

43 eſt ſeruitium, & nulla indiget interpretatione facienda ſecundùm ſtylum, & conſuetudinem, tunc intrat interpretatio, quando inueſtitura, ſiue aſſenſus eſt dubius, tunc recurritur ad ſtylum, & coſuetudinem, *Afflict.in cap.1.num.*10.*an agnat. Mantica dict.tit.9.num.*31. Et aſſenſus, ſiuè inueſtitura dubia, quando eſſet reſeruatum releuium, & nihil dictum de ſolutione facienda ſingulis quindecim anois; tunc eſſet facienda interpretatio, & recurrendum ad ſtylum, conſuetudinem, & vſum, & abſque dubio ſolutio eſſet facieoda ſingulis quindecim

44 annis, iuxta vſum, & conſuetudinem; tempus enim, & quaotitas ſubiacent ſtylo, & conſuetudini, *Iſern. hic num.*16. Et ex his reſtat regula *Iſerniæ* vndique tuta circa ſolutionem de releuio faciendam per Prælatum; Conſequens eſt, videre de illa ratione *Iſerniæ*, quod præſtatio releuij eſt iodicta in vno caſu, ſcilicèt ſucceſſionis in feudo, quomodo hoc procedat, io quo conſideratur caſus diſputatus io Reg. Cam.. cum

45 Alexandro Galeota. Epiſcopus eoim Squillacenſis patruus Alexandri emerat feudum à Principe Biſiniaoi pro ſe ſua vita durante, & poſt eius mortem pro dicto Alexandro nepote, mortuo Epiſcopo dicebat Alexander, non teneri ad ſolutionem releuij, quia ipſe noo ſuccedebat Epiſcopo, ſed erat in aſſenſu vocatus proprio nomine; tamen quia Alexander in vita Epiſcopi non acquiſierat feudum, ſed poſt mortem Epiſcopi fuit iudicatum, teneti ad ſolutionem releuij iuxta doctrinam *Iſerniæ, Reg. Reuert.dec.* 35.*p.*4.*in manuſcript.*(ſiuè *dec.*343.in editis)

46 & ex hoc oritur quæſtio de eo, qui venit iure acceſcendi, an teneatur ad ſolutionem releuij, de qua in ſequenti.

IN eodem articulo, pro Fideliſs. Ciuitate Capuæ, vtili domina Ciuitatis Calui, ac Terræ Caſtrimaris de Volturno, aduerſùs Regium Fiſcum, reſponſum quoq; enucleauit *D.Nicolaus Carauita*, inter primæ notę Aduocatos, erudiriſſimus I.C. auitis, ac proprijs meritis omni Magiſtratu digniſſimus, qui denuò dictam *Lectionem doctiſs. R.Conſiliarij Petri Carauitæ*, typis tradendam curauit, eiq; in dicto ſuo *reſponſo* addidit authoritatem *Reg. de Marinis in obſer. ad R.Reuerter.dec.*403.*à n.*6.*ad* 11.iuxta nouiſs.edit. *et in alleg.*144.*to.*3.*reſol. Conſ.Prat. in pract. obſ.cap.*8.*à n.*18.*et cap.* 22. *à n.* 11. *lib.*4. *diſcept for.* qui poſt alios tradunt, releuium non ſolui per Eccleſiam, aut Vniuerſitatem, niſi io ipſa feudi conceſſione illud pactum ſit, vel R.Curia eſſet in poſſeſſione illud exigendi; ſed in aſſenſu præſtando, quando feudum peruenit ad has manus mortuas, ſolere apponi clauſulam, *dummodò ponatur in caput perſonæ laicæ, ſeu priuati*; Vel *ſingulis quindecim annis releuium Reg. Curiæ ſoluatur*, quod vulgò *quindennium* appellamus.

AD §. XXII.

De Iure Tapeti, quod vnà cum releuio debetur per hæredem Baronis.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

*IVs Tapeti eſt antiquiſſimum, & ad quam rationem M. Camerario ſoluatur, num.*1. *&* 2.

Et an fiat deductio adohæ, num. 3.

*Vnde ſit denominatum, num.*4. *&* 5.

*Iuris tapeti drictus debiti ex morte Baronis, tempore M. Camerarij, an debeantur illius hæredi, an verò Regio Fiſco, num.*6.7. *&* 8.

Et an in eius ſolutione attendatur tem-

pus

pus denunciationis, vel mortis Baronis, num. 9.

1 IN Regno noſtro alia conſuetudo ſoluẽdi tempore inueſtituræ, quandam aliam quantitatem vltrà releuiũ, quæ communi vocabulo dicitur *Ius Tapeti*; quod eſt in Regno antiquiſſimũ, eiuſque meminit *Rit. R. Cam. ſub rub. de Offic. Camerary*, vbi inter alia, quæ ad officium prædictum ſpectant, adeſt Capitulum ſubſequentis tenoris.

Item habebit à quibuſcunque perſonis facientibus homagium, pro quolibet feudo militari, unciam auri unam, de qua medietas debet eſſe Cambellariorum Regis.

2 Ex quibus verbis colligitur, quod hoc Ius Tapeti ſoluitur Magno Camerario, ad rationem tarenorum quatuor pro qualibet vncia, quæ ſumma aſcendit ad rationem duc. 13. 1. 13. in ſingula centena eius, quod pro releuio ſoluitur, per noſtrum *Authorem hic, Capan. de Iure releu. par. 1. quæſt. 1. num. 24. & 25. Reg. Camill. de Curte in ſuis reſol. feudal. cap. 3. num. 75. Io. Baptiſt. Thor. in ſupplem. compen. dec. verb. Ius Tapeti fol. 327. Epiſc. Verde in addit. ad Gallup. in praxi par. 3. cap. 2. fol. 237.*

3 Nec fit aliqua deductio ad hæc reſpectu huius Iuris Tapeti, *Author hic nu. 2.* quem refert, & ſequitur *Capan. de Iure relea. d. par. 1. q. 1. num. 25.* & *de Iure adoha q. 28. num. 7.* vbi tranſcribit decretum Reg. Cameræ latum ſub die 2. Aprilis 1554. per quod fuit deciſum, eſſe ſoluendum, non obſtante deductione facta, ſeu facienda pro adoha.

4 Et non omittendum, quod teſte *Praſ. Maſturtio in ſuo Repertorio manuſcripto ver. Ius tapeti*, dicebant antiqui *Domini de Camera*, quod iſtud Ius Tapeti eam ſumpſit originem, quia *Ser. Regina Ioanna* donauit officium Capitaneatus *Lanciani* cuidam ſuo familiari, eique iuſſit, vt mitteret aliquod pulchrum *tarpitum Lanciani*; Et pro officio Capitaneatus cuiuſdam Terræ exigi pro vno officio, *in libro notam. Cam. 1506. et 1507. fol. 20.*

5 Verùm dicendum potiùs eſt ex *Tapetibus, Tapetijs*, ſiuè *Tapetis*, id eſt auleis, quibus ſubſellia, & cathedræ inſterni ſolent, ſuntque vela picturata, & verſicolori textura ſpectabilia; Dicta *Aulea* ab Aula *Attali* Regis Aſiæ, in qua primùm inuenta; Vnde dicitur *Ius Tapeti*, quia quando vaſſallus præſtabat homagium, per Magnum Camerarium debebat aſportari *Tapetum* ante pedes Regis, ibique illud ſternere, noſter *Author hic num. 5. Capan. ibid Reg. de Curte d. loc.* cuius iuris tapeti meminerunt etiam *Cuiac. de feud. in princ. Damhouder in praxi rer. ciuil. cap. 268. Praſ. de Franch. dec. 121. in princ. Ceſar Caracciolus in alleg. 34. inter diuerſ.* apud *Reg. de Marin. tom. 3. Conſ. Rocc. reſponſ. 87. in princip. tom. 1.*

6 Tradit inſupèr noſter *Author* hic *num. 3.* hoc nempè Ius Tapeti teneri conductum per *Ill. Marchionem Piſcariæ*, quem refert *cit. Capan. d. q. 1. n. 25.*

7 *in fine*. Sed aduertendum eſt, quod quando Rex conceſsit officium prædictũ *Ill. Marchioni Piſcariæ, & Vaſti* anno 1598. expreſsè dixit: *Cum omnibus, & ſingulis poteſtatibus, vtilitatibus, iuriſdictionibus, ſalario annuo, gagijs, lucris, emolumentis, honoribus etc. ad dictum officium ſpectantibus, tam de iure, quàm de conſuetudine, ſeù alio quouis modo, & præſertim cum iure tapeti, & releuiorum dicto auo tuo, aliſque Magnis Camerarijs prædeceſſoribus tuis in dicto officio exhiberi, & concedi ſolitis, ſeù eo modo, & forma, quibus meliùs, pleniùs, et efficaciùs dictum officium dicti prædeceſſores tui, dum vixerunt, tenuerant, & poſſederunt*; vt teſtatur *Thor. in ſupplem. comp. deciſ. d. ver. Ius Tapeti circa med. fol. 327. & Conſ. Rocc. d. reſponſ. 87. in princ.*

Cu-

8 Cuius cōceſsionis vigore, fuit difficultas in Reg. Camera excitata per Fiſci patronum prætendentem, pro quauis morte Baronum ſequuta in vita *d. Ill. Marchionis Piſcariæ* huius Regni tunc Magni Camerarij, & non denunciata ipſo viuente, dirictus Iuris Tapeti non ad ipſum, ſeù ad eius hæredes ſpectare, ſed ad Regiam Curiam, ad quam officium prędictum fuit deuolutum per illius obitum; Et per R. C. die 29. Ianuarij *1636.* fuit prouiſum, Ius Tapeti Baroni mortui tempore *Ill. Marchio Piſcarię* deberi eius hæredi, licet non fuerit exactum per dictum M. Camerarium, *Thor. d. loc.*

9 Et cum dubitaretur in Reg. Cam. ad quēnàm ſpectarent dirictus Iuris Tapeti, qui debentur Magno Camerario, quando ſoluitur Regiæ Curiæ releuium, ad Regium Fiſcum, vel potiùs ad M. Camerarium, ſi contigerit mors Baronis tempore quo officium Magni Camerarij eſt vacans ob illius mortem, licet poſteà tempore denunciationis reperiatur prouiſum officiū; & per R. C. fuit deciſum ſub die 9. Februarij 1573. quod in ſoluendo dirictus Iuris Tapeti, attendatur tempus denunciationis mortis Baronis, non autem mortis, vt *in Arreſt. 362.* ex recollectis per *Reg. de Marin.* in quo caſu ſcripſit *Cæſar Caracciolus in dicta alleg. 34.* apud *Reg. de Marin.*

AD QVAEST. VNICAM.

Magnus Camerarius, qui habet à Rege Ius Tapeti huius Regni, ſi illud vendit, vel locat, an veniat in contractu idem Ius Tapeti, quod fortè contingit per ipſum deberi.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

IVs tapeti, an ſolui debeat per ipſum M. Camerarium, ſi illud vendat, vel locat, num. 1.

Et comprobatur hac deciſ. *aduersùs* Cam. de Medicis, *ex verbis* Reg. de Marinis, *qui illā trāſcripſit, n. 2. et 3.*

Locans, aut vendens gabellas, an ad illas teneatur, num. 4. & 5.

Et declaratur, n. 6. & 7.

Excomputo petito, eſt dandus terminus, non impedita ſolutione mercedis, ſeù extalei, & quid ordinatum in extaleo maturato, num. 8. & 9.

Conſignatarÿ arrendamentorum ante dationem in ſolutum, an in iudicÿs excomputi ſint principalitèr audiendi? Refertur deciſio in Arrendamento iuris prohibendi tabacci, & quid in arrendamento farinæ, n. 10., Et ſupèr eodem articulo tranſcribitur Iuris Reſponſum D. Præſid. D. Didaci Moles, *à n. 11. ad 34.*

Audiri, an debeat tertius ratione ſimplicis hypothecæ, vel cum conſtituto, & precario &c. à n. 18. ad ſeqq.

Exemplis, an ſit iudicandum, n. 34.

1 Circà Ius iſtud tapeti controuerſum fuiſse, tradit noſter *Author hìc*, ſi filius Magni Camerarij, poſt conductionem factam huius iuris, & ſolutum releuium ob mortem M. Camerarij, teneretur inſimùl ad Ius Tapeti ſuo Conductori? Et deciſum refert affirmatiuè referente *Præſ. Berardino de S. Cruce* ſub die 15. Nouembris 1570. *Author hìc num. 8. & 11.* ex *Bart. in conſ. 226. de Statuto Montis Politiani*, vbi de cōmuni firmat, quod teneatur Vniuerſitas ad gabellas venditas; licet con-
2 trarium pro dicto Magno Camerario ſcripſerit *Camill. de Medicis*, vt in *ſuo conſ. 96. per tot.*

3 Et ſequentibus verbis hanc *Authoris deciſ.* laudat, & confirmat *Reg. de Marin. lib. 1. reſol. cap. 158. n. 8.* Nàm (inquit) *cū mortua eſset Ill. D. Maria de Aragonia dicti Marchionis mater, prætendit Scipio conductor, Marchionem locato-*

cato-

catorem uti ſucceſsorem in bonis feudalibus matris ſuæ, ad Ius prædictum Tapeti ſoluẽdum teneri, nec ſuperius enarrata locum habere poſse, quia quando Marchio Tapeti ius locauit, conſiderabatur, vt Marchio, & quando exactio prætendebatur, vt hæres eius matris cenſebatur, & ſic vt alia perſona, quo caſu contraria ceſſabant, per *text. in l. ſi tibi §. pactum D. de pact. etiam ſic in fauorem Scipionis contra D. Marchionem fuit pronunciatum die 15. Nouemb. 1570. pro Scipione patrocinante D. Petro Follerio ſua tempeſtate Iuriſconſultiſsimo, vt ex eius reſponſo, quod ad pennam habeo, vbi deciſionem hanc ſcriptã, & notatam reperi manu Dom. Præſid. de Sancta Cruce Cauſæ relatoris, quam demùm poſt hæc ſcripta, & impreſſa per extenſum inueni ſcriptam à D. R. Moles, qui in illius cauſa, dum eſset Præſes Regij Patrimonij, uti Iudex interuenit, in ſuis deciſionibus manuſcriptis in tit. de Iure Tapeti &c.* ibique à *num. 9.* hanc *deciſ.* integrè tranſcripſit.

4 Idemque iudicatum fuiſse teſtatur *Auth.* hic *n.* 12. ſub die 12. Decemb. 1571. in Cauſa *Principis Venuſij*, ex quo Rex *Rogerius* conceſſit Eccleſiæ SS. Trinitatis Venuſij omne Terraticum, quod ſolitum erat præſtari olim Duci Venuſij; quæ Ciuitas cum demùm fuerit conceſsa in feudum, Princeps prętendebat, ſe non teneri ad Terraticum, ad quod ſoluendum teneri deciſum fuit.

5 Dubitandi ratio deſumitur ex illa regula, quam exornat *Bernard. Diaz in regul.* 307. quod in generali conceſsione exigendi vectigalia à quacunque perſona, non videtur includi perſona loquentis; *l. obligatione generali D. de pignor. l. inquiſitio C. de ſolution.* quæ regula procedit etiam in locatione, *l. qui in inſulam §. fin. D. locat.* quam etiam aſſignauit *Alberic. in l. licitatio §. Fiſcus D. de publican.* vbi ait, *textum* illum, per quem diſponitur, vt fiſcus non teneatur ſoluere gabellam, facere contrà mercatores, qui conducunt gabellam Salis à communitate Bononiæ, quæ poſteà emit Salem, vt ipſa ad aliquid pro gabella ſoluendum mercatoribus illis non teneatur, ea inter alias ratione, cum in generali ſermone non includatur perſona loquentis, quam ſententiam amplexi poſt alios fuere *Boer. deciſ.* 213. (vbi reprobat *Bart. in d. cõſ. 226.*) *Surd. conſ. 47. n. 23. Laſſarte de decim. q. 18. n. 92. & ſeq. Guttier. de gabell. quæſt. 85. Olea de ceſs. iur. tit. 5. quæſt. 2. num. 24. De Medic. d. conſ. 96. Reg. de Marin. in obſ. ad Reg. Riuerter. deciſ. 548. num. 1. & d. cap. 158. à num. 2. ad 7. Præſ.* R. *Cam. Ganauerr. deciſ. 14. ex n. 14. ad ſeqq. Rodoer. in add. ad Reg. de Marin. dict. cap. 158. num. 3. Piſan. ad Goffred. de Gaeta ſuper Rit. R.C. rubr. 2. de iure fundici num. 279.*

6 Attamen *Author* noſter *hic n.* 10. & 11. dicit, quod Præſidentes R. Cam. conſiderarunt ſanum intellectum deciſionis DD. *in d. §. Fiſcus*, quod procedat in caſu ſuo, quando fiſcus habet gabellas ſuas proprias, prout in Vniuerſitate, quæ exigit gabellas ſoluendas inter Ciues, tunc repugnat, quod ſibi ipſi ſoluat, & obliget, & actio, & paſsio non concurrunt in eodem ſubiecto, *l. Vranius verſ. Sed cum duo D. de fideiuſs. & mand. Menoch. Conſ. 231. num. 73.* Sed quando aliquid de-
7 betur à Fiſco, vel Vniuerſitate ſui natura, vt in Iure Tapeti, quod debebatur à *Marchione Piſcharia*, vel ab alijs Baronibus, tunc in generali locatione, vel vẽditione facta per *Marchionem* alteri, ſi non eſt reſeruatum ius, quod ab ipſo deberetur, venit in locatione, quod etiam annuere videtur *Guttierez d. q. 85. num. 15.*

8 Annotandum denique eſt, quod in Cauſa *Io. Bapt. de Angelis*, qui conduxit ab *Ill. Marchione Vaſti*, vti Magno Camerario dictũ ius tapeti, dato termino, ac probationibus factis impedimenti vſus dictæ locationis, ob ſeditiones exortas, die 29. Ian. 1649. per S.C. fuit dictus *Ill. Marchio* condemnatus ad faciendum excomputum liquidandum vſque ad diem litis

tis motæ, teſte *Conſ.* Rocc. *reſponſ.* 87. *lib.* 1.

9 ET nupèr in cauſa R. Fiſci, & Conſignatariorum ſupèr Arrendamento iuris prohibendi tabacci, cum Arrendatoribus generalibus, tàm ſupèr ſolutione mercedis iàm maturatæ, quàm ſupèr excomputo per eos petito, die 7. Iunij 1692. ad relationem integerrimi *Dom. Præſid. D. Octanij Capycij Scondito*, per R. Cam. fuit iuxtà inſtantiam Regij Fiſci impartitus terminus, *non impedita interim ſolutione extalei* (quod ità paſſim in R. C. iudicarì teſtatur *R. de Marinis in obſ. ad Reg. Reuert. dec.* 509. *nu.* 4. *& lib.* 2. *reſol.* 187. *n.* 7.) Additumq; ad inſtantiam Cõſignatariorum, quod *nec minùs terminus currat, niſi facta reali ſolutione eiuſdem extalei hùcvſque decurſi*, vt in actis, apud *Act. Io. Bapt. Granata.*

10 Cumq; ad inſtantiam eorundem Conſignatariorum, per prefatũ *Dom. Commiſſarium* ordinatũ fuiſſet, quod illi audirentur in omnibus in d. iudicio; & contrarium defenderent Mag. Aduocati d. Arrendatorum, ex eo, quia d. Arrendamentũ nõ eſt in ſolutum datũ, ſed tantùm ſuper eo Cõſignatarij à R. Curia aſſignationẽ habent, & ſic intereſſe principale eſt ſolùm R. Fiſci; Ideò me parrocinante pro d. Cõſignatarijs inſimùl cum doctiſs. I.C. *Io: Caſimiro* Morcono; diligentibus pro aſſignatarijs, omni virtutum laude, ac morum probitate digniſsimis I. C. *Marco Antonio Piſcione*, ac *Antonio Petrone*, peritiſſimi, ac magni I.C. Regẽtis *Dominici Petrone* patris percelebri filio, ac imitatore magnifico, dicebatur, quod licet illi ex d. aſſignatione habeant tantùm hypothecam, ex traditis in *dec.* 245. *R. Reuert.* vbi fuit deciſum, licere aſſignatarijs tantùm aſſiſtere locationi per R. Curiam faciendæ; Non poterat tamen dubitari, quod principale habeãt intereſſe, adeòq; ſunt audiendi; quod enim omnes tangit, debet ab omnibus approbari, *c. quod omnes, de reg. iur. in* 6. *c. quia proptèr, de elect.* vt in cauſa Conſignatariorum ſupèr Arrendamento farinæ huius Ciuitatis, aduersùs excomputum per eandẽ factum, ponderat *Reg. Capyc. latr. dec.* 194. *n.* 32. *verſ. dicebant*, vbi *num.* 47. deciſum refert anno 1643. quod Arrendatores facerẽt pro tunc depoſitũ duc. 20. m. Ex quibus, ac alijs rationibus in Aula expoſitis, fuit hoc habitum pro vero, & firmum remanſit decretum, quod audirentur in omnibus dicti aſſignatarij, decretumque deinde interpoſitum, vt ſuprà, cum Rubrica: *In cauſa Regij Fiſci, & Conſignatariorum, &c.*

11 Et in ſimili articulo, ante dationem in ſolutum in Arrendamento ſerici, peritiſſimè quoque ſcripſit *Dom. D. Didacus Moles*, deinde meritiſſimus R. Cam. Præſidens, cuius *Reſponſum* pro communi vtilitate hìc edendum curauimus.

IVRIS
RESPONSVM
PRO

Conſignatarijs Arrendamenti Serici,

CVM

Arrendatoribus eiuſdem Arrendamenti.

Circa articulum, quòd in iudicijs excomputi ipſi Conſignatarij, etiam ex integro ſint audiendi.

Decidendum per Regiam Cameram in Collaterali Conſilio.

12 PVblicanorum temeritas eò iam deuenit, vt ſpretis, ne dùm iuris ciuilis præceptis, ſed etiam Regijs ordinationibus ex friuolis, ac figuratis cauſis in Regijs ordinibus non

com;

compiehenſis, etiam in Arrendamenti principijs, iudicia excomputi intentare non erubeſcant, vt territis Conſignatarijs ipſorum bona, non ſine maximo Regij Fiſci dedecore, ac notabili eorum ſubſtantiæ detrimento, miſerabilitèr iactare conentur. Quibus malitijs, vt obuiam eatur, inſtiterunt Conſignatarij ipſi in iudicio prædicto ex integro audiri, vt non minùs Regij Fiſci, quam propria iura tueantur, quod optimis iuris principijs fulciri non dubitatur: Sunt enim ipſi Conſignatarij creditores vigore contractuum venditionis annuorum introituum per Excellentiſſimos Proreges nomine Suæ Catholicæ Maieſtatis ad eorum beneficium celebratorum, ſpecialiter ſuper dictis introitibus, ac generalitèr ſuper omnibus alijs bonis ipſius fiſci.

13 Omiſſa igitur diſputatione, ſi ex tali cõtractu dominium transferatur ipſis Conſignatarijs pro cõcurrenti quantitate annuorum introituum venditorum, prout inquit ſatis doctè *Reg. de Curte in ſuo diuerſorio iuris feudalis cap.9. num.18. fol.mihi 24.dt.* reprobans acerrimè *Dom. de Franch. deciſ.* 159. res enim ſubiugata pro cenſu cenſetur vendita pro concurrenti quantitate cenſus, vt poſt alios probat *Molſeſ. ad conſuet. Neap. p.2.tit.de bon.q.12.num.8. et conſ.*11.*num.*17. *&* 18. inquiens ex hoc reſultare, vt venditiones annuorum introituum ſuper feudo ſine aſſenſu Domini non valeant, cùm cenſeatur feudum alienatum pro concurrenti quantitate ſortis principalis, allegans *Cannet. Intrigl.*, *& alios*, & in hac poſſeſſione videtur manere Regius Fiſcus, cùm ex talibus annuis introitibus feudalibus exigat relenium per mortem poſſeſſoris, nec obligatio de propria pecunia tollit difficultatem, quia fit ad maiorem cautelam emptoris, vt perbellè, & ſatis neruosè probat idem *Reg. de Curte* vbi ſuprà *num.* 19. *&* 20. Quod ſi contraria ſententia videtur verior, ex latè adductis per *Reg. Rouit. in prag.5. nu.66.cum ſeq. de cenſib.*

14 Hypothecam acquiri vigore dicti contractus, nè dum ſuper ipſis redditibus ſpecialitèr obligatis, ſed etiam ſuper quantitatibus debitis per Arrendatores vigore obligationis per ipſos factæ ad beneficium Regiæ Curiæ ſub iudice non cadit dubitatio, cum etiam in generali obligatione veniat debitoris nomen, tam præſens, quàm futurum, immò quod plus eſt, ſiuè adſit hypotheca tacita, ſiuè expreſſa ſecundum veriorem ſententiam, de qua per *Dec. conſ.* 349. *num.*10. *verſ. Adcò quod etiam dos*, poſt *Bart. in l. nomen num.* 3. *C. quæ res pignori obligari poſſunt*, *Andreas Gayll. pract. obſeru.obſeruat.* 25. *num.* 6. *lib.*2. *Caſtrenſ. in l. ſi conſtante §. fin. num.2.ff.ſolut.matrim.& conſ.*198.*num.*1. *&* 2. *lib.*1. *Neguſan. de pignor. par.*2. *memb.* 4. *col. penult. in princ. verſ. inſuper ad declarationem num.* 165. *Surd. deciſ.* 140. *num.*3. *& conſ.*4. *num.* 20. *cum ſeq. lib.* 1. *Cyn. & alij in l. vbi adhuc in fine C. de iur.dot. Tiraquel. in l. ſi vnquam in verb. bona num.*8. *C. de reuocand. donat. Cart. deciſ. Gen.* 19. *num.*20.

15 Immò etiam intentari poterit via exequutiua contra tale nomen debitoris, quemadmodum creditor poſſet hoc facere, ità vt in tali caſu, neque ſit neceſſaria vtilis actio, *Angel. in l. à Diuo Pio §. ſic quoque num.*2. *& ibi Alex. in fine*, *Imol. ibid. num.* 29. *ff. de re iud Surd. cõſ.4.n.24.lib.*1. *Caſſan ſuper conſuet. Burgund. rubr.*5. *§.* 2. *in princ. ſol. mihi* 817. vbi ampliat etiam ſine ceſſione, *per tex. in l. ſi pignori ff. famil. erciſc.* & tradit ex regnicolis *Carauit. Rit.*166. *num.*70.

16 Et licèt contrarium ſentiat *Rebuff. de literis obligatorial. art* 1. *gloſ.*9 *num.*31.*to.*1, cum alijs per *Coler. de proceſſibus exequutiuis par.* 2. *cap.* 3. *num.* 489. *circa med. vſque ad* 493. quia iſta procedunt, quando ex parte debitoris poſſet negari debitum; tunc enim non poſſet agi exequutiuè, tanquam nõ ſit parata probatio incontinenti. Aliud eſt quando fateretur debitum, & de eo non poſſet dubitari, vel ſi adeſſet obligatio exequutiua, in qua liquido conſtaret de debito, tunc enim exequutio poteſt fieri celeritèr, ſicut poſſet facere principalis, proùt declarat *Roderic. Suarez in l. poſt rem iudicatam notabili* 7. *alias* 8. *verſ. addas alium caſum contra fiſcales in fin. ff. de re iud.* & ità etiam diſtinguit *Coler. de proceſſibus exeq. p.*2. *cap* 3. *in fine num.*494. adeò vt neque hoc caſu ſufficeret negatio debitoris, ſi appareret non ſubſiſtere, ideò non excludit ius exequutiuum, vt latè concludit *Surd d. conſ.*4. *num.*27. *vſq; ad* 32. *lib.* 1. *Aynion. conſ.*55. *num.*30. *Soce. conſ.*47. *num.*24. *lib.*4. *& Carauit.* vbi ſupra legendus.

17 Proùt dabitur etiam Saluianum interdictum contra talia nomina debitorum, cùm illa veniant, vt dictum eſt, in bonorum obligatione, qua ſtante eſt locus huiuſmodi remedio, *Aret. in §. item Seruiana nu.*8. *inſtit. de actionib. Gabr. conſ.*46. *num.*20. *lib.*1. *Roland. conſ.*14. *num.*13 *lib.*3 *Surd conſ.* 131. *nu.* 11. *lib.* 1. & in Regno noſtro remedium aſſiſtentiæ introductum à *prag.*1. *ſub tit. de aſſiſtentia*, locum ſibi vindicat, nè dùm ſuper nomine debitoris, ſed etiam in bonis per ipſum debitorem debitoris poſſeſſis, proùt deciſum refert per S. C. *Reg. Rou. in allegata prag.*2. *num.*8 *in vltima impreſſione*.

18 Et ex his reſultat clara iuris diſpoſitio, quod tertius ratione ſimplicis hypotecę eſt audiendus, etiam ſi non poſsideat rem, ſuper qua eſt controuerſia, vt ex gloſ. in l. ſæpè in verbo de proprietate in princ. ff. de re iudic. & ex alia gloſ. in cap. penult. de re iudic. in finalibus verbis, & ex Ioſeph Ludouic. deciſ. Peruſ. 26. num 8. & ex deciſ. Rot. Rom. 335. num. 2. par. 2 apud Farinac. deſumit Reg. Rouit. dec. 1. num 37. quam opinionem habuit pro vera Sacrum Conſilium iunctis Conſiliarijs duarum aularum, vt magis clarè tradit idē Reg Rouit. ibidem num. 40. circa finem, his ſanè verbis:

19 *In hac igitur cauſa maxima pars Dominorū habuit pro vero, quod filij Marchionis Anzij habebat intereſſe præſentaneum in hac cauſa, in qua agitur de proprietate bonorum feudalium, nunc poſſeſſorum per Marchionem Lareni conuentum ex dotibus maternis, pro quibus habeat hypothecata eadem feuda, quę ſi per ſententiam proferendam venirent auferenda à dominio, & poſſeſſione Marchionis Lareni, proculdubio eorum hypotheca, quoad hæc feuda euaneſceret, et ideò ex diſpoſitione dicta* l. ſæpè ff. de re iud. *debebant audiri, admittendo illam opinionem, vt ille tex. procedat, nedùm reſpectu eius creditoris, qui pignori incumbit, & poſsidet bona hypothecata, ſed etiam in eo, qui non poſsidet, ſed habet hypothecam: At maior pars habuit pro indubitato, quod adeſſet magna præſumptio calumniæ ad finem dilatandi expeditionem proceſſus iam compilati, & remouendi aliquos ex Iudicibus, qui erant ſuſpecti dicto Marchioni Anzij, Ideò fuit prouiſum, quod non audiatur, ſed liceat ei aſſiſtere tantùm,* hæc Regens Rouit.

20 Nec mirùm, ſi calumniæ præſumptio fuit ratio excluſionis, cùm in hac materia regula ſit generalis in omnibus caſibus, in quibus tertius admitti debet de iure in iudicio, ſiuè antè, ſiuè poſt ſententiam, ſi aliquo modo emergat præſumptio calumniæ in eius perſona, tunc à iudicio erit excludendus, vt poſt *Abb., Iaſ., Franc. Mar., Gayll., Marcheſan., Cancer., Crauett., Guttier., Coſtam, Giurbam, & Couar.*, pro indubitato habet idem *Reg. Rouit. in dict. deciſ. 1. num. 34.* quibus addo ex noſtris *Conſiliarium Gizzarel. deciſ. 40. num. 3.* vbi ex *Text. in capit. final. vt lite pendente in ſexto*; deſumit, quod multotiès iſtæ oppoſitiones fiunt, & procurantur calumniæ cauſa potiùs, quàm ex neceſſitate, & nè lites finem accipiant; quo in caſu ſunt tertij eijciendi, quæ præſumptio cùm omninò ceſſet in caſu noſtro, vbi nulla inter fiſcum, & conſignatarios aptari poteſt, ſed potiùs vt cauſam diligentijs, ſcripturis, ac probationibus valeant adiuuare, dubio procul remanet inconcuſſa opinio tàm maturè, prout in caſu dictæ deciſionis relatæ per *D Rou.* habita pro vero per S.C. immò ſi poſt ſententiam, ſed ante addictum pignus veniat tertius, ſummariè cognoſcendum erit de iure iſtius tertij, & eius cauſa erit paritèr executiua, ſicut & principalis, *Ioſeph Ludouic. d. deciſ. 76. n. 15. Intrigl ſing. 203. lib. 1. Ciumia rit. 38. nu. 26. Maſtrill. deciſ. 253. n. 7. lib. 3. Carpan. ad ſtatut. Mediol. cap. 160. n. 3. Ball. lib. 5. ad prag. de cenſibus, q. 2. n 2. Alex. conſ. 82. vol. 1 Paz. in praxi p. 4. cap. 4. n. 7. tom. 1. Giurb. dec. 64. n. 1.*

21 Sed vlteriùs addo aliam ponderationem, Nos ſcilicet non verſari in ſimplici hypotheca ſuper aliqua re ſtabili, ſed nomine debitoris, quo in caſu licèt communis opinio Doctor. fuerit, vt poſt ſententiam creditori cum ſimplici hypotheca ſe opponenti aduerſus exequutionem non liceat eam impedire, ſed ſolent iſtæ oppoſitiones reijci, ſaluis iuribus in iudicio ordinario, vel hypothecario, ad tradita per *Bart. in l. à Diuo Pio §. ſuper rebus n. 8. ff. de re iud. I[illegible] n. 17. Alex. n. 24. Caſtrenſ. n. 8. Ioſeph Ludouic. dec. Peruſ. 26. n. 3. & 8. Caualc. dec. 28. n. 18. p. 2. Diaz regul. 266. Dueña regul. 274. Couarr. pract. q. c. 16. n. 14. verſ. decimo ex his conſtat, Muſcatel. in eius praxi de appell. p. 3. gloſ. ſeruata, n. 49. Coſta de reintegr. diſtinct. 95. n. 6. Card. Tuſc. concl. 86. n. 13. lit. T. tom. 8. Milanenſ. dec. 12. n. 128. vſq; ad 132. & ſeq. lib. 2. Ballus lib. 5. ad prag. de cenſib. d. q. 2. num. [illegible] Surd. dec. 61. Muta dec. 25. n. 27.*

22 Si tamen creditor ſe opponeret ad impediendam exequutionem, vel diſtractiunem, ſeù exactionem nominis debitoris, tunc impeditur exequutio etiam ratione nudæ, & ſimplicis hypothecæ; Ratio eſt, quia per exactionem nominis à creditore faciendam extingueretur hypotheca tertij Creditoris ſe opponentis, & hypothecarij Creditoris ius efficeretur deterius, immò penitùs periret, atque euaneſceret hypotheca, & quo[illegible] tertium de hypotheca opponentem ſuper nomine debitoris de irreparabili præiudicio ageretur, *Alex. conſ. 17. n. 4. lib. 1. & conſ. 15. n. 4. 5. & per totum, lib. 6. Loffred. conſ. 6. n. 17. Natt. conſ. 300. ſub n. 2. poſt Bal. Nouell.* quem citat *Felin. in cap. cum ſuper n. 17. verſ. tamen tertius, de re iud. Crau. conſ. 109. n. 33. 34. 35. 36. Milan. d. dec. 12. num. 136. lib. 2. Giurb. deciſ. 61. nu. 11. in fin.* dum reſpondet *Card. Tuſco*, & latiùs *n. 21. Card. Tuſc. tom. 5. lit. N. concluſ. 63. n. 6. 7. 8. & tom. 8. lit. T. concluſ 86. num. 25. Cartar. deciſ 19. num. 4. Ambroſin. deciſ 2 n. 42. Trentac. lib. 3. var. reſ. tit. de ſolut. reſol. 29. n. 3. & 8. Suarez receptarum ſententiarum, verbo creditor, & lib. 7. com. opin.*

opin. tit. 33. de reuocand. ijs, quæ in fraud. cred. n. 7. Scacc. de appell. lib. 3. cap. 2. q. 17. limit. 6. n. 4. & 85. Ball. lib. 5. ad d. prag. de cenſib. q. 2. n. 6. Carpan. ad ſtat. Mediol. d. cap. 160. n. 28. & cap. 447. n. 31. tom. 1. Oſaſc. dec. 62. n. 17. Gratian. diſcept. 439. n 7.

23 Quod optimè contingit in caſu noſtro, cum non minùs ſolutione, quàm ſententia, qua mediante Arrendatores debitores non eſſe, vel non in integra ſumma declaratur, creditum, & hypoteca irreparabilitèr euaneſcant.

24 Secundò, & fortiùs non verſamur tantùm in ſimplici hypotheca, & ſuper nomine debitoris, ſed inhypotheca, cum clauſula *conſtituti, & precarij*; quam vti de ſtylo in Regno noſtro, etſi in inſtrumento non adeſſet, pro appoſita haberi voluit *Vrſill. in addit. ad Affl. dec. 139 ſub n. 5 cum ſeq.* pro qua concluſione firmanda plures concordantes adducit *Conſil. de Anna conſ. 93. n. 25. lib. 2.* per quam clauſulam nulli dubium eſt, quod in alium transferatur poſſeſſio contentorum in inſtrumento, *l. quod meo, ff. de acquirenda poſſeſſ. l. habet, § penult. ff. de precario, Tuſc. in verb. conſtitutum, concluſ. 785. per tot & in verb poſſeſſio, concl. 406. n 44. & ſeq. Chriſtoph. de Paz de tenuta cap. 4 num. 3. Rota diuerſ. dec. 54. n. 1. p. 1. & dec. 562. n. 1. par. 4. Mantic dec 33. n. 13. & dec. 37. num 1. Rota in recentiorib. dec. 270 in princ. p. 1 Cauaier. deciſ. 515. n. 1.* & quidem per conſtitutum transfertur omnis poſſeſſio tam ciuilis, quàm naturalis, *d. l. quod meo, in princ. Pontan. in tract. de ſpolio lib 2 cap. 14. n 109. Surd. conſ 481. n. 6. lib. 4. Gratian. lib. 5. diſcept forenſ. 954. n. 2. Rot. diuerſor. dec. 766. nu. 5. p. 1. Barzius dec. 49. n. 24. Guttier. pract. quæſt. lib. 5. q. 64. n. 24. & lib 2 q. 87. Molin. de Hiſpan. primog. lib 3 c. 13. n. 4. Cyriacus controu. forenſ. lib. 2. controu. 258. n 28 Seraphin. dec. 157. ſub nu. 1.* & dicta poſſeſſio non eſt ficta, ſed vera, ac realis, *Giouagnon conſ. 9. nu 1. lib. 1. Menoch. conſ. 687. n. 7. Guttier. pract quæſt. lib. 5. d. q. 64. n. 23. & lib. 2 q 87. n. 8. Giurb. dec. 112. n. 11. Cauaier dec 319. n. 2.* & transfertur nedùm vera, & realis, ſed etiam verè, ac propriè, *Rot. diuerſ. dec. 167. n. 2. Ludou. deciſ. 437. nu. 1.* & ibi *Beltram in additionib. n. 5.* licet modus tranſlationis ſit per actum fictum, *Giurb. d. dec. 112. n. 11. et Gutticrez pract. quæſt. lib. 5. q. 64. n. 23. et lib. 2. q 87. n. 8. Beltram. d. num. 5.* & iſta omnia procedunt tàm in corporalibus, quàm in incorporalibus, *Barzius deciſ. 66. n. 40. et 41. Beltram loc. alleg. n. 5.*

25 Et iſta procedunt ad omne remedium poſſeſſorium, *Ludouiſ. d. deciſ 437. n. 2.* vt ad effectum agendi actione ſpolij. *Beltramin. in addit. ad d. dec. Ludouiſ. 347. num. 6, Pontan. de ſpolio lib. 2. cap. 14. n. 109. et ſeq.* ad effectum etiam mandati de aſſociando, *Saluſtius Tiberius in eius praxi A. C. lib. 1. cap. 57. per tot.* ac ad effectum concedendi mandatum de manutenendo, *Caccheran. deciſ. Pedemontan. 133. num. 7. Beltram. in d. addit. ad d. deciſ. Ludouiſ. 437. ſub n. 6. Rot. in deciſ. diuerſ. deciſ. 549. n. 1. p. 1. et in recentioribus dec. 230. in principio p. 1. et dec. 551. num. 3. p. 2.* Ac denique ad quoſcunque Iuris effectus, *Beltramin. vbi ſupra n. 6. Marta de clauſulis par. 1. clauſ. 20. n. 4.* & ita deciſum per Rot. Rom. habetur *in dec. 89. n 6. poſt tractatum Ludou. Poſt. de manutenendo.*

26 Et licèt magna ſit differentia inter precarium, & ſimplex conſtitutum, nam quando debitor conſtituit ſe bona poſſidere precario nomine ſui creditoris, tunc ei ſolùm transfertur ciuilis poſſeſſio; quando verò dicit, ſe ea poſſidere eius nomine per ſimplex conſtitutum, tunc ei transfertur non ſolùm ciuilis, ſed etiam naturalis poſſeſſio, nec aliud penès ipſum conſtituentem remanet, niſi quædam ſimplex tenuta, vt poſt alios plenè refert *Tiraquell. de iur. conſtitut. in 1. p. n. 4. et ſeq.* & pleniùs *n. 55. cum pluribus ſeqq.* Verùm perpetuò notandum eſt, quod ſi in contractu apponitur vtraque clauſula .ſ. *precarij*, & *ſimplicis conſtituti*, tunc vna vitiatur per aliam, propter earum repugnantiam, vt pulchrè refert *Caſſan. in conſ. 7. n. 36. et ſeq.* licèt hanc opinionem eſſe nimis duram, & propterea ſi per imperitiam notariorum clauſula coniungitur, tunc præualere clauſulam *conſtituti*, nulla de *precario* habita ratione affirmat *Fontanell. de pact. nupt clauſ 4 gl 27. n. 37. fol. 366. et Ant. Fab. in C. Fabriano lib. 7. tit. 7. de acquir. poſſeſſ. definit. 16. per tot.*

27 Et ne deſit punctualis doctrina in materia tertij ſe opponentis, licèt creditor cum ſimplici hypotheca poſt ſententiam, & eius exequutionem non ſit audiendus ad finem impediendi pignoris diſtractionem, ſecus tamen ante ſententiam, vt latè ſupra fundauimus; Tamen ſi ille tertius, nedum de hypotheca, ſed etiam de conſtituto opponeret, quod fortè rei hypothecam haberet, quam diſtrahere intenderet creditor, quod tunc executionem, & diſtractionem impediret not. *Gram. deciſ. 92. n. 21. & ſeq. Natt. cõſ. 300. num. 2. Milanenſ. deciſ. 12. nu. 135. lib. 2.* qui teſtatur aliàs deciſum in Curia Prætoriana inter Iulium de Milazzo tertium opponentem de hypotheca, & cõſtituto contra Iſabellam de Romo, *Ann. ſing. 598. Ceph conſ 668. vol. 5. Muſcat. in praxi ciuili. par. 3 gloſ. adiudicantur n. 60. Vrſill. dec. 199. Aluar. Valaſ. dec. 55. Theſ.*

dec. 206. Bero.q.106.n.3. Cartar. deciſ.8. n. 2.Coſta de remed. ſubſid. remed.1.Canalc deciſ. 5 num.39 p.4. Intrigiol.ſing.32.lib.2 Giurb. deciſ.16.num.20.Ball lib.5.ad prag.de cenſib. queſt.2.num.6.

28 Et hoc ſtāte vera poſſeſſionis oaturalis, & ciuilis translatione facta per cōſtitutum quamuis per actum fictum,&ob id impeditur executio ad inſtar habentis veram poſſeſſionem , DD. *in. l. quod meo ff.de acquir. poſſeſſ. Tiraq.de conſtit.p.1.n.2.3.4.& ſeq.& p.2.am.pliat.1 .n.2.1.2.& 3.& p.3. limit.26. n.5.& 6.Caſtill. deciſ,74.n.6.7. Surd.conſ.73. num 44.& conſ. 162.nu 46.Peruſin.deciſ.29. num.6 Fontanell.de pact. nuptial clauſ.4.gloſ. 27.n.6.* alios affert *Giurb.deciſ 61. num.20.*

29 Tertiò, & denique in occurrente caſu nedùm adeſt hypoteca cum conſtituto, per quam vera trasfertur poſſeſſio quod ad omnes effectus iuris , ac etiam quò ad Audientiam tertio concedēdam, ſed ipſi conſigatarij ſunt principales quòad actionem,& poſſeſſionem; quòad actionem nedum ex cauſa obligarionis nominis debitoris , cùm pro exactione iſtius nominis debitoris obligati, ſi non directa, datur tamen vtilis actio , *l. nomen, vbi Cyn.num.2.in.fine Bart. num.2. Salic. nu 3 Aloyſ.de Leo n.3. C.quæ res pignori obligari poſſunt, Dec.cons. 349. infin. num.3. Caſtrenſ. in l.ſi conuenerit la 2. in. principio, num.2.ff.de pignor act.& conſ. 198.num.2 lib. 1. Surd. conſ.4. n. 23.* Vtilis. n· ac directa eandem habent poteſtatem , & effectum *l. actio 47.ff. de neg.geſt* & probat nouiſs. *D. Conſ. Arias de Meſa lib.1. Var,reſol. cap.14. ſub n.26.* ad quod allego ſolemnē doctrinā *Baldi in §.quid ergo, iu fin.de inueſtitura de re aliena facta in vſib. feud.* vbi dicitur, vtilem, & directam actionem naſci ex diuerſa forma, eadem tamen potentia.

30 Hinc punctualitèr dixit *Iul.Cęſar Gallupus in methodo feudali , par.1.cap. 3.n. 73 & 74. fol.mihi 28.* quod ratione iſtius hypothecæ conſignatarij Arrendamenti habentius commune cum Fiſco in Arrēdamento , ita & talitèr, vt pro eodem pretio in affictu alijs extraneis præferantur.

31 Secundò habent actionem citra contractum venditionis annuorum introituum , ſaltem perſonalem ex conuentione initā cum Regia Curia de ſoluendo ipſis conſignatarijs, cùm illa vtilis actio per fiſcum quæſita ſola eius voluntate in ipſos transferatur, præcipuè iuſta cauſa interueniente abſque ceſſione , iuxta *tex.in l.fin. C.quando fiſc.vel priuat.l.ex nominis, & l.final. C.de hæredit. vel actione vendit. cum concord.* prout benè,& ſatis doctè poſt alios explicat *Dom. Conſ. Arias de Meſa lib.1. var.reſol. cap.19.n. 9. & 10.* directæ enim actiones ſola ceſſione acquiruntur, *l.ex legato 18. C.de leg. l.4. C.ſi cert.pet.l.ex nominis, C de hered. vendit. idem Conſ Arias de Meſa vbi ſupra num.11.* quod videmus in dies practicari per doctos tamen , ac circumſpectos Dominos Præſidentes , nam ad inſtantiam conſignatariorum contra Arrendatores, vt moris, in tempore non ſoluentes nedùm ordines de ipſis conſignatarijs ſoluendo , ſed etiam literas exequutoriales expediunt.

32 Tertiò & ſtrictiùs , nedùm actionem habent, ſed quod magis eſt poſſeſſionem, cùm iam ipſi Arrendatores vigore pacti ſoluerunt nonnullas tandas ipſis Conſignatarijs; datur enim in annua perceptione, alijſque iuribus incorporalibus quaſi poſſeſſio exigendi, iuxta *tex.in cap. querelam, de electione,* nam, & conceditur mandatum de manutenendo exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi quamlibet annuam præſtationem , ſeù reſponſionem, vel redditum, *Marant. de ordine iudic.p.4.diſtinct.7.n.27. Borc. de interdicto vti poſſidetis cap.8. nu.8. Salvſtius Tib. in pract.A.C lib.2.cap.7.n.2. Put. dec 180. n.4. Ruginel.de appell.§.2.cap.3.n.694 Cancer.variar.reſol.lib.3.de manutent.cap.14. ſub n.48. Epiſc.Ricc.collect.deciſ collect.668.in fine,Ludouiſ.deciſ.438.n.1.* & aduerſus negantem ſoluere poteſt agi interdicto poſſeſſorio , *Valaſc de iure emphyt.q.32.n.24.* ad quem quaſi poſſeſſionem acquirendam vnicus ſufficit actus , ſecundum veriorem opinionem *gloſ. in cap. ſi verò 12. de iur. iur.* & eſt de mente *gloſ. in cap. cum Eccleſia Sutrina in verb.trium de cauſ.poſseſs.& propriet.* quam ibi ſequuntur *Card.n.3. Rip.n.91. Rebuff.nu. 10.* & poſt *Balb.de præſcript. p.5. q.8.* communem ſæpius confitentur *Couar pract.cap. 14 n.2.& regula poſseſſor p 2.in princ.num.6. Card.Tuſc.tom.3.lit.E.concl.83. n.5. & to.7. verb.poſseſſio concl.421. & verb quaſi poſſeſſio concl.421. & verb.quaſi poſseſſio concl. 34. Triuiſan.dec.54. par.2. Puteus dec.192. lib.1. Maſcard de prob.concl.173. à n 8.* poſt *Rocch. Lamber.*& plures alios;*Gonzal.ad reg.8.Cancell.gloſ 45.§.2. à num.29.* poſt *Caputaquenſ. Achil.de Graſs.Aloyſ. Ric.in collect dec. p.4. collect.1554.poſt Guttier. & Menoch. Cenall. Com.contra Com.q.717. n.4.* poſt *Duaren.raſ.* & alios *Nicol.Garſ.de benef.d c.5.n.56. cum ſeq.* optimè *Gabed.de patronatibus Regiæ Coronæ cap.6 in princ. Camill.Borrell in ſumma deciſ.tit 32.n.216.* imò ſtantibus ſolutionibus factis de voluntate ipſorum Arrendatorum , & Regij Fiſci non ampliùs poſſunt Fiſco ſoluere , & ſi ſoluerent,non liberarentur,ſed ipſis aſſignatarijs continuare tenentur, iuxta *text.in l.3.C.de nouat.*

Quo-

Digitized by Google

33 Quomodò igitur dubitari poterit, quin iudicium cum ipſis congnatarijs, & poſſeſſoribus erit inſtituendum, cùm in iudicio quilibet poſſeſſor non ſolum iuſtus, prout Conſignatarij Regiæ Curiæ, ſed etiam iniuſtus citari debeat in iuribus ſuis, *Innoc.in cap.inter, de maioritate, & obedientia, Bal.in l. 2. C.ſi propter publicas penſitationes, Roman. in l.iuſtè poſſidet, ff.de acquir.poſſeſs. Petr. de Anchar.conſ.274. Calder. in tit.de dilat. conſ. 4.& Bald.& Angel, in l. ſi maritus la prima, C.de donat.inter vir.& vxor. Felin. in cap.dudum de præſumpt. Rot. in deciſ.5. in tit. de reſtitut.ſpoliat.in antiquis, Ruin. conſ.17 vol 5. Felin.in cap.cum olim de re iud. & Hyppol.de Marſil.ſing.195.* nec poſſeſſione priuari poterit, abſque cauſæ cognitione, eſt bonus tex. & ibi *Bart.in l.meminerint, C. vndè vi, Alex.conſ.83. viſa facti narratione col.1. lib. 2. & conſ.30. ponderatis col fin. lib.5. Decius conſ.400.ſub nu.6.* quos ſequitur *Conſ. Marcian.conſ.1. n.62.* ex quibus clariſſimè patet non ſolùm eſſe audiendos, ſed nullum eſſe iudicium excomputi, ipſis Conſignatarijs non vocatis, nec citatis.

34 Nec obſtant exempla, de quibus pars aduerſa fecit magnum feſtum in aula Regiæ Cameræ, dicens aliàs per Regiam Cameram fuiſſe deciſum, ipſos conſignatarios non eſſe audiendos, ſed quod tantùm *ipſis liceat aſſiſtere*, ſi voluerint: exemplis enim non eſt iudicandum, *l.nemo Iudex, C.de ſentent. & interlocut. omn. iudic.* nec ſpectandum eſt, quid actum fuerit, ſed quid agi, vel fieri debeat, *l.ſed licèt, ff. de offic.Præſid.Menoch.conſ. 75 n.94* hinc benè ſcriptum reliquit *Neuiz. lib.5.ſyluæ nuptialis, n.62.* à recepta DD.opinione recedendum non eſſe, & ſi aliquando contra eam iudicatum ſit, & licèt nõ ignorem, quod exemplis Summi Iudicis, veluti Præfecti Prætorio, vel Senatus iudicandum ſit *gloſ.in d.l.nemo Iudex*, facit *tex. in l.1. §. hoc autem*, ibi; *ſic eſſe ſæpè indicatum, & in l. nam Imperator, ff. de legib.* vbi Conſultus tradit authoritatem in ſimilibus rerum indicatarum, facilis enim eſt reſponſio, nàm procedunt reſpectu alterius Iudicis inferioris, *non* autem reſpectu Supremorum Magiſtratuum, vel eiuſdem Senatus, quia mutatio opinionum ipſis permittitur, vt latè cõcludit, & ſic in ſpecie declarat, *Menoch.conſ. 59 per totum*, præcipuè *n.10.lib.1.per tex. in l.nam, & ſi parentibus, §.filius, ff. de inofficioſo teſtam.l circa ff.eod.tit. l.denunciaſſe, §. vlt.ff. ad leg.Iuliam de adulterijs*, voluit etiam *Bald. conſ.334. præmittendum eſt ad euidentiam in fin.lib.2. Aymon.conſ.232.n.2. Zaſius in rubr. ff.de except.n.6 & 7.* at hæc nunc non erunt conſideranda, nam vt innoteſcit ipſis integerrimis Senatoribus eiuſdem Reg.Cameræ contenta in præſenti allegatione non fuerunt deducta, cùm nullus fuerit defenſor in hoc articulo, per quem fuiſſent oppoſita, vndè deciſum dici non poteſt, vt tradit *Bal. in l receptitia, C.de conſtit.pecun* quem ſequitur *Præſ.de Franch. & ſi deciſionum compilator inſignis, deciſ.367. n.14.* & ſic omni iure pro ipſis Conſignatarijs iudicandum ſpectatur.

D.Didacus Moles
vnus ex Deputatis Arrendamenti.

AD §. XXIII.

De Iure Deuolutionis, quæ, ſiuè ob lineam finitam, ſiuè culpam Vaſalli, vel alio iure, competit Regi in hoc Regno.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

IVs deuolutionis, quare ſit Regale, et quęnàm bona comprehendat, nu.1. & 2.

Feudum, quibus ex cauſis ad Dominum deuoluatur, num.3. & 4.

1 IVs deuolutionis Regale eſſe docet noſter *Author hìc*, quippè quod ad Fiſcum Principis ſpectant feudorum hęreditates, & bona, dum moriuntur ab inteſtato, nullis relictis perſonis, ad quas iure legitimo ſuccedendi facultas deuoluatur, ideircò vacantia illa appellantur, vt *Calliſtratus* ait *in l.1. §.Diuus Pius D. de Iure fiſci lib.1. C. de bon.vacant. lib. 10.cap.vn. quæ ſint regal.* & rationem reddit elegantèr *Caſſiodor. var.lib.6. epiſt. 8.* quia Principis perſona poſt omnes debet eſſe; neque optare ſolet acquirere, dummodò ſint, qui relicta debeant poſſidere.

Inter

Digitized by Google

2 Inter regalia Fiſci etiam referuntur bona, quæ indignis auferuntur, bona contrahentium inceſtas nuptias, proſcriptorum, & damnatorum, committentium crimen Lęſæ Maieſtatis, de quibus *in cap. vnic. quæ ſint regal.* latiſſimè *Camill. Borell. de Reg. Cath. pręſt. cap. 14. cum ſeqq. Montan. de Regal. fol. 83. & ſeqq. Sixtin. de Regal. lib. 2. cap. 9. cum ſeq. D. Franc. Amaya in l. 1. C. de bon. vacant. lib. 10. Maximil. Fauſt. in conſ. pro ęrario claſs. 6. ordin. 562. & ſeqq. Antunez Portugal tom. 2. de Donat. Reg. lib. 3. cap. 14. ad ſeqq.*

3 Ex bonis quoque feudalibus, quæ vel finiuntur, vel amittuntur, Principis augeri ſolet ærarium, *Fauſt. pro ærario claſs. 10. ord.* 784. Deuoluitur enim feudum ad Dominum, vaſallo decedente, nullis relictis ſucceſsoribus, *cap. vn. in princ. verſ. rurſus ſi fidelis, quib. mod. feud. amitt.* vel conuentione expreſsa, puta refutatione, quæ fit Domino à vaſallo, *cap. vn. in princ. qualiter olim poter. feud. alien. cap. vn. de vaſall. decrep. ætat.* ſiuè tacita, vt in feudo *Guardiæ*, & *Caſtaldiæ, cap. vn. de Guardiæ, & Caſtald.* Principaliores autem cauſæ, ob quas feudum
4 amittitur, & redit ad Dominum, ad hæc duo genera reuocari poſsunt, vel ob culpam, quam Iuris feudalis compilatores, *Felloniam* appellant, vel ex alijs quibuſdam cauſis, de quibus latiſsimè *in libris feudorum*, & DD. in commentarijs atteſtantibus agunt, & præſertim poſt alios *Herm. Vulteius de feudis lib. 2. cap. 11. Georg. Schultz. in Synopſi iur. feud. cap. 11. Georg. Adam. Struuius in ſyntag. feud. cap. 15. Schrad. de feud. par. 9. Roſenthal. de feud. c. 10. concl. 1. & ſeqq. R. Lanar. in repet. feud. §. huius autem generis, in quib. cauſ. feud. amitt. Reg. Camill. de Curte de feudis par. 4. Gallupp. in meth. feud. par. 4. cap. 5. 6. & 7. Laratha in theatro feud. par. 10. per tot.*

AD QVAEST. I.

Confiſcatis bonis, an Fiſcus dicatur hæres confiſcati.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

FIſcus ratione confiſcationis bonorum, an ſuccedat per annihilationem, vel per repræſentationem, ſiuè ſit ſucceſſor anomalus, &c. à num. 1. ad 3. & quid in bonis vacantibus, num. 5.

An teneatur ſoluere debita, ac dotes conſtituere filiabus, pro viribus hæreditatis, à num. 4. ad 8.

Et nùm in bonis feudalibus habeatur tanquàm hæres extraneus, n. 9.

Deuolutione feudi ſequuta, an dominus creditoribus etiã cũ aſſenſu teneatur, an verò ſint extinctæ actiones, à n. 10. ad 12. & reijcitur opinio Conſil. Carleual *n. 13. & à n. 51. ad 54.*

Fiſcus, ſiuè dominus ſuccedens feudatario mortuo abſque legitimo ſucceſſore, an teneatur ſatisfacere quantitatem ab illo cum aſſenſu donatam ex nunc pro tunc ſequuta morte abſque filijs? Tranſcribuntur allegationes in hoc puncto elucubratæ per DD. Scipionem Martinum, Vincentium Rocetanum, *&* Antonium Florillum, *à num. 14. ad 73. Et refertur exitus cauſæ in deuolutione* Montis Aquilæ, *num. 74.*

Donatio facta ex nunc pro tunc ſequuta morte, *an dicatur pura, vel conditionata, & an valeat, impetrato aſſenſu in fraudem Regij fiſci? diſcutitur latè à num. 15. ad 73.*

Clauſula per Aduocatos excogitata in conditionalibus, ex nunc pro tunc conditione adimpleta, & non aliter, *quid operetur, num. 55.*

Actis

1 ACris eſt difficultas, an Fiſcus, ratione confiſcationis bonorum, ſuccedat per annihilationem, vel potiùs per repræſentationem, ſiuè ſit ſucceſsor vindictæ, vel potiùs, vt hæres extraneus? Et non eſse hæredem, ſed tantùm loco hæredis, adeòque non per repræſentationem, ſed per annihilationem perſonæ ſuccedere, tenent *Mantica de tacit. & ambig. lib. 12. tit. 18. n. 18. Alex. Trentacinq. var. lib. 2. de iur. fiſci reſol. 2. num. 2. Fontanella de pact. nupt. clauſ. 5. gloſ. 4. num. 64.* quos contrà *Reg. Conſtant.* ſequitur *Io. Stephan. Garon. reſol. fiſcal. decad. 1. cap. 7. num. 8.*
2 *& 9.* vbi excipit duos caſus, in quibus fiſcus eſt hæres, quando ſcilicet hæreditas iacet ob defectum legitimorum ſucceſsorum, & quando eſt hæres inſtitutus; ex *Chriſtoph. de Paz in tract. de tenuta par. 2. cap. 81. n. 1. & ſeq. & Clapper. in centur. cauſ. Fiſcal. cauſ. 2. q. 1. num. 6.* cuius verba recenſet etiam *Reg. de Marin. in obſeru. ad Reg. Reuert. deciſ. 506. num. 2.*

3 Ideò non dicitur propriè hæres, ſed loco hæredis, *l. quoties §. fin. D. de nouat.* & ſic hæres anomalus, *Reg. Lanar. conſ. 9. num. 1. Guazzin. de confiſc. bon. concluſ. 20. num. 4. & ſeqq. R. Rouit. ad prag. 1. num. 14. & 15. de bonis proditor. Maſsinus de confiſcat. quaſt. 35. num. 8. Card. de Luca de Regal. diſcurſ. 160.* alter *De Luca in animaduerſ. ad Gratian. cap. 423. num. 2. tom. 3.* Licet autem hæres non ſit, *l. 1. §. idem 14. in fin. D. depoſiti*; tamen ſucceſsoris loco
4 habetur, ideòque creditoribus pro modo ſucceſsionis tenetur, *l. ſi vt proponis 5. C. de bonis praſcriptor. l. ſi ademptis 5. C. de ſent. pa's.* qua ratione confiſcatis bonis tranſeunt in fiſcum actiones actiuæ; *l. vlt. in fin. D. de acq. hered. l. reo criminis D. de ſolut. l. inter Socerum §. vlt. D. de pact. dotal.* & paſſiuæ actiones, *l. cum fiſco D. ad S.C. Sylan.* vbi *Gothofredus* concordantia refert, vt poſt alios docent *D. Melchior de Valentia lib. 1. Illuſtrium iur. tract. 4. cap. 9. num. 6. Intrigliol. conſ. 22. Viſcont. concluſ. iur. verb. Fiſcus tenetur, Farinác. de delict. quaſt. 25. à num. 169. Olea de ceſs. iur. tit. 3. quaſt. 9. num. 7.* Et quando, & ad quæ debita confiſcatis bonis fiſcus teneatur, notantèr proſequitur *Acoſta de priuil. credit. reg. 2. ampliat. 7. à num. 170. ad 220.*

5 Prout Fiſcus ſuccedit in bonis vacantibus, non vt hæres, ſed per occupationem, quia in eum ipſo iure transfertur dominium, *l. fin. C. de bonis vacant.* ibi: *Vt iuſſu noſtro vacantia, vel aliæ res, nomine occupentur ærarij*, vt optimè fundant *Amaya in comment. ad l. 1. C. de bon. vacant. lib. 10. nu. 7. & ſeqq. Antunez Portugal. de donat. Reg. lib. 3. cap. 21. ex n. 1. tom. 1.* Vnde licet Fiſcus ſuccedens in his bonis vacantibus teneatur Creditoribus defuncti, *l. non poſ-*
6 *ſunt 11. D. de iure fiſci.* Non tamen tenetur vltrà vires hæreditarias, ſicut teneretur, ſi vt hæres ſuccederet, vt docuerunt *Ceuall. comm. contrà comm. quaſt. 822. Reg. Conſtant. in l. 1. n. 157. C. pœnis fiſc. Cred. præfer. Amaya d. loc. n. 11.* qui etiam aſſerunt, non teneri conficere inuentarium bonorum ſibi delatorum, quia non conuenitur, tanquàm hæres, ſi ſuccedit his bonis vacantibus, vel confiſcatis, ſed veri ſucceſſor vniuerſalis, ſiuè poſſeſſor, *Afflict. dec. 385. Guazzin. de confiſcat. concl. 20. n. 23.* Reg. *Capyc. latr. conſult. 121. n. 41.* R. *de Marin. ad* R. *Reuerter. dec. 506. n. 2.* latè *Epiſc. Fermoſin. alleg. 62. p. 1.*

7 Satis verò controuerſum eſt, an Fiſcus non dum ad debita ſoluẽda teneatur, vt ſuprà, ſed etiam ad legata, & fideicommiſſa in teſtamento relicta? De quo articulo adeundi *Chifletius de iure fideic. lib. 4. c. 1. Sixtin. de regal. lib. 2. cap. 9. ex n. 42. Reg. Conſtant. in d. l. 1. C. pœn. fiſcal. ex n. 125. ad ſeqq.* Et negatiuam ſententiam latè probant *Amaya in d. l. 1. C. de bon. vacant.*

cant.

cant. a num. 16. Antunez Portugal de Donat.Reg.d.lib.3.cap.21.ex num.5. ac explicat *Fermoſin.d.alleg.fiſc.62.ex n.* 13.

8 Imò publicatis bonis, dotes filiabus conſtituendas eſse à Fiſco, docuerunt,poſt alios *Gigas de crim. lęſæ Maieſt. lib. 3. cap.15. Surd. de aliment. tit.1.quæſt.31. nu.15. Guazzin.de confiſcat.concl.20.num.17.Io.Steph.Garon. decad.1.reſol.fiſcal.d.cap.7.num.1.& 2.* contrariam autem ſententiam, filias dotare non teneri, tuentur *Reg. Conſtant.in d.l.1.num.124. Acoſta de priu. cred.d.reg.2.ampl.5.num.*209. conſert dem *Fermoſin.alleg.22.& 23.*

9 Quoad bona feudalia,Fiſcus ſequuta deuolutione feudi,propter lineam finitam,aut ob culpam vaſalli ſuccedit,vt ſuccesſor vniuerſalis in feudo, & loco extranei hæredis,ex *l.3.§.cum ex cauſa D.de iure fiſci*, vbi Fiſcus, ad quem pertinent omnia bona, habetur loco hæredis, quia feuda non trãſeunt, niſi ad ſuos hæredes,& non ad extraneos, & ea, quæ non tranſeunt ad extraneos hæredes, non tranſeunt ad fiſcum, vt probat noſter *Author hic à n.2.ad 6.*quem poſt alios referunt, ac ſequuntur *Bottilier. de ſucceſs.feud.et Vita milit. cap.3. n.31. De Luca tom. 2. de Linea Legali art.7. num.71. et 74.* & in *obſeru.ad Prę́ſ.de Tranch. deciſ.213. n.9. Carolus de Roſa* in ſua alleg. impreſsa *in Gloſ.ad Conſuet.Neap.à num.582.ad ſeqq.*apud *R. de Marin. in obſ. ad Reg. Reuert. deciſ. 143.num.30.et 31. in nouiſs.editione,et Conſ. Petra ſuper Rit. M.C. 220. nu.3. tom. 2.* Verùm reuertuntur ad dominum directum, *Reg.Ronit. conſ.12.nu. 13. lib.2. Montan. de Regal.ver.bona committ.crim. num.14.fol.306.*

10 An autem ſequuta deuolutione, ſint extinctæ actiones hypothecariæ paſsiuæ ſupèr feudo deuoluto, ducante linea creditoris habentis feudum obligatum, & de actionibus actiuis, fiſco ſuccedente feudarario? ſcripſit *Epiſcop. de Afflicto* in celeberrimo *reſponſo, de actionibus deuoluto feudo, heredi extraneo defuncti vaſalli aduersùs dominum directum competentibus*, in controuerſia agitata inter *D.Emanuelem Caraſa* hæredem in allodialibus *Ill. Ducis Nuceriæ Paganorum D. Franciſci Mariæ Caràfa*, defuncti abſque legitimo ſucceſſore in feudalibus, & pro Fiſco peritè calamum arripuit *Regens D.Carol.Calà*; Quocum *Reſponſa* tranſcripſit *D. Carol. Ant. de Luca lib. 2. de linea legali art.7.*

11 Si tamen deuolutio fiat ob lineam finitam, dominus,ad quem deuolutio facta eſt, creditoribus non tenetur, *Medic.conſ.109. num.15. Conſ.Theod. alleg.83.num.20.* niſi ſit creditor proptèr pecuniam datam ad emendum feudum, *Reg. Lanar.conſ.80. n.51. & 52.Reg.de Fonte deciſ.4. ex num.28.R. de Marin.alleg.146.num.10. & 11.to.3. Georg.Adam.Struuius in ſyntagm. iur. feud.cap.14. n.7.*

12 Quotiès verò adeſt aſsenſus Regius in debitis contractis, tunc Fiſcus tenetur ſoluere creditoribus, *Fachin. lib.2.controu.cap.56. Schrader.de feud. par.8.cap.4.num.43.Struuius d.cap.14. num.5. Hartm. Piſtor. lib.2. quæſt.iur. lib.2.cap.48. ex num. 14. Fuluius Lanar. in add. ad patruum ſuper repet. §. huius autem generis, quib. cauſ.feud. amitt.num.1. Reg de Marin.lib.1.reſol. cap.130.*vbi *Rodoer. in add.num.1.Conſil. Altimar.ad Reg.Ronit.conſ.53.num. 18.& 19.tom.1. & ad conſ.52. num.17. tom.2. De Luca d. lib.2. de linea legali art.7.num.108.*

13 Quod procedit,quamuis in aſſenſibus adſit clauſula,*Iuribus noſtris ſemper ſaluis*; nam hæc clauſula non ſuffragatur domino in expreſsè conceſſis in aſsenſu, quę hypothecã pariũt, & ſic ius reale, quod tranſit ad quoſcunque ſucceſſores,*Bilocta concl.feud. 33.num.15. Marcian. conſ.69. nu.55. lib.2.R.Cap.latr.conſ.34.n.23.* Et licet in contrariũ ſatis ingenioſè quidem ſcripſerit *Cõſ.Carlen. lib.2.de iud.diſp. 23.*nimis tamẽ impertinẽtèr ſectatus, vt ait *Reg. de Marin.d.cap.130. nu.3.*

Hanc

Hanc tamen ſententiam in Regno ratione, auctoritate, & praxi in omnibus cauſis receptam præconizat *D.Reg.de Philipp.in alleg.*116.*num.*19. apud R. *de Marin. tom.*3. ſicq; mandauit Inuictiſſimus noſter Rex *Philippus IV.* per reſcriptum expeditum die 16. Septembris 1640. remiſſum Reg.Cam. die 12. Ianuarij 1641. vt meminit *cit.Reg.de Philipp.d.alleg.*116. *n.*19. *in fine*, & legitur apud *cit. Conſ. Carleual.in fine cit.diſp.*23.

14 An autem Fiſcus, ſiuè dominus directus ſuccedens feudatario mortuo abſq; legitimo ſucceſſore, teneatur ſatisfacere quantitatem ab illo donatam, *ex nunc, pro tunc* ſequuta morte abſq; filijs, cum aſſenſu? Scripſerũt ꝑ donationis validitate tũc celeberrimi Aduocati *Dom.Scipio Martinus*, deinde *Reg.Conſil. ac Dom. Vincentius Raetanus*, poſteà *Regens*, & pro Reg. Fiſco *Dom.Reg.Antonius Florillus*, tũc acerrimus Fiſci patronus, vt in ſequentibus *Iuris Reſponſis*.

IN IVRE

PRO

D. Franciſco Caracciolo.

CVM

Regio Fiſco.

15 D. Franciſcus Caracciolus Cantelmus vtilis Dominus Terræ Montis Aquilæ, & aliorum feudorum, cognoſcens obligationem maximam, ad quam tenebatur Domino Iulio Caracciolo eius fratri conſobrino ob diuerſa beneficia ab eo recepta, donauit eidem in anno 1641. ſub die 10. Octobris ducatos viginti mille conſequendos ex nunc pro tunc ſequuta morte abſq; filijs cum Regio aſſenſu, quoad ea bona, in quibus habet ſucceſſorem.

Et illo mortuo in anno 1652. abſq; legitimo ſucceſſore, Regius Fiſcus cæpit poſſeſſionem feudorum, & Franciſcus Caracciolus frater vtriuſq; coniunctus Iulij Cęſaris, inſtitit in Regia Camera pro ſatisfactione dictę quantitatis; & compilato proceſſu, Fiſco audito, inſtat pro expeditione in eius beneficium.

16 Præſupponendum eſt, D. Franciſcum donantem tempore donationis legitimos habuiſſe ſucceſſores, nimirum Hectorem Caracciolum patrem, qui refutauit feuda, & ſic ſucceſſorem, ex *deciſ.* 1. *de Franch.* ac Catherinam Caracciolam Amitã ſororem dicti Hectoris, prout in facto, quę pariter erat legitima ſucceditrix, cum ſit in tertio gradu in dictis feudis antiquis à communi ſtipite obuentis D. Franciſco donatis. ex *Conſtit. vt de ſucceſſionib. ac ex prumgat.* 6. *de anno* 1532. *& pragm.*8. *de anno* 1636. *de feud.* Secundò, præſupponendum eſt, D. Franciſcum eſſe tempore donationis annorum 40. in circa, quod probatur ex capitulis matrimonialibus ſtipulatis inter dictum Hectorem Caracciolũ. & D. Felicem Cantelmi in anno 1598. fol. 123.

Tertio. Eſt probatum dicto tempore D. Franciſcum fuiſſe in bona ſalute, & aptum ad procreandum filios.

17 His præſuppoſitis pro veris, & indubitaris dicimus, aſſenſum legitime fuiſſe conceſſum, quia adhoc, vt aſſenſus valeat, requiritur, quod contrahens habeat ſucceſſorem tempore celebrati contractus, & conceſſi aſſenſus, licet tempore mortis eo caruiſſet, quia præmortuus ſit, hic euentus non inualidat aſſenſum, ſed ille remanet in ſua firmitate, ſecundum *Camer. in cap. Imperialem f.*30.*lit.P.* quod pro indubitato admittunt omnes DD. quos referunt, & ſequuntur *De Pont. tit. de Aſſenſ. Reg.* § 4.*num.*7. teſtans ſic fuiſſe deciſum, idquè latius proſequitur *in deciſ,* 7. *D.Reg.Capyc. Galeot, in controuerſ.* 24. *num.* 29. *&* 30. *tom.* 1. & ante eos dixit *Andr. in d. cap. Imperialem*, §. *prætereà Ducatus, num.*36. *de prohibit. feud. alien. per Federic.*

18 Imò etiam ſi feudatarius ſucceſſore careat, tamen ſi eſt habilis, iuuenis, & aptus ad filios procreandum, quod aſſenſus legitimè præſtatur, ac ratione incertitudinis, & dubij euentus, cenſetur remota omnis fraus, *Andr. in d.* §. *præterea Ducatus, n,* 37. *& in cap.*1.§ *ſed non eſt alia iuſtior, num.* 38. *quæ fuit prima cauſ. benef. amitt. Afflict. in d.* §. *præterea Ducatus, num.* 3. *De Ponte de Aſſenſ. Reg.*§.3.*num.*20.*&* 29.*Dom.Galeot d. controuerſ.* 24. *num.* 29. *& ſeq & Reg. Rouit. in pragm.* 4. *de feud. num.* 19.

P Ex

19 Ex quibus ſequitur, non poſſe conſiderari fraudem in eo, qui filios habet, vel habere ſperat, vt tradit *Andr. ibid. num. 36 verſ ſecus ſi tempore diuiſionis*. vbi *Afflict. in 3. notab. num. 13.* dicit, quod idem ſit habere filios, vel quod ſit aptus ad generãdum, & non attenditur, quod poſtea non generauerit, & *Aluar. ibid. ante, num. 9. verſ. Et hoc intellige*, firmat, quod ad præſumendam fraudem, requiritur non habere filios, nec ſperare habituros, ſequitur *Præpoſit. ibid. Capyc. in inueſt. in verbo feudorũ diuiſio, verſ. ſublimito quinto, Curt. in tract. de feud. 1. nu. quæſt. 30. in 1. falleut. Iacob. de S. Georg. in v. Marchio, nu. 7.* latiſſimè *De Ponte eod. tit. de Aſſenſ. Reg. §. 3. num. 29. D. Galeot. nu. 30.*

20 Fraus tamen præſumitur ſolum; quando quis non habet ſpem filios procreandi, quando caſtratus eſſet, vel ità ad eam ætatem peruenit, vt filios habere non poſſit, vel ſi ideò facit, vt eum priuet, qui in illis bonis ſuccedere debet, *Gloſ. in cap. 1. §. ſed & res, per quos fiat inueſt.* vbi *Andr. nu. 5.* vbi licet *Gloſ.* dicat in primo exemplo, ſi caſte natus eſt, quia tamen eſt error, legi debet, ſi caſtratus, nam omnes caſti naſcuntur, vt aduertit *Gloſella in marg.*

Sed hæc dicta ſunt ex abundanti, cum nõ ſimus in hoc caſu, ſed in eo, quo contrahès habebat patrem, & amitam legitimos ſucceſſores.

21 Nec in hac cauſa poteſt excitari quæſtio, ſi ſucceſſor erat deſperatus de prole, cum iàm Catherina Amita ſucceſſores habebat, nimirum Iulium Cæſarem donatarium, Franciſcum actorem, & Vincentiam Caracciola, licet iſta opinio non ſit vera, cum ſufficiat, quod contrahens habeat ſucceſſorem, quamuis ſucceſſor ſit deſperatus de prole, nam attentis verbis *Pragmaticę 4. de feudis*, non repetitur hoc diſpoſitum, ſed tamen quod habeat ſucceſſorem *§. 2. vbi is qui de bonis ſuis feudalibus diſponit, aut tractat, certo, & legitimo ſucceſſore careat, qui iuxta Conſtitutiõem Regni in feudo ſuccedere deberet.* Verbum ergò *ſucceſſor*, intelligitur de ſucceſſore primo, & immediato, & non de ſucceſſore ſucceſſoris, ex *tex. in l. qui liberis, § hec verba, D. de vulgar. & pupill.* vbi facta mentione hæredis, intelligitur de primo hærede, & non de hærede hæredis; Ex quibus, & alijs rationibus ſic firmauit *R. Rouit. in d. pragm. 4. de feud. n. 18. cum ſeqq.* reiecta opinione *Reg. de Ponte in tract. de. poteſt. Proreg. de Aſſenſ. Reg §. 3. num. 11.* quam agnoſcens erroneam mutauit, vt teſtatur ex *Molſeſ.* idem *Regens Rouit. num. 34. 35. & 39.* & nouiſſimus idem fundat *Dom. Donat. Antõ. de Marin.* elaboratiſſimus, & doctiſſimus *I. C. tom. 1. ſuarum quotid. reſol. cap. 21. & D. Conſiliar. Staiban. reſol. 33. num. 1.* Igitur patet eſſe verificatam clauſulam, *quo ad ſucceſſorem* in aſſenſu inſertam.

22 Donatio autem, ſuper qua fuit conceſſus aſſenſus pro obſeruantia quãtitatis donatæ, fuit validiſſima, tum quia fuit facta ob merita, ob beneficia, proùt eſt verificatum in facto: Item quia fuit facta à iuuene; Item, quia nõ fuit omnium bonorum, ſed tãtùm ducatorum 20. m. dum donans habebat ad minus ducatos 70. m. proùt in facto, quæ ſunt coniecturæ ad excludendam fraudem, vt probant *Maſcard. de probat. concluſ. 815. Menoch. poſt alios de præſumpt. lib. 5. præſũpt. 3.* maximè quia fraus non præſumitur.

Nec quia fuit facta donatio ex nunc pro tunc,

23 ſequuta morte, poteſt fraus præſumi, cum illa ſit vera donatio inter viuos, licet effectus differatur poſt mortem, vt poſt omnes optimè defendit *Fab. de Anna conſ. 39. n. 47 Reg. de Ponte de refutat. feud. in rubr. num. 1. & 2. ex vulg. conſ. Oldrad. 114.* quos ſequutus eſt *Montan. controu. 32. n. 12.* proùt non præſumitur fraus in prohibito diſponere poſt mortem in præiudicium Agnatorum, iuxtà *Conſuet. ſi donat in vita, cum clauſula ex nunc pro tunc ſequuta morte*, ſicut in puncto fundauit *Molfeſ. ſuper Conſuet. tit. de bonis q. 5.*

24 Inſupèr fraus non poteſt præſumi in præiudicium Fiſci in eo, qui habet ſucceſſorem, nam ſicut poteſt omnia feuda alienare, ſic poteſt feuda obligare contrahendo per quemlibet contractum, mediante aſſenſu, cum feudalia conceſſo aſſenſu ſortiantur burgenſaticorum naturam, *Iſern. in d. cap. Imperialem col. 10. de prohibit. alien. feud. per Federic. in cap. 1. de nat. ſucceſſ. feud. col. 5. in cap. 1. qui ſucc. teneant.* ſequitur *Loffred. in d. cap Imperialem, §. ſed nec Dominus, verſ. ſupraſcriptas tamen fol. 63. at. & in conſ. 14. nu. 73. in fin. Freccia de ſubfeud. lib. 3. tit. de differ. inter feud ex pacto, & hæred. diff 2. & diff. 35. q. 6. fol. 442.* in nouiſs. *De Franch. deciſ. 695. n. 2. R. de Ponte de poteſt. Proreg. tit. de aſſenſ. in princ. n. 5. R. Lanar. in tit. ſi vaſ. feud. priuet. n. 31. Præſ. Amat. conſ. 35 n. 7. & conſ. 9. n. 2.* poſt multos, & nihil diſtant ab alludio, dato aſſenſu *Amat ibid. & R.* de *Ponte conſ. 147. n. 34 lib 2. De Marin. cap. 84. n. 10. lib. 1.* quo caſu feudum acquiritur quolibet titulo, *De Ponte tit. de refut. §. 10. n. 17.* eritquè dicta acquiſitio firma, etiam poſt mortem alienantis, ex *Andr. in cap. 1. qui ſucceſſ. ten.* dixit idem *De Ponte eod. nu. 17.* Nam ingenuis hominibus non debet interdici alienatio rei ſuæ, prout reſpondet *text. in l 3. ff. ſi quis à parent. fuerit manumiſſ.* & tunc ſtante ſuc-

Digitized by Google

ſucceſſore Rex tenebatur aſſentire, ex *Loffred. & Camer.* fundat *Maur. alleg. 16. & 17.* quæ eſt *Piſanel. & 18.* vbi additio eius filij.

25 Nec prætenſa reuocatio officit, nam poſt perfectam donationem, non ſolum nequit reuocari, quia contractus à principio ſunt voluntarij, & poſt facto ſunt neceſsarij, *l. ſicut S.C. de obligat. & action. cum ſimil.* ſed neque poteſt adijci modus, vel conditio, *l. perfecta donatio, C. de donat. quæ ſub modo.* Et proindè donatio non reuocatur, niſi cócurrentibus cauſis determinatis *in l. fin. C. de reuocand. donat.* quæ in hac cauſa non concurrunt.

Reſpectu aliorum creditorum, iam in facto ſunt producta inſtrumenta cum Regio Aſſenſu.

Cum igitur in aperto ſint Iura Domini Franciſci Caraccioli, ſupplicatur, vt eidem ſolita Iuſtitia per Dominos Senatores miniſtretur, proùt ſperatur. Cætera ſuppleant Domini mei, &c.

Scipio Martinus.

I V R A

P R O

Ill. Duce Mirandæ.

CONTRA

Regium Fiſcum.

Pro reijcienda oppoſitione, contrà creditum donationis.

26 SI cauſa iſta decidenda foret iniqua opinione *Reg. Conſil. Carleualij*; quæ Dominum feudo deuoluto ſubtraxit ab onere creditorum Regio Aſſenſu contractorumt nihil opus poraremus defenſionibus, nihil opus Aduotatis; nihil opus allegatinnibus.

Sed quia pio noſtro Monarchæ, vel in literis ab eodem *Carleualio* relatis, ſequi placuit ſententiam iuribus feudalibus conſentaneam: Communiore, & ſaniore Doctorum calculo traditam; à feudiſtis præſertim Regnicolis approbatam: & longo æuo à Regijs Tribunalibus vſu receptam, à qua Supremos Magiſtratus ſumma eruditione, & maxima pietate præditos, nunquam receſſuros putamus, quod aſsenſus Domini durat perpetuò pro accipiente, & eius hæredibus, & per illum dominus ſibi perpetuò præiudicauit in omnem caſum deuolutionis: hilari animo tutelam aggredimur, in exclusionem oppoſitionum eruditiſsimi Fiſci Patroni.

27 Totum robur fiſcalis oppoſitionis in eo verſatur, quod donatio facta à q. D. Franciſco Caracciolo vtili Domino Terræ Montis Aquilæ ſub die 10. Octobris 1641. cum Regio aſsenſu ſub die 12. eiuſdem menſis duc. 20.m. cum hypotheca omnium bonorum, etiam feudalium quond. Iulio Caracciolo, fuerit cum clauſula, *Ex nunc pro tunc ſequuta morte ipſius D. Franciſci abſq; filijs, et deſcendentibus ex eius corpore, & ipſius deſcendentibus deindè deficientibus in pupillari ætate, vel ab inteſtato quandocunque, & per duas horas ante, & è contrà, irreuocabiliter inter viuos.* Et propterea non fuerit donatio pura, ſed conditionalis, in qua non debeat attendi tempus donationis, ſed tempus adimpletæ conditionis; quod eſt tempus mortis dicti D. Franciſci abſque filijs, quo tempore feuda ob defectum ſucceſsorum dicti D. Franciſci deuoluta ſupponuntur ad Reg. Cur. & per conſequens vti donatio collata in tempus inhabile non poſsit iuuari aſſenſu expedito in tempore habili; neque poſsit dari retrotractio; cum extrema non reperiantur habilia.

28 Sed nos tuendo iura Ill. D. Franciſci Caraccioli Ducis Mirandæ, fratris vtrinq; coniuncti, & hæredis dicti quondam Iulij donatarij, per vera iuris principia veritatem indagantes, diruto Fiſcalis oppoſitionis, ingenioſo potius, quàm vero apparatu, hypothecam pro dicta donatione ſuper feudis Montis Aquilæ, Rocceræuindolæ, & Vallisporcinæ, validè conſtitutam, cum Regio aſsenſu in tempore habili anno 1651. validè permanere, etiam poſt mortem dicti D. Frãciſci feudatarij donantis abſque filijs, vel ſucceſſoribus, & etiam ſi feuda ſint deuoluta, demonſtrabimus. Cum ſemper attendatur tempus contractus, vel virtute ipſius donationis, quantumuis conditionalis, vel virtute retrotractionis, non impeditæ, etiam in præiudicium tertij, ſub prætextu inhabilitatis extremorum; vel ratione voluntatum Partium, & Domini aſſentientis.

29 In eruditis, & elaboratis allegationibus anteceſsoris Aduocati Dom. Reg. Conſil.

Digitized by Google

Scipionis Martini, fuit firmè probata theſis, quod ad validitatem aſsenſus ſufficit ſi contrahens habeat ſucceſſores in feudis tempore contractus, quantumuis careat illis tempore mortis, cum *Andrea in cap. Imperialem §.præterea ducatus num. 36. de prohib. feudi alien. per Feder., Camerar, Reg. de Ponte, Reg. Galeota, Reg Rouito, Galluppo in methodo iuris feud. par. 2 cap. 1. num. 21. Reuerter. deciſ. 407. vbi de Mariuis*, & alijs, quos conſultò omittimus.

30 Quapropter deuenimus ad hypotheſim contractus donationis celebrari irreuocabiliter inter viuos, ex nunc pro tunc ſequuta morte ſine filijs, quem non negamus eſse donationem ſub conditione, & ſuſpenſiua, ſeu cauſali, vt poſt *Oldrad. conſ. 139. Alexand. conſ. 83. vol. 2. Tuſch. in ver. caſualis, concluſ. 580. Reg. Marcian. diſp. 12. num. 16.* adducens *Ferrer. in Conſtit Catalon. gloſ. 1. nu. 255. Gratian. tom. 5. cap. 856. num. 17.* referens *Rota deciſiones*.

31 Et poſſemus dicere in tali donatione, quantumuis conditionali, eſſe attendendum tempus contractus, non autem adimpletæ conditionis, quia contractus conditionalis, quamuis per *text. in l. cedere diem 213. ff. de verb. ſignif.* non producat actionem, niſi quando purificatur conditio; tamen accipit vires à tempore contractus, & ſolum differtur eius exequutio, *l. vſusfructus 26. ff. de ſtipulatione ſeruorum*, ibi: *Quia ex præſenti vires accipit ſtipulatio, quamuis petitio ex ea ſuſpenſa ſit*, & creditor ſub conditione, etiam pendente conditione eſt verè creditor, *l is cui 41. ff. de act. & oblig.* vbi: *Is, cui ſub conditione legatum eſt pendente conditione non eſt creditor, ſed tunc cum extiterit conditio; cum tamen, qui ſtipulatus eſt ſub conditione, placuit etiam pendente conditione creditorem eſse*. Adeò quod ſolum quoad dilationem petitionis, differat à puro creditore, & licet differatur exactio, non deſinit eſse debitum formatum, *d. l. is cui, & l. creditores ff. de verb. ſignif.* & poſt *gloſ. in d. l is cui, verbo creditorem, Ant. Fab. lib. 15. coniect. cap. 6. Ferrer in Conſtit. Cataloniæ, in tit. de los impuberes gloſ. 1. d num. 224.* perbellè docuit *Marcian. d. diſp. 12. num. 9.*

32 Sed fortiùs ſtringendo argumentationes, dato, quod dictus contractus conditionalis ſub vera conditione ſuſpenſiua, ſuſpenderet non ſolùm actionem, & exequutionem, ſed obligationem; Et quod interim creditor, pendente conditione, non eſset verè creditor, iuxtà doctiſsimam explicationem *tex. in d. l. cedere diem* ſub elegãti ſtylo traditam à Domino Regente, & Magni Camerarij Locumtenente digniſsimo Raphaele Viloſa *in nobili tractatu omni ſublimiore eruditione reſerto, de fugitiuis, cap. 19. §. 3. à n. 63.* quis neſcit purificata conditione contractum iudicari, vt purum? *l. neceſſario §. quod ſi pendente ff. de periculo, & commodo rei venditæ, vbi gloſ. verb. in præteritum, l. potior 11. verſ. cum enim ſemel conditio extitit; perinde habetur, ac ſi illo tempore, quo ſtipulatio interpoſita eſt ſine conditione facta eſset, ff. qui potior. in pign. habeant. l. quoties ff. de nouat. l fin. § Titius ff. de vulg. & pupill. Pariſ. conſ. 11. num 64. & 68. Camill. de Medic. conſ. 32. n. 7. & 8. Reg. Reuert. deciſ. 547. Andreas in cap. 1. de nat ſucceſs. feud. num. 27. Reg. Marcian. dict. diſp. 12. num. 10.*

33 Et ſequuto implemento conditionis caſualis, fieri, etiam in tertij præiudicium retrotractionem à tempore adimpletæ conditionis, ad tempus contractus; adeoque quòd videatur tunc purè celebratus, & illius tempus attendatur, *d. l. neceſsario 8. §. quod ſi pendente*, vbi *gloſ., Bart., & Faber ff. de periculo, et commodo rei vend l. Titius 4. à contrario ſenſu ff. quæ res pign. oblig. poſs. l 1. vbi Bart. l. qui Balneum 9. §. amplius, et §. Titia, et l. potior 11. ff. qui potiores in pignore habeantur, l. huiuſmodi 64. § ſi ita ſtipulatus fuero 126. l. ſi filius familias 78. vbi Bart. ff. de verb. oblig. l ſub conditione ff de ſolut. l quoties 14 ff. de nouat. Bolognett. in l. ſi is, qui pro tempore de vſucap. num. 305. et 321. Mantica de tacit. lib. 14. tit. 46. num. 5. Gratian. tom. 5. diſcept. 865. Io. Bapt. Coſta de retrotract. cap 8. Neguſ. de pignor. in 1. memb. 1. par. à num. 12. et in 2. memb. 5. par. n. 10. Pariſ. d. conſ. 11. Hartman. Piſtor. lib. 3. q. 14* Et in feudis *Iſern. in cap. 1. qui ſucceſsores teneantur num. 13. et in d. cap. 1. de natura ſucceſs. feudi num. 27.*

34 Et hoc, vel quia ſpectatur initium contractus, & tempus, quo contrahitur, ſecundum *Iuriſconſul. in d. l. ſi filius familias 78. ff. de verb. oblig.* vbi *Bar., Pariſ. d. conſ. 11. num. 63.* vel quia exiſtentia conditionis habet principium ab origine conuentionis; vnde trahitur ad ſuum principium, ſecundum *Bolognet. in d. l. ſi is, qui pro emptore num. 305. et 321.* vel melius, quia contractus quamuis conditionalis eſt perfectus: adeò ut non habet locum pœnitentia, & partes per conditionalem perfectum, videntur abdicaſſe ab ipſis poteſtatem aliter diſponendi, & qui contraxit, non poteſt effugere, quin eo inuito conditio adimpleatur, & ea adimpleta, quamuis inuitus, remaneat efficaciter obligatus. Vt ſunt iura *in d. l. Titius, quæ res pign. oblig. poſs. et in d. l. 1. et in d. qui Balneum ff. qui potior. in pign. hab. et in l. ſi quis offerenti §. fin. ff. de ſolut. Ant. Fab in rational. in d. l neceſsario §. quod ſi pendente ff. de peric. et commodo rei venditæ, R. Marcian. d diſp. 12.*

Parſ.

Pariſ. d. conſ.11. num.70. Hartman.Piſtor.d. lib.3.q.14.

35 Et ſic videmus, quod ſi primo creditori ſit res conditionaliter hypothecata, & poſtmodum illa eadem res ab eodem debitore fuerit alteri vel hypothecata, vel alienata purè; deindè purificata conditione, etiam in præiudicium iſtius ſecundi creditoris, vel emptoris, cui medio tempore ius fuit quæſitum, fit retrotractio; & primus creditor præfertur, *d. l. necesſario, §.ſi pendente, ff. de periculo, & commodo rei vendita, d.l. Titius, quæ res pignori obligari poſſint, d.l.potior, & d.l.qui balneum, præſertim in §.Titia, qui potiores in pignore, et ibidem DD. Mantica de tacit. d. lib 14. tit.46. Gratian.tom.5.c.856. Io. Baptiſt.Coſta de retrotract.c.8.caſu 31. Neguſant. de pignor in 1. memb.1 p d n.12.& ſeq. & in 2. membro 5.p. n.10.& d n 39.Salgad.in labyr.p.2.c.26.num. 20.& 21. Mangil, de euict. q.36. Hartman. Piſtorius d.lib.3 q.14.*

36 Videmus in promiſſione conditionali reſtitutionis dotis, ſub conditione ſi matrimonium ſoluatur, & ſi dos prius promiſſa; poſtmodum fuerit ſoluta, *l ſi conſtante, §.1. ff.ſolut. matrim.* vbi DD. cuius hypotheca ſoluto matrimonio, & conditione adimpleta retrotrahitur ad initium promiſſionis, & matrimonij contract., cuius tempus attenditur, etiam in præiudicium quorumcumq; qui medio tempore contraxerint, vel ius quæſierint, *d l.1 ff qui potior. in pign.hab. Io:Bap.Coſta d. c.8. caſu 31. Neguſant.d.2. membr.5.par.nu.10 de Franch deciſ 677.Salgad.d. par.2.c.20.nu 19.* vbi innumeros adducens *Ant.de Amato reſol. 5.*

37 Videmus in promiſſione euictionis, quæ eſt conditionalis, ſi euictio ſequatur, *l. qui rem, C.de euict.l. habere licere, ff. eod l.1.& l. hæres meus, ff. de condit. & demonſtr.* quod ſi res fuerit vendita cum promiſſione euictionis, cum obligatione omnium bonorum: poſtmodum bona pro euictione obligata fuerint alienata; quod ſequuta euictione, fit retrotractio ad tempus obligationis, & etiã in præiudicium tertij acquiſitoris datur emptori actio pro euictione, ſuper dictis bonis alienatis, & per alios poſſeſſis, *Salgad. d.c.20.n.21.Mangil.de euict.q.36.*

38 Et ideò paſſim vidimus in eadem R Cam. in quibuſcumque graduationibus factis ſuper feudis deuolutis nullum fuiſſe per Regiũ Fiſcum præſtitum impedimentũ ſatisfactionibus creditorum cum aſſenſu ratione euictionis, vel cũ alia aliqua conditione purificata, vel ratione dotis; & vix reperietur feudum deuolutum, ſuper quo non fuerit dotibus vxoris feudatarij defuncti ſatisfactũ, non obſtante quod dicta conditio ſoluti matrimonij verificetur feudo deuoluto, vel quando deuoluitur. Et in hac eadẽ cauſa non impeditur ſatisfactio dotium D.Hieronymæ Brancia.

Neque dicatur in contrarium virtutẽ retrotractionis impeditã remanere feudo deuoluto ob extremorum inhabilitatem, arguẽdo ex dictis plurium DD. poſt *Bart.* hanc retrotractionem contingere ratione fictionis translatiuæ, quæ requirit habilitatem extremi, ad quod ſaltem in potentia; habilitatem verò extremi, à quo in eſſentia; & quod actus tũc geri potuiſſet. Quare cum feudo deuoluto, mutato rerum ſtatu, actus geri non potuiſſet; videatur extremũ, à quo, eſſe inhabile, ad ſubſtinendã translationem, & retrotractionem.

Etenim reſpondebitur, ſi poſthabitis quæſtionibus nominalibus contingentibus in his terminis metaphyſicis, ſubſtantiam rerum, & veritatem terminorum legalium in explicatione ſignificatus horum extremorum inſpiciemus.

39 Et quidem, in extremo, ad quod, nulli dubium, quod requiratur, & ſufficiat habilitas in potentia, hoc eſt, quod tempore contractus potuiſſet actus perfici, vel conditio adimpleri; quod in caſu noſtro non difficultatur, quod tempore contractus donationis validè poterat verificari conditio, & poterat decedere D. Franciſcus Caracciolus abſq; filijs, cum aſſenſu valido, quia habebat ſucceſſores, & quoad hoc extremũ, quod ſufficiat tantum habilitas in potentia, non eſt, ex *DD.in l.ſi is, qui pro emptore, de vſu capionib. in l.quoties, de nouat. in l.ſi filius familias, de verbor. oblig* & in alijs locis, qui materiam huius translatiuæ fictionis attigerit; qui contrarium auſus fuerit aſſerere.

40 Tota igitur quæſtio eſt in extremo, à quo, in quo cum *Bart.* aliqui tradidere requiri habilitatem in eſſentia: & quod actus tunc geri potuiſſet, quapropter arguendo contra nos dicitur tempore mortis D. Franciſci Caraccioli ſine filijs, quo conditio donationis purificatur, actus geri non potuiſſet, quia aſſenſus cadere non poterat, tunc temporis, quo ſucceſſore carebat, & feuda fuere deuoluta; ergo ex defectu huius extremi impeditur retrotractio in præiudicium Fiſci; & corruit obligatio.

41 Sed videndum quomodo intelligatur iſtud requiſitum habilitatis extremi, a quo: Pro cuius intelligentia, & vera denotatione clauem ſumimus à *Bolognetto in l. ſi is, qui pro emptore, de vſucap.d n.112.* qui diſtinctione clariſſima omnia iura, quæ in hac materia videbantur pugnantia, conciliat, & omnia

nia dicta DD. ex ea remanent explicata.

42 Dicit *Bolognetus*, quod huiuſmodi fictiones translatiuæ, aliquando inducuntur, propter ſe tantum, hoc eſt propter rem ipſam, ſuper qua fictio cadit; vt eſt in fictione postliminij, legis Corneliæ, & in alijs ſimilibus, in quibus vnicus eſt actus, ſuper quo cadit fictio, & retrotractio, & fictio inducitur ſemper propter rem ipſam ſolam, quæ retrotrahitur. Et in hac fictione eſt indubitatum, quod requiritur habilitas extremi, à quo in eſſentia; & quod res, quæ retrotrahitur, quod eſt ſubiectum fictionis, & retrotractionis, ſit in rerum natura, & per conſequens actus, tunc geri potuiſſet. Et ideò in poſtliminio, in legitimatione, in reſtitutione natalium, & in caſibus ſimilibus pluribus, qui afferri poſſent, non exiſtente habilitate extremi, a quo, hoc eſt, quod tunc temporis actus geri potuiſſet, ceſſat retrotractio; quia nulla adeſt res retrotrahenda, & de hac non eſt ſermo in caſu noſtro.

43 Secundo modo inducitur fictio de aliqua re retrotrahenda, non propter ſe tantum, ſed propter ſeruitium alterius, & inducitur retrotractio ad validandum aliquem contractum; ad validandam petitionem; ad qualificãdum actum, ex quo caſu fictio trahitur retrò, non propter ſe; ſed ſuper illo actu. Quę fictio videtur quodammodo duplex, quia ſupponit duos actus, vnum, qui retrotrahitur, alterum, ſuper quo fit retrotractio, vt *d.§.quod ſi pendente, d.l.quoties, et l.bonorum, ff.rem ratam haberi.*

In hac igitur fictione duplex eſt ſubiectum; vnum de re, quæ retrotrahitur, alterum de actu, ſuper quo fit retrotractio.

44 Hæc ſubiecta ſunt, quæ appellantur extrema, & ex iſtis ſubiectis, ſubiectum illud retrotrahendum, & de re, quæ retrotrahitur, ſemper requiritur eſſentialiter, & cum potentia perfectionis, & ratihabitio, quæ debet eſſe valida, vt poſſit retrotrahi *d.l.bonorum*, ſic natalium reſtitutio *in l.filio, de natalibus reſtituendis*, ſic in contractu conditionali, conditio illa, quæ retrotrahitur debet eſſe verè adimpleta, & hoc extremum dicitur eſſe habilè in eſſentia, vt poſſit fieri retrotractio. In caſu noſtro conditio mortis D.Franciſci ſine filijs fuit verè adimpleta, & verificata, & ideò iſtud extremum, à quo eſt ſubiectum retrotrahendum eſſentialiter exiſtens.

45 Alterum verò ſubiectum fictionis, ſuper quo cadit retrotractio, vt appellatio ratihabenda *in l. 1. in appellationibus recipiendis*; Contractus iſte conditionalis, ſuper quo cõditio, & obligatio retrotrahitur, debet neceſſario interuenire, quia ſi venit validandum, & qualificandum, oportet, quod ſit in rerum natura, & ſit factum, quia non entis nullæ ſunt partes; ſed tamen non eſt neceſſarium, quod iſte actus poſſit fieri, vel fiat tempore quo fit ratificatio, vel impletur conditio: ex eo quia ipſe actus non trahitur retro de tempore ad tempus, ſed ſtat ſemper immobilis, & ideò non conſideratur aliqua habilitas, vt actus geri potuiſſet tempore ratihabitionis *d.l.bonorum*, vel tempore adimpletæ conditionis, vt in *d.l ſi filius, de verbor.oblig. & d.§.quod ſi pendente*.

46 Vnde ſubdit *Bolognetus n.132.* quod iſta æquiuocatio de ſubiecto, quod trahitur ad ſubiectum, ſuper quo trahitur, turbauit totam iſtam materiam.

Et ſic concludit *num.133.* quod in hac fictione translatiua, eſt neceſſarium, quod interueniat res, quæ actualiter exiſtat, & transferatur de tempore ad tempus, ſed quando fit ſuper aliquo actu, ideſt ſuper ſubiecto, ſuper quo oportet, quod ipſum ſubiectum interueniat, & verè fuerit factum; tamen non eſt opus, quod tempore incoandæ fictionis, ille actus de nouo poſſit fieri.

Et ſic in caſu noſtro adeſt ſubiectum, ſuper quo cadit fictio, & retrotractio, qui eſt contractus donationis conditionalis perfectus cum Regio Aſſenſu in tempore habili; adeſt ſubiectum retrotrahendum, ſuper hoc contractu, nempe conditio mortis D.Franciſci ſine liberis, actualiter verificata, & retrotrahenda, à tempore verificationis, ad tempus contractus; non eſt igitur quid impediat retrotractionem, cum in hoc caſu, non requiratur, vt actus denuò, tunc perfici potuiſſet, quando conditio adimpletur, vt optimè *Bolognetus*.

47 Hinc DD. in rebus forenſibus verſati tradiderunt in hac fictione translatiua, & retrotractione requiri habilitatem extremi, ad quod, tantum in potentia, & reſpectu extremi, à quo nullam requiri habilitatem; quia ſatis habile dicitur extremum, à quo, per exiſtentiam conditionis, quæ retrotrahitur; plures adducit *Gratian. d.to 5. cap.856.n.6.et 24.* & poteſt ſumi argumentum *ex l.bonorum, ff.rem ratam haberi, & l.ſi filius, ff de verb.obligat. & l.ſi quis offerenti, §.ſi creditor, ff. de fideiuſſoribus*.

48 Neque aliud dicere voluerunt ijdemmet DD. qui noluerunt requiri habilitatem extremi, à quo, in eſsentia, quando communiter limitauerunt regulam prædictam, vt procederet quoad id, quod principaliter fingitur, & ſuper quo principaliter cadit retrotractio, non autem in his, quæ veniunt in conſequentiam huius fictionis; in quibus nulla alia extremi habilitas expoſcitur, ex

l.pe;

l penult.ff.de ſuis,& legitimis hæredibus, & l.ſi liber Homo, § ſi ſeruus, ff.ad l.Aquil. Imola, Æmil.Ferrett.n.118 Crotus n.57 Iaſon.num. 141.Bolognett poſt nu.334. in d l. ſi is qui pro Emptore, ff. de vſu capionib. Mantica de tacitis d.lib.14.tit 46.n.20.Negusant.vbi ſupra, Vrſinus de ſucceſs feud.p.1.q.4.art.5.n.10.

49 Et in noſtra facti ſpecie fictio principaliter cadit ſuper conditione obitus ſine filijs, quæ conditio trahitur retro ad tempus contractus, quo tempore fingitur mortuus ſine filijs D.Franciſcus,& in hoc,quod principaliter fingitur, omnis adeſt extremorum habilitas; nempe extremi, ad quod, in potentia, quia poterat tunc temporis mori D. Franciſcus ſine filijs, extremi, à quo, in eſſentia, quia verè mortuus fuit ſine filijs, quod ex hoc veniat in conſequentiam perfectio contractus donationis; in hoc quod venit in conſequentiam, non ſpectatur habilitas aliqua extremi; & parum refert, ſi actus nunc potuerit geri, vel non.

Quapropter nullo modo poteſt dici, quod ob defectum extremorum, ratione deuolutionis, & carentiæ ſucceſſorum, debeat in caſu noſtro impediri retrotractio.

50 Neque ſecundo opponatur, quod re perempta, & mutato rei ſtatu per peremptionem retrotractio dari non poſſit, *iuxta dictum §. quod ſi pendente*,& feudum per deuolutionem, licet materialiter non perierit, non poteſt negari,quin perierit formaliter, quæ forma ſit attendenda; & reſoluto Iure datoris reſoluatur Ius acceptoris.

Etenim, ſi procederet iſta oppoſitio, certè,neq; debitum hypothecarium purè contractum cum aſſenſu, feudo deuoluto,eſſet à Regio Fiſco ſoluendum, quia etiam hypotheca purè cõtracta perit peremptione rei, *l.ſicut 8 ff.quibus modis pignus, vel hypotheca, ſoluitur, l. inter ſtipulantem, § ſacram, ff. de verborum obligationibus, l.quid tamen, §.1. ff. quibus modis vſusfructus amittatur, Merl. de pign.lib.5.tit.1 q.34.* conſequens eſt falſum, vt infra: ergo & antecedens.

51 Ideoq; dictæ oppoſitioni ſit euidens replicatio, quod ſupradicta fuit opinio *Carleualy* reprobata à Sua Catholica Maieſtate, tanquam repugnans iuribus, & rationibus, quia, quando hypotheca eſt conſtituta ſuper feudo cum aſſenſu Domini, feudum non ſolum materialiter exiſtit, ſed neque formaliter, neque virtualiter perit per deuolutionem,in præiudicium eius,qui ſuper illo ius formatum acquiſiuit; & durat perpetuò pro Creditore, & accipiente, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus, donec debitum perſoluatur; neque reſoluitur reſoluto iure datoris;quia per talem aſſenſum Dominus perpetuò ſibi præiudicauit, eſt *Text. in cap 1.§.et ſi Clientulus, verſ.ſi vero de alienat.feudi*,vbi *Andr.de Iſer.* idem *Iſer. in cap. 1. qui ſucceſſores teneantur, et in cap.1. apud quem, vel quos, et in cap. 1. § hoc quoq; col 3. de ſucceſſ.feudi, et in cap.1 § præterea quæ ſit prima cauſa beneficij amittendi, et in cap.1. §. quid ergo n.5 de inueſtitura de re aliena facta, et in Conſtitut.Regni ſi quis poſt litem,et in Cõſtit.Conſtitutionem Diuæ memoriæ, Camerarius in cap.Imperialem car 43 lit.Q.et car.50. lit. L. Freccia de ſubfeudis author.29.n 8. Schrad. de feudis p.8.cap 4. nu.34 Fachin.controuerſ. lib.7.cap.56 de Franch.dec.213. num 32.Reg. Conſtant.in l.1. Cod. pænis fiſcalib. Creditores, præferri lib.10 num 147.* perbellè *Hartman Piſtorius lib.2. quæſt. Iuris q. 48. num.14: et ſeq.*

52 Quia Dominus conſentiens habetur,ac ſi ipſe alienauerit, & in feudo ius conſtituerit in beneficium Creditoris, cuius perſona attenditur. Ideoq; ius hypothecæ conſtitutæ Domini conſenſu non reſoluitur, neq; perit reſoluto iure debitoris, *l obuenire, ff. de verborum obligationib. l ſi liquent C.de inofficioſis donationib. § iuſiurandum, Authentico de Defenſorib. Ciuitatum, Iſer. in cap.1. et ibi Afflict.n.22. qui ſucceſſores teneantur, et in cap. 1. §. nec alia Iuſtior, et ibi Afflict. num 36. quæ ſit prima cauſa beneficij amittendi, et in d. cap.1. §.quid ergo n.10. de Inueſtit. de re aliena facta, Harthman Piſtorius vbi ſupra n.17. et ſeq.* & in præiudicium eius, qui conſentiuit,nunquam impeditur retrotractio, vt eſt *Textus in l.cum decem mihi. §.1. et 2. ff de ſolutionib.* & tradidit idem *Bart. in d.l Bonor. ff.rem ratam haberi*, & per *Textum in l. nec emptio, ff de actionib. empti, Bolognett in d l. ſi is qui pro emptore n.109. Mantica vbi ſupra n.22. Salgadus n.51.*

53 Neque opponatur tertio, de ſimili, de conditione appoſita in prima alienatione feudi, ſi aſſenſus superueniat, quæ non retrotrahitur in præiudicium alterius, qui medio tempore quæſiuit feudum cum aſſenſu: ſicuti non retrotrahitur aſſenſus impetratus poſt reuocationem, vel poſt mortem alienantis, & inter duos Creditores cum aſſenſu præfertur prior in tempore aſſenſus, quamuis ſit poſterior in tempore contractus; quia in præiudicium tertij, qui medio tempore ius quæſiuit, non datur retrotractio, *ex cap.ſi pro te, de reſcript.in ſexto.*

54 Nam reſponſio eſt clara, quod in ſupradictis caſibus primus contractus iuxta *Tex. in cap.ſi pro te,de reſcript* erat nullus abſque aſſenſu, & partes per primum contractum nunquam abdicauerant à ſe poteſtatem aliter diſponendi, ſiquidem non eſt verum di-

ctum

ctum *Carlevalij*, quod præciſa conſtitutione Regni, partes nō poſſunt recedere à primo contractu feudali abſque aſſenſu; etenim præciſa Conſtitutione contractus eſt nullus, & partes recedere poſſunt; vt optimè obſeruauit contra *Carlevalium, Salgadus d. cap.20.num.40.* & tradiderunt *Afflict. deciſ. 335. et in cap.1. de Vaſal. qui contra Conſtit. Lothar. et in cap. Imperialem qu.16. et qu 24. Burſatus 1.tom. conſ.45. et eſt Textus in l. quemadmodum 7. C. de Agricolis, et Cenſitis lib.10.* & ſic illi, qui poſtmodùm Ius quæſiuerunt cum valido aſſenſu, & valido contractu, præiudicarunt primo, cuius Ius nullum erat conſtitutum; & in præiudicium iſtorum nulla poteſt fieri retrotractio. Secus verò dicendum eſt, quando primus contractus fuit cum aſſenſu validus, & per illũ fuit conſtitutum Ius ſuper feudo, quamuis conditionaliter, abdicarunt enim Partes à ſe poteſtatem aliter diſponendi, & ideò nunquam dicitur plenè Ius quæri ſecundo, qui contraxit, vel acquiſiuit; maximè quãdo ipſemet qui acquiſiuit, fuit Dominus, qui per conſenſum ſibi præiudicauerat; nam tunc in præiudicium iſtius ſecundi acquiſitoris conditio purificata retrotrahitur ad primum contractum validum cum aſſenſu; vt aduertunt, ſic intelligendo *d.cap.ſi prò te, Afflict.dec.186. vbi Vrſillus, et in cap.1. de Vaſallo, qui contra Conſtitutionem Lotharij, Marinus Freccia in Conſtitutione Conſtitutionem Diuæ mem. q.30. quos* à maledictis *Carlevalij* defendit optimè *Salgadus d.cap.20. num.34.Gratian. tom.4. cap.730. Pariſius dicto conſ.55.Harthman Piſtorius d.lib.63.q.14.*

55 Sed omnia ſupradicta ſunt examinata ad maiorem exuberantiam, & vt veritas articulorum innoteſceret; nàm ſupradicta omnia reiecerunt à foro, Aduocatorum ingenia; quæ in contractibus conditionalibus adinuenerunt cautelam clauſulæ *ex nunc pro tunc conditione adimpleta, et è contra*, quæ clauſula operatur, vt conditio, quandocũq; purificetur, videatur ſemper purificata tempore contractus, & contractus videatur purè celebratus, & ab initio recepiſſe ſuam perfectionem, & ſtante tali clauſula, nunquam impeditur retrotractio, quia à voluntate Partium, quæ poſſunt hoc facere, habilitantur extrema, vbi non ſunt habilia, & inducitur retrotractio, etiam vbi non eſt, *l. huiuſmodi 64. ff. de verborum obligationibus; vbi Bart. l. ſi ita ſtipulatus fuero 126. l. eum qui ita §. finali ff. de verborum obligationibus, l. nec emptio ff. de actionibus empti, Bolognettus in d. l. ſi is qui pro emptore, cum Croto, & Alciato ff. de vſucapionibus num. 340. & 341. Imola in l. ſi filius familias de verborum obligationibus in puncto Mantica d. 14. tit. 46. de tacitis num. 22.* & propriè in noſtra donatione inter viuos, cum clauſula ex nunc pro tunc ſequuta morte ſine filijs, & per duas horas ante, *Gratian. d. tom.5. cap.856. Reg. Marcian. dict. diſp.12. num.22. Salgad. dict. cap.20. num.51. Oldrad. conſ. 139. Alexand. conſ.83. lib.2. De Franc. deciſ. 213. vbi addentes, de Ponte conſ.39. Io. Baptiſta Coſta de retrotractione cap.10.n.9. Antoninus de Amat. 1.tom. reſol. 26.n.8.9.et 10.* & refert deciſum in cauſa D.Beatricis Vrſinæ, *Reg. Galeot. lib. 1. contron. 26.* licet contra allegata per ipſum, quantumuis eſſet caſus fortior acquiſitionis dominij, & non hypothecæ.

56 Qua de re, cum in noſtra facti ſpecie, donatio fuerit facta à q.D.Franciſco *ex nunc pro tunc ſequuta eius morte abſq; filijs, et deſcendentibus ex eius corpore, et ipſis deſcendentibus deinde deficientibus in pupillari ætate, vel ab inteſtato quandocumque in præambula hora ſua mortis, et per duas horas ante, et è contra* cum Regio aſſenſu validè expedito, in tempore, quo D.Franciſcus habebat ſucceſſores, ex tunc contractus fuit perfectus, neque fuit dilata, niſi exequutio; & propterea Ill. Duci Mirandæ Hæredi Donatarij, ſuper feudis, & ſi deuolutis de ducatis viginti mille donatis abſque vlla animi hæſitatione ſatisfaciendum forè ſperamus.

Vincentius Raetanus.

IVRIS RESPONSVM

PRO

Regio Fiſco.

CONTRA

Ill. Ducem Mirandæ.

57 INter prætenſos Creditores, ſuper Feudis Montis Aquilæ, & Roccæ Raiinolæ iam deuolutis, & incorporatis Regiæ Curiæ per mortem D. Franciſci Caraccioli abſq; legitimo ſucceſſore,

ceſſore, comparuit Ill. Dux Mirandæ Don Franciſcus Caracciolus hæres Iulij eius fratris, magni nominis I.C morum ſuauitate, ac dicendi facundia nemini ſecundus, qui vigore cuiuſdam aſſertæ donationis duc. 20.m. cum Regio aſſenſu, prætendit locum in graduatione, vt retulit act. fol.71. 2.vol.

58 Fundamentum huius prætenſionis fuit, nam legitur ſub die 10.Octobris 1641 eundem D.Franciſcum donaſſe irreuocabiliter inter viuos duc.20.m. dicto Iulio, his verbis, fol.60. t.volum.

Ob amorem quem ſe gerere dixit erga D. Iulium Caracciolum V.I.D. eius Fratrem Conſobrinum, & in recompenſam, & remunerationem nonnullorum aſſiduorum beneficiorum ab eo acceptorum, deliberaſſe, & diſpoſuiſſe in acie eius mentis, ex nunc pro tunc ſequuta morte ipſius D.Franciſci abſque filijs, & deſcendentibus ex eius corpore, & ipſis deſcendentibus deinde deficientibus in pupillari etate, vel ab inteſtato quandocunque, et per duas horas ante, & è contra donare donationis [illegible] *irreuocabiliter inter viuos, cedere, et* [illegible] *dicto D. Iulio eius fratri prò ſe,* [illegible] *ſucceſſoribus quibuſc*[illegible]*.de Carolenis* [illegible] *introitibus* [illegible] *enſaticis, et feudalibus* [illegible] *futu*[illegible] *ad e*[illegible]*ctionem dicti* [illegible] *Iulij.*

Et in diſpoſitiua, don[illegible] verborum, & conditione, di[illegible]ol.60. àter. 1.vol.

Super hac donatione, ſupponitur [illegible]tiam Reg. aſſenſus impetratus, ſub die 12 eiuſdem menſis Octobris 1641. fol.71. 1.vol.

59 Verum quia idem D. Franciſcus donans, maturæ etatis, infirmus, & deſperatus de prole, non habebat legitimum ſucceſſorem in feudalibus, vel de hoc valdè dubitabat, habebat enim Hectorem Patrem decrepitum, & Chaterinam Caracciolam Amitam eiuſdem ætatis, in precibus prò aſſenſu expoſuit habere ſucceſſorem, verum nomen ſucceſſoris non expreſſit, ſed in albo reliquit dict.fol.71. ter. & in aſſenſu adfuit ſolita clauſula, *Quo ad bona in quibus habet ſucceſſores* fol.73.

60 At quia donatio ſuprapoſita non habuit alium finem, quam fraudandi R.Curiam, ex quo donans carebat ſucceſſore in feudalibus.

Sub die 5.Iunij 1642. Idem donator, conſcientia motus, abſolutus à iuramento, donationem reuocauit fol.45. 2.vol. Et aſſeruit donationem factam in præiudicium tam ſui ſucceſſoris, quam feudi, & aſſeruit illam reuocare, vt tuta conſcientia viueret d.fol.45. Addens habuiſſe votum, & conſultationem Theologorum, donationem non potuiſſe fieri in conſcientia, illamq; fuiſſe præiudicialem, non tantum eius conſcientiæ, ſed feudo fol.64.

Deceſſit deinde dictus Hector Pater, & Chaterina Caracciolo Amita donantis, ac demum anno 1652. obijt dictus D. Franciſcus donans abſque filijs, vel alio ſucceſſore in feudalibus; Ex quo feuda fuerunt deuoluta R.C. vt ſupra poſitum eſt.

61 Et ex hoc putans dictus hæres donatarij, purificatam conditionem, mortis ſcilicet donatoris abſque filijs, petijt duc.20.m. donatos, ſuper quo, impartito per R.C. termino, illoque iamdiu compilato, certè neſcio videre quo iure poſſit hæc prætenſio fulciri; ſufficere enim poſſet patti aduerſæ donationis reuocatio, quæ donationis cauſam, fraudemque expreſſe declarauit, quando aliter reuocatio donationis conditionalis, etiam circumſcripta fraude, & ſcrupulo donantis, eſt permiſſa pendente conditione. *Menoch. conſ.388. n.34. & ſeqq. Tellus Fernandez in l.17.Taur.n.29.in fin. verſ. Et cum hac opinio, & alij penes* D.Ioaunem del Caſtillo, *controuerſ.Iuris lib 5. cap.119. ſub nu. 31.part.poſter.* licet ipſe recedat ab hac ſententia, & *cap.109.n.20.lib.5.p 1.*

62 Sed dicetur, parum de ſcrupulo donantis curandum, parum de reuocatione, neo dari donationis, licet conditionalis, reuocationem iuxta ſententiam D.Ioannis del Caſtillo, & donationem præfatam licet ad tempus mortis collatam, non cauſa mortis, ſed irreuocabiliter inter viuos celebratam, quæ ſtatim effectum habuit quo ad obligationem, licet quantum ad exactionem, ſeu ad exequutionem differri debuiſſet ad tempus mortis ex ſolemni *conſ. Oltradi* 139. *in princip.* & ex traditis per *D. Præſidem de Franch. dec.213.* Dicetur etiam, tempore contractus donatorem habuiſſe ſucceſſorem in feudalibus Patrem, & Amitam, & merito purificata conditione per donatoris obitum abſque filijs, ſtante aſſenſu debere ſatisfieri ſummam donatam.

63 Sed vana ſatis eſt hæc prætenſio; Nam donatio ſuprapoſita non fuit pura, quæ alterationem non admiſiſſet, *l.perfect.4.C.de donat. quæ ſub modo,* nec purè concepta quo ad diſpoſitionem, cuius effectus ad tempus mortis fuiſſet dilatatus; ſed fuit conditionalis, nempè ſequuta morte donantis abſque filijs; Cumque conditio duplex ſit, Suſpenſiua, & Reſolutiua, vt poſt antiquos fundarunt *Menoch d.conſ.388.n.15. D.Ioannes del Caſtillo d.cap.109.in princip. lib.5. controuerſ.* Suſpenſiua illa, quæ reſpicit contractus perfectionem: Reſolutiua, quæ reſpicit diſ-

ſceſſum à contractu, quem prò perfecto habent contrahentes; Item ſuſpenſiua illa, quæ apponitur ſubſtantiæ actus, Reſolutiua, quæ adijcitur illius reſolutioni, *Menoch. vbi ſup.n.17.* & ex innumeris de more *Don Ioannes del Caſtillo d.cap.*109.*nu.4. & 5.* Suſpenſiua vero, quæ in futurum confertur, ita àctum ſuſpendit, vt ſine vllo effectu penitus maneat, antequam exiſtat ipſa conditio, quæ diſpoſitionis effectum in aliquem futurum euentum contulit, *l.ſi quis ſub conditione dandorum 18. ff. ſi quis omiſſa cauſa teſtamenti*; Vnde conſuetum eſt dici, quod conditio nihil ponit in eſſe, ſiuè illa ſit caſualis, ſiuè poteſtatiua, ſiuè mixta, vt ex innumeris rectè poſuit *D.Io.del Caſtillo d.cap.* 109.*n.*21. qui, etiam *c.*119. *lib.5. par. poſterior. nu.3.* fundauit conditione pendente nullum ius eſſe parti adquiſitum, & ceſſare omnem obligationem; & taliter conditio ſuſpenſiua ſuſpendit actum, vt ſine vllo effectu penitus maneat, ante quam conditio ipſa exiſtat, *Menoch.d.conſ.388.n.15.& 20.* & illa pendente non eſt translatum dominium in donatarium, *l.qui abſenti 38.§.1.ff. de acquir.poſſeſſ. Tiraquel. in tract. conſanguineorum §.1.gloſ.2.nu.32. Menoch.d.conſ.388. n.15.* Imo illa pendente actus dicitur informis, eiuſque effectus pendet ab exiſtentia conditionis *Galganettus de conditionib.& demonſtrationib.p.1.cap.7.n.8.& ſeqq. D.Io. del Caſtillo d.cap.119.ſub n.7.* & quæ ſunt in conditione, non ſunt in diſpoſitione; idem *D.Io. del Caſtillo lib.4. cap.55. num.13.* imo conditione ſuſpenſiua pendente nihil actum dicitur *D.Reg.de Ponte conſ.134. n.17.lib.2.* illaque deficiente deficit ipſo iure omnis diſpoſitio, tam inter viuos, quam in vltima voluntate *Caſanat.conſ.2. n 28.& 29. D.Io. del Caſtillo d.cap.*119 *n.5.* vnde cum ſuſpenſiuæ conditionis euentus, mors ſcilicet donatoris, eſſet neceſſario expectandus, & interim donatio ſine vllo effectu remanſerat, & dicebatur informis, & nihil donatum, nihil actum interim erat dicendum; Profectò ſuprapoſita donatio, non pertinet ad illas, quæ *inter viuos* purè, & ſimpliciter fiũt, illarum tamen effectus, & exequutio dilatuntur ad tempus mortis, de quibus per *Oldradum,& D.Praſ.de Franch. vbi ſup.* ſed remanſit in puris terminis conditionalis diſpoſitionis; quodque conditionalis fuerit, ob conditionem non exiſtentiæ liberorum tempore mortis, licet ſit ſatis euidens, & palpabile, attamen hoc in puncto tradiderunt *Oltradus d.conſ.139.ſub n.1.* vbi fundauit donationem in caſu non exiſtentię liberorum eſſe conditionalem, & proinde natiuitatem obligationis ſuſpendere, *Menoch.d. conſ.388.n.25.* vbi idem poſuit.

64 Ex quo fit vt cum tempore mortis donantis abſque filijs, & ſic purificatę conditionis, donans ipſe per obitum Patris, & Amitæ, careret ſucceſſore in feudalibus, profectò donatio inefficax, & nulla remanſit, & conſequenter defecit Aſſenſus etiam ex clauſula in illo expreſſa; Quoad bona in quibus habet ſucceſſorem; nam ad validitatem contractus conditionalis, tempus euenientis conditionis ſemper inſpicitur *Zaſius in l.ſi filius fam.78.ff. de verb.oblig.* & in donationibus tempus conditionis ſpectandum docuit *Gottofredus in eadem l ſi filius fam. litt.I. ex textu* qui eſt expreſſus in *l.2.§. ſi pecuniam ff.de donationibus*; & quando aliquid eſt conceſſum ſub conditione, non inſpicitur tempus conceſſionis, ſed conditionis exiſtentis, vt in terminis terminantibus in diſpoſitione feudorum conditionali, pro abſoluto poſuit *D.Regens Rou. in prag. 4.de feudis n.43. ex Gloſa magna in Extrauaganti Antiquorum de pænitentijs, & remiſſionibus, in communibus, verbo confitebuntur col. 3.in fine, & ex textu in l.eum qui 103. ff. de condit.& demonſtrat. & in l. non oportet 54. ff. de leg.2.*

65 Nec retrotractio poteſt prætendi in hoc caſu à tempore mortis, ad tempus donationis, ex illa clauſula, ex nunc pro tunc ſequuta morte abſque filijs, cuius clauſulæ effectus, & virtus, facit actum ab initio eſſe perfectum, & vt tempus præſens trahatur ad futurum, & futurum ad præſens, *D. Regens de Ponte conſ.131.n.5.lib.2.* nam hoc procedit, quando in medio non adeſt aliquod impedimentum, vt ibidem ſubdit d. *D.Reg.de Ponte*, nam quando extrema non ſunt habilia, non datur retrotractio *Ioannes Crotus in l.ſi is, qui pro emptore nu.137. ff. de vſucap.verſ.3.fallit,* vbi hæc poſuit *tertio fallit, quãdo deficit habilitas extremorum tempore exiſtẽtis cõditionis ex parte rei deductæ in contractum,vel ex parte perſonæ contrahentis,nam nec iſto caſu conditio exiſtens in contractibus trahitur retro ad tempus celebrati contractus, l. quoties in fine ff de nouat. & illum textum ibidem ad hoc proderat Bart.in vlt.notabili.*

66 Et regulare eſt non dari retrotractionem niſi concurrat habilitas duorum extremorum, nempè temporis à quo incipit, & temporis ad quem refertur fictio & retrotractio *d.l.quoties, 14 ff de nouat l.poſtquam 5. ff. vt legatorum nomine caueatur l. Titius 4 ff. quæ res pignori l.neceſſario 8. §. planè ſi pendente, ff.de periculo, & comodo rei venditæ, Iaſon l. ſi is, qui pro emptore num.107. & 340. ff. de vſucap. & ex alijs rectè hoc fundanit Io.Baptiſta Coſta in tractatu de retrotractionibus cap.*

7.

Digitized by Google

7. *in princip.* qui ponit exemplum, ſi velimus producere cordulam ab vno capite ſcalarum, ad aliud caput, neceſſe eſt ipſam cordulam forè extenſam ſine obſtaculo, & abſque impedimento, vt vtrumque caput complectatur, ſeruiendo intentioni vtentis cordula; nam illud extremum, à quò, debet eſſe tale, quod actus ille, qui retrotrahitur, poſſit tunc inchoari, alias non concederetur retrotractio, *Bart. in d. l. neceſſario §. plane ſi pendēte ff de periculo, & comodo rei vendita, Gabriel conſ.* 109. *n.* 12. *col.* 2. vnde conditione pendente, ſuperueniens impedimentum reddit repente inhabile extremum, a quo, quare impeditur coniunctio extremorum, *Dec. in l. omnia* 153. *ff. de regulis iuris, & conſ.* 247. nam retrotractio admittitur, quando omnia ſunt in eodem ſtatu, deſinit autem mutatis rebus, *Menoch. conſ.* 496. *num.* 34. & 35. *lib.* 10. & actus intermedius extraneus fictionem impedit, *Monterus deciſ. Aragon.* 50. *num.* 21. vt hæc omnia rectè poſuit *Io: Baptiſta Coſta vbi ſuprà num.* 1. *ad* 4.

67 Et indubitatū eſt, à tempore donationis, ad tempus mortis in præſenti caſu, extrema nō fuiſſe habilia; adfuit ſuperueniens impedimentum, res non erat in eodem ſtatu, imo omnino mutatus erat ſtatus rerum per mortem ſcilicet Patris, & Amitæ donantis, vnde cum tempore donationis prætendi potuiſſet, ſed non iure, vt infra dicetur, donatorem habuiſſe ſucceſſorem in feudalibus Patrem, & Amitam, qui defecerant tempore mortis donantis, nullo modo poteſt prætēdi retrotractio ad tempus donationis.

68 His accedat donationem fuiſſe collatam ad tempus mortis abſque filijs, quod fuit inhabile ex defectu ſucceſſoris in feudis, & idem eſt fieri aliquid tēpore prohibito, & inhabili, vel conferri ad tēpus inhabile, & prohibitum *l. quod ſponſę* 4. *C. de donat. ante nuptias l. ſtichus ſeruus meus* 39. *ff. de manumiſsis teſtamento, Decius in l. eum, qui n.* 4. *ff. de Iuriſdict. omnium iudicum Cranetta conſ.* 175. *num.* 8. *Tiraquell de iure conſtituti part.* 3. *limitat.* 2. *num.* 3. *& ſeqq. Maſcar. de probationbus concluſione* 1076. *num.* 1.

69 Et punctus hic, ferè in terminis terminantibus deciſus fuit per R. C. in Collaterali Conſilio, in cauſa Regij Fiſci, prætendentis ſucceſſionem in bonis feudalibus Alphonſi Caraccioli Comitis Burgentiæ, qui deceſſerat abſque filijs, cum Iacobo Caracciolo, Comitis nepote, qui prætendebat feuda ad ipſum ſpectare, ex quo Comes Patruus præcedente Aſſenſu in codicillis iſta reliquerat ipſi Iacobo; at quia Aſſenſus fuerat conceſſus per Dom. tunc Proregem dicto Comiti, vt diſponere potuiſſet in beneficium Nepotum ex Fratre, tempore quo viuebat Frater, qui ex Conſtitutione Regni, *vt de ſucceſſ.* erat legitimus ſucceſſor (non etenim tunc temporis erant conceſſæ Gratiæ, & ampliatus Gradus in ſucceſſionibus) & tempore diſpoſitionis prędeceſſerat Frater, & ſic Comes carebat ſucceſſore, remanſit nulla diſpoſitio, & nullus Aſſenſus, & cauſa fuit deciſa in fauorem Regij Fiſci, *D. Reg Reuerterius dec.* 407. iuxta compilationēm Dom. Regentis de Marinis, vbi optima illius obſeruatio, quam deciſionem allegat *D. Reg. Rouitus in pragm.* 4. *de feudis ſub n.* 39.

Adſtipolatur ſupra poſitis veriſſima illa con-
70 cluſio, Aſſenſum conceſſum, alienandi Feudum Titio, ſi Feudatarius diu ſteterit in facienda alienatione, ita quod tempore Aſſenſus habeat ſucceſſorem, tempore verò alienationis illo careat, nulla eſt alienatio, & non prodeſt Aſſenſus, *D. Reg. de Ponte de poteſtate Proregis de refutationibus feudorum tit.* 8. *§.* 4. *num* 19 *ad* 24. vbi conſtantiſſimè ſcripſit, hoc eſſe veriſſimum, *Dom. Reg. Capyc. latro deciſ.* 43 *num.* 14. *lib.* 1. quia Aſſenſus intelligitur præſtitus, Rebus in eodem ſtatu permanentibus, ex *tex. in l. cum quis* 38. *ff. de ſolutionibus, & in cap. ſugeſtum extra de decimis, Iſernia in cap* 1 *§. mutus. Epiſcopū. vel Abbatem ſub num.* 5. *& in cap.* 1. *§. huius autem generis, ſub n* 9. *ex quibus cauſis feudum amittatur*, imò Aſſenſus ſemper intelligitur præſtitus, ſi feudatarius in eodem ſtatu, & habilitate permanſerit; *Iſernia in cap.* 1. *§. prętcerea ſi vaſallus ſub n* 13. poſt verſiculum *Audiui Iudicatum, quæ ſit prima cauſa beneficij amittendi.*

71 Cumque Aſſenſus non poſſit præſtari per Dom. Proreges illis qui carent ſucceſſore, propterea licet tempore Aſſenſus adſit ſucceſſor, ſi tamen ille deficiat tempore alienationis, res reducitur ad caſum, à quo incipere non poteſt, & conſequenter vitiatur actus, *l. generaliter* 24. *ff. de fideicommiſs. libertat. Afflict. in cap. vnico, an Mutus, vel aliter imperfectus ſub n.* 7. & Aſſenſus tali caſu non fuiſſet pręſtitus, nec adfuit intentio illum concedendi hoc caſu, & tempore quo alienans non habet ſucceſſorem, *&* merito, re in eodem ſtatu non permanente, Aſſenſus non prodeſt, fieret enim priuilegium omninò iniquum, dum Dominus Rex veniret priuandus deuolutione, quod non cogitauit, qui Aſſenſum præſtitit tempore habili, quando ſcilicet Feudatarius habebat ſucceſſorem, nec Aſſenſus extenditur ad incogitata, & dum reduceretur ad iniquitatem, non poteſt quis ex eo iuuari, vt rectè ex *Iſernia* hæc omnia fundauit *Dom. Reg. de*

Ponte vbi ſup. n.21. 22. & 23. ergo aſsenſus præſtitus ſuper propoſita conditionali donatione, tempore quo tunc temporis colorari poterat ſucceſſor in feudis, minimè operari poterit purificata conditione, quando tunc nullus prorſus excogitari poterat ſucceſſor donantis.

72 Secundò, principaliter dico, quod & ſi ſuperuixiſsent Pater, & Amita donantis tempore eius mortis, adhuc Aſsenſus ſuper donatione præſtitus remanſiſset nullus, & inualidus; dum enim per Regiam Pragmaticam 4. de feudis in 2. capite prohibetur Aſsenſus DD. Proregibus ſuper alienationibus, quæ fiunt per Feudatarios non habentes ſucceſsores, benè tamen eſt permiſſum, & ſufficit ſi Feudatarius alienans vnū tantùm ſucceſsorem habeat, licet iſte poſſit mori, *Marcellus Maurus alleg.16. & alleg. 17. num. 1. & 2.* ſed tamen omninò neceſſarium eſt, quod iſte vnicus ſucceſſor ſit habilis, & non deſperatus de prole, licet enim *Dom. Regens Rouitus in pragm. 4 de feudis num. 18. ad 39.* vti Aduocatus Ioannis Simeonis Moccia eius cariſſimi compatris, vt teſtatur *Dom. Regens de Marin. 1. to. reſol. cap. 21. ſub num. 3.* ingenioſè conatus fuerit probare, ſufficere quod adſit ſucceſsor, licet iſte ſit deſperatus de prole, allegando pro hac ſententia *P. Molf. ſuper conſuet. to. 1. p. 3. tit. de ſucceſs. ex teſtamento q. 1. n. 19. & ſeqq.* qui pro hac ſententia, nec validam rationem, nec Doctorem allegat; attamen hæc *D. R. Rouiti* opinio non eſt vera; & *D. R. de Ponte*, quem ipſe impugnat, *de poteſt. Proreg. de Aſſenſibus Regijs tit. 7. §. 3 n. 11. cum plurib. ſeqq.* per veros iuris tramites fundauit, R. Pragmaticæ prohibitionem, locum ſibi vindicare, etiam quando alienans habet ſucceſsorem valdè ſenem, & de filijs deſperatum, quia militat eadem ratio, & ſpes proximæ deuolutionis, & paria ſunt non habere ſucceſsorem, vel illum habere inhabilem, quoad effectum deuolutionis, & vt docuit *Andr. in cap. 1. §. preterea ſi vaſallus ſub nu. 13. quæ ſit prima cauſa beneficij amittendi*, paria ſunt non eſse, & inhabilem eſse *l. 1. ff. quod cuiuſque Vniuerſitatis nomine*, quod etiam probauit *D. R. de Ponte conſ 44. n 28. vol. 2. & de poteſtate Proreg. vbi ſupra d. tit. 7 §. 3. n. 11. & ſub n. 28.* refert deciſionem R. Cameræ in Coll. Conſilio in cauſa Fabritij Stendardi olim Domini Caſalis Sancti Antimi cum R Fiſco, in qua fuit declaratum, non potuiſse per Dominum Proregem præſtari Aſsenſum ſuper venditione dicti Caſalis, quia ſucceſsor erat valdè ſenex, & de filijs deſperatus, & *D. R. de Ponte*, ſequuntur *Maſtrill. de Magiſtrat. lib. 5. cap. 6. n. 63.* doctiſſimus *D. Reg. Tap. March. Belmontis lib. 6 Iuris Regni tit. 22. de prohibit. feud. alien.* in Prag. *Recognoſcimus 4 de feudis ſub verſ. certo, & legitimo ſucceſs. num. 31.* vbi hæc poſuit; *intellige etiam iſtam prag. habere locum ne dum in eo, qui ſucceſs. non habet, ſed etiam in eo, qui habet ſucceſs. valde ſenem deſperatum de Prole, vel aliàs inutilem, ita declarat D. Reg de Ponte, et ex his fuit denegatus aſſenſus in Sup. Italiæ Senatu cuidam Patritio Neapol.* & nouiſſimè *Dom. Conſ. Staib. 1. tom. reſol. forenſ. cap. 33. n. 21. & 22.* & non eſse præſtandum Aſsenſum feudatario alienare volenti, ſi habeat ſucceſsorem ſenem, & de prole deſperatum, optimè probauit, & refert fuiſse de mente R. Cameræ in cauſa Baronis Latronici, *D. Reg. Reuert. dec 99.* ſecundum compilationem *D. Reg de Marinis*, licet pro Barone ſatis piè ſcripſiſset *Marcel. Maur alleg. 16. & 17.*

73 Ex quibus, cū pro hac ſententia nedū ſint irrefragabiles rationes poſitæ per *Dom. Reg. de Ponte*, ſed deciſio R. Cameræ in Collaterali Conſ. & Suprem. Italiæ Senatu, non erit fas ab ea diſcedere, abſque temeritatis nota.

Deficit ergo vndequaque prætenſum creditū Ill. Ducis Mirandæ, & proinde omnino abſoluendum R. Fiſcum credo ſub cenſura &c. Neap. die 4. Ianuarij 1670.

Antonius Florillus Reg. Conſiliarius Regalis Patrimonij Aduocatus.

74 In qua cauſa deuolutionis Terræ *Montis Aquilæ, Roccæ Raynolæ*, & feudi *Vallis Porcini*, in eo, quod ſpectat ad validitatem, ac ſubſiſtentiam creditorum, Regiorumq; Aſsēſuum ſupèr illis, ac tam reſpectu prætenſionis nouæ taxæ pro adoha faciendæ tempore venditionis, quàm aliarum prætenſionum Regij Fiſci anno 1675. fuit admiſsa tranſactio in ducatis quatuor mille pro omnibus, Regiæ Curiæ ſoluendis, licet contradicente *Dom. Præſid. Antonio Florillo*, tunc Fiſci patrono, ac deindè digniſs. Regente, vt ex reſcripto S. E. præcedente Conſultatione Regiæ Cameræ ſub die 23. Nouemb. dicti anni, decretoque R.C. ad relationem *Dom. Præſid. Io: Dominici Aſtuti* ſub die 26. Nouembris, ordinante executionem ordinis S.E. *fol 520. in Actis 3. vol. creditor. qu. D. Franciſci Caraccioli de Monte Aquila*, in banca *Act. Ioſephi Galiſe*.

AD QVAEST. II.

Aſſenſus, an ſit neceſſarius ſuper compromiſſo rei feudalis, & aſſenſus præſtitus ſuper laudo, an ſit ſufficiens, quando deficit ſuper compromiſſo, ne bona alienata deuoluantur.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Aſſenſus præſtitus supèr laudo, an ſit ſufficiens, quando deficit ſuper compromiſſo de re feudali? Memoratur celebris controuerſia ſuperiori ſeculo agitata, ac definita inter Ill. Principem Sulmonis, *cum eius Vniuerſitate, à n. 1. ad 4.*

Compromiſſum ſupèr feudo, an ſine aſſenſu fieri poſſit, n. 5. & 6. Declaratur à n. 7. ad 10.

Compromiſſum, an fieri valeat in Tribunalia, vel Regios Officiales, *n. 11.*

Laudum, nùm validè proferri poſſit per Arbitros præuio Regio aſſenſu, quamuis ſuper compromiſſo non fuerit impetratus? Negatiuè cum Dom. Reg. *hic defenditur, aduersùs* R. de Marin. *à n. 12. ad 17. & refertur praxis* R. Coll. Conſ. *n. 18.*

Aſſenſus, quid operetur in actu, cui accedit, n. 15.

Et an requiratur in contractu cum Regia Curia, vel Domino, ſiuè cum eius voluntate inito, puta in matrimonio contracto, vt cenſeatur præſtitus reſpectu dotium, n. 19. & 20.

1 ILluſtris fuit controuerſia ſuperiori ſeculo exagitata in cauſa *Ill. Principis Sulmonis*, cum Vniuerſitate eiuſdem Ciuitatis; Etenim supèr differentijs inter eos ſubortis
diffinitiuo prolato laudo per celebres Viros, nempè *Marinum Freccia, Marcum Antonium Floccarum, & Io. Felicem Scalaleonem*, teſte R. *de Ponte conſ. 52. n. 16. lib. 2.* cum de illius exequutione tractaretur, inſtabat Vniuerſitas, nullum declarari, ex quo in compromiſſo inter partes ipſas ſtipulato, cum de rebus feudalibus ageretur, Regius non interuenerat aſſen-
2 ſus, quamuis demùm ſuper laudo impetratus appareret; Pro *Ill. Principe* patrocinati fuere illius temporis præſtantiſſimi Aduocati, conſulentes pro validitate laudi *Marcus Anton. Floccarus, Fabius Marcheſius, Ioannes Baptiſta Franco, & Io. Franciſcus de Ponte*, vt teſtatur *Reg. de Marin. lib. 1. reſ. cap. 67. n. 7.* Pro Vniuerſitate doctiſſimi quoq; Viri calamum arripuere, nempè *Sylueſter Anſelmus, Petrus Paulus Theodorus, Octauius Niger, & Bartholomeus Baldinus*, vt memorat *Conſ. Petra ſuper Rit. M. C. 50. n. 11. in final. verbis tom. 1.*

3 Et per Reg. Cameram in Collaterali Conſilio die 17. Februarij 1570. fuit iudicatum, laudum prædictum fuiſſe nullum ex inualiditate compromiſſi, in qua cauſa ſuffragia dederunt ſuaſq; compilauere deciſiones noſter *Author* hic, & *Reg. Reuert. in dec. 361.*

4 De duobus autem articulis in hac quæſtione dubitatum fuiſſe, tradit noſter *Author*; Primò, *an poſſet fieri compromiſſum de re feudali ſine aſſenſu*: Secundò, *utrùm aſſenſus præſtitus ſupèr laudo, ſit ſufficiens, quando deficit ſupèr compromiſſo?*

5 Et quidem de Iure communi feudorum non modica eſt difficultas, an compromiſſum ſuper feudo abſque aſſenſu fieri poterat? Siquidem, illud fieri poſſe, ad *text. in c. 1. §. 1. de lege Corradi*, nonnulli tenuerunt, præſertim *Reg. de Marin. lib. 1. reſol. cap. 67.* vbi *Rodoer. in add. n. 10.* Contrarium verò poſt *Iſern.* alioſq; tradunt *Capyc. in inueſt. feud. ver. feudorum cõpromiſſa, Cenſal. ad Peregr. de fideicomm. art.* 40.

40. *verſ. Obſerue tamen*, *Borrell. in sũma deciſ. p. 1. tit. 63. de compromiſs. nu. 111. Valeron. de tranſact. tit. 4. q. 2. ex n. 4. 14. & 17. P. Stephan. à S. Gregorio de Neap. de præcip. iur. & iuſt. par. lib. 2. cap. 59. de contract. feud. n. 9. Laratha in Theatr. feud. p. 12. dilucid. 80. Io. Bapt. Mucci var. qq. forenſ. dilucid. q. 38. n. 28. & ſeq.* per *tex. in c. Imperialem in fine*, vbi dicitur, vt nulla alienatio valeat ſine conſenſu domini, & ibi nil de arbitrio limitatũ reperitur, & tanquàm lex poſterior corrigit præcedentem, nempè *d. c. 1. §. 1. de lege Corradi*, prout ratiocinatur *Iſernia in d. c. 1. verſ. Hodiè putamus.*

6 Verùm de iure noſtri Regni ſine dubio procedere liquet per *Conſt. Regni, Conſtitutionem Diuæ memoriæ*, & *Pragm. 1. de arbitris*, cum per dictas leges ſuper feudis fieri compromiſſa prohibeatur, ac pluries in S.C. refert iudicatum, *Frecc. lib. 2. de ſubſ. auth. 1. n. 88.* & ſic decisum paritèr teſtatur, ac fundat *Author* noſter *hìc à n. 4. ad 21.* & ſequuntur *R. Rouit. & Nouar. in d. Pragm. Borrell. de compromiſs. §. 2. gl. 1. n. 127. & §. 3. gl. 4. n. 94. Bilotta concl. feud. 67. n. 2. Reg. Capyc. latr. dec. 33.* vbi *Add. Danza de pugna DD. tom. 3 tit. de arbitris cap. 7. Conſ. Staib. lib. 1. reſol. 57. n. 39. & 40. Conſ. Petra rit. 30. num. 8. & 12. Conſil. Altimar. in obſer. ad Reg. Rou. lib. 3. conſ. 58. num. 5. & to. 1. de nullit. rub. 9. quæſt. 16. n. 27.* Imò ſicut non poteſt vaſallus dare dilationem ad revendendum feudum ſine aſsenſu, ità nequit prorogare terminum, vel compromiſsum, ſecundum *Frecc. de ſubfeud. lib. 2. in 17. quæſt. num. 2.*

Ratio eſt, quia feudum abſque aſſenſu Domini alienari non poteſt, *cap. 1. in princ. de prohib. feud. alien. per Frider.* & compromiſſum eſt ſpecies alienationis, *Borrell. de compromiſs. §. 1. gloſ. 3. num. 57. & 58.*

7 Similitèr neque fieri poteſt compromiſsum ſuper petitione paragij, & vitæ militiæ ſuper feudo, *Afflict. deciſ. 43. & 138. Minad. deciſ. 3. num. 2. Reg. Capyc. latro d. deciſ. 33. nu. 10. Gallup. in praxi S.C. par. 1. cap. 3. num. 35. Conſ. de Roſa conſult. 58. num. 8. & 9. lib. 1.* & iuxtà ſuam opinionem ipſomet referente anno 1660. per S.C. decisum fuit in cauſa *Ill. Ducis Adriæ* cum *Ill. Duciſſa Laurenzanæ*, vt amborum partium rationes referendo teſtatur *Conſ. Petra ſuper rit. 50. n. 10.* necnon *Paſqualin. in different. feud. inter Sicul. & Neap. tit. de diff. diſpon. inter viuos num. 93.*

8 Secùs ſi eſset lis ſupèr quantitate vitæ, & militiæ, nam tũc non tangitur corpus feudi per compromiſsum, cum hæc taxatio reſpiciat fructus feudi, qui ſunt allodiales, *Conſ. Anna conſ. 75. Reg. Galeota contr. 63. n. 56. lib. 1. Capan. de Vita, & Milit. quæſt. 43. Conſil. Rocc. reſp. 51. lib. 2.* poſt alios *Conſil. Altimar. in obſ. ad cit. conſ. 58. num. 11. 12. & 13. Mucci var. qq. forenſ. 38.*

9 Et ſic Regius aſſenſus non requiritur in compromiſso, vbi quæſtio de re feudali non eſset quæſtio iuris, ſed facti, *Borrell. de compromiſs. §. 3. gloſ. 1. num. 139. cum ſeq. Reg. Capyc. latro dec. 33. num. 9. Conſ. Rocc. reſp. 51. num. 1. lib. 2.*

10 Vel vbi compromiſsum fieret in perſonam Regis, ob cuius mortem tranſit in ſucceſſorem; Sic etiam, vbi fieret in Proregem, vel in S.R.C. vel M.C. in vniuerſum, non autem in particulares Iudices, *Bilotta d. concl. 67. num. 3.*

11 Sed hodiè compromiſsum non poteſt fieri in Tribunalia, ex nouiſſimis ordinationibus, teſte *Reg. Rouit. deciſ. 95. num. 19.* Et in Officiales Regios eſt prohibitum per *Prag. 7. §. 3. de offic. Iudic. & prag. 6. §. 5. de trigeſ. Reg. Rouit. in pragm. 1. de arbitr. num. 30. Conſil. Petra ſuper Rit. 11. num. 2.* vbi aſſerunt fieri poſse, ſi Rex, aut Prorex aſſentiatur, ſed aduertendum eſt, quod Proregi ablata videtur hæc poteſtas, ex *d. pragm. 6. §. 1.* ibi: *y que no puedan diſpenſar en eſto mis Virre-*

yes

Digitized by Google

ytes, ſino que en los caſos, que fuere neceſſario, ò convenga, que aya Arbitros, ſe heche en mano de letrados que no ſean Conſejeros, ni Miniſtros Togados.

Et ſic cum eſset cuiuſdam Cauſæ Commiſsarius *Reg.Conſil.Eraſmus de Ponte*, partes conuenerunt, vt ipſe ſolus illam decideret, & ſpeciale reſcriptũ ad hoc Prorege obtinuerunt, ipſe verò qua præditus erat prudẽtia, noluit hac poteſtate vti, ob *literas* Catholicę Maieſtatis id prohibentes, ne tamen videretur partibus id poſtulantibus, ac Proregi hoc præcipienti pertinaciter obſiſtere, protulit decretum vti Cauſæ Commiſsarius ordinarius, teſte *Conſ. de Roſa conſult.38. in fine lib.1.*

12 Ad ſecundum verò dubium, nùm ſcilicet proferri poſsit laudum per Arbitros, quamuis ſupèr compromiſso non fuerit impetratus aſsenſus, & ſat eſset, ſi ille poſtmodùm impetretur ſuper laudo?

Author noſter *hic à n. 34. vſque ad 43.* fundat, quod aſsenſus præſtitus ſuper laudo non tolleret defectum aſsenſus in compromiſso, & proindè laudum turſe nullum iudicatum referet, & habetur quoque *in dec. Reg. Revert.361.*

13 At *Reg.de Marin. lib.1.quotid.reſolut.cap.67.* tuetur, aſſenſum poſse validè expediri ſuper laudo, quamuis ſupèr compromiſso nullus fuiſset anteà impetratus; & contrà noſtrum Authorem his verbis concludit: *Et ità conſtantèr teneo, quidquid in contrarium per Reg. Cam. de anno 1570. 27. Febr. facta relatione in Coll.Conſ. deciſum referat Reg.Moles in ſuis deciſionibus manuſcriptis deciſ. 163.* cumq; ſequuntur *Rocver. ibi in add. num. 12. & Io.Bapt.Mucci quaſt.forenſ. dilucid. q.38.num.26.*

14 Verùm pace tanti viri, eius opinio communi Noſtratum traditioni, rerùmque iudicatarum authoritati aduerſatur; cum enim compromiſſum de re feudali ſit nullum abſque Regio aſsenſu vt ſuprà, atque laudum ſit ſequela compromiſsi, vt noſtri dicunt, ſiuè effectus compromiſſi, vt ait *Bart. conſ.159. lib. 1.* quem poſt alios ſequitur *Vrceol.de tranſact. quaſt.3.num.3.* ſi latum ſit ab iis, qui nullam habeant iuriſdictionem arbitrandi; ſequitur proindè, vt nullum ſit ipſo iure, ac minimè poſsit per ſuperuenientem aſsenſum confirmari, vt rectè docet *Io:Vinc.de Anna in repet. d.Cõſt.Cõſtitutionẽ D. M.n.289.* vbi etiam de hac cauſa Vniuerſitatis *Sulmonis* memor fuit; vnde *Afflict. deciſ. 285. num. 16.* teſtatur nos hoc iure vti, dum ait: *Super compromiſſo de re feudali debet interuenire Regius aſſenſus, & non ſuper laudo, & hoc iure vtimur, quia laudum deſcendit ex compromiſſo, & eſt exequutio compromiſſi.*

15 Aſsenſus namque nil aliud agit, quàm remouere obſtaculum, quod oritur ex prohibitione Regis, at non ideò dat vllam validitatem actui, qui alioquin fuiſset nullus, *Praſ. de Franchis deciſ. 302. num. 11. Reg. de Ponte conſ.36. num.9. vol.1.* quos poſt alios ſequitur *Reg.Capyc.latro deciſ.19.n.2. & 3. & deciſ.43.ſub num. 11.& 12. lib. 1.* idem noſter *Author* inf à *in* §. 24. *de deman.quaſt.7.num. 12.& 13.* proùt nullum fuiſset laudum, ſi à non habente poteſtatem fuiſset prolatum, noſter *Author hic num. 42.* Probata autem nullitate compromiſſi, inde reſultat nullitas etiam laudi, illius vigore promulgati, *Camill. Borrell. de compromiſs. §.3. gl.4. num.91. Rota deciſ.646.num.1.par.4.tom.3.recent.& deciſ.18.nu.14.* poſt *tract. de tranſact. Vrceoli.*

16 Quam ſententiam optimè probat *Reg. de Ponte conſ.52. to. 2.* qui ita reſpondit in cauſa *D. Ferdinandi Gonzagha*, cum Regio Fiſco, eumque ſequuntur *Monac. ad Minad. deciſ. 3. Conſ.Staiban.d.reſol.57.n.40. Thor.in comp. deciſ. par. 1. verb. aſſenſus ſuper laudo fol.46. Gizz.ad Reg. Capyc.latro dec. 33.num.4.* & contrà *Reg.de Marinis*, noſtri *Authoris deciſionem* egregiè com-

comprobant *Dom. Conſ. Petra ſupèr rit. M.C. 50. num. 11. & Dom. Conſ. Altimar. in obſer. ad Rouit. d. conſ. 58. nu. 29. tom. 3.* & nos memorauimus quoque *in Fori feudal. Epitome aſſert. 4. pag. 53.*

17 Ex quibus firma remanet *Authoris* noſtri deciſio, & inſimùl conſtat, nil è re eſse, cur potiùs mouere nos debeat illorum Aduocatorum authoritas, qui in prædicta cauſa Principis Sulmonis pro validitate laudi reſpõderunt, vt ſe iactat *Reg. de Marin.*, quàm aliorum, qui pro Vniuerſitate ſcripſerunt, & authoritas longè maior Regię Cameræ, quæ facta relatione in Coll. Conſilio, laudum illud nullum eſse declarauit. Imò idem *Reg. Io: Franc. de Ponte* (quem tãquàm vnum, ex Principis Aduocatis, nominat ipſe *Reg. de Marin.*) ſententiam mutauit, & iuſtiſsimè deciſum fuiſse ait, vt conſtat ex *d. conſ. 52. num. 16. tom. 2.* & ipſemet *Reg. de Marin. in obſer. ad Reg. Reuert. d. deciſ. 361. num. 1. Authore* noſtro relato, eius ſententiam ſequi videtur, contrà ea, quæ ſcripſit *lib. 1. reſol. d. cap. 67.*

18 Vſque adeò verum eſt, vt ſcilicet aſsẽſus debeat impetrari ſupèr compromiſso, & non ſupèr laudo, vt inoleuerit praxis in Regia Cancellaria concedendi aſſenſum, cum clauſula, *dummodò antè promulgationem laudi, fiat priùs relatio in Reg. Coll. Conſ.* vt teſtatur *Bammacar. in cap. ſi Vaſallus num. 16. ſi de feud. defunct. contr. fuer.* qui inquit, ità ſe pluriès vidiſse ſeruari, *Reg. Loffred. in ſua Paraphraſ. feud. fol. 57. verſ. compromiſsum, Ioan. Vinc. Anna in repet. Conſtit. Conſtitutionem D. M. num. 2.* quod ſectantur plurimi relati per *Conſ. Petra ſuper d. rit. 50. num. 11. verſ. quod ſanè, Conſil. Altimar. in obſ. ad Reg. Rouit. d. conſ. 58. num. 20. tom 3.*

19 Annotandũ denique cenſemus, quòd ſicur contrahens cũ R. Curia, vel Domino, videtur contrahere cũ R. aſſenſu, cum aſſenſus cenſeatur præſtitus ad fauorem fiſci, vt tradunt *Reg. Rou. deciſ. 83. num. 21. Reg. Lanar. in reper. feud. ſupèr cap. 1. de ſucceſs. feud n. 135. & ſeq. Reg. de Ponte de poteſt. Prореg. tit. 8. §. 2. num. 7. & ſeq. Reg. Galeot. controu. 1. num. 27. lib. 1.*

20 Sic paritèr, ſi feudatarius contrahat matrimonium iuſſũ Regis, vel ex eius voluntate, cenſetur præſtitus aſſenſus ſupèr eius bonis feudalibus ad fauorem vxoris pro cautela eius dotium, poſt *Iſern. & Camer.* noſter *Author hìc num. 36.* quem refert, & ſequitur *Conſil. Altimar. in nouis obſeru. ad Reg. Rou. d. deciſ. 83. n. 1.* poſt *Conſ. de Roſa conſult. 52. num. 14.* licèt enim aſsenſus ſit ſtricti iuris, aſsumit tamen eandem naturam, quam habet actus ille, ſupèr quo interponitur, & hoc non per viam extenſionis, ſed comprehenſionis, & ex mente concedentis, quoniam Dominus conſentiendo cogitauit id, quod ius vult; Ideòque dum principale conceſsit, omnem neceſsariam ſequelam etiam conceſsiſse videtur, vt optimè poſt alios explicãt *Reg. de Ponte conſ. 64. lib. 1. & conſ. 58. num. 2. lib. 2. Surd. dec. 220. & de al ment. tit. 9. q. 31. à nu. 16. Praeſ. Merlin. controu. 60. num. 20. cent. 2. Reg. Capyc. latro conſult. 29. nu. 28. lib. 1. Conſ. Pratus pract. obſeru. cap. 78. Conſ. de Roſa d. conſult. 52. n. 8. & ſeqq. lib. 1.*

AD QVAEST. III.

Iura conditionalia qualitèr tranſeant in Fiſcum in feudo.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Iura conditionalia, an per confiſcationem bonorum tranſeant in Fiſcũ, a n. 1. ad 4.

Et refertur diſtinctio inter contractus, ac vltimas voluntates, num. 5. & 6.

Iura conditionalia in feudo, an tranſeant in Fiſcum? Dilucidatur Dom. Reg. *deciſio in cauſa* Matthæi Steadardi,

Ius

num.7. et 8.

Ius diſponendi de aliqua quantitate in donatione, reſeruata, an tranſeat in Fiſcum, num.9. & 10.

Et an ius adeundi hareditatem, num. 11. & 12.

SAtis quidem obſcurus hic locus videtur proptèr quæſtionis difficultatẽ, quę inuoluitur ab
1 Interpretibus. Etenim pars negatiua, iura ſcilicet conditionalia in confiſcatione non venire, haud ineptè ſuaderur, ex celebri *Iulij Pauli reſponſo in l. ſi mandauero 22. §. is cuius D. mandati*, ibi: *Quidquid poſteà acquiritur, non ſequitur Fiſcum*, & ex *Caio in l. eius qui 8. §.1. D. de teſtam.* facit etiam *text. in l. Statius Florus §. Cornelio Felici, de Iur. fiſci*, ſecundum magis probatam lectionem, quam inſinuat *D. Franc. Amaya lib.1.obſer. cap.11.num.41.* & rursùs *in l.certa forma 4.n.33.in fin. C.de iur. fiſc.lib.10.*

2 Pro alia parte pugnant alia iura in *l.2.C.de bon.damn.* ibi: *Deportati, nec earum quidem rerum, quas poſt pœnam irrogatam habuerint, heredem habere poſsunt, ſed & ha publicabuntur*; & in *l.ſi deportati 7.de leg.3.* vbi *Vlpianus* ait: *Si deportati ſeruo fideicommiſsum fuerit adſcriptum, ad fiſcum pertinere dicendum eſt.*

3 Qua difficultate oppreſsi DD. in varias iuere ſententias, vt teſtatur *Oſuald. lib. 17. comment. ad Donell. cap.4. lit. G.* cum alijs, *Nicol.à Genua in lib.de conciliatione legum in antinomia d.l.2.C.de bonis proſcript. fol.156.* ſed priorem ſententiam neruosè tuetur *Praſ. Merlin. controu.cent.2. c.20. per tot.* & latè paritèr *Epiſc. Fermoſin. alleg. fiſcal. par.1. alleg. 30. per tot.*

4 Et ſic, quia bona poſt publicationem acquiſita non confiſcãtur vt ſuprà, huiuſmodi quoque dicunt eſse conditionalia, quando poſt publicationem impletur conditio, cum deberi incipiant, impleta conditione, vt tradunt *Angel. in tract. de maleſic. ver. Et eius bona publicamus num. 12. Imola in l.quoties 14. num.3. D.de nouat.* vbi *Paulus num.4. Angel. num.4. Nellus de bannitis 1.par.ſecundi tempor. num.31.in to.11. tract.18.par.1.Plotus inter conſ.crim.Ziletti tom.1. conſ. 130. num. 97. D. Hieronym. Baſilico deciſ. Sicul.33.* & benè explicat *Montan.de Regal. tit. bona committentium crimen laſa Maieſtatis num. 9. cum pluribus ſeqq.* quem ſequitur *Bottiller. de ſucceſs. feud. & vita milit. cap. 3. theor. 110. num.29. & 30.*

5 Alij quidam pro reſolutione huius non leuis difficultatis, exiſtimarunt reſpondendum per concluſiones diſtinctas vltimæ voluntatis, aut contractus, vt ſcilicet iura conditionalia in diſpoſitionibus teſtamentatijs non tranſeant in Fiſcum per confiſcationem bonorum, quia ad hęredes tranſire non ſolent, *l. legata 41. D.de cond. & demonſtr. l. vnic. §. ſin autem C.de caduc. toll. Ant. Faber lib. 15. coniect. cap 6.& 7. Vela tom. 1. diſſert. 11. n.5. Solorzan. tom. 2. de Iure Indiar.lib.2. cap.11. ex num.46.* proindè nec in fiſcum; Prætereà cum implementum conditionis in vltimis voluntatibus non retrotrahatur, ſed tempus exiſtentis conditionis ſpectetur, *l. 1. §. ſerui D.ad Syllan, l.4. quando dies legat. l. quæ legata 18.ff. de reg.iur.* non mirum, ſi tanquàm bona futura in confiſcatione non contineantur.

6 Secùs verò in contractibus conditionalibus, tunc enim in Fiſcum trãſire dicunt, ſicut tranſeunt in hæredes, *§.conditionali, inſtit.de verb.oblig.* ſecundùm *Alex. in l.ſi marito D.ſolut. matrim.* qui allegat *textum* notabilem, & expreſsum *in l.inter ſocerum 26. §. fin. D. de pact. dotal.* vbi pater dotem reſtituendam ſibi ſtipulatus eſt, ſi filia in matrimonio obijſſet, poſteà conſtante matrimonio pater publicatus eſt, deindè extitit ſtipulationis conditio, ait I.C. dotem ex ſtipu-

latione conditionali debitam in Fiſcum tranſire, quia in contractibus exiſtentia conditionis retrotrahitur ad tempus antecedẽs, ex *l. potior 11. in princ. D. qui pot. in pign. l. ſi filius famil. 78. in princ. D. de verb. oblig.* quã planè diſtinctionem ſequuntur, & comprobãt *Quemada q. 10. fiſcali, Conſ. Arias de Meſa lib. 2. var. reſol. cap. 42. ex n. 1. ad ſeq.* latèque exornat *Epiſc. Fermoſin. d. par. 1. alleg. fiſc. 31. per tot. D. Emanuel Gonzalez in comment. ad lib. 5. Decret. cap. vergentis num. 10. de hareticis.*

Ratio verò differentiæ inter ſtipulationem, & legatum, elegantior nobis videtur ea, quam affert *Harpprecht. in §. ſub conditione 4. inſtit. de verbor. oblig. num.* 14. quia ſcilicet ſtipulatio conditionalis iàm eſt aliquid, legatum autem conditionale planè nihil eſt; cum legata, vtpotè donationes, ſint facti, *l. penult. D. de capit. minut.* ſtipulationes verò quoad obligationem, ius in ſe contineant, *arg. tit. inſt. de ſtipul. ſeru.* Atqui ea, quæ ſunt iuris, perpetua ſunt, adeòq; ad hæredem tranſeunt, arg. *l. hareditas 62. D. de reg. iur.* quę autem facti ſunt, eo demum momẽto aliquid eſſe putantur, quo fiunt, *l. 1. D. de oper. ſer.* & & cum perſona extinguuntur, *l. vlt. D. de cond. inſtit. & l. qui haredi 44. D. de condit. & demonſtr.*

7 In feudo autem iura conditionalia, quæ reſident in perſona feudatarij, non tranſire in Fiſcum, fundat noſter *Author hìc num.* 8. *& ſeqq.* & ſic deciſum refert die 5. Maij 1572. ex quo *Matthaus Stendardus* aliena-
8 uit feudum *S. Antimi*, cum conditione; quod ſi emptor, vel eius ſucceſſores alienarent dictum feudum ſine conſenſu dicti *Matthai*, vel ſucceſſorum, feudum deuolueretur, qua conditione pendente, *Matthaus* effectus fuit rebellis, & poſtmodùm hæredes emptoris alienauerunt feudum ſine conſenſu fiſci, qui tanquàm illius hęres pręrendebat feudi deuolutionem, & fuit deciſum contrà fiſcum ad beneficium Reg. *Reuerterij* poſſeſſoris dicti feudi, quia illud ius conditionale non tranſiuit in Fiſcum, cum *Matthaus* ſibi reſeruauerit illud ius pro ſe, & hæredibus deſcendentibus; Fiſcus autem eſt hæres extraneus, & quæ non tranſeunt ad extraneum hęredem, non tranſeunt ad Fiſcum, vt diximus *ad quęſt.* 1. de quo loquuntur *Franc. de Amicis in repet. tit. de his qui feud. dare poſs. fol. 92. & 93. verſ. Facit*; & *Marcell. de Mauro alleg.* 84. & pro dicto *Reg. Reuerterio*, doctiſſimè ſcripſerunt *Reg. Io: Franc. de Ponte*, & *Fabius Marcheſius*, vt *in conſ. 22. & 23. eiuſdem Reg. de Ponte vol. 2.* & de *Authoris* deciſione memores ſunt *Reg. Tap. lib. 6. Iuris Regni tit. 1. in annot. ad Conſt. ſi quando num. 23. fol. 28. Montan. de Regalib. in rubr. bona contrahentium inceſtas nuptias nu. 19. circa fin.* vbi dicit eſſe caſum ſingularem.

9 Similiter quæri poteſt, ſi donatio fiat à patre de omnibus bonis, reſeruata ſibi facultate de certa quantitate diſponendi, & commiſſo delicto, ob quod eius bona publicentur, an ius illud diſponendi tranſeat in Fiſcum?

Et pro Fiſco pugnant *Caſtill. de donat. contempl. matrim. tom. 1. diſc. 2. p. 2. num. 13. Marius Giurba conſ.* 55. qui ad ſatietatem enucleat articulum huiuſmodi reſeruationis, & *in fine conſ. ſubſequentis* 56. teſtatur fuiſſe iudica-
10 tum pro Fiſco: Contrà Fiſcum verò ſtetit Senatus Siculus apud *Maſtrill. dec. 227. Caſtill. dec. 142. Marium Muta deciſ. 49.* quas deciſiones, licet *cit. Giurba* fateatur adeſſe, non tamen à ſua opinione recedit; verùm *Conſil. Arias de Meſa d. cap. 42. nu. 23. & ſeqq.* poſt vtramque opinionem allatam, reſidet cum deciſione Senatus Siculi cõtrà Fiſcũ, ac omnibus fundamentis per *Giurb.* adductis occurrit, & hanc eandem opinionem ſequuntur *Seraphin. Maſſin. de confiſcat. queſt. 35. num. 24. & 25. D. Franc. Amaya in comment. ad l. 1. C. de iure fiſci lib. 10. num. 64. Epiſcop. Fermoſin. alleg. fiſc.*

29.

29. num. 1. ad 4. par. 1.

11 Prout ius adeundi hæreditatem, ſicut non tranſmittitur ad hæredes extraneos, ità nec ad fiſcum in confiſcatione bonorum, poſt alios *Bottilier.de ſucceſs.ab inteſt.cap. 2.theor.71. num. 3. Conſ. Arias de Meſa d. cap.42. nu.17. Maſſinus de confiſcat. quæſt.36.*

12 ſed contrarium tradit *Reg. Reuerter. deciſ.531.* vbi *Reg.de Marin. in obſer. num.8.ex l.cum antiquioribus C.de iure deliberandi.*

AD QVAEST. IV.

Feudo conceſso maſculis, ſi ipſi deficiant, an & quomodò Fiſcus excludatur à fœminis.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

F*Aemina, an admittantur in feudi ſucceſsione, facta donatione pro maſculis tantùm, num.1.*

Deciſ.*hanc tranſcripſerunt* Præſ.Vrſinus, ac De Luca, *num.2.*

Dilucidatur ex Reg. Reuerter. *nu.3. ac alius enarratur caſus in ſucceſſione* Comitatus *Triuenti, num.4.*

Fœminæ ſemèl excluſæ à maſculis, an perpetuò dicantur excluſæ? Ex iure communi, ac Regni examinatur, à nu.5. ad 12.

Et quid ſi in conceſſione feudi dictum ſit pro ſe, & filijs maſculis, *vel diuerſa inueſtituræ reperiantur, num. 13. & 14.*

EXaminatur hic notabilis quæſtio, nempè ſi pater donauit feudum pro ſe, & filijs maſculis tantùm, excluſis ſempèr fœminis, & maſculi omnes moriantur, ſuperſtitibus fœminis tantùm, an ipſæ admittantur, vel Fiſcus?

1 Controuerſia eſt ſumma, aliàs Fiſci, & partium contentione tractata in cauſa ſucceſſionis Ducatus Magdaluni, & contrà Fiſcum definita ſub die 19. Ianuarij 1571. *Domino Regente* noſtro referente in Coll. Conſilio, quod ſcilicet nunquàm fœminæ intelligantur excluſæ, vt Fiſcus præferatur, ſed tantùm, vt maſculi in vlteriori gradu exiſtentes, præferantur fœminis exiſtentibus in priori, & non alitèr, niſi quando expreſsè dictum eſset, quod excludantur, etiam quando non adſunt maſculi, vel expreſsè fuiſset vocatus Fiſcus, vt deciſum refert noſter *Author hìc*, in qua cauſa ſuam paritèr compilauit deciſionem *Reg.Reuerter.in deciſ.* 305.

2 Iſtamque noſtri *Authoris deciſionem* ſummopetè laudat, ac typis imprimendam curauit doctiſsimus *S. R. C. Præſes D. Petr. Iordan. Vrſinus in ſuo eleganti tract.de ſucceſs.feud.par.2.q.2. art.2.num.25.* paucisq; mutatis tranſcripſit *D. Carol. Anton.de Luca in reſponſ.* 20. poſt ſuum *tract. de linea legali lib.* 1. eamque recenſent quoque *Reg.Tap.lib.6.Iur. Regn.Neap.tit.1.in annot. ad Conſt.Si quando num.18.fol. 28. Conſ.Hodierna in add. ad Surd.deciſ.95.num.12. idem De Luca lib.2.de linea leg. art.93.num.6. & art.94. Io: Maria Sentena in allegatione apud De Luca de pluralitate hom. leg.cap. 149. fol.251. & 252. & D. Thomas Moles* noſtri *Auth.* filius *in add. ad eius Reſponſum de ſucceſs. Regni Portugall. pro Rege Cath. lit.V.* per nos denuò typis editum, *infrà in Mantiſsa var.recollect.pag.16.*

3 Deciſionis huius ſpecies clariùs enarratur per *Reg. Reuert. d. dec.305.* etenim *Diomedes Carafa*, Magdalunenſium Comes, donauit feuda Ducatus Magdaluni, & Comitatus Cerreti *Thomæ* filio ſuo primogenito, cum hac tamen conditione, vt ſi contigerit, *Thomam*, eiuſque deſcendentes ſine filijs maſculis decedere, ſuccedere debuiſsent alij deſcendentes

maſculi ipſius donantis ex ſecundis nuptijs ſuſcepti, excluſis ſemper fœminis, onere tantùm adiecto eas dotandi: Cumq; contigerit, vltimum Ducem ſine maſculis deceſsiſse, ſuperſtite tantùm ſororis filio; quæſtio inter Fiſcum, & nepotem orta eſt, cui nàm deferenda eſset feudorum ſucceſsio. Contendebant item pro huiuſmodi ſucceſsione Patruus, & Amita. Putabat Fiſcus, ſibi aperiri feuda, cum fœminæ eſsent excluſæ. At communi omnium voto reſponſum fuit, fęminas fauore maſculorum tantùm excluſas, *l.1. §.penult.D. de ventre inſpic.* cumq; fœminæ cenſeantur excluſe, donec extent maſculi, ipſis autem non extantibus admittantur; propterea contrà fiſcum deciſum fuit.

4 Nec abſimilis diſceptatus fuit articulus circà annum *1676.* in cauſa deuolutionis Comitatus Triuentij ex quo *Michael Afflictus*, Triuenti Comes fideicommiſsum feudorum ſuorum inſtituit, quo deſcendentes ſuos maſculos vocauit, excluſis ſemper fœminis, cum onere dotationis de paragio; cui fideicommiſso aſſenſum præſtitit *Ferdinandus Rex Catholicus*, (de quo fideicommiſſo teſtantur *Reg. Reuerter. deciſ.52.* & plenè *Conſ. Marcian. conſ.69. et 70. vol.2.*) Cum autem *Hieronymus Afflictus*, vltimus Triuẽti Comes, & Princeps Scamni, ſuperſtite tantùm *Ferdinando* ſororis filio, deceſſerit, & ſoror ſe abdicauerit, ſucceſsio feudorum *Ferdinando* vti proximiori delata fuit, proptereà præambulum, & inueſtituram obtinuit, ſed mota illi à Fiſco quæſtione de feudorum ſucceſsione, nempè, quia ex fœmina ipſe deſcendebat, quæ fideicommiſso excluſa erat, deuolutioni locum non eſse pro dicto *Ill. Principe* peritum calamũ arripuit *Dom. Seraphinus Biſcardus*, doctiſs. I. C., & in noſtris Subſellijs primarius Aduocatus, hanc in terminis (vt aiunt) terminantibus afferens rei iudicatæ authoritatem, fuitque terminus impartitus, nec amplius de hoc loquutum.

5 Verùm præſciendum eſt, quod ad fęminas, & deſcendẽtes ex eis, etiam maſculos, feudalis ſucceſsio, ſecundùm Ius commune feudorum non pertinet, niſi expreſsè in feudi conceſsione dictum fuerit, vt etiam fęminæ ſuccedant, vt ait *text. in cap.1. §. & quia vidimus verſ. hoc autem notandum, de his, qui feud. dare poſſ.* ideòque *Obertus*, dum dixit, quod feudum tranſit in accipientem, hæredeſque ſuos maſculos, ſiuè fęminas, ſubdit, *ſi de ijs nominatim dictum ſit*, quod idem diſponitur *in c.1. §. filia verò, de ſucceſs. feud. & in c.1. quemadm. f. ad filiam pertin.* & alibi paſsim.

6 Cæterùm hæc diſpoſitio non habet locum in noſtro Regno, in quo per *Conſt. in aliquibus, & Conſtit. vt de ſucceſſionibus*, hoc fuit immutatũ, & diſpoſitũ, vt ad feuda illę admittãtur, & ſolùm eis præferantur maſculi, dum tamen ſint in ęquali gradu, cum maſculi remotiores non excludãt fęminas proximiores, qui erat antiquus abuſus per *d. Conſtit. in aliquibus*, ſublatus; Eſt autem verum, quod vigore gratiæ huic Regno conceſſæ per *Auguſtiſs. Regem Philippum* II. regiſtratæ *in pragm.33. de feud.* vbi fęmina eſset, quæ immediatè ſuccederet in feudo hæreditario, poteſt feudatarius, omiſsa, ſiuè excluſa fęmina, diſponere de feudo in maſculum de familia, qui tempore diſpoſitionis ſuccederet, niſi fœmina adeſset; circà cuius gratię diſpoſitionem plura magiſtralitèr quidẽ examinat poſt alios *Dom. Conſ. de Roſa in prælud. feud. lect. 10.11.12. & 13. tom.2.*

7 Vnde, licet nonnulli teneant etiam in hoc caſu, vbi vocati eſsent maſculi, & fęminæ, quod fęmina ſemel excluſa propter exiſtentiam maſculi, perpetuò dicatur excluſa, itaut feudum aperiatur Domino, per *text. in cap.1. § quin etiam, Epiſc. vel Abb.* ex illis verbis: *Relicto maſculo, vlterius fęmina non admittuntur*; quod verbum,

Digitized by Google

bum, *vlteriùs*, notando *Bald.* ibi pro *perpetuò* dicebat, fœminam ſemel excluſam, ſic interpretando ſtatuta fœminas propter maſculos excludentia.

8 Illorum tamen opinio fallax eſt, quia *Obertus in d. textu* poſito tenore Inueſtituræ, reſpondet per modum regulæ, non autem figurando caſum, aliàs eſset contrà *text.in cap.* 1.*§.filia, de ſucceſſ.feud.* vbi diſponitur ità: *non enim patet locus fœminæ in feudi ſucceſſione, donec maſculus ſupereſt, ex eo,qui primus de hoc feudo fuerit inueſtitus*; vbi nota dictionem illam, *donec*, quæ eſt tẽporis finiti, quo præfinito tempore elapſo, deficit prohibitio, vt in *Euangelio D.Matthæi cap.*17.vbi præcepit *Ieſus D.N.* diſcipulis ſuis, qui interfuerant transfigurationi, *vt nemini dicerẽt,donec filius hominis à mortuis reſurgeret*, illa prohibitio fuit tẽporalis, nam poſt reſurrectionem *D. Petrus* euangelizauit de illa, vt *in* 2. *epiſt.D.Petri cap.* 2. cum igitur fœminæ ſint admiſsæ ad ſuccedendum, prohibitæ autem ad tempus, donec ſcilicet maſculus ſupereſt ex primo acquirente, propterea ſemper, quod maſculus non exiſtit, remanet fœmina in facultate ſuccedendi; proùt dictio illa, *vlteriùs*, ſupponens exiſtentiam maſculi in futurum,eo caſu,quo deficiet, admittitur fœmina, vt ſatis doctè fundat eximius Feudiſta *Horat. Montan. controu.for.*22.*per tot.*

9 Quam ſanè opinionem, fœminam ſemel excluſam, non eſse perpetuò excluſam, itaùt non dicatur feudum deuolutum ad Dominum per exiſtẽtiam ipſius, tuentur *Iul.Clar.in §.feudum q.*80.*Harsm.Piſtor.de feud.pract. obſ. q.*36.*par.*2. *Fabius de Anna lib.*2. *conſ.*109. *Peregr.conſ.*17.*vol.*2. *Gard. Mantica de tacit. & ambig. lib.*23. *tit.* 35.*per tot. Herm. Vult. de feud. lib.* 1. *cap.*9. *à num.*89. *Carpzou. par.*3.*c.*28. *def.*15.*Georg.Schultzen in ſynopſi feud. cap.*3. *num.*70. *Vurmſer. de feud. impropr. claſs.*3.*ſect.*3. *à num.*92. *Georg. Adam.Struu. in ſyntagm. iur. feud.c.*9. *aphor.* 8. *num.*6. *cit. D.Thomas Moles vbi ſuprà, Anton. Gobius conſult.* 149. *dec.*1.*Conſil.Hodierna in add. ad Surd. deciſ.*95. *Bottilier. de ſucceſſ. ab inteſt. cap.*2. *theor.*50. *num.*5. *&* 8. cum veriſsimum ſit, quod in omnibus caſibus, in quibus fœmina eſt habilitata ad ſuccedendum in feudo, ſemper intelligitur ordine ſucceſsiuo, vt *in d.cap.*1.*§.filia, & cap.*1. *de eo, qui ſibi & hæred. ſuis maſcul.* & in maioratuum ſucceſſione fundant *Knipſchild de fideic. famil.cap.*8. *num.*265. *& ſeq. Io: Torre t.*1.*de ſucceſſ. in maiorat. cap.*21. *§.*18.

10 Neque aduerſantur illa verba, *excluſis ſemper fœminis*, quæ perpetuitatem denotare videntur, vt ex *gloſ. in l.prouidendum ver. nunquam C. de poſtul.* quia reſtringuntur ſecundùm ſubiectam materiam,& præſumptam mentem teſtatoris, quouſque ſcilicet extabunt maſculi, & ſic circà prælationem, non autem omnimodam excluſionem,vt in ſimili exponunt *Mãſi conſult.*80.*num.*15.*Card.de Luca de fideic. diſc.*40. *num.*4.

11 Imò, vt rectè docet noſter *Author hic num.* 6. *&* 7. ad hoc, vt fœminæ intelligantur perpetuò excluſæ, conſiderandum eſt, ſi ſupereſt perſona, quę ex mẽte diſponẽtis eas excludat, vnde cum fœminę excludãtur fauore agnatorum, videntur ſub conditione excluſæ,ſi maſculi extabunt,ideò his ceſsãtibus,ceſsat excluſio;quis enim compos mentis dixerit, teſtatorem fœminis ſuis deſcendentibus, Fiſcum prętuliſse? Certè nemo, vt monet *Roſenthal.de feudis c.*7. *concl.*44. *n.*11. ibi: *Quod autem quidam ex iure communi conantur probare, fœminam ſemèl ſtatuto excluſam, perpetuò manere excluſam, hoc ſolùm intelligitur quoad illum gradum,à quo excluſa fuit,& itaùt bona ad hæredes excludentis proximos, vel etiam extraneos deferri poſteà poſsint;Sed ſi excludens hæredem alium, fœmina illa iure gradus, vel teſtamenti potiorem nõ relinquat,nemo dixerit,Fiſcum filiæ excluſæ anteponi.*

Quod

Digitized by Google

12 Quod etiam procedit attēta huius Regni *Conſtit. in aliquibus*, vbi diſponitur, filiam eſſe excluſam proptèr exiſtentiam maſculorum, cum onere dotandi eas de paragio, ex traditis ſingularitèr per *Minad. in repet. eiuſdem Conſtit. in 2. not. num. 66. & ſeqq.* dicentem, ius ſuccedendi fœminarum non eſſe transfuſum in ius paragij, itaùt ex ipſius cauſa dicatur excluſa, ſed tantùm ipſa dicitur excluſa ratione prælationis, & ideò ceſſante maſculo, ipſa cenſetur reintegrata ad portionem, ad quam fuiſſet ſucceſſura, ſi maſculus non ſucceſſiſſet, ad notata per *Soccin. iun. conſ.* 103. *nu.* 11. *et ſeq. lib.* 2. *Gratian. to.* 2. *forenſ. cap.* 218. *num.* 86. cum regula illa, quod extantibus maſculis fœminæ non admittantur, intelligatur conditionalitèr, temporalitèr, & ſuſpenſiuè, & non in perpetuùm, vt explicat idem *Soccin. iun. in conſ.* 104. *lib.* 2. maximè attento iure *Longobardorum*, vt poſt *Minad.* conſuluit *Menoch. conſ.* 331. quos ſequitur *Card. Mantica de tacit. lib.* 23. *d. tit.* 35. *num.* 31. ac etiam contrà fratrem vterinum ſcripſit *Conſil. Theod. allegat.* 99. Imò non obſtante quauis ampliſsima renunciatione per fœminam facta, ipſa admittitur ob non exiſtentiam illorum, quorum contemplatione renunciauerat, vt tradunt *Conſ. Hodierna ad Surd. d. dec.* 95. *num.* 28. *Gerocch. diſcept.* 44. *n.* 16.

13 Subdit tamen noſter *Author hic num.* 15. hæc locum habere, ſi eſſemus in feudo iàm formato, in quo ex ſui natura & maſculi, & fœminæ ſuccedent, quia tunc ſi fœminæ à ſucceſſione remouentur, ſtantibus maſculis tantùm remotæ cenſentur: Cęterùm ſi initio, quando conceditur feudum, Rex conceſſerit Titio pro ſe, & filijs maſculis, tunc illis deficientibus veniet Fiſcus, ex lege inueſtituræ, quæ dat formam feudo, & ſic deciſum refert per Reg. Cam. in cauſa *Dom. Regentis Reuerterg*, & *Fabritij Stendardi* cum Regio Fiſco, idem noſter *Author hic num.* 24. cuius deciſionis meminerunt etiam *Praſ. Vrſin. de ſucceſ. feud. par.* 2. *quaſt.* 2. *art.* 2. *num.* 25. *Conſ. Hodierna ad Surd. dict. deciſ.* 95. *num.* 11. *Reg. de Philipp. differt.* 35. *num.* 59. *De Luca lib.* 1. *de linea legali artic.* 7. *num.* 41. *& in d. reſp. lineali* 20. *num.* 4. *&* 5. *& Nos ſuprà ad q.* 3. *num.* 8.

14 Annotandū tamen ducimus, quod ſi reperiantur plures inueſtituræ diuerſo tempore factæ, & prima dictaret pro maſculis, & fœminis, alia verò pro maſculis tantùm, vel ſub alia forma, prima debet attendi, vt docuit *Bald. conſ.* 82. *lib.* 1. *num.* 9. probantq; *Afflict. deciſ.* 195. *n.* 5. *&* 6. *Petr. Greg. de conceſſ. feud.* 3. *par. q.* 10. *nu.* 4. *Franc. de Amicis in repetit. tit. de his, qui feud. dare poſſ. fol.* 172. *in* 12. *quaſt. Praſ. Vrſin. de ſucceſ. feud. par.* 2. *quaſt.* 1. *art.* 2. *num.* 8.

AD QVAST. V.

Augmenta, & meliorationes factæ in feudo, qualitèr, & quando intelliganrur deuoluta, ſi deuoluatur feudum.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Meliorationes in feudo facta, deuoluto feudo, an ad vaſalli heredem ſpectent, à n. 1. *ad* 4.

Hanc deciſ. uti notabiliſſimam tranſcripſit Reg. de Marinis, *n.* 2.

Diſtinguuntur meli:ramēta ad perpetuam feudi utilitatem, vel temporalem, ſiuè inſeparabilia, ac intrinſeca, aut extrinſeca, & de per ſe ſubſiſtentia, puta iuriſdictio, gabelle &c. à n. 5. *ad* 8. *Et quid in meliorationibus naturalibus, n.* 16. *&* 17.

Retentio ob meliorationes in feudo factas, qualitèr detur heredi, n. 9. *&* 10.

Quid ſi ſint illiquida, n. 11.

Et an ſit in electione Domini, vel ſolutre eſtimationem, vel pati, quod edificium

ſicium tollatur, à n.12. ad 14.
Æſtimatio, quomodò facienda ſit pro meliorationibus, n.15.
Bona tàm feudalia, quàm allodialia ad Fiſcum deuoluuntur, ob crimen rebellionis, n.18. & 19.

1 SI feudum deuolutum eſt ad Dominum, & Vaſallus multas in illo fecit meliorationes, cuius nàm commodo cedant? Hęc eſt principalis queſtio, quæ oritur inter Dominum, & Vaſalli hæredem, quam ſanè omnium optimè elucidarunt *Præſ. Camill. de Curte in ſuis reſol. feud. in cap. 4. ex num. 41. ad ſeqq.* & noſter *Author hic in deciſione*, ad quã,
2 vti in hac materia notabiliſſimam recurrere debere Feudiſtas, inquit *Reg. de Marin. lib. 2. reſol. cap. 134. n. 9.* ibiq; fidelitèr integram curauit imprimendam.

3 Quæſtio autem hæc in duobus locis Iuris feudalis proponitur. Primò in *c. 1. § ex contrario, de inueſtit. de re alien. facta*, & pauciſſimis ſe abſoluit ab huiuſmodi controuerſia compilator, quandoquidem diſtinguit, an meliorationes de per ſe poſſint ſubſiſtere, & tunc non cedunt feudo; & conſequentèr non ad Dominum ſpectant, ſed ad hæredes Vaſalli; ſi verò tales meliorationes de per ſe ſubſiſtere nequeunt, vt eſt ſeruitus acquiſita feudo, tunc talis melioratio ſpectabit ad feudum, & propterea ad Dominum, ad quem eſt deuolutum.

4 Alter locus eſt *in c. 1. §. ſi Vaſallus, tit. hic finitur l x*, ibi: *Si Vaſallus in feudo aliquod ędificium fecerit, vel ipſum ſua pecunia meliorauerit, & poſteà Vaſallus ſine filio maſculo decedat, dominus, aut patiatur ędificium auferri, aut ſoluat pretium meliorationum, idem dico, ſi pretio ſeruitutem feudo acquirat, quidam alij dicunt, omninò ad Dominum pertinere.*

Quoniam verò plenè hæc materia per Interpretes Iuris feudalis, alioſq; tractatur, ideò *Authoris* noſtri veſtigia ſectando, nonnullos caſus pro dubij reſolutione annotamus.

5 Si igitur ſunt impenſæ, non ad perpetuam vtilitatem feudi, ſed temporalem, vel præcedentis anni, quo moritur feudatarius, vel pro aliqua commoditate eiuſdem, tunc illæ non repetuntur, tanquàm ad feudatarium ſpectantes, *Author hic n. 2.* quod quidem tenent omnes *in d. §. ſi Vaſallus*, vt dicitur etiam de vſufructuario alicuius rei, qui non habet tantum ius in re, ſicut feudatarius, & tamen huiuſmodi expenſas non factas ad perpetuam rei vtilitatem, ſed pro conſequendis fructibus non deducit, iuxtà *text. in l. vſufructu legato, in l. hactenus, de vſufruct.* quinimò plus, in eo, qui non habet, nec vſufructum, nec vtile dominium, ſed quandam commoditatem, vt eſt in eo, qui rem cõmodatam accepit, non permittitur deductio, *l. in rebus, §. poſſunt, D. commod. l. item ſi ſerui, §. fin. D. de ædil. edict.*

6 Si verò melioramenta facta perpetuam feudi vtilitatem concernunt, tunc adhibenda eſt diſtinctio, nam alia dicuntur augmenta intrinſeca, per quæ non quantitas feudi augetur, ſed ipſius valor, vt quia feudatarius ſeruitutem feudo acquiſiuit, & in iſtis augmentis intrinſecis, ſi augmenta per ſe ſubſiſtere non poſſunt, vt eſt in ſeruitute, illud augmentum cedit etiam in beneficium domini, nõ vt illud lucretur ſimplicitèr, ſed quia ſeparari non poteſt à feudo, vnà cum ipſo feudo deuoluetur ad Dominum, æſtimationem tamen Dominus præſtare tenebitur hæredibus Vaſalli, & ſic procedit diſpoſitio *text. in d. §. ſi Vaſallus, Author hic n. 10. & 11. Reg. de Curte d. cap. 4. n. 45.*

7 Melioramenta itaq; in feudo facta inſeparabilia, efficiuntur feudalia, & aſſumunt naturam illorum, ſed pretiũ dicitur eſſe in hæreditate allodiali, *R. de Ponte conſ. 58. nu. 2. lib. 1. Reg. de*

Ma-

Marin.lib.2.reſol.c.2. num.25. & cap. 133. num.1. Card. de Luca de feud. diſcurſ.27. Niſi à lege inueſtituræ cautum eſſet contrarium, vt in emphyteuſi etiam traditur per *Fulgin.de iur. emphyt.tit.de melioram.q.2.nu.2.& tit. de var.caducit. q.1.n.28. Rota dec.60. & 69.p.5. recent. & in ſpecie Card. de Luca de fideicom. diſcurſ.125. num.21.* Aut niſi conſtaret de animo donandi feudo, eiuſq; ſucceſſori, *Reg. de Marin. d.reſol.2. num.24.* idem *Card. de Luca de feud.diſc.9. n.23.* ſed ſi eſſent ſeparabilia, regularitèr excluditur donatio, *Roſenth.de feud.cap.10.concl. 43.* & poſt *Reg. de Marin. de Luca in tract.de linea legal.art.7.n.35.lib.1.*

8 Cęterum ſi illud augmentum poſſet conſiderari de per ſe ſubſiſtens, tunc id extrà feudum eſt, & remanet in dominio hæredis in burgenſaticis, tanquàm res extrà feudum, & ſeparatam conditionem habens, ex *d.§. è contrario*, ibi: *E contrario autem ſi quid feudo à Vaſallo additum ſit, ſi quidem tale adiectum ſit, quod per ſe ſubſiſtere poſſit, ideſt, vt per ſe cenſeatur, vt prędium, id non accreſcit feudo, Author hic num.5.& 6. Reg. de Curte d.cap.4. num.45.*

Exemplum, ſi quis feudum habuerit à Domino abſq; iuriſdictione, & poſt habitum feudum, iuriſdictionem in eo emerit, augetur feudum, quia ex iuriſdictione acquiſita creſcit valor ipſius, non feudi quantitas, ſed iſtud augmentum poteſt de per ſe ſtare, quandoquidem iuriſdictio poteſt eſſe vnius, proprietas verò alteriùs, & in hoc augmento, eſtò ſit quid intrinſecũ, quia tamen eſt ſeparabile, ſi feudum deuoluatur, iuriſdictio remanebit penès hæredes Vaſalli, ità *Bald. & Aluar.in d.§.E contrario*, & contrà *Prępoſit.* probat *Ruin. conſ. 14. lib.1. Auar.Fachin.controu.lib.7.cap.89. Intrigl.in cent.feud.q.59.n.3.& 4.* Idemque dicendum de aliquibus iuribus, puta gabellis, fiſcalibus, & ſimilibus, *Molin. de primog. lib.1. cap.26. num.5. verſ.ex quo etiam.*

9 Naturæ enim contrarium eſt, aliquem cum aliena iactura fieri locupletiorem, *l. nam hoc natura, D. de condict.indeb.* Et quia ſumptus bonæ fide, vtiles, & neceſſarij in re aliena facti, vel in re ſua, quæ per alium tranſitura eſt, repeti poſſunt, *l.ſin autem §. in rem petitam ff. de rei vindic.* ideò ſumptus meliorationis per vaſallum in feudo factos, poſſe à Domino, ad quem feudum deuolutum eſt, repeti per hæredes vaſalli, docent *Afflict. & Aluar.* poſt *Iſern. in d. tit. hic finitur lex*, nec cogi poteſt hæres ad feudi reſtitutionem, niſi omnes meliorationes fuerint ſibi ſatisfactæ, poſt alios *Author hic nu.18. & 19. Reg. de Curte d.cap.4.num.53. Reg. de Ponte deciſ. 4. num.33. & dec.12. Roſenth. de feud. cap.10. concl.43. Io: Petr. Molignat. in tract. de retent. quæſt. 104. Marotta diſcept.for. cap. 30. ex num.1. ad ſeqq. Scoppa in obſ. ad Gratian. deciſ.225. num.1.*

10 Quod Ius retentionis ob meliorationes in feudo factas, non tantùm obtinet, ſi feudum ad Dominum redierit, ſed etiam quando ad agnatum deuoluitur, *Brunus conſ. 105. & ſeq. Forſter.de ſucceſſ.lib.3. cap.20. axiom. 8. num.6. & ſeq.* & hæredi ſpoliato competit immiſſio ad ſibi ſatisfaciẽdum de meliorationibus, & de eo, quod ſibi debetur, *Roſenthal. de feud. cap.10. concl.42. num.70.*

11 Difficultas non modica eſt, quando meliorationes ſunt illiquidæ, ità vt ſciri non poſſit, ad quam ſummam aſcendant, nunquid pro illis detur retentio? Et inconcuſſam praxim refert *Reg.de Curte d.cap.4.nu.53.* quod ſi tempore moti iudicij per poſſeſſorem fuit oppoſitum de meliorationibus, etiam quod illæ ſint illiquidæ, nunquàm condemnatur poſſeſſor ad reſtitutionem rei, vel feudi, niſi liquidatis meliorationibus, nec oblata cautio ſufficiet; Quando verò conuentus pro reſtitutione rei nihil opponit, ſed poſt latam ſententiam, per quam condemnatus fuit ad reſtitutionem,

Digitized by Google

tionem, opponit de meliorationibus, tunc ſufficit, ſi præſtetur cautio, & ſic teſtatur ſeruari in S.C. *Præſ. de Franch.deciſ.*112.*nu.*16.*& ſeqq.* quam diſtinctionem, vbiq; ſeruari probant *Reg.Galeota tom.*2.*contr.*46. *nu.*2.*Reg. de Marin.ad Reg.Reuert. dec.*559.*n.*1. *Marotta d.diſcept.*30.*num.*9. *& ſeq. de Luca ad Franch.dec.*112. *num.*1. *Scoppa d.obſ.*225.*n.*3.*& 4.poſt alios.*

12 Verum ſubdit idem noſter *Author hic n.*20. quod licet R. Camera indiſtinctè iudicauerit, has impenſas, & meliorationes deberi hæredibus vaſſalli, dubitatum tamen fuit de illa alternatiua *in d.§ ſi Vaſſallus*, poſita, ad fauorem Domini, vt ſit in electione Domini, vel ſoluere æſtimationẽ melioramentorum, vel pati, quod ædificium tollatur, an ſcilicet poſſit dicere Dominus, ſe nolle ſoluere æſtimationem, & eligere, quod tollatur ædificium.

13 Quem ſanè *textum* à Barbaris, & Imperitis compilatum, ex *Gloſ.Pariſ.* tradit *Præſ. de Franch.dec.* 110.*num.*1. Et licet nonnulli DD. affirmatiuè videantur reſpondere, intelligendum tamen eſſe *cit.text.* tradit noſter *Author n.*26.*& ſeq.* quando meliorationes poſſunt integrè ſeparari à feudo, vtpotè ſi eſſet ædificiũ aliquod, quod tolli, & refici integrè poſſit, abſq; rei interitu, quia forsàn eſſet ligneum, ſecùs ſi ex fabrica eſſet conſtructum, rectè aduertens poſt *Iſern.* huiuſmodi intellectum ſatis apertè deprehendi ex eodem §.*ſi Vaſſallus*, poſtquam idem *textus* ſubdit indiſtinctè, idem eſſe dicendum in ſeruitute, ibi: *idem dico,ſi pretio ſeruitutem feudo acquirat*, in qua non eſt dubium, quod poſſit Dominus pati, quod ſeruitus penitùs extinguatur, & nihilominùs Dominus tenetur ſoluere æſtimationem, cum qua deciſione indiuidualiter concordat alia eiuſdem R. Cam. relata à *Reg.Reuerter.deciſ.*572.*t.*2.firmantq; *Reg.de Curte in ſuis reſol. feudal.d.cap.*4.*n.*48. *Reg.de Ponte dec.*12. *n.*6.*Cirocc.diſcept.*57.*n.*17.*&* 18. *Card. de Luca de feud.diſc.*27. *n.*6. & *Authorem* noſtrum laudant, ac ſequuntur *Reg.de Marin.in obſ. ad cit. R.Reuert. deciſ.*572. *n.*2. *& lib.*2. *reſol. cap.* 134. *de Luca in obſ. ad Præſ.de Franch. dec.* 110.*n.*2. *& lib.*1. *de linea legali art.*7. *n.*36.*Epiſcop.Rocca diſput.iur.ſelect.lib.* 1.*cap.*65.*n.*38.

14 Et ita ſemper iudicaſſe Reg. Cam. tradit idem *Author* noſter *n.*31. quod teneatur Rex ſoluere hæredi in burgenſaticis id, quod meliorationes factæ valent æſtimari, iuxtà expertorum iudicium, in cauſa hæredis *Pardi Pappacoda* (cuius etiam memor eſt *Reg.de Ponte conſ.*52.*n.*32.*lib.*1.)Et in cauſa hæredis *Ill.Marchionis Padulæ*, quam recenſet quoq; *Conſ.Fab.de Anna in add. ad opera Io. Vinc. ſui patris num.*12.

15 Sed illud in quæſtione eſt,quomodo ſit facienda æſtimatio hæc, vt ſcilicet illud ſoluatur, quod impenſum eſt, vel potiùs meliorationum valor ſit attendendus, puta ſi tempore erogationis expenſarum, fuerint factæ meliorationes, quæ tunc temporis erant valoris centum, tempore deuolutionis ſequutæ, & reſtitutionis faciendæ, ob deteriorationem, valeant quinquaginta, vel è contra; & meliorationes huiuſmodi hoc caſu, non ſecundùm id, quod impenſum eſt, ſed ſecũdùm earũ valorẽ eſſe æſtimãdas, licet plus, aut minùs expenſum fuerit, per *text.in l.domos,D.de leg.*1. iudicatum, ipſo relatore, in Collaterali Conſ. noſter *Author hic n.*71. quem refert, & ſequitur *Reg. Conſtant. in l.* 1.*C.pan.fiſc.Cred.præf.n.*152.firmatq; *Anna ſing.*182. *Reg. de Curte d. cap.*4. *n.*51.*&* 52 *Cirocch.diſcept.*50.*n.*84.*& diſcept.*57.*n.*27.*Theod.all.*74.*n.*3.*Antonell.de tẽpore legali cap.*61.*n.*7. *Fulgin.de iur.emphyt.tit.de melior. q.*7.*nu.* 11.*Franciſc.de Angelis in elegãti tract. de impenſ.& meliorat.dotal.art.*7.*ex n.* 32.*& art.*21. *n.*10. *& ſeqq. Andr. Fachin.lib.*7.*controu.iur.cap.*93. vbi rectè ait ex illo *Papiniani* reſponſo *in d. l. domos*, probari,æſtimationem præſen-

S tis

tis temporis eſſe ſpectandam, nàm iuſta pretia ex præſenti æſtimatione conſtituuntur, non ex præterita, *l.3. §.Diui, D.de Iure Fiſci, l.2.C.de patr. qui filios diſtraxer.* Et licet alij aliter teneant, & diſtinguant, conciliat tamen eorum opiniones, latè R.*de Marin.lib.2.reſol.cap.133.per tot.* quem ſequitur *de Luca in obſeru. ad Praſ.de Franch.dec.109.n.5.*

16 Quæ omnia intelligi debent, vt procedant in meliorationibus, quæ hominis induſtria, & expenſa factæ ſunt, ſecùs verò in his, quæ à natura cum fundo feudali ſunt vnita, puta per alluuionem, vel ſi ex tempore aliquid rei feudali accreſcit, nam tũc deuoluitur eo iure, quo ipſe fundus, per *tex.in l.adeò, D.de acquir.rer.dom.* Et in tali caſu, feudo deuoluto, nullum ius remanere hæredi in burgenſaticis, tradit noſter *Author hìc n.32.* idq; probari *ex c.1.§.ſi quis de manſo, & §.rurſus, ſi de inueſt.feud. contr.fuerit,* de qua latè *Io: Bapt.Aymus lib.2. de alluuionib.cap.11.per tot.Conſ.Arias de Meſa var.lib.2.cap.43.n.17.Reg.de Curte in ſuis reſol.feud.d.cap.4.n.46.*

17 Melioramenta enim naturalia, quę proueniunt ſpontè, & naturæ beneficæ largitate, non veniunt in repetitione, & deductione, nec pro eis datur retentio, ſicuti pro cæteris alijs. *Coſta de ratione ratę q.81. n.8. & ſeq. Alphonſ.de Guzman de euict. q.20. ex n.20.Merlin.de legitima lib.2. q.28.num.29.de Angelis in cit.tract.de impenſ. & meliorat. dot. art.2.num.12, & art.29. num.9.*

18 Itemq; limitant, vt non procedant, quandò feudum deuoluitur ex delicto, aut alia culpa Vaſalli, tunc enim regulariter deuoluitur etiam augmentum, & meliorationes, ex *c.vn.§. ſi Vaſallus,* vbi *Bald.* cæteriq; Feudiſtæ, idemque *Bald. in c.1. §. ſi quis de manſo n.13.de contr. inueſt.* & ſic vno ore concludunt omnes, *Schrader. de feud.p.2.p.9.princ.sect.2. nu.16. & ſeq. Vult.de feud.cap.11.n.114.lib.1.Hartm. Piſtor. qu.42.num.29.lib.2.Gallupp.in meth.feud.p.4.cap.5.n.34. Reg.de Curte d.cap.4.n.44.in fin.*

19 Sed noſter *Author n.33.* miratur, quod DD. poſuerint hunc caſum pro limitatione, cum verè hæc limitatio non ſit de regula, poſtquàm culpa Vaſalli in crimine rebellionis habet pænam, vt tàm feudalia, quàm allodialia amittantur, & bona, iura, & actiones, ad Dominum deuoluuntur, & confiſcantur, & noſtrum *Authorem* recenſet *Reg.Rouit. conſ.* 101. *num.24. circà med.lib.* 2. ibi *Item quod idem Caſale ſimũl cum ſingulis prædictis corporibus burgenſaticis peruenit ad Regiam Curiã, propter rebellionem eiuſdem Cęſaris, ex latè defenſis per Reg. Moles dec.108.per tot. & ſignanter verſ.ſecundò hæc omnia,* meminitq; *de Luca de linea legali art.7.n.100.* conſonat *deciſio 55.Reg.Reuert.*

AD QVAEST. VI.

Conceſſiones factæ per Regem ad beneplacitum, qualitèr, & quandò extinguantur.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Beneplacitum, qualitèr extinguatur, à n.1.ad 3.

Et quid in conceſſione ad beneplacitum, & ſi fieri contigerit reuocationẽ, anno vno poſt reuocationẽ, *alijſque caſibus, à n.4. ad 6.*

Et ad materiam tranſcribitur allegatio Frãc.Ant.Dactili, *à n.8. ad 18.*

Officia, ad beneplacitum, conceſſa, an concedentis morte extinguantur, n.7.

1 BEneplaciti materiam ſuppeditat locus iſte, in quo noſter *Anthor* concludit, quod, aut conceditur aliquid ad beneplacitũ ſimplicitèr, vel donec durauerit voluntas, vel beneplacitum, tunc nedum poteſt per concedentem quandocumque reuocari, ſed etiam per mortem extinguitur, quia mors extinguit voluntatem, *l.mandatum*, *C.mandati*, *l.vxorem*, *§.penult. D.de leg.* 3. Aut verba concipiuntur denotantia actum reuocationis expreſſum, puta, *concedo tibi hoc, vt habeas, donec reuocauero*, tunc licet poſſit reuocari, quando voluero expreſsè, non tamen inducitur tacita reuocatio, quia mors non ponit reuocationem, *l. cum precario* 1. *D.de precar.*

2 Quam diſtinctionem rurſùs ſubintelligit, quia aut eſt facta conceſſio ad beneplacitum cõcedentis ſub nomine proprio, & adiectiuo, *meum*, *noſtrum*, & tunc expirat morte; ſi verò ſub nomine dignitatis, nempè Sedis Apoſtolicę, Regiæ Coronæ, & tunc non extinguitur morte, quia dignitas non moritur, arg. *l. quod Principi D. de legib.* Vel conceditur *ad beneplacitum meum*, aut ad beneplacitum Sedis Apoſtolicæ, vel Regiæ Maieſtatis, aut ſub vtraq; clauſula, aut *donec reuocauero*; Et in iſtis quatuor caſibus in primo, & tertio extingui beneplacitum per mortem, in ſecundo, & quarto durare, donec expreſsè reuocatum fuerit.

3 Quæ omnia ità per *Authorem* enucleata latè comprobant, vtilitèrque exponunt *Canoniſtæ* omnes *in c.ſi gratioſè, de reſcript. in 6. Io:Bapt. Coſta de clauſ.conuent.clauſ.26. Marta de clauſ. p.2. clauſ.1. Barboſa in tract. de clauſ. clauſ.3. Molina de iuſt. & iur. t.2. diſp. 298. Sanchez de matrim. lib.8. diſp.28. ex nu.50. Eraſmus à Cochier de iuriſd. ordin. in exemptos q.5. p.3. Nicol. Noalis in tract. de transmiſſion. caſ.64. Fab. de Anna lib.1. conſ.14. Thor. par.3. comp. dec. verb. Beneplacitum, Io. Angel. Piſanell in alleg.1. apud R. de Marin. 3. to. de Georg. alleg.46. Reg. Rouit. lib.1. conſ.* 39. vbi plenè *Conſ. Altim. R. de Marin. in obſ. ad Reg. Reuert. deciſ.511. t.2. Iul. Capon. diſcept. for.189. t.3. Conſil. Roccus in tract. de officijs rubr.13. §.8. per tot. Henricus Pirhing Soc. Ieſu tò.1. Iur. Can. method. nou. lib.1. tit.3. de reſcript. ſect.6. à n.184. ad n.190.*

4 Alterum verò caſum à DD. non tactum accidiſſe teſtatur noſter *Anthor hic n.22. & ſeq.* ſupèr priuilegijs conceſſis per Regem *Ferdinandum I.* Venetæ Nationi, & Mediolanenſibus hoc in Regno habitantibus, *ad noſtrũ beneplacitum, & ſi fieri contigerit reuocationem, anno vno poſt reuocationem*. Et deciſum refert, illud priuilegium fuiſſe extinctum per mortem Regis *Ferdinandi Primi*, ac ſi ſimpliciter in eo fuiſſet dictum, *ad noſtrum beneplacitum*, quia verba ſequentia non debent interpretari, vt inducant repugnantiam, & cum Regis prima intentio fuerit concedere priuilegium reuocabile, & morte extinguibile, vt ſonant verba illa *ad noſtrum beneplacitum*, propterea verba ſequentia eandem recipere debent interpretationem: In qua cauſa Mediolanenſiũ, *allegationes* tranſcripſimus ſuprà *p.1. §.6. de Iure Deuan. queſt.2. à nu.47. ad ſeqq.*

5 Licet *Reg. Rouit. d. conſ.39. & Conſ. de Georg. d. alleg.46.* tueantur, quod conceſſio facta per *Auguſtiſs. Imperatorem Carolum V.* annuorũ duc. 500. Hoſpitali S. Mariæ Montis Serrati de Vrbe, cum clauſula, *durante noſtro beneplacito*, duret etiam poſt concedentis mortem, ex quo fuit facta contemplatione Regalis dignitatis, maximè in re merè fauorabili, & concurrentibus coniecturis.

6 Inſupèr conceſſionem beneficij factam per Religionem Hieroſolymitanam ad decennium, & deindè ab be-

Digitized by Google

neplacitum, vigore priuilegij conceſſi dictæ Religioni à Summo Pontifice *Clemente VII.* ſortiri vim perpetui, fundat *Iac. Gallus conſ.34. ex n.4.* Et conceſſionem factam à Prorege ad beneplacitum Regis; non valere, niſi placuerit, cum verba illa importent conditionem, ſi Regi placuerit, *Scipio Theodor. allegat.56.num.5. & 12.*

7 Officiales deniq; ad beneplacitum creatos, non poſſe abſq; cauſa reuocari, neq; concedentis morte eorum officia extingui, probat poſt alios *Fontanella de clauſ.nupt. cl.4. gloſ.10. par.1.à num.*145 & vide Nos ſuprà *in annot.ad q.3.§.16.*

Et ad hanc materiam; non omittendam duximus *allegationem* quandam anno 1579. aliàs editam, ſequentis tenoris.

IVRIVM ALLEGATIONES PRO Magnifico Liuio Scala.

8 ALOYSIVS Ripolla, vir eximiæ virtutis fuit, & ab Alphonſo Primo, vſq; ad Federicum omnibus Aragoneis Regibus incorrupta fide, induſtria ſingulari, & incomparabili animi ſinceritate grauiſſimis in rebus, omniumq; conſiliorum particeps, pace, ac bello iugiter ſeruiuit, vt ex Regijs commentarijs apertiſſimè probatur. Huic Federicus Rex ſuis meritis diſertè commemoratis annuum; atq; perpetuum ſtipendium donauit ducentorum aureorum ex fructibus vectigalium Neapolis (quæ vulgo dohanæ nomine continetur) exigendum. Federico expulſo Regnum ad Diuum Ferdinandum Regem Catholicum translatum fuit. Qui obſequiorum Aloyſij memor idem ſtipendium ei confirmauit, beneplaciti tamen clauſula confirmationi adiecta: Quæritur nunc, vtrum per mortem Regis extincto beneplacito donatio ſtipendij, eiuſque confirmatio reuocata cenſeatur?

9 Si ſimplicem, vulgaremq; eius clauſulæ ſignificationem ſpectare velimus, nulla profectò quæſtio ſuppeterit; cum nemo vel mediocriter in legibus verſatus ignoret, Principis beneplacitum morte finiri; Sed ſi æquitatem rei, petentis merita, & Iuſtiſſimi Regis mentem, pietatem, atq; iuſtitiam conſtantiſſimam reſpiciamus, facilè comperiemus; morte Principis nec reuocatam donationem, nec de eius Iure quidquam fuiſſe detractum. Nec dubito, quin Sapientiſſimi Iudices, quorum ſententiam pientiſſimus Rex noſter exquirit, ſi non amplam illam Principis poteſtatem, qua omnia quodammodo eius voluntati multi ſubijciunt; ſed æquitatem, quam ſemper ſequi conſueuerunt, ante oculos habuerint, & piam illam, optimoq; Principe dignam ſententiam, quę *in l.digna vox, C. de legib.* continetur, reſpexerint, ſupplicanti libentiſſimè ſint ſuffragaturi.

10 Igitur, vt ad rem ipſam perueniam: In primis conſidero. Quòd ex donatione Regis Federici dominium prædictę annuæ penſionis in Aloyſium translatum fuit, præſertim cum poſſeſſionem fuerit adeptus eamq; ſemper etiam poſt Regni translationem continuauerit, vt in *l.traditionibus, C.de pactis c.1.* vbi notat *Andr. quid ſit Inueſtitu* & *in c.1.§. ſi facta ſi de feudo defuncti milit.* idem *Andr. in c.1.quib.mod.feud.conſtit.poſſ. & in c.Imperialem, §. illud col.3. de probib. feud alien per Frider.& Bal.in l.1.in fin. C.de rer permutat.* Qui exiſtimant, etiam traditione non interueniente ex donatione Principis dominium transferri, & idem *Bal. in c.ad audientiam, de præſcript. & in c.1. in tit. Quid ſit Inueſtitu.* & in tantum eadem donatio perfecta fuit, vt ipſe Rex Federicus eam reuocare, niſi cum iniuria fidelis hominis, non potuerit. Nam quemadmodum Princeps cæteros cōtractus cum ſubdito geſtos obſeruare tenetur, Authore *Cyno in l. digna vox. C. de legib.* vbi *Bart.Bal.& Paul.Caſtr.* idem notant, & in *l.donationes quas parentes, C.de donat.inter vir. & vxor. Abb.* & reliqui omnes *in c.1. de probat. & in c. quæ in Eccleſiarum de conſtit. Roman.Conſ 252.Petr.Ancharan.conſ.2.Dec. conſ.121.conſ.151.conſ.186.& conſ.689. Socin.conſ.32 lib.1. Crauet. conſ.135. & Pariſ. conſ.11.num.47.& 54. & conſ 69 lib.1. conſ. 82.num 48.eod.lib. & conſ.2. lib 4.* Ita etiam donationem in aliquem collatam reuocare non poteſt. Vt reſpondit vir ſummę authoritatis *Oldrad.conſ.94. verſ.ſed in caſu præſen-*

ti,

Digitized by Google

ti, atq; *Deti. in d.c.1. de prob. num.6. in verſ. poſtremo non omitto*, reprobata ſententia *Aretini*, qui eodem in loco contrarium cenſuerat, cum *Oldrado, ac Detio*, idem tradunt *Roman. in conſ.298. Bal. in conſ.327. lib.1. & in c.1. de natu feud. & ibidem Aluarot. in ver. quaro ab extra: Abb. in conſ. 3. 9. 19. lib.2. Brun. in conſ.8. Lancellot. Gal. in l. gallus, §. & quid ſi tantum n.67. ff de lib. & poſthum. & Io. Ant. Alex. in conſ. 154.* Nam vt *Iuſtin* ait *in authen. de refer. poſt princip.* Imperialis Maieſtatis proprium non eſt auferre conceſſa, nec beneficia alijs tributa minuere, vt idem refert *in §. illud, in auth conſtitutionem quæ de dignita.* præſertim cum hæc donatio ob merita proceſſerit; Quorum tanta eſt vis, vt priuilegium quoq; irreuocabile faciant, vt *Felyn. refert in c. nouit. de iudic.* Sicut, nec illud priuilegium reuocari poteſt, per quod dominium in aliquem eſſet tranſlatum ſecundum *Bal. in l. qui ſe patris, C vnde lib. & in l fin ff de ſenat Docto. omnes in d.c. nouit, & c.1. de probat Gram. conſ. ciuil 6. Carol. Ruin. conſ.21. l.b.5 & Cur iun. in l. heredes abſens. de iudic. & Capyc. in deciſ.121.*

11 Hoc ſic conſtituto illud etiam ſequitur; Quòd Rex Catholicus tanquam Federici ſucceſſor eandem donationem obſeruare tenebatur, enim verò non tantum hæres, ſed etiam ſucceſſor dignitatis prædeceſſoris facto obligatur, vt poſt *Cyn.* tradiderunt omnes *in d. l. digna vox C. de legib. & in c.1. de probat. Paul. Caſtr. in l. fina. C. de tranſactio. Iacobin. in tract. feud. in verbo Princeps poſt nu. 4. Oldrad. conſ.94 in fine, Bald. in c.1. de natu. feud. Iaſon. conſ.1. 2. dub. lib.1. & conſ.10. n.4. lib.3. & Roman. in conſ.116.* atq; vt exteros Authores prætermittam, ex noſtris in propria ſpecie eorum, quæ ab Aragoneis Regibus geſta fuerunt, reſponderunt *Loffred. in conſ. 38. num.17. vſq; ad fin. & Ioan. Thom. Minad. in repetit. conſtit. in aliquibus in Rubr. in princ. n.39.* multoq; magis in hac quæſtione hæc ſententia vera eſt; Quòd anno milleſimo quingenteſimo ſexto Magnus Conſaluus ex authoritate, quam à Rege habebat, & poſtea ipſi Principes generaliter confirmarunt omnia priuilegia, omneſq; donationes ſtipendiorum a prædictis Regibus Aragoneis Neapolitanis Ciuibus conceſſas, & deniq; iuſtiſſimus, & verè Catholicus Rex generali conſtitutione præcepit omnia eorundem Regum facta ab omnibus ſeruari debere, nec ex eis quicquam poſſe diminui, aliaque *pragmatica* idem Rex ea tantum irritauit, quæ Federicus geſſit, poſtquam ex Ciuitate Neapolis in Inſulam Ænariam diſceſſerat, quod magis confirmat, ea quæ antea geſta fuerat, & hæc quidem donatio, in Aloyſium collata fuit anno quingenteſimo, quo tempore Federicus quietè regnabat ex quibus patet iam optimum ius Aloyſij non tantum Federici munificentia, ſed etiã Catholici Regis confirmatione, atq; authoritate niti, multoque minus ei derogari potuiſſe, quàm ſi ſola illius donatio extitiſſet, nam ex propria confirmatione Princeps magis obligatur, ſecundùm ea quæ ſcribit *Pariſ. conſ.22. n.49. & ſeq. lib.1.*

12 Sed occurrit vnum non parua dignum animaduerſione, quod vehementer ſupplicantis petitionem conturbare videtur; Etenim quamuis Rex ſuam, nec prædeceſſoris donationem reuocare potuiſſet, attamen modum, vel conditionem ei adijcere iuſtè potuit, vt diffusè probare conatur *Io: Lop. in repet. Rub de donat. inter vir. & vxor. §.69. nu. 13. & ſeq.* per tex. inſignem *in l. qui fundos, C. de omni agro deſerto lib.11.* quem in id expendit *Bal. in l. nuptæ de ſenat.* itaq; cum Rex in hac poſtrema confirmatione non abſtulerit totum ius priorum conceſſionum, ſed beneplaciti tantùm clauſulam adiecerit, quæ conditionem inducit, omni iure id permittente feciſſe videtur: Nec conqueri poteſt donatarius, quod beneplacito extincto donatio quoque fuerit reſoluta: Hoc argumentum, & ſi prima (vt aiunt) facie non leue eſſe videatur, multis tamen modis oppugnatur, validiſſimeq; proſternitur: atque in primis interpretationem affero ſummi feudorum atq; legum interpretis, qui *d. l. qui fundos* ſic exponit, vt quod ibi conſtituitur: eos qui opimiora prædia conduxerunt, ea quoq; ſuſcipere, quæ ſteriliora ſunt, eſſe cogendos. Non intelligatur nouum ius eſſe conditionem adijciens contractibus iam perfectis, ſed declarat naturam conductionum prædiorum ciuilium, quæ fertiliorum conductorem obligat ad viliora etiam prædia ſuſcipienda: Quod quidem ius antea conſtitutum erat, cum peræquatores eſſent, ad quorum officium id pertinebat: Ita (inquam) eam legem interpretatur *Andr. Iſer. in c.1 §. fin de capitan. qui cur. vendid.* eiuſque authoritatem ſequitur *Luc. de Pen. in ead. l. qui fundos, & Loffred. in conſ.39 num.3.* ſecundum quod apparet, quod Imp. ibi ius antiquum declarat, nihil noui ſtatuens Ego addo, quod & ſi de nouo iure ibi tractaretur; Ideò valet, quia Princeps lege generali illud conſtituebat, & apud omnes *in c. quæ in Eccleſiarum de Conſtit.* receptum eſt, poſſe Principem generalem legem conſtituendo ſubditis præiudicare, licet ſpecialiter nullius bona etiam ex cauſa publicæ vtilitatis, niſi reſtituto pretio poſſit occupare: Præterea addo, quod conditio illa confertur in voluntatem

tatem

Digitized by Google

tatem conductoris, qui ſi ei obtemperare noluit, culpa ſua priuatur prioris contractus vtilitate, nec ei aliquod damnum infertur, cum ipſe quoq; liberetur ab onere ſoluendæ penſionis: Hæc verò conditio, quæ ex beneplacito inducitur, pendet à voluntate Principis, non donatarij, atq; in maximum eius præiudicium redundat: Ideò non rectè ab ea conſtitutione ad hanc queſtionem argumentum duceretur: Nec *Io: Lopez in prædicto loco*, nec alius quiſquam de huiuſmodi conditione, quæ in liberam voluntatem Principis conferatur, tractauit: quod ſi eſſet permiſſum, facilè per indirectum, poſſent Principes omnes donationes reuocare, adijcientes eis, poſtquam perfectæ ſunt, beneplaciti conditionem, & deindè paulò poſt beneplacitum ipſum, quod à ſimplici eorũ voluntate pendet, reuocarent. Quod ſicut ridiculum eſt, ita nec æquitati, nec rationi conuenit.

13 Itaq; ex his, quæ huc vſq; dicta ſunt, hæ concluſiones colliguntur: Quarum prima eſt; Quod ex donatione Federici perfectè dominium fuit Aloyſio quæſitum. Altera concluſio: Hanc donationem ipſe Federicus reuocare non poterat. Tertia concluſio. Quod eandem donationem Diuus Ferdinãdus Rex Catholicus obſeruare tenebatur, & iure ſucceſſionis, & ex propria voluntate, cum omnia Aragoneorum Regum geſta tot priuilegijs, & conſtitutionibus confirmauerit, & ex hac poſtrema concluſione colligitur; Quòd beneplaciti clauſula in poſteriori confirmatione adiecta, nihil de iure priorum donationum, atq; confirmationum potuit detrahere: Cui ſententiæ vehementer conuenit, quod multi dicunt. Quoties eiuſdem rei plures extant Principis donationes, ſiuè confirmationes, antiquioribus ſtandum eſſe, non poſterioribus, quatenus in aliquo different, ſiue diuerſis perſonis donationes fierent, veluti, quia Princeps duobus eandem rem donauerit diuerſis temporibus, nam prior huic poſteriori præfertur, licet fortaſſe prius ipſè poſſeſſionem fuerit adeptus, vt reſponderunt *Roman conſ. 298. Alex. conſ 3. num. 7. & ſeq. lib 5. Deci. conſ. 302. n. 14.* & plenius *conſ. 588. & conſ. 689. Curt. iun conſ. 147. atq; Pariſ. conſ. 11. num. 4. & ſeq. lib. 1.* quorum ea potiſſima ratio eſt, quia dominium ex priori donatione ipſo iure donatori quæſitum, Princeps rem alteri concedendo auferre non poteſt. Idem iuris eſt in pluribus confirmationibus in eundem collatis, ne ſit poſterior confirmatio ius ex antiqua donatione quæſitum diminuat, vt cenſuit *Bal. in conſ. 82. lib. 1. & in c. 1. §. fin. col. vlt. de feud. guard. Alex. in conſ. 30. num. 5. lib. 1. Dec conſ. 185. poſt n 4. Paul. Caſ. in conſ. 176. exord. videtur dicendum dictã Mariam n. 3 lib. 1. Curt. ſen. conſ 49. Curt. iun. in 2. p tract feud. tit. de feud. lat. q. 7. atq; Parſ. in conſ. 23. n. 145. & ſeq lib. 1.*

14 Nec quiſquam dicat, quod Aloyſius recipiens confirmationem ſub illa conditione ſibi conceſſam, cenſeatur ei conſenſiſſe; Quoniam omnes paulò ante memorati authores probant, quod ex receptione ſimplici alicuius priuilegij non inducitur conſenſus in derogationẽ iuris antea quæſiti ex prioribus donationibus, idq; *Alex.* expreſſiùs explicat *in conſ 33. n 10. et ſeq. lib. 5.* propter authoritatem *Innocent.* & aliorum *in c. accedentibus, de priuil* Qui ſcribunt, in dubio nõ eſſe præſumendum quemquam velle renunciare priuilegio, ſed magis facere actum cõtrarium priuilegio propter execrationem litium, quàm animo renunciandi antiquo priuilegio. Accedit quod idem *Alexander* ſcribit *in conſ. 27. n. 4. & ſeq. lib. 3.* & maxime quod Aloyſius Regi ſupplicauerat pro confirmatione perpetua; Ideò non eſt credendũ quod voluerit in aliquo iuribus ſuis cedere argum. *l. cum de indebito de probat.* Confirmatio enim in augumentum magis pertinet, argum. *tex. in c. quis neſciat 11. diſtinct. c. quamquam 23 diſtinct. et c. ſi aduerſus, de hæretic. et not. Abb. in c. 1. de confirmat. vtil. vel inutil.* & valdè iniquum eſſe, eam, quæ beneficium eſſe ſolet, in damnum atq; iniuriam ſupplicantis conuertere, contra regul. *l. quod fauore, de legib.* Ex his etiam apparet beneplacitum iſtud, nec morte Regis fuiſſe extinctum, quia nec expreſſa eius voluntate potuiſſet reuocari. Tanto magis quod (vt ex actis apparet) Aloyſius tempore quo pro cõfirmatione prædictæ donationis Regi ſupplicauit, ignorabat eas confirmationes, quarum paulò ante mentionem habuimus, ideò non poteſt videri, quod voluerit eis renunciare (vt oſtendimus) & conſtitutio *tex. in c. ſi gratioſè de reſcript. in 6.* ex quo ea regula, deducitur, beneplacitum Principis morte finiri; Loquitur de his rebus, quæ ex ſimplici Principis liberalitate proficiſcuntur, quæ in ipſa conceſſione poſſunt recipere omnem conditionem, ſicut penitus poſſent denegari, argum *l. in traditionibus, ff. de pactis*. Hanc autem confirmationem Rex denegare non poterat, nec confirmando antiquam donationem, quicquam ipſe largiebatur de ſuo; ideò beneplacitum per mortem extingui nõ debuit; Præſumitur enim Princeps in eadẽ voluntate perſeuerare, ne ſine cauſa ſubdito benemerito iniuria inferatur, argum. eorum quæ traduntur à Docto. *in l. centeſimis. §. fin ff. de verb. oblig. etiam Couar. lib. 3. var. reſ. cap. 15.*

Non

15 Non enim credendum eſt, Regem Sanctiſſimum, qui dum vixit, iuſtitiam inuiolabiliter coluit, morientem voluiſſe in aliquo eam offendere, nam quemadmodum non debent Principes quicquam velle, ſi iniuſtū atque iniquum ſit, vt tradit *Pariſ.in conſ.86. n.242. lib.4.* Quia non habent poteſtatem aliquid agendi cum peccato, vt ſapienter declarat *Andr.ab Iſer. in c.1.§.fin. col.penult. de capitan.qui cur.veud. & in c. Imperialem in princ.colum 6. & in §.penult. in addit.col.1.de prohibit.feud.alien.per Frider. & in Rub. propè finem,in tit. quæ ſunt regalia, & in eod. tit. in verbo flumina 1.col. & in verb. vectigalia col. fin.Bart.in l.fin. C.ſi contr.ius vel vtilitat.publ. & Pariſ.in conſ.6.n.51. lib.2.* Sic etiam non præſumuntur aliud velle, quàm quod iuſtitiæ conueniat, & æquitati. Vt not. *Iaſon in l.iuſtitia col.2. ff. de iuſtit. & iur.* vbi ſcribit, quod Principis voluntas præſumitur qualis eſt legis, & rationis naturalis, & eleganter *Bald.in l.æmilius col.fin. ff. de minor.* Magnus (inquit) eſt Cæſar, ſed maior ratio, & veritas. Idem *Iaſon.in l.ex facto n.5. ff.de vulg.& pupill.ſubſt.Deti.in conſ.64.n.7.Senatus Pedemonta.in dec.9.n.18.Aym.Cranet.in conſ.178. n.9.* & elegantius *in conſ.135.n.44.* Vbi inter cætera ſcribit poſt *Bal.* quem refert, quòd Princeps, qui tenet ſupremam poteſtatem, ſeruare debet ſummam honeſtatem, & æquitatem, tamquam regulã, & *Luc. de Pen. in l. ſi diuina, C. de exactor. tributo. lib. 10. col.5.* ſcribit, quod Princeps præſumitur carere dolo, ambitione, & ignorantia, & conſequunt alia multa, quæ de Principe ſapienter tractat idem *Luc. in l his quidem col.3. C. qui milita.non poſ. lib.12.* & idem *Cranet.in conſ. 9.n.37.* Quòd Principis debet agere cū ſubditis non ſecus, ac cum filijs, & nepotibus; per *tex.* vbi not. *Iaſ.in l.ſi quis filium.C.de inoffic. teſtam.* Ad excludendam igitur à mente Sanctiſſimi Princeps omnem iniquitatē, fateri oportet, eum nullo pacto voluiſſe, vt per mortem ſuam reuocaretur donatio perfectè Aloyſio quæſita: Nam vt *B. Gregor.* ſummum in Regibus, ait, Bonum eſt iuſtitiam colere, & ſua vnicuiq; ſeruare, in ſubiectos non ſæuire, non ſinere, quod poteſtatis eſt, fieri, ſed quòd æquum eſt, cuſtodire.

16 Accedit etiam prædictis. Quòd cum ex prioribus conceſſionibus Aloyſio ius perfectum quæſitum fuiſſet, aliqua noua confirmatione non indigebat, quæ ſi petita fuit, ad abundantiorem cautelam, fuit petita, vt reſpondit *Alex.in conſ 33. lib.5.* & non præiudicat primæ, nec receſſum ab ea videtur per ſecundam impretationem, vt not. *Canoniſtæ,* & maximè *Card.Zabar. in c.poſt electionem,in 2.not. de conceſſ. præben.* vbi *Anania* reput. *gloſ.* ſingularem, licuit enim etiam reſpectu proprietatis,pro tutiori iure fouendo, plures conceſſiones coaceruare, *c.literas eod. tit.* & *d.c.poſt electionem*, vbi *Abb. in 3. not.* dicit ſe alibi neſcire, *Deti. not. in l. nem. ex his § 1.ante fin.de reg. iur. Caſtald. in tract.o de Imperatore q.37.* & pulchrè *Caſſado. dec.3. ante fin.tit.de cauſ poſſ. & propriet. Rom. conſ. 433. quo ad primum num.7. Dec. in c. bonæ poſt num.5. de appell. Abb.* optimè *in conſ.3. num.1.vol.2.Io.de Sell.tract.de beneſic. p.3. q. 19. n.2.* Quæ intelligo max. procedere in poſſeſſore, ad tuendum iura ſua, per ea quæ dicit *Lapus alleg,132.* & *Abb.* ſentit *in d.conſ. 3.n.1.*

Nec obſtat generalis illa ſuſpenſio, cuius in priuilegio confirmationis mentio facta eſt, nam pari ratione fieri non potuit in præiudicium perfectæ donationis, & quatenus fieri potuiſſet, non pertinebat ad hanc donationem eiuſdem Regis authoritate confirmatam; Generalis enim reuocatio Principis nihil derogat negotijs illis, quæ eius authoritate confirmata ſunt *glo. in clementi. dudum,§.pen in verbo pacta de ſepultur.et Bal. in conſ.359.Petrus,& Cynus in l.priuilegia,C. de Sacroſanct.Eccleſ.* Nihil ergo prædicta confirmatio,quamuis extincta,nocere debet antiquioribus iuſtis conceſſionibus, ſecundum Regulas, *l.teſtamentum, C de teſtament. & l fin. C. de prædijs tamiacſ. lib.11.* & quæ eleganter ſcribunt *Hoſtienſ. & Ioan. Andr. atq; Anton. de Butr. in c.nimis in primo de exceſſib. prælato.* Itaq; hic Aloyſij hæres, ceſſante etiam confirmatione, ex primis conceſſionibus rectè ageret.

17 Poſtremo loco conſiderari poteſt, & fortaſſe non ineptè; Quod clauſula beneplaciti ad confirmationem non referatur. Etenim verba Principis ſic ſe habent (*Ad noſtrum beneplacitum confirmamus,et quatenus opus eſt, de nouo concedimus*) volebat enim Rex humaniſſimus, etiam ſi ob Regni translationem, aut aliam cauſam Federici donatio eſſet extincta, ipſe de ſuo largiri. Quo quidem caſu noua donatio fuiſſet, & ideo liberè potuiſſet ſub beneplaciti conditione donare: Itaq; ad hunc tantummodò caſum prædicta clauſula referenda eſt, nec quiſquam huiuſmodi interpretationem tamquã loquendi rationi contrariam deteſtetur. Quoniam ratio abſurdi, atq; iniquitatis vitandæ eam confirmat,quemadmodum clauſula finalis. Ita ad ſuperiora eſt referenda ne alicui iniuſtè præiudicetur, vt probat *Gozadin. in conſ.2.* Item ne ſequatur abſurdum, vt tradit *Pariſ.conſ.79. lib.2. Afflict.in conſtit de præſtand. ſacram ab Aduoc. num.23. & Soccin.iun.in conſ.160.n.61 lib.3.* Et generaliter

Digitized by Google

taliter omnis interpretatio fugiénda eſt, per quam quiſquam iniuſtè damnum pateretur, aut abſurdum aliquod ſequeretur, vt *Deci.* ait *in conſ.64.n.8.et Cranet.in conſ.121.n.5.* tantoq; iniquior eſſet ea interpretatio, per quam Aloyſius priuaretur fructu ſuorũ obſequiorum, quod ex multis donationibus ab eiſdem Regibus in diuerſas perſonas collatis, qui non modo cum Aloyſij meritis conferri non poſſunt, Sed nec vllam quidem operam Reipub. præſtiterunt, nulla eſt quæ fuerit teuocata: Nec eſt credendum, eum Principem, qui hominibus parum de Repub. meritis tantum indulſit fideliſſimo homini, atq; meritiſſimo, tantam iniuriam voluiſſe irrogare. Quod ſi fortè quis hoc ſibi perſuadeat, noluiſſe Regem vltra beneplacitum ſuum donationem conſiſtere, hoc quidem factum non eſt laudandum. Ideo pro ſua humanitate, atque pietate Sanctiſſimus Rex noſter illud emendare deberet. Nam *Fortunius Garſias* elegantèr, & piè in *l.gallus §.et quid ſi tantum nu.305. de liber. et poſthum.* et *Arius Pinell. in repet.Rub.C.de reſcindend. vendit. 1.p. n.27.* admonent Reges ſucceſſores ſuorum prædeceſſorum malafacta emendare debere. Sicut etiam hæres defuncti animam expiare tenetur, vt omnes *Docto.not.in c.ſi diligenti, de foro compet. et in c fin.de ſepult. Abb.in c. d nobis n.5 et 13.de ſent.excom Alex.in conſ.4 n.21.lib.2.conſ.99. nu.10.lib.4.et conſ.97. n.8. lib.7.* Quod tanto magis in hac re ſuadendum eſt Regi, cum in mente Diui Ferdinandi, nulla iniquitas vnquam cadere potuerit. Denique omnem videtur difficultatem tollere ipſius Regiæ Cameræ decretum, quo nouiſſimè pronuntiauit, eos de familia Carolorũ Ciues Aquilanos iuſtè retinere poſſeſſionem, immunitatis eis conceſſæ, ab eodem Federico; nihil refragante, quod idem Rex Catholicus prædictum priuilegium confirmauit, eadẽ clauſula beneplaciti adiecta, & animaduertant ſapientiſſimi iudices iſtorum confirmationem, eodem anno impetratam fuiſſe, quo Aloyſius Ripolla ſuam confirmationem ab eodem Reg. meruit.

18 Ergo, Sanctiſſimi Iudices, Sanctiſsimo Regi conſulite, reſtituendam eſſe donationem Aloyſij poſteris, nam hoc non minus Diui Ferdinandi religioni, quam Philippi pietati conuenit, qui ſecundum eius humanitatẽ, nedum benemerentes homines, verum etiã ignotos, & nibil de Repub. meritos beneficio vacuos nunquam à ſe dimittere conſueuit, vt ad Imperatoris *Adriani* exemplum publici parentis nomen potiùs, quam Regis, & Domini apud omnes ſibi comparauerit. Hoc ipſum expoſtulant ingentia Aloyſij merita, & ſumma ſupplicantis ægeſtas, qui ſicuti ab Aloyſio maternum genus ducit. Ita ex patre Galzerano Scala procreatus eſt, qui vt ex ipſo Diui Caroli Imperatoris inuictiſſimi teſtimonio conſtat, omnibus in bellis, vel cum Turcis, vel cum Gallis geſtis fortiſſimam operam ſemper præſtitit; digniſſimaſque equitum, & peditum præfecturas fideliter exercuit, & in illa nobili, ſemperq; memorabili Ticinenſi pugna duos fortiſſimos adoleſcẽtes filios ſtrẽuiſsimè pugnantes amiſit, & hic Liuius, qui nunc ſupereſt, ex quo per ætatem arma geſtare potuit, nullum bellum prætermiſit, in quo pro ſui Regis vtilitate ſuam operam non præſtiterit, nec periculum aliquod occurrit, cui fortiter ſe non obiecerit, & nunc duorum Nobiliſſimorum virorum progenies tanta opprimitur paupertate, vt Liuius iam ſenex, ſeptem liberis, quos habet vtriuſque ſexus, nedum dotem conſtitnere, ſed nec digna alimenta præbere poſſit, ob nimiam egeſtatem, ſed etiam vix viuendi habeat facultatem. Digniſſimum ergo eſt, vt optimi Regis, parentiſque publici iuſtitiam, atque beneficentiam experiatur, & munificentiam conſequatur, & non minor huius Principis, quam *Tiberij Cæſaris* pietas videatur, qui *Æmiliæ Muſæ*, hereditatem Fiſco delatam *Æmilio Lepido* illius conſanguineo, & *Patulei* equitis Romani *Marco Seruilio* prioribus tabulis ſcripto hæredi largitus eſt nobilitatem, vtriuſque pecunia iuuandam eſſe præfatus, vt *Cornelius Tacitus* refert *in lib.2. ſuarum hiſtoriarum.*

Franciſcus Antonius Dactilus Pirronius, Iuris Ciuilis in Gymnaſio Neapolitano matutinæ lectionis interpres.

Digitized by Google

AD QVAEST. VII.

Bona ſubiecta fideicommiſſo, an deuoluantur commiſſo crimine læſæ Maieſtatis.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Criminis læſæ Maieſtatis pæna, & inter eas confiſcatio, remiſſiuè, num. 1.
Et quid in hac Ciuitate, ac Regno *Neapolis, n.* 2. *&* 3.

*Bona fideicommiſſo ſubiecta, an in confiſcatione bonorum veniant, à num.*4. *ad* 12.
Et quid in feudis, ac maioratibus Italiæ, & Hiſpaniæ, *à n.*13. *ad* 16.
*Et in commoditate percipiendi fructus, durante vita delinquentis, num.*17. *&* 18.
Hanc deciſ. *typis edidit* Reg. de Marinis, *n.*5.

1 NE de Sole, an luceat cū *Pyrrho*, vel de ligno, an lignum ſit cum *Herillo*, diſputare velle videamur, certa ab incertis ſecernēdo; prænotādū eſt, quod inter alias pænas à legibus indictas contrà perpetrantes immaniſſimum ſcelus læſæ Maieſtatis, Diuinæ, vel humanæ (quas congeſſerunt *Gigas, Bocerus, & Laudenſis in ſing.tract.de crimine læſe Maieſt.Scipio Gentilis integro tract.de coniurat. Ant. de Bellis de crim. læſæ Maieſt. Feloaga in elucidat. ad l.quiſquis, C.ad leg. Iul. Maieſt.Iac.Gothofred.in diſcurſu hiſtorico ad d.l.quiſquis, Ant. Mattbaeus de crimin.ad tit.de leg.Iul. Maieſt.Sauarus ad Sidonium lib.* 1. *epiſt.*7. *Dempſter.ad Roſinum antiq.Rom.lib.* 7. *c.*5. *D.Ioannes Vela de delictis cap. de lege Iul. Maieſt.Fornerius* 3.*rer.quotid. cap.* 17. *Pichard.de delictis, verb. lex Iulia Maieſtatis, Larrea alleg.fiſc.*65. *cum duabus ſeqq. Boekelius de publ. Iudicijs diſquiſ.* 4. *D. Ignatius Gaſtone in ſuis diſcept. fiſcal., Clarus, Decianus, Farinac.* pluresque congeſti per *Harpprecbt in* §.3.*Inſt. de publ.Iudic.*) non leuior connumeratur bonorum publicatio, ex omni iure impoſita, & præcipuè ex *Auth.bona damnatorum, C. de bon. proſcript.*ſiuè *Nouell.*17.*cap.*12. *& Nouell.*134.*c.vlt.* ex latiſsimè congeſtis per *Farinac.de hæreſi q.*190.*Guazzin. de confiſcat.bonor.concl.*13.*n.*3.*Maſſin. eod.tract. qu.*3. *&* 4. *Caſtr.Palao oper. mor.tract.*4. *diſp.*5. *punct.*1. *Diana coordinat.tom.*6. *tract.*7. *de donat. reſol.* 25.*n.*4.*&* 5.*Fagnan.in cap. vergentis, de hæresi.* ibiq; *in Commentar. D.Em. Gonzalez n.*9.*& ſeq.*Henric. *Pirhing. tom.*4.*Iur.Can.lib.*5.*ſect.*3. §.3. cum alijs in voto *Card.Caſtaldi,* de quo in *dec.*536.*num.*8. *p.* 14.*recent.* P.*Salelles Soc.Ieſu de mater. Trib.S.Inquiſ. lib.*6. *cap.*4.*reg.*459. *Conſ.de Roſa conſult.*4. *n.*2.*lib.*2.*Boler.de decoct.debit.fiſc.tit.*5. *q.*24.*ex n.*9.

2 Quod paritèr procedit in hoc Neapolitano Regno ex *Conſtitutionibus* Imperatoris Federici, contra hæreticos, Apoſtatantes, Vſurarios, Perduelles, & ſimiles, vt in *Conſt.Inconſutilem, Conſt. Apoſtatantes, Conſt.Vſurariorum, Conſt.Comes, Borrell.de Reg. Cath.præſt.cap.*17.*n.*25.

3 Et licet Neapolitani habeant priuilegium à Catholico Rege *Ferdinando*, vt eorum bona pro quouis delicto non publicentur, excipitur tamen crimen hæreſis, & læſæ Maieſtatis in primo capite, vt in *cap.*14.*d.*Re*gis Ferdinandi, fol.*41. *àt.* & in *Pragm.* 3.*de immunit. Neap.* repetuntq; *Affl. deciſ.*385. *n.*4. *Reg. de Curte in diuerſ. feud.cap.incip. nunc de altera n.*76.*fol.* 62.*R.Rouit. ſuper Pragm.*1. *de immun. Neap.n.*12.*Præſ.S.C.Vrſinus de ſucceſs. feud. p.*1. *q.*7. *art.*8. *n.*18.*verſ.Poſtmodùm Reg.Tapia deciſ. S.C.* 50. *num.*6.

Danza de pugna DD.tom.2. tit.de immun.Neap.cap.1.n.3.

4 Illud verò in dubium reuocatur, an confiſcatio, & bonorum publicatio procedat etiam quoad bona fideicommiſſo ſubiecta?

Quam quæſtionem fuiſſe agitatam in Regia Camera in cauſa *Io.Franciſci de Aloys* Ciuitatis Caſertæ, teſtatur noſter *Author hic*, & iudicatum refert in Collat. Conſilio ſub die 28. Octobris 1567. bona omnia eſſe reſtituenda fideicommiſſario, qui de iure debet præferri Fiſco, ſicut alij creditores præferuntur in pœnis, *tot.tit.C.pœnis fiſc.Cred.præf.* ex quo fideicommiſſarius quodammodò Creditor dicitur, quia non eſt ſucceſſor defuncti, ſed primi teſtatoris, *l. coheredi, §.cum filia, D.de vulg.& pupil.* In qua cauſa ſuas quoquè deciſiones compilauere, *Reg.Reuert. in dec.336. & Reg.Salernitan. deciſ.* 50. licet nullam de reo mentionem fecerint; Et

5 hanc *Authoris* deciſionem typis demandari curauit *Reg.de Marin.in lib. 1.reſolut.cap.*148.*n.* 18. *&* 19. eamque recenſent, & confirmant *Franc. Cenſal.ad Peregrin.de fideic. art.31.verſ.Et non tantùm fol.*202.*Conſ.Franc.Maria Prat.diſcept.for.t.4.cap.5. n.86.& ſeq. Conſ.de Roſa conſult.4.n.37.lib.2.*

6 Et ſic etiam per R. Cameram ſub die 8.Iunij 1657.deciſum teſtatur *R. de Marin.lib.1.reſol.cap.166.num.12.* ipſomet referente in cauſa fideicommiſſi *D.Alexandri de Montibus Marchionis Achaiæ*, qui vltrà expreſſam prohibitionem alienationis bonorum fideicommiſſi, diſpoſuit,vt nullo vnquàm tempore fiſco ius aliquod acquiri poſſit, vbi fideicommiſsi poſſeſſor in perduellionis crimen,adhuc in primo capite inciderit, ſed quod eo caſu in bonis fideicommiſſo ſuppoſitis alij vocati ex propria perſona ſuccedere deberent; & habetur in *Arreſt.696.*ex recollectis per *eundem.*

7 Et licet aſſerant DD. aliqui, expreſſam prohibitionem teſtatoris, quod in caſu delicti bona in fiſcum non tranſeant, in fraudem fiſci factam intelligi debere, per *text.in l.filiusfam.*114.§. *Diui*, ibi: *Nequè Fiſco fraudi eſſe, D.de leg.2.* & ibi *Ripa n.2.* quia delinquendi cauſam præbet, vt ex *Bald.* ait *Molina de primog. lib.4. cap.11.n.27.*

8 In eo tamen ſenſu, & caſu intelligendi ſunt, quando ipſemet diſponens, & fideicommittens deliquit, & delictum meditans,vt bonorum ſuorum publicationem euitaret; eidem fideicommiſſo bona ſua ſubiecit cum expreſſa prohibitione, ne in Fiſcum in caſu commiſſi criminis tranſirent, ſecùs verò eſt, quando pater, vel teſtator, qui nihil deliquerit, ità diſpoſuerit; tunc enim non modò non dicitur huiuſmodi diſpoſitio in fraudem fiſci facta, quia intentio prohibentis ordinata potiùs cenſetur ad conſeruanda ſua bona inter deſcendentes, & ad publicam vtilitatem excogitata, vt ſcilicet filij ad prædicti fideicōmiſsi commoda vocari, timore pœnæ à delinquendo retrahantur,vt declarant *Tob. Non. conſ.97. n.2. Peregrin. de Iure Fiſci lib.5.tit.1.nu.103. & ſeq. Farinac.q.25.nu.23.& ſeqq. Vermigl. conſ.57.n.1. Maſtrill. dec.181.per tot. Guazzin.de confiſcat.concl.13.limit.17. n.22.& concl.27. nu.7. & ſeq. Philipp. Knipſchilt de fideicomm. famil. nobil. cap.16.num.350.& 368. Aloyſ.Manſi conſult.340.nu.29.& 30. & conſ.341. n.2.& 3. Card. de Luca de Regal. diſc. 160.num.10.& ſeq.M.Anton.Sabell.in ſumma diuerſ.tract.t.1.§.confiſcatio 37. n.16.*

9 Quæ ſanè concluſio probatur, ex *L.eorum 9.D.ad l. Iul. Maieſt.* vbi expreſsè deciditur, quod iura libertorum proptèr crimen læſæ Maieſtatis non confiſcantur, ſed filijs reſeruantur, cuius ratio redditur, quod hæc iura ſint perſonalia, & ad extraneos non tranſeant, *Alciat. conſ.67. lib.6. Peregrin.de iure fiſci d.lib.5.tit.1.n.97.* Bona autem fideicommiſſo ſubiecta ad extraneos hæredes non tranſeunt, ſtante expreſſa alienandi prohibitione:

ne: Ergò neq; in Fiſcum delinquendo, qui vt extraneus hæres in bonis confiſcatis ſuccederet, ex dictis *in q. 1. huius §.*

10 Arrident *textus in c. Imperialem §. illud, de prohib. feud. alien. per Feder. cap. ſi Vaſallus, ſi de feud. controu. fuer.* vbi habetur, ob delictum vaſalli non confiſcari feuda illa, quæ tantùm iure ſanguinis, aut ordine genituræ deferuntur, non verò ad hæredes extraneos tranſeunt. Facit etiam, quod ob delictum perpetratum amittuntur tãtum bona propria, & libera, non autem aliena, quæ quis à maioribus ſuis habuit, *l. 3. D. de interd. & releg. l. emancipatum §. fin. D. de Senator.*

11 Prætereà, qui non poteſt præiudicare contrahendo in præiudicium alterius, ſimilitèr non poteſt illi præiudicare delinquendo, *l. ſi filius 3. C. de bon. proſcript.* & publicatio bonorum alienationi æquiualet, *l. Imperator l. rogo D. de fideic. libert.* Imò fideicommiſſum non habet ab eo, qui delictum commiſit, ſed ab inſtitutore *ad text. in l. cum patronus D. de leg. 2. et l. ſi arrogator D. de adopt.*

12 Ex quibus, alijſq; conſultò omiſsis rationibus, huiuſmodi ſententiam pro veriori amplexi ſunt communiter Interpretes, quod in fideicommiſſis non ſuccedat fiſcus ob delictum poſſeſsoris, *Molina de Hiſp. Primog. lib. 4. cap. 11. n. 5. et ſeq.* alter *Molina t. 3. de iuſtit. diſp. 656. Peregrin. de Iure Fiſci lib. 5. tit. 1. n. 98. et ſeq. & de fideicom. art. 31. n. 102. ibiq; in add. Cenſal. verſ. tertia concluſio, fol. 201. & ſeqq. Knipſchilt. de fideic. famil. nob. cap. 16. ex nu. 306. ad ſeqq. Fuſar. de ſubſtit. qu. 529. Menoch. conſ. 805. & 808. vol. 9. Caſtr. Palao oper. moral. t. 1. tract. 4. diſp. 4. punct. 7. n. 8. Mieres de maiorat. par. 4. q. 23. Guttierez 2. practic. q. 66. Caſtill. tom. 6. contr. cap. 160. n. 8. Sarmient. lib. 3. ſelect. c. 3. Guazzin. de confiſcat. concl. 17. & 26. Gibalin. de negot. vniverſ. t. 2. lib. 6. cap. 2. art. 12. R. de Marin. lib. 1. reſol. cap. 166. n. 1. & lib. 2. reſol. cap. 18. n. 2. et 3. & in obſ. ad R. Reuert. dec. 336. t. 1. Conſ. Petr. ſuper rit. M. C. 220. n. 33. verſ. ſed bona, Conſ. Altimar. in obſ. ad R. Rouit. conſ. 1. n. 26. to. 1. Carol. de Roſa ad Conſuet. Neap. de ſucceſs. ab inteſt. nu. 596. et ſeq. Sabell. in ſumma diuerſ. tract. t. 1. §. confiſcatio n. 8. Epiſc. Fermoſin. alleg. fiſcal. 15. per tot. et alleg. 33. n. 38. D. Emanuel Gonzalez Tell. in comment. ad lib. 5. Decretal. in c. vergentis n. 11. de heretic. D. Ioannes Torre in tract. de ſucceſs. in maiorat. et primogen. Italiæ p. 1. cap. 31. per tot.*

13 Nec obſtat argumentum illud de feudo ad maioratum, quia nempè feuda propter læſæ Maieſtatis crimen, tàm diuinę, quàm humanæ in præiudicium agnatorum confiſcantur, *c. 1. §. deniquè, quæ ſit iuſta cauſa benef. amitt. c. 1. §. ſi Vaſallus, ſi de feudo fueris controuerſ. inter Dom. & Agnat.* Ergò &c.

14 Siquidem verum eſt in feudo ad hæredes tranſitorio, & redacto ad inſtàr Patrimonialium, quod poteſt ob delictum confiſcari, non verò in antiquo, & familiari, quod confiſcari nequit, niſi is, contrà quem hoc facinus commiſſum fuit, eiuſdem feudi ſit Dominus; tunc enim propter felloniam in Dominum commiſsam, ad ipſum directum Dominum feudum reuerti debet in ſequentium ſucceſſorum præiudicium, vt obſeruant *Antonell. de loco legal. lib. 3. cap. vlt. qu. 8. ex nu. 56.* alijq; apud *cit. Torre de maiorat. d. cap. 31. §. 3. n. 56. et ſeqq.*

15 Sed feudatarius poſſidens feudum ex pacto, & prouidentia antiquum, ſi committat delictum directè contrà Dominum, àn illud feudum applicetur Domino, vel potiùs ad agnatos proximiores deferatur? Et *Reg. Lanar.* relatis DD. opinionibus concludit pro Domino, *in repet. feud. cap. 1. ſi Vaſall. feud. priuat. cui deferat*; quem ſequitur *Fulu. nepos in add.* vbi ità deciſum refert in cauſa Aloyſij Caietani cum Comite Murconi, & Marchione Gruptulatum, de quo articulo latè agunt *Reg. de Curte in diuerſ. feud. par. 1. fol. 59. ex nu. 37.*

*ad ſeqq. De Medic.conſ.3.& conſ.*168. vbi latè *Reg. Galeota in add. num.*32. *& ſeqq. Bottilier. de ſucceſs. ab inteſt. theor.* 107. *Praſ. Vrſin.de ſucceſs.feud. par.*1.*q.*7.*art.*1. *& ſeq.Conſil.Altimar. in obſ. ad Reg. Rouit. conſ.* 1. *num.*28. *& ſeq. tom.*1.

16 Aduertendum tamen eſt, quod præfata omnia adaptantur potiùs in fideicommiſſis Italiæ, quàm maioratibus Hiſpaniæ; in his enim cum plerumque accedat Regius aſſenſus, & facultas cum declaratione, quod non fiat præiudicium Regio Fiſco, ob delicta læſæ Maieſtatis, abſque dubio in prædictis caſibus confiſcatio nequit euitari, *Reg. de Curte par.* 1. *diuerſ. feud. fol.*61.*num.*63. *Fermoſin. d.alleg.* 15. *num.*11. *& ſeq. Gonzalez Tellez in comment.ad lib.*5. *Decret. tit.* 7. *de heretic. cap.*10. *num.*11. *verſ.qua ſententia limitatur*, *Card.Caſtaldus in dec.*36. *par.*13. *recent. num.*75. *& ſeqq. Torre d. cap.*31. *num.* 7.

17 An verò ſaltèm cōmoditas percipiēdi fructus pertineat ad Fiſcum, durāte vita delinquentis? Pro Fiſco multi pugnant, ex eo, quia licet vſusfructus formalis ob alienationis prohibitionē ſit inalienabilis, non tamen prohibetur alienari quædam facultas fructuum, ſeù commoditas percipiendi fructus ipſius maioratus, poſt alios *Torre d. cap.*31. §. 11. licet diſſentiat *Carol. de Roſa ad Conſuetud. Neap. in Conſuetud. ſi moriatur num.*590.

18 Quæ opinio licet ſit vera, quatenùs agatur de ſimplici fideicommiſſo, adiecta alienationis prohibitione, nō tamen cum clauſulis denotantibus priuationem fideicommiſſi ante delictum, & cū expreſsè dictū ſit, quod neque commoditas percipiendi fructus ad Fiſcum poſsit tranſire, durante vita, ad tradita pēr *Fermoſin. d.alleg. fiſc.*15. *num.*24. *Manſi conſult.*111. *num.*38. *Torre cap.*31.§. 2. *num.*40.*& ſeqq.*

AD QVAEST. VIII.

Si fideicommiſſum ſit factum, *ſi ſine liberis deceſſerit*, an bona publicentur commiſſo crimine ab illo, qui liberos procreauit.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

*Fideicommiſſo facto, ſi ſine liberis deceſſerit, an bona publicentur, commiſſo crimine læſæ Maieſtatis per grauatum, liberos habentem? Pro Regio Fiſco arguitur, à n.*1.*ad* 7.

*Sed contrarium amplectitur cum Dom. Reg. hìc, quod bona fideicommiſſarijs reſtituantur, à n.*8.*ad* 13.

Hanc deciſ. tranſcripſit Reg.de Marinis, *n.*9.

*Et quid ſi filij eſſent nati ante delictum, n.*14.

1 EAdem in cauſa, de qua in *præcedenti deciſione*, alia euenit non modica difficultas, ex quo fideicommiſſum erat factum cum hac conditione, vt ſi grauatus ſine filijs deceſſiſſet, teneretur reſtituere fratribus; & commiſſo crimine læſæ Maieſtatis, fuit capite truncatus, eiuſque bona publicata, relictis filijs. Quapropter Fiſcus opponebat, bona non eſſe fideicommiſſarijs reſtituenda, quia non erat factus caſus reſtitutionis; ſi nempè ſine liberis deceſſerit; cum in conditionibus merum factum attendatur, an ſcilicet naturaliter viuant, nec ſit quærendum, an poſſint ſuccedere, *Rota deciſ.*151. *per tot.p.*3.*recent.* probaturq; ex *l.qui hæ-*

redi

vedi in princ. & l.Manius, D.de condit. & demonſtr.

2 Prætereà vrget *text. in l.filius fam. §.cum quis rogatus D.de leg.1.* vbi ſufficit, quod grauatus procreauerit filios, ad hoc, vt fideicommiſſum expiret, licet filij prædicti hæredes non ſint, nec bona obtineant; non enim eſt inconueniens, vt quis faciat deficere conditionem, & tamen non poſſit ſuccedere, *Salycet.in l.1.C.de condit. incert. Gratian. diſcept.for.599. n.24. Fuſar.conſ.88.n.10. Rota deciſ.151.n.1. et 2.p.3.recentior.*

3 Et ſic, vbi etiam ex teſtatoris iudicio fœminę excluſę eſsent à ſuccesſione, adhùc tamen illarum exiſtentia de facto ſufficeret ad impediendam purificationem conditionis, ſub qua quis vocatus erat, iuxtà celebrem, ac in materia magiſtralem deciſionem in *Romana fideicommiſſi de Soricÿs corā Carillo inter ſuas deciſ.266.* repetitam apud *Manſi conſult.*80. *t.1.* ex eadem ratione, quoniā ſtant benè ſimùl, aliquem non eſse ſucceſſibilem, & tamen impedire purificationem conditionis, *Card.de Luca de fideicomm.diſcurſ.*40.

4 Confirmatur ex *textu in l.quiſquis, §.uxores C. ad l. Iul. Maieſt.* vbi ſola exiſtentia filiorum, licet incapacium, facit, quod mater ſit vſufructuaria, quæ aliàs fuiſset proprietaria, filijs non exiſtentibus, & omnia demum ipſa mortuā ad Fiſcum deferuntur, *Farinac.p.5.q.116.nu.*121. *Ant.Matth. t.3.cap.3.n.22.*

5 Pugnat inſuper *text.in l.ex facto, §. ex facto, D.ad Trebell.* vbi ſi quis eſt inſtitutus, & grauatus de reſtituendo hæreditatem Titio, ſi ipſe hæres moriatur ſine liberis, filij qui ſunt nati, vel concepti, antequàm hæres ſit deportatus, faciunt deficere conditionem, ſecùs ſi nati, vel concepti ſunt poſt hæredis deportationem: In caſu autèm, de quo hìc, filij erant nati ante crimen hęrelis per eum patratū: Ergò faciunt deficere conditionem in fauorem fiſci, vt eſt *gloſ. in ver. deceſſiſſe*, *Surdus conſ.90. num.21. et 22. vol.1.*

6 Nec obſtare videtur, quod filij rebellis sūt inſucceſſibiles, incapacesq; & ſic pro mortuis habentur, quia ad hoc, vt dicatur eueniſse conditio ſubſtitutionis, non ſufficit, quod pro mortuo habeatur, ſed mors naturalis requiritur, *d.§. ex facto, & l.ſtatius §. Cornelio felici D.de iure fiſci*, vbi loquitur in deportato, quem volunt omnes pro mortuo reputari, & tamen per deportationem negat *text.* illc, eſse locum ſubſtitutioni conceptæ, ſi deceſserit ſine filijs; Imò eſtò pro mortuis habeantur, hoc eſt per fictionem, nàm verè viuunt, quia ambulant, rident, & omnes actus, vt prius, naturalitèr exercent: Conditio autem ſub qua fuit cōceptum fideicommiſſum, debet verificari, non in actu ficto, ſed in vero, vt in principio dicebamus, ex *d.l.Manius*, & verbū, *decedere*; importat mortem naturalem, *l.intercedit D. de cond.et demonſtr.l. qui duos §.ſi maritus D.de reb.dub.l.ſi deceſserit D.qui ſatiſd.cog.*

7 Propenſiùs dicitur, quod habentur quidem pro mortuis, ſed non in omnibus, quia interim poteſt reſtitui, & bona reacquiri, vt *in d.l.intercedit, & d. §. Cornelio*, & poteſt ante eum decedere fideicommiſsarius: Cum igitur mors ciuilis non producat in omnibus eundem effectum, quem produceret mors naturalis, nō faciet euenire cōditionem fideicommiſſi, ſicut ſi eſset mors naturalis, vt latè fundat *Surd.conſ.90. num.23. & ſeqq. vol.1.*

8 His tamen non obſtantibus contrarium concludit noſter *Author hic num.* 7. quod nempè bona reſtituantur fideicōmiſsario, etiam quod exiſtant filij rebellis, quia cum ipſi ſint incapaces, ex *l.quiſquis §. filij C.ad l. Iul. Maieſt.* habētur pro non natis, & paria ſunt non eſse, & inutilitèr eſſe, vt in puncto firmat *Fab. de Anna lib. 1. conſ.9. num. 13. & 14.* & ſic idem noſter *Author* deciſum fuiſse teſtatur

die

die 28. Octobris 1567. accedente voto Spect. Regentium, quod fratres *Io. Franciſci de Aloys*, qui fuerat decapitatus ob crimen leſæ Maieſtatis diuinæ, venirent ad eius bona ex fideicommiſſo Patris communis, excluſo Fiſco, & filijs. Et hanc *Autho-*
9 *ris deciſionem* typis imprimendam duxit, *Reg. de Marin. lib. 1. reſol. cap.* 148. *num.* 20. *& ſeqq*, eamque refert, & ſequitur *Montan. de Regalib. tit. bona cõmittentium crimen leſę Maieſtatis num.* 10. *fol.* 302. & habetur etiam deciſio eiuſdem cauſæ apud *Reg. Reuert. deciſ.* 336. & *Reg. Salernitan. deciſ.* 50. *num.* 21. *& ſeqq.*

10 Nec obſtant argumenta adducta, quia quando ſunt penitùs incapaces, tunc Fiſcus non capit ab ipſis, ſed defertur agnatis proximioribus, vel fideicommiſsarijs hæreditas, ac ſi ipſi nunquam nati fuiſsent; Et *text. in d. l. quiſquis* §. *vxores*, procedit, quando proprietas fuerat patris, & ob rebellionem ipſius fuerat deuoluta Fiſco, quia ità erat concepta donatio vxori, vt firmat noſter *Author hìc nu.* 10. *&* 11.

11 *Text.* verò *in l. ex facto* §. *ex facto D. ad Trebell.* non debet intelligi ſecundum *Gloſ.* ibi; quia *Vlpianus in d.* §. *ex facto*, in primo reſponſo non declarat, cui nàm deferantur bona, fiſco nè, an filijs; & quod ibi filij habeantur pro iàm natis ad ipſorum beneficium, quia erant capaces ad ſuccedendum, & per conſequens ad excludendum fideicommiſſarium, quia filius deportati de illo iure capax eſt ad ſucceſsionem, *l. 1. & l. fin. D. & C. de bon. damn. Author hìc num.* 8. vnde licet *Bart.* alijq; communitèr firment *in d. 1. reſponſo* fideicommiſsum deficere ad fauorem fiſci; re vera tamen ex illo *textu* hoc non probatur, quoniam ſenſus *Vlpiani* eſt, vt filij ante deportationem concepti faciant deficere cõditionem fideicommiſſi contrà fideicommiſsarium, de quo agebatur ibi, pro intelligentia mentis teſtatricis, *Andr. Siculus in l. cum acutiſſimi in 2. arg. partis affirmatiuæ C. de fideicomm. Oddus Peruſin. de ſubſtit. compendioſa partic. 6. inſpect. 2. concl. 3. Ioſeph. de Ruſticis in tract. an, & quando filij in conditione poſiti cenſeantur vocati lib. 1. cap. 2. num. 69. & ſeqq.* Imò *Vlpianus* in dicto primo reſponſo, non agit contra filios, ſed contra fideicommiſsarium: Ergò hoc ſupplere contrà filios, qui faciunt deficere coditionem, eſſet diuinariuum, *Marta de ſucceſs. legal. par. 1. q. 8. art. 2. n. 4. 5. & 6.* & latè interpretatur *Amaya in l. 1. C. pæn. fiſcal. à num.* 28. *& lib. 1. obſeru. cap.* 11. qui *& cap.* 12. inſurgit contrà *Anton. Fabrum lib.* 17. *coniect. cap.* 20. curantem illum *textum* emẽdare, & attribuere *Triboniano* magis, quàm *Vlpiano*.

12 Filij autem damnati pro crimine leſæ Maieſtatis, quia omninò incapaces, pro mortuis habentur, ideò grauatus dicitur deceſſiſse ſine liberis, & per conſequens ſubſtituto fit locus, & DD. *in d. l. ex facto* §. *ex facto*, dicunt, in damnato ad metallum ſtatim diem fideicommiſsi extitiſse, nec mortem naturalem eſſe expectandam, itaùt verè ſine liberis ſtatim deceſſiſse dicatur, vt concludit poſt alios *Conſ. Fab. de Anna lib. 1. conſ. 9. n. 17. &* 18. Nec eſt in conſideratione, quod mors ciuilis non operatur eundem effectum, ac mors naturalis, ex quo poſſet is, qui fuit damnatus, reſtitui; tùm quia dependet hæc reſtitutio à voluntate Principis, & ideò iudicatur impoſſibilis, *l. a, ad Iulianũ* §. *fin. D. de leg.* 1. tùm etiã quia eſt *text.* in contrarium *in l. intercedit in fin. D. de condit. et demonſtr.* vbi damnatus ad metalla habetur pro mortuo, & non admittitur, quamuis à Principe poſſit reſtitui; Ergo reſtitutio, quæ fieri poſſet, non impedit, quominùs habeatur pro mortuo.

13 Sed omnis contentio tollitur, ex quo illa opinio, quod ex delicto paterno filij, & deſcendentes, confiſcationem patiantur in bonis independentèr à patre ſibi deuolutis, vt ſunt

fidei-

Digitized by Google

fideicommiſso, ac maioratui ſuppoſita,nõ placet *Molinæ de Hiſp.primog: lib.4. cap.11. num. 51.* & latè defenditur a *Knipſchilt de fideicomm.famil.nobil.cap.16. num.318. et ſeqq.* ac vti veriorem amplectitur *Io: Torre in tract. de ſucceſs.in maiorat. par.1. cap.31. §.4.* quia cum maioratus ſucceſsio à primo inſtitutore,non autem à ſequenti ſucceſsore pendeat, ex eo tempore, quo filius natus eſt, illi acquiſitum fuit quoddam ius formatum ex ſpe firma, & inuariabili, quod ius etiam patre viuente formatum,& conſiderabile, nulla lex de crimine læſæ Maieſtatis loquens, filio auferre valet, ſed ſolùm potentiam ſuccedendi in ijs, quæ eo tempore acquiſita non erant, *Menoch. conſ.808. n. 9. et ſeqq.* alijque penès *Molin.vbi ſuprà nu.53.* firmantquè *Add. ad Molin. d.l.ex nu. 50. ad 57. Rox. de incompatibil.par.3. cap.2.num.33.Caſtr.Palao oper.moral. tract.4.diſp.5.punct.18. n.1. et 2.*

14 Et quatenùs contraria ſententia eſset ſequenda, ea nullatenùs procederet in caſu, quo filius natus eſset ante delictum, vt in ſpecie præſentis *deciſ.* vbi filij erant nati ante crimen hæreſis perpetratum; Nam pœna infamiæ, & incapacitatis ſucceſsionis, quæ à iure filijs hæreticorum, aut rebellium infligitur, ad natos ante cõmiſsum delictum nõ extenditur, *Calderin. conſ.3. de hæretic. per tot.* cum alijs apud *Molinam d.lib.4. cap.11.n. 53.*vbi dicit, quod hæc opinio eſt ſequenda,tametſi multi contrariam teneant,& multis relatis comprobatur per *Rox.de incompatib.p.3. c.2. nu.24. Conſ. Paſchal. de patr. poteſt. p.4. c.5. n.55. Palao d.tract.4. diſp.7. punct.2. n.15. Marta vot. 252. per tot. et p.1.de ſucceſs.legali q.7.art.1.num.9. et ſeqq. Reg.de Marin.lib.2.reſol.cap.95.n.1.et ſeqq.*vbi pro filijs natis ante delictum veriorem cenſet opinionem, ſecundùm quam iudicatum refert per Regiam Cameram in cauſa perduellionis olim *Principis Santiæ*, cuius filij ante delictum nati ad fideicommiſſum gentilitium fuerunt admiſsi; Addit inſupèr *Marta d.art.1.n.10.* quod *d. l. quiſquis*, quoad filios hodiè non ſeruatur,neque in vſu habetur.

AD QVAEST. IX.

Quando in refutatione ſit excluſio fœminarum, an ex hoc reddatur inualida refutatio; vel ſit ſimplex, vel conditionalis.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

REfutatio facta filio pro ſe, & filijs maſculis tantùm, excluſis fœminis, an ſit valida,n.1.& n.4.

Refutationes proximè ſucceſſuris factæ, conditionalitèr,& non purè,an abſq; aſſenſu valeant,n.2.& 3.

Et quid in contractu obligationis feudi, vel reſeruato vſufructu, vel aliqua annua quantitate, à n.5. ad 7.

Feudatarius, an poſſit in fauorem maſculi de familia diſponere, excluſa fœmina legitima ſucceditrice, ac etiam ſubſtitutionem facere, à n.8.ad 13.

Fideicommiſſa, an inſtitui poſſint in feudis infrà terminos ſucceſſionis in hoc Regno,n.14.et 15.

HVius deciſionis ſpecies eam tangit dubietatem,an refutatio abſque aſſenſu, quæ continet pacta alterantia naturam feudi, aut reſeruationes, per quas refutanti reſeruatur ius in feudo,ſit valida?

1 Qua in quæſtione noſter *Author hìc num.29.* deciſum refert in cauſa *Ill. Ducis Magdaluni cum D. Ioanna Carafa*,ipſo referente in Reg.Collat. Conſ. die 19. Ianuarij 1571. quod donatio facta per olim *Ducem Magdaluni* ſuo filio primogenito pro ſe,

&

& filijs maſculis tantùm, eſſet inualida, tanquàm refutatio ex defectu aſſenſus nulla, quia excluſio fęminarũ non poteſt fieri ſine aſſenſu, cum mutet naturam feudi, vti contrà inueſtituram, quæ dat legem, & naturam feudo, maximè, quia vocabantur maſculi vlteriores in gradu, quo caſu oriebatur quodammodò fideicõmiſſum in perſonam aliorum maſculorum, & feudum de hæreditario efficiebatur feudum ex pacto, & prouidentia.

2 Quæ concluſio confirmatur, quia, licet Iura feudalia, quæ ſtrictiſſimè feudalium rerum alienationem prohibuerunt, hunc rigorem relaxauerint, vbi feudatarius feudum ipſum à ſe abdicando, in alium in eadem inueſtitura comprehenſum, ac proximè ſucceſſurum transfert, quam noſtri *refutationem* vocant, vt *in cap.1. §. & ſi libellum, de alien. feud. paterni, in c.1. §. ſed etiam, per quos fiat inueſt.* & propriè *in cap.1. de Vaſallo decrepitę ætatis*; Attamen, vt hæc refutatio valeat, requiritur, vt ſit pura, & ſimplex, nullamq; admixtam habeat conditionem, aut reſeruationẽ, itaut refutatarius omnem feudi commoditatem conſequatur, ex *Baldo in cap.1. num.6. de alien. feudi paterni, Preſ. de Franch. dec.71. n.17. & deciſ.591. n.4. Reg. de Ponte conſ.12. nu.16. & 17. & de poteſt. Pror. tit.2. de refutation. feud. §.1.* R. *Rouit. in pragm.4. de feud. nu.8. Reg. Marcian. diſp.86. n.19. Præſ. Merlin. controu. for. cent.2. c.57. n.5. P. Molfeſ. ad Conſuet. Neap. p.4. tit. de renunc. q.1. n.6. Conſ.* Roccus *in tract. de officijs rubr.13. §. Quintus caſus eſt num.25. Conſ. de* Roſa *lib.1. conſult.59. n.4.*

3 Conditiones autem, ſeù qualitates refutationi adiectę, quę ipſam feudi naturam alterant, dubitari non poteſt, quin illę totam refutationem corruere faciant, *textus eſt in Cap. 1. §. profectò. de lege Corradi.* ſecundùm communem intellectum, cuius verba ſunt: *Profectò ille, qui ſuum beneficium alijs dat in feudum, non debet alia lege dare, niſi qua ipſe habet, ut ſi habeat ſibi, ſuiſque hęredibus (quod intelligi debet de ſolis maſculis) non debet alijs dare, vt habeat ipſe, & ſui hæredes maſculi, & fæminæ; vnde quibuſdam placet, quod qui talitèr dedit, eo ipſo beneficium amittit*: Et licet *textus* alias opiniones referat, nihilominùs hæc ibi communitèr recipitur, *Iſernia ibid. ſub num.14.* ibi: *Et hoc videtur verius*, & ante ipſum *Iac. de Beluiſo*, qui *textum* illum legit ſub §. *ſimiliter*, & ibi *Bald. & Aluarot. nu.1. Camerar. in cap. Imperialem fol. 32. col. 3. lit. P. Marcell. de* Mauro *alleg.28. ſub nu.7.* quem ſequitur *Conſil. Roſa d. conſult. 56. num.13.* Et hoc maximè procedit in hoc Regno, in quo feudatarij non poſſunt dare ſub alia forma, & natura, quam ipſi habent, ſed nec ſub eadem lege dare poſſunt ſine Regio aſſenſu, vt ex *Conſtit. Regni, Conſtitutionem Diuæ Memoriæ*, rectè obſeruat *Reg. Capyc. latro conſult. 81. num. 18. lib. 2.*

4 Cum igitur in caſu *Authoris* noſtri donatio facta fuiſſet filio primogenito pro ſe, & filijs maſculis tantùm, cum vocatione maſculorum vlteriorum in gradu, dubitari proindè nullo modo poteſt, immutari horum feudorum naturam de feudis hæreditarijs, & in quibus fœminæ, etiam ſecundùm leges Regni ſuccedunt, in feuda ex pacto, & maſculina, perpetuoque fideicommiſſo ſubijci, quæ omnia nullatenùs ſubſiſtere poſſunt, nec etiã cum aſſenſu Proregis, ideoq; omninò donationem irritant, vt in terminis habetur apud *R. Capyc. latr. in conſul.81. & 82. lib.2. Conſ. Marcell. Marcian. conſ.52. & 69. vol.2.* & *Preſ. Vrſin. in ſeq. conſ.70. Conſ. Ioſeph de Roſa lib.1. conſult.59. à num.15.* & ante eos *Marcell. de Mauro d. alleg.28. ſub num.7.*

5 Vnde contractus obligationis feudi, licet cum proximè ſucceſſuro initus, tanquàm non continens ſimplicem refutationem, nullius eſt roboris, vt indicatum refert *Camerar. in d. cap.*

d.cap.Imperialem fol. 31. *lit.A.*& *Reg. Lanar. conſ.* 18. *num.* 5. deciſum tradit, obligationis contractum, eò quod refutatio non ſit, cum proximè ſucceſſuro, non valere in cauſa *Ill. Marchionis S. Lucidi*, quam etiam refert *Praſ.de Franch. deciſ.* 71. *n.*17. *& in deciſ.*591.*num.*2.concludit, non valuiſse donationem Terræ *Limatula* factã à *D. Virginia Gambacurta* eius filio, eo quod aderat pactũ, quo feudum remanebat obligatum; Proùt etiam reſeruatio non valet, ſi per illam conſtituitur ius in feudo, puta, ſi pro obſeruantia promiſsorum hypothecæ ſubijciatur, vel ſi alia pacta apponantur, *Loffred.conſ.*3. *&* 9.*Anna alleg.* 35. *Praſ. de Franch. deciſ.*3. *num.*9. Reg.*Lanar.conſ.*73.*num.*3.*De Georg.alleg.*17.*num.*45. *Reg.*Marcian. *diſp.*80. *num.* 19. *& ſeqq.* & ſic eſse intelligendam deciſionem relatã per *Reg.de Ponte deciſ.*12. ait *Conſ. Altim. in obſ. ad R. Rouit.conſ.*59.*n.*11. *lib.* 2.

6 Similitèr ſi à refutante ad ſui commodum eſt reſeruatus vſusfructus, & ſuper eadem reſeruatione non fuerit ſpecificè impetratus aſsenſus, ex indiuiduo voluntatis contrahentium, qui vtiq; vnum ſine altero non egiſſent, corruit etiam ipſa feudi refutatio pactionata, proùt egregiè poſt alios probant Reg. *Marcian. diſp.*80. *Conſ. Rocc. de offic. rubr.*13.§.5.*n.*26. *& ſeqq.Card.de Luca de feudis diſcurſ.* 76.*num.*1.*Conſ. de Roſa d. conſult.*59. *num.*12.*& ſeqq.Conſ. Altimar. in obſ. ad Reg.Rouit.d.conſ.*59. *num.*1.*& ſeqq. Epiſc.Rocca diſp.iuris cap.*60.*num.*7.*&* 8. *vol.*1.& *cit.de Roſa nu.* 10. reſpondet illi celebri doctrinæ *Iſernia in c.* 1.§.*etſi libellum num.*4. *& ſeq. de alien. feud. paterni*, aſſerentis, quod *refutatio valeat, cætera pacta non*, quæ eſt intelligenda de pactis extraneis, & ſeparatis ab ipſa refutatione, ſecùs quando ſunt correſpectiuè ad refutationem, & refutans non eſset aliàs refutaturus, proùt etiam interpretantur *Loffred. d.conſ.*3. *num.*18. *Lanar. conſ.*73. *num.*3.

7 Valere autẽ refutationẽ, ſi nõ fuit reſeruatus vſusfructus, ſed adſit aliqua annua reſeruatio in pecunia, vel in fructibus, ex quo nullum ius ſuper feudo eſt conſtitutum, firmant Reg. *Reuerter. deciſ.*550.*tom.* 2. *vbi Reg.de Marin.num.*1.latè *Conſ.Roccus d.rubr.* 13.§.*quintus caſus eſt &c.n.*9. *& ſeqq. Conſ. Altimar. d.obſer. ad Reg. Rouit. conſ.*59. *num.*9. *& ſeq. Paſqualinus in tract.de differentÿs inter Sicul.et Neap. differ. diſponendi de feudo inter viuos ex num.*65.

8 Veruntamen aduertendum ducimus, quod ex Gratia huic Regno conceſſa per Auguſtiſs. Regem *Philippum II.* anno 1595.confirmata anno 1622.in menſe Auguſti, & poſteà exequutoriata in menſe Martij 1623. cum expeditione priuilegij, & regiſtrata anno 1624. (ideòq; hodiè de illius validitate diſputari non poſſe, ait *Conſ. de Roſa in pralud. feud. lect.* 10.*n.*17.*in tom.*2.*conſult. poſthum.* legiturque *in pragm.*33. *de feudis*) feudatarius tam in actu inter viuos, quã in vltima voluntate poteſt de bonis feudalibus diſponere in fauorẽ maſculi de familia, excluſa fęmina, quæ immediatè ſuccederet in feudo hæreditario, & aſſenſus habetur pro præſtito; De cuius gratiæ interpretatione peritiſſima Cõmentaria elucubrauit doctiſſimus I.C. *Io. Leonard. Rodoer.* quæ iam ſub prælo extant.

9 Quæ gratia fuit pluries obſeruata, vt in refutatione facta per *Ill.Principem Collis* in beneficium *Fabritÿ de Summa* fratris vtrinque coniuncti de Terra, & titulo Marchionis *Circelli*, dum tempore refutationis habebat filias fœminas, & in alijs exemplis relatis per *Fulu. Lanar. in addit. ad* Reg. *Lanar. in repet. cap.* 1. *num.*2. *de ſucceſſ.feud.fol.*242. Mo*ntan.de regal.* §.*fin.num.*7. *cum ſeqq.* Reg. Rou.*deciſ.* 94. Reg. *Sanfel. deciſ.* 262. *Conſ.Rocc. reſp.*44. *to.*1. *De Luca ad Prę ſ.de Frãch. deciſ.*1. *num.*4. *Conſil. Altimar. in obſ.ad* R.*Rouit.conſ.*1. *n.*21. *et* 22.*to.*1.

10 Sed opportunè hic quæritur, àn feu-

feudatarius habens filios, maſculum nempè, & fœminam, inſtituendo maſculum valeat in vim huius gratię diſponere, vt eo moriente ſine liberis, ſuccedere debeat alius maſculus de familia feudatarij in gradu ſucceſsibili, itaùt eueniente caſu, quo defunctò ſine liberis filio, ad eius ſororis excluſionẽ, in vim ſubſtitutionis, admittendus veniat maſculus ſubſtitutus?

11 *Reg. Capyc. latro conſult.* 76. *num.* 35. probat, vigore dictæ gratiæ poſſe fieri ſubſtitutiones, & fideicommiſſa à feudatarijs, ſcribendo in cauſa *Ill. Principis Roccæ Aſpidis Marci Antonij Philomarini, ac Ducis Perdifumi*, contrà *D. Iſabellam Philomarinam Comitiſſam Conuerſani*, quam ſententiam tuetur etiam *Conſ. Franc. Maria Pratus pract. obſ. c.* 78. *per tot.*

12 Sed huiuſmodi diſpoſitionem in vim præfatæ gratiæ nullam habere poſse ſubſiſtentiam, fundant *Montan. de regalib.* §. *fin. num.* 7. *verſ. ſed num poſsit feudatarius fol.* 321. & *Reg. de Marin. lib.* 1. *reſol. cap.* 176. *num.* 76. vbi ità diffinitiuo laudo pronunciatum refert in dicta cauſa ſucceſſionis *Principis Roccæ Aſpidis*, vt *in reſolut.* 189. *num.* 89. *et reſ.* 219. *num.* 4. *lib.* 2. *Conſ. Roccus de offic. d. rubr.* 13. §. *quartus caſus eſt num.* 65. *et ſe qq. Paſqualin. in comment. ad pragm.* 34. *de feudis nu.* 16. *fol.* 447. Et *Conſ. de Roſa in lect. feud.* 10. *à num.* 22. poſt *Reg. de Ponte*, & alios ait, quod poſſit diſponi per quemlibet actum, ſiuè directum, ſiuè obliquum, dummodò vnica ſit diſpoſitio, & non plures vna alteri ſucceſſiua per plures diſpoſitionis gradus, quia non permittitur, vt per *Præſ. de Franch. deciſ.* 153. & in eadem cauſa *Reg. de Ponte conſ.* 57. *lib.* 2. quæ deciſio contrà *Pratum* defenditur per *De Luca in obſ. ad cit. Præſ. à num.* 3.

13 Quæ opinio probatur, quia ſi admitteretur, valere huiuſmodi diſpoſitionem, ſequeretur licere feudatario ſubſtitutionem in feudis facere, ſed hoc expreſsè prohibetur per *prag.* 4. *cap.* 6. *de feud.* deindè quia voluit Rex in gratia prædicta, vt poſſet feudatarius illum de familia inſtituere hæredem, qui fœmina non exiſtente diſpoſitionis tempore eſset legitimus ſucceſſor, ibi: *In beneficio di quel maſcolo delle loro famiglie, quale nel tempo della diſpoſitione ſuccederà, non eſſendoci femina in proximiori gradu.* Sed in caſu poſito diſpoſitionis tempore legitimus ſucceſſor erat ille, qui fuit inſtitutus, non autem ſubſtitutus, ergo diſpoſitio inualida eſt; *Reg. de Marin. et Conſ. Rocc. cit. loc.*

14 Cæterum Sereniſs. Rex noſter *Philippus IV.* expetente noſtra Ciuitate eidem conceſsit, vt Barones, & feudatarij huius Regni Neapolis poſſint fundare maioratus in ſuis feudis, infrà terminos tamen feudalis ſucceſſionis permiſsæ (quæ ex eadem gratia ampliata fuit in beneficium comprehenſorum in quarto gradu; tam virorum, quàm fœminarum) adiectis etiam his verbis, *itaùt reſtitutionis, ſeù fideicommiſſi onus, vlteriùs in detrimentum iuris deuolutionis nobis, et noſtræ Regiæ Curiæ competentis non procedat*, vt habetur in Regalibus litteris de anno 1655. in *prag.* 34. *de feud.*

15 Ex qua *prag.* colligitur, quod non tam è permiſsione fundandi maioratum, quam è prohibitione, ne fideicommiſsi onus vlteriùs procedat, conceditur, poſse fieri ſubſtitutionem vulgarem fideicommiſſariam, quæuè haberet tractum ſucceſsiuum, tum quia maioratus, atque ſubſtitutionum earum conuenientia eſt, *Molin. de primog. lib.* 1. *cap.* 1. *n.* 8. *verſ. earũ autem*; tùm etiam quia onus fideicõmiſsi dum ſupponitur habetur fideicommiſſum pro conceſso expreſsè, *l. ab eo C. de fideicom.*, vt in terminis huius gratiæ breuitèr obſeruat *Conſ. Altimar. in add. ad Rouit. conſ.* 83. *n.* 6. *lib.* 2. & fuſo calamo *Paſqualinus in commentar. ad cit. pragm.* 34. *de feud. num.* 15. *& ſeqq. à fol.* 447.

AD

AD QVÆST. X.

Bona hæreticorum, à quo die intelligũtur confiſcata.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Bona hęreticorum, à quo die confiſcata intelligantur, àn ante abiurationem, vel ipſo iure, vel à tempore ſententiæ condemnatoriæ, à num. 1. ad 5.

Et quid in Regno, num. 6.

Et an poſſeſsio maneat penès reum, num. 7.

1 Articulus iſte, teſte noſtro *Anthore*, examinaminatus fuit in cauſa *Io: Berardini Gargani*, qui, dum fuiſſet cõfeſſus crimen hæreſis, & abiuratus, poſteà fuit relapſus, & proindè condemnatus ad mortem, & bonorum coofiſcarionẽ, vnde dubitari contigit, ſi poterat coofiſcari quædam domus per eum vendita per ſex menſes ante primam abiurationem?

2 Et non obſtantibus oppoſitionibus Fiſci patroni *Marcelli de Mauro*, quẽ virum doctiſsimom noſter *Author* appellat *hìc num.* 4. fuit per Regiam Cameram decisũ negatiuè die 17. Martij 1567. referente Præſidente *De Eſcobar*, ex quo non ſufficiebat ſimplex coniectura ad confiſcandam domum, pręſumi ſcilicet ſempèr fuiſſe in eadem damnatione, dum fuerat relapſus, & cum vẽditio domus præceſſiſset per ſex menſes tantùm antè abiurationem, & confeſsionem delicti, prætendebat Fiſcus, domum eſse confiſcandam, ac ſi poſt confeſsionem delicti, vendita fuiſset, ſiquidem debebat probare per veras, & dilucidas probationes, delictum iàm fuiſse perfectè patratum tempore venditionis, & præſumptiones illas non ſufficere ad relaxationẽ domus, ad *text. in l. fin. C. de probat.* Quàm *Anthoris* noſtri *deciſionem* referunt, ac ſequuntùr *Io: Bapt. Thor. in add. ad Reg. Salernitan. deciſ. 50. num. 14. & in comp. deciſ. par. 3. ver. bona hæretici fol. 117. & Conſ. Franc. Maria Pratus diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 5. num. 71. & ſeqq.*

3 Annotandum verò eſt, an hæc publicatio bonorum contingat ipſo iure, itaùt à tempore patrati criminis, ideſt lapſus in hæreſim, amittat reus verum dominium rerum ſuarum, an verò à tempore ſententiæ condemnatoriæ bona ipſa publicentur? Quo in dubio variæ feruntur opiniones, ſed præſciendum eſt, quod in caſibus, vbi de pœna criminis, vel nullitate actus agitur, opponuntur ipſo iure; & per ſententiam, itaùt pęna dicatur incurſa ipſo iure, vbi lex ipſa ſtatim admiſso crimine ſententiam per ſe fert, & per ſe pęnam præſcribit, & ſententiam Iudicis imponen-
4 tis non exigit; Dicitur autem, pœnam ipſo iure incurri, vbi reperiuntur hæc verba, *ipſo iure, ipſo facto*, vel vbi in præteritum, vel præſens *textus* verba concipiuntur, vt ſi dicatur, *ſit priuatus, ſint confiſcata, amittat, ſciant ſe incurriſſe*, vel *amiſiſse*; ſecùs ſi in futurum tempus, ad Iudicem, vel factum hominis referuntur, nempè *incurrat, Iudex priuabit, reuocabit*, vel quid ſimile, vt varijs exemplis exponunt *Tiraquell. in l. ſi vnquam verbo reuertatur num. 142. Alphonſ. à Caſtro de legib. pęnal. cap. 6. num. 6. Guazzin. de confiſcat. concluſ. 14.*

5 Quibus ſuppoſitis ex *textu in cap. cum ſecundum de hæretic. in 6.* ibi: *ipſo iure decernimus*, bona hæretici in dominio fiſci ſunt, non verò in dominio rei; Igitur quia aliena ſunt, videlicet fiſci, vt docuerunt *Repetent. in d. cap. cum ſecundum, Couarr. de ſponſal. 2. p. cap. 6. Clarus §. hęreſis num. 13.* fit pu-

blicatio hæc à die ſententiæ, ſed retrotrahitur ad diem commiſsi delicti, itaût ab hoc die reus in fraudem fiſci nihil alienare poſsit, *l. poſt* 15. *l.* 31. *D. de donat. l. quæſitum D. qui, & à quib.* Acquirere autem poteſt, dum non eſt reus declaratus, *Molina de iuſtitia t.1. diſp.*154. *& t,* 3. *diſp.*658. *Epiſc. Fermoſin. alleg.* 36. *de confiſcat. Muta deciſ.*49.*num.*21. *Fragoſ.de Regim.Reipub.lib.*3.*diſp.*5.*n.*25. *D.Emanuel Gonzalez in commentar. ad lib.*5. *decret.in cap.vergentis, de hæretic.n.*12. vbi reſpondet contrarijs, *Conſ.de Roſa conſult.*4.*à num.*3.*lib.*2.

6 Et in hoc Regno bona proditorum ipſo facto in Fiſcum traoſeunt, ex *cap.Regni bona proditorum* 171. requiritur tamen ſententia declaratoria, vt explicant *Montan. de regal.rubr.bona committentium crimen Maieſtatis n.* 8. *fol.*300. *Reg. Tap. in annot.ad cit.cap. in lib.*5. *iur. Regni tit.*4.*fol.*43. *Boler. de decoct.debit.fiſcal.tit.*5.*quæſt.*25. *per tot.*

7 Verùm etſi dominium bonorum hæretici à die perperrati criminis ad Fiſcum ſpectet; vnde in ſententijs, quibus hæretici ipſi declarantur, adijcitur tempus, ex quo rei effecti ſunt, vt ad illud tempus confiſcatio bonorum referatur, nõ verò incipiat à tempore ſententiæ declaratoriæ; Tamen poſseſſio ipſorum bonorum manet penès reum, quòuſque ſentẽtia feratur; Hinc non tenetur hæreticus, etiam publicus, bona ſua offerre Fiſco, nec etiam Fiſcus poteſt ea occupare ante ſententiam declaratoriam per Inquiſitores prolatam, vt vt *in d.cap.cum ſecundum*; Fiſcus enim nequit occupare bona alicuius, quãdo ea iure poſsidet: *cap. in litteris de reſtit.ſpol.* docuerunt *Couar.d.cap.*36. §.8.*num.*10.*Gomez lib.*3.*var.cap.vlt. num.*3. *Sanchez lib.*2.*ſumma cap.* 22. *num.* 7. *Suarez de fide diſp.* 22. *ſect.*3. *Caſtr. Palaot.*1.*tract.*4. *diſp.*5. *punct.* 18. *num.* 2. *Alphonſ. a Caſtro lib.*2.*de leg.pœnal. cap.*10. *&* 11. *Vaſquez lib.* 2.*diſp.* 170. *cap.*3. *Gibalinus tom.*2.*de negotiat.vniu.lib.*6.*cap.*2.*art.*3. qui ex his principijs laté exponunt vulgarem quæſtionem de nullitate alienationis à reo factæ poſt crimen admiſſum ante ſententiam declaratoriam.

AD QVAEST. XI.

An Pragmarica edita Thori anno 1505. ſit fauorabilis, vel odioſa.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

P*Oſſeſſores bonorum habentes cauſam à Ser.Regibus Alphonſo, & Ferdinando I. & II. ac Friderico, an moleſtari valeant, n.*1.

Pragmatica edita Thori 4. *ſub* rubr. de poſſ. non turb. *an ſit fauorabilis, vel odioſa, n.*2.*&* 3.

*An concordet cum alijs ſtatutis, præſertim cum lege Agraria, à num.*5. *ad* 8.

*Statuta dicuntur Seminaria litium, n.*4.

L.benè à Zenone, C.de quadr.præſcrip. *fauens habentibus cauſam à Fiſco, an ſit practicabilis, n.*7.

1 INuictiſs. & Cathol. Rex *Ferdinandus* Regia Sanctione edita in Ciuitate *Thori* die 18. Februar.1505. quę eſt *Pragm.*4.*ſub rubr. de Poſſeſſorib. non turbandis*, prudentèr ſtatuit primò, ne quæſtio vlla, vel innouatio fieri poſset supèr quibuſcunq; rebus per Ser. Reges *Alphonſum*, & *Ferdinandum Primos* captis, ereptis, in Fiſcum redactis, donatis, venditis, conceſſis, ſiuè alio quouis modo diſpoſitis, & ordinatis; Secundò idem quoq; iuſſit de rebus geſtis per Ser.

Re-

Reges *Alphonſum*, & *Ferdinandum Secundos*, ac *Fridericum*, inconſulta S.Reg.Maieſt. eiuſque Excell.Prorege, præuia relatione R. Cam. Summariæ; Ea potiſſima ratione, quia alitèr tot lites orirentur, vt Regnum totum turbationibus accenderetur, vt in *Proœmio d. Pragm.* legitur.

2 Finis igitur duplex perhibetur: Vnus eſt bonum publicum, ne ſcilicet rerum dominia ſempèr ſint in incerto, *l.1. D.de vſucap.* Alter eſt, vt lites, & controuerſiæ, quæ ex dominiorum incertitudine naſcuntur, ſopiantur, *l.vlt.in princ. D.pro ſuo*; neq; poſseſsores amittendarum rerũ metu propè immortali torqueantur, *l. cum notiſſimi 7. in fin. C. de præſcript. 30.vel 40.ann.* Ex dominiorum quippè certitudine tranquillitas, & publica, & priuata oritur, commerciorum vſus augetur, & diligentia in rebus colendis excitatur, quibus ad felicem Reip. Statum conſtituẽdum, & conſeruandum nihil eſt opportuniùs, meliùs nihil, nihilq; præclariùs; Econtrario verò dominiorum incertitudo materiã turbationũ, ſollicitudinem, & periculum litium præbet, commercium tollit; neglectum culturæ, & deſidiam parit: Quæ omnia, & ſingula tanta ſunt mala, vt ijs benè conſtitutæ Reſpubl. funditùs euertantur, ni ſalubri Principis remedio ijs occurratur.

3 Quare, licet hæc *Pragmat.* prohibens, diſcuti, vtrùm habentes titulũ à præfatis Regibus, *iure, vel iniuria* poſſideant, dura, & à iure communi exorbitans viſa fuerit *Loffredo conſ. 34.num.6.* quem ſequuntur *Laratha conſ.10.num.24. Anell. de Amato conſ. 99.num.37.& 38.* Habita tamen conſideratione ad perſonam Principis conditoris, & ad prædictas cauſas, ob quas edita fuit, iuſta, & fauorabilis omnibus videri debet, vt docent *Io.Angelus Piſanellus in commentar.ad cit.Pragm.editam Thori ex n.12.& nu. 34. Io.Petrus à Mangrellis in alleg.26. n.45.et 46.* poſt *deciſ.R.Salernit. R.de Ponte conſ.20. à num.77. vol.2. Paul. Staiban. ſenior conſ.65. num.28. et.29. R.Reuerter.deciſ.232. circà princ. Reg. de Curte in diuerſ.iur.feud. p.1.fol.71. n.47. Reg.Galeota in reſp.fiſc.19. n.6. et 65.* vbi ſequitur noſtrum *Authorem hic*, atq; huius *Pragm.* exceptionem *quotidiè practicari* teſtatur, de qua tot agit quæſtiones, idem noſter *Au-*
4 *thor*, vt verè ſtatuta ipſa, litium ſeminaria appellare poſsimus cum *Alciato in l.filiusfamilias nu.21. D. de verb. oblig.*

5 Nec abſimilia ſunt Statuta Seren. Regis *Alphonſi I.* eius patrui, iubentis, quod poſseſsores ex quacunque cauſa cum Regio titulo non vexarentur, abſq; Regia Conſultatione, vt ex edicto *Pentimæ* edito in *Pragm.1. eod. tit.* Et Regis *Caroli I.* qui anno 1278. *in Cap. Regni, et ſi frequentèr*, coarctauit quadriẽnij tempus in bonis deuolutis ad Curiam, ex crimine læſæ Maieſtatis ad annum, ac duos menſes in præſentibus in Regno, &
6 in abſentibus ad duos annos, quibus elapſis non audirentur. Siquidem de iure communi ex *l.omnes, et l. benè à Zenone, C.de quadrienn. præſcript. et §. fin. Inſtit.de Vſucapion.* habentes cauſam à Fiſco, vel Principe nulla actione inquietari poſsunt, ſed tantùm Fiſcus, intrà quadriennium.

7 Quæ tamen leges tot limitationes habent, vt nunquàm practicari potuiſse teſtentur *Reg. de Ponte conſ.59. n.49.lib.1.et conſ.131.ſub nu.40. lib.2. R.de Marin.reſol.18. ſub nu.61. lib.2. R.Tapia deciſ.Ital.Sen.5.nu.22.et 29. Caſtill.controu.lib.2.cap.5. n.4. Anion. Gob.us in tract. var. in repet. l. benè à Zenone q.1.ſeù 31. n.45.* vbi ſubdit ex *Capiblanco de Baron. pragm.1. n.100.* quod tantò faciliùs ſunt illæ recipiẽdæ, quantò per eas ſaltem ad æquitatem reducuntur.

8 Imò ex vetuſtiſſimis quoq; inſtitutis id procedere tradunt noſter *Auth. hic à nu.3. et cit. à Mangrellis d.alleg. 26. nu.42.et 43.* Cum poſt bella apud Lacedemones, & Athenienſes *amneſtia,*

ſtia, ideſt diſcordiarum obliuio indicebatur, *Beroal. ad Sueton. in Tiberio c.4.* & meminerunt *Iuſtin. lib.5. ad fin. Cic. Philip.1. Oroſius lib.2. cap.12.* Et *de lege Agraria* per omnia ferè verba huic *Pragmaticæ* ſimili *Cicero in orat.17. contrà Rullum* tractat, vbi de datis, donatis, conceſſis, venditis, quæ tunc poſsidebantur per Conceſſionarios *Luculli* in bello *Mitridatico*, quod non poſsent per *Pompeium* deturbari; Et Senatum poſt mortem C. *Cęſaris* idem ſtatuiſſe ſcribit *Appian. lib.2. in princ.*

AD QVAEST. XII.

Duo Conceſſionarij, ſi habeant cauſam ab ijſdem Regibus, vel diuerſis, an habeat locum exceptio Pragmaticæ editæ Thori.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

PRagmatica edita Thori, an procedat, ſi vterq; conceſsionarius cauſam habet ab yſdem, vel diuerſis Regibus, à n. 1. ad 3.

Conceſsiones Regis Federici, factæ in Inſula Iſchiæ, vel poſt deſperationem à Regno, vel poſt annum 1500. an valeant, n.4.

DIfficultas non modica diſcutitur in præſenti, ſi vterque tàm actor, quàm reus habeãt cauſam, & titulum ab ijſdẽ Regibus, nunquid locũ habeat *Pragmaticæ* huius exceptio?

1 Et negatiuè reſpondendum videtur, quia quando vterq; cauſam habet ab ijſdem Regibus, non intenditur confirmari magis huius, quàm illius priuilegium, ſeù conceſsionem, ſed videtur ceſſare; cum hoc caſu priuilegiatus non poſsit vti priuilegio contrà æquè priuilegiatum, vt in ſimili Statuto *Mantuæ* tradunt *Curt. iun. conſ.143. & Roman. conſ.298. ſub n.1. Cyriac. contron.463. nu.31. & ſeqq. Ant. Gobius in tract. ſeù repet. l. benè à Zenone q.33. n.43.* & in terminis huius *Pragm. Loffred. conſ.34. n.11. Anna alleg.64. n.6. Amat. conſ.99. num.50. de Medic. conſ.157. n.1. & 2. Laratha conſ.10. n.36. Staiban. ſen. conſ.38. n.1. & 2. de Georg. alleg.13. n.21.*

2 Augetur difficultas, ſi vna pars haberet conceſſionem à Regibus *Alphonſo, & Ferdinando* Primis, cum iſta deberet magis obtinere, quàm altera, quæ habet titulum à ſecundis Regibus, quia primum Caput *Pragm.* loquitur de geſtis per Reges *Alphonſum*, & *Ferdinandum* primos, qui longa tranquillitate Regnum pacatũ tenuere, & mandat, nullatenùs poſſe inquietari poſſeſſores; In ſecũdo verò capite, & ſic in geſtis per Reges *Alphonſum II. Ferdin. II. & Federicũ*, qui proptèr Regni turbulentias non habuerunt tàm ſpatium benè cognoſcendi res, ſatis minor militat ratio, in quibus etiam poteſt patere aditus cum certis conditionibus in *Pragm.* expreſsis, vt conſiderant noſter *Author hic n.3. & Thor. in comp. dec. ver. Pragmatica edita Thori*, vbi etiam deciſum refert, *Pragmatica* huius exceptionem locum habere, vbi duæ inueſtituræ fuiſsent productæ in forma communi Regis *Ferdinandi I.*

3 Verùm his non obſtantibus contrarium dicimus, quia *Pragm.* hoc expreſsè ſtatuit, dum voluit, quod nõ poſsit diſceptari, nec lis moueri ſupèr validitate titulorum illorum Regum, ſiuè iure, ſiuè iniuria ſit conceſſum, & ſic deciſum tradit noſter *Author hìc nu.6.* quòd quando ambæ partes habent titulum ab ijſdem Regibus, etiã ſi vnus ipſorum habeat cauſam à primis Regibus, alter verò à ſecundis, exceptio prædictæ *Pragmaticæ* nõ

mi-

militet, nec obſtet, niſi quando ſecunda conceſsio præualeret, vel eſset reuocaroria prioris, vt fuiſse iudicatū ait in cauſa *Ill. Ducis Seminariæ*, anno 1560. de qua deciſione teſtis quoq; eſt *Præſ. Camill. de Curte in diuerſ. feud. p. 1. fol. 71. n. 58. verſ. nihilominùs*, vbi propterea aduertit hac in re proptèr rerum iudicatarum authoritatem quieſcendum eſse, & aliàs priùs ſic iudicatum fuiſse in cauſa *Theſaurarij*, referunt *Reg. Salernitan. dec. 37. n. 3.* & *Marcus Ant. Floccarus in eius allegationibus pro dicto Ill. Duce Seminariæ*, vt teſtatur R. *Galeota reſp. fiſc. 19. n. 58.* vbi etiam meminit *Authoris noſtri*, & probat *à n. 24. ad ſeqq.* quia tunc non poteſt dici, quod concurrāt duo tituli; Vel in caſu contra-
4 rio, quando ſecunda conceſſio eſset inualida ex iuris diſpoſitione, vt ſunt conceſsiones Regis *Federici* factæ in Inſula Iſchiæ, vel poſtquàm fuit deſperatus de Regno, *Author hìc nu. 8. poſt Grammat. dec. 65. nu. 36. cum ſeqq.* addimus *Reg. de Ponte conſ. 31. nu. 142. vol. 2. Vrſill. ad Afflict. dec. 396. nu. 8.* vbi meminit dictæ deciſionis in cauſa *Ducis Seminariæ, Io: Bapt. Thor. in compend. dec. verb. Pragmatica edita Thori fol. 403. Nouar. ſuper Pragm. 4. de poſſeſs. non turband. collect. 2. num. 8.* cum Ser. *Ferdinandus* Rex Catholicus anno 1505. reuocauerit omnes conceſſiones per Ser. Regem *Federicum* factas à die 25. Iulij 1500. in anteà, vt *in Prag. 1. de reuoc. & ſuſpenſ. gratiar.*

AD QVAEST. XIII.

An ad hoc, vt habeat locum ſupradicta Pragmatica, requiratur, quod eam allegās fuerit in poſseſſione, tempore, quo fuit edita, vel etiam comprehendat futuros poſſeſſores.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Pragmatica edita Thori, quot requirat, n. 1.

Et an tueatur etiam poſſeſſores futuros, vel tēpore editæ Pragm. à n. 2. ad 4.

1 Certum eſt, quod ad huius *Prag.* exceptionē probandam, duo requirūtur, primum, quod titulus depēdeat ab illis Regibus; ſecundum, quod tempore litis motæ titulum allegantes poſsideant, vt ex *d. Pragm.* colligitur, & docent *Præſ. de Curte in diuerſ. feud. p. 1. fol. 71. num. 55. Reg. de Ponte conſ. 67. nu. 7. lib. 2. Reg. Galeota reſp. fiſc. 19. n. 7. & 8.*

2 Sed an teneatur poſſidens verificare poſseſsionem tempore editæ *Pragm.* vel tueatur etiam poſseſſores futuros, qui non poſſidebant tempore editæ *Pragmaticæ*, ſed poſteà habuerunt poſseſſionem ex titulis habitis ab illis Regibus? Hanc quæſtionem agitatam fuiſse in S. C. teſtatur *Afflict. deciſ. 396. n. 8.* & licet ipſe tenuerit opinionem, quod *Pragmatica* tueatur etiam futuros poſseſsores;
3 Contrariam tamen opinionem defēdit noſter *Author*, quod ſit neceſsarium requiſitum, quod tempore editæ *Pragmaticæ* poſsederit eam allegans; ex ratione expreſsa in *Pragm.*

Cum

Cum iubeat, quod poſseſsores habentes cauſam ab illis Regibus conſeruandi ſint in eorum poſseſsione, quam, illis Regibus viuentibus, tenebant, & in *Proœmio* dicitur, *ac propterea lites contra præſentes eorundem poſſeſſores eſſent moturi*; Et ſic apertè diſponit, quod ſint poſſeſsores tempore editæ *pragmat.*, & ad illos verba *pragm.* diriguntur; illud enim tempus præſens facit, quod requiratur, vt tunc ſit, quia qualitas adiuncta verbo, intelligitur ſecundùm tempus verbi, *Dec. conſ.* 222. *num.* 2. *&* 3. *& conſ.*114. *num.* 5. maximè, quia adeſt verbum, *tenebantur*, quod meri facti eſt, & nedùm ad poſseſsionem, ſed etiam ad nudam tenutam refertur, *l. quod dicitur D. de verb. oblig.* vbi *Iaſ.* poſt *Aret. num.* 12. *in* 4. *not. Afflict. dec.* 407. *num.* 13. nec ſecùs importat verbum, obſeruare, *l. cum legati D. ex quibus cauſ. in poſs. eatur.*

4 Præterea in dubio non eſt credendum, *prag.* conditores, qui pijſsimo zelo inducti fuerunt ad illam promulgandam, vt lites tollerentur, & ciuiles diſcordiæ ſedarentur, voluiſſe aperire viam maioribus diſsentionibus; ſi enim aliqui forsàm reperirentur, qui haberent conceſſionem ab illis Regibus, ſed non poſſeſsionem, daretur illis facultas per violentiam inuadendi alienas poſſeſsiones, quoniam poſteà tuti eſſent vigore *pragm.* contrà ſpoliatum, vt fundat noſter *Author hìc, Præſ. de Curte in diuerſ. feud. par.* 1. *fol.* 71. *&* 72. *num.* 64. *&* 65. *Io: Angel. Piſanell. in comment. ad hanc pragm. num.* 36. *& alleg.* 29. *n.* 1. *inter alleg. Iac. Ant. de Mauro, Io: Petrus à Mangrellis in alleg.* 26. *ex n.* 33. *& num.* 48. 49. *&* 50. poſt *deciſ. Reg. Salernit. Reg. Reuert. dec.* 224. *n.* 1. *Anna alleg.* 53. *num.* 13. *& ſeq. lib.* 2. *Reg. de Ponte conſ.* 47. *conſ.* 67. *num.* 1. *& conſ.* 68. *num.* 9. *lib.* 2. *Camill. de Laratha conſ.* 10. *num.* 16. *cum plurib. ſeqq. & conſ.* 12. *n.* 7. *& ſeq. Thor. in comp. deciſ. ver. Pragmatica edita Thori col.* 1. *fol.* 403. *Conſ. Marcian. conſ.* 62. *n.* 8. *Reg. Galeota reſp. fiſc.* 19. *num.* 17.

AD QVAEST. XIV.

An ſufficiat, quod adſit factum Regis, licet non adſit cauſa, nec animus Regis, ad hoc, vt vindicet ſibi locum Pragmatica.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Pragmaticę edita Thori exceptio, conſiderat tantùm, an fuerit factum, num. 1.

Et an requiratur animus Regis, & cauſa conceſsionis, à num. 2. *ad* 6.

1 IVdicatum sempèr fuiſse tradit hic *in princip.* noſter *Author*, quod ad hoc, vt habeat locum huius *pragm.* exceptio, eſt conſiderandum, an fuerit factum, & non cur fuerit factum, ſed in cauſa Terræ *Latronici* cum *Ill. Principe Biſiniani* fuiſſe hoc dubitatum, ex quo anno 2 1496. Rex *Ferdinandus II.*, & Rex *Federicus* reſtituerunt dicto Principi omnes Terras ſui Status, & inter alias *Terram Latronici*; in qua reſtitutione Fiſcus opponebat, Reges prædictos fuiſse deceptos, nec habuiſse animum reſtituendi dictam Terram, quandoquidem illa non fuerat deuoluta ipſis Regibus per rebellionem prædicti Principis reſtituti, ſed per rebellionem *Nicolai Riccy*, cui Terra prædicta fuerat vendita per Principem cum aſsenſu Regis, & ſic deficiebat voluntas Regis reſpectu *Latronici*, quia conſenſui nihil tam contrarium, quàm error, *l. ſi per errorem D. de iuriſd. omn. iudic.* & qui errat, nihil transfert, *l. ſi procurator*

meus

meus, de acq. rer.dom. nec poteſt dici factum à Principe id, quod Princeps errans,fecit,*l.* 1.ibi: *Si enim docuerius, vel falſa, vel nonità ſe habere, quæ ſcripta ſunt, nihil à nobis videbitur iudicatum priùs, quam contrà ſcriptum fuerit, D. de appell.* vt conſiderat noſter *Author hìc à nu.* 2. *ad* 7. & latiſſimè pro fiſco in dicta cauſa *Latronici* ſcribens *Io:Petrus à Mangrellis in ſua alleg.* 26.*per tot.*poſt *dec.R. Salernitan.*

3 Sed his non obſtantibus contrarium in multis cauſis deciſum fuiſse teſtatur *Author* noſter hìc, & ſic etiam definitum tradit in dicta Cauſa *Latronici*, ipſo referente in Coll. Conſ., quod nempè hoc ſolùm ſit attendendum, quod Rex aliquid fecerit, & non quomodo, nec quo animo fecerit, quem refert, & ſequitur *Reg.Galeota reſp.fiſc.* 19. *num.* 75. & probant *Reg. Salernitan. deciſ.* 37. *num.* 1. *&* 2. *Piſanell. in comment. ad hanc pragm.num.*46.*Camill.de Medic. conſ.* 158. *num.*27. *& ſeqq. idem Reg. Galeota d.loc.num.*69. *& ſeqq.*

4 Siquidèm *pragmatica*,in illis verbis, *iure, vel iniuria ſe ſpoliatum prætendunt*, hunc caſum comprehendit expreſsè; iniuria enim dicitur ſpoliatus rei propriæ, ſiuè ſcientèr, ſiuè ignorantèr, iniuſtè ſpoliatur, *l.* 1. *in princ. D. de nou. oper. nunciat.* & verbum,*ſpoliare*, principalitèr malam fidem, & dolum ex parte ſpoliantis oſtendit, vt latè *Menoch. de recup.poſſeſs. remed.* 1. *n.* 184. & proindè *prag.* non requirit diſpoſitionem validam ex dictis verbis, *iure,vel iniuria*, proùt aliàs ſic deciſum fuiſse in Cauſa *Ill.Marchionis Padulæ*,& Theſaurarij, teſtatur *Reg. Galeota d.loc.num.*69. & refert etiam,poſt *R. Salernitan.dec.*37. *num.*3. *Nouar.ſuper pragm.*4. *num.* 2. *de poſſeſsor. non turb.*

5 Prætereà etiam ex illis verbis, *ſeù quouis modo diſpoſita,& ordinata*, perſpicuum id redditur; nā vti vniuerſaliſsima,omnes modos includit, *Corn. conſ.*69. *col.fin. lib.*3. *Pariſ.conſ.*8.*nu.* 100. *lib.* 3. *Author hìc num.* 11. proùt ex illis verbis, *de iure, vel de facto innouari*, *Piſanell.ibid. num.*51. inquit,

6 quod de facto voluit Rex prohibere etiam illud,quod contrà ius,vel prætèr ius prætenderetur; Vnde conſtat, *pragm.* non requirere cauſam, cur fuerit facta conceſſio, ſed nudum, & merum factum conſiderat; vetuit enim, etiam iuſtè diſceptari de cauſa, noluit in iudicio, vel extrà poſse tractari, an iure, vel iniuria conceſsio facta eſset, nec de iure, vel de facto innouari, *De Medic. d.conſ.*158.*n.*29. *&* 30. *Reg. Galeota d.reſp.*19. *num.*71. *&* 72.

AD QVAEST. XV.

An ſola confirmatio Regis ſit ſufficiens, vt poſſit opponi exceptio Pragmaticæ.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

PRagm. *edita* Thori, *an locum habeat in confirmatione illorum Regum? Diſtinguitur inter confirmationem formalem, ac materialem, num.*1. *&* 2.

Quid ex clauſula, & de nouo concedimus, *num.*3.

*Et an ſit vera dicta diſtinctio, num.*4. *&* 5.

Pragm. *edita* Thori, *an comprehendat aſsenſus præſtitos per illos Reges alienationibus feudorum, num.*6.

ACris examinatur articulus, nunquid dicta *prag.* habeat locum, quando non ſumus in diſpoſitione illorum Regum,ſed in cōfirmatione?

1 Non enī loquimur de cōfirmatione formali, ſiuè in forma ſpecifica, quia tunc certum eſt, quod locum habet *pragm.*, vt ſi fiat ex certa ſcientia;

nã illa non ſolùm firmat ius quæſitũ, ſed illud, etiamſi fuiſset nullum, vel non reperiretur amplius, de nouo tamen datum, & conceſſum intelligitur, *l.legata* 19. *D.de leg.*1.*l.adoptio D. de adopt.* adeoùt omnis dubitandi ratio ſublata intelligatur, *Rumelinus ad Bullam Auream Caroli IV. par.*2. *diſſert.*2. *theſ.*2. *Robert. lib.*3.*rer.iudicat. cap.*17. *Solorzan.tom.*2.*de iure Indiar. lib.*2. *cap.*26. *n.*42. *Reg. Valenz. conſ.* 88. *num.* 54. latè in terminis *Pragm. Reg.de Ponte conſ.*65. *nu.*1. *lib.*2. *Reg. Rouit.ſuper d.prag.*4. *de poſseſsor. non turb. num.* 17. *& ſeqq. & Camill. de Medic. conſ.*168. ſcribens in eadem causa, de qua *cit.Rouit.*

2 Sed quando ſumus in confirmatione materiali, ſiuè in forma communi, videtur dicendum, non habere locum dictam *pragm.*, quia verè intentio confirmantis non fuit diſponere, in qua diſpoſitione applicatur intellectus *pragm.* præſertìm, quia is, qui habuit confirmationem, confirmationis tẽpore iàm alio titulo poſſidere videbatur, & ſic nihil in ipſum diſpoſitũ fuit per Regẽ, arg. *l.habere licere D.de euict. & l.ſi pro fundo C.de tranſact.* Et huiuſmodi confirmatio nihil noui tribuit, nullum ius tranſfert, ſed ſi quid habet Conceſſionarius, illud quatenùs erat, confirmatur, iuxtà regulam *cap.*1. *per quos fiat inueſtitur.* vbi *Bald. in princ.* dixit quod ſi certa priuilegia per Principem confirmentur, non aliter confirmari intelliguntur, vt aliquod ius nouum detur, niſi alitèr de confirmantis intentione conſtet, & tradunt DD. *in cap.*4.*de cõfirmat.vtil. vel inutili*, vt in terminis huius *pragmatica* firmant *Franc.de Amicis in repet.tit.de his qui feud.dar.poſs.fol.* 169. *ver.facit*, *Reg.de Ponte conſ.*65.*n.*9. *& Camill.de Medic.conſ.*84.*num.*3. *& ſeqq.Reg.Reuerter.deciſ.*19.*par.*1.*& deciſ.*452.*p.*2.

3 Niſi confirmatio eſset facta cum clauſula adiecta, *Et de nouo concedimus*, quia tunc diceretur facta in forma ſpecifica, & ſic locum haberet *pragm.* idem *De Medi..conſil.*158.*n.*7. *& ſeqq.* & deciſum refert *Piſanell. in comment. ad hanc prag. num.* 64.

4 Verùm his non obſtantibus noſter *Author* concludit *num.* 5. habere locum exceptionem *pragm.* tanquàm fauorabilem, & ſic deciſum fuiſse refert inter Regium Fiſcum, & Ciuitatem Salerni, ſuper exhibitione tituli cuiuſdam gabellæ, in qua eſt quoq; *deciſ.*543.*Reg.Reuert.* & meminerunt *Praeſ. de Curte in diuerſ. feud. par.*1. *fol.* 71. *num.* 61. *Thor. in comp. deciſ. verb.pragmatica fol.*403. *Reg. de Marin.in obſ.ad Reg. Reuert.deciſ.*452.*nu.*1. *circa fin.* & probat *Reg.Rouit.in cõment. ad cit.prag.*4.*de poſſeſs.non turb. num.* 29. *& ſeqq.* nàm, cum ad fundandam exceptionem huius *pragm.* titulus requiratur ab vno ex illis Regibus, confirmatio adhùc in forma communi, titulus dicitur habilis ad præſcribendum, & ſic ad transferendum dominium.

5 Inſupèr ſi verba prædictæ *pragm.* intueamur, procùl dubio verba ipſa titulum confirmationis amplectuntur, & comprehendunt; ſiquidèm Rex ſapientiſsimus tuetur poſſeſſorem bonorum quouis modo conceſſorum à prædictis Regibus, vt ibi non ſemèl legitur; quo fit, vt verba prædicta ſic generica comprehendat omnem modum excogitabilem, & viam diſpoſitionis, *Reg. Rouit.d.loc.n.*35.*de Medic.d.conſ.*158 *num.*23.24.*et* 25. & hoc eſt, quod dicere voluit noſter Author *hìc num.*5.*&* 6. quod attenta cauſa finali *d. pragm.* vt lites tollerentur, & ſic fauorabili, ſolum factum Regis confirmantis eſt ſufficiens, vt pro diſpoſito habeatur.

6 Sed *cit. Piſanellus in commentar. ad prag.* apud nos *m.s.*, vltrà tradita in editis de anno 1590. concludit dictã *pragm.* non comprehendere aſſenſus præſtitos per illos Reges alienationibus feudorum per priuatos factis, ex eo quia dicit *Andr.in Conſt. Regni, cum circà col. fin.* ibique *Afflict. nu.*9. *in fin.* quod aſsenſus Regis non eſt

no-

noua conceſsio, & ideò *Bald. in l. ſi vt proponis C. de ſeru. pignor.* dicit, quod, qui aſſentit, non facit, nam quando ſpectat ad vnum datio, ad alterum verò confirmatio, tunc qui confirmat, non dat, *Alber. in l. 1. verſ. circà quod C. de Epiſc. & Cler.* Ergo Rex præſtando aſſenſum in priuatis alienationibus feudorum, non dicitur de nouo concedere, vel facere; neque vim fieri poſse, ait in illis *pragm.* verbis: *Siuè alio quouis modo diſpoſita, et ordinata*; quia aſſenſus præſtitus alienationi, nō dicitur de per ſe alienatio, nec diſpoſitio alienatoria, ſed mera quędā cōfirmatio, ſi quid cōfirmabile inuenit, *Bald. in l. fin. in fin. C. de ſuis, ac legit. hæred.* & ſic procedere *pragm.* in caſu vero, & proprio, quando ipſe Rex vendit, vel donat, non autem in caſu ficto, & improprio, quando vendenti, vel donanti aſſentit; pręſertim quia aſcenſus tollit obſtaculū prohibitionis, nō verò dat eſſe, ſiuè validitatem actui, qui fortè fuiſset nullus *P. de Franch. dec. 302. n. 11.* confert *R. de Ponte in conſ. 47 à n. 13. vol. 2.* idemque concludit *Reg. Renerter. dec. 452.* vbi *R. de Marin. n. 1.* obſeruat: *Contrarium aſſerere, truffam eſſe.*

AD QVAEST. XVI.

An poſſit ſupradictæ Pragmaticæ exceptio opponi contrà Eccleſiam.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Pragm. edita Thori exceptio, an opponi poſſit aduerſus Eccleſiam, num. 1. & quid in feudalibus, n. 2.

Conſtitutio Zenouiana, an procedat in rebus Eccleſiæ, et quid ad eius fauorem, num. 3. & 4.

Pragm. edita Thori, an comprehendat cauſam dotis, num. 5. & 6.

Et an poſsit opponi ab Vniuerſitate, num. 7.

1 HÆc pragmaticæ exceptio cōtrà Eccleſiam, prout in eius fauorem, opponi nō poteſt, tùm ex defectu poteſtatis, quia Rex nō potuit diſponere in præiudicium Eccleſiæ, tùm etiam ex defectu voluntatis; nō enim credibile eſt, quod Rex Catholicus voluerit Eccleſijs præiudicare, & ſic deciſum reſtatur in fauorem Eccleſiæ *S. Laurentij de Padula*, noſter *Author hic*, idq; comprobant, aliaſq; deciſiones referunt *Piſanell. in comment. ad hanc pragm. num. 69. Praſ. de Curte in diuerſ. feud. par. 1. fol. 72. nu. 69. Fab. de Anna conſ. 113. num. 48. Gallupp. in prax. S. C. p. 1. cap. 7. num. 6. Reg. Rouit. in comment. ad hanc pragm. 4. de poſſeſs. non turb. n. 11.* ibique etiam *Nouar. num. 13 Thor. in comp. deciſ. par. 2. verb. exceptio pragm. editæ Thori, & par. 3. verb. eodem, Reg. de Marin. lib. 2. reſol. cap. 74. num. 10. & in obſ. ad Reg. Reuert. deciſ. 95. n. 3.* ſiuè *num. 5. in 2. edit.*

2 Quam concluſionem declarat *Reg. Reuerter. in dec. 232.* procedere quoad bona allodialia; ſecùs verò reſpectu bonorum feudalium, quia, cum ratione feudi Eccleſiaſticus ſit laico ſubditus, ideò *d. pragm.* quoad feudalia illum comprehendit.

3 Rursùs in ſimilibus Statutis, & Cōſtitutione *l. benè à Zenone, C. de quadr. pręſcript.* vt non procedant in rebus Eccleſiæ, poſt alios firmant *Afflict. deciſ. 361. num. 42. & in Conſt. Regni in prælud. q. 14. in princ. Capyc. in inueſtit. feud. fol. 186. in 6. limit. Peregrin. de Iure Fiſci tit. 4. ſub nu. 18. limit. 11. Caſtill. contr. lib. 2. cap. 5. num. 5. & ſeqq. Caldas de empt. & vendit. cap. 12. num. 27.* & de communi teſtantur *Genuenſ. in practic. Eccleſ. q. 157. num. 1. Sperell. deciſ. 184. num. 9. Anton. Gobius in tractatu, ſeù comment. ad l. benè à Zenone, ad interpretationem Statuti Mantuæ q.*

3.*num.*1. *&* 2. *vbi num.*3. poſt alios ampliat, vt nec procedat in præiudicium Clerici, eiuſq; bonorum.

4 Neque procedũt fauore Eccleſiæ in rebus alienis ſibi donatis, ſeù venditis, nec tuta eſt Eccleſia hac Conſtitutione *Zenoniana*, vt contrà *Caſtillũ d.loc.* eſt communior opinio, quam poſt alios tuentur *Fabius de Anna conſ.*113.*num.*24.*& ſeqq.Caldas d.cap.* 12.*num.*27.*&* 28. *Cyriac.contrcurrou.* 463. *nu.*38. *Antonell. de tempore legali cap.* 99.*num.*32. *& ſeq. Sperell. d.dec.*184. *num.*11. *Gobius d.quæſt.*3. *num.*7. vbi declarat *num.*11. *&* 12. niſi fortè ex iure priuati, in quod ſucceſsiſſet, ſe tueri prætenderet; ſecundò, vt quoad Laicos, & inter ipſos, etiam in Terris Eccleſiæ practicari non prohibeatur.

5 Similitèr Statutum, & Conſtitutio *Zenoniana* non obſtat iuribus dotalibus, quia dotis cauſa nititur natura pietatis, & ex alijs rationibus firmãt poſt *Bald. in conſ.*359. *lib.* 3. alioſq; *Turamin. in l.non puto par.*3. *quæſt.*2. *num.*21.*D.de Iure Fiſci, Barboſa in l.*1. *ſub num.*13.*&* 14.*D.ſol.matr. Antonell. d.cap.*99. *num.*29. *Sperell.d.deciſ.*184. *num.*24.*Acoſta de priuileg.credit.reg.*2. *ampl.*7.*n.*127.*& ſeq. An.Gobius d. q.* 3.*num.*14. vbi *in num. ſeqq.* agit de minoribus, Vniuerſitatibus, & alijs.

6 Et in terminis huius *Pragmaticæ*, quod non comprehendat cauſam dotis, tradunt poſt *Loffred. Author hic num.*8. & *Io. Angel. Piſanell. in comment.ad hanc Pragm.n.*56.

7 Itemq; poteſt opponi dicta exceptio tàm pro, quàm contrà Vniuerſitatem, teſte *Reg.Salernitan. dec.*37.*n.* 6. ibiq; *Thor.n.*5.

AD QVAEST. XVII.

An hæc Pragmaticæ exceptio poſſit opponi contra habentem titulum à Rege Catholico, & an, & quando Rex Catholicus teneatur ad promiſſa per Regem Federicum.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

E*xceptio Pragmaticæ edita Thori, an poſſit opponi contrà habentem titulum à Rege Catholico, n.*2.

Deciſ.*hanc tranſcripſit* R. de Marinis, *n.*1.

*Rex Catholicus, eiuſque ſucceſſores, an teneantur obſeruare diſpoſitiones Regis Federici, eiuſq; prædeceſſorum, n.*3.*&* 4.

Rex noſter Sereniſs. an teneatur ſeruare priuilegia Reginæ Ioannæ II. n. 5.

*Priuilegia conceſſa per Sereniſs.*Reginam *Ioannam I. abſq; conſilio eius viri, an ſint valida, n.*6.

1 QVæſtionem hanc noſtri *Authoris* de verbo ad verbum typis demandãdam curauit R. *de Marinis in lib.* 2. *reſol.cap.*173.*num.* 10.*& ſeq.* Deciſũ
2 autem refert noſter *Author hic*, quod exceptio *Pragm. editæ Thori* opponi non poſsit contrà habentem titulum à Rege Catholico, quia cum titulus Regis Cath. eſſet vltimus, & validus, ſiuè præcedat, ſiuè ſubſequatur *prag.*
3 non obſtat; Et quod Rex Catholicus, & ſucceſsiuè Rex noſter Sereniſs. eius hæres, nõ teneatur ad obſeruantiam diſpoſitionũ factarũ per Regem

Fe-

Federicum, & eius prædeceſſores Reges *Ferdinandum I. & II. & Alphonſum II.* niſi in his, quæ ab eodem Rege per hanc *Pragmat. editam Thori* fuerunt confirmata, quamuis diceremus, eos fuiſſe Regni huius legitimos poſſeſſores, & Reges; ſed tantùm tenentur habere rata geſta per *Alphonſum I.* legitimum Regem, cui legitimè paritèr ſucceſſerat Rex Catholicus eius ex fratre nepos, immortalis memoriæ, *Loffred. conſ.4. num.17. & conſ.21. ſub nu.12.* vbi dicit nunquàm vidiſſe, priuilegia dictorum Regum fuiſſe exequutioni demandata, niſi prius à Rege Catholico, vel eius ſucceſſoribus eſſēt cōfirmata, quē ſequitur *Camill. de Medic. conſ.60. nu.12. & 13.* quod paritèr aduertunt R. *Reuert. deciſ.33. n.1. deciſ.286. n.2. & dec.553. in fine*, & *Franc. de Amicis in repet. c.1. de his, qui feudum dar. poſſ. fol.186. in 14. quæſt.* Et pro obſeruantia priuilegiorum dicti Regis Catholici adſunt *cap.10. & 11. Ceſ. Maieſt. in libro cap. Ciuit. Neap. fol.149. àt.*

4 Meritò igitur Ser. Rex *Ferdinandus* Cathol. noluit, ſe nominare *Tertiū*, quia non venit in hoc Regno, vt hæres, nec vti ſucceſſor Regis *Federici* expulſi, ſed ex perſona Regis *Alphōſi I.* eius patrui, ſicut in alijs Regnis paternis, vti ſucceſſor patris, ac ex propria inueſtitura eidē facta per *Alexandrum VI. Pontificem Max.* anno 1501. & ex alia *Iulij II.* de anno 1510. præſertim cum fuerit Regnum hoc quæſitum ex pecunia illorum Regum Aragonum, ac etiam vnitum cum illis Regnis, & ſic iure proprio, & ex propria perſona, ſiuè ex noua etiā receptа inueſtitura, & cū Regnū hoc fuerit vnitū cū Regnis Aragonū, ideo non conueniebat, vt ſe *Tertium* nominaret, *Author hic n.10. & 11.* & latè *Io: Angel. Piſanell. in comment. ad Pragm. editam Thori num.1. & ſeqq.* qui ſtrenuè tutatur, hoc Regnum, ad Inuictiſſimos Reges Hiſpaniarum omni iure ſpectare; ſed nos fuſiùs annotabimus infrà *ad §.26.*

Et Authorem noſtrum hic referſit, & ſequuntur *Taſſon. de antefato verſ.4. obſer.2. num.66. & verſ.14. obſer.1. num.33. Reg. Rouit. deciſ.72. num.62. & 63. Reg. de Marin. lib.2. d. reſol.173. num.3. et 4. et in obſ. ad* Reg. *Reuerter. deciſ.33. num.1. obſ.286. num.1. et obſ.553. num.2. Laganar. ad Reg. Rouit. ſuper Pragm. 1. de iurib. et exact. fiſc. verſ.* His etiam addebat, *fol.389. Reg.* Galeota *reſp. fiſc. 12. n.338. et n.353. Iul. Capon. diſcept. for.90. num.38. t.2. et diſcept.313. num.27. in fine t.4. Conſ. Petra ſuper Rit. M.C. in Proemio nu.5. t.1. Io. Bapt. Mucci in dilucid. ad Reg. Sanfel. deciſ.135. n.36. Conſ. Altimar. in nouis, ſiuè ſecundis obſer. ad Reg. Rouit. dec.71. num.5. Abb. Michael Iuſtinianus in addit. ad comment. Nouar. ſuper Bullar. ad comm.17. par.1. tit. de aſſaſinio verſ. cuius pacti, fol.6.*

5 Neque dubitandum eſt, quin Ser. Rex noſter teneatur obſeruare priuilegia Reginæ Ioannæ II. vt ex *Afflict. deciſ.17. n.5. et Praeſ. de Franchis deciſ.* 207. probat *Reg. de Marin. in d. cap.* 173. *n.6. et 7.* quidquid aliter ſcribat *Mucci in cit. dilucid.135. num.37.*

6 Denique ſciendum eſt, quod Sereniſs. Regina Ioanna I. conſiderans fragilitatem ſexus fœminini, cū matura, & conſulta deliberatione Procerum, Comitum, Baronum, Vniuerſitatum, & Conſiliariorum ſanciuit, quod omnia tàm ſpectantia ad gratias, quàm ad iuſtitiam, ſiuè publicá, ſiuè priuata, adminiſtrarentur, & fierēt ſub vno ſcriptionis Regiæ (ſeù Regis Ludouici eius viri) & Reginalis titulo, decernēdo totum irritum, quod per ipſam ſolam fuiſſet ordinatum, vt patet ex *Edicto* Neap. expedito anno 1349. die 7. Aug. quod publicari fecit in portis Regij Palatij *Aquenſi*, & legitur *in Regiſtro Ludouici, & Ioannæ I. ſign.1348. lit.A. fol.* 156. *àt.* quod conſeruatur in Archiuo Regiæ Siclę Neap.

AD QVAEST. XVIII.

An hæc Pragmaticæ exceptio poſſit opponi à Fiſco.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

PRagmat. edita Thori exceptio, an poſſit opponi à Fiſco?

Arguitur negatiuè cum Dom. Reg. hìc, *n.1. & 2.*

Sed tàm pro Fiſco, quàm contrà Fiſcum militare, concluditur, n.3.

1 NEgatiuam opinionem, quod ſcil. iſta *Pragm.* nõ poſſit opponi à Fiſco poſt *Gramm.* & *Afſl.* tuetur noſter *Author hìc à nu. 1. ad* 8. quia Fiſcus eſt perſona repræſentata, & non de illis, quorum beneficio *Pragmatica* fuit edita, quæ cum loquatur de ciuilibus diſcordijs, ideò voluit Rex declarare, quod illam legem faciebat pro commodo ſubditorum, vt inter eos ceſſarent diſcordiæ, & lites, illa enim dicitur ciuilis diſcordia, quæ inter Ciues oritur, non autem inter ſubditum, & dominum, *l.1.C.de cadnc. toll.* eò magis quia in generali ſermone non venit perſona loquentis, *l.inquiſitio, C.de ſolution.* & in dubio omninò conſueuerunt, Iudices non errare, ſi quoad hoc contrà Fiſcum iudicauerint per *l.non puto, D.de Iure Fiſci*, per quem *text. Iſernia in c.1. §. ſed ſi filius in fine tit. Imperat. Lothar.* ità ait: *Et ſemper diſplicuit mihi talis interpretatio, quia iniqua, & defendentes, ſeù colorantes, imò offuſcantes perperam, & iniuſtè dicta (vt placeant Fiſco) deberent attendere, l.non puto, D.de Iure Fiſci*: Conſonat *Plinius in Panegyrico ad Traianum*, dum dixit: *Quæ præcipua tua gloria eſt, ſæpius vincitur Fiſcus, cuius mala cauſa nunquam eſt, niſi ſub bono Principe*; Cumq; etiã à *Ferdinando* Rege hæc *Pragm.* edita fuerit, qui *Catholici* nomen iuſtè promeruit, abſit de tanto Rege iniuſtum aliquod præſumere, arg. *l.non omnes 5. §. à barbaris, D.de re milit.*

2 Quibus, alijſque rationibus hanc quoq; firmarunt opinionem *Io. Ang. Piſanell. in comment. ad* Pragm. *editam Thori n.24. & ſeqq. et Anell. de Amato conſ.99. n.34. et ſeq.* Quem articulum nunquam voluiſſe decidere Regium Coll. Conſilium, à R. *Hieronymo Colle* ſe audiuiſſe teſtatur *Reg. Reuert. deciſ. 95. num.2. et in deciſ.543. num.1. vbi Reg. de Marin. in obſ.* ſequitur *Piſanell. et Authorem* noſtrum, quem ait, omninò legendum.

3 Sed idem noſter *Author hic num.9.* dicit, aliquos ex Præſidentibus aliquandò tenuiſſe contrarium, quia *Pragmatica* diſponit, etiam ſi bona fuerint in Fiſcum redacta, & licet nõ ſit ſequuta diſpoſitio Regis eripientis, vnum contentorum in ea ſufficit, & ſic concluſum fuiſſe tradit R. *Salernitan. deciſ.37. num.5.* hancq; opinionem probat *Minadous in Conſt. in aliquibus not.5. num.22. verſ. Et ex his, fol.135.* & ſic indiſtinctè militare dictam exceptionem tàm pro Fiſco, quàm contrà Fiſcum, plurìes deciſum refert R. *de Curte in diuerſ. feud. p.1. fol.71. nu.63. in fine*, & ſequuntur Reg. *Rouit. deciſ.69. nu.9. Nouar. ſuper Pragm.4. de poſſ. ſſ. non turb. num.6. Thor. in comp. deciſ. ver.* Pragmatica *fol.403. et in add. ad* Reg. *Salern. d. dec. 37. num.3.* & contrà *eu. Amat.* ſcribit Reg. *Galeota reſponſ. fiſc.19. à num.20. ad 22.*

AD QVAEST. XIX.

An poſſit ſupradicta exceptio Pragmaticæ opponi contra agentem hypothecaria, & ſi non eſt oppoſita, an ex hoc poſſit dici de de nullitate ſententiæ.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

P*Ragm. edita Thori, an locum habeat contrà agentem hypothecaria.? affirmatiuè aduersùs* Loffred. *reſpondetur, num.* 1. *&* 2.

Et quid in alijs actionibus, num. 3.

E*xceptione Pragm. edita Thori non oppoſita, an acta ſint nulla, num.*4.

*Et ſi eſt oppoſita, an per proceſſum ad vlteriora, ea reiecta videatur, n.*5.

1 IN hoc dubio ſemper tenuiſse opinionem *Loffredi in conſ.*34. *num.*2. dicit noſter *Author hìc num.*1. *&* 2. quod ſcilicèt *pragm.* non habeat locum contrà agentem hypothecaria, quia non impugnat factum Regis, nec eius conceſſionem, ſempèr namq; Rex intelligitur concedere ſine præiudicio tertij, & *Loffr.* ſequitur *Reg.de Ponte cōſ.* 47. *num.*16. *lib.*2.

2 Sed reprobando *Loffred.* contrarium validiſſimè probat *Io: Angel. Piſanell.in comment.ad hanc prag.editam Thori num.*48.*&* 49. quod *prag.*comprehendat genericè hunc caſum; nam licet inſpectis quibuſdam *pragm.* verbis, ibi: *Iniungentes etc.* videatur Legislator loqui de eo, qui litem moueret ſupèr annullatione tituli, attamen alia deindè ſubnectuntur, quæ omnes comprehendit caſus, dùm diſponitur, vt ſuper eiſdem rebus aliquid in iudicio, vel extrà de iure, vel de facto non innouaretur; Innouaretur autem, ſi ſuper eiſdem rebus lis moueretur hypothecaria; Quid enim aliud importat dictio, *ſuper*, niſi hypothecam, & obligationem? *L.codicillis,* §.*inſtituto*, vbi *Bart. D.de leg.*2. in puncto *R.de Pōte cōſ.*20. *n.*73. *vol.*2. & ſic nō ceſſat ratio cōfuſionis, & litiū euitandarum, & licet quando fit auocatio per hypothecariam, non ſit idem, ac ſi auocaretur titulus, tamen non ceſſat, quin aliquid innouatum ſupèr rebus conceſſis non dicatur, & ſic verificantur verba *Pragmat.* & iuxtà hanc opinionem decîſum refert *Reg. Renert.deciſ.*533. *t.*2. vbi *Reg.de Marin. in obſer. num.*1. poſt *cit.Piſanell.* & in

3 pluribus cauſis iudicatum fuiſſe habere locum *Pragm.* quacuoq; actione agatur, ad rem, vel ſupèr re, teſtatur *Reg.Camill.de Curte in diuerſ.Iuris feud.p.*1.*fol.*71. *num.*56. quem ſequitur *Thor.in comp.deciſ. ver.* Pragmati*ca edita Thori, fol.*403.

4 Illud autem fuiſſe ſemper vniformitèr deciſum teſtatur noſter *Author hìc num.*3. *&* 4. quod ſi non eſt oppoſita exceptio huius *Pragm.* non ideò acta ſunt nulla, quia quando ſtatutum denegat audictiam per alium defectum non reſpicientem perſonam, ſed cauſam, tunc non tollitur actio ipſo iure, ſed oportet, quod pars excipiat, ſecùs autem eſſet, vbi audientia denegaretur propter inhabilitatē perſonæ, vt poſt *Bald. Imol.* & alios in puncto tradit *Piſanell. in comment. ad hanc Pragm.n.*54.*&* 55. Sed ſi eſt op-

5 poſita, Iudex procedendo ad vlteriora eam reieciſſe non videtur, & poteſt quandocunq; opponi, ſecundùm *Afflict. in Conſt.dilationes nu.*44. vbi quod quælibet exceptio, quæ remouet actorem, ſeù reum, ſiuè Iudicem à limine iudicij, reddit iudiciū, & proceſsū retrò nullum; nam quando extat Statutum, quod tollit iuriſdictionem, & denegat audientiam, ſi Iudex de facto audit, non valet ſententia, vt in terminis huius *Pragm.* docent *Reg.de Curte d. p.*1. *diuerſ feud. fol.*70. *num.*51.*&* 52.*Reg. Rouit. ſuper pragm.*

Digitized by Google

pragm.1.de poſſeſſ.non turb. nu.3. Reg. Galeota reſp. fiſc. 19. num. 96. & 97. quidquid ſcripſerit *Reg.de Ponte conſ. 67.n.17.vol.2.*

AD QVAEST. XX.

An, & quando exceptio Pragmaticæ editæ Thori poſſit ad merita reſeruari.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

EXceptio Pragmat. editæ Thori, an opponi poſſit in quacunque parte iudicij, aut valeat illi renunciari, nu.1. & 2.

Et refertur praxis determinandi, illam militare, vel non obſtare, vel in dubio capi informationem, n.3. & 7.

Exceptio Pragm. editæ Thori, an poſſit ad merita cauſæ reſeruari, à nu.4. ad 6.

1 HVius *Pragmaticæ* exceptionem poſſe opponi in quacunque parte iudicij, & ſic tàm ante, quam poſt litem conteſtatam, imò compilato proceſſu, docet *Reg.Reuerter. deciſ.31. nu.5.* cum ſit exceptio audientiam denegans, quæ ſempèr clamat, firmantq; *Reg.de Marin.ibid.in obſ.num.3. Conſ. Arias de Meſa lib.3. var. cap.45.ex n. 15.Reg.Galeota reſp.fiſc. 19.num.95. cum ſeq.*

2 Quæ exceptio eſt tantæ potentiæ, eò quod procedit annullando, & naſcitur ex ipſa lege prohibitoria, vt pars, cui talis exceptio competit, nõ poſſit illi renunciare, & ſic infertur, quod in quacunq; parte iudicij opponi poteſt, vt ſingularitèr ait *Salic. in l.fin.col.6. ver.idem vbicunq; Cod.de edict. Diu.Hadr.toll.* per cuius doctrinam, aliàs fuit decisum in S.C. in cauſa *Ill. Principiſſæ Hoſtiliani* cum *Ill.Comite Altauillæ*, in qua erat iam facta concluſio, exceptionem *Pragm.* opponi poſſe, teſte eodem *Piſanello in quadam nota marginali cit.commentarij apud Nos manuſcripti.*

3 Et quando opponitur hæc exceptio, vel illa abſq; termino determinatur, non obſtare, quando conſtat non adeſſe requiſita, vel obſtare, eum de ijs conſtat; vel in dubio, an poſſit militare, capitur informatio quoad cõcernẽtia exceptionẽ *Pragm.*(prout in *deciſ.452.Reg.Reuert.*) & inſtructo Proceſſu, ſuper ea pronunciatur obſtare, vel non, vt docet in praxi fuiſſe receptum *Reg. Camill. de Curte p.1. diuerſ.feud. fol.70. num.53.* vbi *n.54.*
4 ait, ex prædictis etiam determinari poſſe hanc quæſtionem, an ſcilicet huiuſmodi exceptio reſeruari poſſit ad merita cauſæ, & veriùs eſſe tenet poſt *Grammat. dec.65.num.81.* quod non poſſit ad merita reſeruari, quia *Pragm.* tollit à Iudicibus iuriſdictionem, & ex defectu poteſtatis nõ poſſunt ipſi cognoſcere de meritis cauſæ, vbicumq; enim per obiectum exceptionis denegatur iuriſdictio, debet ante omnia Iudex pronunciare ſuper eo, nec poteſt, reſeruatis exceptionibus ad merita cauſæ, procedi, vt in *c.ſi clericus Laicum, de for.compet. gloſ.in c.1.de off.deleg.in 6.* & ſic etiam ſuſtinent R.*de Ponte conſ.59.nu.5.lib. 1. Reg.Galeota d.reſp.fiſc.19. num.66. & 99.* & ità decisũ fuiſſe anno 1619. teſtatur *Nouar.ſuper d.Pragmat.4.de poſſeſſ. non turb. num.11. verſ.limita quintò;* quem ſequitur *Thor. in comp. deciſ.p.2.verb.exceptio Pragm.fol.185. & in ſupplem. comp.eod.ver fol.193.*

5 Pluriès tamen iudicatum fuiſſe teſtatur noſter *Author hic*, quod, quãdo ipſa exceptio eſt ꝙ admodum dubia, & requirit altiorem indaginem, ſit reſeruanda, vt vnà cum meritis cauſæ de ipſa exceptione iudicetur, per notata per *Gloſ.et DD.in l.cũ quærebatur, D.de iud.ſolu.*& ex alijs, quos etiã refert *Io.Angel.Piſanell.in comment.ad d.Pragm. num.55.in fine, & num.63.* vbi ait, fuiſſe exceptionem reſeruatam

tam

tam in deciſ. cauſæ *Fabij Brancatij*, quia poterat probare de iure Regis, & præſentabatur aſſenſus Regis *Federici*, qui annullabatur per *Pragm.* de rebus geſtis in Inſula Iſchæ (vt ſuprà ad *q. 12.*) & ſic, quia requirebat altiorem indaginem, ad merita cauſæ reſeruari debebat, *l. 3. §. idem, D. de exhib. l. nàm poſteà 9. in pr. D. de iure iur. gloſ. in c. 1. de lit. conteſt. in 6.* ſequuntur *Io. Andr. de Georg. alleg. 13. n. 1. et Conſ. Marcian. conſ. 62. n. 6. lib. 2.*

6 Prout de Conſtitutione Zenoniana *in l. benè à Zenone, C. de quadr. præſcrip.* & ſimilibus Statutis, quæ agentibus audientiam denegant, intelligendum eſſe, ſi huiuſmodi exceptio in continenti iuſtificetur, & per agentes quidquam non replicetur, nàm ſi contra eam aliquid allegetur, vel ſaltem altiorem exigat indaginem, ad merita cauſæ debere reſeruari notat, *Præſ. de Frãch. dec. 377.* vbi *de Luca in obſ. n. 2.* eoq; in caſu Iudici ordinario adẽpta iuriſdictio non cenſetur, vt ſuper ſimili Statuto Florentiæ audientiã denegante dixit *Soccin. ſen. conſ. 46. ſub num. 4. verſ. ſed præmiſſis lib. 4.* poſt quem, de Statuto Mantuæ, idẽ docet *Anton. Gobius in tract. ſeù repet. l. benè à Zenone q. 3. alias 33. n. 82. & 83.*

7 Annotandum deniq; eſt, quod exceptio huius *Pragmaticæ*, ſi eſſet reſeruata ad merita cauſæ principalis, vel eſſet oppoſita poſt compilatum proceſſum in cauſa principali, ac etiã ſuper ipſa exceptione, & in deciſione articuli reſultabit, exceptionem militare, interponetur decretum, obſtare exceptionem oppoſitam, nec ſit aliqua prouiſio in cauſa principali, ſed ſi illa non militabit, tunc ſimùl, & ſemel, per actus tamen ſeparatos, reſpectu exceptionis ſit decretum, non obſtare, & reſpectu cauſæ principalis profertur ſententia eodem tempore, vt pluriès obſeruatum vidiſſe teſtatur *Reg. Ronit. ſuper Pragm. 4. nu. 48. de poſſeſſor. non turb.*

AD QVÆST. XXI.

Facta conceſſione feudi duobus fratribus, an habeat locum ius accreſcendi.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Conſocius, an ex iure accreſcendi ad Conſortis partem euocetur, in terminis l. vn. C. ſi liber. Imp. ſoc. lib. 10. *à n. 1. ad 3.*

Ius accreſcendi, an locum habeat in feudis, n. 4. & 5.

Et quid in feudo indiuiduo, vel dato duobus, quorum vnus erat inhabilis, vel inſolidum, aut diſtributiuè, n. 6. & 7.

1 Dubitandi ratio nõ ineptè eruitur ex *Conſtantini Imperatoris* ſanctione *in l. vnica, C. ſi liber. Imper. ſoc. lib. 10.* vt ſi quis fortè ex his, quibus communitèr aliquid donatum ſit, nullo hærede relicto deceſſerit, ad conſortem pars decedentis perueniat.

2 Illud verò controuerſum eſt, an huiuſmodi ſucceſſio ſocij fiat per ius accreſcẽdi; quidã enim putãt, id pertinere virtute repetitæ conceſſionis, multi ſucceſſionis iure, alij deniq; per ius accreſcendi, de quibus latè adeundus *D. Reg. Io. Hieron. de Philippo in diſſertat. fiſcal. 35. ex n. 23. ad ſeqq.* licet *Bellon. de Iure accreſcend. cap. 6. quæſt. 56. num. 19. & 20.* opinetur, neque accreſcendi iure, neq; repetitæ conceſſionis vigore, nec ſucceſſionis virtute ſuperſtitem ſocium admitti, ſed ex noua Principis voluntate præferri illum extraneo debere, ex illis

præſertim *Imperatoris* verbis : *Ad conſortis potiùs ſolatium , quàm ad perſonam aliam pars decedentis pertineat*; quippè quæ denotare exiſtimet, nequaquam id ad fiſci, ſed ad tertij excluſionem eſse edictum , ac proindè Principis in voluntate eſſe, defuncti Socij partem, aut ſibi retinere ; aut ſi eam alicui donare malit, æquiùs eſse , vt magis eam Socio, quàm extraneo largiatur.

3 Et fauendum receptiori ſententiæ , ex Iure ſcilicet accreſcendi ad Cõſocij portionem Conſortem euocari, arbitratur *Reg. de Philipp. dict. loc. num.* 34. *et* 35. poſt *Iacob. Gothofred. in Cod. Theodoſ. lib.* 10. *tit.* 14. *l.* 3. *ſi petition. ſocius ſine hered. deſc.* & *Baſilicon*, perlectis libris, id ibidem expreſsè cernitur ſancitum *tom.* 6. *lib.* 56. *tit.* 7. *de Delator. pag.* 717. *ſub lit. D.* his verbis : *Si duobus quibuſdam Princeps res aliquas donauerit , et alter ex ipſis, abſque herede deceſſerit : pars eius alteri* ACCRESCIT . Quod vltimum ſanè verbum , tam in *Iuſtinianeo* , quàm *Theodoſiano Codice* expetebatur .

4 In feudis tamen regularitèr Iuri accreſcendi locus non aperitur, niſi in inueſtitura manifeſtè ſciens Princeps aliud edixerit , quodque ſpeciatim feudorum vſibus conſtitutum noſcitur , probaruntque noſtri paſſim, huius etiam *l. vnicæ* diſpoſitione perpenſa magis communitèr , ex *cap.* 1. *de duobus fratribus à Capitan. inueſtit. circà fin. cap.* 1. *de fratribus de nouo benefic. inueſtit. in princip. cap.* 1. §. *ſi duo fratres de feud. Marchiæ*, ibique *Andr. de Iſernia*, quem ſequitur noſter *Author hic num.* 8. *& ſeq. Io: de Platea in d. l. vnica num.* 3. ibique *Luc. de Penna verſ. ſed in feudo*, *Anton. Perez n.* 5. *Dionyſius Gothofredus in notis ver. donatum*, *Piſcator Valenzuela ex num.* 23. *D. Franc. de Amaya num.* 16. *Facbin. controu. iur. lib.* 7. *controu.* 53. *verſ. Poſterioris*, *Vacon à Vacuna* 4. *declar.* 54. *Vult. lib.* 1. *de feud. cap.* 9. *num.* 119. *Schrader. de feud. par.* 7. *cap.* 1. *num.* 10. *tom.* 1. *Roſenthal. tom.* 1. *cap.* 6. *concl. feud.* 73. *n.* 4. *Ioannes Sueuus de iure accreſcendi lib.* 2. *cap.* 2. *Reg. Conſtant. in l.* 1. *&* 2. *C. de filijs Official. ex num.* 82. *Reg. Reuert. deciſ.* 479. *num.* 3. *& deciſ.* 536. *num.* 2. *& in vtraque Reg. de Marin. in obſeru. tom.* 2. *Reg. de Philipp. cit. diſſert.* 35. *num.* 39.

5 Quam opinionem attendendam eſse in hoc Regno, tùm proptèr authoritatem *Andreæ*, tùm maximè ex *cap. Regni Conſiderantes* 188. inquit noſter *Author hic num.* 9. ità bis decilum tradens *num.* 7. *& num.* 16. *in fine*, quem laudat *cit. Reg. de Philipp. cit. loc. num.* 40. vbi *num.* 41. proſequitur, prædictis non obſtare *Io: Anton. Bellonum*, qui licet varijs diſtinſtinctionibus in feudis Ius accreſcendi vigere, videatur affirmaſse, *de Iur. accreſc. d. cap.* 6. *num.* 37. *à nu.* 171. attamen ſe ipſum enucleans , vel impropriè id credit accipiẽdum, vel pacti ſaltem taciti, aut inueſtituræ efficacia , ortum inquit habere, *d. l. num.* 253. *ad* 256.

6 Quam concluſionem limitat *Reg. de Marin. in obſ. ad cit. deciſ.* 536. ſi feudum eſſet indiuiduum , vel ſi datum ſit duobus , quorum unus erat inhabilis, poſt *Reg. Reuert. ibid.* vel ſi adiecta ſit dictio, *inſolidum*, vel diſtributiua, *& cuilibet ipſorum* puta *Titio* , *& Caio* , *& cuilibet ipſorum concedimus*, &c. deficiente vno, totum alteri ſuperſtiti accreſcit, *Reg. Reuert. d. deciſ.* 479. *in fine*, vbi *Reg. de Marin.* poſt alios *in obſ. n.* 3. prout etiam in ſimili de Emphiteuſi docent *Gratin. diſcept. for. cap.* 272. *ex n.* 29. vbi *de Luca in animaduerſ. n.* 13. *&* 14. *t.* 2. *Manſ. conſult.* 87. *n.* 10. & 11. *Ceſar Panimolle deciſ. fori Eccl. t.* 1. *dec.* 4. *annot.* 3. *n.* 5. *&* 6.

7 Sed adhùc veriùs eſſe tale jus non dari, poſt *Oſuald. lib.* 7. *Donell. cap.* 17. *lit. I.* tenet *Amaya in comm. ad eandem l. vnic. num.* 15. ex quo , aut inſolidum aliquibus res relinquitur , aut diuiſim ; Si inſolidum

re-

relinquitur, altero deficiente, qui illam rem habebat, nihil accreſcit alteri, neque de nouo quidquam habet per ius non decreſcendi, quia pars illa nunquàm fuit eius; qui deficit; Si verò diuiſim, non eſt locus iuri accreſcendi in re quam non conſequitur, *Duaren. lib. 1. de iure accreſcendi cap. 11.* ideò cogitandum relinquimus.

AD QVAEST. XXII.

Conceſsione facta per Regem de officio aliquo per ceſsionem, ſeù renunciationem, an habeat locum, ſi vacauerit officium per mortem.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

OFficij reſignatio ad fauorem alicuius facta, et præſentata in Curia Regis, ſequuta morte reſignantis, vel reſignatarij, ante acceptationem Regis, an reſoluatur, num. 1. et 2.

Aſsenſus in venditione feudi conceſsi cum poteſtate vendendi reſeruato aſſenſu, poteſt poſt mortem venditoris impetrari, num. 3.

Reſignans officium, an poſſit ſe pænitere, ante acceptationem Regis, n. 4.

Et refertur recens controuerſia agitata in Reg. Cam. num. 5.

Princeps, àn poſſit concedere feuda poſt mortem alterius vacatura, num. 6. et 7. et quid in officijs, alijſq; conceſſionibus, à num. 8. ad 13.

Officio vacaturo per mortem alterius conceſso, àn conceſsum cenſeatur, ſi vacauerit per remotionem, vel alio modo, num. 14.

1 AGit hìc noſter
Author de reſi-
gnatione officij
in manu domi-
ni ad fauorem
alterius (hac
enim forma of-
ficia in alium
transferri poſſunt, non ſecùs, ac per-
mittitur feudi alienatio cum domini
aſsenſu, ſecundùm Reg. *de Ponte dec.*
28. *ſub num.* 19. *Amicangel. de Regal.*
offic. q. 8. *num.* 1. *et* 4. *Conſil. Altiman.*
in obſ. ad conſ. 70. *Reg. Rouit. num.* 1. *lib.*
3.) Qua præſentata in Curia Regis, ſi
ſequatur mors reſignatarij, vel reſi-
gnantis, ante acceptationem Regis,
cuius nàm mors attendi debeat, in-
quirit *Montan. de Regalib. offic. nu.* 68.
vbi contrà *Flamin., Pariſ., et Io. Andr.*
de Georg. probat, mortem reſignan-
tis attendi, quia reſignatio perficitur
ex conſenſu vtriuſque, reſignantis
ſcilicèt, & Regis acceptãtis, & ſic per
mortem reſignantis ante acceptatio-
nem Regis, extrema non poſſunt
coniungi ob inhabilitatem medij, ex
doctrina *Iſernia*, quam ſequitur *Ca-*
mer. in rep. l. Imperialem fol. 90. *col.* 1.
ante lit. D. & elegantèr ex *Pauli* re-
ſponſo confirmat Reg. *Marcell. Mar-*
cian. inn. in excerpt. fiſcal. exercit. cap. 7.
ſub num. 21. *verſ. quod et alio*; Vnde
2 officium renunciatum reſeruato aſ-
ſenſu, fuiſse deuolutum per mortem
refutantis ante acceptationem Re-
gis, refert noſter *Author hìc num.* 8. *et*
15. quem refert, & ſequitur *cit. Mon-*
tan. d. num. 68. *in fin.*

3 At in venditione feudi conceſsi
cũ poteſtate alienãdi reſeruato aſsẽ-
ſu, poſse ſuperuenire aſsẽſũ poſt mor-
tem venditoris, tuetur Reg. *de Ponte*
conſ. 81. *vol.* 1. ac declaratur per *Conſ.*
Staib. reſol. 2. *à num.* 2. *cent.* 1. R. *Mar-*
cian. diſp. 91. *num.* 12. Reg. *Merlin.*
contrau. 81. *à num.* 18. *lib.* 2. Imò ſi re-
4 ſignatio non adhùc cũ voto peruenit
in manus Regis, vel eius Vicarij, nec
ſit præſtitus aſsenſus, poſse reſignã-
tem ſe pænitere, concludere videtur

noſter *Author hìc num.* 10. ad tradita per *Reg. de Marin. reſol.* 103. *lib.* 1. *n.* 7. *& Montan. d. loc. num.* 64. 65. *&* 68.

5 Similis euenit controuerſia in Reg. Cam. apud *Conſtantinum Act.* in cauſa *Ioſepha Papa* filiæ, & hæredis *Anelli Papa*, quæ petijt inteſtationem officij Actuariatus Cambij pro alterius vitæ ſpatio, aduersùs *Honofrium de Litto*, agentem vigore cuiuſdam venditionis, ſeù reſignationis ei factæ in vita *d. Anelli*; Idque duplici iuris fundamento doctiſsimè fundauit *Dom. Ambroſius Roſanus*, celebris cauſarum patronus; vel quia venditio, ſeù reſignatio anno 1685. à dicto *Anello* cum dolo, & enormi læſione facta, ac deindè reuocata, nulla ſit, ac omni conualidationis ſpe deſtituta ob mortem reſignantis; vel pendente deciſione articuli denegationis aſsenſus, vel acceptationis, & reuocationis, titulum officij debere confirmari dictæ hæredi, cauſa verò adhuc indeciſa pendet.

Annotandum prætereà ducimus, àn poſsit Princeps cõcedere res poſt mortem alterius vacaturas?

6 Quæ ſanè quæſtio in materia feudali eſt definita, per *text. in cap. moribus, ſi de feud. fuer. controu. inter Domin. & Agnat. & in cap.* 1. *qui ſucceſs. ten. & in cap. ſi quis inueſtierit, de feud. dato in vim leg. comm.* & ibi *Andr.* alijq; Interpretes, vbi firmant, quod conceſsio feudi nondùm aperti, nec Regiæ Curiæ deuoluti, valeat, nec ſubiaceat diſpoſitioni *l. fin. C. de pactis*, quia huiuſmodi conceſſio non dicitur de futura ſucceſsione viuentis, ob quam inducitur votum captandæ mortis alterius, ſed caducitas ſucceſsionis per delictum, vel per mortem, vocaturque Inueſtitura de caducitate ſucceſsionis, & non de futura ſucceſsione, ſecundùm *Bald. in d. cap. moribus*, vbi dicit etiam, quod ſit inueſtitura in defectum iuris tertij, qui habet in ſe iuris ordinem, & ità ſeruatum fuiſse per Regem *Robertum*, *Ferdinandum*, & *Federicum*, teſtatur *Afflict. dec.* 292. ſequuntur *Petr. de Gregor. de conceſs. feud. par.* 1. *q.* 3. *Schrader. de feud. par.* 3. *cap.* 2. *nu.* 18. *Roſenth. de feud. cap.* 4. *concl.* 9. *num.* 2. *Maſtrill. de Magiſtrat. lib.* 1. *cap.* 25. *ex num.* 1. *Conſ. Roccus de offic. rubr.* 1. *n.* 1. *Conſ. Altimar. to.* 2. *ac nullit. rubr.* 10. *quaſt.* 14. *num.* 22. & latè *Io: Torre de pact. futura ſucceſs. lib.* 1. *cap.* 21.

7 Si tamen Rex conceſserit Titio feudum *Martini*, quem credebat eſse mortuum, & *Martinus* viuit, ſed poſt conceſsionem deceſserit, non debetur feudum, niſi in conceſsione fuerit quoque dictum, deuolutum, vel deuoluendum, *Author* noſter *hìc n.* 9. poſt alios *Maſtrill. d. lib.* 1. *cap.* 26. *n.* 2. *Montan. d. loc. num.* 79. *in fine*, *Conſ. Roccus d. rubric. num.* 32.

8 In officijs verò, alijſque conceſſionibus, ſecùs dicendum eſt, itaùt, niſi vacata fuerint per mortem, vel alium caſum, proptèr votum captãdæ mortis alteri concedi prohibeantur, vt vt poſt alios firmant *Maſtrill. d. c.* 25. *à num.* 10. *Fontanella deciſ.* 212. *Leo deciſ.* 39. *tom.* 3. *Cutell. ad leg. Sicil. Martini not.* 30. *fol.* 525. *Franc. Salern. conſ.* 10. §. 1. *Reg. Capyc. latro conſult.* 145. *num.* 31. *Bottiller. de ſucceſs. theor.* 44. *cap.* 2. *num.* 6. *Io: Torre de pactis futur. ſucceſs. d. lib.* 1. *cap.* 20. *num.* 66. *Solorzan. to.* 2. *de Iure Indiar. lib.* 2. *cap.* 6. *nu.* 3. *& lib.* 3. *polit. cap.* 7. *Conſ. de Roſa conſult.* 64. *to.* 1. *Conſ. Roccus de offic. d. rubr.* 1. *n.* 2. *Conſ. Altim. d. q.* 14. *n.* 23.

9 Idque fuit etiam obſeruatum tempèt infauſtum in Magiſtratibus, in locum viuentis alium ſubrogari, ſiquidèm nemo ex his, qui Magiſtratum Collegæ abſtulit, annum vixit, vt monet *Petr. Gregor. Tholoſ. ſyntagm. iur. lib.* 40. *cap.* 4. *num.* 6. Quod verò Gẽtiles nequaquam admiſerint conceſsiones dignitatum, præcipuè Sacerdotalium non vacantium, viuente ſcilicet poſseſsore, conſtat ex *Dione hiſtor. lib.* 49. ex quo habetur non licuiſse Romæ, viuo alicui Pontificatum adimere, & ideò *Octauium Cæſarem* recuſaſse Summum Pontificatum

Le-

Lepidi, co viuente ſibi à Populo oblatum, *Gregor.ibid.*

Vnde beneficia Eccleſiaſtica non vacantia, quæ, *Gratias expectatiuas* appellant *Canoniſtæ*, concedi, aut permitti non debent, vt ex Sacrorum *Can.* & *Conciliorum* diſpoſitione, latè probant *Franc. Salern. d.conſ.* 10. §. 1. *per tot. Card. Merlin. deciſ.* 194. *Fragoſo par.2.de Regim.Reipub. diſput.*20. §.5. *Valenſis lib.1.de benef.tit.*22. *Dartis de benefic.ſect.*5. *cap.*1. *Io: Torre de pact.futur.ſucceſs. d.cap.*20. *num.*1. *cum plurib. ſeqq. Pereira de manu Regia cap.*56. *& ſeqq. D.Emanuel Gonzalez in comment. ad lib.*3. *decret. cap.* 2. *de conceſs. præbend.*

10 Eòque minùs conceſsiones huiuſmodi fieri poſſunt ab inferioribus à Principe, quandoquidem in ipſomet Principe cõtrouertitur facultas, *Torre d.cap.*20. *num.*70. vt de Barone dixit *Andr.in d.cap.moribus,ſi de feud. fuer. controu. &c.* & poſt *Affl. Maſtrill. d.c.* 25. *num.* 12. & de Cardinali à latere *Anna alleg.* 55. *num.*4. Et de Magno Magiſtro Hieroſolymitanæ Religionis, poſt *Barbat.*, & *Cagnol. Maſtrill. d. loc.* poſſe tamen concedere expectatiuas commendarum, dicit *Lotter. de re benefic. lib.* 2. *q.* 15. *num.* 46. & probaſſe Supremum Conſilium Aragon. teſtatur *Dom. Creſpi obſeru.* 65. *num.*14.

11 Imò per ſtatuta municipalia nonnullorum locorum, eſſe prohibitas harum expectatiuarum conceſsiones apparet, vt de Regno Caſtellæ tradit *Gregor.Lopez in l.*13. *tit.*6. *par.*5. *gloſ. vlt.* in Sabaudia teſtatur *Faber in ſuo Cod.lib.*1. *tit.*13. *de diuerſ. reſcript.def.* 7. ac *Fontanell. d. dec.*213. *num.*14. & in Regno Siciliæ adeſſe plures Conſtitutiones in hac materia, teſtes ſunt *Maſtrill. d.cap.*25. *num.* 21. *Franciſc. Salern. d.conſ.*10. §. 1. *ex num.*2.

12 Quæ concluſio locum ſibi vindicat de poteſtate ordinaria Principis, qui non poteſt concedere officia vacatura ſine conſenſu poſſeſsoris, ſed de poteſtate abſoluta id facere ei non prohibetur, & valet cõceſsio, vt poſt alios tradunt *Maſtrill. d. cap.*25. *n.*27. *Fontanell.d.deciſ.*213. *n.*3. *Dom. Creſpi d.obſeru.*65. *num.*19. *Conſ.Rocc.de offic. d. rub.* 1. *n.* 8. licet contrarium mordicus defendat *Salern. d. conſ.*10. §. 3. *per tot.* quod nempè neque de abſoluta, neque de ordinaria poteſtate, officia ſecularia poſſint à Principe anticipatè concedi, ſed minùs rectè, vt obſeruat *Io:Torre d.cap.*20. *n.*68. & ſic hodiè obſeruari, quod Rex noſter concedit officia vacatura, illorumque futuras ſucceſsiones poſt mortem poſſeſsoris, ex multis comprobat *Reg.Capyc.latro conſult.* 145. *ex n.*147. qui ſcripſit in cauſa propria, dum propter ſua benemerita in munere Regij Conſiliarij, & apud Suam Catholicam Maieſtatem pro hac fideliſſima Vrbe Neap. Legati, obtinuit reſcriptum eiuſdem S. M. de primo loco vacaturo Regentis Regiam Cancellariam, & ſic cępit officij poſſeſſionem, quod vacauerat per mortem *Ill.Regentis Marchionis Belmontis.*

13 Et eò magis valet promiſsio ſi ſit generalis, & de officio incerti hominis, vt ſi promiſſum ſit primum officium vacaturum in Senatu, *cit. Reg. Capyc.latro dict.conſult.*145. *num.*147. *Creſpi d.obſ.*65. *nu.*8. *Torre d.cap* 20. *num.*69. *Conſ.Roccus d. rubr.*1. *num.*7. *Conſ.Altimar.de nullit.d.rubr.*10. *q.*14. *num.*29. *Epiſc. Rocca lib.* 1. *diſput.* 90. *num.*8.

14 Quæritur modo, an ſi Rex conceſſit Titio officiũ vacaturũ per mortem Caij, conceſſum cenſeatur, ſi vacauerit per remotionem Caij, vel alio modo, & è contrà? Hanc quæſtionem ad partes examinat *Maſtrill. de Magiſtrat. lib.*1. *cap.*26. & affirmatiuè reſpondit *à num.* 16. *ad ſeqq.* quia caſus mortis, remotionis, ſeù renunciationis æquiparantur, arg. *text. in l. Gallus* §. *& quid ſi tantum*, ibi: *Vt ad ſimilitudinem mortis, cęteri caſus admittendi ſint, D.de liber.& poſthum.* & idem eſt remoueri ab officio, quod mori, *gloſ. in clem.* 1. *ver.mori, vt lite pend.*

pend. ſimilis *gloſ.in cap. ſicut ver. moriatur, de conceſs. præbend. in 6.* proùt ſubſtitutus in caſu abſentiæ, cenſetur talis in caſu mortis, cũ abſentia morti æquiparetur, *cap.vlt.§.fin.de Sede vacante*; & ità poſt alios firmant *Olea de ceſs.iur.tit.3.q.4.num.10. & ſeqq. Antunez Portugal de donat. Regÿs tom.1. cap.13.num.141.& 142. Conſ.Roccus de offic. d. rubr. 1. à num. 33. De Luca in obſ. ad Præſ.de Franch.deciſ.255.n.4. Conſil. Altimar. in obſ. ad Reg. Rouit. conſ.105.lib.2. & tom.2. de nullitat.rubr.10. quæſt.9.per tot.*

AD QVAEST. XXIII.

Quando ſit conceſsio per Baronem de ſubfeudo ſecundum quid, & aſsenſus eſt difformis conceſsioni, an & qualitèr teneat conceſsio.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Aſſenſus à contractu difformis, àn ſit nullus, num.1.& 7.

Et quid in aſſenſu præſtito, dummodò recognoſcat immediatè Reg. Curiam, & Baro concedit ſubfeudum, dummodò teneat immediatè ab ipſo, num.2.

Vel per clauſulam ad inſtrumentum conceſſionis relatiuam, num.3.

Vel neque impetratus ſit ſuper pacto de retrouendendo, num.5.

Clauſula, cuius tenor habeatur pro expreſſo, *quid importet, num.4.*

Aſſenſus impetratus ſurreptitiè, vel obreptitiè, an ſit nullus, n.8.

Et an ſuperſedeatur in exequendo, n.9.

1 Concluditur hìc, quod difformitas aſsenſus à contractu vitiat illum; Quam concluſionem comprobant *Andr. in cap. Imperialem num.5.& 6. & ibi Camerar.fol.4.col.4. Theodor.alleg.31. ex num.16.et 86.num.19. Præſ.de Franch.deciſ.48.et 154. Amat.conſ.44. num. 21. De Medic. conſ.131.num.10.* R.*Galeota contr.53. n.43.lib.2. Præſ. Merlin.contr.8.n.19. cent.2.Conſ.Gizzarell.deciſ.3.nu.10.& 11.*R.*Rouit.conſ.68.verſ.tertia nullitas, & conſ.97.n.1.lib.2.* R. *Reuerter. deciſ. 106.n.1.* vbi *Reg. de Marin. in obſ.n.2. Nouar.qq.forenſ.lib.2.q.7.per tot.Conſ. de Roſa conſult.59.n.49* R.*Capyc.latro deciſ.170. n.13. lib.2.* & latè *R.Marcian.diſp.7. à n.19. ad fin.* vbi firmat, aſſenſum nihil operari tanquàm difformem, ſi in contractu renunciarionis factæ in beneficium patris, eiuſq; hæredum, & ſucceſſorum quorumcunque tàm vniuerſalium, quàm particularium, aſſenſus ſit conceſſus pro hæredibus, & ſucceſſoribus ſimpliciter abſq; clauſula, *quibuſcunque*, & abſq; mentione hæredum particularium, cum clauſula appoſita in renunciatione generalior ſit, quam illa appoſita in aſſenſu, *Conſ.Roccus reſp. 100. nu.41. lib.1.* quem ſequitur *Conſ. Altimar.in obſ.ad* R.Rouit. *conſ.12.nu. 11.lib.1.*

2 Vnde ſi Baro concedit ſubfeudum, dummodò teneat immediatè, & in capite ab ipſo, & Rex præſtat aſſenſum, dummodò recognoſcat Reg. Curiam immediatè, & in capite, non valere conceſſionem in cauſa *Meſelli de Rogerio* iudicatum fuiſſe teſtatur noſter *Author hic nu.1.* de qua deciſione memor eſt quoque *Io.Vincent. de Anna in repet. Conſt.Conſtitutionem D.M.n.40.* vbi dicit, quod pulchram limitationem tradidit *Fabius Marcheſius* illius Aduocatus, de qua ſe refert ad ſuam *alleg.45.* vbi de hoc

ſcrip-

.ſcripſit, ac tradit *Reg. Reuert.dec.* 106. *& dec.*186. & vtrobique *R.de Marin. Reg.de Ponte conſ.*72. *n.*5. *&* 19. *lib.*2.

3 Sed ſi Rex præſtaret aſſenſum ſimplicitèr, referens ſe ad inſtrumentum conceſsionis prædictæ factæ per Baronem cum clauſula, *cuius tenor habeatur pro expreſſo, ac ſi de verbo ad verbum &c.* tunc deciſum teſtatur idem *Reg.hic n.* 4. aſſenſum non eſſe difformē; quē refert,&ſequitur *Montan.de regal.offic. nu.*18.*verſ.clauſula*,

4 dicens,prædictam clauſulam,aliquando declarare qualitatem expreſſorū in priuilegio, itemq; quando poſt clauſulam prædictam, eſſent ſpecificata quædam ſimpliciter,abſq; dicta clauſula, & hæc ſpecificata eſſent difformia ab his, quæ conceſsa erant prædeceſſoribus Baronibus, tunc dicitur reſtricta conceſſio in his ſpecificatis ex *Præſ.de Franch.dec.*192.*nu.*9.*& ſeq.* conferant P. Merolla *tom.*3. *Theol.mor.diſp.*6.*de Priuil. cap.*8. *dub.*46.*difficult.*11.*a n.*441.*R.Reuert.deciſ.*557.

5 Similitèr, ſi fuerit facta venditio feudi, & ſimultaneè initum pactum de retrouendendo,ſi aſsenſus Domini directi ſit impetratus ſuper venditione, & non ſuper pacto de retrouēdendo,ex defectu aſsenſus ſuper pacto prædicto,eſt etiam nulla ipſa venditio, vt poſt alios optimè firmant *R.Lanar.conſ.*73. *R.de Ponte conſ.*21. *à n.*37.*lib.*1.*R.Rouit.conſ.* 18.*nu.*11.*et* 12. *lib.*2.vbi *Conſ.Altim.in obſ.n.*26.*et* 27. *R.Reuert.dec.*133.*Præſ.de Franch.dec.*126.*vbi de Luca in obſ. et in deciſ.*105. *Gizzar.deciſ.*67. *Episc. Rocca diſp.iur. lib.*1.*cap.*60.*n.*4.

6 Licet autem difformitas aſsenſus à contractu inualidet illum, tamen quotieſcunque talis aſsenſus eſt difformis à contractu in aliqua qualitate,& reſtrictione in damnum emptoris, difformitatem illam non poteſt allegare venditor,cui nullum reſultat intereſſe, quia ex conſenſu emptoris contractus remanet validus,*Peru.cōſ.*7.*art.*5.*Petr.de Gregor.de conceſſ.feud.* *p.*3.*q.*5.*n.*7.*Surd.conſ.*440.*n.*46.*vol.*3. *Præſ.de Franch.dec.*105. *n.*4. *R.Rouit. conſ.*12.*n.*21. *lib.*1. vbi *Conſ.Altimar. in obſ.n.*12.

7 Sed *Reg. Marcian. d. diſp.* 7. *num.* 26.*& ſeqq.* fundat,non poſſe illum,in beneficium cuius fuit facta dicta renunciatio ampla, cum aſſenſu ſic reſtricto, renunciare ſuo fauori recipiēdo illam ſic ab aſſenſu reſtrictam, licet poſſe fundet *Reg. Rouit. d.conſ.* 12. *num.* 20.*& conſ.*26.*lib.*2. nam ſatis eſt adeſſe difformitatem ad hoc, vt vterque ex contrahentibus illā inuari poſſit ad æqualitatem ſeruandam,*l.* 1. *C.de Cupreſs.lib.*10.*& l.fin.C.de indict. viduit. toll.* cum non deceat, contractum claudicare, vt valeat reſpectu vnius, & non alterius, *l.Iulianus,* §.*ſi quis, D.de act.empti,de Franch.dec.*71. *n.*15.*& dec.*154.*n.*5. *& dec.*540. *Conſ. Theodor. alleg.n.*13. *&* 14.*Nouar.d.q.*7. *n.*14. Nec confirmatur contractus in eo quod eſt minùs,licet adſit aſſenſus in eo, quod eſt plus, & è contra, ad *text.in c.ſuſceptum, de reſcript.in* 6. *de Franch.d.dec.*71.*n.*16.*Georg.alleg.*3. *n.*12.*Gizzarell. d. dec.*3.*num.*10. *&* 11. dicitur enim aſſenſus, quaſi ſimul ſenſus, vt docuit *Bald.in l.fin.ad Maced.* vnde ſi Vaſallus vno modo alienat, & Rex alio modo aſſentiat, non dicitur aſſenſus, ſed diſſenſus, *Freccia lib.*3.*de ſubfeud. q.*34. quem ſequitur *cit.R. Marcian.d.loc.n.*31.vbi etiam reſpondet *R.Rouit. d.loc.*

8 Aſſenſus itidem impetratus ſurreptitiè, cum verum non aſſeritur, vel obreptitiè, cum falſum exponitur, eſt nullus, tùm ex diſpoſitione *c. cum dilecto,& c.ſuper literis,de reſcript. in* 6. tùm ex ſolita clauſula in ipſo aſſenſu adiecta (*veris exiſtentibus prænarratis*) vt declarat Reg.*de Ponte de poteſt.Proreg.tit.* 8.§.10.*n.*6.*&* 7. *Ricc. collect.*325.*& in praxi Eccl.p.*3. *reſol.* 436.*&* 437. *Nouar. ſuper Pragm. collect.*8.*de off.Iud.n.*270. *Toſſon.de antef. verſ.* 4.*ob*/.2. *nu.* 56.*Theodor.alleg.* 86.*n.*8.*R.Capyc.latr. conſult.*82. *n.*63. *& ſeq. lib.*2. *Reg.de Marin. alleg.*146. *n.*2.

n.2. in fine t.3. Thor. in comp. dec. ver. aſſenſus p.3.fol. 66. Conſ. Statb. t.1. reſ. 1. & in reſol. 164. t.2. Iul. Capon. diſcept. 14. n.2. t.1. Conſ. de Roſa conſult. 59. ex n.53. t.1. Conſ. Altimar. in obſ. ad Reg. Rouit. conſ. 53. à n.29. lib.3.

9 Vnde exceptione ſurreptionis, vel obreptionis oppoſita, ſuperſedetur in exequendo, *ex text. in l. & ſi non cognitio, C. ſi contra ius, vel vtil. publ.* exponunt *Ep. Ricc. d.p.3. praxis reſol. 441. Staiban. ſen. conſ. 65. à nu. 25. & Conſ. Staiban. in obſ. ad d. ſuam reſol. 164. in fine, Reg. Reuerter. deciſ. 16.* vbi *Reg. de Marin. num. 1. Nouar. deciſ. 156. Præſ. Merlin. contr. cent. 2. cap. 15. Conſ. Rocc. reſp. 100. t.2.*

QVæſtio hæc, eſtò non legatur inter *deciſiones* editas anno 1670. nihilominùs, dum in noſtro in Codice manuſcripto illam reperimus, eam imprimi neceſſarium exiſtimauimus.

QVAESTIO XXIV.

An vita Militia debita ſecundogenito, quæratur Fiſco, ob rebellionem illius, durante vita eiuſdem.

SVMMARIVM.

OB rebellionem confiſcantur bona, & credita, n.1.
Mors naturalis, & ciuilis æquiparantur, in expreſſis tamen caſibus, aliàs non, n.2.
Vita militia, an veniat loco legitimæ, ſeù loco portionis ſupèr feudo, ſeù loco alimentorum, n.3.
Deciſio S.C. quod vita militia debeatur etiam in ſucceſſione tranſuerſalium, n.4.
Vita militia, an ſit vt feudum in perſona ſecundogeniti, n.5.
Feudum rebellis, quod tenetur mediatè a Rege, deuoluitur ad Regem, durante vita rebellis, n.6.
Rebellis plenè reſtitutus, poteſt repetere vitam militiam, non ſolutam à fratre primogenito, n.7.
Reſtitutio, num operetur in præiudicium Iuris tertio quæſiti, n.8.
Bona prohibita alienari, veniunt in confiſcatione, durante vita poſſeſſoris illorum, n.9.
Vſusfructus non venit in confiſcatione; ſed reuertitur ad habentem proprietatem, n.10.
Differentia inter vſumfructum, & vitam militiam, n.11.
Vſusfructus, an veniat in confiſcatione, ſaltem vita durante vſufructuarij, n.12.
Deciſio Regiæ Cameræ contrà Fiſcum in fauorem primogeniti, & ratio, n.13.
Opinio Authoris *contraria, & rationes, n.14.*
Intellectus ad Conſtitutionem Regni, pœna carere, *n.15.*

1 FIſcus ob rebellionem, Iure quidem, omnia venire confiſcanda prætendit, non modò bona, vt in *l. quiſquis in princ. C. ad l. Iul. maieſt.* ſed credita etiam, vt in *l. fin. eod.* vbi *Gloſ.* dicit in *verbo ſoluere*, id eſſe in Fiſco ſpeciale, & ſi dicatur, quod ob rebellionem ſecuta eſt mors ciuilis, & ſicut ob naturalem, nil acquiſiuiſſet Fiſcus, ità & nil acquirere de-
2 beat ob ciuilem, cum æquiparentur mortes iſtæ, *l. ſi deceſſerit, D. qui ſatiſd. cog. l.1. §. penult. D. de bon. poſſ. contr. tabul.* Id intelligendum eſt in caſibus expreſſis, nam, vbi lex non expreſſit, nõ eſt ratio ſimilis vtriuſque mortis, ſecundum *Gloſ. in c. placuit 16. q. 1. & Alex.* multos alios allegantem *in conſ. 139. incip. viſo themate 2. vol.* vnde interim, dum viuit iſte rebellis, Fiſcus Iure etiã dicit, hanc temporalem commoditatem, ſibi applicandam, *l. Statius Florus, §. Cornelio Falici, D. de Iure fiſci.*

3 Adducuntur etiam prò fiſco quatuor alia fundamenta, & rationes, ob quas videtur, vitam iſtam militiam ſibi deberi: & primo, aut iſta vita militia conſideratur, vt legitima ſecundogeniti ſuper feudo, aut vt pretium, ſeù loco portionis, quæ illi in feudo competijſſet ſecundùm *Andr. in Conſt. Comitibus, & Afflict. in dec. 251.* aut loco alimentorum, quæ ſecundogenito debentur, iuxtà *Frec. de ſubfeud. in 2. lib. n. 19. differ. inter feud. ex pact. & prouident. & feud. hæreditarium*,
4 quod ſaltem prò hac parte videtur eſſe verius, quia vita militia debetur etiam in ſucceſſione tranſuerſalium (inter quos non datur Ius legitimæ) vti deciſum fuiſſe in cauſa Principis Hoſtiliani teſtatur *Capyc. deciſ. vlt.* & ſic, ſiuè hoc, ſiuè illud ſit, commoditas eſt, quæ non extinguitur, & ſic ad Fiſcum venire debet, *l. neceſſario, § fin. D. de peric. & comm. rei vend.*

5 Se-

5 Secundò, iſta vita militia reſidet in ſe-
cundogenito, & in eius perſona, tanquam
feudum, vt videtur tenere *Camer. in c.Impe-
rialem car.102. lit.N.* & tunc habet Fiſcus
ſpecialem deciſionem *Speculatoris in tit. de
feud.§.quoniam ſuper homagijs verſ.4. quæri-
tur*, affirmantis, quod feudum rebellis, quod
6 ab alio Domino mediatè tenetur, ad Re-
gem deuoluitur, contrà quem eſt commiſſa
rebellio, vita durante rebellis illius, quod &
tenet etiam *Bal. in c.nulla in fin. per quos fiat
inueſt.*

7 Notatur pro tertio id, quod dicit *Afflict.
in Conſt.Comitibus q.5.* ſcilicet, quod ſi ſecun-
dogenitus ſit Regis rebellis, & inde plenam
reſtitutionem obtineat, poterit à fratre pri-
mogenito, totum id, quod ſibi debeatur,
ratione vitæ militiæ, ſi non fuerat rebellis,
recuperare, & ſic infertur, vitam militiam
non quæri fratri primogenito, ob rebellio-
nem ſecundogeniti, ex quo ille recuperat
debitum ſibi prò præterito, nàm aliàs reſti-
8 tutio non potuiſſet, quicquam efficere in
præiudicium Iuris aliorum iam quæſiti iſto
medio tempore, maximè ex legis diſpoſi-
tione, vt per omnes notatur in *l.gallus, §.&
quid ſi tantùm, D. de liber. & poſth.* vnde ſi
verè hæc vita militia remanet ſemper in ſe-
cundogenito vita ſua durante, certè ob re-
bellionem acquiret Fiſcus portionem illam,
dum ille viuit, vti & cætera bona acquirit.

Adde pro quarto, & vltimo id, quod aſſerit
*Oldrad.conſ.17. & Roman.in l.ſi Conſtanti, §.
fin.D.ſol.matrim.* & *Alciat.conſ.783. incip. in
teſtamento Magnifici*(& ſi aliter dixerit *Alex.
conſ.27.vol.1.*) vt. quod alienare prohibi-
tus, bona ſibi in teſtamento relicta, itaùt
9 eius in morte perueniant ad aliquem tertiũ
nominatum, ſi incurrerit in crimen, ob quod
illa bona confiſcarentur, quod ſimiliter in-
telligentur confiſcata huiuſmodi bona alie-
nari probibita, dum ipſe vixerit; Vndè, &
eadem ratione id dicendum erit in noſtro
caſu, & tantò maiori ratione, quantò ma-
ius eſt Ius, quod habet ſecundogenitus ſu-
pèr hac vita militia, quàm ille hæres alie-
nare prohibitus ſupèr re alienari vetita.

10 Nec obſtant dicta per *Loffred.in conſ 5. in
quæſt 3.* ad *tex.in d.l Statius Florus*, ſcilicet,
quod vſusfructus, quem habet rebellis, cum
proprietate conſolidatur, & non confiſca-
tur ob rebellionem, nàm vita militia differt
11 ab vſufructu in multis. Primò enim vſufru-
ctuarius capit fructus manu propria, ſecun-
dogenitus verò non vitam militiam, niſi à
fratre; Secundò, ſi fructus omnes pereunt,
vſusfructus ſimiliter peribit, at vita militia
permanet, & etiam percipiet ſecundogeni-
tus à primogenito, & ſi fructus primogeni-
tus non perciperet; Tertiò vſusfructus vti
feudum de per ſe alienari non poteſt ſine
aſſenſu, etiam in ipſum feudi dominum, ſe-
cùs vita militia, quam poteſt ſecundogeni-
tus ſine aſſenſu, remittere non modo
primogenito, ſed cuicunque extraneo, vita
ſua durante, & ſi multi *in l. ſi finita, §. ſi de
vectigal. D de damno infecto*, dixerint etiam
12 vſumfructum ſub confiſcatione venire vita
durante vſufructuarij, vt ſi quatenus aliquã
habeat cum vſufructu ſimilitudinem vita
militia, etiam prò hac parte poſſimus affir-
mare, vitam militiam eſſe confiſcandam ob
rebellionem; Addas relata per *Gigantem in
tract.de crimin.læſæ Maieſt. lib.2. q.3.& 5.*

13 His tamen non obſtantibus, Fiſcus non
obtinuit die 20. Martij anni 1578. nam
fuit contra ipſum deciſum, ea ratione, quia
hæc vita, & militia erant alimenta, quæ re-
belli non debentur. Itèm quia erat Ius ſupèr
feudo, quod reſolui deberet in beneficium
feudi ob mortem ciuilem ſecundogeniti, vti
ob naturalem, alijſque varijs de rationibus;
14 Licet ego ex aduerſo conſideraſſem, quod
hæc vita militia erat Ius illud, quod cuilibet
filio debetur in bonis patris, & quo priuari
non poterat, niſi per exhæredationem, cau-
ſa legitima præcedente vti refert *Molin. in
tract. de primogen.* cum ait, quod omninò
alimenta debentur ſecundogenito, & ſic,
quod debeatur vita militia, eo Iure, quò le-
gitima debetur cuicumque filio, ad *tex.in l.
curatio, D.de bonis damn. & ſimil.* Imò quod
vita militia non debeatur ſolummodo Iure
naturali, prout debentur alimenta, quæ fi-
lio diuiti non dantur, ſed etiam Iure ciuili,
& Iure actionis, ne dum perſonalis, quæ
oritur condictione ex illa lege, & *Conſtit.Re-
gni Comitibus*, ſed etiam realis, quam introdu-
xit *Cap. Regni incip. alienationis actus*, quæ
actio perſonalis, & realis eſt iam formata,
& ſic iam in bonis illius ſecundogeniti; ergo
ob eius rebellionem deuolueretur, ſicut cæte-
ra bona, & licet rebelli non debeantur ali-
menta per *Conſtit.Regni incip pœna carere*,
15 (quæ potiſſima fuit ratio deciſionis huius)
illam tamẽ diſpoſitionem, ego intelligebam
exortam in odium contumacis, & rebellis il-
lius, vt ibi *d.Andr.* non in beneficium debi-
toris; His accedat *Conſtit.Regni, ſequens*, vbi ſi
filius delinquit in vita patris, fiſcus cõfiſcat,
portionem ſuam, ſecuta morte patris.

ANNOTATIO.

1 HAnc noſtri *Authoris deciſ.* recen-
ſent, & ſequuntur *Montan. in
tract. de Regalib. tit. bona contrahen-*

tium inceſtas nuptias in fine, verſ. refert quoq; Reg. Moles, Bottilier. de ſucceſs. ab inteſt. cap. 3. theor. 110. *num.* 30. *verſ. ſecũdo verò caſu*; Et in hac cauſa, pro Fiſco ſcripſit *Præſ. Marcellus de Mauro*, tunc Fiſci patronus, vt in ſua *allegat.* 76. vbi affert omnia fundamenta, ab *Authore* noſtro hic pro Fiſco adducta; ſed contrà Fiſcum deciſum fuiſſe teſtatur noſter *Author hic*, & ſuam pariter compilauit deciſionem Reg. *Reuerter. in ſua deciſ.* 80. *t.* 1. ſecundùm ordinem R. *de Marin.* quæ impreſſa etiam reperitur, lõgè tamen vberior, poſt *tract. de vita, & militia Capani fol.* 199. & memorãt, ac ſequũtur *Laratha in Theatro feud. dilucid.* 76. *per tot. Thor. in ſuplement. comp. dec. ver. vita, & militia*, Reg. *de Marin. in obſ. ad* Reg. *Reuert. cit. deciſ.* 80. *num.* 1. *ad* 4.

2 An verò vita, & militia debeatur ſecundogenitis à Fiſco, etiam poſt deuolutionem ſuper feudo paterno, ad ipſum Fiſcum deuoluto, ob rebellionem primogeniti, qui poſſidebat feudum? & reiecta *Franc. de Amicis* ſententia, in fauorem ſecundogeniti reſpondet *Capan. de vita, & militia q.* 29. & vide *Arreſt.* 170. apud Reg. *de Marin.*

AD §. XXIV.

De Demanio Vniuerſitatum.

AD QVAEST. I.

Qualitèr competat ius Prælationis in Regium Demanium alicui Vniuerſitati, quæ venditur ab eius Barone.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

D*omanij, ac demanij notatio, ac ſignificatio traditur, à n.* 1. *ad* 4.

Huius §. *quæſtiones, vti notabiles tranſcripſit* R. Tapia, *d. n.* 1.

Demanialia bona, ſeù Caſtra, an poſſint à Rege alienari, n. 5.

Et quid in demanio conceſſo? In dubium reuocatur decretum anni 1638. *relatum per* R. Galeot. *n.* 6.

Et memorantur quæſtiones cum Ciuitatibus Caua, Lanciani, Status Amalfiæ, ac recens reintegratio demanij Ciuitatis Luceriæ, à n. 7. *ad* 9.

Demanium, ſiuè prælatio pro eodem pretio in venditione Vniuerſitatum, an ipſis de iure competat, à n. 10. *ad* 13.

Et an ſit vera diſtinctio inter venditionem Ciuitatis Regiæ, vel Baronalis, à n. 14. *ad* 16.

Seruitus, an ſit viuere ſub Baronibus, n. 17. *&* 18.

Iuriſdictio criminalis, an rectè Baronibus concedatur, n. 19.

Vniuerſitates ad Regium Demanium admiſſi, quare expediat Regi; *& quot ad id requirantur, à n.* 20. *ad* 23.

Demaniorum cauſæ tractari debent in R. *Camera, n.* 24. *& cur non requirant Regium aſſenſum, n.* 25.

Quo ordine ſint expedienda, n. 26.

Demanium, an etiam competat particularibus, ipſa Vniuerſitate contradicente, vel paruis Vniuerſitatibus, vel vni ſub aliqua Baronia, à num. 27. *ad* 29.

Et quid in locatione, in cõtractu ad gaudendum, vel permutationis, num. 30. *&* 31.

Et an Clerici, vel Ciues alibi habitantes contribuere teneantur, n. 32.

1 MAteriam ſcitu dignam de Demanio, magiſq; frequentem in foro exornandã aggredimur; Nonnulla verò de Iure Demanij breui quidem, ſed non inſulſo calamo elucidauimus in noſtra *Fori feudalis Epitome cum ſuis aſſertionib. in tit. Breuis,* de

de Iure Demanij notitia; Modò alia annotabimus ad haſce noſtri *Authoris* quæſtiones, quas ferè omnes, vti notabiles typis imprimendas quoque curauit *Reg. Tapia in lib.6. Iur. Regni Neap. tit.10. de Demanio à fol.86. ad ſeqq.*

2 Domanium itàq; in genere ſumptum pro *Dominio* accipi conſtat, ex quo ethymon, id notat *Renatus Chopp. de Domanio Franciæ lib.1.tit.2.num.1.* Quod ſanè verbum omnia Curiæ bona ſignificare patet ex *Imp. Federici Conſtit. Regni, Dignum*, ideſt non ſolum Domanialia, verùm etiam cætera bona, atq; iura ad Regis Curiam ſpectantia, quaſi quod cum omnia Curiæ bona in Regis Dominio ſint, eadem de Domanio quoq; dicantur; ità tamen à Dominio differt, vt genus à ſua ſpecie; Genus namq; dominium eſt, & quidquid in Regis Domanio eſt, in Regis dominio eſt, non verò è cōtra, *Iſernia in §.nec Dominus nu.49. de probib.feud.alien. per Feder.* dicens id colligi ex *d. Conſtit. dignum*, quem ſequuntur *Reg.de Ponte lect.feud.8. nu.12. Reg.Rouit.in comment.ad Pragm.63.nu.1. de Offic. Proc.*
3 *Cæſar.* Demanium in huius Regni *Conſtitution.* appellatur, prout etiam in priuilegio eiuſdem *Federici II.* apud *Petrum de Vineis lib.6. cap.25.* meminit *Gerard.Ioann.Voſſius de vitijs ſermon.lib.3.cap.8.*

4 Ex domanialibus verò bonis, quædam Regis eſſe dicuntur, quædam Baronum, quædam Vniuerſitatum; Regis primò domanialia ſunt, quæ ad ipſum vti Principem, & Regni Dominum ſpectant, quæq; in Regis Patrimonio eſſe dicuntur, vt ſunt Ciuitates, Caſtra, functiones fiſcales, gabellæ, & ſimilia, vt tradit *Iſernia in c.Imperialem, §.præterea nu.48. de prohib.feud.alien.per Feder.* Sed eſt ſatis
5 controuerſa quæſtio, àn Rex poſſit etiam inuitis Vaſallis alienare, ſeù infeudare bona, ſeù Caſtra demanialia? Et communior, veriorq; reſolutio eſt, vt Rex liberè valeat donare, & alienare non ſolùm quælibet bona Coronæ, ſed etiam Ciuitatem, vel Oppidum Regni, dummodò magnū, & notabile, Regno, in diminutionem Regiæ Coronæ, damnū nō inferatur, vt per *Menoch. conſ.1003. d.m. Arniſ. de Iur. Maieſt. lib.3. cap.1.num.11. & ſeq. Caſtill.de tertijs cap.17. Cabed. 2.p. deciſ.17.* & alibi, *Larrea alleg.80. nu.40. Reg.de Curte in diuerſ. feud.fol.6. num.9. & ſeqq.p.1. Praſ.Lanar.in add. ad R.Lanar.in repet. c.1.de his qui feud. dare poſs nu.10. & ſeqq. à fol.105. Cyriac.contr.402.à num.41. D. Chriſtoph. Creſpi de Valdaura obſ.14.à n.1.par.1. Antunez Portugal de Donat. Reg. tom. 1.lib.2.cap.4.*

6 Prætereà non modica eſt controuerſia, nùm liceat Regi demanium conceſſum reuocare, & alienare demanialia Caſtra, quam latè examinant *Fulu.Lanar.ſupracit.loc.à nu.18. Laratha in ſuo conſ.86.* edito pro demanio Terræ *Molæ*, de quo etiam nos in d. noſtra *Fori feud. epit. d. tit. Reg.Tapia deciſ.ſupr.Ital.Sen.5.per tot. Reg.Capyc.latr. deciſ.199. Reg.de Marin.in obſ.ad* R.*Reuert.dec.409.* Et anno 1638. fuit interpoſitum decretum per Regiam Cameram, quod procedatur ad venditionem plurium Terrarum, & locorum demanialium Regni, tàm ex gratia retrò Regum, quàm ex titulo oneroſo, quod decretum tranſcripſerunt *Reg. Sanfelic. deciſ.301.p.2.num.3. Reg.Galeota reſp. fiſc.23 in fine, Conſ.Pratus in annot.ad Paſchal.de patria poteſt.par.1.cap.1.fol.21.* Ad cuius decreti comprobationem, pleno calamo, in ſeptem concluſionibus ſcripſit *cit. Reg.Galeota ibid.* Contrà quem ex pluribus inſurgit *Franc. Salernus I.C. Siculus* in pleno *conſ.19.* vbi ſcripſit, *Miſtrectam*, aliaſque Siciliæ Ciuitates demaniales iure alienari non poſſe, & alienatas, ſi ſe redimere velint, eſſe audiendas, ſicq; tradit in Supremo Italiæ Conſilio obtinuiſſe, vnde eueniente caſu perditiùs eſſe cogitandum inquit *cit. Pratus d.loc. verſ. ſed contrà fol.22.* &

ſic non procedere in priuilegio Regij Demanij, ex cauſa oneroſa, oſtendit R.*de Marin. in obſ. ad* R.*Reneri.deciſ.*160. *à n.6. in 2.edit.* Et pro
7 Demanio Ciuitatis *Canæ* firmo calamo probat *Dòm. Conſ. Ioſeph de Roſa conſult.* 71. 72. *&* 73. *t.2.* Et pro Demanio Ciuitatis *Lanciani* neruosè, ac latè reſpondet *conſtantin.Caſar.peregrin.qq.lib.*1.*q.*33.*&* 34.*per tot.* licet pro Il.Marchione Vaſti, prædictæ Ciuitatis emptore ab Ill.Duce Caſtri, ſcripſerit *carolus Vergara*, primarius Aduocatus, & Præceptor meus, digniſſimus poſteà Reg.Conſ.& R.C. Præſid., ideò die 21. Iunij 1667. referente *Dom.*R.*C.Præſid. Hortenſio Pepe* in Reg.Coll.Conſ. coràm *Excell.Domino D.Petro de Aragona* Prorege, fuit per Reg. Cam. accedente voro Spectabilium Reg.Cancellariam Regentium, cum Reg. Conſiliarijs *D.Thomà Carauita, & D.Ferdinàndo Moſcoſo* adiunctis, decretum, *quod fiat conſultatio Suę Catholicæ Maieſtati, quod non ratificet contractum venditionis Ciuitatis Lanciani, ſed eam admittat ad Regium Domanium: Verùm non amoueatur à tenuta dictę Ciuitatis Ill. Marchio Vaſti emptor illius, niſi reſtituto ei prętio, in qua reſtitutione habeatur ratio de duc. viginti octo mille oblatis per dictam Ciuitatem, iuxtà inſtantiam Fiſcalem, ut in actis*, apud *Conſtantinum Act.*

8 Itemq; protenſo digito pro demanio Status Amalfię eruditiſſimè ſcripſit D. *Io.Baptiſta Confalonus*, deinde meritiſſimus R. Cam. Præſidens, cuius allegationem imprimendam curauit *Gizzius in obſ. ad* R.*Capyc. latr. deciſ.*168. *lib.* 2. patrocinante quoq; *Dom.* D.*Antonio de Ponte*, Duce Calę maximæ, tunc facundiſſimo inter primarios Aduocatos nemini ſecundo, nunc in Supremo Sanctæ Claræ Conſilio meritiſſimo, & integerrimo Conſiliario, principalitèr reintegrandi gratia, nedum Vrbem *Maiori*, ſuam, ſuorumq; Maiorum Patriam, ſed totum d. Statum Amalfiæ ad ſuū antiquum demanium; à qua Vrbe ipſe originem trahit, ex Nobili Familia q.*Nicolai de Ponte*, & *Rogerij de Ponte* eius filij, ex quorum genere tot, tantiquè floruerunt Viri, continuatis tēporibus clariſſimi, & nil prorsùs à Maiorum fama degenerando, eorum veſtigia proſequutus eſt.

9 Et nupèr in cauſa reintegrationis demanij Ciuitatis *Luceriæ*, aduersùs *Ill.Comitem Galaſſum*, cui anno 1642. ob eius merita in Germanico bello d. Ciuitas aſsignata fuit, vt memorat quoq; R. *Sanfelic. in praxi iudic. ſect.* 24. in menſe Decembris 1691. per decretum Reg. Cam. Summ. fuit illa reintegrata in poſſeſsione demanij, ſaluis iuribus d. Ill. Comiti, tàm reſpectu gratiæ, quàm expenſarum; Quod fuit in gradu nullitatum confirmatum ſub die 23. Febr. 1692. ad relationem *Dom.Præſid.Franciſci Anton.Andreaſſo*, cum interuèntu *Dom.* Reg. *Conſil. D.Blaſij Altimari*, vt ex actis apud *Act. Cardamomum*, patrocinantibus pro d.Ciuitate, *Dom. Petro Fuſco*, de noſtra legali ſcientia optimè merito, primi nominis Aduocato, omniq; Magiſtratu digniſsimo; ac pro d. Ill. Comite, *Dom.Honofrio Parrillo*, peritiſsimo I.C. ac celebei quoque Aduocato; Nec abſimiles acciderunt controuerſiæ, inter Vniuerſitatem *Ciuitæ Regalis*, cum D.*Io.Diaquez*, vt per R.*Tap. deciſ.*5. *Supr.Ital.Sen.* & inter *Ill.Ducem Ielſi* cum Terra *Guardiæ Campiclari*, apud R.*Capyc.latro deciſ.*199.*lib.*2.

10 De alio tamen Demanij genere, quod ab iſto originem ducit, noſter *Author hic* agit, hoc eſt, quando aliqua Ciuitas, vel Oppidum alicuius Domini venditur, & illa petit ſe præferri pro eodem prætio, & viuere in Regis Dominio, & ſub eius immediata iuriſdictione, quod noſtri Regnicolæ dicunt, peti admitti ad Demanium.

11 Sed an iure hæc prælatio competat, acritèr pugnant DD. Alij enim pro negatiua reſoluunt, quia ſeruus

ſemèl

ſemèl venditus non poteſt ſe redimere, niſi ab initio hoc actum fuerit cũ futuro emptore, *l.is qui, §.ſi ab ignoto. D.de manumiſſ.* Imò & ſi dominus promiſerit libertatem ſeruo, id ſeruare non cogitur, quamuis ab eo pretium receperit, *l.cum affirmes, C.de liberal.cauſ.l.ſi liber, C.de condict.ob cauſ.* & etiam Fiſco petente, non cogitur Dominus pretio recepto ſeruum manumittere, *l.poſt legatum, §.ſi pater, verſ.ſi ſeruum, D.de his, quibus vt indign.*& ex alijs rationibus talem prælationem Vaſallis negant *Gallia conſ. 46.lib.1. R.Camill. de Curte in diuerſ. Iur.feud.p.1.n.38.fol.8.ac num.47.54. & 74.* latè *Maſtrill. in conſ. vnico poſt tom.1. ſuar. deciſ. à num.30. ad ſeqq.* vbi omnibus contrarijs reſpondet, & quod Iuris termini huic prælationi non aſſiſtãt, ſed ꝙ tãtùm in Regno, ex quadam conſuetudine, & vſu Tribunalium fuerit tolerata, tradunt *Praeſ. de Franch.deciſ.17.* vbi *de Luca in obſ. num.1. verſ.è contrà, Reg. de Ponte de poteſt.Proreg.tit.de diuerſ.prouiſ.§.1.& conſ.158.num.3. n.15. & ſeqq. de Medic.conſ.164.num.2.& 3.Conſ.de Georgio alleg.7.num.1. Reg. Reuerter.deciſ. 22.* vbi *Reg.de Marin.in obſ.num.1.& in deciſ.488.num.1. & lib.2. reſol.cap. 117.nu.8.& ſeq. Reg.Capyc.latro deciſ. 168.ex n. 31. & 199. num.3. & deciſ. 200.lib.2. Conſ.*Pratus *diſcept.for. t.2. cap.50. nu.23. Card.de Luca de Regal. diſc.148.n.32.& 33.*

12 Pro affirmatiua alij concludunt: Primò ex *text.in l.2.D.ſi libertus ingenuus eſſe dicatur,* ibi: *Sed interdum ità contendendum permiſit, ſi pretium reddidiſſet,* & *in l.2. C.de patrib. qui filios diſtrax.* ibi: *ad ingenuitatem eũ propriũ repetere,* & ex *§.nec Dominus, inſtit. de noxal.action.* vbi *Io.Faber* notat, quod ad conſeruandam libertatem Vaſalli, & Subditi, qui à Principe alienantur, poſſint oblato pretio, antequàm id Princeps faciat, ſe liberare: Facit *text. in l.domino à familia, D. ad S.C. Syllan.* ibi: *Fauore libertatis, liber quidem fieri debet, pretij autem partem contingentẽ ſociũ conſequi oportet.* Inſupèr cõfert *tex.in c.1.§.ex eadem lege, de lege Corradi*, vbi Dominus ſine voluntate Vaſalli feudum alienare non poteſt; Sic etiam *text. in c.1. §.præterea, de prohib.feud.alien.per Feder.* Ex quibus ità prælationem dantes Ciuitati, & ſubditis, firmant *Author* noſter in *quæſt.1.à n. 12. ad ſeqq.* impreſſa quaq; apud *R.Tap.in Iure Regni Neap.lib.6. tit.de Demanio fol.86. verſ. ſed his non obſtantibus, & ſeqq. Vincent. de Anna alleg.27. n. 19. Ottr. de paſcuis cap.30. n. 3. Seſſe deciſ. Arag. 36. Camill. de Laratha conſ. 86. n. 38. & ſeq. & in Theatr. feud. p. 11. dilucid. 28. per tot. Reg.Rouit.ſuper.Pragm.63.de off.Proc. Cæſ.à n.23.R.Galeota in deciſ.ad contr. 53.1.artic.a n.10.ad ſeq.poſt lib.1.contr. Reg. Sanfelic. deciſ. 107. ex n. 2. vbi Mucci in dilucid.n.4.& 5.& deciſ.326. n.9.Iul.Capon.diſcept.for.102.t.2. à n.1. vſque ad* 10.

13 Quod etiam de Iure Regni eſt cautum, ex Regia Sanctione de anno 1588. emanata, concedente petitionem Demanij quibuſcunq; Vniuerſitatibus Regni infrà annum à die poſſeſſionis, quę eſt *Pragm.63.§.5.de Off. Proc. Cæſar*, & dum poſt illam ſcripſerunt prędicti DD. eam allegare debebant, & non aſſerere, nulla lege caueri, Vniueſitates ad Regiũ Demanium admitti, ſed ex Conſuetudine tantùm.

14 In tanta autem contentione, probatam à pluribus illam diſtinctionem dedimus in noſtra *For: feud. Epitome cum ſuis aſſertion. tit. de Doman. verſ. ad primum*, quod.ſ. quando Rex venderet Terram, quæ immediatè sẽper fuit ſub eius dominio, & tantùm ipſum Regem recognoſcebat, eo caſu, quia fieret deterior vaſallorum conditio, ꝑcedat opinio dans Vniuerſitati pro eodem pretio prælationem; Quando verò Ciuitas iàm ſubdita Baroni, ab eodem venditur, tunc negari huiuſmodi prælationem, quia vaſallorũ conditio deterior non fit; quam diſtinctionem poſt alios latè, & do-

doctè comprobant *Antunez Portugal de Donat.Reg.to.1.lib.2.cap.4. à n.29. ad 34. Corradinus in tract. de Iure Prælation.q.47. a num.13. vſq; ad 31.*

15 Adhùc tamèn ſubditi, qui paſsi ſunt anteà vendi, poſsunt præferri cæteris in noua venditione, ſaltèm fauore priſtinæ libertatis, vt prȩlatio detur ſemper quo quis de vno in alium transfertur, ex *textu in l. cum & poſtliminij, C.de poſtlim.reuerſ.* (*qui captos ab hoſtibus redemerint, accepto pretio redemptos ſua ingenuitati reſtituant*) alijſq; iurib; quæ cum loquantur fauore liberraris, & ne quis ſeruus efficiatur, ſoluendo pretiũ redimi licet, cum nihil deteriùs, ac duriùs ſeruitute, *l. quod actiones D. de reg. iur.* & extremum malorum omnium, non ſolùm bello, ſed morte repellendum, *Tull. ad Philipp. 2.* rectè applicari poſsunt ad Demanium, quia vaſalli dicuntur ſerui, & viuere ſub ſeruitute, quando non viuunt immediatè ſub Dominio Regis, ex *text. in §.1. Auth.de hȩred. & falcid. in princ.* ibi: *Antiquam recipientes habent libertatem*. Et ex *Conſtit.Regni, perſonas lib. 3.tit.4.* vbi Imperator, poſtquàm vocauit *pretioſiores* perſonàs, quæ ad Domanium ſuum pertinent, ſubdit: *In hoc enim non tam nobis proſpicimus, quàm libertatis fauori fauemus, cum omnes meritò liberi cenſeãtur, qui nullo medio ad Imperialem Celſitudinem, et Regiam pertinent poteſtatem.*

16 Quod eò fortiùs in hoc noſtro Regno procedit, vbi omnes vaſalli Baronum verè ſerui poſſunt appellari, quia, vt plurimùm angarij ſunt, & perangarij, vt *in Conſtit. Regni quiſquis de Burgenſibus*, & ideò ad multa tenentur onera, quæ latè tradidit *Freca. lib.2.de ſubfeud.in tit.de authorit. & poteſt. Baron.* vnde nedùm ratione conſeruandæ libertatis ad Demanium Terras admitti debere, ſed etiam ad Baronũ oppreſsiones euitãdas, rectè probant noſter *Author hic à num.21. Laratha d.conſ.86.ex num.46. Capon.d.diſcept.102.num.10. to.2. Corradin. de Iure Prælat.d.q.47.n.46. Mucci ad Reg.Sanfel.deciſ.107.num.6.* alijque paſsim.

17 Et quod ſit ſeruitus viuere ſub Barone, notant *Iſernia in cap.1.§.præterea Ducatus num.45. de prohib. feud. alien.per Fed. De Medic.conſ.164.n.11. Reg. Capyc. latro deciſ. 168. num. 34. Praſ. Lanarius in add. ad patruum n. 16.fol.322. Franc. Salern.d.conſ.19.n. 82.* Hinc *Taſson. de anteſ.verſ.12.obſ. 1.nu.106.* ex hoc vniuerſos vaſallos
18 *miſeros* vocat, & in Regno Barones eſse ob populi peccata, *verſ.3. obſ.4. num.31. fol. 195.* & *Laganar. ad Reg. Rouit. ſuper rubr. pragm.de Baron. in princip.* ſumendo ethymologiam Baronis à verbo barbaro, nonnullos *barbaros* appellat: ſed meliùs *Neuiz. conſ.12.* inter *Conſ. Bruni ex num.93.* quod vaſalli fiunt ſerui, & peius, ac mancipia, *vſque ad num.*108.

Et omnium actiùs, teclamitant *Conſtant. Coſar.peregr. quæſt.33. nu. 12. & 13.* & *Carol.Rota in annot. ad Reg. Rouit. conſ.46. lib. 3.* vbi aiunt, omnia grauamina, & onera, quæ *Iſernia*, quæ *Io: Ant. de Nigris*, quæ *Taſſonus*, quæ Capiblancus, quæ *Nonarius in tribus libris de granam. vaſallor.* excogitarunt, eſse veriſsima, & quotidiè infeliecs vaſallos illa perpati, & peiora, negari nullo modo poſse, cum mancipia laborent quidem totà die, ſed à patronis nutriuntur, ac veſtiuntur; vaſalli verò laborant quidem tota die pro Barone, ſed veſpere, de ſuo comedere, ſi habent, ſin autem, ieiunare coguntur; Patronos, perſonali ſeruitio, contentos, quȩ pauca, mancipia acquirerent, eis non auferre, Dños vaſallorum triticum, ſerica, fructus omnes, quos ſuis ſudoribus vaſalli acquirũt, abſq; vlla pietate, abſque cauſa tollere, vt ſuis luxibus, & inutilibus expenſis conſumãt, vel ſuis creditorib⁹ in partẽ dẽt; Sin autem Barones boni ſint, quis vaſallos eorũ prȩferat his, qui ſub pijſs. Dñi noſtri Regis Domanio viuunt?

19 Si tamèn Oppida, & Vniuerſitates

non

non ſint inſignes, cum Maieſtas Re-
gia vix conſiſtere poſsit ſine Magna-
tum aſsiſtentia, iſtæ benè infeudatæ
ſunt, ſed ſine criminali iuriſdictione,
ex qua cuncta mala proueniunt, &
pro ſubditorum bono, & pro Regni
vtilitate, pro Regis intereſse eſset ſu-
pèr hoc inuigilandum, cum miſerè
ſubditi premantur, Regnum deſtrua-
tur, & exindè functiones fiſcales ſol-
ui non poſsint, vt prudentèr aduer-
tunt *Caſar. cit. q. 33. n. 21. & 22. et Rota
in annot. ad d. conſ. 46. num. 4. &* 5. Imò,
quod ex hoc iuriſdictio cōceſsa poſ-
ſet à Rege reuocari, ex *Rol. a Valle
conſ. 1. num. 114. vol. 2.*

20 Quapropter Potentiſsimus, Inui-
ctiſsimuſque *Carolus V.* Imperator,
Principum exemplar, cum hoc Re-
gnum peragraret, perſpiciens non
adeſse Ciuitates Demaniales in Re-
gno, niſi paucas, ac prudentèr ani-
maduertens id ſuo Regali ſeruitio
minimè expedire, mandauit Proregi,
Regijſque Tribunalibus, vt quoad
fieri poſset, Oppida, & Ciuitates Re-
gni ad Regium Demanium reduce-
rentur, vt ore ex *Dom. Regentis Reuer-
terij* ſe pluries audiuiſse teſtatur *Do-
minus Regens noſter hìc num.* 42. *&* 43.
21 Imò in eo Cęſareæ Maieſtatis aduen-
tu, fuiſse conſtitutos duos Regios
Conſiliarios ſupèr grauaminibus Ba-
ronum, & compilatos proceſsus in
Banca Bozzauotra, teſtatur *Io: Vinc.
de Anna in ſingul.* 155. vbi ait, quod
Baro malè tractans vaſallos, priua-
tur, & Rex mittit Viſitatorem per
Regnum, cum Rex ſit Dominus per-
ſonatum, & non Baro, ex *Conſt. quia
frequenter*, cum in hoc maxima Re-
22 gis, & Coronæ verſetur vtilitas, in-
tereſt namq; Reipublicæ plures ha-
bere vaſallos, iuriſdictioneſque con-
ſeruare, ne minuantur Iura Regni,
quæ potiùs conſeruare Rex debet,
*Petr. Gregor. de Republ. cap. 20. num. 61.
verſ. haud ratio, Peregrin. de iure fiſci
lib. 1. tit. 2. num. 74. Antunez de Donat.
Reg. t. 1. lib. 2. cap. 4. num.* 32. Eòque
magis ad Regis noſtri tranquillum,
ac ſuaue Demaniū licet proclamare,
& potiùs nūc ſub Supremo Dominio
Clemētiſs. Regis noſtri, ac Potentiſsi-
mi Hiſpaniarum Monarchæ *Caroli II.*
Auſtriaci, dicente *Claudiano lib. 3.*

——*Nunquàm libertas gratior extat,
Quam ſub Rege pio.*

23 Et ità ſucceſsiuis temporibus id
obſeruatum fuit, adeòut, nullus re-
maneat dubitandi locus in hoc, quod
iuri, & ęquitati conſonum eſt, idq; tot
ſęculorum ſerię conſuetudo compro-
bauit, longęuus Tribunalium vſus
admiſit, at Regia Sanctio confirma-
uit in *prag. 63. §. 5. de offic. proc. Caſ.*
& ſic incōcuſsè ad hanc prælationē,
& Regium Demanium admitti, do-
cet noſter *Author hìc num.* 40. tribus
tamen concurrentibus, Primò; quod
adſit voluntas ipſius Vniuerſitatis
intrà annum explicata. Secundò,
quod vires ipſius Vniuerſitatis ſup-
petant. Tertiò, quod expediens ſit
Regiæ Maieſtati eam in Demanio re-
tinere, & poſt *Auth.* noſtrum *Regens
Rouit. in d. pragm. 63. de offic. proc. Ca-
ſar. num. 11. & 22. Thor. in compend.
deciſ. par. 3. ſect. 3. verb. Vniuerſitas
fol. 423. Reg. Galeota in fine controuerſ.
lib. 1. in deciſ. ad controu. 53. num. 28.
Cōſ. Prat. to. 2. diſcep. 50. n. 83. circa fin.*

24 Quæ Demaniorum cauſæ tractari
debent in Tribunali R. Cam. cōſen-
tiēte, & defēdēte Dño Fiſci Patrono,
cuius intereſt, vt Vniuerſitates ſint
potiùs Demaniales, quàm Barona-
les, vt cautum eſt ex *Reg. Pragm.* 62.
§. 3. de offic. proc. Cæſ. notantque *Reg.
De Ponte de poteſt. Proreg. tit. 10. de
diuerſ. prouiſ. §. 1. num. 14. Biloct. concl.
feud. 28. num. 12. Conſ. Prat. diſcept.
for. to. 2. cap. 50. num. 12. Reg. de Ma-
rinis in obſ. ad Reg.ᵉ Reuert. deciſ.* 358.
25 *n. 3. in 2. edit.* vbi ętiam notat debere
per R.C. fieri relationē in R. Collat.
Conſ. quæ vim habet Regij aſſenſus,
teſte quoq; noſtro *Authore* infrà *q. 6.
n. 5. 17. &* 18.

26 Sunt autem ipſi vaſalli requirendi,
& citandi, *Reg. Sanfelic. deciſ.* 326. &
iuris ordine ſeruato, & compilato
pro-

proceſsu tractandas eſse, fundat *Conſ. de Roſa conſult.* 71. *lib.* 2. proindè ſi non ſint requiſiti, & ignorauerint, ſe vendi, etiam poſt perfectam venditionem admittuntur, ſecùs ſi ſciuerint, & ſine vlla declaratione, aut proteſtatione paſſi fuerint ſe vendi, quia tunc non admittuntur ampliùs, ex traditis per noſtrum *Auth. hic à n.* 14. *ad* 19. & per *Reg. Tap. d. lib.* 6. *Iur. Regn. tit. de Deman. col.* 3. *in fin. fol.* 87. *Reg. Sanfel. d. deciſ.* 326. *num.* 9. *verſ.* 2. *ſunt citandi*, *Corradin. de Iure Prælat. q.* 47. *num.* 33. vbi *num.* 34. poſt alios notat, quod ſi ſubditi, antequã nouus dominus capiat poſseſsionem, vel in actu ipſius captæ poſseſsionis proteſtentur, & declarent, ſe velle præferri, tunc tale ius ipſis competit, quod ſi nouum dominum abſque tali proteſtatione recipiant, quinimò etiamſi tali exiſtente proteſtatione eum recipiant, tunc ampliùs ipſis prælationis ius non competat.

27 Inſupèr etiam ipſa Vniuerſitate contradicente particulares ad hanc prælationem admittuntur, & non ſolùm maior pars, verùm etiam minor, imò vnus circà hoc præualeat, cum agatur de conſeruatione libertatis, *Anna conſ.* 53. *lib.* 1. *Reg. de Curt. in diuerſ. feud. p.* 1. *fol.* 40. *num.* 79. *Nouar. qq. forenſ.* 120. *p.* 1. *& de grauam. vaſall. p.* 3. *prælud.* 6. *num.* 4. *Laratha in Theatro feud. p.* 11. *dilucid.* 28. *n.* 22. *&* 23. *& conſ.* 84. *per tot. Biloſta concluſ. feud.* 28. *num.* 9. *Camill. de Medic.* ſcribens pro Vniuerſitate *Atina conſ.* 50. & *in conſ.* 164. *Reg. de Marin. ad Reu. deciſ.* 432. *De Luca ad Franch. dec.* 17. *num.* 7. *verſ. minor pars*, *Corradin. d. q.* 47. *num.* 36.

28 Quæ facultas tam magnis, quàm paruis Vniuerſitatibus competit, *Nouar. ad d. pragm.* 63. *num.* 4. *de offic. proc. Caſ. Thor. in comp. to.* 1. *ver. Deman um fol.* 145. *Capon. d. diſcept.* 102. *n.* 12. & venditis duabus Terris, vel

29 Ciuitatibus vnico pretio, poteſt vti prælationis iure vna Terra, etiam non facta reemptione alterius Terræ, niſi ambæ eſsent ſub vnica Baronia, quia tunc ambæ Terræ ſunt reemendæ, *cit. Reg. de Curte d. l. n.* 69. *Praſ. de Franch. d. deciſ.* 17. *in fin.* vbi *De Luca num.* 6. *Nouar. ſuper d. pragm.* 63. *num.* 5. *Reg. de Marin. ad Reuert. deciſ.* 278. *Capon. d. loc. num.* 13.

30 Competit quoq; huiuſmodi prælatio Vniuerſitatibus in locatione, vt deciſum refert *Reg. Rouit. in d. pragm.* 63. *num.* 31. *Reg. Sanfel. deciſ.* 106. *n.* 4. *&* 5. *& dec.* 107. *num.* 5. *Laratha conſ.* 41. *Conſ. Marcian. conſ.* 44. *à n.* 12. *De Luca ad Franch. d. deciſ.* 17. *nu.* 5. ſed videndus eſt *Corradin. de iure prælat. in quæſt.* 16. *ex nu.* 123. & in contractu ad gaudendum, *Nouar. quæſt. for.* 106.

31 *lib.* 1. An etiam locum habeat in contractu permutationis, latè diſcurrit *Conſ. Anna conſ.* 55. qui ſcripſit pro Vniuerſitate *Atripaldæ* contrà *Illuſt. Principem Abellinatis*, pro quo cõcludit *Conſ. de Georgio alleg.* 7. qui *in fine* refert decreta lata contrà Vniuerſi-

32 tatem. Et ân teneantur Clerici contribuere in Demanio à Ciuitate petito? affirmatiuè declarat *Iul. Capon. diſcept.* 102. *to.* 2. vel etiam Ciues alibi habitantes? pro Vniuerſitate *Afragolæ* ſcripſit *De Medic. conſ.* 80.

AD QVAEST. II.

An hoc ius prælationis competat Vniuerſitati pro aliqua parte Iuriſdictionis, quæ vendatur, ipſa permanente ſub dominio Baroniſ.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

DEmanium, *ſiuè ius prælationis, an competat Vniuerſitati in venditione Iuri, d. ſecundarũ cauſarũ ponderum, & mẽſurarũ, vel Portulania per terram, vel iuriſdictionis criminalis,* n. 2. *&* 3.

Et

Et declaratur Corradin. *à n.4. ad 6.*
Et quid in locatione, n.7.
Hanc deciſ. *tranſcripſit* R.Tapia, *n.1.*

1 IN deciſione iſta (quæ eſt etiam
impreſſa apud R.*Tap. lib.6. Iur.*
*Regni tit. de Deman.fol.*87.) no-
ſter *Author* concludit affirmatiuè,
quod ſcilicet, ſi Rex venderet ſecun-
das cauſas Baroni habenti primas
2 cauſas, vel alteri, vel Rex venderet
iura ponderum, & menſurarum, vel
Portulaniæ per Terram, aut iuriſdi-
ctionem criminalem, competat ius
prælationis ipſi Vniuerſitati, pro ea
parte, ſicut competeret pro toto, &
ità deciſum referr in cauſa Vniuerſi-
taris *Iungani*, cum Comite *Roccæ Aſpi-
dis* eius Barone, ipſo exiſtente Com-
miſſario, & in gradu reclamationis
confirmatum in R.Coll.Conſ.adiun-
ctis tribus Regijs Conſiliarijs; Et pro
dicta Vniuerſitate in iure ſcripſit *Lu-
cius de Vecchio alleg.5. poſt deciſ.* R.*Sa-
lernit.* vbi dicta deciſio refertur, & vo-
tum in dicta cauſa *Reg.Salernitani* re-
cenſet *Thor. in comp.deciſ. p.3.ſect.3.
verb. Vniuerſitas fol.*425. cuius deci-
ſionis meminit *Io.Vinc.Anna in repet.
c.1.de Vaſall.decrep.ætat.n.*153.*&* 154.
vbi inquit, quod ipſe fuit aduocatus
in cauſa, & hodiè omnes Vniuerſita-
tes currunt ad brauium; memorantq;
etiam *Præſ. de Franch. deciſ.*17.*num.*3.
vbi *de Luca n.*4.*Reg.de Curte in diuerſ.
feud.p.*1.*fol.*10.*num.*65.*Reg.de Ponte de
poteſt.Proreg.tit.*10.*de diuerſ.prouiſ.tit.
de donis Vniuerſit. n.*17. *Reg.Sanfelic.
deciſ.* 322. *& deciſ.* 339. *num.*2. *&* 3.
vbi *Add.* R.*Galeota* poſt *lib.*1. *controu.
in deciſ. ad controu.* 53. 2. *artic. nu.*17.
idem *Thor.in compend. dec.par.*1.*verb.
Præferri ver. Prælatio, & ver. Vniuer-
ſitas, & p.*3. *ſect.* 3. *ver. Vniuerſitas, &
in add.ad d.alleg.*5. poſt *deciſ.Reg. Sa-
lern. Bilotta concl.feud.* 28. *num.*6. *R.
de Marin.lib.*2.*reſol.cap.*117. *num.*8. *&
in obſ.* ad Reg. *Reuerter.deciſ.*488.*n.*1.
& apud *Pratum diſcept.*2.*n.*8. *tom.*2.

3 Idemque deciſum fuiſse cum Vniuerſitate *Seminaria* in ſequenti anno 1576. dicit noſter *Author hìc n.*22. in qua cauſa pro *Illuſt. Duce Seminariæ* ſcripſit *Fabius Marcheſius*, vt in *alleg.*4.*diu.* apud *R.de Marin.*3.*tom.* facit *Reg. Reuert.in dec.* 160. *&* 409. & ſuam edidit *deciſ.*17. *Præſ.de Franch.* vbi negotio diſcuſso cum adiunctis in Coll. Conſ. refert determinatum pro *Duce* contrà Vniuerſitatẽ *Seminariæ*, denegando Vniuerſitati prelationem in emptione ſecundarum cauſarum; Verumtamen cum ibi concurriſsent lapſus anni, & acquieſcentia Vniuerſitatis ſine proteſtatione; & alia in facto conſiderata, ideò circumſcripta illa *deciſ.* hodiè in Reg. Cam. paſsim iudicari, prælationem concedi Vniuerſitatibus, etiam in venditione dictarũ particularium iuriſdictionum, aduertunt *Reg. de Curte d. loc. fol.*10. *num.* 66. *cit.* Reg.*Galeota in ſupracit.loc.num.* 19. *&* 20.

4 Sed *Corradin. in tract. de Iure Prælation. q.*47.*num.*44.*et* 45. tuetur, nullam cõpetere hoc in caſu vaſallis de iure prelationem, quia Princeps vendendo iuriſdictionem criminalem alteri, qui habebat ciuilem, & Baroniam, non transfert in eum vaſallorum dominium, ſed tantùm Baroni poteſtatem quandam maiorem illa, quam habebat, concedit, & vendit; ideò ceſsare prælationem, quæ eſt introducta, vt vaſalli ſub Rege ſe conſeruent in illa libertate, non autem, vt iàm exiſtentes in ſeruitute incrementum ipſius euitare poſsint.

5 Contrarium tamèn cum Authore noſtro concludendum eſt, nam *cit. Corradin.* ſe fundat ex eo, quia quando Vniuerſitas iam erat ſub dominio Baronis, & poſteà venditur, non cõpetit illi prælatio, cũ non fuerit deterioris conditionis; Quod ſanè fundamentum ex dictis in *præced.annot.* omninò corruit; imò in hoc caſu Vniuerſitas iàm eſt in poſseſſione libertatis quoad hæc iura, quæ in manu Regis erant, eoque potiùs, quia vaſalli magis grauantur ſub iugo ſecundarum cauſarum, & ſub augmento maioris

Digitized by Google

iuriſdictionis in perſonam Baronis, & cum addatur alius Dominus, dicitur quis redigi in ſeruitium, *cap.2.* §.1.*de reb.Eccleſ.non alien.*

6 Verùm idem *Corradin. d.q.47. nu.* 45. fatetur, quod prædictæ decisiones procedunt iuxtà ſtylum Trib. Neap., in quibus ſicut conceditur prælatio, quando venditur à Barone Vniuerſitas, ità etiam multò fortiùs conceditur, quando Vniuerſitas aderat in ſeruitute quoad certas tantùm iuriſdictiones, & in alijs erat in libertate, citans Reg.*Tapiam in lib.6.Iur.*Regn. *fol.*88.*verſ.Sed pro contraria*, vbi adeſt impreſsa hæc *deciſio* noſtri *Author.* & hic eſt à *num.*11. vnde *cit.* Reg.*de Ponte d. loc.* dicit, ex his, alijſque iuſtiſsimis cauſis ſic paſsim, & indiſtinctè Reg. Cam. iudicaſse.

7 Idemque, & fortiùs procedere in locatione, poſt alios ſubdit *Reg.Sanfel. d.deciſ.*334. *num.*4. *&* 5. vbi *Add.* niſi concurrat cum Barone, *Reg. Capyc. latr. deciſ.*168. *num.*29.

AD QVAEST. III.

Si venditur iuriſdictio criminalis à Domino iuriſdictionis prędictę, àn hoc ius prælationis competat Vniuerſitati ſupèr iuriſdictione criminali vendita.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

VNiuerſitas, *àn ad prælationem admittatur, ſi quis Baro vendat iuriſdictionem criminalem, & ciuilem retineat alter, à num.*1. *ad* 4.

Marin. Freccia, *cur ſuſpectus in cauſis demaniorum, num.*3.

*Baro ciuilis iuriſdictionis, an pręferatur in venditione iuriſdictionis criminalis, alterinſuè iuris, num.*5.

1 A Præcedenti *Deciſione*, non longè admodum diſtat, hæc noſtri *Authoris deciſio*, quæ eam dubietatem reſoluit, nùm Vniuerſitas admittatur ad prælationem, quãdo duo ſunt Barones, quorum vnus habet iuriſdictionem criminalem, alter ciuilem, & ille, qui habet iuriſdictionem criminalem procedit ad venditionem ipſius.

2 Et quidẽ, vt ſuperiùs diximus, licet videatur eſse deneganda prælatio Vniuerſitati, quia cum iam reperiatur ſub dominio, & vaſallagio Baronis, qui eſt Dominus iuriſdictionis ciuilis, ex *Capyc. deciſ.* 27. ceſsat ratio, & fauor libertatis; præſertìm ratione vnionis iuriſdictionum, & ſic iudicatum fuiſse in cauſa Vniuerſitatis *Afragolæ* excluſæ à prælatione iuriſdictionis criminalis, ex atteſtatione *Io: Vincentij de Anna* dicit *Camill. Salern. in add. ad Proœm. ad Conſuet. Neap. fol.* 45. aliàs *fol.* 34. *in editione noniſs.Caroli de Roſa*, & videri poteſt ex *alleg.* 27. *& ſing.* 150. *Io. Vinc. de Anna*, qui ſcripſit pro dicta *Vniuerſitate Afragolæ*, ex authoritate *Mari-*

3 *ni Frecciæ* (acerrimi Demaniorum oppugnatoris, & ſuſpecti, tanquàm actualis Baronis Ciuitatis *Litterarum*, vt aduertit *Caſar. peregr. quæſt.*33. *n.* 15.) *in lib.*3. *de ſubfeud. in* 2. *auth.Baron.num.*26. *verſ. ſi dominus fol.* 173. quem ſequuntur *Praſ. de Franch.dec.* 17.*num.*14. *Bilocta concl.feud.*28. *n.*7. *Mucci in dilucid.ad Reg. Sanfelic.deciſ.* 107. *num.*11.

4 Attamen contrà *Frecc.* pluriès deciſum fuit, & ſic probatur, & iudicatum refert noſter *Author* per Reg.Cam. in Caſali *Afragolæ, Cœeralis, Tramutolæ*, & in alijs, quod admittatur Vniuerſitas ad prælationem; nàm licet verum ſit, quod dominus iuriſdictionis ciuilis dicatur dominus vaſallorum, tamen habens iuriſdictionem criminalem plura alia iura habet, quorum reſpectu dici poteſt dominus, & po-
teſt

Digitized by Google

reſt cōſiderari fauor libertatis, vt aduertit noſter *Author in hac dec.à nu.5. ad ſiqq.* quæ eſt etiā typis edita per R. *Tap. lib.6. Iur.* Regn. *tit. de Domanio fol.*88.2.*col.* & ſequuntur *Reg.Camill. de Curte in diuerſ.feud. par.*1.*fol.* 10.*n.* 67. *Thor. in compend. deciſ.par.*3.*ſect.* 4. *verſ. Vniuerſitas fol.* 423. *Reg.Galeot. in deciſ. ad contr.* 53. 2. *art.n.*22. *&* 23. poſt *lib.*1.*controu.* Reg.*Capyc.latro deciſ.*168. *num.*39. *Reg. de Marin. lib.*2. *reſol.* 117. *num.* 21. *De Luca ad Præſ.de Franch. d. deciſ.*17. *nu.*4.*verſ. oppoſitum.* Pro dicta Vniuerſitate *Tramutola* ſcripſit *Marcell. de Mauro allig.*51.

5 Alter caſus eſt, vbi non prætenditur prælatio per Vniuerſitatem, ſed Baro iuriſdictionis ciuilis inſtat ſeipſum præferri in venditione iuriſdictionis criminalis, vel alterius iuris, quod venditur, ſiuè à Regia Curia, ſiuè à condomino Barone, & tunc adhùc fuit deciſum affirmatiuè, vt pro vniendo, ſiuè ampliando dominio vtili, Baro iuriſdictionis ciuilis præferatur in emptione iuriſdictionis criminalis omnibus alijs, *Anna alleg.*27. *num.* 12. *Reg. Galeota in cit. deciſ.ad controu.*53. *num.* 25. *&* 26.*& reſp.fiſc.*28. *Montan. controu.* 21. Reg. *Capyc.Latro d.deciſ.*168.*lib.*2. vbi ità Iudicatum refert in Coll.Conſ. in fauorem *Capituli S. Nicolai Barenſis*, petentis præferri in locatione iuriſdictionis criminalis Terræ *S. Nicandri*; in qua cauſa adeſt etiam *deciſ.* 322. *Reg. Sanfel.* ſcripſerunt *Reg. de Marin. lib.*2. *reſolut. cap.* 117. *& Conſ.* Prat.*diſcept.for. to.*2. *cap.*1.vbi *in cap.* 2. tranſcribit R. *de Marin.reſponſum*; Et pro *D.Carolo Carafa Ill. Duce Noiæ* contrà dictum *Capitulum* fundat, & deciſum tradit *Conſ. de Roſa conſult.* 16. *num.*1.

AD QVAEST. IV.

An Vniuerſitati volenti admitti ad prælationem, poſſit præfigi tempus ad faciendum depoſitum, quo elapſo præcludatur via.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

T*Empus, an præfigi poſſit Vniuerſitati petenti admitti ad demanium, num.*2.

Deciſ. *hanc tranſcripſerunt* R. Tapia, & Reg. de Marin. *num.*1.

*Et an requiratur iuſta cauſa, & quæ ſit, à num.*3. *ad* 5.

Demanium, cur vocari ſoleat Demonium *num.*6.

1 Celebris ob articuli dubietatē ſeſe offert deciſio, quam integram tranſcripſere *Reg. Tap. in lib.* 6. *Iur. Regn. tit. de Deman. fol.* 89. *& Reg. de Marinis in lib.*2. *reſol. cap.* 224 *à num.*7. Tra-
2 dit enim noſter *Author hic*, quod cum Vniuerſitas vendita peteret admitti ad domanium, fuit per emptorem ipſius dictum ſe contentari, dummodò intrà tot dies faceret depoſitum, & ità feciſſe *Fabium Marcheſium*, eximium Aduocatum, eum emiſſet Ciuitatem *Litterarum*, idemq; aliàs fuiſſe ordinatum per Reg.Cameram, quod Vniuerſitas *Lauriæ* infrà tot dies faceret depoſitum, aliàs non audiretur, aliaque exempla affert *Io: Vinc. Anna, in demanio Maidæ, Paulæ, & Afragolæ*, in quibus terminus petendi demanium, fuit reſtrictus ad vnum menſem, vel duos, cō-

ſiderata locorum diſtantia, *in repet. Conſt. Coſtitutionem Diuę memoria n.* 261. quem terminum Vniuerſitati *Afragolæ* impertitum fuiſse per *Reg. Albertinum*, notat *Camill. Salern. in add. ad Proœm. Conſuet. Neap. fol.* 34. *lit. D.* docentque etiam *Reg. de Curte in diuerſ. feud. par.* 1. *fol.* 10. *num.* 62. *& 63. Reg. Rouit. ſuper prag. 63. num. 6. de offic. Proc. Cęſ. Bilocta concl. feud.* 28. *num.* 2. *Thor. in comp. dec. par. 3. ſect. 3. ver. Vniuerſitas 3. col. 1. fol. 423. & 1. 1. ver. Demanium, & in add. ad alleg.* 35. poſt *dec. Reg. Salernit. Conſ. Fratus diſcept. for. 1. 2. cap. 50. n.* 19.

3 Annotandum verò eſt, quod quando ſimplicitèr alicui ius prælationis à lege, vel Statuto datur, regularitèr Iudex non poteſt tempus datum ad deliberandum minuere, vel immutare ſine iuſta cauſa, quod ſi vrgens; & iuſta cauſa concurrat, poterit Iudex ad inſtantiam intereſſe habentium præfigere breuiorem terminum prælationem habenti, vt declaret infrà illum, an velit emere, iuxtà Theoricam *Bart. in l.* 2. *D. de re iudic.* P. *Molfeſ. ad Conſuet. Neap. 1. 3. tit. de Iure congrui qu.* 44. *Marta Digeſt. tom. 3. tit. de retract. cap. 8. Praeſ. de Franch. dec.* 588. vbi latè *in obſ. de Luca à num.* 1. *Reg. Sanfel. deciſ.* 268. *num.* 10. 11. *&* 13. *Corradin. de Iure Prælation. q. 25. n. 3. & ſeq.*

4 Sed quænàm ſit iſta vrgens, & iuſta cauſa, arbitrio prudentis Iudicis remiſſa videtur; debet enim ipſe circumſtantias facti, & tempus à iure datum conſiderare; nàm ſi tempus à iure, vel Statuto conceſſum eſſet paucorum dierum, vel vnius menſis, non ſatis eſſet iuſta cauſa ad illud abbreuiandum, ſed præcisè neceſſaria requireretur, *Corradin. d. q. 25. nu.* 5. Si verò tempus longiùs vno anno, aut ſimile à lege, vel Statuto datum ſit, quælibet iuſta cauſa ſufficeret, *de Luca in cit. obſ. 588. nu. 5. Corradin. ibid. nu.* 6. Vel ſi volens admitti ad prælationem extraiudicialiter ſaltem declarauerit, velle vti tali iure, tunc enim, vt emptor à moleſtia per illum ſibi inferenda quantocitiùs liberetur, poterit inſtare apud competentem Iudicem, vt anni tempus à lege municipali præſcriptum reſtringat, &c. in hoc ſenſu intelligit hanc *deciſ. R. de Marin. d. cap.* 224. *num.* 6.

5 Iuſta quoq; eſt cauſa, quando Vniuerſitas non poteſt permanere in demanio, nã tũc ipſa excluditur, vel ordinatur, quod intrà certũ tẽpus pecuniam inueniat, quo termino elapſo imponitur perpetuum ſilentium, quia multotiès Vniuerſitates ſemel ad domanium admiſſas, iterum ad nihilum redactas oportuit venire in poteſtatem Baronum, eòq; magis quod nullum videtur conſiderari poſſe Regis intereſſe, cum Fiſcus amittat ſpem deuolutionis, & prouentus non in beneficium Regis applicantur, ſed lucro Gubernatoris cedunt, vt prudentèr conſiderat noſter *Author hic à n. 4. ad*
6 7. qua de re in Reg. Camera *Demanium* vocari ſolere *Demonium* inquit *Praeſ. R. C. Ganauerr. in deciſ.* 21. *nu.* 31. Quæ omnia aduertunt pariter poſt *Freic. R. de Curte, & noſtrum Authorem, R. Rouit. in d. Pragm. 63. de offic. Proc. Cæſ. num. 19. & 20. Reg. Galeota in deciſ. ad contr. 53. in artic. 1. nu. 24. & ſeqq.* poſt *lib. 1. controu. & reſp. fiſc. 23. num. 349. Conſ. Fratus d. cap. 50. à n. 79. ad n. 83.* ſed vide *Caſar. in ſpec. peregr. qq. lib. 1. q. 33. à n.* 17.

AD

Digitized by Google

AD QVÆST. V.

An Vniuerſitas admiſſa ad demaniũ, teneatur ſoluere pretium ſolutum per emptorem, & amplius intereſſe ipſius pretij.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

VNiuerſitas ad demanium admiſſa, an teneatur pretium ſoluere emptori cũ intereſſe, compenſatis fructibus per ipſum perceptis, n. 1.
Declaratur, n. 3. & 4.
Deciſ. *iſtam typis edidit* R. Tapia, n. 2.

1 CVm Vniuerſitas ad Demanium admittitur, pretium eſſe ſoluẽdum emptori cum intereſſe, compẽſatis tamen fructibus per ipsũ medio tempore perceptis, ſempèr conſueuiſſe Reg. Cam. iudicare teſtatur noſter *Author hic*, ea ratione, quia poſtquàm emptor inuitus cogitur recedere à ſuo contractu, debet indemnis ſeruari, ne duplici onere grauetur, nempè, quod compellatur inuitus recedere, & de proprio ſentiat intereſſe, & hanc noſtri *Auth. deciſionem*
2 imprimendam curauit Reg. *Tapia lib. 6. Iur. Regn. tit. de Demanio fol.* 89. quã recenſent *Thor. in comp. dec. p. 3. ſect. 3. verb. Vniuerſitas fol.* 423. & 425. *& in add. ad alleg.* 35. poſt *dec. Reg. Salernit. Corradin. de Iure Prælation. q. 27. n. 42.* docentq; etiam Reg. *de Curte in diuerſ. feud. par. 1. fol. 10. num. 71. Iul. Capon. t. 2. diſcept. 102. num. 16. Card. de Luca de ſeruitut. diſc. 84. nu. 4. & ſeqq. Conſ. Petra in commènt. ad Rit. M.C. 273. à n. 109. tom. 3.*
3 Contrarium veriùs eſſe defendit idem *Corrad. d. q. 27. n. 43.* quia cum emptor acquirat fructus rei pro rata temporis, quo poſſedit vſq; ad tempus, quo fuit eidem pretium reſtitutum, vel depoſitatum, non debet quoq; habere intereſſe pretij, quod in emptione erogauit, & proinde nõ remanere in damno, vbi *nu.* 44. ampliat, quamuis emptor intereſſe prætenderet ratione damni paſſi; Concedit tamen, quod ſi prælationem petens intẽderet acquirere omnes fructus, nec partem pro rata temporis relinquere emptori, quia fortè aut ſtatutum, aut lex id præcipiat, aut circumſtantiæ caſus ità exigant, teneatur ergà emptorem ad legitimas vſuras pretij, nàm dum eo caſu ipſe fructus percepiſſe dicitur, æquum nõ eſt, quod fruatur re, & pretio poſt *Tiraquell. cit. Corradin. d. loc. n.* 45. Sed
4 idem noſter *Author hic num.* 18. iudicatum fuiſſe dicit in cauſa Vniuerſitatis *Policaſtri*, non deberi intereſſe, quia per Vniuerſitatem fuerat factum depoſitum integrum, & liberum, & per emptorem ſteterat, quò minùs illud ei liberaretur.

AD QVAEST. VI.

Baro ſi vendat Vniuerſitatem in demanium Curiæ, an poſſit ſe pœnitere ante impetratum aſſenſum.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

BAro, conuentione facta de vendendo Vniuerſitatem in demanium Curiæ, an poſſit ſe pænitere ante impetrationem aſſenſus, n. 1. & 2.
Et quid poſt latam, aut exequutam ſententiam prælationis, n. 3. & 6.
Vel ſi fuerit ſolutum prætium, n. 4. & 5.

IN

Digitized by Google

1 N ſpecie huius quæſtionis *Ill. Comes Altauillæ* conuenit cum Ciuitate *Troiæ*, de illam vendendo in demaniũ Curiæ, qua conuentione perfecta, præfarus venditor ante impetrationem aſſenſus reuocauit venditionem vigore *Conſt. Regni, Conſtitutionem Diuæ memoriæ*, & facta relatione in Coll. Conſ. contrà Ciuitatem, deciſum fuiſſe ipſo referente, teſtatur noſter *Author hic*, ea ratione, quia quando feudum habet ſeruitiũ ordinatum, vt eſt in Regno, Vaſallus non poteſt ſe ab illo eximere ſine conſenſu Regis, & hanc *deciſionem* memorant *Thor. in add. ad alleg. 35.* poſt *dec. Reg. Salernit. & in comp. deciſ. p. 3. ſect. 3. ver. Vniuerſitas fol. 425. Roderer. in add. ad Reg. de Marin. reſol. cap. 124. nu. 3. & 4.* vbi transcribit noſtri *Authoris* verba *num. 6. & 7.* & probat,
2 omni iure concedendam eſſe reuocationem, nõ obſtante memorialis porrectione pro impetrando aſſenſu, poſt alios *ibid.* & in eadem cauſa deciſionem compilauit *Reg. Reuert. dec. 358.* vbi *Reg. de Marin. in obſeru.* hanc *deciſ.* refert *n. 1. & 2.*

3 Annotandum verò non omittimus, quod quis non ſolùm poſt intentatã actionem, verùm etiam poſt latam ſententiam pro prælatione, poteſt à petitione reſilire, & poſteà pænitere, etiam exequuta ſententia, vt concludunt *Præſ. de Franch. deciſ. 346.* vbi *de Luca in obſeru. à num. 4. & in animaduerſ. ad Gratian. t. 3. cap. 572. num. 7. Reg. Sanfel. deciſ. 108. à nu. 15. Tondut. quæſt. ciu. lib. 1. cap. 66. R. Rouit. dec. 24. n. 15. & 18. Donat. de re. unc. cap. 26. à n. 56. Card. de Luca de ſeruit. diſc. 81. n. 8. & ſeq. Corradin. de Iure Prælation. q. 21. à n. 6. ad ſeq. & in animaduerſ. ad Gratian. t. 4. cap. 572. n. 7.*

4 Si tamen fuit ſolutum pretium pro prælatione obtinenda, tunc non licere recedere etiam re perempta; cum res non ſit ampliùs integra, & contractus tũc eſt perfectus, & abſolutus; vt fundat idem *Corradin. d. tract. q. 4. num. 38.*
5 Et licet in caſu præſentis *deciſionis* iàm fuiſſet ſolutum pretium, vt dicit noſter *Author hic num. 1.* id non obſtat, dùm contractus tanquam de re feudali non erat perfectus ob defectum aſſenſus, vt ſuprà.

6 Vicinus verò retrahens, pænitendo poſt ſententiam, debet condemnari in expenſis factis in lire, *Scaccia de re iudic. gloſ. 14. q. 32. num. 56. De Luca in obſ. 346. in fine.*

AD QVAEST. VII.

Actio ad demanium, an competat vendito feudo cum pacto de retrouendendo, ſi contractus fuit ſimulatus.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

Actio pro demanio, an detur Vniuerſitati, ſtante pacto de retrouendendo, num. 1.

Diſtinguitur in contractu ſimulato, ac vero, num. 2. & 3.

Et quid in venditione cum pacto, quod dominium non transeat, niſi pretio ſoluto, num. 4.

1 Llud hic tangitur dubium, an detur actio pro demanio Vniuerſitati, ſtante pacto de retrouendendo? & noſter *Author hic*, ſtante ſimulatione, ac læſione deciſum refert contrà Vniuerſitatem *del Giro*, cum *Petro Antonio Abenante*, meminitque *Thorus in add. ad alleg. 35. poſt deciſ. Reg. Salern.*

In

2 In hoc tamen puncto diſtinguit *Corradin. dè Iure Prelation. quaeſt. 16. num. 80. & 81.* quod aut contractus habet præſumptiones validas pro ſimulatione, itaùt potiùs ex communibus regulis contractus ſit pignoratitius, & prælatio locum non habebit, iuxtà *dec.339. Afflicti*, quam ſequuntur *Berlich.par.2.concl.39. de iure prothomiſ. num. 76. Marta Digeſt.nouiſs. tom. 3. tit.retractus cap. 6. per tot.* & noſter *Author hìc num.* 17. Aut con-
3 tractus eſt verus, & eo caſu prælatio concedenda eſt, & eam petens habebit eandem commoditatem, quam habet emptor, itaùt durante tempore pacti fruatur re, habeatqoe omnes acceſsiones, quas habuiſset ipſe emtor, & redemptionis caſu non eueniēte abſolutus Dominus remaneat, eoque eueniente teneatur rem reſtituere, adeoùt ſi ſimùl concurrant, venditor volens redimere, & conſanguineus; venditor præferendus ſit, ex *Reg.Salernit. alleg.35. num.2. & ſeqq.* poſt ſuas *deciſ.Reg.Capyc.latro conſult. 109.nu.24. Cirocch.diſcept.29.n.42. & ſeq.* & alijs.

4 An verò prælatio locum habeat facta venditione cum pacto, quod dominium non tranſeat, niſi pretio ſoluto, latè declarat idem *Corradin. d. quaeſt.16. à num. 83. vſq; ad 97.*

AD QVAEST. VIII.

Vniuerſitatibus an competat in integrum reſtitutio aduersùs demanium non petitum.

ANNOTATIO.

SVMMARIVM.

R*Eſtitutio in integrum, an competat Vniuerſitatibus pro demanio, nu. 1. & 2. Et quid ex* Reg. Pragm. *n.3.*

Tempus vnius anni in pragm. *praefinitus Vniuerſitati ad petendum demanium abſque ſpe reſtit. in integrum, an militet in remedio nullitatum, alijſque caſibus recenſitis, num. 4. Vel in priuilegio demanij conceſſi, num.5.*

Et an ob hunc terminum, indiſtinctè Vniuerſitas ad demanium admittatur, abſque alia conſideratione, n.6.

1 VAldè controuerſum fuit antiquis tēporibus, àn & intrà quātum tempus in integrum reſtitutio competeret Vniuerſitatibus pro demanio? & iudicatum fuiſse, dicit noſter *Author hìc à num.1. ad 7.* non êſse admittendas ad peritam in integrum reſtitutionē, niſi cauſa cognita, ex quo licet Vniuerſitas reſtituatur in integrū, ſicut minor; ex *textu* expreſſo *in cap.conſtitutus, extr. de in integr. reſtit. cum concord.* tamen iuta prædicta dicit procedere, quando adeſt dolus partis, vel deceptio Vniuerſitatis, & læſio, docentq; etiam Reg. *de Ponte conſ. 104. lib.2.* qui conſuluit contrà Vniuerſitatem *Sala*, & ſuccubuit, & pro indubitato admitrit *in lect. feud.8. nu. 37 Praeſ.de Franch. deciſ. 17. num.17.* Reg. *de Marin.lib.2.reſol.cap.116.n.25. & ſeq.* Reg.*Capyc.latro deciſ.168.n.65. lib.2. Io. Dexart. deciſ. 99.* & latè declarat *Corradin.de Iure Prelation.q.24. à num.26.* vbi *num.29.* refert quoque noſtrum *Authorem hìc*, & *num. 31. & ſeq.* defendit, competere minori re-
2 ſtitutionem, etiam non concurrente læſione, cum ſatis læſus dicatur minor in hoc caſu, amittens priuilegium ſibi à iure conceſſum, & vide *Camill. de Medic. conſ.103.* ſcribentē pro Vniuerſitate *Paula*, & *in conſ.* 164. pro Terra *Mariliani*, & non eſse admittendam purgationem moræ poſt ſententiam, tradit *Anna ſing.350.* quem ſequitur *Gizz. ad Reg. Capyc.latro deciſ.30. ſub num.* 15.

3 Verùm hodiè ſublatam eſse hanc quæſtionem per Regiam *pragmaticam*

edi-

Digitized by Google

editam die 13. Ianuarij 1588. dicit noſter *Author hic n.*8. quæ eſt *pragm.* 63. §. 1. *&* 5. *de offic. Proc. Cæſ.* qua præfinitus eſt terminus Vniuerſitati vnius anni à die captæ poſseſsionis ad petendum demanium, quo elapſo non admittitur etiam per viam reſtitutionis in integrum, ſiuè vēdita fuerit ab eadem Reg. Curia, ſiuè à quolibet alio, idq; rectè, vt finis imponeretur litibus, & dominia rerum non eſsent ſub incerto, *Reg. Rouit. in comment. ad cit.* Pragm. *à num.* 5. vbi *num.* 9. *in fin.* refert noſtrum *Authorem hic*, *Reg. de Curte in diuerſ. feud. par.* 1. *fol.* 9. *num.* 57. *&* 58. Reg. *Tap. lib.*6. *Iur.* Regni *tit. de Deman. fol.*85. *verſ. Sic etiam*, *Bilotta concl. feud.* 28. *num.*3. *Capiblanc. de Baron.* Pragm. 8. *par.*3. *à num.* 142. *Seueriu. in add. ad Reg. Sanfelic. deciſ.*339. *verſ. hoc demanium*, *Iul. Capon. diſcept.*102. *num.*11. *tom.* 2. *Conſ. Pratus in annot. ad Paſchal. de patr. poteſt. par.*1. *cap.*1. *verſ. De tempore fol.* 22. & latè ſcribens contrà *Vniuerſitatem Oſtuni, in tom.*2. *diſcept. for. cap.*50. *n.*3. *& ſeqq. Dom. D. Hieronymus Calà Dux Diani* in eleganti *tract. de reſtit. in integrum q.*7. *num.*13.

4 Sed *Caſar. in ſpecul. peregr. q. lib.* 1 *q.*34. *à num.*36. *ad* 42. probat, primò dictam *pragm.* non tollere remedium nullitatum, & intelligendam eſse, vt quantominùs fieri poteſt, lædat ius commune, itemquè non procedere, ſi ante traditionem poſseſsionis Vniuerſitas petijſset iàm in integrum reſtitutionem, & ſuper illa non fuiſſet interlocutum, vel in actu poſſeſsionis captæ, ſolemnitèr proteſtata eſset, reſeruans ſibi in integrum reſtitutionem, vel ob timorem Baronis, vel ſi non fuit audita, aut defenſa, aut vbi læſio eſt continua, quæ nouam cauſam quotidiè præbet in integrum reſtitutioni.

5 Præterea loqui videtur *d. pragm.* quando Vniuerſitas per viam prælationis demanium petit pro venditione facta à Rege, aut à Barone, ſoluendo pretium; non verò de illa Ciuitate, aut Terra, quæ priuilegium demanij habet cum prohibitione vēdendi; quia tunc non poteſt vendi, & conſequentèr nequeunt adaptari termini prælationis, qui ſupponunt validitatem venditionis, nec poſſunt applicari ad infeudationes, & venditiones nullas, *Anna alleg.* 87. *n.*6. *&* 7. & ità cum inter alias nullitates pro parte *Ill. Comitis Galaſsi* propoſitas aduersùs decretum R. C. reintegrationis ad Regium Demanium Ciuitatis *Luceria*, adeſset decimatertia ex lapſu dicti anni, die 23. Februarij 1692. prouiſum fuit, *nullitates non obſtare*, vt ex *Actis* apud *Act. Cardamomum*.

6 Notandum denique eſt, quod ob præfixum hunc terminum, non eſt indiſtinctè admittenda Vniuerſitas ad Demanium, ſed remanere præcedentes cōſiderationes, vt aduertit noſter *Author hic num.* 9. & in hac Demanij materia conſuetudo non omninò probauit ſeruare *tit. de Iuſtitia, & Iure*, ſed potiùs exemplum Iuris *Longobardi*, quo receditur à recto iuris communis tramite, vt dixit *Camerar.* qui fuit M.C.L. *in cap. Imperialem* §. *præterea ducatus car.* 108. *& in fin. lit.* L. Vnde rectè notat *Camill. Salern. ad Proœm. Conſuetud. Neap. fol.*34. *lit.* D. attentis qualitatibus Vniuerſitatum diuerſimodè iudicatum vidiſse, cum ſit toties deciſum, vt alias deciſiones non requirat, *Reg. de Curte d. p.* 1. *diuerſ. feud. fol.* 9. *num.* 68. *in fin. Reg. Galeota in deciſ. ad controu.* 53. *art.* 1. *num.*27. *& art.* 2. *num.* 23. poſt *lib.*1. *controu.* Reg. *Capyc. latr. deciſ.*168. *num.* 40. & alij.

AD

Ad materiam Cap. Regni. Ex Præſumptuoſæ.

A D §. XXV.

An, & quando mortuo feudatario competat Fiſco ſequeſtratio feudi, pendente lite de legitimo ſucceſſore iuxtà formam dicti Capituli.

A N N O T A T I O.

SVMMARIVM.

S*Equeſtrum, cur fiat per Fiſcum, mortuo feudatario ſine legitima prole*, ex Cap. Regni, ex Pręſumptuoſæ, *ſiuè* Dudùm, *num.* 1. *&* 2.

Cap. ex Præſumptuoſæ *diſpoſitio, an ſit correctoria iuris communis, & quibus rationibus fundetur, à n.* 3. *ad* 8.

An procedat in allodialibus, Regalibus officijs, & ſubfeudis, à num. 9. *ad* 13.

Inueſtitura petenda praxis traditur, n. 14. *& recenſetur cauſa præſenſa deuolutionis Prata, num.* 15.

Articulus iuris dubius, an determinari poſsit abſque termino, num. 16. 17. *&* 22.

Paritate votorum ſequuta in Reg.Camera, ſententia publicatur pro Reo, etiam ſi talis eſset Fiſcus, n. 18.

Reus in iudicio deuolutionis, quis ſit, n. 19.

Cap. ex Præſumptuoſæ, *an locum habeat, ſi adeſset aliqualis dubitatio de ſucceſſore, num.* 20.

Et quid ſi ſucceſſor habeat aliquale ius coloratum? Declaratur Dominus Reg. Moles, *ex* Reg. Rouit. *nu.* 21.

Succeſſor, quando dicatur venire claro iure ratione inueſtituræ, Conſtit. & gratiarum Regni, à num. 22. *ad* 25.

Et quid in extraneo poſſeſſore, cui fuerat feudum alienatum à feudatario defuncto, ex facultate diſponendi in conceſſione feudi tributa, num. 26. *& declaratur, n.* 27.

Fructus percepti à Fiſco [illegible] *feudo ſequeſtrato, an ſint reſtituendi legitimo ſucceſſori declarato; num.* 28.

1 EA eſt bonorum feudalium natura, vt non omnibus eorũ ſucceſsio deferatur, ſed certis tãtùm, quibus, vel non exiſtentibus, vel deficientibus, bona feudalia ad directum dominum, hoc eſt Inuictiſſimum Regem noſtrum deuoluuntur, cuius iuribus, ne præiudicium aliquod fieret, Fiſcales, ex illa iuris pręſumptione, poſseſsionem ſtatim ſequuta morte præoccupabant, ex quo etiam vaſalli ius deteriùs efficiebatur, quia aliquandò ius clarum, & apertum litibus inuoluębatur; vnde proceſſit illa ſolemnis Prouiſio Inclyti *Regis Caroli II.* vt in ſuo *Capitu-*
2 *lo* incip. *Ex præſumptuoſa*. At quoniam eodem Rege è viuis ſublato, promulgatum non fuit, à *Carolo* demùm *III.* eius Nepote, Regis *Roberti* primogenito, Regnique Vicario, fuit prolatum, & cum illius inſertione confirmatum, in ſuo *Capitulo*, incip. *Dudum*, 225. iuxtà ordinem *Io. Ant. de Nigris*, ſub *rub. de feudo ſequeſtrando feudatario decedente ſine prole legitima*, vbi ſtatuitur, quod feudatario ſine legitimo ſucceſſore decedente, qui claro, apertoq; iure ad feudi ſucceſſionem vocatus eſset, Fiſcus feudi valeat poſseſsionem nanciſci, illudque ſequeſtri loco retinere, donec ſummariè lis terminetur, idque infrà annum à die mortis feudatarij computãdum, quo elapſo poſſeſsor tutus ſit, & iudicium proprietatis per legitimos iuris tramites agatur; Ità notarunt *Reg. Camill. de Curte reſol. feud. cap.* 3. *nu.* 101. *Conſ. de Georg. in repet. feud. c.* 52. *num.* 28. *Reg. de Philippo diſsert. fiſc.* 1. *num.* 69. *&* 73.

3 Cuius *Capituli* diſpoſitio, licet correctoria videatur, quia iure com-

muni ſe[illegible]ſtratio in dubio eſt prohibita, *l.* [illegible] *C. de prohib. ſequeſtr. pecun. clem.* 1. *de ſequeſtr. poſſ.* noſter *Author hic num.* 17. *&* 18. quem ad hoc refert Reg. *Rouit. conſ.* 99. *lib.* 2. & eſtò *Andreas in cap. Imperialem* §. *illud ante num.* 70. *verſ. iſtis rationibus de prohib. feud. alien. per Federic.* dicat hoc *cap.* eſse contra ius, ſed validum propter ordinationem Regis, qui poteſt de nouo legem condere; quem recenſet Reg. *de Ponte conſ.* 15. *num.* 1. *lib.* 1. *& de poteſt. Proreg. tit.* 4. §. 7. *num.* 30.

4 Vnde, & illud *Vlpiani* obtineret, *Quod quidèm per quàm durum eſt, ſed ità lex ſcripta eſt, in l. proſpexit D. qui, & à quib. manum.* cuius meminit *Ant. Faber lib.* 1. *de error. pragm. decad.* 6. *error.* 2. *num.* 6.

5 Attamen idem *Reg. Rouit. ibid.* aduertit, non eſse ſimplicitèr admittendum, quod diſpoſitio dicti *cap.* ſit correctoria iuris communis, & ſic reſtringenda, imò potiùs, quod ſit iuri communi conformis, & magis, ſecūdū iuris equitatē, quàm rigorē cōtrà hæredem extraneum, non quidem ex capite ſequeſtri, quod de iure cōmuni eſt prohibitum, ſed ex capite deuolutionis ob lineam finitam, cum iura feudatarij ſint dubia, iura verò Regis certa, quoad directum dominium, & cum in hac dubietate ſit faciendum ſequeſtrum, meritò ſit penès digniorem, ex *textu in l. res qua* 22. *D. de iure fiſci*, & ex ciuili quoq; poſseſsione, quæ in feudis penès Principem reſidet, etiam feudatario viuente, quo mortuo ad ſe naturalem etiam attrahit poſseſsionem, & vtile dominium cum directo conſolidatur, *Author* noſter *hic num.* 2. *&* 3. *Reg. de Curte d. cap.* 3. *num.* 101. *Reg. Rouit. conſ.* 98. *num.* 9. *& ſeq. lib.* 2. *P. Affl. controu. iur. cap.* 9. *ex num.* 3. *Reg. de Philippo differt. fiſc.* 3. *a num.* 63. *ad* 69. aliaſq; rationes aſsignat *Io. Ant. de Nigris in d. cap. num.* 20.

6 Siuè, quia hoc eſt ſpeciale Fiſci priuilegium inter alia priuilegia illi à iure tributa, cum ius ipſi aſsiſtat, nec nunquàm in his ſine poſseſsione litiget ſpoliatus, *Sacca conſ.* 1. *num.* 29. *et conſ.* 5. *num.* 104. *Larrea alleg. fiſc.* 5. *num.* 15. *lib.* 1. *& alleg.* 109. *num.* 29. *lib.* 2. *Ceſar Carena reſ.* 112. *n.* 15. *Exc. Creſpi de Valdaura obſ.* 93. *num.* 4. *lib.* 2. pro quo ponderantur verba prædicti *cap. in fine*, ibi: *Et fiſci noſtri priuilegium temperato moderamine conſeruamus*; noſter *Author hic num.* 5. *&* 6. ſiuè ex iuris communis diſpoſitione in *l. apud Iulianum, de iure fiſci*, vt dixit *Afflict. dec.* 196. *in fin. & in cap. Imperialem* §. *illud ſub nu.* 14. *de prohib. feud. alien. per Fed.* vel ex *l. ult. C. ad l. Iul. Maieſt.* idem noſter *Author hic num.* 7. *vſq; ad* 13. quem referunt, & ſequuntur *Reg. Tapia lib.* 6. *iur. Regni tit.* 11. *in annot. ad d. cap. fol.* 159. *Reg. Galeota reſp. fiſc.* 12. *num.* 388. *&* 389. Et ideò non

7 prodeſt quælibet præoccupatio poſseſsionis in præiudicium Regij fiſci, ac Regiæ Curiæ, *Reg. Rouit. conſ.* 198. *num.* 11. cum feudum dicatur vacare, ſi ſit finita linea, etiam quod extraneus hęres reperiatur in poſseſsione, *num.* 10. *& ſeqq.* vbi *Conſil. Altimar. in obſer.*

8 Cæterùm quidquid de illius *Capituli* ratione ſit, de eius viridi obſeruantia ambigi quidem non valet; Imò ex iuſta etiam ratione fundata ab eiuſdem *cap.* auctore, eximio ſcilicet, ac feliciſsimo I.C. magno *Bartholomęo de Capua*, vt inquit noſter *Author hic num.* 14. *et* 15. proùt ſub varijs iuris quæſtionibus, factiq; ſpeciebus, tùm priſco, tùm nouiſsimo æuo perſpicere libet, penès *Sebaſt. de Neap. Io. Ant. de Nigr. Io. Angel. Piſanell. M. Ant. Pulner. Conſil. de Bottis, & Reg. Tap. in annot. ad cit. cap. Afflict. deciſ.* 197. *Io. Vinc. de Anna alleg.* 1. *n.* 1. 15. *et* 25. *cum ſeq. et alleg.* 144. *et ſing.* 19. *Minad. dec.* 35. *et ibid. Flamin. Monac. Reg. Reuert. deciſ.* 103. 280. 299. *et* 315. *et deciſ.* 405. 407. 519. 539. 562. 563. *et* 571. & alibi, *Reg. de Curte reſ. f. ud. cap.* 3. *num.* 101. *Reg. Lanar. in repet. cap.* 1. *de his, qui feud. dare poſs. n.* 17. *Conſ. de Georg. in repet. feud. d. c.* 52. *num.*

num.37. Reg.de Ponte de poteſt.Proreg. tit.4. §. 6. num.39. & 40. & conſ.15. Octauius Bammacar. in repet. tit. ſi de feud. def. q.48. & ſeq.fol. 11. Episcop. Ricc.collect.deciſ.368. par.2. & collect. dec. 2319. par.6. Ludou. Sacca d. conſ. 5.num.53. & ſeq. & nu.110. Montan. de Regal. Offic. num. 10. Camill. Borrell.in ſumma deciſ.tom.2. tit.37. de ſequeſtr. num. 72. Thor. in comp. deciſ. por.1. ver. ſequeſtrum, Bilocta concluſ. feud.36. Reg.Rouit.conſ.1. nu.14.lib.1. conſ.98. 99.& 100. lib. 2. & deciſ.72. num.73. & 74. Reg.Galeota lib.1. controu.24. ex num.44. & reſp.fiſc.12. nu. 387.cum ſeqq. Reg Capyc.latro conſult. 75. num. 8. lib.2. P.Affl. contr511.9. num.8. Reg. de Philipp. d.diſsert.fiſc.1. num.71. & 72. & diſsert 3. à num.59. D.Didac. Bolero de decoct. deb. fiſc. tit. 6. quaeſt. 31. num. 4. Conſ. Pratus diſcept.forenſ.tom.4.cap.5.num.19. Conſ. Altimar.in obſ.ad Reg.Rouit. conſ. 1.ex num. 51. lib.1. et ad conſ. 98. lib.2. De Luca lib.1. de linea legal. artic.7. nu.4. et lib.2. art.93.num.10.

9 S[illegible]d an huius *cap.* diſpoſitio procedat [illegible] in allodialibus, ſi nempè mo[illegible] aliquis ſit ſine hærede, quo [illegible] bo[illegible]anquàm vacantia Fiſco [illegible] & quis prætendat, ſe eſ[illegible] occupet bona, poſſit nè [illegible] facere ſequeſtrũ? & no[illegible]matiuè reſponderunt, ex eiuſdem *cap.* verbis, ibi: *Poſt anni verò ſpati[illegible] poſseſsor huiuſmodi ſine aliqua imm[illegible]tatione poſsideat, et de proprietate rei per legitimos iuris tramites recto iuris ordine terminetur.* Quaſi quod cum adſit verbum proprietatis, non poſsit referri ad feudalia, in quibus conſideratur vtile dominium tantùm, eoquè magis, cum *cap.* de bonis generalitèr loquatur, vt ibi: *Eadem bona tanquàm vacantia*; Verùm habere locum tantùm in feudalibus ex ceſſatione rationis directi dominij, & ex rubrica, *quod feudatario decedente*, tenent *Reg.de Curte cit.cap.3. num.103. De Nigris in d. cap. num.11. Reg. Rouit. deciſ.72. num.73. Conſ.Prat.d.cap. 5.num.20. tom.4.*

10 Sed *Marc.Anton.Puluerin vlt.add. in fin.d.rubr.* dicit, quod illa *rubrica* non eſt authentica, cum dubitando, vtrùm diſpoſitio dicti *capituli* locum habeat in bonis feudalibus tantùm, an etiam in burgẽſaticis vacantibus, his verbis proſequatur: *Licet verba rubricæ videantur reſtringi ad feudalia tantùm, aduerte, quod hæc rubrica non habetur in omnibus libris antiquis, quia aliqui non habent, alij habent alterius tenoris, vt eſt in libro d.Iacobi de Gello*, quem ſequitur *Reg. Galeota d. reſp.fiſc.12. num. 399.* vbi *in ſeq. num.* id confirmat ex authoritate *D.Regentis* noſtri, dùm *hic num. 30.* de alio loquens caſu, dicit, quod cum nigrum illius *capituli* ſit generaliùs rubro, ſtandum eſt nigro, ex *Iaſ. Inſtit. de action. num.17. et 18.*

11 Fiſcales tamèn curant ſequeſtrari etiam bona burgenſatica, vt ex illorũ etiã venditione creditoribus hæreditarijs ſatisfieri poſsit, & fiſco ità ſit cautum, teſte *Reg. de Marinis in obſ. ad Reg. Reuerter. deciſ.302. in 2. edit.*

12 Et procedere etiam in Regalibus officijs ex identitate rationis, docuere *Reg. Reuerter.deciſ.364. Montan. de Regal. offic.num.* 10. præſertim *verſ. quod ſi creditores, Reg. de Philipp. diſſert.fiſc.1. num.77. et ſeq.* & clariùs *in diſsert.3.num.59.et 60.* latè *R.Galeota cit. reſp.12. ex num.416.* ac *Thor. in ſuppl. comp. dec.verb.ſequeſtrum, Conſ. Altimar.in obſ.ad Reg.Rouit.d.conſ.98. num.6.* & *Dom. Conſ. Franciſc.de Andrea* in doctiſs. *Fiſcali reſponſo* per Nos traſcripto *in §.16.q.5. num.48.*

13 Itidemque locum habere in feudis tetentis in capite à Rege tantùm, & non in feudis à Barone, poſt *Frec.* tradunt *Reg.de Ponte tit.4.de regal.impoſ.§.6.num.43. Reg.Sanfelic.dec.372. num.12. lib.3 Conſ.Altimar.in d. obſer. ad d. conſ. Rou. 98. num. 4.* ſed eſse cogitandum in hoc dicit *Reg. Tap.in annot.ad d. cap. verſ.ſed redeundo in fine fol. 159. lib.6. Iur. Regn.Neap.*

14 Praxis autem inueſtituræ petendæ

per

per mortem vltimi poſſeſsoris, tradit
Reg. de Ponte conſ. 62. vol. 1. vbi etiam
ait, quod tunc iudicium inueſtituræ
eſt ſummarijſſimum, & explicari ſo-
let ſine libello, quando petens inue-
ſtituram eſt legitimus, & certus ſuc-
ceſſor, nec dominus impedire poteſt,
ſi prętendat inualiditatem titulorum;
At quando plures cõcurrunt ad ſuc-
ceſsionem, inter ſe opponentes, tunc
fit iudicium inter eos, & fiſcum, vt
liquidetur verus ſucceſsor, & in hoc
iudicio cadit propriè plena cauſæ co-
gnitio, quæ tanquàm habens admix-
tam cauſam proprietatis, concernit
poſseſsorium ſimùl, & petitorium,
& ſic non procedere *d. capitulum*, do-
cet *Reg. Ronit. conſ. 5. num. 14. lib. 1.*

15 Et notandum eſt, quod in cauſa
prætenſæ deuolutionis Baroniæ *Pra-
ta* ob mortem *Ill. D. Fabij Carafa
Principis Colubrarij*, die 15. Ian. 1671.
per R. C. ad relationem integerrimi
Dom. Reg. D. Nicolai Gaſcon, R. C. Præſ.
eum declaratum fuiſſet, eſse ea feuda
Regiæ Curia deuoluta, oppoſitis non
obſtantibus pro parte *Ill. D. Fauſtinæ
Carafæ Marchioniſsa Layni*, amitæ;
Aduersùs tale decretum fuerunt
propóſitæ nullitates, inter quas,
prima fuit, quia proceſſum ad deci-
ſionem dictæ cauſæ, & Aduocato di-
ctæ *Ill. Marchioniſsæ* denegatus fuerat
terminus competens ad allegandum
in iure, ac tempus ad informandum:
Secunda, quia vel erat articulus cer-
tus ad eius fauorem, & erat pro illa
16 decidendus; vel dubius, & non po-
terat procedi ad cauſæ deciſionem
abſque termino, cum in comperto ſit,
quòd iuris articulus dubius, & intri-
catus, cenſetur, ac ſi dubius eſset de
facto; & ità in deuolutione feudi Fer-
randinæ pretenſa per Fiſcum, fuit im-
partitus terminus per Reg. Cam., *vt
in pragm. 11. de feudis*; & in illa quæ-
ſtione, *an legato feudo debeatur æſtima-
tio*, fuit deciſum, eſſe impartiendum
terminum, apud *Annam ſing. 470. &
Reg. Sanfel. deciſ. 17.*

17 Quæ nullitates, per aliam inſtan-
tiam confirmatæ fuere, ex eo, quia
decretum erat cõtrà *d. cap. ex præſum-
ptuoſa*, in modo procedendi, quia Fi-
ſcus in ſimilibus cauſis tali argumẽto
vſus fuerat, quod ſi amita eſſet legiti-
ma ſucceditrix, tunc poſset benè prę-
tendere, *d. cap.* non habere locum;
Quãdo autẽ illa non venit iure aper-
to, ſed ex interpretatione *Conſtit.* &
Gratiarum, debet confirmari ſeque-
ſtrum, & audienda erit amita in iudi-
cio ordinario, petitorij, vt tradit *Reg.
Galeota*, ſcribens in cauſa *Maſſafra*,
reſp. fiſc. 4. num. 36. & 37.

8 Quibus diſcuſsis, ſequuta fuit pa-
ritas in Regia Camera, vbi cum ſer-
uetur *text. in l. inter pares D. de re iu-
dic. & cap. fin. de ſent. & re ind.* vt ſen-
tentia proferatur pro reo; etiam ſi fi-
ſcus ſit reus, vt teſtantur Reg. *Reuert.
deciſ. 531. in fin. Reg.* Ronit. *conſ. 102.
num. 18. lib. 2. Præſ. de Ganauerro de-
ciſ. Reg. Cam. 3. nu. 25. & dec. 4. n. 119.*

19 Vtraque pars prætendebat ſuſtinere
partes rei conuenti, & non actoris;
vnde facta relatione per Reg. Cam.
in Reg. Coll. Conſ. accedente voto
Spect. Regentium, die 25. Septemb.
1671. fuit prouiſum, quod *publicetur
decretum in beneficium Ill. Marchioniſ-
ſæ Layni, tanquàm in hoc iudicio rea
conuenta à Regio Fiſco, & proindè pri-
mam, & ſecundam nullitatem obſtare,
verùm infrà menſem pro omni termino,
nominatione, & beneficijs Fiſcus, & pars
producãt eorũ incũbentia.* Verũ me pro
d. Ill. Marchioniſſa patrocinante, de-
indè dicta cauſa tranſactione ſopita
fuit, vt in Actis, penès *Act. de Flore*.

20 Proptereà certũ eſt, ꝙ etiãſi adeſſet
aliqualis dubitatio de ſuceſſione, ad-
hùc eſse locũ diſpoſitioni *d. c.* vt poſt
R. Galeota d. l. ſubſtinet *P. Affl. d. con-
trou. 9 num. 8.* Idquè etiam ex eiuſ-
dem *cap.* verbis: *Sed poſſeſſione præfa-
ta penès ipſum fiſcum cuiuſdam ſeque-
ſtri ſpecie in dubio exiſtente*: deducit
Reg. Ronit. d. conſ. 98. num. 8. ponde-
rando particulam illam, *in dubio*, quæ
hoc manifeſtè determinat.

21 Si tamèn prætenſus ſucceſſor feu-
data-

dstarius habeat aliquale ius coloratum, & in promptu doceat de illo, non admitti fiſcum abſque ſententia, poſt Affl. tradit noſter Author hìc num. 20. quem referunt, & ſequuntur Reg.Tap.in annot. ad cit. cap. verſ. Sed redeundo circà fin. De Luca lib. 1. de linea leg. art.7. num. 16. & Auctoris noſtri verba tranſcribit Reg. Ronit. conſ.99. num.3. lib.2. vbi num. 4. ait, quod vtique libentèr deferret eius authoritati, ſi hoc ipſe affirmaret, ſed quia mouetur, ex authoritate Afflicti, intelligendus eſt, iuxtà illius dictum, quod ibid. num.5. expendit, & tunc dici ius coloratum, quando poſseſsor tuetur ſe longa poſseſsione, non autem recenti, & modico tempore, proùt exemplificat Afflict. & declarat etiam Reg. Galeota d.reſp. fiſc.12. num.433. & 434. idemq; Reg. Ronit.num.6. & 7. concludit, tantùm abeſse, vt in terminis d. capituli admittatur aliquale ius coloratum, ex doctrina Afflicti, vt potiùs reſultet manifeſta concluſio in contrarium, vt agnato denegetur omne remedium poſseſsorium, remanente ſibi iure ſuper petitorio, poſſeſsione interim apud Fiſcum exiſtente.

22 Proùt è contrà, quando ſucceſſor venit claro iure, quia eſt de comprehenſis in inueſtitura, & in gradu ſucceſsibili, & Fiſcus opponit de inhabilitate, tunc non admitti ſequeſtrum vigore d.cap. docet noſter Author hic num.22. vbi in ſeq. num. quia illa exceptio non erat notoria, & requirebat altiorem indaginem, & cauſa ſequeſtri virtute d. cap. eſt ſummaria, ibi: Summariè, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, libelli oblatione, ſolemni, & conteſtatione litis. Et ex eod. cap. apparet, non poſse tractari de articulis proprietatem reſpicientibus, Reg.Reuert.deciſ.103. num.2. Et ſi dubia eſsent iura poſseſsoris in petitorio continente difficiles, aut inuolutos iuris articulos, interim debere poſseſſorē manuteneri, vt ex probatis in ſimili per Capyc. deciſ.10. num. 20. & Poſt.de manuten. obſeru. 42. à num. 175. cum articuli iuris intricati aſſimilentur quæſtioni facti, Gratian.diſcept.536. num. 19. Reg. Sanfel. deciſ. 17. num.1. Paſchal. de Patr.pot.par.2. cap. 5. num. 7. De Luca de linea legal. lib.1. d.art.7. num.16. verſ. Etſi.

23 Licet autem dictum cap.ex præſumptuoſa, loquatur, feudatario decedente ſine legitima prole, & ſic filijs, vel deſcendentibus nō extantibus, & videatur dicēdū, eſſe tūc locū ſequeſtro indiſtinctè. Reſoluit tamen contrarium noſter Author hìc à num. 28. ad fin. ceſsare nempè diſpoſitionem illius cap. aliquo decedente, relictis etiam agnatis, qui ipſi decedenti in feudis claro, & aperto iure ſuccedere poſsint, & ſic iudicatum fuiſse per Reg.Cam. in cauſa Status Pedimontis, cum Ill. Duce Traiecti, & in alijs ſæpè teſtatur, in qua cauſa compilauit d. deciſ.103. Reg. Reuert., & ſequuntur Reg.de Curte d. cap.3. reſol.feud.n.102. & Reg.Galeota d.reſp.12. num.400. & ſeq. Montan. de Regal. offic. num. 10. niſi opponatur rebellio, Reg. Reuert. deciſ.157.

24 Tunc verò agnatus dicitur venire iure aperto, quando non ſolùm eſt comprehenſus in Conſt. Regni, Vt de ſucceſſionibus, vt ait Montan. cit. loc. ſed in omnibus alijs comprehenſis in Inueſtituris, Pragmaticis, & Gratijs huic Regno conceſsis, vt docet Reg. de Curte d. cap.3. num.102. quem ſequitur Conſ.Altimar.in obſeru.ad Reg. Ronit. conſ.1. num.53. lib.1.& ad conſ. 98. num.7. lib. 2. latè Reg. Galeota d. reſp.12. ex num.402. vbi num.404. ait, clarum, & apertum ius dici, de quo eſt caſus legis, qui coniecturis locum non relinquit, ex Lud. Sacca d. conſ.5. num.70.

25 Vnde licet in d.c. dicatur, eſse locū ſequeſtro, moriēte feudatario ſine legitima prole, & ſic intelligatur de deſcēdentibus, itaùt ſoror in caſu dec. 196. Affl., & neptis ex fratre in caſu Conſ.de Georg.rep.fend.d.cap.52.n.34. ſint penitùs extranei, vt ait Biloct.

com-

concl.feud. 36. n. 3. attamèn ex ſupradictis id verum non eſt, cum hi ſint comprehenſi in gratijs, vt ex *Reg. Reuert. d. deciſ.* 103. tradunt *Conſ. Altimar. in obſ. ad cit. conſ. 1. num. 56. De Luca d. lib. 2. de linea legali art. 93. num. 10. verſ. Cauendum.*

26 Idemque procedere arbitramur in eo, qui licet ſit extraneus, & non agnatus, habet tamen cauſam à feudatario habente inueſtituram cum facultate alienandi, etiam in extraneos, cum non veniat, vti extraneus, ſed aperto iure, vti comprehenſus in inueſtitura, dummodò ea facultate vſus fuerit tempore, quo habebat legitimos ſucceſſores, *Reg. Reuert. dec.* 407. idq; admittere videtur *Reg. Rou. d. conſ.* 98. *n.* 2. *lib.* 2.

27 Sed ſi alienatum eſset feudum in vita, an decedente ſine liberis venditore, poſsit emptor priuari poſſeſſione, & retineri ſub ſequeſtro? Et diſtinguitur, quod ſi emptor confiteretur habere feudum abſque aſſenſu, & tunc proceditur ad ſequeſtrum, iuxtà *dec.* 197. *Affl.* Aut nō fatetur, ſed tantū Fiſcus prætendat, eſse cōtractū nullū, quia fortè carebat ſucceſſore, & tūc, quia poteſt exhibere aſsenſum in petitorio, non proceditur ad ſequeſtrum, & fiſcus iuris ordine ſeruato agere debet, *Anna alleg.* 1. *et* 144. quem ſequuntur *Reg. Tap. d. lib. 6. iur. Regni in annot. ad hoc cap. verſ. ſed redeundo fol.* 159. *Gallup. in method. feud. par. 3. cap. 6. num. 7. Reg. de Marin. ad* Reg. *Reuert. deciſ.* 315. niſi in caſu, quo alienatio in vita, eſset facta in fraudem, *Coſil. Altimar. in obſ. ad Rou. d. conſ.* 98. *num.* 3. *De Luca lib. 1. de linea leg. art. 7. num. 5.*

28 Demùm quæritur, nùm declarato legitimo ſucceſsore, ſint ei reſtituendi fructus percepti à Fiſco ex feudo, cuius poſseſsionē cæpit mortuo feudatario, ex diſpoſitione præfati *Capituli*? Et quamuis non deberi concludendum videatur, ex diſpoſitione alterius *Cap.* incip. *apud Fogiam*, aliàs *In Nomine Domini*, 256. Rectiùs tamen *Montan. controu.* 17. diſtinguit, vt ſi agnatus intrà annum, & diem ab obitu feudatarij comparuerit, petens inueſtituram, pollicendo fidelitatem, & alia contenta *in d. cap. Apud Fogiam*, fructus medio tempore percepti per Fiſcum, ſunt reſtituendi agnato, quia Rex declarauit in *d. Cap. Ex Præſumptuoſe*, ſe tenere feudum ſub ſequeſtri ſpecie, non autem iure dominij; Si verò agnatus aduenerit poſt annum, & diem, quia de iure eſt perditum feudum, & Fiſcus poſſidet iure dominij, ideò facit fructus ſuos, & licet agnatus probauerit impedimentum, inueſtierur de feudo, non tamen Fiſcus reſtituet fructus, quos fecit ſuos ratione dominij; ſequitur *Conſ. Altimar. in obſ. ad* Reg. *Rouit. dict. conſ.* 1. *num.* 5.

Ad maiorem Dei, ac Sanctiſſimæ ſemper Immaculatæ Deiparæ gloriam.

TERTIÆ PARTIS FINIS.

ANNO-